

RÉGI
MAGYAR CODEXEK:

DEBRECZENI CODEX. — GÖMÖRY CODEX.

KÖZZÉTESZI

VOLF GYÖRGY.

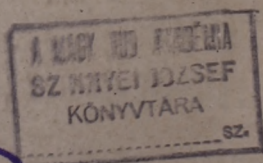
BUDAPEST.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRÁÉ HÍVATALA.

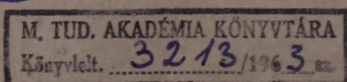
1882.

276183

FRANKLIN-TARSULAT NYOMDAJA

ELŐSZÓ.

A Nyelvemléktár XI. kötete két régi magyar kéziratnak adja az eredetiekből készült hű lenyomatát. Ezek közül a Debreczeni Codexből Toldy Ferencz Alexandriai szent Katalin legendájában (Pest 1855), a Régi magyar passióban (Pest 1856) és a Régi magyar legendák tára V. (egyetlen) kötetében (Pest 1858) jókora részt adott ki mai helyesírással. A Gömör-Codexből azonban csak az 59. lap volt közölve hasonmásban (Tud. Gyűjt. 1835. X. köt.) és az «Igen zep Imadfak zent leleknek» (Szilády Áron: Régi magyar költők tára I. köt. Budapest 1877. 217—218. l.) mai orthographiával. A kiadás az eddigi eljárás szerint készült. Az eredetiek itt is mindenben híven, tehát íráshibáikkal, törléseikkel és igazításaikkal együtt vannak közölve. Az eredeti lap elejét a lapszéltre tett vastag szám, végét a szövegbe iktatott || mutatja; olvashatatlan vagy kétes olvasatú szó után (?) jel áll; az olvasható törlések szögletes rekesztékbe vannak téve, az olvashatatlanokat [?] pótolja, az üresen hagyott helyeket [] jelöli; a nyomtatásban föl nem tüntethető rövidítések, valamint a pótolható csonkulások dőlt betűkkel vannak kiegészítve, a pótolhatatlanok helye ki van pontozva, a vörössel írottak pedig ritkítva vannak szedve. Az átírások közül az ő mindenütt o alakú; az ű, ŵ, ȳ rendszeren fölül vesszővel, ritkán ponttal jelölt u, v, w. A č rendszeren némileg hasonlít az l-hez, csakis a Debreczeni Codexbeli harmadik és hatodik kéz írja é-nek. Egyéb betűkre nézve nincs eltérés, kivéve, hogy a Gömör-Codexbeli harmadik kéz ġ-je nem egy, hanem két vesszős, és hogy az y általában két pontos. Megjegyzem még, hogy a Gömör-Codexbeli negyedik kéz (soror Krisztina?) w-je nyilván iv; de mint-

hogy a két jegy kissé határozatlan, összeolvadó, pontja nem mindig világos és sokszor hátrább esik, úgy hogy a kettő hol puszta, hol fölül pontos w-nek látszik, nem mertem iv-nek szedetni, már csak azért sem, mivel a rendes v csak a szó elején található, a szó bel-sejében ellenben mindig u-nak van írva, holott az iv-beli v nem első betű s mégis v. Hogy a betűk fölé tett vessző nem megkülömböztető, hanem kihagyó jel, az a Debreczeni Codex következő néhány példájából világos. A 347. lapon Ter' és Tery található; a 370. lapon tuz, a 383. és 387. lapon tyuz; továbbá van fogá (= fogja 392. l.), acar' (= akarj 405. l.), cella'a (= czellája 507. l.), vagák (= vágják 571. l.), rettegetők (= rettegjetek 610. l.) stb. A vessző itt mindenütt a mai j-nek megfelelő y-t pótolja. Erről szoltam már az előbbi kötetek előszavában is. Ennyit általánosságban.

A **Debreczeni Codex** 316 középszerű nyolczadrét alakú papiros levélből áll s nagyrészt kerekbe átmenő barátgót betűvel van írva. Toldy Ferencz szerint (Ó- s középk. magy. nemz. irod. tört. 3. kiad. Pest 1862. II. köt. 88. l.) «itt tulajdonkép nem egy, hanem több összekötött codexxal van dolgunk.» Ez azonban nem egészen bizonyos. A codex kétségkívül 6 kéz írása, sőt az elsőnek még a papirosa is vékonyabb a többiénél és a hatodik két hasábra osztja lapjait, holott a többi mind egy hasábban hagyja. De mind ezzel az egy codexnek hatra való szakítása nélkül is boldogulunk. Codexeink fele se egy kéz műve, és akárhányban egyik író a másiktól mondat közepében vagy ugyanazon a lapon veszi át, sőt ismét vissza is, a folytatást. Példaképen csak a Bécsi, Peer-, Gömöry-, Lányi- és Thewrewk-Codexre hivatkozom. Tehát több kéz egyesülése egy munka megírására codexeinknél egyáltalában nem szokatlan, mivel a többsége épen így készült. Ennélfogva hat kéz írása még korántsem hat codex. Hogy az első kéz papirosa elűt a többiétől, azt akár időbeli, akár térbeli távolságból lehet magyarázni. A Tihanyi Codex egy kéz műve s mégis háromféle a papirosa, mert három évben készült. A helyre nézve a legvilágosabb példát a Gömöry-Codex szolgáltatja. Ezt ugyanis biztos adatok szerint legnagyobb részt két dömés apácza írta; egy kis rész azonban

Tetemi Pál vázsonyi pálos vikárius írása s azt az egyik apácza rá is jegyezte. Már pedig Vázsonyban semmiféle apácza-kolostor nem volt (l. Rupp: Magyarország helyrajzi története II. köt. 1. fele 345—348. l.). Bizonyos tehát, hogy egy-egy codex megírására nem egy helyen lakók is egyesültek. Ilyenkor a papiros különböző volta igen természetes. Hogy a hatodik kéz írása két hasábos, szintén nem okoz nehézséget. Az Érsekújvári Codexben is Sövényházi Márta írása eleinte csak egy hasábos, de aztán két hasábosra változik. Több kéztől tehát annál kevésbbé szabad várni az egyformaságot. Épen nem kedvez Toldy állításának az a kétségtelen dolog, hogy az első öt kéz egy szerzetbeli. Hozzájuk tartozik-e a hatodik is, azt ugyan eldönteni nem lehet, de nem is szükséges, mivel semmi sem szól ellene s így a valószínűség igen nagy, sőt a Gömör-Codex példája szerint az se bizonyítana Toldy mellett, ha a kérdéses hatodik kéz kétségekívül más szerzetbeli volna. De meg öt kéz írásáról csalhatatlan adatunk is van, hogy legalább a XVII. században már együvé volt kötve. A második kéz írta részt kivéve ugyanis mindenütt bejegyzések vannak, melyek 1605—1661-ről valók. Ezek közül a 105. és 443., továbbá a 343. és 558., azután a 367. és 624., végre a 606. és 632. lapon levők egy-egy közös kéztől erednek. Minthogy pedig a 105. lap az első, a 343., 367. és 443. a harmadik, az 558. a negyedik, a 606. és 624. az ötödik, a 632. a hatodik kéz írta részbe esik, tehát az említett bejegyzések összefüggő lánczolatot alkotnak, egybe kapcsolva az első részt a harmadikkal, ezt a negyedikkel és ötödikkel, emezt meg a hatodikkal. A második kéz írta részben csak probatio calami et atramenti van három helyen is, de bejegyzés nincsen. Ez tehát nem árulja el, de azért bizonyára szintén csak ott volt a többivel egy kötetben. Még az is nevezetes, hogy a harmadik, negyedik és ötödik rész ép, teljes, az első, második és hatodik ellenben csonka, hézagos. Amazok tehát védve voltak, emezek pedig helyzetüknél fogva jobban ki voltak téve a rongálódásnak. Mind ez Toldy állítását épenséggel nem mutatja kétségtelen valóságnak. Hosszasabban időztem e dolognál, mert sok okunk van féltetni nyelvemlékeinket. A Debreczeni Codexet is elég baj érte már, ne fenyegetse még az

is, hogy valaki Toldy szavát megfogadva s a Cornides-Codexen elkövetett példája után indulva, szegényt hatfelé tépje.

Hogy codexünk mikor készült, arról írásának character-e is ad fölvilágosítást; de meg a negyedik kéz egyik helyéből évszámot is lehet kiokoskodni. Az 529. lapon ez olvasható: «es ez ydebe hog' ez vala yrnak vala wronk yefu'nak az ew zyletefenek vtanna háromzaz tyz eztendebe es ymaran oh aytatos lelek ha megh akarod tudnod hogy hayn eztendeye vagyon hogy zent katerinat megh ewltek es hog' martyromfagot zenuedet rywindeden rea feeltetyk hog' ezer keeth za'z es kelench eztendeye vagyon hog' ewtet megh ewlteek». Ebből ugyan, mint már Weszprémi István megjegyezte (*Succincta Medicorum Hung. et Transilv. Biographia. Cent. alt. Pars posterior. Viennae 1781. 196. l. jegyz.*), világosan 1519 következik; de Toldy azt is észrevette (*Alex. sz. Katalin verses legendája, Pest 1855. XXX. l. 1. jegyz.*), hogy az 557. lapon ez az eltérés olvasható: «Az kynth kedegh ez dychefeghes zyz zent Cateryna zenwede pyntek napon harmad horan Maxencius Chyazarnak alatta vronk iefus xpufnak zyletefenek vtanna háromzaz es egy eztendewbe». Ez egy kicsit megzavarja a számítást, mert így a fentebb nyert 1519. évszám 1510-re olvad le. Toldy azonban úgy hiszem igen helyesen cselekszik, mikor az utóbbit elvetve, csak az előbbi fogadja el. A 310 ugyan, mely mellett Toldy nyilatkozik, ép oly bizonytalan mint a 301, mert alexandriai szent Katalin halálát rendszeren 307-re teszik. Az eltérés okának azt sejttem, hogy ott, a honnan az író vette, az évszám arabs jegyekkel volt kitéve s hogy a 7 a XV. és XVI. század szokása szerint nagyon hasonlított az 1-hez. Így könnyen lehetett a 307-ből első ízben helycserével 310, utóbb pedig helycsere nélkül 301. De akár hogy-mint legyen a dolog, annyi bizonyos, hogy amott az író valóban 310-et akart mondani, még ha tévedésből is, mert betűvel írta ki. Ha számmal tette volna, nem lehetetlen, hogy 301-et gondol s 310-et ír. Az 1209-et tehát kétség kívül 310-hez kell adni s így a negyedik kéz írása csakugyan 1519-re esik. A többi részből nem lehet évszámot kiolvasni, de az ötödik kézről mégis annyit tudni, hogy az a Nádor- és Simor-Codex írójaé s hogy az előbbi 1508-ban

készítette. Hogy az első három az utolsóval együtt szintén a XVI. század első negyedére teendő, arról világosan tanúskodik az írás caractere. Megemlítendő itt, hogy még Sinai Miklósnak az ő bejegyzése szerint codexünk a XV. század elejéről valónak látszik. Wespzprémi is (id. h. 192. l. jegyz.), a negyedik kéz írását kivéve, a codex korát a XV. századig, nevezetesen Zsigmond király koráig, viszi föl. Cornides Dániel eleinte ugyan 1778-ban Prayhoz írt egyik levelében (l. Tud. Gyűjt. 1836. VII. köt. 103. l.) szintén a XV. századra, de utóbb 1787-ben Sinaihoz írt levelében (l. Tud. Gyűjt. id. h. 106. l.) részben már épen a XIV. század végére teszi, mind a mellett, hogy a negyedik kéz írásának kora ő előtte sem ismeretlen. E véleményét ismételve találjuk Anonymusról írt s halála után megjelent művében is (Danielis Cornides Vindiciæ Anonymi Belæ Regis Notarii. Budæ, 1802. 202. l.). Az első, ki már az egész codexet a XVI. század első negyedére tette, Horvát István volt (Tud. Gyűjt. id. h. 104. l.). Szerinte «ma már, midőn több e' fele Kéziratot esmérünk, nintsen okunk 1519-diken túl emelni e' régiséget, hanem az még is igen hihető, hogy a' Kézirat már régiebbekből másoltatott». Hogy Sinai, Wespzprémi és Cornides a kor meghatározásában bukdácsoltak és tévedtek, az igen természetes, mert a múlt században ismeretessé vált magyar nyelvemlék mind datálatlan s így nem volt kellő mértékük. Horvát István igazán csak azért biztosabb ítéletében, mert már «több e' fele Kéziratot esmért».

Érintettem már, hogy az első öt író kétségtelenül egy szerzetbeli volt. Hogy mely szerzet vallhatta fiainak vagy leányainak, azt már Sinai tudta, a ki bejegyzésében így szól: «Hoc scriptum fuit ab aliquo ex Concionatoribus Hungaris ordinis, vt vocant, S. Francisci; quia sæpius vtitur formula: szent Ferentz Atyánk». A szerzet meghatározásában az csakugyan döntő, hogy szent Ágostonon és szent Jeromoson kívül kit nevez az író «atyánk»-nak vagy «anyánk»-nak. Az első kéz csak egyszer, a 211. lapon mondja: «zent Bonauentura doktor Atiank». A második igen gyakran említi mind «zent Ferencz atianc»-at (236., 237., 251. l.) mind pedig «zent Bonauentura atianc»-at (233., 258., 261., 262., 263., 265.,

271. l.). A harmadik kéz csak egyszer mondja: «attyanck zent ferencz» (434. l.), és kétszer: «zent Bonauentura atyanc» (328., 434. l.). A negyedik nem említi ugyan sem az egyiket, sem a másikat, hanem kétszer is «pelbarth athyanck»-at (401., 504. l.), a ki tudvalevő Ferencz-rendi volt. Az ötödik itt ugyan nem árulja el szerzetét, de elárulja különösen a Simor-Codexben, a hol szent Ferenczet folyvást «zent atianck»-nak és «bodog atianck»-nak nevezi. Ez öt tehát világosan szent Ferencz szerzetéből való volt s így föl szabad azt tennünk a hatodikról is, habár semmi egyenes bizonyítékunk nincs. De hogy férfiszerzetesek voltak-e vagy apácák, azt eldönteni nem lehet. Az első, negyedik és ötödik egyáltalában nem szól magáról. A második említi ugyan a 239. lap végén «ammi zerzetbe menefvnc»-et, de az a darab, melyben ez előfordul, általában szerzeteseknek és nem különösen apácáknak szól. Az olyan megszólítások sem árulják el az író nemét, mint: «Azert tegedet criftofnac zolgálo Leańa intlec» (251. l.); «Ha azert criftofnac Leiania vag, ha tanitvanńa vag Leg vtalatos es Alazatos» (257. l.); «Legietőc Alazatoffac O criftofnac meg zentőlt iegőfi» (261. l.); mert ezek mind szent Bonaventurából valók. Nem ad fogantyút az sem, hogy a 266. lapon ezt mondja: «zent erzebőt azzon kinec ő innepet nag thiztőffegel zolgaliok». Egyeb nyilatkozatai sem derítik ki nemét; többnyire csak imádságban való megemlékezésért könyörögnek (230., 265., 274. és 269. l.). A harmadik a 458. lapon utal ugyan egy előbbi, a 380. lapra s a 490. lapon így szól: «finit per me p Ihus maria Legőn en uelem bűnőffel es mindőn binőfőkuel», de nemét ő sem árulja el. A hatodik csak ennyit mond: «Eg aue mariat kerek a ki oluafz bene atol» (630. l.). Én mind a mellett egyiküket sem gondolom férfiszerzetesnek, sőt az elsőt és negyediket egész határozottan clarissa apácáznak merném mondani, mert írásukat sehogy sem tarthatom férfiírásnak.

A második rész írója két helyt világosan megnevezi a forrást; így a 251. lapon ezt veti fölírásul: «Oluaftatic eth az Iras zent Banauentura atianenac kőnveből az alazatoffagrol»; a 265—266. lapon meg így szól: «mikepen zent Bonauentura atianck mon-

gia ki ez iraft zerzete es irta». Ugy cselekszik a negyedik rész írója is, ki a 491. lapon e szavakkal kezdi legendáját: «Vgy oluaftatyk ew rola nemynemew yrafba kyth pelbarth achyank zedegheteth az ew predycacyoyaban», s az 504. lapon ezt mondja: «mykeppen oluaftatyk vgyan azon irafban kyt pelbarth atthank zedegheteth». Amannak eredetije tehát, mint már Horvát István megjegyezte (Tud. Gyűjt. id. h. 111. l.), szent Bonaventura apáczáknak szánt munkája: De perfectione vitæ ad Sorores oposculum; az utóbbié pedig, mint először Toldy kimutatta (Alex. sz. Kat. vers. leg. XXIX. és XI. l.), Temesvári Pelbárt Sermones Pomerii de Sanctis nevű munkája pars estivalis-ának 99. sermója. Az első rész írója elhallgatja ugyan a forrását, de azért az ő eredetije is Temesvári Pelbárt említett, először 1499-ben Hagenauban megjelent (l. Szilády Áron: Temesvári Pelbárt, Budapest 1880. 55—56. l.) prédikációs gyűjteménye. Ezt gyanította ugyan már Wespzeprémi (id. h. 197. l.) és utána kifejezte codexünknek az Akadémia számára készült másolatához függesztett jelentésében Péczely József is, de Toldy (A debrec. legendás könyv. Régi magy. legendák tára, Pest 1858. VIII—X. l.) e föltevést határozottan elveti. Annyit azonban mégis kénytelen megengedni, hogy «a névtelen magyar szerző sokszor egyezik Pelbárttal a legendákban»; sőt még többet is. «Tizennégy a legendák közül beszéd-alakban van; ezek textusaiban is gyakran találkozok szerzőnk Pelbárttal, valamint a beszédek elrendezése módjában» is. Hogy mind ez nem pusztá találkozás, melyet abból lehetne magyarázni, hogy a Debreczeni Codex legendáriusa Pelbárttal egy forrásból, az Arany legendából merített, mint Toldy szeretné, azt legvilágosabban az a tizennégy beszéd-alakú legenda bizonyítja, melyet ilyen alakban az Arany legenda nem ismer, hanem csak Pelbártnál találni. Az eltérések azt az igazságot, hogy codexünk első részének is Pelbárt szolgált forrásul, le nem dönthetik, mivel tudjuk, hogy régi codexeink általában mily szabadon, mily önkényesen bántak el eredetijükkal. De nem csak az a három, hanem a többi rész is a latinból való fordítás bélyegét mutatja. Eredeti magyar műnek egy darabot sem mernék mondani.

Hogy a fordítók vagy compilerok saját kéziratát birjuk-e a

Debreczeni Codexben, arra legbiztosabban az íráshibák, törlések és javítások felelnek. Egy, mondhatnám classicus hibája van mind a lat írónak; t. i. a *c*-nek *t*-vel és viszont a *t*-nek *c*-vel való össze-
 tévesztése s ez esetben néha *k*-val való írása. Ha semmi egyéb, ez
 biztosan elárulja a másolót. Az első kéz írásában ezek vannak
 zent doktorok fot haznalatoffagat ielőntik ennek (foc h. 23. l.);
 fugian ottan azokert kit hozzaia iőnek vala kapoztal kertőt is
 cenala (kie h. 119. l.); mikoron fel fezitőttek volna snem halhatna
 meg kőuekel is hagigalak őket (őtet h. 203. l.). A második kéz
 ilynemű hibái ezek: es tanvl meg tiztitanok az te lelkedet
 (tiztitanot azaz tiztitanod h. 234. l.); No azért Tanvliatot
 O criftoſ iefufnac meg zentőlt zizei es iegefi vallani alazatos lelket
 es zivet (Tanvliatoc h. 259. l.); Mert akaron az igazak alnac nag
 alhatatoffagal azzoknac ellenők kik ez velagon őkec haborgattac
 es nomorgatac (őket h. 278. l.); Eth előzőr bizonniciad meg
 temagadac (temagadat h. 281. l.); hog ſoha meg nem meri
 vala gonnya ez eg binec (binet h. 299. l.); ő zőmeit az földre le
 botatvan (bocatvan vagy bočatvan h. 311. l.). A harmadik kéz
 ezeket vétette el: Meg mondac herodesnec az keuetőt mit iarna
 nac az kyaloc (keuetőc h. 332. l.); Ez az kyal kyt ti kereftőt
 (kereftőc h. 337. l.); Mutaffatoc meg az papocnac magatōtac
 (magatocaf h. 357. l.); valamikor az binős embőr pokolbely
 őrdög között es őnnön között ualo tyteoc ky yelenti (tyteot h.
 363. l.); kinet het feie es tyz zarua uala (kinec h. 382. l.); az
 karhoztaknak pocolba mind lölkőt mind teftőc iſeten lezön
 (lölke h. 395. l.); az karhoztac ő nag keńnocban ő kyalocat
 atkozyat (atkozyac h. 395.); Cedronnac patacan ertetit
 zomorfagos keferűleg (ertetic h. 401. l.); es ym ekeppen vagon ő
 nekyt magarlagoc (nekyc h. 449. l.); Atty kegőtlenfeftőt
 romlaſt tőn iſten közzőth es ty közzötetőc (kegőtlenfeftőc h. 457. l.).
 A negyedik kéz írásában ezek találhatók: mykeppen yghen megh
 zokkak nemely nemes leanyok ezth tenny. confeſſoroknak (zok
 tak h. 505. l.); es ennek felette az ew yozagaak kynohyeth
 zyghenyeknek oztogathny (yozagaat h. 525. l.). Az ötödik kéztől
 ezek származnak: Az arañon ertetit az zeretet (ertetic h. 583. l.);

hog' ennek miatta minekent örök egeffegöt adna (minekene h. 591. l.). Mert ha ezt meg foghatangoc, mindön i.o z a g o c vele vallone (iozagot h. 593. l.). A hatodik kéz csak ez egyet hibázta el: mikor en ő t e k fogadam (ötet h. 529. l.). Mind ez csak úgy érthető, hogy magyar eredeti volt előttük, melyben a *c* és a *t* az akkori idő rendes szokása szerint nagyon hasonlítottak egymáshoz. A sok más fajta tollhiba közt a legnevezetesebb *v r a z* (vram h. 322. l.) és *b a n a t*: *a l* (banatal azaz banattal h. 420. l.). Az előbbiben a *z* mögött az a *z*-hez hasonló pontosvessző féle rövidítő jel rejlik, melylyel a XV. században a szóvégi *m*-et szokták volt pótolni; valamint a másokban a kettős pont mögött nyilvánvaló elválasztó jel keresendő. Hogy az ilyen hibák csak másolásból eredhetnek, azt nem kell még külön kiemelnem. A törlések közül kevesbé fontosak azok, melyek előresietésből vagy visszakapásból származnak, mert mind a két hibát nem csak a szem, hanem a gondolat is elkövetheti. Ezek csak néha döntenek. Jóval nevezetesebbek azok, melyek vagy maguk is igazítások vagy ilyenekkel járnak. Az előbbiekre világos példa, a törlést zögletes rekesztékbe téve, ez: az ő Attia fel mene a Toromba fegiuereuel hogi ugian ottan leh *v a g [n a] i a* (11. l.). Az írónak nyilván idegenül hangzott a *v a g n a i a*, a minthogy kezzelfogható latinismus is, és így a *n a* törlésével iparkodott az ő fölháborodott magyar nyelvérzékét kiengeztelni. A *v a g n a i a* tehát minden bizonynyal figyelmetlen leírás. Ugyan ilyen, a hol azonban a törléshez már igazítás is járul, ez is: mikoron azért Romaban immár fel ferdült koraban tanač adaffra valasztatot volna az *v r a k t o l* miért nagi deiak es ezől embör *v a l [n] a* stb. (8. l.). Itt az első *a* előbb *o* volt, tehát a *vala* volna-ból állott elő. Az író ismét el akarja fordítani az idegenszerűséget, ez esetben is latinismust. Ki kell emelnem, hogy a codexírók általában nem szeretnek törölni; a mi igen természetes is, mert a törlés mindig dísztelen. Ennélfogva ha valamelyikük egy vagy más hibán annyira fölindul, hogy törlésre szánja el magát, akkor azt a hibát csakis tudtán kívül, csakis figyelmetlenségéből követhette el, a mi határozottan vigyázatlan másolásra mutat. Még nagyon sok ilyen példát idézhetnék, melyekből egyuttal az illető magyar ere-

detinek egyik másik orthographiai vagy palaeographiai sajátága is kitünnék, de azt hiszem, az eddigi már untig elég annak kimondására, hogy a Debreczeni Codex írói mind egyszerű másolók.

Hogy kiknek volt szánva, azt a codex több helyt igen világosan kimutatja. Az első kéz már a sok nőszent életével sejteti, hogy nőknek szánta legendáit. A második határozottan apáczákhoz fordul. Intései «criftoſ iefuſnac meg zentölt zizei»-hez (259., 263.), «criftoſnac iegefe»-hez (232., 234., 258. l.), «az criftoſ iefuſnac zolgalo leiaña»-hoz (233., 234., 251. l. stb.), «criftoſnak zolgaloia»-hoz (325—326. l.), vagy még világosabban szólva «az zerzetes azzonok»-hoz (232., 233. l.) vannak intézve. Hogy mind e megszólításon mifele apáczákat ért, azt világosan mutatják szent Bonaventurából vett eme szavai: «Legietöc Alazatoffoc O criftoſnac meg zentölt iegöfi mert alazatos atiatoc vot tvdnya mint az bodogfagos zent ferencz. anhatoc es alazatos vot tvdnya mint az dichöfeges zwz zent clara minden nemv alazatoffagnac peldaia es tiköre» (261. l.). Tehát clarissa apáczáknak volt szánva a codex. Az is kimutatható, hogy egy bizonyos apácza s nem egész kolostor számára készült. Ugyancsak a második rész írója meg is szólítja: «Imag eretem atiamfya» (296. l.), «Imag en zerete atiamfya azert aki irta. es mong Aue maria erőte» (265. l.). Hogy az «atiámfya» nem férfi, az ebből világos: «Imag Aldot ziz te es azert aki irta. Aue mariat» (274. l.); sőt a következő szavakból: «Imag eretem aldot ziz katherina es mong Aue Mariat ihs» (230. l.) még azt is megtudjuk, hogy a megrendelő apáczákat kolostori nevén Katalinnak hitták. De valódi nevérol, tartózkodása helyéről s több efféléről nem találunk fölvilágosítást.

A codex sorsáról egész a XVII. századig semmit sem tudni. Ettől fogva a bejegyzésekből lehet egyet-mást kisejteni. Ezeknek száma igen nagy, de én csak a fontosabbakat iktatom ide. A legrégibb datum bennük 1605 («Anno dni millesimo sexcentesimo quinto» 624. l.); de hogy mi történt akkor, azt nem tudjuk meg. Következik: «Anno Domini 1613, dje 3 Junj Conſecratum eſt, Capellum Pauly kofa in Hozzu azzo: per fratrem Gaſparum Gouarganum (?) [Chyky] Chichien': In praefencia Praeclarorum Patrum:

Pauly Veres Petri Somolay Imericy Geme (?) Josephj Herze (?) Joannis Gellerd mp Fratrís Ambrus» (631. l.). A codexnek tehát 1613 táján Erdélyben a Kis-Küküllő megyében fekvő Hosszúaszó közelében kellett lennie. Nyilvánvaló, hogy akkor már nem apácza-, hanem barátbirtok volt, még pedig, ha a «Joannis Gellerd»-hez függesztett manupropriából szabad következtetni, Gellérd Jánosé. Azután következik a 466. lapon fölül: «tarfaual egietem Fefus Mate Dengelegi, keneres tafaknak»; oldalt: «Kolofi Iftuan, Genczi Bageti Janos hazanal (?), Kauas melet, Genczi, Anno, Domj 1619». A 366. lap felső szélére ez van írva: «Joanes keme' Q'tautit: in festo mariä magdalene die 22 Julj 1635». A 632. lapon két latin imádság élén: «Anno Dni 1638 die 12 menfis Marcy». Ezek részben igen homályos, részben meg elégtelen adatok. Egy kéz írása a következő három bejegyzés: «Mas ayandec nem adatik az.bünös embernek, az az szent leleknek ayandeka. kiualkeppen ha ugia' bunebeöl megh tilztulni semmi uto' modo' nem akar» (390. l.); «szent Gergely így szol — s — azt mondgya, az Ur iften'ek eö ayandeka gonofzoknak nem adatik, migh eök az gonofzsagba' lakoznak. 1640. 13 Januar» (391. l.); «Scriptor scribebat et beatiffima' Virginem Maria' in mente tenebatt Anno Domini millesimo Sexcentesimo quadragésimo, dje 13. Januar' Christophorus Bott, amoris ergo: suo dilectissimo manus subscriptione' dabat. 1640» (464. l.). Ez esztendőben tehát Bott Kristóf bírta, a ki igen nagy becsben is tartotta. A 343. lapon újra egy homályos adat: «Anno Domini 1659 die 28 martj volt nala' Fe'cz Balint ur' az Gülésbül jöt hozza' kontora kert hogy szerezzek ha lehet». Ismét egy kéz írása a következő három: «Az mü vrunk Jesus Criftusnak születesenek utanna mikoro' irnanak 1659 Eztendöbe' Ez könyuet epitgettem megh az vrnak neuebe', mert szep dolgokat oluastam bene. Ennek utannais a ki lattja rongios uolttat epitse Iftenert. Stephanus Gáspár mp» (606. l.); «Anno domini 1.6.5.9. Renoatus est libelus iste. ab. S. G. magistro Hidisiensi» (624. l.); «Anno Domini 1661 Eztendöben Alih Balsa puztita Erdelt tüzzel vafsal. Enis akkor temetem el az Hauasba' a szouata vize mellet az En edes feleségemet Bala margitot kis aszonj napia' ki helebe'» (a

többi el van gyalulva, 632. l.). E szerint codexünk 1659-ben Gáspár István, higyisi vagy hidas mester birtokába jutott, ki ugranez évben ki is javította és még 1661-ben is birta. A Torda-Aranyos megyebeli Higysis vagy Hidas, a havas és a Maros-Torda megyei Szováta vize, valamint már fentebb a Bott családi név s még előbb a Hosszúaszó helynév világosan Erdélyre vallanak, a mely az utolsó bejegyzésben még meg is van nevezve. Codexünk tehát 1613-tól 1661-ig Erdélyben, még pedig Kis-Küküllő, Maros-Torda, Torda-Aranyos és Alsó-Fehér megyék összeszögellése vidékén volt.

Ezután ismét közel egy századig semmi hírünk. Végre a codex 1753-ban a debreczeni református főiskola könyvtárába jutott. Ettől fogva története meglehetősen világos. Az első adatot Sinai Miklós szolgáltatja, kinek már említett bejegyzése egész terjedelmében így szól: «*Pretiosum Vetustatis Monumentum, quod nobis vel Regiæ Bibliothecæ inuideant. Continet hoc, et cognoscendum dat, et Statum doctrinæ Ecclesiæ Romanæ ineunte, vt videtur, Sæculo XV. in Hungaria, et habitum ac formam Sermonis hungarici, qualis ante Reformationem in vfu fuit. Non huic fimile Monumentum viderunt vel Albertus Molnar vel Mathias Belius; at quanti in Historia et Literatura Hungarica Viri! Hóc scriptum fuit ab aliquo ex Concionatoribus Hungaris ordinis, vt vocant, S. Francisci; quia sæpius vtitur formula Szent Ferentz Atyánk. Donauit hoc Collegio Reformato. Debrecinenfi Ciuis eiufdem egregius D. Samuel Kereszturi Csengerienfis Anno 1753 Sub-Bibliothecario Nicol. Sinai*». Hat évvel később a Sinai sorai fölé vetett «*Liber Ill. Coll. Debrecin. ligatus Ao 1759*» tanúsága szerint beköttették s mint a nyomok bizonyítják, gyökeresen kijavították. Híre még jóval későbbben terjedt el. Az első érdeklődő, úgy látszik Festetics Pál gróf volt, a ki «addig kérte a' Debretzeni Elöljárókat, míg a' Kézirat Mását könyvtára számára kieszközölte», mondja Horvát István (Tud. Gyűjt. id. h. 103. l.), bizonyoságul idézve Cornidesnek Pestről 1778. januárius 27-én Budára Pray Györgyhöz írt leveléből a következő szavakat: «*Excellentissimus D. Comes Paulus Festetics Debretzini curavit Codicem*

Membranaceum Hungaricum Sæculi XV., qui Bibliothecæ Collegii Reformatorum Debretzinensis est, exscribi. Postilla Hungarica est. Id heri mihi pro certo retulit amicus quidam Debretzino redux; valamint ugyancsak Cornidesnek négy nappal később ismét Prayhoz írt leveléből ezeket: «Heri cum Perill. Domino Ludovico Domokos, Judice Debretzinensi, conveni, qui et ipse mihi, quae de Manuscripto Debretzinensium Codice Hungarico vetusto, in vsus Excellentissimi Domini Comititis Festetits exscripto, nuperrime retuleram, confirmavit». Még akkor Cornides nem láthatta a codexet, mert mint membranaceust, hártýára írottat említi. Az érdeklődés ez időben már messze terjedt. Blahó Vincze, az üdvöztetőről nevezett szent Ferencz-rendi tartománynak papja és történetírója, Kazay Sámuel debreczeni patikáriusnak Kassáról 1778. december 18-án ezeket írja: «Azon Kézírás, melly a' Nemes Reformatum Kollegiumnak Bibliothékájában találtatik, nem vólt talán Lyturgicus vagy Zóltáros könyvek között; mivel ezek a' Deák rendtartású Anyaszentegyházban Deák nyelven vóltanak eleitől fogva; azért lehet különös Imádságos könyvetskének mondani; melly, mivel Szent Ferentz Atyáról tészen említést, hihető, hogy azon Szerzetbeli személy élt vele, még akkor, midőn a' Mariana Provinciabeli Franciskánusok Mohátsi veszedelem előtt laktanak Debreczenben, nem pedig Bóldogfalván. Tsudálom, hogy ezen Atyáknak még több Kézírási nem maradtak azon Városban» (l. Tud. Gyűjt. id. h. 101. l.). Hogy e codex azelőtt soha sem volt Debreczenben, az majdnem kétségtelen. Kimutattam már, hogy clarissa apácza számára készült; már pedig clarissa kolostornak Debreczenben semmi nyoma. Azután kimutattam, hogy 1613-tól 1661-ig szükségképen Erdélyben kellett hányódnia, még pedig 1659-től fogva, ha nem már előbb, kolostoron kívül; mert ekkor Gáspár István, hidasi mester birtokában találjuk, a ki sehogy sem lehetett szerzetes, mivel feleséges ember volt. Tehát arról, hogy a codex a mohácsi vész előtt Debreczenben lakott Ferenczesek után maradt és lappangott a városban, ma már egyáltalában szó sem lehet. Ugyancsak Blahó 1779. febr. 7-én ezt írja (l. u. o. 102. l.): «Ha azon Magyar Msnak része Temesvári Pelbártnak munkájából va-

gyon szedegetve; meg nem haladja az 1489. esztendő, mivel ebben végezte azt, életét pedig 1504-ben Szent Vintze Martyr napján Budán a' Szürke Barátok Klastromában fejezte be Pelbartus». Akkor tehát Debreczenben már észrevették, hogy a negyedik kéz Pelbártra hivatkozik, s így a codex korának meghatározásában már helyes nyomon voltak.

Első nyilvános ismertetője Weszprémi István volt, ki a «*Succincta medicorum Hungariæ et Transilvaniæ biographia*» 1781-ben megjelent részében (*Centuria altera. Pars posterior. 192—197. l. az Articulus XXVI. végéhez vetett jegyzetben*) elég bőven szól róla, adva tartalmát és apróbb mutatványokat, kutatva korát és eredetét. Weszpréminek a codexet tüzetesen kellett átvizsgálania, különben a negyedik részben nem vette volna észre az ott elbujtatott évszámot, de meg a harmadik kéz «*Finit per me p*» szavait sem, melyeknek p-jében is Pelbártot keresi (id. h. 194. l.). Mennyire érdeklődött különben is minden a codexszel összefüggő kérdés iránt, mutatja az is, hogy Pelbártról nem csak Waddingnál, Szentivánnál és Schiernél keresett fölvilágosítást, hanem e tárgyban Blahó Vinczével is levelezett (l. u. o. 197. l.). Weszprémi után Cornides vizsgálta meg a codexet, de hogy mikor, azt pontosan nem lehet tudni. Horvát István (Tud. Gyűjt. id. h. 103. l.) azt mondja: «*Cornides Dániel is sietten sietett 1787-dik év felé hívebben megismérni Sinai szíves közléseiből először, utóbb szemmelátásból, a' Debretzeni Kézíratot, mint 1803-dikban forgattam levelezéseiből, és jegyzeteiből tanultam*». Maga Cornides Sinaihoz 1787. ápr. 5-én írt levelében, mely szintén a debreczeni ref. collegium könyvtárában van, csak ily általánosan szól e dologról: «*Codicem illum vestrum studiose diligenterque examinaveram olim*» (l. Tud. Gyűjt. id. h. 105. l.). Hogy a codex több kéz írása, azt már Weszprémi említette, de hogy hat kéz műve, s hogy ezek közül melyik mennyit írt, azt először Cornidesnek e levelében találjuk megállapítva. Eddig terjednek a múlt századbeli hírek.

«*Később*», mondja Horvát István (Tud. Gyűjt. id. h. 104. l.), «*az olly szívesen közlő Debretzeni Fő Oskola Tanítói Titkot tevének az ártatlan tárgy Kézíratból, 's ahhoz többé sokáig már senki*

sem férhete; míg elvégre az erős mellű Kölcsény Ferentz, szeget szeggel verve, szinte Titkon a' legnagyobb hívséggel és hasonlatossággal, némelly igen ügyes kéz által (nevét a' derék ifiúnak ki nem tanulhatám) Kazinczy Ferentz boldogúlt köz Barátunk számára az egész Kézíratot betüröl betüre lemásoltatta». Említi ezt ama titkon vett másolat elé írt előszavában Kazinczy is (I. Tud. Gyűjt. id. h. 107. l.): «A' könyv Debreczenben zár alatt tartatik, a' mint érdemli, nehogy elveszen, vagy romlást valljon; 's a' mi Révaink hijába igyekezett engedelmet nyerni reá, hogy mását vétethesse; talán mivel az Iskola' Elöljáróji feltek, hogy a' könyv vétkesen íratik-le, 's hamis állítások terjesztetnek-el általa. Sikeretlen volt igyekezete az Erdély tudós Cancellariusának is, Gróf Teleki Sámuelnek. A' mit ezek nem érhetének-el, én nyertem-el: az Elöljárók' engedelme, sőt híre nélkül vétetém a' könyvnek mását». Azt mondja Horvát István (id. h. 104. l.), hogy «Kazinczy szokott buzgóságából ki akará adni a' Kézíratmást, vagy is inkább az igazi Hasonmást, de a' költség nagysága akadályoztatá nemes szándékát». Toldy szerint (Ő- s középk. magy. nemz. irod. tört. II. köt. 89. l.) Kazinczy «azt Magyar Régiségei II. kötetében akarta kibocsátani, de vállalót nem lelt.» Toldy (u. o.) azt is állítja a titkos másolatról, hogy «e másolat Kazinczy Gábor könyvtárában, s viszont ennek másolata Horvát István könyvtárával a muzeumban». Hogy ezt mire alapítja, nem tudom; annyi bizonyos, hogy Kazinczy Ferencz egy szóval sem érinti, hogy az a másolat, melyet ő Horvát Istvánnak 1824. július 9-én ajándékba küldött, s melyet «452. Quart. Hung.» alatt most a nemz. Muzeum könyvtára bír, nem az a titkos másolat, hanem «viszont ennek másolata»; inkább egyenesen azt mondja: «az Elöljárók' engedelme, sőt híre nélkül vétetém a' könyvnek mását, 's Tenéked nyujtom-által, mint annak a' Nyelvünk Tudósának, a' kit kiadása mindenk felett illet». E másolat egyébiránt inkább igen csinos hasonmás. Újra s szintén kiadás végett másoltatta a codexet Péczely József fölügyelete alatt 1835-ben az Akadémia. E másolat, mely mint Péczely a hozzá csatolt jelentésben írja, a debreczeni «R. Kollegiomban Hazai Törvénytannaló ifjú Királyi Károly által» készült, az Akadémia

könyvtárában van. Ez utolsó másolatot megelőzte az a sovány ismertetés, melyet a codexről Podhradczky József adott a Tudományos Gyűjtemény 1832. évi III. köt. 82—86. lapján. Podhradczky kevesebbet tud mondani róla, mint félszázaddal előbb Weszprémi. Mindössze annyi az érdeme, hogy hosszú idő múlva ismét fölújította a codex emlékezetét. Figyelemre méltó csak az az egy van benne, hogy Sinai Miklós fentebb közölt ismertetése «belől a' könyv táblájára vagyon feljegyezve»; mert az most egy külön levél innenső lapjára van ragasztva. Négy évvel későbbben Horvát István sokkal behatóbban ismertette a codexet (Tud. Gyűjt. 1836. VII. köt. 102—113. l.), első lapjának Kazinczy másolata nyomán hasonmását is adva. Utolsó ismertetője Toldy Ferencz volt (Ő s középk. magy. irod. tört. II. köt. 88—90. l.), ki egyes részeit, úgymint az első rész legendáriumát (A debrec. legendás könyv. Régi magy. legendák tára. V. köt. Pest 1858.), a negyedik kéz Katalin-legendáját (Alex. sz. Katalin verses légendája. Pest 1855.) és az ötödik kéz passióját (Régi magy. passió. Pest 1856.) maira változtatott helyesírással ki is adta. Első teljes hű kiadása itt jelenik meg.

A véletlen játéka, hogy codexünket a kijavítás és újra bekötés 1659 óta mindig épen száz esztendőre érte. Hogy az 1659-ki és 1759-ki mennyiben mondható szerencsétlenségnek, azt nem tudom. Fájdalom, legcsekélyebb hírünk sincs, hogy milyen volt a codex állapota és kötése akár 1659, akár 1759, akár pedig a mostani ötvenes évek előtt. Nem tudjuk, hogy a két első alkalommal mit vetettek el, mit tartottak meg. Az utolsó bekötést azonban határozottan csapásnak merem mondani. Az együgyű könyvkötő először is a terniókat annyira össze-vissza ragasztotta, csirizelte, hogy sem megkülönböztetni, sem levelek számát meghatározni nem lehet, minek következtében természetesen a hézagok nagyságát sem tudjuk megállapítani. Másodszor pedig az előbbi bekötésből mindent elvetett, kivéve Sinai Miklós bejegyzését, mely mint Podhradczky fentebb idézett szavaiból következtethetni, az első tábla belső borító levelére volt írva, és egy másik, az előbbivel nyilván iker-levelet, melynek innenső lapjára, vonatkozással Sinai «ineunto, vt videtur, Sæculò XV.» szavaira, ez van írva: «Az 528, és 529 lapon

meg lehet találni a' Szent Katherina legendája irásának idejét, mely = 1519; de az előbb legendák kétségenkívül régiebbek. Cs. J.), tulsó lapjára pedig a XVII. század első feléből származó írással fölül ez van jegyezve: «Kezdetik Úrnak Nevében Elftendő által valo Izentőknek életökről & &.» Végre harmadszor, hogy vandál művét meg is koronázza, a codexet köröskörül kegyetlenül meggyalulta, ezzel elmetszve a hatodik kéz felső sorait és számos helyen megcsonkítva a lapszéli jegyzeteket. Kárpótlásul adott aztán a codexnek egy vörös bagariabőrrel bevont erős otromba kötést, melynek hátát két szörnyű esetlen aranyos czifraság ékesíti. A metszet pettyezett festése, a kék selyem jelszalag, az említett két czifraság közé nyomott aranyos «DEBRECENI CODEX» betűinek formája, valamint az egész kötés természete arra vall, hogy a Debreczeni Codexen is az a pesti könyvkötő remekelt, a ki a Cornides-Codex és négy társa bekötésével állított magának barbár emléket. Szegény codexünket e csapás ítéletem szerint az ötvenes évek vége felé érte s úgy sejttem, nem a tulajdonos főiskola hibájából. Hogy 1858-ban Pesten volt, az világosan kitűnik Toldynak «A debreceni legendás könyv» elé 1858. october 17-én írt eme szavaiból: «A Krisztina-legendát közvetlenül a nemzeti muzeum codexéből adom, s először, valamint a debreceni legendáriumot is, s ezt szinte egyenesen a debreceni collegium régi kéziratából, melynek szíves közléseért annál melegebb köszönettel tartozom a tisztelt tanári karnak, mert a debreceni könyvcsarnokban százöt év óta zár alatt őrzött kincset, a tudomány érdekében példás és megbecsülhetetlen bizodalma szerint, most először engedé a Tiszán átvándorolni — hozzám» (id. h. XIX. l.). Csekélység ugyan, de mégis nevezetes, hogy az új kötés hátára sajtolt DEBRECENI szó, a közszokástól eltérve, épen Toldy orthographiáját követi, a ki ez helyett püsztá c-t írt. A Debreczeni Codexet tehát alkalmassint Toldy Ferencz köttette be viszonzásul a «szíves közlésért» 1858-ban.

Ez utolsó bekötés alkalmával, némi belső változás is esett a codexen. A 3. lap felső szélére ezt írta Sinai: «Litt. ϕ Vide supra»; de «supra», a mi itt csak vagy az 1. vagy a 2. lap lehet, nincs ϕ .

A 4. lap alsó szélére meg ezt jegyezte Sinai: «Vide folium 2-dum superius», de a 3. és 4. lapot magában foglaló levél maga a «folium 2-dum». Végül az 5. lap felső szélén ezt mondja Sinai: «Folium quod hic præcedere debuisset, exstat infra, folio ab hinc septimo sub litera ψ ». Ez világosítja föl a dolgot. A mostani 2. levél Sinai idejében nem volt a maga helyén, hanem hátrább a 16. és 17. lap közt, s így a mostani 3. volt a 2. levél. Most már Sinai utalásainak semmi értelmük, a miből világos, hogy az utolsó bekötéskor a hátra tévedt levelet helyére iktatták. A hátratévedés talán az 1759-ki bekötés következménye volt, de már előbb is megtörténhetett; annyi bizonyos, hogy Sinai utalásai e bekötés utánról valók, mivel az 5. lap felső szélére írottnak egy része kijavított sarok toldására esik. Mégis valószínűnek tartom, hogy a hiba 1759-nél nem volt régiebb. A codex lapjai ugyanis mindaddig nem voltak számozva; nyomát legalább nem látni. A mostani lapszámozás világosan az 1759-ki bekötés utánról való, az eleje a 111. számig határozottan Sinai írása, hogy a többi kinek vagy kiknek tulajdonítandó, nem tudom; de az kétségtelen, hogy még későbbi. Hogy pedig Sinai a bekötés után írta számait, az abból tűnik ki, hogy több száma kijavított sarokra esik; így az 1, 2, 5, 6, 7, 8, melyek közül az 1 és 6 most már be van ragasztva, de világosság felé tartva, jól átlátszik. Lapszámozás nélkül pedig bekötéskor könnyen esik tévedés. Megemlítendő, hogy a hová a helyreiktatott levél tévedt volt, a 16. és 17. lap közt hézag van. A tévedés tehát okoskodva elkövetett hiba is lehetett. Hogy az utolsó bekötéskor még több belső változás esett volna, az nem valószínű. A külsőket, a mennyire megállapíthatók, már fentebb ismertettem. Csak azon tűnődöm, miért látszhatott ez az utóbbi bekötés szükségesnek vagy legalább megengedhetőnek? Hiszen előbbi bekötése óta a codexet folyvást zár alatt tartották. Vannak nyomok, melyek azt mutatják, hogy éppen a túlságos nagy őrzés ártott a kincsnek. Minthogy csak őrizték, de soha meg nem nézték, beleesett a szű és kegyetlenül pusztította. Tanúskodik erről az, hogy az elején a mostani bekötéskor igen számos levélnek ki kellett javítani a szélét. E javítások nem lehetnek régiebbek, mert helyenként Sinai Miklós lapszámain és

írását takarják; így pl. az 5. lap felső szélére írott jegyzet első betűjének (F) elejét, valamint az 1, 6, 15, 16 lapszámokat. Hogy pedig a szű csakugyan 1759 óta s nem előbb rongálta meg a szégyen codexet, arról igen világos bizonyosság szól. Az 1. levél felső sarkát kétségtelenül már 1759-ben foldozták, mert visszáján most is látni a Sinai írta 2-t; a szű pedig végig rága az 1759-ki toldást s elpusztította a rajta levő 2-nek alsó részét. Hogy a kötést sem kímélte, arról tanúskodik az első tábláról fenmaradt Sinai értesítését őrző belső borító levél, melyen körülményirbálása után is még sok helyt meglátszik a szúrágás nyoma. Az őrzés tehát épenséggel nem volt gondos. Két dolog különös fényt vet rá; az egyik az, hogy a codexet lopva olyan szépen, híven, tehát zavartalanul, kényelmesen le lehetett másolni, mint a hogy Kazinczy Ferencz másolata van írva; a másik pedig az az utóbb említett dolog, hogy észrevétlenül rághatta a szű.

A Gömörj Codex, melyet a magy. nemz. Muzeum 18. Duod. Hung. sz. alatt őriz, kerekbe és kapcsoltsba átmenő barátgót írású 164 tizenkettedrét papiros levélből áll és mai alakjában 9 kéz műve. Az első kéztől való a címlap, mely világosan a XVI. század végéről való írás. A második kéz írása a 2. valamint a 139. és 140. lap. A harmadiké a 3—10. lap. Ennek az írása a 4. lap tanúsága szerint 1555-ről való. A negyedik kéz írása a 11. lap elejétől a 43. lap «Amen» szaváig, a 238. lap elejétől a 268. lap végéig és a 298. lap «Kezdetyk» szavától a 318. lap «erted» szaváig terjed. Ez a 17., 29., 249., 253. és 268. lapon Krisztinának mondja magát (pl. «tegy irgalmaffagoth en velem te meltathlan zolgalo leanyodual criftynauual» 17. l.), ha ugyan nem a megbízó nevében szól így. Az ötödik kéz a 43. lap «Vram yefus xps» szavaival kezdődő és a 46. lap «vereddel meg valtalt kerlek» szavaival végződő, valamint a 318. lap «O mezeytelen» szavaitól a 320. lap végéig terjedő és a hátrább tévedt 323. lappal végződő részt írta. A hatodik kéz írása a 46. lap «vram ihus xpus»-sal kezdődő és «Amen»-nel végződő magyar része, a 296. lappal kezdődő és a 298. lap «es kery vala azzonyunk zyz» szavaival végződő rész,

továbbá a 321. és 322. valamint a 324—328. lap. Ez a 321., 322. és 325. lapon («en meltatlan es bynes zolgalo leanyod» szavaival) elárulja, hogy nőkéz. A hetedik kéz a 46. lap latin bejegyzése, mely 1575-ről valónak vallja magát. A nyolczadik kéz a 47. lap elejétől az 53. lap «amen» szaváig s az 54. lap elejétől az 58. lap «gratia» szaváig terjedő részt írta. A kilencedik kéznek az 53. lapon olvasható tanúsága szerint: «Ez Irafokat írta frater pal tetemy valony vikarius Mynd az magnificatual egyetembe». Maga a kilencedik kéz írta a codex többi részét vagyis az 53. lap imént említett jegyzetén és az 58. lap «Segely» szóval kezdődő részén kívül az 59—138., 141—237. és 269—295. lapot. Ez az 58. lapon írása kezdetét 1516. augusztus 12-ére teszi («Ez kys keŋnyuet kezdetem Irnom. Vr zŋletetynek vtana. ezer. ŋt zaz. tyzenhat eztendeŋbe. zent clara azony napyan. Atyank zent domokofnak oktauayan. het oran») és egyúttal elárulja azt is, hogy Domonkos-rendi, mert szent Domonkost atyánknak mondja. Bizonyossá teszi ezt még a 262. lapon, a hol megint említi «zent domokos atyankkat». Elárulja a maga nevét is; így a 69., 79., 124., 167., 168., 170., 171., 172., 209., 222. és 225. lapon, hol mindenütt Katalinnak vallja magát (pl. «en nyavalyas es meltatlan zolgalo leanyod katerina» 69. l.). Ez szegény többször panaszkodik, hogy «Igen fay feyem» (73. l.), «Igen betek valek» (a 173. l. alján pirossal írva) és «byzon Igen betek valek» (a 289. l. alján szintén pirossal írva). Vannak egyéb bejegyzései is. A 237. lapon fölsólitja apáczatársát Krisztinát (nyilván nem azt, kitől a negyedik kéz írása származik) «En edes criftinam nam Igen zep az kevnuy myre nem fyzecz». Nagy számmal vannak ájtatos bejegyzései a lapok alján pirossal írva, mint: «jefus» (51. l.), «ihs» (67. l.), «Maria» (68. l.), «ihs» és alatta «k» (= katerina 80. l.), «maria» és alatta «k» (81. l.), «ihs maria» és alatta «k» (97. l.), «jefus maria k» (110. l.), «S. Margareta» (290. l.) stb.

A codexnek közel két harmadát a beteges-Katalin írta, nem egészen egy negyedrésze a negyedik kéz (Krisztina?) írása, a fennmaradó a többi hét közt oszlik el s ebből ismét legtöbb a nyolczadik kézre, Tetemi Pál nagyvázsonyi pálos vikáriusra (valamivel

több mint 11 lap), legkevesebb az első és hetedik kézre esik. A codex tulajdonkép a 11. lappal kezdődik s hogy eleinte jó ideig csakugyan ez volt az első lap, az abból is következik, hogy kopottabb s piszkosabb mind a többi lapnál, valamint megerősíti az is, hogy alsó szélére a XVI. század utolsó negyedéből való nőkéz «Vrsula Barbara» nevet írt, mely bizonyára az akkori birtokost jelenti, ki a nevét nyilván nem belső lapra jegyezte, a hol nem venni észre, hanem kétségkívül a codex elejére tette, hogy szembe tűnjék. Az első 5 levél tehát később került ide, még pedig 2—5. levél (3—10. l.) egészen más codexből, a mit mind a papiros másfajta minősége, mind a szélek másformá metszése bizonyít; az 1. pedig a codex végéről jutott előre. Ez a mostani 1. levél már csak azért sem lehetett eredetileg első, mivel a tulsó lapján (2. l.) levő töredék közvetlen folytatása a 70. levél tulsó lapján (140. l.) félbenszakadt imádságnak. E két levél tehát, mely egy papiros és egy írás úgy következett egymásra, hogy négy lapjuk közt a mostani címlap épen az utolsó helyet foglalta el s alkalmasint magának a codexnek is utolsó lapja volt. Címlappá ez csak a XVI. század végén vagy a XVII. elején lett, mert írása ez időből való. Hogy pedig e két levél nem más codexből szakadt ide, hanem már első bekötéskor együtt volt a többi részszel, azt széleiknek az egész codexével megegyező metszése mutatja. Ismét nem a codex organikus része a hetedik kéz írása, mely nem is egyéb mint egy üresen talált helyet felhasználó későbbi időből való egyszerű bejegyzés. Minthogy pedig a három évszám közül egy (1575) ide, egy (1555) a máshonnan került 2—5. levélre esik, a harmadikat vagyis 1516-ot kell igazi évszámnak elfogadnunk, mivel ez a codex eredeti testét alkotó részben található. Így leolvad némileg az írók száma is, kik közül három, úgymint a címlapé (első kéz), a 2—5. levélé (harmadik kéz) s az 1575-ki latin bejegyzése (hetedik kéz), nem tartozik az eredetiek közé. A többi hat közt is fő a szenvedő soror Katerina (kilencedik kéz), ki, mint már említettem, a codexnek közel két harmadrészét írta; utána következik az, a ki magát, ha ugyan magát, Krisztinának mondja (negyedik kéz); azután messze e kettő mögött maradvá Tetemi Pál (nyolczadik kéz):

végre a hatodik, ötödik és második író, kikre nagyon csekély rész esik. A codex fő írói tehát soror Katerina és a negyedik kéz. Hogy az utóbbit csakugyan Krisztinának hitták-e, azt bajos eldönteni. Igaz ugyan, hogy valahányszor a Krisztina nevet említi, mindannyiszor első személyben szól («tegy irgalmassagoth en velem te meltathlan zolgalo leanyodual criftynaua» 17. l.; «adgyad en nekem te zolgalo leanyodnak Criftinanak hogy» stb. 29. l.; «Ayanlom te neked en magamath te meltatlan zolgalo leanyodath Criftinath» 249. l.; «teged kerlek hogy engem te meltatlan zolgalo leanyodat Criftinat... menden ellensegymtwl meg zabado» 253. l.; «kerlek hogy emlekezyel meg az te zegeny zolgalo leanyodrol Criftinarol. hogy ky en magamath telyieffeguel te neked attam» 268. l.); de egy fontos dolog nem kedvez az idézett öt helyre alapított föltetésnek; az t. i. hogy a megrendelő apáczáat is mind maga a negyedik kéz («Imadgy erethtem edes criftynam en es te erted» 318. l.) mind pedig soror Katalin («En edes criftinam nam Igen zep az kevnuy myre nem fyzece» 237. l.) világosan Krisztinának nevezi. Hogy nem ő bízta meg soror Katalint a könyv írásával, mikor ő maga is tud írni, még pedig szebben mint — Tetemi Pált kivéve — akármelyik, az igen természetes. De ha Krisztinának hitták a megrendelőt, a mint hogy kétségtelenül annak hitták, akkor lehetséges, hogy a fentebb idézett öt helyen a megrendelőt tartva szem előtt mindig annak a nevében szól. Igaz ugyan, hogy soror Katalin ezt az eljárást nem követi, de ezért más tehetette. Nem lehetetlen az sem, hogy őt is meg a megrendelőt is Krisztinának hitták, mert az, hogy egy kolostorban több apácza viselje ugyanazt a nevet, annyira nem szokatlan, hogy a Margit-legende tanúsága szerint szent Margit negyven társa közt volt hat Erzsébet, négy Margit, négy Katalin, három Ágnes, két Aglent, két Benedicta, két Ilona és két Judit. Bizonyosabb az, hogy dömés apácza; mert soror Katalinnal, kinek dömés apácza volta világosan kitűnik abból, hogy az 58. és 282. lapon szent Domonkost «atyank»-nak mondja, fölváltva dolgozik a codexen, tehát azzal egy kolostorban kellett tartózkodnia. Kétségkívül társuk volt az ötödik, hatodik és második író, valamint a megbízó soror Krisztina is. Azt azonban, hogy mely kolostornak

voltak tagjai, nem lehet kitalálni. Közel lehettek Nagy-Vázsonyhoz, hogy Tetemi Pál «vafony vikarius» is írhatta egy részét a codex-nek. Nagy-Vázsonyra lehetne gondolni, de ott a pálosok férfi-kolostorán kívül semmiféle se férfi- se nőkolostor nem volt (l. Rupp: Magyarország helyrajzi története II. köt. 1. fele 345—348. l.). Marad tehát Veszprém, mely csak két órányira van Nagy-Vázsonytól. Ott már a XIII. század harmadik tizede óta volt dömés apácza-kolostor (Rupp id. h. 267—268. l.), a hol eleinte még zsenge korában (körülbelül 1245—1252-ig) IV. Béla király leánya, szent Margit is tartózkodott. E föltevésnek kedvez az is, hogy a 324. lapon a hatodik kéz írásából egy imádság van, mely így kezdődik: »O kegyes zent katerina azzony ez vylagnak gyengye kyraly nem-ből zarmozot»; mert a veszprémi Domonkos-rendi apácza-kolostor és temploma szent Katalin szűz vértanút tisztelte védőjéül (Rupp id. h. 268. l.).

A codex viszontagságai ismeretlenek; csak annyit tudni, hogy «e' régi Magyar Kéziratot 1821-dikben Aprilis 30-dikán Nemes és Nemzetes Gömörý Károly Ur, az igen jeles műveltségű 's buzgó hazafiúságu Pesti Százados és Patikárius ajándékozta a' Széchenyi Országos Könyvtárnak» (Horvát István Tud. Gyűjt. 1835. X. köt. 104. l.). Hogy Gömörýhöz mikor, honnan és hogyan jutott, arról semmi adatunk sincs. A codex több bekötésen esett által. Első alkalommal, mint már fentebb kifejtettem, a mostani első 5 levél nem volt az elején; második alkalommal, mint az akkor készült címlap írása mutatja, a XVI. század végén vagy a következőnek elején került elébé valahonnan hátulról a mostani 1. levél; harmadik alkalommal, hogy mikor, nem tudni, jutott bele más codex-ből a mostani 2—5. levél; utolsó alkalommal, a jelen század ötvenes éveiben, kapta mostani keménytáblás barna bőrkötését, melynek hátára öt sorban arany betűkkel ez van sajtoltva: «Tetemy Pál Orationes b. Brigidae 1516 Gömörý ajánd.» A második és utolsó bekötés közé azért kell még egyet tennünk, mivel a címlapon a felső betűk teteje le van gyalulva, holott az utolsó bekötéskor a codexet nem gyalulták meg. Alkalmasint az ötvenes években esett meg az, hogy a mostani 161. levél (321. és 322. l.),

melynek a 162. levélnek kellene lennie, egygyel előbbre tévedt. Ezt abból gyanítom, hogy e levélen új javítás van. Az új bekötés lehetlenné tette annak megítélését, hogy a codex két utolsó levele közt mekkora a hézag s hogy a végéről mennyi vesztetett el. Az ilyet csak a terniókból határozhatni meg, azok pedig most úgy összevissza vannak ragasztva, hogy nem tudni, mely levél melyikkel függ össze, melyik szabad. Hogy mennyire nem lehet itt eligazodni, azt a következő összeállításból látni: elül van az a többször említett 5 levél, azután következik az első füző szálíg 12 levél, a másodikig 9, a harmadik-, negyedik-, ötödik-, hatodikig vagyis négyszer 12, a hetedik- és nyolczadikig vagyis kétszer 13, a kilenchezadikig 10, a tizedikig 8, a tizenegyedikig 10 a tizenkettedikig 9, a tizenbarmadikig 7, a tizennegyedikig 5 s a tizennegyedik után 3 levél. Így van most, de hogy mikép volt azelőtt, azt épen nem tudhatni. Csak annyi bizonyos, hogy máskép volt; mert lehetetlen, hogy az 5 levélről nem szólva, az első füzőszál előtt levő 12 levél fél, a másodikig következő 9 pedig két fél ternió legyen. Így vagyunk a codexnek jó két harmadrészevel. Ugyancsak az utolsó bekötés idejéből származik, egynéhány bejegyzés is. A címnap alján Mátray Gábor kezeirásából 5 sorban ez olvasható: «Bibliotheca Regni Széchényianaë die 30 Aprilis 1821 donauit Carolus Gömöry Pharmaciæ iurat. et examinatus Magister Pestiensis». A codex elejére és végére kötött 6-6 új szürke írópapiros levél közül két elül levőn van írás. Az elsőnek belső oldalára ez van jegyezve: «E' kézirat az előtt latin íráttal (góth betűkkel) fedett moecos és kopott pergamennel bevont kemény táblába volt bekötve; melly rongyolt levén, újra bekötetett 1852. Martiusban. — A' régi kötés táblája belsejére asszonyi kézzel íráspróbák, 's ezek között az 1-ső tábla belsején Sor. Catarina Constancia volt olvasható. — Mátray Gábor mp.» A második levél első lapjára ugyancsak Mátray 7 sorban címnap gyanánt ezt írta: «Orationes Beataë Brigidæ. Inscriptis Paulus Tetemy Vicariüs in Nagyvázson ordinis s. Dominiei 1516». Hogy Tetemi Pál nem «ordinis s. Dominiei», hanem pálos volt, azt már fenteb láttuk. Ezzel befejezhetem a codex leírását.

Végül mindjárt kijavítva és az első számmal a kiadás lapját, a másodikkal pedig ennek sorát jelölve ideiktatom a jelen kötet következő sajtóhibáit: **44**, 26 ípilatofhoz; **154**, 27 aitatosanac; **156**, 6—7 zolgalatiara; **165**, 24 alazatofbae; **193**, 22 nem; **195**, 36 ezechias; **205**, 10 több; **256**, 16 Maxencius; **277**, 5 zegeénekert; **285**, 34 [ef]; **303**, 32 irányában az eredeti lapszám 28; **368**, 30 telyiefeguel. Kérem az olvasót, hogy mind ezt a szövegben kijavítani szíveskedjék. Még annak magyarázatával is tartozom, hogy a címlapon azért van e kötet megjelenése 1882-re téve, mivel Előszóm hián akkor készült el.

Budapest, 1884. márczius 16-án.

VOLF GYÖRGY.

DEBRECZENI CODEX.

Kezdetik vrnak neweben eztendô által valo zen-
tôknek életôkrôl valo tanufag az iduôzwlendôk-
nek lôlki haznalatofflagokert

S elôzer a zent Andras Apostolrol vronknak elfô
tanituaniarol

5

Nagi dicôfeg embôrnek az ô vrat kôuetnie: ecclesiastici
xxij: ez igeke**t** bôlô Iria egi kônuenek huzon harmadik rezeben
meli ige**k**, iol lehet kôzônfeguel, mondatanak, mindôn kereztie-
nôkrôl, kiknek nagi tiztôffeg vronk Iesufnak eletet elkwlêet ef
zent Tanufagat kôuetni de maga fehkeppen monthatiok ez igeke**t** 10
bodog zent Andras Apostolrol kih eh földôn elô embôrök kôzzwl,
mentôl elfô tanituania lôn ef az ô elkwlêenek kôuetôye f a kerezt-
fanak zenuedôie kigbôl tanufagot aad nekôn**k** ef a mi edôf Aniank
kereztien Ania zent egihaz hogi mi ef, kik vronk Iesufnak hiteet ef
Neueth fel vettôk, hiuôn kôueffôk az ô elkwlêet, ef zent Tanufa- 15
gat. Imez három okaert, elôzer mert ô if, tiztôl minket zent Attia-
nak, ef az Angialoknak elôtte, mert am ugi monda zenth Ianof
irta az Euangeliomnak tizenkettôdik rezeben ha valaki ennekôm
hiuôn zolgal tiztôli ôtet az en Atiam kih menniegben vagon oli
mint mondanaia melto ahra, hogi || mind ah telief zent haromsag 2
zereffeh ôtet, ef dicôfeguel tiztôlie Masodzer kelh kôuetnôn**k** vronk
Iesuft: zent Andras Apostollal mert a kik ôtet kôuetik mindônko-
ron malaztnak velagoffagaban elnek Am ônnôn maga monda f zent
Ianof meg irah az Euangeliomnak niolezad rezeben ah kih engô-
met kôuet nem iar a binôknek letetsegeben de valia, az eletnek 25
velagoffagat, harmadzer mert vronk ezert iôueh ez velagra hogi,
az Iduôffegôf eletnek mogiat nekôn**k** megh mutaffa ehre mongia
zent Agofton doktor az edôf kristufnak telief elete eh földôn meliet
vifele az embôrfegeben elkwlêôknek tanufaga vala mert mindôn chele-

ködefe mih tanufagonkra lön. Imeh azert meli nagi dicőfeg el haznalatof embörnek az edőf Iesuft köuetnie: az ő yo elkwlēben el zent tanufagaba

Meli igeek melle haromrol lezön tanufagonk
 5 előzer egi kerdesről. Mafodzer az ő eleteről el Martiromfagarol Harmadzer egi peldarol: az Elfő tanufag melle kerdik zent doktorok Tartoznak eh? a kereztienők ehre, hagi mindön čeleködefeben köueffek vronk Iesuft auagi nem? a kerdesnek oka imez a többi közöt mert am iduözitenk mongia: zent lukač az Euangeliomnak
 10 tizen negiedik rezeben iria valaki nem vifeli az ő kereztet, fengömet nem köuet nem melto en reiam az az en dicőfegömnek el Iftenfegömnek latafara de ez ellen vagion imez ok || *)

3 nagi zent volna el igen iduőffegőföket predikallana ő Tanituania leuen zentwl eel vala s egizer mikoron vronk Iesuft, az vtan: hagi
 15 kereztőlő Ianof, meg kereztölte volna a Iordan vizeben Iarna ot, a meli helire giakorta megion vala zent Ianof latuan vronkat monda mind a Nepek előtt. Ihon vagion az istennek barania ez a ki ez velagnak binet el moffah. ez a kiről mondom vala hagi faruya kötelet sem vagiok melto meg oldanom s haluan ezt zent
 20 Andras es latuan hogy vyauual Iduözitenkre mutata: egik tanituaniauual zent Ianofnak. ez Andras ottan vronk Iesus utan kezdeh mennie, f el menuen Iduözitenk előttök egi keuefe az utan hatra tekintre reiaioi f monda mit kereftök amazok felelenek monduan. Mestör hol lakozol oli mint mondanaiaak akarnank the tanit-
 25 uanid lenni f monda kriftus vronk iduetök el, el lassatok f viue őket a hazhoz, hol zallaft tart uala el az napon vele maradanak f meg efmerkódenek uele: a mafik zent Ianof Euangelista vala de az ő neuet alazatoffagbol nem Irah meg az napon iduözitenk nómőf tanufagokat adah nekik: f reguel meg hazokhoz bočata s amazok myert hogy halazok valanak, halazni menenek Annak utanna mikoron egizerh a Genezaret tengör vizeh mellet predikalna Iduözitenk a nep reiaia tuldula hagi el neh niomodnaiak Simon petör
 4 Andrassal ott mossa uala haloiat s uronk Iesus az ő čono||kogban uagi halazo haioiogban zaluan a partrol onnet kezdeh a Nepet ta-

*) Itt hēzag van.

nitania s az vtan uyzben vettetuen haloioakat nagi fok halat fogat-
 tata velök s ahkoron mind Ianof f mind Iakab Andras ef petör:
 latuan eh čudat köuetek vronkat a zallafig de meg hazokhoz me-
 nenek harmadzer: mikoron ah Galileanak tengören halaznanak
 ketten petör f Andraf hiua vronk Iesuf öket monduan Iöuetök en
 vtannam ef immar ennek utanna az emböri lölköknek halaziu
 tezek s amazok haloioakat ef haloioakat f mindön iozagokat el hagi-
 uan köuetek ötet vele iaruan mind addyg myg ez velagbol kih
 mulek, ef az ö zent tanufaga zerent eluen S uronk Iesufnak
 Meniben meneti vtan az zent apostolok el ozoluan, ez velag zerte
 eh zenth Andras Akhayaban predikalla ef fok poganokat terite: az
 vronk hitire ef mind az orzagot beh tölte zent egihazakual s miko-
 ron egi Nömöf Ifyu Attianak f annianak ellenök ö Tanituana leth
 volna azok myert nagi nömöflek valanak a meli hazban zent
 Andras zallast tart uala fel giutak hogi a zenth Apostol mind az
 Ifiuual ö fyokal ef a töb tanituanual ot eegnenek s latuan ez zent
 Andras a Thwzet parančola a Nömöf ifyunak hogi a haz heiara
 menne ef egi ampolna vizet aduan kezeben meg hagia neki hogi
 az langra ötteneie kit meg teuen || az ifyu azonnal meg olta a Thw-
 zet s mikor laitoriakat tamogattanak uolna fel hogi az ifyat niak-
 kal vetneie onnet ala nagi hertelen meg uakulanake f közzulök
 fokban meg terenek az Ifyunak kegig ö zwlei ötuen Napoknak allatta
kih mulanak ez velagbol ennek utanna menuen Niceanak tarto-
 maniban ottel fokakat terite a hittre ef a het ördögöket, kik eeb
 kepeben fokakat meg ölnek uala, a Nepek közzwlh kih wzeh a tar-
 tomanibol ef a halattakat felh tamasztuan, meg keröztöle ef vronk
 tanituaniah teue az egeafnak felefeget kih romai dñf leania uala
 a Maximillat ef meg keröztöle ef ot nagi fok tanituanioakat giüteh
 Mikoron az Egeaf wr a čazarnak kepeh Iutot volna patraf neuü
 varofban ezön valo haragiaban kezdeh a kereztiénöket ah Baluani
 imadafra kezöriteni kit latuan e' zent Andras hozzaia menuen
 igen meg fedde hogi ö emböröknek biraia leuen az ö menniei bi-
 roiat, nem akarnaia meg esmernie. kit az egeaf haluan hitfagnak
 mondah, myert hogi ötet a fidok kih ezöket hirdette volna kerezt-
 fara fezitue ölteek volna meg de mikoron nagi igaffagokual zent
 Andraf bizonitanaia vronk Iesuft akarattia zerent ezöket zenuedöt-
 nek lennie embör öröknek iduoffegökert a Tómlöczben teteteh de
 ameh a neep akaruan az Egeaf tizt tartot leh vagnya, leh törek a

Tömlőcznek aitoiat hogi el zabaditanaiak ötet kiket a zent Apostol
 6 tanituan a bekefegre el čendefite öket || Reguel kegig, eh zent
 Andraft kih hozattatuan a Tömlőczbol, ef harminczat zolgaih köz-
 zwl hozzaia allatuan nagi erőffen verettete iftapokal f annak vtanna
 5 fel feztetteh a kerezt fara nem val zegekuel, de kotelekuel vonat-
 tata a kereztfara ef awal kötöztete hozzaia meli kereztfan ket na-
 pig eluen : tanittia vala a kórniüle allo nepeket az iduőffegnek
 vtara f feniőgetuen a kőffeg az Egeaft miért eh zent artatlan em-
 bört mindön bintelen veztötte uolna ehkepen meg yede ef el ioue
 10 hogi a zent Apostolt leh venneie a kereztfarol mikor on azerth akar-
 uan leh oldoznia : hozzaia niulnanak meg fugorodik vala az ő ke-
 zők, ah kereztienők kezdeg oldoznia, de imatkozuan wrhoz eh zent
 Apostol, hogi el venneie bekefegben az ő lölket, azon közbe
 nagi vellam kórniul veuen fel oraig az ő lölket a velagoffagba meg
 15 ada vriftennek, f az Egeaf mikor on hazahoz terne őrdög būuek ő
 beleh ef földhöz veruen meg őle ötet kit latuan az ő egietlen egi
 Attiafya meg kereztőlködek mind hazabeli nepehuel egietőmben
 az zent Andrafnak tettet drága kenettel megh kenuen a zent
 Maximilla azzoni eh mai napon nagi tiztőffeguel el temete de
 20 Annak utanna konftancinapoliba vitetek, idő fordulattiaban, mi
 vronk kriftusnak tiztőffegere

Meli igen ioh legiön eh nómőf zent Apostolnak
 7 zolgalnia, meg mutatik imilien || let dologbol val egi pispók kih
 nagi aitatoffaggal tartatik vala eh zent Andras Apostolhoz kit ör-
 25 dög nagi melftőffeguel irigfegből, miért iambor vala : testi binben
 akara čudakepen eiteni kinek ziuet mikor on gonoz keuanfagual
 immar meg fephette volna : kóniőrwluen zent Andraf ez ő aitatofan
 zarandok kepebe az aiton kezde čergetni kiuul : beh keretőzuen
 a pispókhöz f monda az aztal fölött [az] őrdőgh az azzoni allatke-
 30 peben tegiönk kerdest töle f ha meg feiti bočattaffa beh kegielmed
 ha kegig nem tugia bolondot nem kelh ide bočatnyah f mind ioua
 hagiak eh tanačot freiah veteh az őrdőgre a pispók a kerdes tetelt
 f amaz fel ada monduan kergiek ezt töle mit teth vriften nagiob
 čodat kifded alladban? eh földön? feleleh zent Andraf a kőuetnek
 35 monduan embőrnek orezaiait mert mind ez velagon ef alig lehet-
 nenk ket embőroket kik mindönbe hafonlatofok volnanak egi mafhoz
 ezertis nagi čuda az Embőrnek orezaia mert az erzekőffegőketh
 inkab vriften mind ő benne helihőztette kit haluan a pispók f mind

a kik az aztalnal wlnek vala ioua hagiak ez feleletôt s mondah az
 ôrdög: kergionk maltis töle probaliok meg iobban eh zarandok-
 nak Bölçefeget kergiokh azt hol magasb a föld az Meniörzagnal? fe-
 lele a zarandok monduan a Thwzel eegbe-mert ôt vronk Iesufnak
 teste meli földi alladból vagon myert a zvwznek vereböl terómtetek
 5 ky a földből terómtót adamtol zaporodek mert ô mindön egeeknek
 fölötte magasztaltatek az Atia istennek iogiara eh feleletôt || is mind 8
 ioua hagiak hagi hallak s monda az Azzoni allat tegionk harmadik
 kerdestis töle foztan melto lezón az be bočatafra ha ahraef reia
 felel s ah kerdef imeh legiön Mine földön vagon a Meniorzag eh 10
 földhöz? monda zent Andras ah köuetnek menniel f mond meg annak
 kih ez kerdest tezihi hagi ô tugia ezt iobban mert ô meg merteh
 mikoron onnan leh efek mond meg vradnak hagi ah ki egiüt ezik
 vele nem Azzoni allat de ôrdög haluan ezt a köuet, igen meg yede
 f meg viue a pispóknek a valaszt amaz ôrdög ottan el enizek elóttök, 15
 ah pispók kegig magaban teruen nagi firaft kezde tennie, hagi igen
 élatkozot volna ef bočanatoth az vristentól kerni s ennek utanna
 a zarandokert kwldeh hagi fel hiuatnaia de immar ô is fel ment
 vala Meniörzagban a pispók kegig böitôt parančola mind a Neep-
 nek hagi kőniöröguen a Io istennek meg ielőnteneie kih voltuolna 20
 a zarandok kih ötet ez vezödelömből megzabaditotta uolna s ime
 egi eyel mikoron imatkozneiek meg ielőnte az edöl Isten hagi zent
 Andras voltuolna kiról a pispók az vristennek ef a zent Apostol-
 nak nagi halakat aduan Aitatosban zolgala zent Andrasnak ef
 okosban eluen veue az örök bodogfagot kit engegiön nekönk ef 25
 Atia fyu zent lelek

Zent Barbala azzonrol valo tanufag

Iöuel en valasztattam niugogial Meniörzagban a mit kertel
 meg adatoth teneköd ez igekeket monda edöl vronk Iesus, a Bodogh
 zent Barbala Azzonnak halalanak ora||ian mikoron iméagot teth 9
 volna az vristenhoz az ô niakat el vagafnak előtte meli igegeben meg
 ielőntetik az istenben valo ky ielőnthettetlen nagi zereteth eh dičö-
 legöl zent Borbalahoz ef mind a tizta embörökhöz kiket hiu es var
 ô zent felfege: az örök niugodalomra ez firalomnak völgieböl mert

am önnön maga monda Az wristen zent Ianof Euangelistanak ah
kih meg giözi ez velagon testet nem keresuen az ö keuanfagat ef
ördögöt nem engeduen az ö kiztetinek ef ez velagot nem wzuen az
ö giöniörwfeget ennek adok en enni az örök eletnek ef niugodalom-
5 nak faiahol ezth meg mutata tetemenniel ah zent Barbala Azzon-
ban, kiuel meg giöztetuen mind e' harom ellenfeget. f meg a po-
gan feiedelmet is hiuattatek vronk Iesuftol a menniei vendeegfegre
ef niugodalomra a fölül meg mondot igekuelh

kinek elele kőuetkőzik immaran

10 eh nömőf zŵz zent Borbala tamada Nikomedianak varofaban
Maximianuf cazarinak ideieben mikoron Marcianuf neuű feiedelöm
titztŵl tartania cazaratol a Tartomant ezőknek ideiögben vala Niko-
mediaban egi pogan kazdag nömőf embör kinek diofcorus vala neue
ehtől fogontatek ef adatek ez velagnak a zŵz zent Borbala kih fel
15 neuekőduen cūdalatof zepfeguel kezdeh fenlenye ef nagi bőlčefeguel
Attia kegig feltuen az ö zepfegeert hagi ha firfyak kőzöt lakneiek
valami modon megh čalatkozneiek egi magaf torniot rakattata
10 neki zeep hazakat benne e zent Borbala||ak hagi ot lakneiek ven
azzoniokual ef leaniual mygh valameli nagi vrnak hazzafitanaia
20 azon toroniba čenaltata egi zeep boltotis: hol Aranbol ses ezűftböl
čenalt Iftenit imadnaia ef tiztölneie eh zent Borbala kegig mind öt
eztendőf koratol fogua giűlőli uala a baluan Iftenőket az edőf Ie-
sufnak belfő ihlefeből gondoltatuan az ö lölkeuel hagi emböri kez-
zel čenalt allat nem lehet Isten, mert az istennek veghetetlen ha-
25 talmunak kél lennie kih enne fok fele allatokat thudot terömteni
minek okaert eh zent ziz a nagi istent imagia vala kih ötet ef földet
Menniet zerzötte ahnnak utanna meg ertuen isteni ielönetből hagi
az Isteni felleeg: zömeliében harom volna ef egi lolki allat [volna] ef
mind a hitnek agazatit melieket kellehne az Iduözŵlendőknek hin-
30 nie ef hagi ah vyzben valo meg kerezölkődef zŵkfeg volna a Meniör-
zagban valonak leh zalla egi napon a čergetegnek vizeben ki foli vala
a toronnak alatta ef imačagot teuen wrhoz kere ötet hagi a vizet meg
zentölneie fharomzer el buuan ah vizben meg kereztole önnön magat
Atianak ef fyunak ef zent lelőknek neueben f ezutan meg fel men-
35 uen a toromban ef ah baluan istenőknek boltiaban mind orczel
pőkďőse őket ennek utanna meg ertuen Isteni ielönedből hagi a
yo istennek eh volna akārattia hagi zŵzefegben maradna, iol le-

het fok vrak keretek hazaffagra nem tuduan || hogi kereztien 11
 volna de fimmikepen nem akara ehre engégni hanem nagi aitatof-
 lagban Alazatofflagba ef ergalmaffagba zŵzen zolgal vala iftennek
 Egi napon mikoron a torombol leh zallot volna lata: hát Atia
 yt alat, egi földő hazat čenaltat: f ket ablakot hattak raita ah mi- 5
 uelők f ő a zent haromfagnak neueben harmadikat is čenaltata fa
 maruan kőuön zent kereztnék iegiet vonuan az őnnal bele filiede a
 zent iegie mint ha vaffal metőttek volna kih raita annak utanna
 fel menuen az ő Attianak baluani iftenihöz mind eltőreh őket f az
 ezűftit ef az araniat s draga kőueit vronk Iesufnak neueert mind 10
 zegeniőknek oztogata: Meli dolgokat meg ertuen az ő Attia fel
 mene a Toromba fegiuereuel hogi ugian ottan leh vag[najia de
 imatkozuan e' nómőf zŵz vrhoz ket fele ualek a kőh fal ef ki vete a
 hegi tetőre az iftennek lölke őtet kit latuan az ő Attia fvtanna
 menuen mikoron kerefneje a hegiekőn nem kezde meg lelhetnie s 15
 ugian ottan ket paztor ihokat őryz vala f azokat kezde kerdőzni
 ha lattak volna? egi leant. az egik meg eskűek hogi nem latta
 volna hogi elzabadithatnaia eh zent Borbalat ah mafik kegi
 vgian meg mutata vyaua f azonnal a paztor mind az ihakual egie-
 tőmbe kőueh valtozanak f mind ez ideig ah kepen vannak meg 20
 leluen azert a diofkoruf eh nómőf zŵzet wftőkőn ragada ef nagi
 erőffen veruen f haianal fogua vonuan a varofban ada őnnőn ke-
 zeuel a Marcianuf feiedelőmⁿlek meg giőttrendőül a kereztien hit- 12
 ert, kih mikoron meg kerdőzte volna: ha a meg fezitőt iftent imad-
 naia ef a zent Borbalah mondotta volna, hogi azt mert čak ő 25
 volna az Isten f a poganoknak iftenők mind őrdögők volnanak pa-
 rančola a feiedelőm hogi meztelen fel akasztua haianal fogua nagi
 erőffen meg oftoroznaiak, ef nagi erőf zŵr foltokkal a meg taglot tes-
 tet tőrőlneiek kent kenra akaruan adnya ez vtan le uetete az őztő-
 rŵröl ef tőmlőczben vitetuen kalodaba verettete ez nómőf gienge 30
 zŵzet de vronk Iesus eyel nagi fenoffeguel neki ielőnuen ah Tőm-
 lőczben meg erőffite őtet mindőn febeit meg giogituan ef fereelőm-
 ből meg zabadituan maf napon meg kih hozatuan a Marcianus
 őtet ef latuan hogy zeeb volna mint annak előtte Monda neki lad-
 dek mint kőniőrwltek az iftenők raitad, mert im meg giogitottak 35
 imadiak Azert immar őket hogi eeli s mikoron meuetneje a baluan
 iftenőket labainal fogua meg fel fezittete ef gerebenőkel az ő zent
 testet zaggatatuan egő fakliakal kezde az ő oldalategettetni f meg

annak fölötte val ueröuel mind adzeeg verettete az ő feiet myg a
 wer nagi bewfeguel kezdé az ő orran kih folnia ennek utanna mind
 két meliet el mettete el meztelen hordoztata a varof zerte de mi-
 13 koron imačagot teet volna vrhoz neki ielőnek vr||nak Angiala el
 5 nagi zeepen fel öltöztetuen Menniei ruhaban mindön lebeit meg
 giogita el keet meliet meg ada kiket latuan a feiedelőm meg dŵ-
 hōduen a haragnak myatta parančola hogi elvenneiek feiet Meli
 zent zŵzet veuen az önnön Attiah kih viueh a hegire: hol meg
 fogta vala el önnön kezeuel el veue feiet s leg ottan Thŵz zaluan
 10 leh az eegböl, meg emizte őtet f a zent Borbalanak testet egi aita-
 tof kereztien eltemete ot Nikodemiaba de az utan konftancina-
 poliba vitetek f onnan neminemŵ nōmōffek venőceben hozak el
 helihőztetek ah a kereztds Baratoknak kalaftromaban Bodog azzoni
 egi hazaban mi vronk Iefusnak dičőfegere kih eel el orzagol mind
 15 örőke Amen

Zent Miklof pispōkröl valo predikacio

O meli igen io a firfyui elkŵlčŵnekh mikoron Ifyufagatol
 fogua vifelendi urnak igaiat ez igeket monda a zent Ieremias pro-
 feta siralomrol zerzöt kōnuenek harmadik rezeben meli igegben
 20 mindön emböröknek firfiaknak f azzoni allatoknak venőknek el
 Ifiaknak kifdedőknek f nagioknak aianlia vrnak ő Igaiat meg vtal-
 tatuan velók a gonoz ördögnek igaiat el ez velagnak kit iay meli
 nagi fokban vonznak maftan embörök kōzzŵl mert im lattiok ezt
 hogi ördögert az az a binőkert f ez velagert meli fokban mineh
 25 munkat teznek eyel f napal el mineh faračagot zenuednek mind
 kifdedfegőktöl fogua de az wr Iftenert čak keuefet sem akarnak
 14 zenu||edni ezōkröl panazol az wriften zent Gergőnek zaia altal
 monduan: eh velagnak zeretőy, erőffek ez földiegben deh korok a
 mennieyekre mert eh velagi dičőfegert, halalig keuannak munkal-
 30 kodnia de az örőke valo Bodogfagnak remenlefeert čak keueef ideig
 sem akarnak munkaban lenni, eh velagi nierefegert mindön boz-
 zufagot elzenuednek f a menniei iutalomert egi kičin bözzŵ beze-
 dőt nem akarnak elzenuednie nem vala ezők kōzzŵl valo, a bodog
 zent Miklof pispōk, mert ő meeg zŵletefenek napiatol fogua az

vristen igaiat vohna mikoron ahtul fogua mind halalaignan bõitõle a zerdat f ah pentõköth mindõn tõruenieben az edõf Istennek zeplõttelen maraduan azert imeh meli igen yo embõrnek vrnak igaiat vifelnie mert az vristen fel magasztalia eh velagon is ezõket ah malaztnak beufeget aduan nekiõk f a mas velagon nagi 5 kih ielõnthetetlen dicõfegõth ezt ielõntik kih, a fõlül meg mondoth igeek, kik m e l l e h a r o m r o l l e z õ n t a n u f a g o n k

Elfõ neminemw kerdefõkrõl Masodik zent Miklofnak eletirol harmadik egi peldarol

az elfõ melle kerdik zent doktorok elõzerh miõda az vronk 10 kriftufnak igai? kirõl a mi edõf vronk parançolatot ada monduan: vegietõk fel az en Igamat vagi vegietõk reatok az en Igamat el tanuliatok en tõlem mert kegiõf vagiok f alazatos zywu felelnék ehre zent doktorok f ugi mondnak hogi az edõf vronknak Igaia az 15 vy tõrueni meliet õ zent felsege az Euangeliomban kih ielõnte 15 mely fondaltatik ef alh az vronk kriftufnak kereztinek vifeleseben mert am õnnõn maga monda zent lukač meg ira az Euangeliomnak tizen Negiedik rezeben ah ki nem vifeli az õ kereztet nem meltõ õ reiaia feh mondatik Iganak mert mikepen az Igaban ket ket barmot zoktanak beh fognia a zekernek vagi taliganak [beh fognia] 20 vonafara ezõnkepen vronk kriftuf kereztinek igaiaban lelõk zerent kettõt kel beh fognonk teftõnket ef lõlkõnket a bizoni kereztnek ef az az isteni malaztnak zekerenek vonafara kin iuthassonk a mi edõf vronk kriftuf Iesufhoz kih immar orzagol embõrfege zerentis Meniõrzagban Masodik kerdef imezh Mikepen kel vronk Iesuf- 25 nak kereztfaiat vifelnõnk? az az õ zent Igaiat? felel õnnõn maga vronk ehre, mikoron mongia vegietõk [fel] reatok az en Igamat nem mongia alatok vagi melletõk de ugian azt mongia hogi reiatok mert fokan vannak a kereztienõk kõzzwl kik dicõkõduen a kereztiennek neuquelh kih nagi zabadfagnak dicõfege hagiak mago- 30 kat ah binõknek Igaia ala niomni Nemeliek eh foldi telhetetlenfegnek myatta ezõketh kerefuen [ef kerefuen] čak, mint a vakondagok kik mindõnkõr a földet thwriak Nehmeliek a keuelifegnek myatta kik ez velagi tisztõffegõt annera keuanniak hogi mind lõlkõket s teftõket õrõk thwzre aggiak. Nemeliek a buiafagnak myatta kiket õr- 35 dõg ah Testi binnek myatta zinte ynõkke teth ezõknek az vristen 16 annera zerzõtte a kenokath minere a giõniõrwfegben voltanak ez illietenõk nem vifelik õ raitok vronk kriftufnak igaiat, mert leh

ni omta őket a Teftnék, ez velagnak, ef őrdögnek Igaiok harma
 dik kerdes imez. Minemw iegiőkuel efmerhetih embör meg, ha az
 vronk kriftuf Igaiat vonzia auagi nem? vronk Iesus őnnön edőf
 zaiaual felele ehre [is] mikoron Monda Tanuliatok en tőlem mert
 5 kegiőf vagiok ef Alazatof ziuü f ehkeppen niugodalmat leltők a
 Thw lőkötőknek meli igegben negi kerekeket a uagi Negi iegiők
 ada, kighöl meg efmerhetiők, ha az edőf vronk Iarmat vonziok
 uagi kiet elfő az engődelmefeg ha engedönk az Ifteni parančola-
 toknak ezt ki Ielőnte vronk ez igegben kigben monda Tanuliatok
 10 mert a bizoni tanituanioknak engedniők kelh az ő Mestörőknek,
 mert ehnekwl sem a bekefeg sem az Iduőffég, nem lehet ez okaert
 monda vronk Iesus a zent Euangeliomba, meg irattatot ha akarz
 elettre mennie tarč parančolatokat ez elfő Iegy meg vala zent
 Miklofban mert ő soha nem tön ellene az vristennek Masodik Iegi
 15 az vr Iftenhöz ualo egiefwlef es Baračag kih zeretetnek mondatik
 ezt ielőnti a mikoron mongia en tőlem ki Allatom zerent zeretet
 vagiok Meliet meg mutattam embörre letelőmben erottetők ken-
 zenuedesommel ef halalomual ehre monda vronk az Ifiunak kih
 meg kerde őtet ahrol.: mit kellene tenni ||*)

17 aianluan az ő lőköt kih mwlek ez velagbol vronknak ziletefe utan
 mikoron haromzaz negiuen harom eztendőbe irnanak e mai na-
 pon ef el temetuen őtet az ő koporfoiabol olai foli kih meliel ha
 vala meli kor meg kenettetik meg giogiul mindön korfagabol fezik
 25 venőzeben maftan kilőmb kilőmb čudakal fenluen mi vronk kriftuf-
 nak tiztőffegere kih eel ef orzagol őrökkwl őrőke Amen vgi legiön

Zent Amborus doktor eletih +

Ah zent Amborus doktor eh mai napon tetetek pifpőke Medio-
 lanomba Romai zent Egihasztol ez Amborus vala Romai dusnak a
 nagi Amborus vrnak fya kyh a Romai vraknak valasztafabol fran-

*) Itt hézag van.

ciat biria vala s vgian ottan zŵlettetek eh zent Amborus kit ah
 meh mikoron ah daika leh fekŵtöt volna a mvlato palotaba böl-
 čieben f a giermők zaiat meg nitua alunneiek azonközbe egi ray
 meh zalla reiaia mind orzaiat f mind zaiat el lepuen f ugi zenge-
 doznek vala mint egi kaptarban uagi kofarban meli mehők ozton 5
 fel keluen rola oli nagi magaffan fel emelkődenek az eegben hogi
 alyg foghattia uala meg az Embőri zöm kit latuan az ő Attia ef
 meg yeduen raita mondah felelegenek ez giermők nagi embőr
 lezön iőuendőben kih immar eliaruan kezet mind Anniaual f mind
 Nennieuel mint latta vala a kereztien papoktol meg čokoltatia || 10
 vala kiben az edőf vriftennek bölčefegőf hozzank latafa ielőntetik 18
 kiből el vegezte uala hogi őtet meeg pispőkke uolna teendő mikoron
 azert Romaban immar fel ferdŵlt koraban tanač adaffra valasztatot
 volna az vraktol miért nagi deiak ef ezőf embőr val[n]a latuan a
 čazar kepe az ő eleg voltat mindönre kŵlde őtet ket orzagnak bi- 15
 rodalmara ligurgiaba ef Emiliaba f mikoron iutot volna Mediola-
 nomban tahat kih mult a pispők ez velagbol ki eretnek vala a
 tőőb eretnekők if meeg eretnek pispőköt keuannak vala a kereztie-
 nők kegig ezt nem akariak vala minek okaert el vegeztek hogi meg
 vinanak egi maffalh kit meg ertuen zent Amboruf doktor miért 20
 eh varof is ő tizti vala közigben mene ef oli bölčen oli okofon zola
 előtők hogi a meg bufult nepeth ottan igienőffegre hoza f azon
 közben eg čočömő giermők kih nem regön let vala kezde Annia-
 nak őleből kaialtani monduan az Amborwf valaziatok pispőkke kit
 mikoron mind igienlő ak arattal valasztottanak volna azonnal kőuue- 25
 tőket kŵldenek a čazarhoz hogi a valasztat meg konfirmalnaia kit
 meg ertuen zent Amboruf iol lehet meeg a koron pogan vala de
 maga el futa a valasztal utan ef akaruan Ticenom||ba menni tahat 19
 Romanak kapuian vagion reguel f be menuen titkon Romaba el
 reitőzek Leontiusnak hazaba de mikoron a čazar meg kaialtatta 30
 volna mindönwt hogi feie f iozaga veztebe kih tartoziek ielőnteni
 valaki tudnaia hol volna az Amborust ki mondak őtet ef akarattia
 ellen kezőritek engegnie a valasztafnak ef meg kereztołtetuen ma-
 gat Nioleczad napon pispőkke zentőltetek ki mikoron Negi eztendő
 el mulua Romaba ment volna tahat Annia ki mult ez velagbol f egi 35
 közuenőf ruhaiat illetuen ottan meg giogiula meg teruen Mediola-
 nomba a čazarne Azzon myert eretnek vala nagi fok bozzufagot
 tetet vala eh zent embőrön f mikoron az Arrianos eretnőkők vel-

neiek hogi a čazartol zanki vettetneiek egi eretnek kih nem mezzeh
 lakik vala zent Amborufhoz : zekeret čenaltata neki hogi ahba vi-
 tetneiek a zankiueteftnek heliere de eztendõ beh teluen az eretnek a
 čazartol azon zekerbe vettek zankiue eh zent doktornak kegig
 5 zentfegõf voltat kaialtiak vala meeg az õrdõgõk is monduan az
 õrdõngõfõgbõl hogi iftennek zeretõ zente volna e' zent Amboruf
 am egizer mikoron predikallana reia guilenek fokban az eretnekõk
 20 hogi e mi hitõnket ugian elõtte zidalma||znaiak de latuan az feh
 eretnek hogi egi Angial allana mellette ef fõwlebe fugnaia a melie-
 10 ket õ mondana meg tere ef a kerezten hitõt kit annak elõtte ha-
 borgat vala az vtan erõffen otalmazia vala Egi ordongõf eretnek
 elõ hua az õrdõgõket hogi igen verettetneie zent Amboruf velõk
 mondanak az õrdõgõk nem tehetiõk mert meeg čak az õ haza
 aitoara sem mehetõnk ugi giuth meg az õ aitatofflaganak thwze
 15 Am egizer mikor a čazarne Azzoñ nekit fogadot volna reiaia hogi
 eyel megh õlneie vrozua e' zent Amboruf f amaz el reitõzõt volna
 f kezet immar fel emelte volna hogi e zent embõrnek feiet el ven-
 neie azonnal meg azã keze f nem tehete a mit neki hattak vala
 kit haluan fokban az Eretnekõk kõzzwl meg ternek vala eh nõmõf
 20 doktor nagi fok kõnueket zerze ef mifeket fzolofmakat meliek az
 õ Egi hazaba mind ez ideig oluafatnak õ terite meg zent predika-
 cioiaual az eretnekfegbõl a nagi zent Agofton doktort kih mulafat
 még nagiuat annak elõtte meg lata ef az õ Attiafyainak meg ielõnte
 fhutuet napianak eftin efeli elõt nagi aitatofflagual kerezte kepen
 25 teuen az õ kezeit ef imatkozuan kih mwlek ez velagbol f mikoron
 az õ zent Tettet az Egi hazoz vittek uolna veterne koron a meg
 21 kerezteõlt giermõkõk lath||ak pilpõki dičõfegõf ruhaba õltõzue fugi
 mutattiak vala annioknak monduan ahon a zent Amboruf pilpõk
 Nemeliek čillagot latnak uala az õ Tette fõlõt hufuet napian nagi
 30 mife vtan el temetek õtet a kapolnaban meliet õnnõn maga čenal-
 tatot vala az õ kõpõrfoiaban kinel mindõn korlagbol embõrõk
 meg zabadulnak ef õrdõgõk embõrõgbõl kih mennek mi vronk Ie-
 fufnak tiztõffegere kih orzagol Atiaual ef zent lelõkuel õrõke
 Amen

a Bodog zŵz Marianak zeplótelen fogontatafarol
valo predikatio

Megh zentőle felfegős az ő hailokat ez igeket zent dauid Kirali monda f beh irtak a foltar kőniűnek Negiuen ötödik dičireti-
ben meli igegben meg ielőntetik, hōgi mikepen az oltari zenčee⁵
nem tartatik hanem čak meg zentőlt Egihazban az ő felfegőf ef
tiztafagaert ezōnkepen az Iftennek fya őrōktől fogua el vegezuen
hōgi a mi embōri természetōnket fel venneie egi zōmeliben egiefit-
uen az embōri természetōt az iftennihōz illik vala hōgi a meh kiben
ennek kellene lenni oli tizta lenne mindōn bintől nem čak tete-¹⁰
men zerent valoktol de meg az eredet bintől ef kiben egiebek fo-
gontatnak Adamnak bineert hōgi ilien felfegőf vrnak hailaka
mindōn terōmtōt Allatnal tiztab lenne azert iol mongya || a kirali²²
zent profeta az el kezdōt igeket megh zentőle a felfegős iften az ő
hailakataz az az ő zent Anniat eredet binnekwl fogontata hōgi¹⁵
melto lenne ő reiaia meli igek melle Haromrol lezon idu of-
fegőf tanufagonk

Elfő ahrol mi okaert zerze ania zent Egihaz hōgi eh mainā-
pon azzonionk Maria lōlkenek terōmtetef ef az ő zent teltēhōz
valo Egiefitetef ki fogontatafanak napianak neue[ue]ztetik illene²⁰
mindōn kereztien embōrnek felelnek zent doktorok ehre hōgi ha-
rom okaert Előzer a bodog zŵz Mariaert kinek az vriften birodal-
mat ada a mi Iduőffegōnkōn kih ez mai napon fogontatek az az lōlkō-
fittetek meg a zent Anna azzonnak mehebe f meg tartatek hōgi az ő
lōlke ne efneiek a binben kiben egiebek efnek kiből a kereztfegnek²⁵
myatta tiztulnak meg ef nem annak elōtte ef meg zentōltetek min-
dōnōknnek folotte hōgi a tiztafagof iftennek melto annia lehetthne
Mafodzer zerōztetek ez mai Innep mi erōttōnk hōgi nagi edōf ha-
lakath adnank [ho] az vriftennek kih eh mai napon kezde ielőf
gondot vifelnie a mi iduőffegōnkrol terōmtuen ez mai napon a³⁰
zeplótelen zŵzet kitől az ő zerelmef fya ah mi embōrfeğōnket fel
vala veendō hōgi awal mi erōttōnk eleget tenne az adoffagrol o
meli nagi hala adafra vagionk ezert kōtelesfōk mert zent Bernald-
nak mondafa zerent nem melto vriftennek tōb aiandokara ki hala-
latlan az ő tōle adattakrol Harm||adzer a mi haznalatonkert mert²³
kečegnekwl valami tiztōffegōt mi az Iften Annianak tezōnk mind

maganak tulaidonittia ef fok fele lólki haznalatoffagok kőuetkőz-
nek belőle ehre mongia zent Bernald doktor ah Bodog Maria meg
nita mindőnőknek kebelet hogi az ő malasztianak telieffegeből min-
dön embőrők vennenek fogliok valēagot korok vigasztalaft binőfők
5 vigasztalaft Igazak tőb malasztot Angialok őrőmet az iftennek fya
Embőrfeget ef mind a telief zent haromfag dičőfegőt o azert ki
igen melto a Bodogfagof Maria mi tőlők a tiztőffegre ef a bő-
čulettre nem ok nekwl illi Ania zent Egihaz ennezer azert eztendő
altal az ő zent Innepet hogi mineuel nagioh aitatoffaggal vite-
10 tők eh nómól zŵzhöz enneuel nagioh malasztiat erdōmlenőők az
vriftennek

Ah mafodik tanufagonk legiōn a hazonrol Mi-
nemw haznok kőuetkőznek ehből embőrnek hogi hizik a zeplőtelen
zŵz Marianak eredet binnekwl valo fogontatafat? ef illik eh mai zent
15 Innepet az ő zeplőtelenfegenek tiztőffegere felelnek zent doktorok
fot haznalatoffagat ielōntik ennek Elfő az bizoni tőredelmefeg
merth valaki meg ertuen hogi az iftennek Annya mindōn bintől
artatlan volt f ő kegig fok binőkét teth az vriften ellen meg efik
ziue ef ha hiuōn kerendi a bodog Mariat tőredelmefegőt nyer az
20 ő zent fyatol neki ef bineinek bočanattiat Mafodik hazna mert va-
24 lakik eh mai innepet Aitatoffagual illik || mindōn zŵkfegőgben meg-
fegellettetnek mikepen [ezt] fok leth dolgokkal meg bizonita ezt az
vriften Harmadzer mert a feiedelmek kiknek eh zent Innephōz aita-
toffagok [vagnak] uagion az ő tiztőffegőgből ef meltofagogbol
25 zegiōnōkel leh nem vettetnek akar parasztok akar egihazziak legie-
nek ezert mongia zent Anfelmuf doktor valaki feiedelōmfegben
uagi tiztőffegben vagi tiztőlēd eh mai napoth legiebekkel is tiz-
tőlteffed mert ha őtet ziued zerent zeretōd loha gialazattal a te
garadičodrol leh nem vettetol. Negiedzer haznal eh mai Innephōz
30 valo Aitatoffag a temerdők Azzoni allatoknak mert az ő mehōg-
ben valo magzath meg őriztetik mindōnők fölōtte kelh azerth a
magzatof Azzoni allatoknak a zŵz Marianak zeplőtelen fogonta-
tata napiat aitatofon illenyők ef bizoni tōredelmefegel Igaz gio-
naffal oltarhoz iaraffal eh mai naphoz kezwl niők ef bizodalmiat az
35 Iften Anniahhoz vallaniok hogi őket meg fegelli ef a giermok vez-
tesnek karatol meg otalmazia. Ōtodik hazna vagion kih ez mai
napon illi mert azt a zeplőtelen zŵz halalanak ideien nem hagia

el vezni mert hatalom adatot ő neki hogi mindönöket Iduözithel-
fön valakiket akar fielőfben az ő Aitatosit miiken meg mutattatik
imilien let dologbol ef peldabol vala harom Atiafyu kiket
egi nőmőf embőr valami gonoffagőkert örökfegogbol kih vezte minek
okaert amazok tolu||aifaggal kezdenek elnye f nagi fok gonoffagot ²⁵
teznek vala meli dolgot haluan a vitez miért tizt tarto vala reia-
iok giüle f a ketteit meg. foga f fel akazta a harmadik el zalada
kih buuaba nagiuat tób aprofagot tezőn vala mert a tizt tartotis
halalra kerefi uala de maga igen feluen hogi keezben akadna meg
gionek kinek mikoron mondotta volna a Barat hogi touaba otal-10
maznaia magat feleluen a toluai ugi monda nem lehet hanem meg
kelh az en Atiamfyai halalat torolnom ha tehetöm de maga a Bo-
dog zŵzh Maria Innepinek Eltit meg bōitölöm vizzel kenierrel
hogi gionatlan ef oltari zenčeg nekŵl ne hagian kih mulnöm s
monda a konfessör neki yo de nem haznal fimmit hogi a bŵnnek 15
zandokaba vagi f amaz toluai el mene előle az nőmőf embőr myert
tugia vala hogi fok heliön lefelneie ötet reia kŵlde' egizer zolgait
a hol megh kimlöttek uala hogi meg fognaiak f miért meg nem
ada magat annera el taglak hogi meeg ah belyef ki omloth vala f
le eituen ozton konczonket el akarak hanni de meg zolaluan nekik 20
monda heiaban munkalkottok mert ha mind el konczoltok sem
halok adzig meg myg papot nem hitok f meg nem gionom f oltari
zenčegöt nem vezők f amazok papot hiuan miheliön ezōket meg
zerzeh ottan kih mulek ez vilagbol nagi Iduőffegőfön kith || engegiön ²⁶
ne kōnkis Atia fiu zent Lelők Amen

25

ez a zent Lucza Azzoni eleti eh nőmőf zent

Lucza Siracusanom neuű varosbeli nőmőffek kōzzŵl ualo
zŵz vala meli Sicilianak tartomaniaba vagion mikoron mind ez
orzagban el hirhōdōt uolna a zent Agota azzonnak zenčegenek ef
čudatetelenek hire ef fokan eh zent Lucza Azzon varosabol men- ³⁰
nenek az ő koporfoiahoz zarandok kepen ah kathanom Neuű varos-
ban hol e' zent Agotanak teste fekzik uala ki negiuen öt meerföld uala
a Sirakusanom neuű varoshoz monda zent Lucza az ő Annianak

zerelmef Aniam Igen fok hyedelöm lezön a zent Agota azzoni ko-
 porfoianal Laddek immar Negi eztendöie mult hoki fimmi vr-
 uoffagual a wert raitad meg nem allathatiok menniönk el müel a
 töb zarandokokual s kõniörögiönk neki f meg segelheth az vristen
 5 elöt monda az ö Annia neki kinek Euticia uala neue Menniönk-
 el bator zerelmef Leaniom S mikoron oda iutottanak volna egi
 nehan nap utan mifeh korra ah mifere menenek el törtenek hoki a
 Mifeben az Euangelimot oluaffak tahat kiben ielöntetik hoki tizen-
 ket eztendöig valo wer korfagbolh az Azzoni allatot vronk eh föl-
 10 dön iartaban meg zabadita f monda zent Lucza higied ezöket en
 edöf Aniam el aitatoffagual lary a zent zűw Agata azzonnak kopor-
 foiahoz kit ha meg teendez čak imatkozionk meg zabadulz S mi-
 koron a mifenek vtanna mind ki takarottanak volna az egihazbol
 27 a nepek ök ketten a koporfohoz menuen fokaig imatkozanaks e||zön
 15 közben Alom iöue zent Luczanak zömebe kinek a Bodog zwz zent
 Agata giöngiöf ruhakban el eköffegögben meg ielönek Angialoknak
 közepöttök el monda zerelmef öcem Lucza ym a te hitöd meg gio-
 gita a te Aniadat ezön oraban mert kellemetöf vristennek a te zű-
 zefegöd el mikepen ez en varofomot hiröffe tette en eröttem ezön-
 20 kepen a te varofodatis teerötted meg eköfityi fok čuda tetelökuel f
 ezt meg monduan el enizek elöle s fel ferkenuen latah tahat meg
 zabadult Annia a veer korfagbol f monda en edöf Aniam ym meg
 giogiultalh azert a kinek erdömeert meg adatot az egeffeeg vronk
 kristuftol ahra kerlek hoki a mit en velem akartal anni az en
 25 zűwzefegömnnek meg rontoianak ha hozza mennek a kinek
 atthal ad annak a ki engömet zűwen terömtöt el meg tar-
 tot f ne neuezi immar enneköm touaba firfiat mert vronk kris-
 tufnak iegióztem magamat f monda az Euticia zent luczanak
 a te atiattol marattat ki tegödet illet ez ideig meg öriztem hoki
 30 megh nem kissebwl az Enimet kegit te ioban tudod vard meg ha-
 lalomat f a iozagbol teed azt a mit akarz zent Lucza ezöket ha-
 luan monda edöf Aniam a mit halalod utan acz vristennek ahra
 adod hoki veled el nem vihetöd de mikoron mast adod ez igen
 kellemetöf az vristennek meg teruen annak utanna a Sirakufanom
 35 varofba mindön örökfegöket aroffa teuen el el aduan az Aratzege-
 niöknek oztogatiak vala nagi beufegel kit mikoron meg hallot volna
 28 a firfi kinek zent Luczat attah || vala mert immar iegibeh vala
 monda az Euticianak zent Lucza Annianak mi dolog ert mieli

ezt a lucza monda a zent Euticia a te matkad azt mongia nagí
 haznos örökfeget ef kazdagot lelt f azt akaria meg venni f imez
 bolond el hiue hogi földi örökfeget akarna venni sioua hagia a dol-
 got deh mikoron immar fimmi örögfegek nem maradot volna be-
 uadola a pascasiof feiedelmnek eh zent Luczat hogi kereztién 5
 volna ef a Romai cazaroknak torueniök ellen elne kit meg fo-
 gatuan az wr kezde ehre kezöríteni hogi aldozneiek az ő Isteni-
 nek a zent Lucza kegig monda a bizoni ef zeplötelen aldozat kit
 igen keduel az vrísten ez hogi a zegeniöket elteffök ef ő zwkfegeg-
 ben meg segoliök monda a paskasiuf wr ah te örökfeget el tekoz- 10
 lottad a paraznainak fugian zolas mint a parazna kinek mikoron
 eh zenth Lucza mondanaia soha meg sem testömnek sem lölkömnek
 nem esmertem meg rontoit monda az wr kiöodak a testnek ef Le-
 löknek rontoit? felele zent Lucza thw uattok kik a testnek giöniöru-
 feget iobnak uelitök a Mennieieknel ef baluaniokat imattattok 15
 a Nepekel s monda a pascasiuf noh meg zönnnek a cäcogafok cäk a
verefegre iussfonk kinek mikoron mondotta volna zent Lucza az Isten-
nek igei meg nem zönnnek nagí haraggal monda az wr [neki] tahat
te isten uagi felele zent Lucza a kik tiztan elnek zent Lelök lakik
ő bennök f ahra mondam hogi az || Istennek igei el nem foginak 29
 s monda az wr Ingiammait a Bordeliba uitetlek f ki vzetöm ot a
 zent lölköt belöled mikoron zwzefegödet el vzetöd f monda zent
 Lucza ő neki nem förtözik meg a test ha az akarat reiaia nem enged
 ha akaratom nekül engömet megh rontandaz keet korona adattatik
 enneköm s azonnal mind a varosbeli fortelmef Ifyakat oda hiuata ef 25
 meg paranöla hogi az vndok ef ektelen hazhoz vienneiek f mind
 adzyg se hannaiak myg meg halna e' zent Lucza f mikoron el akar-
 naiak immar az ektelen Ifyak vinnie annera meg nehezite ötet a
 zent lelök hogi meg sem mozdithatak iol lehet ezörnel többen va-
 lanak f annak utanna fok iga Barmokat foganak reiaia f kezeit 30
 labait meg kötözek de meg sem indula minek okaert igen meg bu-
 fuluan ezön az wr f magat meg zegiönluen nagí fok fakat hordata
 körniule hogi vgian ottan meg egettetneie saffakat olayal zwrkal ef
 egieeb köüerfequel kezde öttoztetni hogi a nagí seböl thwzben egi
 oraig mind porra lenne de a thwz simmit neki nem arta hanem 35
 körniüle mind el eguen a fah monda eh nömöf zwz kertem az en
 edöl vram Iefustol hogi el halazia valami keuese az en Martirom-
 lagomat hogi a hiuöknek ziuögböl a kenzenuedesnek feelmet kyh

vennem Latuan az paskasiufnak Barati hogi igen keferögne myert
nem tud uala mit immar raita tenni ket felöl harom felölis tor-
kaba wtek a tört [f gegeiet is megh metek] de azert a zolafnak
30 aiandokat el || nem vezte de monda ym meg adatek a kereztienök-
5 nek a bekefeeg mert Maximianof čazar meg holt ef dioklecianuft
az vrak Romabol kih vzek f a birodalom tőle el vetetek ef wr en-
gömet eh varosnak patronaul adot f azon oraban a Romai vraknak
embörök ot terömek nagi sereguel ef a paskasiof feiedelmet meg
foguan Romaba viuek mert reiaia irtanak vala a tizdből hogi a
10 yöuedelmet el teközlotta volna f törüent zolgaltatuan reia feiet ve-
uek ah Bodog zŵz zent Lucza kegig a helirol hol alh vala el nem
indula f meg fem hala myg a kereztien papok oda menuen vronk-
nak zent testet neki nem adak f leg azonnal hogi hozzaia veue
[vronkna] az oltari zenčegöt meg ada lölket vrnak mikoron kriftuf
15 vronknak ziletefe vtan irnanak harom zaz tyz eztendöben ef ot Sira-
kufanom neuü varosba temettetek el de ozton idöh Iartaban a kerez-
tien čazarok konftancinapoliban hoztak vala maft kegig venöczeben
titztöltetik vronk kriftufnak tiztöffegere ki eel ef orzagol örökkwl
öröke amen

20 A zent Lazar eleteröl köuetközik kinek innepe
ötödnapon vagion zent lucza [napnak] Azzon nap-
ianak vtanna:

Ah zent Lazar pilpök kit vronk Iesus Negied napon halattai-
ból fel tamazta Martanak ef Magdalanak Attiok fya vala uronk
31 Iesufnak hiu tanituania vala f ez velagi || vrasagban ef örökfegben
hatalma vala Attianak Siruf Annianak Eukaria vala neuök eh
zent Lazar vronknak halala vtan a zent Apostoloknak tarfok vala
ö is pinköft napian veue a zent lölköt a töb Apostolokual ef tanit-
uaniokai thŵzef nielu kepeben s annak utanna mindön örökfegö-
10 ket el aduan predikal vala a töb Apostolokal de mikoron zent
Iftuan prothomartirnak halala utan a hiu kereztienöket a Sidök
Ierufalemben igen haborgatnaiak ötet is mind hugaiual egietömbe
myert kirali nemből yalanak a zent Maximinoffal ef a Celidoniuf-
fal ki uakon ziletöt vala f egiebekel fokakal ah Sidok egi haioban

kwldeek ef ewezwk kormanof nekwl zallitak a tengörre hogi mind oda veznenek de az vriften meg otalmazuan öket iutanak Marfilianak ef predikacioiokkal mind az orzagot meg teritek f azutan az Egihazi nepek f a köffeg ötet Tizen Negied eztendöben igienlő akarattal pispököke valasztak Marfilianak tartomaniaba f minek utanna zent Maria magdalna az ő huga puztaba ment volna ah zent Lazar Marfilianak maraduan nagi bodogwl ef Iamborul bira ah nepet soha az vtan nem meute hogi fel tamada mindön kepen a zent Apostoloknak ef vronknak eletök zerent Iar vala f nagi kementi eletöt vifeluen karačön napianak előtteh niolčad napon kih 10 mulek vrba ez velagbol || ef uitetek iltennek orzagaban kit engegiön 32 minekönk ef Atia fyu zenth Lelök Amen

Zent Tamas Apostollrol valo predikacio

Hozd ide a teh kezedet ef bočafd oldalamba ef ne akari lenni hitötlen de hiu ez igeket zent Ianof iria az Euangeliomnak huzad 15 rezeben meli igegben vronk Iesus meg mutata mindön kepen az ő bizoni zeretetit hozzankis zent Tamaf Apostolhozef kinek monda ez igeket fel tamadafanak vtanna Niolczad napon meg mutata a zeretetöt hozzank mikoron ez egi Iduözwlendö lelökerth Tamafert az ő öt meli Sebeit meg mutata kiröl el amolkoduan Arani zaiu zent 20 Ianof fel kaialt f ugi mond gondold meg a mi edöf iduözitenknek kegielmeffeget mikepen megiön a Tanituaniokhöz ef mutogattia az egi hitötlen tanituanier az ő Sebeit ennek meg ielőntefere hogi a lölköt meliet ő zent fellege dragalatos vereuel ualtot meg mind foldnel mennel ionkab zereti f ehre mutata meg az o. oldalan valo 25 nagi seboth hogi meg ielőnce mert ziue zerent zereti a mi lölkönket ha akariok vennie ezert hogi mind kezain f mind labain valo sebeit is meg mutata akaruan ielőnteni hogi nem čak bezedeucl de ugian igazan ef tetemenieuel zerete münket ugi mint mondanaia Laffatok meli ziuem zerent zerettelek thwtöket im mit tettem eröt- 30 tetök minemw seböketh vettem fel eröttetök ehre monda zent Tamafnak vronk Iesus hozd ideh a te kezedeth || ef bočafd oldalamban 33 hogi meg efmeruen ne maragi e hitetlenfegben kibe vagi Meli Igek melle Haromrol lezön tanufagönk az Ellö lezön

neminemw kerdesökröl a Masodik ahrol hagi mindönönknek kelh
 ezön eröködnönk hagi köuethessök zent Tamafnak hitet ef vronk
 Iefushoz valo zeretetit A harmadik tanufag eleteröl legiön az Elfö
 melleh imez harom kerdest lassok meg Elözör ha zent Tamaf vronk
 5 Iefust latuan a meg dicöwlt testdben hiue eh ötet istenfyanak lenni
 a fel tamadafnak utanna minek elötte illette volna az ö Sebeit ah
 kerdesnek oka vagion mert ugi mondot vala a töb Apostoloknak
 kik lattak vala ötet fel tamadafanak napian f meg montak vala
 ezt Tamafnak hagi addig ö nem hinneie myg a zegeknek heliet
 10 kezein nem latnaia swyat a Sebökben nem boätnaia azert io ezt
 meg tunnonk felelnék zent doktorok ehre, hagi mihelt lata zömei-
 uel vronk Iefust ottan hiue. ötet bizoni Istennek lenni minek
 okaert ugi monda vronk ö neki myert latal engömet Tamaf az en
 elebi Abrazatomba hwl az en istensegömben de myert ket kepen
 15 akar vala isteni kegielmezesből mi eröttönk ehröl bizonlagot venni
 lataffal ef illeteffel hagi mi ziuöngből mindön kecegnek oka el ve-
 tetneiek ahra mondah hagi addyg nem hinneie myg a seböket
 nem illetneie Masodik kerdes imez ha zent Tamaf Apostol mi-
 nek utanna lata vronk Iefust ef hiue illeteie meg annak fölötte
 20 mind az öt Meli seböketis ? felelnék ehreif hagi illete nem önnön ||
 34 magaert mint zent Agoston mongia merth ö immar iol hizi vala
 de a mi hitonknek erősh voltaert ehre mongia a zent leo papa
 husueti predikacioiaban zent Tamaf mikoron zent ef hiu Apostal
 volna vronk kristuf Iesus testenek tagiait meg tapogata fel Tama-
 25 dafanak vtanna nagi hiuön nem ara hagi ö benne ketölködnéiek
 de hagi mi tölönk mindön ketölködesnek ef hitötlenfegnek okat
 [tölönk] el zakasztanaia mert igaz eleg vala az ö tulaidon hiteert
 latnia a kit iol elmert vala de mi eröttönk čeleköde, ezt, hagi meg
 is tapogatnaia ah kit lath vala ugi hagi ha mi azt mondanoiok
 30 hagi latafa meg čalatkozot nem mond[at]hatnoiok hagi illetefeben
 meg čalatkozot volna

Harmadik kerdes imez ha vronk Iesus az öt meli seböket
 fel tamadafanak utanna olian melien tartaiie meg az ö zent Teste-
 ben mint a kereztsan figuen valanak raita vagi kegič čak a test
 35 zinön mint a Seböknek helie felel zent Tamaf hagi olian melien
 ef zelöfön de maga ferelöm ef faidalom nekwl f nagi dicöflegnek
 eköfsegeuel mert a Sebök menniei dicöflegnek čodalatos zeplege-
 uel fenlönék sem kegič ezért monthatiok hagi eh Seböknek megh

nilafaert egez Tefte nem volna vronk Iefusnak mert a dičovsegnek zepfegeert kiuel az ő zent tefte meg aiandekoztatek mind nagio- ekčovseguel fenlik honnem mint ha az Sebők-eket egezzen meg eppulue valla||naia hogi ke- g-ig meliők leginek az edőf vronknak sebei meg 35 mutathatik mind zent Irassal okoffagal f mind peldau- al zent Irassal 5 előzer mert vronk Iefus az Euangeliomban ugi monda Tamafnak hozd ide kezedet f bočaf- d be oldalamba ef wyodat a zegeknek he- liebe az okoffag ef ezt mutattia mert va- g zent Tamaf vronknak parančolatiara kez- et oldalaba bočata f wiat a Sebögben auagi nem ha azt mongiok hogi nem : tahat ottan meg ertiők hogi ő neki En- 10 gödetlen volt f nem malasztot erdömlöt de kent ha kegi- gh engedöt vronknak f oldalaba bočatta kezeth f u- yat kezeiben ef labaiba nil- uan meg efmeriők hogi meliők Iduözitenk-ön az öt meli sebők ezönt ielőnti a pelda is mert ha meliek nem voltanak uolna f nem volna- nak maftan ef ah Sebők heiaba monta volna uronk Iefus Tamaf- 15 nak hozd ide kezedet f uyodat ef bočaf- d a sebögben Nagi halakat agionk azért a io Iftennek ef mi vronk ald- ot Iefusnak kih a mi ze- retetönkert a minemw seboket halala napian fel vön hogi fel tama- dafa vtanif meg tarta az ő meg dičovult tefteben mert imeh, azok- ual kőniörög zent Attianak erőttönk hogi minket is meg bodogič-ön 20 a zent Sebőkert kiket hozzank valo kegielmefsegeből akara fel ven- nie o edőf vram Iefus fualion myert vöd fel a nag- i Sebőkert erőttönk f mire nem lön eleeg čak kőniü halallal mw- nket meg valtano- d hanem čak hogi a te hozzank valo zeretetöd- et naginak mutadna- d ef a te bodoglagof zeretetöd- re vonnal mw- nket is ald- ot legi azért 25 öröke ez te nag- i io tetödert ||

A z ma- s- od- i- k ta- nu- fa- g me- lle la- ff- ok me- g imez ker- 36 de- st mi- ke- pen kelh vronkhoz bizonhitot vallan- onk ef zeretetöt zent- h Tamafnak peldaia zerent? felelnek zent doktorok hogi ha- rom ke- pen előzer tekinteffel ma- s- od- zer illeteffel ha- mad- zer hitnek vallasa- ual elő- 30 zer monda- m hogi kelh Iduözitenket zere- tnönk Latafonkal az az hogi lölki zőmeinkel me- g tekinč-ők vronk Iefusnak Sebeit ef kenzenue- deset hogi mi- ke- pen zent Tamaf Apostol nagio- ban f ioban lata a tőbinel iduözitenknek Sebeit tef- ti zőmeiuel ef zőnetlen vi- fele löl- keben ezönke- pen mie- f kik öt- et me- g fezi- tuen nem lattok giakorta 35 me- g tekinč-ők a lelőknek zőmeiuel gondolko- duan kőniörwletčov- seg- gel az ő fok rendbeli kennia- irol ef ha- lakat ag- gionk ez me- gh valta- f- nak ilien nag- i aiandokaro- l merth ez okaert tetetik zőmeink eleiben

vronknak fezwlete a zent egi hazagban Masodzer kel zent
 Tamafnak peldaia zerent iduozitenket zeretnõnk illetehfõnkel vagi
 hozzaia iarulafonkal mert mikepen vronk Iesuf oli draga zeretet-
 tel zerete Tamafst ef a tõb Apostolokat hogi nem čak ada magat
 5 nekiõk latafra de meeg illetefre ef velõk etelre ezõnkepen mastis
 oli dragalatofon zereti mind a yo kereztienõket hogi õnnõn magat
 aggia nekik hanem lataf zerent de maga bizonnial az oltari zen-
 čegben kelh azert nagi giakorta vronkat illetnõnk az az zeretettel ||
 37 ielõfõl eh zenčegõf napra hozzank vennõnk hogi ielõf malaztiat
 10 erdõmliõk ef hozzaia valo zeretedben fel [giuilh] giulionk har-
 m a d z e r kel iduozitenket zeretnõnk hitnek vallasaua hogi mind
 ziuõngbe f mind zankał valiok õtet mert mind eh kettõ zwkfeeg
 Iduõffegõnk melle ezt ielõnte zent Tamaf mikoron a me latuan
 vronk Iesuft monda en vram f en iftenõm: kel touaba vallanonk
 15 õtet miuelkodetonkelis mind halaliglan az õ elkwlčet kõuetefnek
 myatta ki igen Alazatof Bekefegõf zelid kegiõf eert Elkwlčw iozan
 ef keuf bezedw igaz mondo ef ioh peldaua elõ vala kikben mind
 kõuete edõf vronk kriftuſt e bodog zent Apaſtal kyert meg ef õle-
 tete magat a hitnek igaffagaert ef az õ zeretetiert
 20 Harmadik tanuſagonk legiõn zent Tamaf
 Apoſtolnak eleterõl:

eh zent Tamaf Sido uala vronknak egi feh Apoſtola ki Iduõ-
 zitenknek menibe menefenek utanna Cefareaba predikalla kinek
 vronkh Iesuf meg ielõnuen monda Tamaf az Indiyaknak kiraliok
 25 a Gondoforus ide firianak tartomaniaban kwldõtte az õ tizt tarto-
 iath az Abaneſt hogi õ neki olih meſtõrt kereffõn hogi ki kirali
 palotakat tugion neki čenalni ſym tegõdet kwldlek neki f veled
 lezõk õt ef minek utanna az orzagokat meg teritõd hozzam iõzh
 Martiromſagnak palmaiaual f monda zent Tamaf vram vagi f en
 30 the zolgađ vagiok legiõn azert a te akaratođ s mikoron beh iutot
 38 volna az Abaneſ a varo||sba neki ielõnek Iduõzitenk mikoron a
 pyacson iarna amaz zent Tamaffal egi tiztõletõf zõmelinek kepe-
 ben f neki aianla õteth monduan hogi õ kirali palotakat tunna
 čenalni f azt ef mondah neki ennekõm zolgam feh fele meſtõrſeg-
 35 ben igen bõlč meg õrwluen ezõn az Abaneſ neuũ tizt tarto haiora
 wle zent Tamaffal ef mikoron mennenek a tengõrõn monda zent
 tamafnak čuda zep termetw embõr a te vrad kiralieh vagi mi dol-
 goſ? monda zent Tamaf nagi kiralinak ſya kinek orzaga oli nagi

erőfhegies földön vagion hoki soha ellenfeg oda nem mehet ef oli
 fok kwlömb kwlömbfele miuef meftöri vannak hoki mindönfele
 Meftörfegöt tunnak kiket el oztogat egifeleis maffeleif valamit az
 ő miűkel lelnek meg teruen mind az ő kiralioknak tulaidonittiak
 f mikoron fokakat zolt volna ah kirali dolgotanak zent Tamaf
 peldah bezedben az meniörzagrol a maz mind a földi rakafrol ef
 palotarol erti vala f mikoron heted napon iuttanak volna Andrino-
 poliba hol a kiralnak Menieközöie vala mert leania[d]th aggia uala
 haza felh hiuak őket a vendegfegbe f mikoron egy Sido leani yigaz-
 talnaia a vendegöket kintörnaiaual ef enek mondasauual f lattah
 volna hoki zent Tamaf nem enneiek de Meniörzag fele nezne meg
 erte hoki Sido volna fidoul kezde ezöket enekölnie egi az Sidok-
 nak iftene ki mindönöket terönte f mikoron latnaia hoki keduel-
 neie zent Talmas giakorta kezde mondanya f latuan egi az Aztal-
 nakok közzwl hoki nem enneiek zent Tamaf alita mert az etkeket
 vtalta uolna megh örczel vte ötet f monda zent Tamaf nem vezö-
 delmet keuanuan de iöuendöt monduan addyg innen fel nem kelök
 myg ah kezet meli arezel wte az ebek ide a vendegök eleibe nem
 hoziak kit myert fido nieluön monda töb linki nem erte a Sido
 leannal mikoron azert vala minek valo uizert az Ifyu ah kwttira
 ment volna egi orozlan reiaia hertelenköduen megh öle f ueret kih
 ziuu f egi fekete komondor a kézét ki zakasztuan meliel zent Tamaf
 wtötöte vala zaiaba faluan a vendegök közze hoza kit latuan a Sido
 Leani meg bezelle a dolgot a kirali elöt fel vetuen fipiat a Leani
 imada a zent Apostolt a kirali kerefere kegig meg alduan mind a
 vö legent smind a menyazont zent Tamaf az Abanefel meg ten-
 görre wlenek s eftue mikoron immar az Ifiak agiaf hazogba men-
 tenek volna tahat a firfinakh kezeben egi palma vagion f rakua
 palmanak giumölleuel kiböl mind ketten euenek ef el eluunak Al-
 mogban kegig latanak egi nagi giöngiöl ruhagban oltözöt kiralth
 meli kirali meg alda őket ef inte hoki engödelmefök lennenek az ő
 Apostolanak tanačanak kik mikoron fel serkentenek volna f ez almot
 egi mafnak bezelleneiek zent Tamaf aitok beh teue hozzaik mene
 fokat zoluan vronk Iesufrol f az iduöfsegröl nekik ef inte őket a
 zwzfég tartafra f hoki ot bezellene velök azon közben ket zent
 Angialok nagi fe||nöfseggel ot ielönuen mondanak mi vagionk kik
 az vristentöl thwnektök örizettökre adattonk ha e zent Apostolnak
 intefet fogagiatok valamit keuantok a nagi iftentöl mind meg nieri-

tők f amazok mondanak engödelmesők akaronk lenni s leg ottan meg
tanituan zent Tamaf öket ahra mith kellene hinniők meg kereztöle
öket a fyrfyat dienöfnek ki annak vtanna a varosnak pispökeue
tetetek a kirali leaniat pelagianak kereztöle ki zerzetös életöt vi-
⁵ seluen Martiromsagal veue a Meniörzagot S mikoron mind eh çu-
dakát az Abanef indyai királnak dolgosa latta uolna ö ef hwn vronk
kriftusban f meg if kereztölködek S Iutuan Indiaban eh zent Ta-
maffal az Abanef beh viue a kiralihoz eh nömöl Apostolt ef igen
diçire a kiralinak az ö Mestörfeget f fel fogada hogi igen zeep pa-
¹⁰ lotakat çenalnah neki s emböri mod zerent mint a Romayak çenal-
tattiak vala magoknak a palotakat azon modon meg iegize neki
S kezeben ada a királnak a kirali kegig igen meg keduele f nagi
kençöt ada neki f önnön maganak maf orzagaba kelletek menni
hol ef ket egez eztendeig lakek ez idő alat kegig a zent Tamaf
¹⁵ Apostol predikalla[ni] f nagi fokakat terite vronk Iesufnak hitireh
fok egihazak rakata ef a nagi kençöth kith A kirali neki adot vala
mind a zegeniőknek oztogata s meg teruen a kirali f haluan mind
ezöket zent Tamast az Abaneffel azonnal nagi eröl tömlöczbe tel-
⁴¹ tete hogi eleuenön meg niuzaffa ezönközben ifteni zerzesből a
²⁰ királnak egietlen egi Attiafya ki mulek ez velagbol negi napeg draga
koporfot çenaltatuan a kirali nekih mikoron immar el akarnaia
temettethnie fel tamada f mindönök meg yeduen el futanak onnan
f çak a kirali maradot vala ot S monda a kiralinak az embör a kit
el akarz vezteni a felfegöl mindönható istennek Barattia f Angia-
²⁵ lok zolgalnak neki kik engömet hogi ez velagbol kih mulam paradi-
çomban wünek f egi çodalatos zep palotat mutatanak enneköm f ezt
mondak ezt a Tamaf çenalta Batiadnak a királnak de myert meltat-
lanna teue magat ehre im meg niertök az vrifitentöl hogi fel tamazt
f ad meg neki a kençöt kit Tamafnak ezert adot uala fozton tied le-
³⁰ zönmeli dolgot haluan a kirali ottan az meg holtef fel tamadot Attia-
fyual ah Tömlöczhöz menuen kih boçatak zent Tamast mind az
Abaneffel egietömben f ah kirali latuan a zent Apostolt Attiafya-
ual egietömben labai elöt földre borulua kernekh vala boçanatot
kiknek monda zent Tamaf nagiokat tet az vriften veletök hogi a
³⁵ Menniei titkokat meg ielöntötte higietök vronk Iesufban f kereztöl-
kögietök meg hogi a Meniörzagot ef meg vehessefötök S mikoron
ezöket mind meg zeröztek volna ef immar a palotarolh veteköd-
nenek ha közönseguel lenne öuek uagi kegig egike lenne monda

zent Tamaf Meniorzagban fok palotak vannak meliek imačagokal
 ef Alamofnauval vetetteth||etnek meg ennek utanna zent Tamaf mind
 azorzagbeli korokat őzue giuhtete ef imačagot teuen erőttők f ama-
 zok monduan az Amennőth yme nagi vellam zalla reaiok az eegből
 ef meg yeduen mind földre esenek dé egi ora el muluan f a zent
 Apoftol őket meg erőffituen mind meg giogiulanak ef fel kellenek
 az napon mind eftyg predikaluán zent Tamaf kilencz ezör embört
 terite vronk Iesufnak hitire azzoni allatoktol ef giermőkőktől meg
 valua ennek utanna ifteni ielőnedből a belfő indyaba mene nagi
 fokh čudakat ot teuen kik kőzot a Migdonia [kiraline] azzonnak 10
 őcet ki vak uala meg giogita f mikoron a Migdonia a kiralne azzon-
 nak őce f a karrifiufnak felefege keuannia latni zent Tamaf Apof-
 tolt ki az ő őcének zőmet meg giogittotta uala f monda a fintűen
 ő neki őltőziel paraszt ruhában ef wli a zegeniők kőzze f ekepen
 a predikacion meg lathatod f igaz vgi tőn a migdonia f mikoron 15
 latta volna a čodakatef melieket tőn fōnnōn magat if a predi-
 kacioiatef hallotta volna hwn vronk kriftufban f a zent Tamafnak
 kőuetőie leuen nem akara touabah az ő feriehőz egiefodni kit meg
 ielőntuen karifiuf wr a kiralinak kere őtet hogy a kiraline azzont
 ki az ő felelegenek nennie vala hagi hozzaia bočatnaia ef ta-20
 načot adna neki hagi ezt ne miuelneieh || meli dolgot mikoron a 43
 kiralne azzon kihnek Trepčia vala neue meg tet volna megh ielőnt-
 uen Migdonia a minemw čudakat zent Tamaf tenne eh kiralne
 azzonnak monda o ki igen keuannam ez Embört latnom f el uiuen
 őtet Migdonia a Gimforufnak hazahoz hol zent Tamaf predikal 25
 vala lelenek az aito előt fok korokat kiket a zent Apoftol a predi-
 kacio utan illetuen kezeuel mind meg giogita kik kőzzül miko-
 ron egi vtalatof poklōf mindōn tešteben ot allana a zent Tamaf
 predikacioian egi fenőf giermők ielőnek feh pokloft a nep
 kőzöt felfele hiuan le vetkőzteteh ef bőret leh vonuan mint 30
 egi niuzot boriunak f mindōn pokloffagbol meg tiztituan kih bo-
 čata onnan meli dolgot latuan ah kiralne azzon ef hwn vronk
 Iesufban es mikoron [az] meg tert volna az Afmodeus kiralihoz meg
 monda mind azokat melieket latot ef hallot volna kiket amaz mi-
 koron nem hinne meg utala a kiraline Azzon ef nem akara tőbbe 35
 hozzaia egiefődnie kin a kirali igen meg haraguuan tanačbol tōm-
 lőczbeh tetete zent Tamaf Apoftolt kihoz a zent Migdonia iōuen
 binet monda ef meg kőuete hagi ő erőtte tetetőt volna a Tōmlőcz-

ben meli azzoni allatot a zent Apoftol meg vigasztaluan monda ezöket en örömeft zenuedöm vronk kriftufert Ennek utanna a kiraly-
 44 nak parančolattiabol a Tömlöczből kihozattatek ef egö val pleh||ö-
 kön kezde mezitelen labbal iartatni de azonnal egi kwt fakaduan
 fel meg olta az valnak thwzef voltat f ennek utanna egö kemencze-
 ben vettete de zent Tamaf a thwzben nagi kyefön maraduan holte
 kelue egezzen ki iöue az egö kemönczeböl ennek vtanna monda
 ah karifiusz wr a kiralnakh kezörifd ahra hagi imagia az iftenöket f
 ottan reiaia haragozik az ö Iftene f mikoron ehre kiztetneie a ki-
 10 rali uitete ötet a napnak templomaba f monda fidoul zent Tamaf
 a baluanba lakozo iftennek mihefön terdre eföm azonnal el töried
 a baluant monda az ördög had töriem el a Templomot ef hagi vez-
 zenek el a te ellensegid feleleh a zent Apoftol vai ne föög ezt pa-
 rančolom hagi finkinek neh arthaf terdreire esuen azert zent Tamaf
 15 Sido nieluön imadah vronk kriftuf parančoluan az ördögnek
 hagi el törneie a baluant f önnön maga pokolba menne f azonnal
 mint egi vyhiuz mind el oluada a Napnak baluania kit latuan a
 baluan imado papok nagi iaigataffal kezdeek magokat firatnia ef
 a pifpok tört vonuan altal vere zent Tamaf Apoftolt fannepegi-
 20 uert ragada hagi mind a kiralt f a karrifiust f a baluan papokat le
 vagiak zent Tamafert f amazok el futanak a Nepek kegig nagi
 tiztöfleguel el temetek az ö zent testet de annak vtanna hozatek
 ediffaba mi vronk kriftuf Iesusnak tiztöflegere ki eel ef orzagol
 örökwl öröke amen ||

45

karačon eftire valo predikacio

Zentölietök meg eh mai napon magatokat ef legietök kezek
 mert holnapon meg lattiatok thw közöttetök az iftennek felleget
 ez igeket Ania zenth egihaz ez Eyelih veterniei zolofmaba enekle
 meli igegben intih mind a kereztienöket ehre hagi eh mai napon
 30 mindön bintöl meg tiztulianak a bizonipenitencianak myatta ef a
 holnapi naphoz zeretettel ef meltan kezwlienek hagi a nap-
 nak meltöfagol voltaert fazö meg tiztulafokert vriftennek
 zolgalattiaara meltök legienek ef kellemetöfök hagi ne legiön
 valami bwn-ö bennök kyh az ö lölköket meg gialazna vronk Iesus

előth mert iol lehet fel ment meniörzagba de maga még nezih mint zent leo papa mongia minemw kezuettel kezitik a hiuók lölköket az ő zŵletefenek Iduőffegőf napiahoz ef ah mikeppen lattia kinek kinek mind lölket ioh elkŵlčökuel meg-eköföluen azonkepen oztia az ő ergalmassaganak malaztiat ha keghig valakit binögben 5 lel közzŵlök azt kezdi mondani a zent Angialoknak vagiatok ki ezh velagbol az azzu fat f veffetők a kŵlfő fetetlegre hol ot firnak öröke ef a nagi kenban čikorgattiak az ő fogokat ezökert mondatanak az el kezdőt igek zentölteffetők meg ma ef Legietők kezők lölkötögbe holnapra 10

Meli igek melle kettőről lezön tanufagonk előzer ahrol mikepen kel || magonkat a holnapi naphoz 46 kez[ŵl]itenők ef magonkat meg zentölnők? kih melle tunnonk kelh hogi harom fele hozzank iöueti vagion vronk Iesufnak kikről Ania zent egihaz holnapon emlekőzik El f ő az ő tefti zŵletefe mi- 15 kepen čudakepen a zeplötelen zŵz Mariatol zizen ziletetek ez velagra meliet a holnapi napon peldaz mi nekők Ania zent Egihaz az ő zentlegőf ziletesehöz kezŵlnők kelh a binöktől valo meg tiztulafsal mert Iduözitenk ah mi természetönket fel veue kel a mi teftönketh tiztöletől kepen tartanonk tiztafaban ef lölkönket binöktől- 20 valo zabadfagba miert hogi az ifteni felfeg binök ala vetőt teftdben nem lakozhatik a zent Irafnak mondafa zerent ehre mongia zent dauid kirali a Soltar kőniuben te kegig vram a zent embörben az az tiztaban lakozol Ma f o d ziletese vronk Iesufnak kiről holnapon emlekőzik ania zent egihaz az emböri lölkögben valo zŵletefe ma- 25 laztianak myatta kit őnnön maga igere a zent Euangéliomba mint zent Ianof iria tizen negied rezeben ha valaki engömet zeret meg tartia az en parančolatimat f az en Atiam ef zereti ötet es hozzaia iöuők f nala meg maradonk ez Nömőf ziletesehöz vronknak kel kezŵlnők ef magonkat meg zentölnők zent Tőredelmefseguel az 30 az ziuők zerent valo banattal hogi ő zent felfegenek ellene ve[go]||tköztők ef igaz gionaffal f bizoni eleg tetellel mert ha a 47 hazat meg löpöriők a holnapi napnak tiztőffegere ef zennief vngeinket meg mofatiok f még nemeliek teftöket is mah meg föröztik nagiuall inkab a binöknek zenniet leh kel magonkrol 35 tiztitanonk harma dik ziletese vronk Iesufnak az oltari zentfeegben valo ielön voltah kinek vetele myat hozzank iö ef ben- nők lakozik mint ameh őnnön maga igereh monduan a ki en

testőmet ezi ef verőmeth izia en bennem lakozik ef en ő benne
 ehöz kewzlnőnk kelh ef meg zentőlnőnk magonkat nem čak a bi-
 nőktől meg tisztulafnak myatta de mindőn tuniafagnak ef egiebz
 velagi zorgalmatoffagnak el tauoztatasa myat kik az Aitatoffagnak
 5 lölket bennőnk meg banthatnaiak ef ifteni elmekődefőgben valo
 foglalatoffaggal f az ő fok io teteről valo hala adaffal f magonknak
 földig valo meg alazafaua mert az vristen őnnőn maga mongia a
 zent Irafbol hogi a meg alazot ziuet ef tőredelmest nem vialia ő
 zent felsege bodog azert ki őnnőn magat az edőf vronknak e' ha-
 10 romfele ziletefehez ygi zerzi magat mert ez meltan zolgalia a zent
 napot Masodik ef utolfo tanufagonk az ifteni fel-
 fegnek meg mutatafara az az mikepen ielőnte meg a hatalmaf
 ioh iften az ő felfegőf voltat holnapi napon ez velagnak mert amaz
 48 el kezdőt igegben ugi mondatek holnapon meglattiatok az iftennek
 15 felleget thw bennetők ugi felelnek zent doctorok ehre hogi vronk
 kriktul az elő Atia iftennek fya ez velagra zilletetuen a zeplőtelen
 zűwtől holnapi napon nagi fok čudakal meg mutata az o felfegőf
 voltat előzer ehben hogi a zűz zile masodzer hogi a zűlesben kent
 nem zenüede harmadzer hogi a zűz Ania ötet zűzei teieuel tarta
 20 ef hogi iften leuen Sira ef Iazolba helihőztetek az oktan allatok
 ötet meg esmeruen imadak terdőkre esuen ef meg melegituen az
 Eyelt napali velagoffagra valtoztuan f nagi fok több čodakat te-
 uen kigböl az ő bizoni ifteni felfegőf hatalmassaga mutatta-
 tik minek okaert három tisztőfeguel zolgaltatik ez mai vigilie
 25 Előzer merth a veterniei dičiretőn kezdetek el ez mai vi-
 gilie Egiebz innepők večernien kezdetnek el de eh maih ez
 eyel okā imez mert vronk Iesufnak ez velagra ziletefe dičire-
 tőn kezdetek el mind a zent Angialoktól f mind ez földi em-
 bőrkőtől mert mikepen zent Lukač iria a zent Euangelionnak ma-
 30 sodik rezeben miheliőn vronk Iesus zűletek az Angialoknak Sere-
 gők ottan dičőfegőt eneklenek meeg eh földön is az vristennek kit
 latuan a zent paztorok ef bethlehemben menuen imadak ot a
 ziletőt giermők Iesuft ef teruen az ő barmokhoz dičirek az edőf
 wriftent ef magasztalak mindőnőgben Masodzer mert a holnapi
 35 zent Innepőt kapaban őltőzue egő zőuetnekőknel hirdetik mah a
 49 zerzetőknek || egi hazogban a holnapnak ő zent Innepeth hogi
 vronk Iesus ez velagra ziletak három orzagoknak ef nieluek-
 nek kwlőmbfegen Romaiknak a Sidoknak ef Gőrögőknek hogi

kikimind meg erče iduözitenknek meltoſagat ef mindön nielu
vallaſt tegiön ő rola hogy immaran ōl Atia iſtennek dičőfe-
geben miken ezt iria zent pal a Görögöknek yrt leueleben
Harmadzer eh mai vigilie tiztöltetik mert mikoron a prima
közöt a Giermők Ieſufnak ziletetefet hirdetik ef ez igere Iutnak a 5
kriftuf iſtennek fya Iudanak Bethlehemeben ziletetik azonnal a
zerzetőfőkh terdőkre efuen imagiak vronk Ieſuft ez okaert hogi
ötet tiztöluen halakat agianak neki ef meg fizeffenek valamit az ő
iőteteiben mert ő zent felfege ez mai napon mind földigh alaza ma-
gat erőttönk meg latogatuan minket a mi természetöngben azert 10
az Igaffagheſ ezt mutattia: hogi az ő minket meg latogataſaert ha-
lakat agionk ef terdönkre ehue tiztőliők mert miken az ő hoz-
zank valo zeretetit ioban meg nem fizethetiők hanemha iſmeeg
vizont zerettiők ötet ſem halalarol ioban eleget nem tehetönk ha-
nem ha mi ef erőtte magonkat meg öletnöiők ezönken ſoha io- 15
ban eleg halat ő zent felfegenek magat erőttönk ennere meg Ala-
zaſaert nem adhatonk mint ha mi ef ő erőtte mind földik alaziok
magonkat ha azert akariok hogi ő neki vronknak kedueben legiönk
zentőliők meg ma magonkat ef holnapon meg koſtolhatiok az ő ma-
laztiat Amen ||

27

vronk zileteteſeről valo tanuſag

50

Ah mi edőf vronk Ieſufnak zileteteſeh teſt zerent Adamnak te-
römteſe utan lön öt ezör eztendő beh teluen ef egi hean keet zaz
mint zent Euſebius iria az ő kronikaiaban az oktauianof čazar
ideiebeu kinek birodalma alat eh telief velag oli nagi bekeſeggel 25
örwl uala hogi mindön földet bekeſegőſön byr uala čak egiedwl ezth
kegig akara edőf iduözitenk hogi e' velagra ziletetef az időnek be-
keſege meg velagofitanaia ki Iſten közöt Angialok közöt ef embő-
rök közöt bekeſegöt iőh vala zerözni az Auguſtus čazar azert kih
mind az velagot a Romayaknak birodalma ala haitotta vala 30
akaruan meg tunnia hani varofok faluk ſ tartomaniok va-
rak varos Leh faluk ef embőrök [ez] volnanak ez velagon Biro-
dalmanak Negiuen kettőd eztendőiebe parančola mindön or-
zagokra a tizt tartoknak hogi ez őket regeſtomba venneiek

ygi eh kepen hog kiki mind oda menne a hol tamadot vala
 f egy tiz penzöl garaft aduan adoban a çazarnak engödelmeflegöt
 fogadna ef hiufegöt a Romaiaknak eh kegig mondatik uala foga-
 dafnak uagi uallaf tetelnek mert kiki mind önnön zaiauual mongia
 5 uala azokat mondatik vala kegig ez irafnak ef mert mindönöknek
 neuök meg irattatik vala eh fele Regelftom tetel mentwl előzer az
 Cirinuftol Siria orzagnak tizt tartoiatol kezdetek kiben tartatik a
 Sido orzagis kinek okah imez mert eh telief földnek hol embörök
 51 la||koznak a Sido orzag zinte közepi f azert akarak a tizt tartok
 10 hogi öt kezdeffek el hogy onnan hamareb el hirhödneiek e' velag
 zerte zent Iofef kegig myert Bethlehemből tahmadot vala azzo-
 nionk Mariaual ö ef fel keleh ef Bethleemben indula myert hogi
 dauid királnak maguabol zarmazot vala el viue kegig vele az ö
 neki iegzöt zeplötelen zŵzet mert el közelitöt uala a zilefnek ideie
 15 f ez nagı kençöt kit a yo İften ö reiaiah bizot vala nem akara va-
 lakinek hadnya S mikoron immar Betlehemhöz nem mezze vol-
 nanak lata lelögben a Bodog zŵz Maria hogi tahat ah nepnek fele
 kih betleembe vala igen örwl f fele igen ohait mikoron ennek oka-
 rol gondölkodneiek neki ielönuen vrnak Angiala monda a Neepnek
 20 fele ki igen örwl a pogan nemzetöt peldazia kih Abrahamnak mag-
 uaba örök aldomaft volna weendö a nep ki Syr a Sidokat peldazia
 kiket vriften az o vaklagokert nagıob rezreh meg vetöt f azon köz-
 ben beeh erenek a varofba f az vendegöknek foklagokert zallaft nem
 lelenek de menenek egi köz helire vagi yn helire meli ket haz közöt
 25 vala ef födel alat houa a polgarok ihref napon giulnek vala ki
 İftallonak ef neueztetik mert iazol is vala ot a houa a videkiek mi-
 koron a vafara mennek vala bethleemben kötık uala az ö barmo-
 kat oda uiue azert a Nömöf zent Iofef: az İftennek Anniat o meli-
 fegöl Alazatoflag, o çudalatof ifteni itelet, ne alicad azt, hogi ez
 52 törteenedből lön de bizoni ifteni zerzefből: hogi || zallaft Betleem-
 ben ne lelnenek mert ah benne lakozok gonozok valanak f nem lönek
 meltok ehre hogi latnaiak az elő İften fyanak ziletetef feh felinek
 előtte eft hainalba el kezde oluadnia a bodog zŵz Marianak ziue
 ef indulatokat teuen az o meheben vronk Iefuf kiböl çudalatof edöl-
 35 fegöket erözuen a zeplötelen zŵz meg erte hogi el iöt volna a zŵ-
 lefnek oraia f ottan imaçagra aduan magat ef ifteni elmelköde-
 fökre el fenöfödök mindön tagiaban f az elfö rendbeli kar Angialok
 nagı Sereggel öt terömuën ef imaduan azzonionkat kezdek mon-

dania o mindön egek ef ködög agiatok efő ef harmat kepen az igazat niliek meg a föld ef zilie az iduőzitőt f több dičiretőket monduan vigasztaliak uala a nömőf zizet eh feli előt a közep rend beli Angialok ef az ő Seregőkel leh zaluan Iduőzlek azzonionkat ef mondanak Iőyön ki a vőh legendy az ő Agial hazabol hogi iduő-⁵ zicē az ő Nepet ef alduan fok kepen az edőf Iefufth fazo zent Anniat fel fele allanak ef a kőzhelt igen el fenőfitek S el iőuen az é feli kor f mind eh földön nappali velagoffag leuen ef a földő kar beli Angialok if le zaluan Meniőrzagbol f a nema binben elők akoron ez velagbol hertelen halallal ki muluan ez velagra ziletetek az¹⁰ edőf vronk Iefuf kičın giermőklegben S imaduuan azzonionk ötet mind az zent Angialokal egietőmbe nagi halakat monda telief embőri nemzet kepeben edőf vronknak || S ennek utanna ruhakba⁵³ ef poztoban takaruan a iazolbeli zenara helihőztete ötet Meli zenat annak utanna zent elonah azzoni Romaba hoza hol nagi tiz-¹⁵ töffegben ef Erőklie kepen tartatik Meli vronk Iefufnak ziletefe melle teft zerent e velagra harom rendbeli tanufagonk lezön

Elfő a čudalatof vyhfagrol meliet tőn az edőf iften ez mai napon Masodik a meg hamoffithatatlan bizonfagrol harmadik²⁰ a meg gondolhatatlan haznalatoffagrol meli követkőzek vronk Iefufnak ziletefeből az Elfő melle tunnonk kel hogi čudalatof viſag lőn ez hogi az iften embőrré lőn mert ah mikepen zent Bernald mongia az őrőke valo ef az wy čudakepen őzue egiefődenek tunnia mint az iftenſeg f az Embőrſeeg hogi kegiglen az²⁵ Iftennek igeje meg maraduan az ő természetiben embőrré lőn meg mutathatik ez valah mikepen peldaua is Im azt latioke hogi az igeth ki embőrneke lőkebe el reitetőt ſem lathattiok ſem halhattiok ſem illethetiők de ha meg irattatik bōtſkel iol lehet az ő allatiaba nem valtozot el de maga el oluafthatik ef meg lattathatik ef egie-³⁰ bektől meg halgattathatik f kezeiuel is meg illettetheti embőr főg ah bōthſknek formaiok zerent elis vakarhattia ef tőrlőheti embőr ezőnkepen az iftennek igeieh az az fya kih őrőke az ifteni elmeben ziletettek valtozhatatlanul maraduan kih lőlki ef valtozhatatlan vala az embőri teftnek fel veteleben lathato ef illethető lőn³⁵ főög nagi kenokat zenuedhető Ma f o || d kih čodalatoffa tezi az⁵⁴ edőf vronknak ziletetef ez velagra hogi zſwtől ziletetek az zſw Anianak kennia nekül eh meg mutatek előzer zent Ifayaf profeta kőnue-

nek heted rezeben kih ugi monda Imeh a zŵz fyat fogad ef zŵl
 mafodzer meg mutattatek az Aaronuak vezzőien ki meg veragozek
 ef a zent Ezekhielnek kapuian ki beh teue marada Harmad
 kih vronk Iesufnak ziletetet čudalatofsa tezi hagi Beetleembe ah
 5 kif varofban ef nem Ierufalemben a nŵmŵf feh varofbah akara
 zilletetnie de nem ok nekŵl mert a Bethleem keniernek hazanak
 magiarasztatik azert az eleueni keniernek ot kelle zilletetni ki az
 ōtet meg euŵket meltan ōrŵk eleuenfegre vizi mind lŵlkŵgben f
 mind teŵtŵkben ehre monda a zent Euangeliomban en vagiok az
 10 eleueni kenier kih Meniŵrzagbol leh zallottam valaki eh kenierbŵl
 eendik ōrŵke eel Mafod kit vronk Iesuf ziletefe melle
 kel meg latnonk az ō ziletefenek meg hamoffulhatatlan
 igaz volta kinek myatta ō zenth fellegenek ez velagra ziletefe meg
 bizonittatik mindŵn terŵmtŵt allatoktol Elŵzer az eltetŵ allatoktol ef
 15 a kŵnektŵl elezteb az eegtŵl kyn vronk ziletefe napian harom nap
 ielŵnek Nap kelet felŵl kik laffaban ōzue menuen egi napot zerze-
 nek meliŵn ertetik vala hagi a zent haromŵag egi bizoni Iŵten[em]-
 nek ef mereti tamadot volna ez velagnak nap [k] Niugat felŵl kegig
 55 mikoron ōktauianos čazar [eyel] Romaban az ō hazaban || vronk
 20 Iesuf ziletefe napian imatkozneiek ah napnak kilenczed oraian lata
 a fenŵf nap korniŵl egi Arani pereczŵt S kŵzepŵtte egi zŵzet ef kar-
 ian egi zep kif giernŵkŵt tahat homlokian Arani bothŵkel ezŵk
 irattattanak megh ez az elŵ iŵtennek oltara f ottan imada a čazar
 eh giernŵkŵt ef nagi Aldozatot tezőn vala ō neki mert meg erte
 25 hagi ez giernŵk nagiob volna ō nalanal f ot a heliŵn vagion maŵt
 a zenth ferencz fyainak kalaŵtromok ki Ara celinek hiuattatik Ah
 Thŵz ef meg mutata az vronk Iesuf ziletetet mert zent Ieronimos
 doktornak mondafa zerent mind ez telief velagon azokat kik ter-
 mezet ellen valo binben elnek vala ez eczaka a thŵz ōle meg [ŵket]
 30 az eltetŵ Eeg is vallaŵt tŵn az edŵf vronk ziletefeŵl merth am eh
 Nap kelet fele uyh čillag terŵmtetek ō raita ez eczaka meli čillag
 a harom zent kiraliokat hoza a ziletŵt giernŵk Iesufnak efmeretire
 ah viznek eltetŵ allatiaef megh mutata a ziletefnek igaz voltat
 mert mikepen harmad Innocenciuf papa mongia a Tiberiŵfŵn által
 35 Romaban meli forraŵ vagion vronk ziletefe napian a kŵt a vyzh
 helieben nagi ioh illatŵ ef izŵ olayt folia ef zarmaza magabol oli
 nagi beuŵn hagi a Tiberiŵ vizeben foli vala ah Fŵld iŵ tanubizon-
 fagot tŵn vronk Iesuf ziletefeŵl mert ez eczaka mikoron ō zent

felfege ez velagra zileték čudakepen el velagofodek meli velagoffag mikoron a földnek temerdőkfegeert nem velagofithatna limbolba a zent Atiaknak mint a zent damascenus Ianof doktor mongia nagi fok heliön a föld meg nilek ef az ő ha||adafin a velagoffag leh zalla 56 a zent Atyakra kit ifteni ielőnedből meg ertuen halakat adanak 5 vristennek Am eh meg mutatak tauaba az Engadi hegion valo zölkh az edőf iften fyanak ziletetef mert eczaka meg veragozanak ef gerezdőt terömtének meliekből a Balsamomot zŵrik Imez is nagi Iegi rola hogi ha a vizi mentath kereztlő zent Ianof napra veradolan hainalba zedik f keueben kötik vagi kötőlegben karačon 10 napian ah meg azot fiveth ha az oltarra tezik kin az [ő] elfő mifet Cantaliak a meg azot menta meg zöldül ef meg eleuenődik ezönkepen a Ieriko mezeien termőt Rosa is Megh bizonitak az oktalan allatok ef vronk ziletetef mert am eh mind az őkör kit Betleemben Iofef el adni vyt uala f mind a zamar terdökre efue imadak vronk 15 Iesuft a Iazolba meg bizonitak e' ziletetf az Angialok ef kik a zent paztoroknak ielőnuen meg mondak hogi emböri nemzetnek meg valtoia ziletőt volna kit a paztorok meg is erdömlek[is] latnya az őrdök is tanufagot tön ehről mert ameh a Romaiaknak reghi kornikaiogban uagion hogi mikoron oktauianof čazar birodalmanak harmincz 20 őtöd eztendőieben a kapitoliomba az az a Tanač hazba hol a Romayaknak iftenők közzwl ef vala baluaniok [meg ker] ment volna meg kerde az iftenőktől az az őrdögöktől kika baluaniogba iften gianant Imattattiak vala magokat kih birnaia ő || vtanna ez velagot? 57 f felelenek az őrdögök monduan egi Sido giermök kih az elő iften- 25 től őrdöktől fogua ziletőt nem fok időuel ennek utanna ziletendő ez velagra tizta zwztől eh biria ez köffegot ef ez velagot mert ő földnek mennek kirallia Harmadik kit edőf vronknak ziletetefe melle kelh megtannonk a meg intezhetetlen haznalat kih az edőf Iesufnak ziletetefből minekőnk adattatek Elfő az 30 őrdögnek meg gialazafa mert immar az Ag ellenfeeg nem hatalmazhatik el miraitonk mint annak előtte mint a meh az wr Iften meg ielőnte ezt ugian let dologgal ah zent hugo neuű doktornak egi karačon eftin kih mikoron imačagban volna latak a Bodogzŵz Mariat hogi őlebe tartia a giermök Iesuft az ő zent f yat f igen 35 őrwł tahat az ő ziletetefen f az őrdögöt zidalmazia ef bozzontia ehről hogi az vronk Iesuf myat az ő hatalma el vezöt volna s monda őrdög a földből Engömet az egihazbol a fraterőknek Aitatosfagok

az ebellő hazbol a zent Irafnak oluafafa a Cellagbol az aginak ala
 ualo volta a kapitulum helieről a fraterőknek bekefegők rekeztőt
 kih [engömet] kiből meg tetzik hoki igen megh gialaztatek a mi
 ellenfegőnk vronk zileteseuel Masodik hazon a bočanatnak remen-
 5 fege hoki a ioh iften immar a mi bineinket vronk Iesufnak gier-
 mőkfegeert čak kwnnien meg bočattia kih megmutattatek imilien
 pelda bol vala egi zegeni giarlo azzoni allat ki mikoron az ő
 bineit gondolnaia a ioue zinueben hoki az iften azokat neki soha
 58 meg nem bočatnaia f örömet || penitenciat keuan uala rolok tar-
 10 tani ha gondolia vala az Iteletőt meltonak itelih vala magat po-
 kolra ha a paradičomnak zeep ef giőniörwfegől voltarul tugia vala
 hoki oda egi förtelmef allat sem mehet ha az edől vronknak kennia-
 rol emlekőzik vala halalatlannak mcngia vala magat azokrol f
 nagi kečégnek vermeben efőt vala S ez mai napra iutuan ef nagi
 15 keferwfegőt zinuebe valuan kezde az vronk giermőkfeget gondolnia
 kiben mah zilletetek a zeplötelen Aniatol S az ef ezebe iuta hoki
 a giermőkők kwnnien meg engezteltethetnek a giermőke let vronk
 Iesuft kezde kernie az ő Artatlan kičinfegert hoki meg bočatnaia
 az ő bineit f azonnal zozat lön Meniörzagbolh hozzaia monduan
 20 meg bočattattanak ah te bineid haznala touaba az edől Iduözitenk
 ziletese a mi korfaginknak meg giogitafara is mert a zent Ber-
 naldnak mondafa zerent harom fele korfagba fezik vala eh telief
 embőri Nemzet merth mindön embörnek ziletese förtelmef vala
 elete vizzafordult halala vezödelmef eh velagra ioue iduözitenk f
 25 az ő ziletese a mienket meg tiztihta az ő elete a myenket meg [tizta]
 tanita az ő halala a myenket meg töre hoki a mih teftönk ne ma-
 radna a halálnak köteleben ennel több zamlalhatatlan iok köuetkö-
 zenek az edől Iesufnak eh velagra zileteseből kyert aldot legiön az
 vristen mind öröke Amen ||

59 ezön karačon napian vagion ah zenth Anaftafia
 Azzonnak innepe

Ah zent Anaftafia zŭz Azzoni allath Romai vrnak a Nő-
 mőf pretextatufnak leania vala kih iol lehet pogan vala de maga

az ő Annia a faufta ioh kereztien valah kit a kereztien hidben a bodog zent Grifogon Martir tanita meg meli zent Anaftafia dio-
klecianof czazar ideieben ozton zenuede vronk kriftusnak hiteert
Martiromfagot e' Nömőf zűz mikorőn embőz korban iutot volna az
ő Attia hazafita őtet ah Romai publiuf pogan vrnak de maga eh
zent zűz niaualiaiat tettetuen mindonkoron meg zenuetteti vala
magat a publiufnak tarfafagatol fég kereztien leannial čak a Töm-
lőczőket zerteh zerent iaria vala f a fogol kereztienőknek kik az
vronk kriftusnak neueert fogua tartatnak vala labokat el feiőket
meg mofuan mindőn zűkfegőket nagi beufegel meg zolgaltattia vala 10
igen meg aiandokozuan a Tömlőcz őrizőket hagi meg engegiek ező-
ket ő neki tennie hagi kegiglen az ő pogan vra f egiebekel neh
tunnaiak paraszt ruhaba őltőzik vala a koron mikoron ezőket tezi
valah kit valami modon meg ertuen az ő vra nagi erőfh őrizet ala
rekezte ugi Annera hagi meg čak az etelt fitalt fem agiak valah 15
neki ah minire zűkfeg vala meli zent ziz nagi keferuel el firal-
maf leueleket ira a zent Grifogonnak ő kegig ifmeeg vigasztalo le-
ueleket kűld uala neki ezőnkőzbe vra meg hala f e zent Anaftafia
a Tömlőczből ki zabadittatek e' zent zwznek harom zolg||alo zwz 60
Leani el őčeí valanak kiket a varosnak feiedelme nagi edőfőn 20
tart[ia] el tiztől vala de mikoron neki nem engettenek volnah Sem
kegig az iftenőknek nem aldoztanak volna miert kereztienők vala
kih vitetuen őket a niak vago helire [f] meg őlete őket fazo teftő-
ket zent Anaftafia draga kenettel meg kenuen el temete [őket]
Ennek utanna a czarnak engedetiből meg fogattata e zent 25
Anaftafia zűzsetel hagi ha aldozatot tetethetne vele a Romayak-
nak Iftenenek hazaful venneie őtet meli zent zűzset mikoron
agial hazaba uitetuen megh őlelt volna azonnal meg vakula f mi-
koron a baluani Iftenőknek kőniörgene zőmeiert felelenek mond-
uan mind niaian haragonkba uagi hagi a zent Anaftafiath meg 30
zomoritad f mikoron a baluan Templombol houa magat vitette
uala [magat] hazahoz terne azon uton meg hala az ő zolgainak
kezőgben kik őtet vizik ualah e zent Anaftafia kegig el zabadula de
[a] maf feiedelēm mikoron valasztatot volna el iol tunnaia hagi fok
őrkfege volna meg[f] tartoztata őtet f monda neki ha azt akarod 35
hagi zabadon maradhaf az kereztienfeegben ad nekőm ah te őrk-
fegidet f ozton igaz kereztien leezh mert a kriftof azt parančolta f
mikoron a zent Anaftafia mondotta volna nem ah kazdagoknak

de a zegeniöknök mondotta vronk ozaani nagi kementi tömlöczbe rekeztete hogi ot ehel halna meg de a zent Teodora azzoni kih
 61 immar vronk Iesufert M||artiromfagot zenuedöt vala ket egez hol-
 napeeg tartah[ek] menniei kenierekel S meg ertuen a Romanak feie-
 5 delme hog eelne meeg ket zaz zŵz kereztiennökkel a palmaria neuü
 zigedben vitete houa fok kereztiennök vettettenek uala zankine S
 onnan ismegent Romaba vizza hozattata a zent Anastasiat f egi
 nagi karohez kötöztetuen meg egettete a többit kegig kilömb ki-
 lömb kenokal ölettete meg az edöf vronknak neueert f a zent
 10 Anastasia testet meg tartuan az vristen a Thwzben vronknak zile-
 telefe utan ket zaz s Niolezuan eztendöben viue az ö lölket az örök
 Bodogfagban kit agion nekönkis az edöf iften Amen

Zent Istuan elfö Martirrol valo predikacio

15 Mikoron zent Istuan telief volnah zent lelökel meniörzagra
 tekintuen lata az iftenfegnek diöfeget ez Igeket zent Lukač Euan-
 gelista iria az Apostoloknak čeleködelökröl zerzöt kõnuenek hete-
 dikli rezeben meli igegben ielöntetik hogi a bodcg zent Istuan pro-
 tomartirnak mikoron a ken zenuedefnek kegi be volna meg mutata
 20 az ö Iftenfegnek diöfeget egiebek közöt imez ket okaert Elözer
 hogi az ö iftenfegnek hiti meg erőffiteffek nagiob gialazatokra a
 Sidoknak mert čak ifteni hatalombol lehete ez hogi zent Istuan
 lölkenek ilien nagi foglatatoffagaba fel emeltethneiek az iften diö-
 fegnek latafara ef vronk Iesufnak a meg diöölt testben mint
 62 ezt az elöf elmeiü Skotus mongia Masodzer || meg mutata zent Ist-
 uan elfö Martirnak az vristen az ö diöfeget zenuedefenek ideien
 hogi ötet meg batoritanaia hogi vronk Iesufnak neueert örömetö-
 fön ef alhatatofon zenuedneie a kent kibölis lön hogi ez lataf utan
 ifteni edöffeguel meg teluen nagi keez vala a halalra f edöfök va-
 30 lanak neki a kõuek kikkel kõuezik vala kiben tanufag adatik ne-
 kõnkef hogi mi ef igieköziönk a hitnek aitatoffagara f ezert e nia-
 valiaf velagnak haborufagit ef niaualiait myg az vristen akaria
 nagi bekefeggel el zenuegiök meg ertuen hogi ha vronk kristufert
 vagi az igaffagert akarunk zenuedni meg nittatik minekönk ef a

Meniorzag ef meg mutattatik az ifteni dičovleg kiról mondatanak az igeek mikoron zent Istuan telief volna zent Lelökel telief meniörzagra tekintuen lata az Istennek dičovfegeth

Meli igeek melle kettöröl ležön tanufagonk elfö a zent Istuannak nagi zenčegeröl Masodik az ö elete-⁵ röl az Elfö melle tunnonk kelh hogi meg mutatik ez Bodog elfö martirnak nagiob zenčege a több tanituanioknak fölötte a kedueffe teuöh Aiandekogbol kikkel vriften ötet a többi közöt nagioban aiandekoza Elfö aiandek az ifteni dičovlegnek ielőf kepen valo latafa mert ö a halalnak kefalkodafaba leuen harmat lata mikepen¹⁰ zent Lukač irya a Meniorzagot nitua az Istennek dičovfeget ef vronk Iesuft allani az Atia iftennek Leg iob dičovfegeben meli lataf mikepen ma||giarazo iraf mongia fölvöl mulia a profetaknak f egiebek-⁶³ nek latafokatis mert az ö latafaban nagiob vala a velagoffagnak ereyeh az igaffagnak magaffab meltofaga is ielőntetik az ö latafa-¹⁵ ban az egiebekenel mikepen hogi nagiob az ifteni ielőnetöket vigiazua latni honnem mint aluua mint zent Tamaf doktor mongia ezönkepen nagiob ifteni velagoffagnak iegie mikoron a Lelök kenzenuedefnek ideien lattia az ifteni ielőnetöket hog nem mint a Lelök kih ilien foglalatoffagba ninčen f ugi lat ualami ielőnetöket²⁰ a zent iftuan latafa ilien uala azert meltan elh halagia a több zentöknek latafokat Masod Aiandok a zeretetnek nagi volta mert mind az vriftenhöz f mind felebarattiahöz igen nagi zeretet uala ö benne meg mutattatek ö benne az iftenhöz ualo nagi zerötet ehben hogi az ö eletet mindön egieb Martiroknak előtte ada vronk krifusert²⁵ halalrah ezt ielőnte vronk a zent Euangeliomban hogi akoron nagi iftenhöz a zeretet eh velagon mikoron ez eletöt embör ö erőtte meg vtafia Fele barattiahöz ef nagi uala mert a me az ö ellenfegyert kik ötet meg ölek imatközek ef kere az vriftent hogi ne tulaidonitanaia ezt binnek ö nekiök H a r m a d aian-³⁰ dok a tekelletöf zenčeeg mert telief vala zent lelökel mikepen zent Lukač iria kihnek hatalmaual nagi iegióket ef čodakat težön vala f mi ennef nagiob egi imačagauaual erdömle a kereztiendöknek nagi haborgatoa a zent palt meg teriteni az wrift||enhöz mert ugi mond⁶⁴ zent Agofton doktor hogi ha zent iftuan palert nem Imatkozot³⁵ volna Ania zent egihaz eh nömöl fyut zent palt nem zwlte volna ki ennef haznot ton a kereztiensfegbeh eh keth Tanituanibaiduöf-fegönknek ket Iegie mutatek meg hogi a ki yo köueffe zent Istuan

prothomartirba a zeretedben vegig meg maradaft a kih kegig go-
noz kőueffe zent palban a meg terefnek peldaiat meg mutattatek
azert ezőgben a zent Istuan elfő martirnak zenčege

Mafodik tanufagonk melle tunnonk kel hogi e'
5 zent Istuan[t] a het vduar birak auagi dolgosok kőzzwl kiket a zent
Apostolok az őzuegi Azzoni allatoknak zolgalatiara valasztottanak
vala f fel papokka tettenek vala egik uala mert ameh mikoron a
kereztienőknek zamok neuekődneiek azok kik a poganasagbol vronk-
nak hitire tertenek uala zugodni kezdenek a Sidok ellen kik meg
10 kerőztőlköttének vala miért hogi az ő ozuegiőket meg vtalnaiak az
naponkeet valo zolgaladba kith meg haluan a zent Apostolok őzue
giwtek[nek] a nepnek foklagat el mondanak nekik nem illik hogi
mi el hagiuan a predikallast az etelre f itatra el ruhazattokra vise-
liők gondot de valaziatok thw kőzziletők het io hirw firfiakat kik
15 vifeliének gondot ehről mi kegig predikallonk kiknek kellemetőf
Leuen ez meg valasztakh a het Embőrt kik kőzzwl egik el feh eh ||
65 zent Istuan vala Masik a Filep ki annak utanna Asianak Tracia
newu tartomaniaban pispők lőn harmadiknak neue prokoruf ki an-
nak utanna Bitiniaban pispők lőn Negiedik uala Nikanor őtődik
20 parmenaf [el] hatodik a Timon hetedik ah Miklos kih annak utanna
el ternen a bizonfagnak vtarol nagi Eretnek lőn f mikoron ezőket
a zent Apostoloknak eleiőgben vittettek uolna reiaiok uetek kez-
ket el mindiniket fel pappa teuek f meg hagiak nekik hogi hiuőn
meg zolgaltatnaiak mindőnőknek az őh zwksegőket ez Istuan kegig
25 telief leuen zent lelőkel el lőlki alhatatoffaggal nagi čodakat tezōn
uala el iegióket a Neep kőzöt S igen iriluen ezt a Sidok három
kepen kezdeek meg kifirteni hogi őtet meg giőzhetneiek előzer
vetekődeffel Masodzer tanuknak ellene valo fogaffal harmadzer keen
tetellel de mindinik vyafkodafaba el hadaban giőzōdelōm adatek
30 neki Meniőrzagbol az elfő hadban adatek zent lelők ki az edőfōn
zolaftnak malaztiat zolgaltata neki a Masodig[ban] hadaban An-
giali oreza kih a hamof tanukat meg gialaza a harmadigban adat-
tatek neki az Istē dicőfegenek el vronk kristufnak latafa az elfő
hadarol zol zent lukač monduan vetekőduen-fok fele tanult Sidok
35 ő vele nem alhatnak vala ellene a Bőlēsefegnek el a zent lelőknek
ki zol vala ő belőle kit latuan hamof tanukat zerzenek allatomba ő
66 reia eh lőn a mafodik hada de tekintuen oreiaia latak h||ogi az ő
orezaia el fenőfődek mint Angialnak mert am mikoron őtet a ha-

mos tanuk vadoltak uolna a karomlásoknak bineben monda a pif-
 pők ő neki eh kepen vannak e azok a melieket hozzað monðnak ?
 ezők Monda zent Istuan en az iften ellen soha karomlast nem zolt-
 tam mert ő zentfellege a kimi Atiainkal zolt dičősegek bizoni Istene
 zent Moifest sem karomlottam mert ő az vriftennek barattia vala s
 ef zolt őuele kinek myatta fok čodakat is tőn Egiptomba f ő vele
 zabadittata ki a mi Atiainkath Faraonak kezéből hatalmas kezzel
 Ah törően ellen sem mert az vriftenből adattatek Moifestnek általa
 a [Moifestnek] Templom ellen sem zoltam fimmit mert az vriften-
 nek parančolattiabol zerőztetek f az zőuetsegek zekreni ef benne 10
 tartatik a yo iften kegig eyel nappal tiztőltetik ő benne kit haluan
 az ő irigi ziuőgben igen haborognak uala ef foggal čikorgatnak
 uala ellene oli mint immar lőlkőkel kőuezneiek őtet kiket eh zent
 Embőr három módon igiekőzek meg feddenie előzer piringatással
 zőmőgbe vetuen az ő ziuőknek kemenfeget ef a zent profetáknak 15
 meg őlefők az ő Attioktol Masodzer felelőmmel monduan Im la-
 tom az wr Iesufst allania iftennek iobian kit haluan a Sidok nagi
 fel zoual kaialtuan beh dugak fwlőket oli mint e nagi karomlast
 ingien sem halhatnaiak f reia hertelenkőduen kih tazigalak a Ta-
 nač hazbol ef a varosbol kyh wzek f az hamos tanuk kezdeek őtet 20
 erőffen || kőueznie de hagi ioban kwnniebek lehetnenek Leh vetek 67
 ruhaiokat az Ifyu Saulnak labai előth hagi őrizneie azokat kih
 akarattiaual mind azoknak kezeiuel eh zent Istuant kőuezi vala
 Harmadzer meg fedde eh nómőf zent Embőr őket zeretettel miko-
 ron mind magaert f mind ő erőttők imatkozek magaert hagi lokara 25
 az ő kennia ne haladna f az ő ellenfegyert hagi ő nekik ez bolond-
 fagot binnek ne tulajdonitanaia monduan vram Iesuf ved el az en
 lőlkőmet ef bočafð meg ezt őnekik mert nem tugiak myt teznek f
 ennek utanna az vriftennek Aianluan ő lőlketh el aluuek wrban
 kinek testet Iduőzitenknek titkon ualo tanituani Gamaliel f ah Ni- 30
 kodemos el temetek nagi Siraffal Gamalielnek temető helien my
 vronk kriftusnak tiztőffegere ki eel ef orzagol őróke Amen

Zent Ianof Euangeliftarol valo predikacio

Ez a Tanituan kit zeret vala uronk Iesus ez igeket zent Ianof Euangelifta iria ah zent Euangeliomnak vtolfoh rezeben mely igegben kettő ielöntetik kih igen zűkfeeg mindönönknek iduoffegere elfő hagi edőf vronknak zent Ianof peldaiiah zerent bizoni tanitواني legiönk hitnek es ioh miuelkődetnek myatta f az ő tanufagit kőuetefnek myatta mert mindön ah koron mondatik tekelletőf Tanituannak mint vronk mongia a zent Euangelionba ha olian leend mikepen az ő Mestőre Mafod ki ez Igegben ielöntetik a zeret
 68 retet [kiben mon] mikort mondatik kit zeret vala Iduőzitenk || meli zeretet oli igen zűkfeeg hagi ehnekwl simmi ionk nem kelh az vristennek minth zent pal Apostol iria a korintiabeli kereztiennőknek eh zeretetnek peldaiat is ada zent Ianof Euangelifta minekőnk mikoron aluan a Bodog zwz Mariaual vronk Iesusnak kereztfaia alatt
 15 az ő zent halalanak napian keeznek mutata magat a kereztőn iduozitenkel meg halnya zereffők azert vronk Iesust ef tanulionk valamit ő zent fellegeert zenuedni hagi mi rolonk ef mondhattak halalonknak ideien a zent Angialok ez a Tanituani kit zeret vala eltebe vronk Iesus

20 Meli Igek melle kettőről lezön tanufagonk Elfő ahol mi zűkfeg ahoz hagi erdömliönk mi ef vronk Iesustol zeretetnie? ef bizoni tanitواني lenni? Mafodik az ő zentfegof eleteről az elfő melle kerdik zent doktorok Minemw lekceket kelh meg tanulnonk ef meg tartanonk? hagi igazan ő Tanituani leheffőnk ftőle
 25 zereteffőnk? ioh ezt meg tunnonk mert ugi mond a zent kelemen papa f a törüeni kőniuebe is meg irtak hagi a ki nem akaria meg tanulni ef tennie aiokat nagioban mutattatik pogannak lenni honnem mint kereztiennenek mert a Tudatlanfag mindön teuölgefnek annia nem tudnia azert az Iduőffegőfőket igen vezodelmes ef kar
 30 hozatof Felel eh kerdesre zent Agoston doktor f ugi mond a mi Iduőzitenk nem monda Tanuliatok en tőlem halottakat tamaztani zaraz labal ah tengörön iarnia nem ezőket mondah de hagi || [mert]
 69 kegiőf vagiok ef Alazatof ziuu f niugodalmat leltők a thw lőkötőknek iol lehet tőb dolgogban kelh ennel vronk kristust
 35 kőuetnők ef a zentőket de maga eh kettő ielőf Tunnonk kel hagi edőf vronk Iesus ah tőb lekcek kőzōth negied paran-

čola nekõnk meg tanulnonk ef meg tartanonk Elſõ a kereztſeeg-
 beli tiztafagnak ef a penitencianak leckeie az elſõrõl ugi monda
 vronk Ieſus valaki a viztwl ef zent lelõktõl ifmeg mazzer nem zi-
 letik iftennek orzagaba nem mehet mint ezt iria zent Ianof Euan-
 gelifta az Euangeliomnak harmad rezeben ah maſikrol azt mongia 5
 vronk ualaki az õ kereztet nem viſeli meg niomorituan a teſtõt a
 penitencianak terheuel ef a gonoz keuanſagoknak el tõreſeuel nem
 lehet en tanituaniom mint meg iria ezt zent lukač az Euangeliom-
 nak tizen negiedik rezeben eh nõmõſ Lekcet meg tanulta ef tar-
 totta uala zent Ianof egezzen Maſi k lekeze a kegiõffegnek dolga 10
 hogi a kereztſyen ſinkit meg ne bančõn ef a kitol megh bantatik
 azoknak kwnnien meg [bantatik] bočaffõn eh tanuſagot ahkoron
 ada vronk midõn monda vegietõk thw reiatok az en Igamat ſta-
 nuliatok en tõlem mert kegiõſ vagiok iol teuen az en ellenſegim-
 mel Imatkoziatok a thw veletõk patuarkõdokert ef reiatok hitlenkõ- 15
 dõkert mint ezt meg ira zent Mate az Euangeliomnak tizen egiedik
 rezeben Harmadik Lekce az Alazatoſſagrol adatek mikoron
 mondatek mert en Alazatoſ ziuu vagiok čak eh nõmõſ iozág || mint 70
 doktorok mongiak ki az edõſ Iſtenth meg engezteli a malaztot
 erdõmli ef a dičõſegõt meg nieri ehre mongia zent Agõſton doktor 20
 Iol lehet az vriſten igen magafh ef ſeſſegõſ de ha meg alazod ma-
 gadat hozzađ yo ehrõl monda vronk Ieſus a zent Apoſtoloknak ha-
 nem ha olianok leztõk mint a kiſdedõk az az Alazatoſok nem
 mentõk iftennek orzagaba ym čak ezõn hagia Iduõzitenk a Meni-
 õrzagot iol meg tanulta vala eh nõmõſ Lekcet zent Ianof mert õ 25
 ſohol magat Apoſtolnak nem iria hanem vagi vronk Ieſufnak zol-
 gaianak uagi Tanituanianak [iria magat] Negiedik lekcet ada
 vronk kriſtus a zeretetrõl monduan vyh parančolatot adok en
 thwnektõk hogi zereſſetõk egi maſt mint en zerettelek ehben efme-
 rik mindõnõk hogi en Tanituanim vattok ha egi maſhoz zeretetõt 30
 vallandotok ym eh az Atiaſyufagol zeretet vgmonda touaba maragia-
 tok az en zeretetõmbeh ha meg tartangiatok az en parančolatimat az
 en zeretetõmben ugi marattok Imeh az ifteni zeretet eh lekcet is igen
 iol meg tanulta eftartotta vala zent Ianof mert mindõn igei melieket
 ira vagih leueleiben uagi a zent Euangeliomba mind a zeretetõt 35
 ielõntik kiuel ugian zinteh telief vala ehre mongia zent Ieronimuſ
 hogi eh nõmõſ Apoſtol ef Euangelifta mind vtolſo venſeigeiglen mi-
 koron kezõn fogua vinneiek immar a zent Egihazoz a Tanituanioik

71 fok heliõn meg niugouan || Fyačkaim zereffetõk egi maft f mikoron
 meg kerdõttek volna myert mondanaia mindõn koron čak ezõket
 felele nekik f ugi monda mert vronknak parančolattia azert čak
 ez legiõn bennetõk igaz eleg Imeh azert ha eh Negi lekceit Iduõ-
 5 zitenknek meg tanuliok es meg tartiok edõf vronknak zeretõ ta-
 nituani Lehetõnk ef az õ õrõkfegeben rezefõk f õrõkõfõk

Ma fodik tanufagonk legiõn az õ zenčegõf elete-
 rõl eh Bodog zent Ianof kyt vronk Iefus igen zeret vala a zebe-
 deufnak [e]fya vala ef a Nagiobik zent Iakab Apostolnak õče kit
 10 vronk kriftuf hozzaia hiua a meniekõzõbõl kih a veeg uačoran
 vronk Iefusnak melien el aluuan a zent Euangeliomnak folio vi-
 zeet vronk Iefus zentfegõf Melienek forrasabol merite ef mikoron
 mind az Apostolok vronkat a kenh zenuedefbe el hattak volna
 foha õ Iduõzitenket mind temetefeig sem hagia el kinek vronk ef
 15 meg haluan a kereztfan zẃz Anniat zẃznek aianla minek okaert
 meniben menetinek vtanna mind halaiglan Azonionk Marianak az
 õ õrizetiben ef zolgalattiaba marada mint zent Ieronimus iria ki-
 nek eleteet meg ira a zent Inclitus piſpõk kí eh nõmõf zent Apof-
 tolnak tanituania vala eh zent Ianof mikoron az Apostolok eh
 20 velagh zerte el ozlottanak volna Afiaba predikalla ef fok kerez-
 tien egi hazakat rakattata ki a Nero čazarnak a kereztienõknek
 mafodik haborgatafa után meliet tamazta domicianof čazar miko-
 72 ron effefomba pred||ikallana meg fogattatek a tizt tartotol ef Ro-
 maban vitetek ef ot az olaz kapunal forro olaiba bočattatek f mi-
 25 koron onnan mindõn ferelem nekwl ki iõth volna pathmof
 zigeteben zankiuettete a čazar hol vronk Iefusnak ielõntefebõl
 irah a lataſarol zerzõt kõnuet Azon eztendõben domicianof čazart
 meg õlek a Romai vrak f valamit o zerzõt volna auagi tizt tartoyh
 meg kaialtatak hogi mind fimmi lenne f ehbõl lõn hogi zent Ianof
 30 ki o akarattiabolh vettetõt uala zankiue nagi tiztõffeggel erõtte
 menuen ifmeg effefomba hozak s mikoron vyenneiek immar zin-
 ten a varofba azonközben a zent drufiana Azzont kyh õ tanituania
 uala f igen keuanniah vala e zent Apoftolt latnya halua vizik uala
 ki a varofbol el temetnie nagy firua kit meg ertuen a zent Apoftol
 35 leh tetete a Teſtõt f parančola hogi mind kezeit labait meg olda-
 naiak f neuen õtet neuezuen parančola hogi fel tamadna ef haza
 menuen enni čenalna valamit meli drufiana azonnal fel kele õfi
 mint egi alombol ef nem halalbol f otan hazahoz kezde menni

meli čuda tetelert nagi fokban meg terenek a poganak közzől S mi-
 koron mind az telief Effesom varosa magasztalnaia a zent Ianof a
 Baluani imado papok haborufagoth tamaztanak ah nep közöt ugi
 Annera hogi a poganak közzől fokban kezdék eh zent Apoftholt a
 diana iften Azzonnak Te||mplomahoz vonnia hogi annak aldoza-⁷³
 tot tetetnenek vele ugian erőuel kiknek monda zent Ianof ha a
 diana iften Azzonnial el tőrettethetitők az vronk kriftus egihazat
 ottan Aldozom neki ha kegiglen en az ő Templomat vronk kriftus
 neuenek hiuatalahual el törhetöm az ő Templomat higietők thwel
 a kriftusba az en iftenömbe mikoron a Nepnek nagiob rézeh en-¹⁰
 gedöt volna e sentencianak mind kih menenek a Templombol sta-
 uol meg allanak f a meh mi heliön zent Ianof imačagot teth volna
 a Templomh fundamentomabol el tőrettetek ef ah diananak kepeh
 mind el oluada f mikoron a pogan neepuek pispöke vyh haboru-
 fagot akarna a neep közöt tamaztani mond a zent Ianof mit akarz¹⁵
 hogi tegiek felele a pispök ha a merget kit en adok meg izod ma-
 ragi bekefeleg monda eh nömőf Apofitol hozd elo f ugian keet ha-
 lalra valo emböröknek inniök aduan benne leh esuen meg halanak
 Annak utanna ada zent Ianofnak kih zent kereztnek iegiet reiaia
 vetuen meg iua de fimmit neki nem arta monda a pispök meg is ke-²⁰
 čegöm uagion a te iftenödben ha eh holt embörököt fel tamaztod
 en is hizok ő benne monda zent Ianof ym te neköd adom palafto-
 mat ftennön magad az vronk Iesusnak neuet hiuan ef e' palaftot
 reiaioke vetuen parančoli nekik hogi tamagianak felh kit mikoron a
 pispök meg teth volna mind a kettő azonnal fel tamada s ezön-²⁵
 kepen ozton a pispök mind || haza nepeuel f nemzetsegeuel ef nep-⁷⁴
 nek fokafagaua meg kereztöltetenek eh bodog zent Ianofstol s mi-
 koron immar egi eztendő heian čak zaz eztendőf volnah f vronknak
 menibe meneti utan hatuan Niolezad eztendőbe neki ielőnek Iduő-
 zitenk mind a zent Apoftolokal kik immar meniorzagba valanak f³⁰
 monda neki zerelmef őčem ef tanituaniom Ianof igaz ideie immar
 hogi hozzam yöy Meniorzagban az en vendeegfegömbe hogi egiel
 f igial az en aztalomon a te Atiadfyaua S vafarnap ki im előt-
 ted uagion ahkor iöz h hozzam kin halakat aduan zent Ianof el
 enizek vronk előle a vafarnap mikoron el iőt volna elő tyk zoh³⁵
 koron myert mind a telief effesom kiben őh pispök vala eh
 dolgot meg ertötte ualah az egihazoz giüle meliet [zent] az ő
 Neuehre raktanak uala a Nepek se' nömőf zent Apoftol fel aluan

a predikallo zeegben hogi mindõnõk hallanaiak predikalla a
 napnak hatodik oraiglan intuen õket ahra hogi alhatatofok
 lennenek a hydben ef aitatofok az ifteni paranõolatoknak tar-
 tafaban Annak utanna az nagi oltar elõt feert afattata f az
 5 földet ki hordata az egihazbol kiben e' zent Ianof Apostolh
 leh zaluan ef terdeire efuen fel fezwlueth monda halakat adok tene-
 kõd vram mind a fok iokrol melieket velem tettél f ielõfben hogi
 a Menniei vendeegfeegbe hiual ym el megìõk azert immar f az
 75 im||açagot el vegezuen oli nagi velagoffag zalla reiaia a koporfoba
 10 hogi a zantalan neep ky kørniul al vala nagi firua fimmikepen
 nem lathattia uala lokaig a velagoffag ot maraduan az utan a fe-
 nõffeeg el tauozek f tahat a koporfo telief mannaual kyh mind ez
 ideig ugian ottan for felh minek okaert fokban ezt mongiak hogi azon
 nal vronk Iefuf kih ah fenõffegbe leh zalloth vala testõftõl lõlkõftõl
 15 meniõrzagba viue kit engegiõn nekõnk is Atia fyu zent lelõk
 Amen

az apro zentõknek eletõkrõl

Az apro zent Martirok erodef ascalonitaton õlettetenek meg
 kih mehe tunnonk kelh hogi harom erodefõk ualanak kik az õ
 20 hire veztõt kegiõtlenfegõkert mind igen hirõfõk ualanak Az elfõ
 Erodef Ascalonitanak neuztetik uala ez ideieben zìlettetek vronk
 Iefus ef meg õlettetenek az Apro artatlan giermõkõk a Masodik
 erodef ez utan orzagola kinek Antipaf erodef vala neue [harma-
 dikn ez õlete meg kiffebik zent Iakab Apostolt] ez õlete meg
 25 kereztõlõ zent Ianof ef vronkat bolondnak Iteluen meg iatekola
 18 fpiatofhoz vizza kwìde nagi pentõkõn eh biria uala a Galileat ef az
 õ tartomaniat pilatof kegig a çazartol tiztwl tartia uala Ierufa-
 lemõt A harmadik erodefnek Agrippa vala neue ez õlettete meg
 zent Iakab Apostolt ef tõmlõczbe vete zent petõr Apostolt ky
 76 immar vronk Iefusnak halala utan Ierufalem||õt biria uala [ez
 Erodef a masodik fya ky Arabiai királnak h vnokaiat hoza maga-
 nak hazaf tarfûl] az ascalonita erodef Idegõn nemzetnek az Anti-
 paternek fya vala kih veue hazaf tarful az Arabiai királnak hugat f
 attol lõn ez Erodest Ascalonitanak oktauianof çazar neueze kyh a

Sido orzagot bira előzer az idegön nemzetök közzül f ő ideieben vetetek el zenth Iakob patriarkanak iöuendö mondafa zerent Iudanak nemzetetöl a Sido kiralfag ez Alcalonitanak hat fya lön Antipater Alexander Ariftobolus Archelauf erodef Antipaf ef filop az Alexandert f Ariftobolust ő maga meg ölete meg f az első fyatef hogi azért az Alcalonita erodef birnaia ah Sidoh orzagot azönközbe a harom zent kiraliok el iutanak Ierufalemben ef kezdeek ah varosba kerdöznie ho[gi] volna az vionnan ziletöt kirali kit meg haluan az Erodef igen meg zomorodek raita feluen azon hogi ha kirali nemből a fidoknak kirali ziletöt volna fel nőuen ötet mint idegönt orzagabol ki¹⁰ uerneie kezde azért a harom zent kiraliokat ehre kernye hogi ha meg lelik a ziletöt kiralt nekyef meg mongiak hogi ő ef tisztölheffe ef meg aiandekožia kit maga immar megh gondolt vala el vezteni de mikoron a ziletöt giermők vronkat meg leltek ef imaduan meg aiandokoztak uolna a harom zent kiraliok maf uton terenek az ||¹⁵ ő orzagogba Angialnak ielőntefeből minek okaert Erodef veluen **77** hogi a kiraliok meg čalatkozuan a čillagnak latafabol zegiönlöttek volna hozzaia tereföket meg čendefödek lölkebe f nem kereftete ozton ah ziletöt kiralt de meg haluan a paztoroknak dolgat hogi meli nagi fenoffeggel ielőnt volna nekik az Angial ef hogi imattak volna a²⁰ ziletöt kiralt kit a harom kiraliok kerefnek uala ef melieket a zent Simeon profeta ef a zent Anna azzoni magasztalt vala igen megh yede f ottan meg erte hogi a harom kiraliok ötet meg čaltak volna f ottan tanačot kezde a Bethleembe ualo giermőkök[ről]nek halalokrol tartanya hogi a kit meg nem tuthatot vala azokal²⁵ egietömben el vezthetneie de myert simmi tanač niűčen az vristennek hire nekwl ezönközben immar zent Iofef Azzonionk Mariaual wr Angialanak ielőntefeből a giermők Iefuffal Egiptomba futot vala ef ot lakozekek het eztendeig mygh eh gonoz erodef kih mulek ez vilagbol f miheliön vronk Iefuffal Egiptomba Ieropolim³⁰ neuű uarosba iutanak azonnal mind egeezh Egiptomba a baluani iftenök el törettetuen le hullanak ot a varosnak kiuuleh egi fah uagion mind ez ideiglen meli perfidisnek neueztetik kinek ha levelet uagi giűmölčeeet uagi heiat valameli kornak niakara kötik ottan meg giogiul vele eh fa hogi azzonionk Maria vronk Iefuffal³⁵ erodef elöt a varosba megion vala Azzonionknak f vronknak mind földyge le baiolua tisztölle S mikoron azért gondolkodneiek erodef **78** a Betlehemi giermőköknek leh vagatafokrol a čazar Romaba hiva

hogi az ő fyainak kik beh vadoltak uala meg felelne f a me miko-
 ron a Tarfon varosnak hataran menneh meg tuda hogi a varosnak
 haioin költenek volna által a harom zent kiraliok melieket miert
 annak előtte ezör eztendönel többel meg profetalt vala dauid nagi
 5 hertelen haragbol mind meg egettete beh iutuan Idöuel Romaba
 ef a čazar előt pöret fyai ellen meg niere f nagiob batorfagot veuen
 ehböl [ket] eztendö utan Ierufalemba tere[uen] f a Betleemi giermö-
 köket keeth eztendöföktöl fogua čak egi napi giermökiglenis
 mind leh uagata kik között önnön kifded fyates kit beetleembe
 10 tartat vala Erodes leh uagak iol lehet tudatlan mielek ezt a
 hoherök mint Makrobius mongia f akoron myert nagi uala a Varos
 mikepen az Apokalipfisben vagon zaz Niegien negi ezör artat-
 lan giermököket ölettete meg vronk Iesufert erodes. de nem mula
 el az ifteni bozzu allast erőtte, mert hetuen eztendöf koraba nagi
 15 korfagban efek nagi erőfh hideg töri vala ötet mindön napon telief
 testere vizketeg[ef] efek zönetlen ualo faiafat if zenuede niakanak
 labai mind el dagadozanak agieka kih rotada el vifelhetetlen
 dohoffag iöh uala ki zaiabol ef mindön testeböl meg ertuen hogi a
 Sidok örülneiek halalat nagi fokakat a Sido nömöflek közzwl töm||-
 79 löczben vettete meg parančoluan az ő huganak hogi miheliön
 meg halna ottan leh vagatnaia öket hogi mind a Sido orzag meeg
 akarattia nekwlé firaťnaia az ő halalat Ennek vtanna egizer
 hogi etel utan almat enneiek a horut nagi erőffen reiaia efek fel
 faraduan bele melieben vere ah keeft de nem ölhete magat meg
 25 telieffeggel mert eggik vnokaia meg tartoztata ualaminere az őh
 kezet f mikoron ah kirali vduaraba ez dolog ki hirhódöt volna az
 elfö fya kit vtanna kirafia zerzöt vala örwlñi foga raita f eztis
 meg ölete azonnal erodes f ah negiedik fyat az Arkhelaost hagia
 vtanna a kiralfagba f ehkepen öt nap utan eh bodogtalan embör
 30 kih mulek ez velagbol a Sido nömöf fogliokat kiket parančolt vala
 le vagatni az ő huganak azokat mind el bočata f eh nömöf Apro-
 zentök napiat azert Ania zent egihaz negi napon vronknak zile-
 tefe utan parančola illenie mi iduözitenk kriftusnak tisztöflegere
 kih eel ef orzagol mind öröke Amen

Zent Tamas erfők eleteh +

Eh zent Tamas erfők az elfő Fridericus cazarideieben zen-
 uede az ő egihazanak zabačagaert eh zent Iambor tamada Anglis
 orzagba Londonom neuü varosbol nomofh zilektől f hogi fel serdult
 volna deaki tudomanra ef tiztötöl elkwlődknek munkaiara ada⁵
 magat kit az o Annia ielőfűl az utan hogi özuegie marada min-
 dőn iamborfagnak foglalatoffagaba ef azzonionk Mariahoz valo
 aitatoffagra tanittia || vala ötet kili a me mikoron a het zabad tudo-⁸⁰
 manikat iol meg tanulta volna eh velagi ef vduari dolgogba lőn
 foglalatof de hogi lata mert az egihazai nepeknek tiztőffegők ellen¹⁰
 fok dolgok tetetnenek el hagiuan az velagi ef vduari eletöt az
 kantuariai erfőktől pappa tetekek ef espereste azon egihazba de
 annak utanna a henrikof kirali Angliay kancellariufaua teueh
 meli tiztben nagi okofon ef igazan vifele magath f mindőnök zere-
 tik vala f azokat a meliek zent egihaznak zabadsaga ellen tetetni¹⁵
 akarnak vala meg enhiti uala mert ez okaert zerzötte uala ah
 zent Teobald erfők a kiralinak ötet iol lehet akarattia nekwl kit
 oli igen zeret uala a kirali hogi az Erfőknek halala utan e zent
 Tamaft valasztata kantuariai erfőke kih miheliön erfőke zentölte-
 tek azonnal maf embörre valtozek mert zör imögnek zőnetlen²⁰
 ualo vifelefeuel ef böitökel giöttri uala magath de az ő zentfeget
 čuda nagi okal el eniztih uala hogi meg maraduan ő benne a
 tiztoletöl öltözetnek kemenlege ő if kiuül egiebeknek mogiok
 zerent iar vala a zegeniőknek valo Alamofnat kit előtte ualo zent
 Erfők meg kettőztetöt vala ő meg keet anniuu teue ef mind az²⁵
 dezmakat zegeniőknek oztogattatia uala mindőn napon tizen
 harom zegennek labokat terdön alua meg mossa uala f etelt italt
 aduan nekik negi ezwf garast aad uala mindiniknek S mikoron a
 zör imög meg niőuikh vala raita azzonionk Maria önnön ma||ga⁸¹
 meg varia uala kihöz nagi aitatoffaga vala ez nömöl zent embör-³⁰
 nek a kirali akaruan haitani ez Erfőknek akarattiat ahra hogi
 mind az ő alatta ualo pispőkkel konfenfust irua adna az orzag-
 beli zokafokrol melieket ő előtte ualo kiraliok költötttenek uala az
 egihazai zabadsagoknak elleneh alhatatofon ellene monda a kiral-
 nak [ho]myert hogi az egihazai zabačagoknak törefere uolna minek³⁵
 okaert mind a kiralnak f mind az vraknak haragiogba efek Egzer

kegig mikoron mind az orzagbeli feh pispökökel ef zentölökkal f
 neminemw egihazi feiedelmekel özue giwlt volna eh zent Tamas
 beh zorita öket a kirali meg fenituen öket hogi mind meg ölettet-
 neie ha a zokafnak engödelmet nem adna f meg nem konfirmal-
 5 naia a kiralnak akarattiat meli zent Tamas latuan a kiralnak
 vakfagat nagi emböröknek tanačabol bezedel čak konfensuft ada
 reiaia de magah ez utan meg ertuen hogi fok lölkök el karhoz-
 nanak ennek myatta čudalatos penitenciaual giöttre önnön magat
 f mind adzeeg fem monda mifet myg a papatol meg nem oldoz-
 10 tatek Annak vtanna a kirali ahra kezde kezöriteni eh zent
 Tamas erfököt, hogi a mit mondot vala nielueuel irasauall meg
 erőffiteneie de mikoron ellene mondot volna nagi fok bozzufa-
 got karokot zidalmassagokat kezdenek raita tenni f a kancellari-
 82 uffagert paraszt birak eleiben idezek ötet f mikoron a papa||ra
 15 apellalt volna f az egihazi zabadsagot elő mondanaia ah kiralnak
 kezöritefeből a paraszt birak sentenciat akarnanak reiaia adni
 mindön bintelen a zent kereztnak iegieet kit ziuében hordoz vala
 kezeuel reia vete ef a meg fezwlt vronkat otalmul keruen kih
 mene bekefeggel közzwlök iol leheth erőffen kaialtiak vala orunak
 20 Arultatonak ef egetefre meltonak kihöz a köuetközö eyel keet
 nömös vrak titkon menuen megh mondak hogi lokan az vrak
 közzwl halalara tanakottanak volna myert kegig meeg ennek okah
 nem vala niluan ef fokaknak tuttara el mene a haborufag elöt
 vronk Iesufnak peldaia zerept f egi kysh haion mene a tengörön
 25 altal az ö nepeuel S mikoron fenonasba iutot volna harmad
 Alexander papa kih ahkoron ot uala nagi tiztöfeggel fogada ez
 zent Tamas ef meg ertuen töle a kiralial valo dolgat aianla ötet
 a pontiniabeli kalastromban az Apaturnak s ha henrikof kirali
 latuan hogi e nömös zent pispök ki ment volna az Erfökfeegből
 30 köuetöt kwlde Romaba a papahoz Legatot keruen ö töle ki ez ö
 igiet el vegezneie meli pap a nagi fenitekel iruan a kiralnak
 mikoron fimmi ioh valaszt [neki] nem teth volna inkabb reiaia
 haragűek az zenth Erfökre f valami marhaia vala mind ö neki
 83 f mind az ö Attiafyainak el dulatah || ef el predaltata f mindön
 35 nemzetfeget ef baratit Akar firfyak f akar Azzoni allatok ualanak
 meeg giermök agibelieketis zanki uete megh eskwtetuen az öreg
 emböröket hogi valahol meg lelneiek a kantuariai Tamas Erfököt
 ottan hozzaia mennenek ezt kegig ahra teueh hogi a kirali eh

zent embörnek akarattiat enne fok keferw'feggel inkab meg haithat-
naia az ő akarattiaira f még aztif meg tiltata hogi ő orzagaban
finki niluan ő erőtte ne imatkozneiek melieket mind eh nömőf
Iambor az vriftenert nagi bekefeggel fogaduā [nagy] bőitőlefőkel
ef imačagokal kőniőrog vala az orzagert ef a kiraliert f a zent
egihaznak meg zabadulafaert ah kirali kegig meg ertuen hogi az
Apaturaknal tartana zallast pontiniakomba meg feniőgete őket
leueleuel kit meg haluan zent Tamaf őnnön maga el mene tőlők
hogi eh Iamborok ő erotte neh zenuednenek valami niömörw'fagot
f a zent laiofhoz kih franciai kirali vala foga magat kih nagi embör- 10
feggel fogada őtet ef egi pilpőköt orzagabol a papahoz kwlde hogi
parančolna az Angliai kiralinak hogi az Erfőköt haginaia az ő
egihazához teerni f a papa azonnal parančola a nagi atok alatt f
tilalom alatt telief orzagaba hogi a kantuariai erfőköt az ő Egihazaba
zabadon haginaia menni f kezōrittetuen ehből az Angliai kirali 15
tettetős kepen bekefegőt zerze az Erfőkel f hit leuellel haza hiua
őtet de minek előtte erfőkfegeben menne meg ielőnte vronk Iesuf
ő neki hogi nagi tiztőffeguel fogattatneiek de egi keuef idő || el 84
muluan martirfagnak palmaiaual menne menniőrzagban f a
zankiuetesnek utanna hat eztendők el teluen meg tereh zent Tamaf 20
Angliaban ef mind a kiraltol f vraktol ef az Egihazai vraitmol nagi
tiztőffeggel fogattatek de ennehani napok utan mikoron meg is a
zent egihaznak törueniet otalmaznaia sem kerehmeffel sem erőuel
meg nem haitathatneiek mind a kirali f mind az vrak nagiob
haragra giulanak honnem mint annak előtte ugi annera hog 25
mindön napon halalara iarnak vala s aprozentők napian negi
vrak fegiuerőf vitezőkkel egietőmben večernie előt meg ertuen hogi
eh zent Tamaf az ő egihazaba imatkozneiek menenek ef eh nömőf
zent Erfőköt kezdeek keresni f mikoron az Egihaz aitoiat beh
akarnaiak a zerzetőfők f az egihazai vrait tennie f be is tettek 30
volnah fel keluen imačagabol zent Tamaf parančola hogi meg
nitnaiak az zent Egihaz aitoiat feleigbe' mene monduan en az
vriftenert f az egihaznak zabadfagaert keezh vagiok meg halmom
de maga parančolok thw nektők atok alatt vriften felől hogi az en
hozzam tartozoknak fimmit neh tegietők f ennek utanna vronk 35
Iesufnak ef az ő zent Annianak magat aianluan f az egihaznak
dolgat zent dienőfnek ef az egihaznak zent patronofinak a binő-
főknek fegiueruel leh uagattatek ef feien való papi koronaiait el

85 vaguan feienek veleiet ef ǫ zent vereth || a pagimontomon mind
 el hintek vronk ziletese utan mikoron irnanak ezǫr zazf hetuen
 negi eztendǫben mikoron az ǫ Testet az Egihazai nepek a Seliebe
 tettek volna ef holte kelue el temetefenek elǫtte a halattakrol
 5 ualo mifet enekǫlneiek azonnal zent Angialok fereggel ot ielǫnuen
 el hagiatak velǫk f az Martirnak mifeiet kezdeek el monduan ǫrǫl
 az igaz embǫr vrbán ef bizik ǫ benne f a tǫbbi ugi kezde a zent
 Martir mifeiet enekǫlni f el vegezuen a zent Mifet nagi tisztǫffeg-
 gel draga koporfoba Arannial ef giǫngiǫkel meg ekǫsfǫldbén el
 10 temetek az ǫ egihazaba kih mind ez ideiglen nem zǫnik az vrstent
 ǫdatetelǫkel diǫǫiteni mi vronk Iesufnak tisztǫffegere kyh eel es
 orzagol Atiaual ef zent lelǫkel egietǫmbe Amen

zent dauid kiralnak eleterǫl

Zent dauid profeta fidoknak kiralia nem ǫak az ǫ tǫruen-
 15 beli zentǫktǫlh zamlaltatik az istennek zentikǫzze de meeg az
 Apostoloktol Euangelistaktol is f mindǫn egiǫb zent doktoroktolis
 kih hitetik a zent Irafba a zent Atiaknak zamok kǫzzǫl ualonak
 lenniǫ kik vronk Iesuffal fel tamaduan immar biriak az halhatat-
 lan ef boldogfagof eletǫt eh dauid vala Iudanak nemzetebǫl Ifai-
 20 nak fya kih Ieffenek is neueztetik beetlehem varofabol tamada az
 ǫ Attianak kiffebik fya vala kit az edǫf Isten valazta ehre hogi a
 86 barmǫknak [paz] paztorfagabol lenne az ǫ nepenek a Sidokn||ak
 feiedelme ef el vetuen zǫmei elǫl a Saolt isteni paranǫolatbol
 Samuel profetanak myatta kiralia zentǫltetneiek ef vrnak lǫlke
 25 el menuen Saol kiraltol dauidra zallanak igih eh kepen hogi miko-
 ron az ǫrdǫg giǫtǫrneie Saolt zent dauid hegedǫluen elǫtte megh
 kwnniebǫdig vala Ennek utanna mikoron a Iazok a Sidokra
 hadakoznanak ef a goliad orial harcra ingǫrleneie az istennek
 nepeth sinki ǫ reia nem merne menni de ǫak eh zent dauid kih
 30 ahkoron igen ifyu vala egi paritiaual bizuan az vrstենbe fǫldre
 eyte es ǫnnǫn fegiuereuel el veue feiet kit haluan abaol kirali
 ielǫfǫl hogi ez vtan a Iazokath el vertek uolna ef dauidot nagi
 tisztǫffeggel vittek uolna a varofban mind tehief eletebe ellenfege

lőn dauidnak ef haborgatoia de vegre mikoron el tőlt volna Saol kiralnak elete az ő fyaua Ionataffal egietőmbé a gelboenak hegien a yazok hadaba meg őlettetek kit a zent dauid haluan tanačot kerde vristentől hōgi mit tenne f meg mōnda az iften hōgi ebronba menne hol čak az Iudanak egi nemzetetől myert ő ef ah⁵ Nemzedből vala kiralia valasztatek a tyz Nemzetőn Ifbōfet Saolnak fya vralkoduan a kiralifagba ket eztendeig Ierufalemben dauid kirali kegig het eztendeig f hat holnapeeg orzagla ebronba S mikoron Ifbōfetőt arultataf kepen meg őlteek volna őnnőn hazaba ef vristennek parančolattiabol maguat zakasztottak volna Saolnak¹⁰ Izraelnek a tyz nemzete ef egietőmbé dauidhoz menuen ebronba⁸⁷ harmadzer immar egeezh Sido orzagba kiralia valazta f annak utanna bekefegel orzagla mind ah telef igeretnek földén őtuen ezdendőf vala mikoron kezdeh orzaglani f negiuen eztendeig lőn kirali heet eztendeig Ebronba Ierufalemben harminez harom¹⁵ eztendeig Ebronba hat fyai lőnek Ierufalemben tizen'egi hadnagia az erofh Ioab vitez uala a Sadokot pispōke teue Ierufalemben nagi erőf varat kit mellonak hinak uala čenaltata ef dauidnak erőffegenek neuezek eh zent dauidnak mindonkoron hada uala a Iazokal f igen meg niomorita őket a fok haddalh mert az vristen hōgi vele²⁰ uala mindőnwth nyer vala meg alaza azert mind a kōrniwle ualo nemzetōket ef adot adnak uala ő neki az zōuedfegnek zekreniet is meli fok eztendeig Ierufalem kiwul tartatik vala nepeknek fok-fagaua papoknak ekōf őltőzōt seregeuel eneklōknek hegedűfōknek egieb vygflag teuōknek nagi őrōmeuel Ierufalemben uiueh ef wrnak²⁵ Satoraba ef hailokaban helihōztete f mikoron draga Templomot akarna az vristennek tiztōffegere čenaltatni megh ielōnte az vristen [aze] neki hōgi az ő fyat Salamont valasztotta uolna ehre f elhagia ozton de maga nagi fok Araniat f ezuftōt draga fakat ef kōlčegőt giŭte ef hagiāh reiaia ennek utanna Ioabnak kezebe bočatuan a³⁰ hadakozo nepet fwrēfkōduen hazaffagnak tōrefeben keuelifegbe f gilkoŭfagban ef efek de maga nagi penitenciat azokrol tartuan nem čak bočanatot niere deh || iđuendō mondafnak ef malaztiat veue⁸⁸ foli igen nagi aitatof uala az edōf iftenhōz hōgi maf fel zaz dičiretōkel ekōfite meg a Soltar kōnuet meliet az vristen tiztōffe-³⁵ gere zerze kik kōzzwł mindinikben inkab emlekōzik a mi vronk kriŭfufiefufnak embōrre leteleről kenzenuedeferől fel tamadafarol ef egieb ioh tetiről meli kōnuet az ifteni zent irafoknak kōnui

közöt Ania zent egihaz eyel nappal az ifteni dičirettre tulaidonita
 meli foltar kōnuet iol lehet Sido nieluōn monda előzer zent
 dauid ef zerze de zent Ieronimuf gōrōg nielurol kireh a hetuen
 doktorok változtattak vala deak bōthwre magiaraza kih mint ez
 5 mai napég Romai foltarnak neueztetik miert hogi Annia zent
 egihaz awal eel halalanak előtte kegig ez iftenōl profeta latuan
 hogi wriften kih akarnaia ez velagbol uennie Salamont az ō fyat
 meg koronasztata ef intuen az Ifteni parančolatoknak meg tarta-
 fara kih mulek ez vilagbol zent Tamaf erfōk napian mint zent
 10 Ieronimuf doktor mongia az az a napon meliōn az ō innepe efēk
 fel temetteteek az ō varofaba Beetleembe nemeliek azth mongiak
 hogi a keerbe hol vronk Iesuf meg feztetteek ef el temettetek f zalla
 lōlke limbofra a zent Atiakhoz honnan iduozenktōl kih zaba-
 dittatuan fel tamadasanak napian mene vronkal aldozo napian az
 15 ōrōk bodoglagba kit engegiōn minekōnk ef Atia Fyu ef zent lelok
 wriften ōrōkwīl ōrōke Amen

A zent Siluefter elete kōuetkōzik

Siluefter papa leg elfō Romaba tamada atianak Ruffinos uala
 89 neue mellchiades papanak utanna huzon harom || egeezh ezten-
 20 deig f tizen egi holnapeeg birah nagi iamborul a papafagot eh
 zent Silueftert az ō Annia a Iustina attianak halala utan mikoron
 meeg giērmōk volna adah a zent Cirinuf papnak hogi mind a yoh
 elkwlēre f mind a zent Irafra tanitaia ōtet f fel neukōduen eh
 Siluefter ef pappu leuen ah vendeeg fogadafth vriftenert nagi
 25 zorgalmatoffaggal kezdeh tennie minek okaert az Antiokhiiai
 Timoteost ki romaba eztendeig predikalla hazaba fogada kit az
 edōf vronk Iesufnak neueert ah varosnak biroia a Tarquiniuf meg
 ōlete f mikoron az ō kenčeet eh Siluefter paptol kih kerneie meg
 monda hogi fimmi kazdagfagat ō nem latta volna fottan parančola
 30 a Tarquiniuf neki hogi a Romayak iftenenek aldozneiek de ameh
 mikoron fimmikepen a zent Siluefter ezt nem tenneie meg ueret-
 tete ōtet ef tōmlōczbe rekeztete f meg is feniōgete hogi mindōn
 kent [tennē] tezőn raita vālamit tud tennie fmonda zent Siluefter

ahtol en nem felökh mert ez eyel te meg halz fugi lön mert hagi
 vačoralik vala egi hal tetem altal alla ah torkan feheli koron
 meg hala S ez Silueftert a neep kih zabadita a tömlőczből S miko-
 ron a konstantinuf čazar meeg pogan leuen a zent Melchiadeſ
 papat meg őlette volna kristuf vronknak hitiert eh zent Siluefter 5
 papot iol lehet fok ideig ellent tarta benne de mind a piſpokok
 kardinalok ef egieb egihazai nepek f a kereztienők egietömbe őteth
 valasztak papaua ki a hidbe igen forro Bölčefegben ef iduőſſegőf
 tanač adaſban igen ielőš || vala ugi annera hagi meeg a poganok 90
 ef zeretik uala ő zerzötte vala hagi zerdan pentőkön ef zombaton 10
 böitölienek a kereztienők iol lehet ez immar közönfeguel leh
 tetetöt S mikoron a konstantinus čazar a fok kereztien veernek
 ontafaert giogithatatlan pokloſſagba eſőt volna ezt adak tanača
 neki a Baluani Imado papi feiedelmek hagi a čazari birodalom ol
 harom ezör giermőköket giüttetne kiknek ha meleg verögben 15
 meg förödne ottan mindön Sebeiből meg giogiulna sel giwtte a
 giermőköket f mikoron immar a nap eliot volna meliön meg akar
 uala a čazar az Artatlan giermőkök vereben forodni ki hozata
 magat az ő čazari hazabol ef megion vala a megh förödő helire a
 giermőköknek Anniok hayok meg bočatuan nagi iaigatua eleit 20
 veuek kit latuan a čazar ef haluan a nagi kaialtaſokat [ſokat] meg
 ertuen okat meg allata a zekeret f fel emelkőduen nagi edőf zeep
 zokkalh kezde az vraknak ſzolgainak ef mind a kőſſegnek zolnia
 meg mutatuan nömőf okoſſagokkal hagi a Romai birodalom
 kegiőſſegnek kwth feieből tımadot volna minek okaert nem volna 25
 alkalmaf hagi ő ez nagi kegiőtlenfegőt tenneie az ő polgarinak
 fyain kit a poganokon az az ő ellenfegokön fem tőttenek vala
 mert a Romai hadakozo nepek közöt meg zeröztetöt vala hagi
 giermőköt ſoha meg ne őlnenek f mikoron ez nagi kegielmefſegőth
 mind közönfeggel ioua hatt[an]ak volna parančola ottan hagi a 30
 giermőköket az ő Annioknak meg annaiak f eztendeig valo eleſt
 adnanak nekiők f egieb aiandekokal is meg Aia||ndekozuan őket 91
 zekerekön bočata hazokhoz mind őket ő kegi meg hazaba tere f
 a kőuetköző eyel nekih ielőnek zent petőr ef zenth pal mikoron
 alunneiek f mondanak neki miert az Artatlan ver ontafnak veget 35
 uetel a mi vronk kristuf Ieſus kılde minket te hozzad hagi tana-
 čo[d]t adnank mint giogiulhacz meg a maſtani korſagodbol mert ha
 a Siluefter papat hozzad hiuatod kih a te haborgataſod elo[d]th

maſtan lappag az ő egihazih nepeiuel a Saracten neuű hegiön ő
 meg tanit tegődet ehre ef meg mutatia a kegiőffegnek földőiet
 kiben ha háromzer zallandaz mindön febeidből ki giogiulz mely
 aiandokot tulaidonič a te meg zabaditodnak az vronk Iefusnak
 5 kiben hiuen el tőried a Baluan iſtenőknek templomokat ef zent
 egihazakat rakatuan a bizoni hitnek zolgaia leegi f fel ferkenuen
 a čazar ottan a zent Silueſter papa utan kwldeh kyh latuan a
 vitezőket alitah hogi ah Martiromſagra hiuattatneiek f meg
 batorituan azokat kik vele ualanak el meneh a čazarhoz kinek
 10 előtte a čazar fel keluen nagi io keduel fogada ef meg ielőnte az ő
 almat reend zerent ő neki ef meg kerdőze minemű iſtenőkh vol-
 nanak a kik neki ielőntenek vala kiknek petőr ef pal volna neuők
 zent Silueſter megh monda hogi nem iſtenők volnanak dehogi
 vronk Iefusnak keet zent Apoſtoli volnanak f kepőket a papa elő
 15 hozata egik kaplanaua f meg mutata a čazarnak kiketh miheliön
 92 lata ottan nagi kaialtaſſal azt mllonda hogi azok voltanak S
 kezde a Silueſter papat kerni hogi a kegiőffegnek touat neki meg
 mutatnia S monda a papa eh tő nem egieb hanem a kereſtőeeg
 kiben adzyg nem mehecz[ne] myg az vronk kriſtus hitit meg nem
 20 tanulod[ia] f meg tanituan ottan zent Silueſter a čazart hitőnknek
 agazatira azonnal meg hwle ef meg nittata a tőmlőczőket vele f a
 ffogliokat mind el zabadittata ef a pentőköt f a zombatot bōitōlni
 hagia zombaton eſtue a čazar földőf hazaba földőt čenalтата a
 papa a čazarnak ef kerezt vizet zentōluen s oda hiuan a konſtanti-
 25 nuſt meg kereztōle őtet Atianak fyunak ef zent lelőknek neueben
 f azonnal [hogi] nagi velagoffag zalla reiaiof ef a čazar [azonnal]
 meg zabadula [a le]lőknek f teſtenek pokloſſagabol f nagi tiztan iőue
 ki a földőből f meg monda hogi latta volnah vronk kriſtuſt az ő
 kereztſegenek kegig napian meg zerze hogi egeezh Romaſagha az
 30 vronkk riſtuſt ugi tiztōl[teſſ]iek mind bizoni Iſten Maſod napon hogi
 valaki uronk Ieſus ellen karomlaſt mondana hat az meg halion
 harmadnap meg eh tōruen ada konſtantineſ čazar hogi ualaki
 kereztien embōrön bozzuſagot tezőn fele marhaintol meg foztaffeſſek
 Negied napon ilien tōruent ada hogi mikepen a Romai čazar min-
 35 dőn kereztien vraknak f kereztien nepnek feiedelme [ezōnkepen]
 ezōnkepen a Romai piſpők mindön piſpőkőknek ef teſieſ kereztien-
 ſegnek feie lenne őtōd napon ezt zerze hogi valameli binōf ah
 kereztien zent egihazba megiön ef fwth ielőſwl halalra valo onnan

kih ne vonatta||flek eröuel de bantafnekwl maragion hatod napon 93
ez törüent ada hogi linki egihazath ne rakattathaffon varosba
hanem čak az ő megief pispökenek aldomasabol heted napon ezt
parançola a çazar hogi ah dezma adattaffanak egihaznak epile-
tire Niolezad napon ozton zent petör koporfoiahoz mene ef ot 5
nagi firua uadola magat wriftennek az ő bineiröl ef afot hozatuan
a helt a hol vronk Iefusnak a zent Saluatort rakata afni kezde
önnön maga a fundamentomot ef a miuefök is hozza aluan önnön
vallon eh nömöl feiedelöm tizenket kofarral wün kih a földben a
fundamentombol a tizenket Apoftoloknak tiztöflegre f meg ke- 10
zittetuen a zent Saluatort az ő çazari palotaiu mellet zent petör
zent palnak if egi kapolnat rakattata f töb egihazakatef romaba hol
imit f hol amot ennek utanna Anniat ef zent Elona azzont kih
akoron immar a Sido törüent fel vette uala ef Bitiniaba lakuan a
törüennek mogia zerent Iambörül eleh meg terituen az vronk 15
Iefusnak hitire kwlede Ierufalemba a çazar zenth Siluefter papa-
nak tanaçabol hogi vronk kriftusnak kereztfaia ef a vas zegeket
meg kerefneie önnön maga kegig konftantinus Romanak tartoma-
niat mind Romauual egietömben f mind çazari palotaiat a Romai
papanak ef vronk kriftuf egihazanak adah aiandökön f ő maga 20
Bizanciomba meneh es nagi kazdagon meg çenaltatuan a varoft
konftancinapolnak neuze f ot zerze a çazari zeköt zent Silueftert
papat kegig ot Romaba || hagia holot eh nömöl paztor mind 94
peldaiuual f mind zent tanufagauual hiuön örizi vala az vronk
kriftusnak Iohait f mindön özüegiöknek ef aruaknak f zegeniök- 25
nek neuöket Regeftomba uetette vala ef mind azoknak zwkfegö-
ket beuön meg zolgaltatia vala eh zent embörnek parançolatiabol
ah çazar reia engeduen f ő zolgaluan a Conciliomot elfö Sinadot
Bitinianak tartomaniaban Nicea neuü varosba tön kiben harom-
zaz tizen het egihazai feiedelmek f nagi tanult embörök valanak 30
kyk a kereztien hitönknek agazatit niluan meg magiarazak ef
iduöfsegönk melle fok zerzeföketh zerzenek Romaban ef e' zent
konftantinöl çazarnak legeçegeuel maf Sinadot is tön holot a
körbeli eretneköket tudnia mint Arriuft fotinuft ef Sabelliuft
megh atkozah ef a bizoni kereztienök közzwl kih vete eh zent 35
Siluefter papa zerze hogi parazth embörnek egihazai nepön
hatalma ne legiön ef negiuen tanuknak alatta a pap ne karhoz-
taffek valami kaar valla fra a uag kiffebfegnek zenuedefere f ezt is

ő zerze hogi a diakonos dalmatikaba öltöziek mikoron a misen Euangeliomot mond f több nőmőf zerzeföketis tön ki a nagi fok io miuelködetnek erdöme vtan ki mulek wrban ez velagbol konstantinuf cazar birodalma alat vronk ziletese vtan mikoron 5 haromzazh f kilenczuen eztendöbe irnanak f ugian ottan temettek Romaba mi vronk Iesusnak tisztöflegere kih eel ef orzagol öröke Amen ||

95

Kys karačon napra valo predicacio

Minek utanna el telek a niolezad nap körniwl meteltetek ah 10 giermők ez igeket zent Lukač euangelista iria a zent Euangelionnak mafodik rezeben f a mai misenek zent Euangeliomabol vetetenek kiben az edőf vronk Iesus forro zeretete ielőntetik mi hozzank ehben hogi ilien kičin giermok koraba kezde az ő Bodog kenzenuedefenek aiandekat nekönk oztogatni mert am niolezad 15 napon ziletesenek vtanna az ő dragalatos zent veereet kezde erőttönk hullatnia mutatuan önnön magát binősnek lennie fel ueuen ah körniwl meteltetesnek törüeniet mikoron de maga mindön bintöl felfegőf kepen valo tizta uala myert kegig nagi kegioffegnek dolga ahrol gondolkodnonk mikepen az zeep kis Iesus 20 Siruan meteltetik uala körniwl ez may napon nagi Serelömnek zenuedeseuel Azert

Harom rendbeli tanufagonk lezön az vronk Iesus körniwl metelteteserol Elfő ahrol mi okaert atta uala vršten eh törüent a Sido firfyaknak? Mafodik myert akara vronk ez nehez ef 25 kenof törüent fel vennie? Harmadik ahrol legiön mint lön a körniwl metelef? az Elfő tanufag melle tunnonk kelh hogi zent doktoroknak mondasok zerent harom okokert zerzeh vršten ő Törüenbe a körniwl meteleft Előzer az eredet bineert kiben mind niaian 96 fogontattonk ef zilettonk igen alkolmason kegig mllert az eredet 30 zerent valo bin oli igen dögőf ef utalatos az vršten előt hogi ha mind eleitől fogua vruoffagot ez ellen nem zerzöth volna soha sinki ez ideig nem mehetöt volna meniörzagba azért a yoh isten mihelt giermőki lönnek elfő zileinknek ottan vruoffagot zerze az eredet bwn ellen hogi dohof ef vtalatos neh lenne az emböri nem-

zet mindönkörön ő előtte azért mentwl előzer zerze aldozat
 tetelőket hogi a giermőköt el vizik vala az ő zilei a hefre hol azh
 vriftennek tisztöflegöt zoktak vala tenni ef öteth imadnia f a gier-
 mők kezeben egö giertiat vagi egiebet valamit aduan fel emelik
 vala az vriften tisztöflegere limatkozuan az vriftenhöz halakat
 adnak vala ő zent fellegenek a magzatert f az ő hitökert ef aita-
 toffagokert az ifteni ergalmaffagnak myatta meg tisztwl vala a
 giermők az eredet binból Vizm özönnek utanna leh teue vriften
 ez vruoffagot Abrahamnak kih ahkoron eh földön első lön ky az
 egi bizoni iftennek zolgaia volna myert immaran mind eh telief 10
 földön baluaniokat imadnak valah az edőf iften ada a körniül
 meteltetefnek törüeniet hogi mind önnön magat Abraham f mind
 az ő zolgait ef hazaban valo firfiakat körniül metelneie Moifef
 által ozton ugian mind az telief Sido nemzetnek meg parančola
 hogi mindön firfi giermőköt ziletelenek vtanna niolczad napon 15
 körniül meteltetneken a papokal a leani giermőkökert kegig ah
 keppen aldoznak vala mint meg mo||ndatek eh fele körniül metelte- 97
 tetnek vruoffaga meg marada ah Sidok közöt mind adzyg myg
 vronk Iesus a kereztfegnek törüeniet adah Ma f od okaert zeröz-
 tetek az körniül meteltetefnek törüenie ő törüenbe hogi eh fele 20
 parančolat tartasauval melto lenne a Sido neep vriften törüenienek
 vetelere ef mind öltözedben f mind hitiben kwlömbözne a tödb
 nemzetöktöl azért annak előtte parančola wriften a körniul mete-
 left a Sidoknak minek előtte a törüent nekik adah Sinai hegiön
 ennek peldaiara hogi meg mutatnaia mert a Sido neep ő fellege- 25
 nek tulaidon ef niaiaf nepeh volna Harmad okaert zeröztetek ah
 körniwl meteltetef hogi Abraham hitinek igaffaganak iegie lenneh
 hogi mindönöknek kik a bizoni iftenben hiznek Attia lenne ahra
 monda Abrahamnak a yo iften nagi nemzette tezelek tegödeth ef
 meg aldlak f aldot lezh ef igen nagia tezőm a te neuedet f meg 30
 aldom azokat kik te felöled iot mondnak ef meg atközom kik te
 rolad gonozt mondnak ef te benned aldatnak meg eh földnek mindön
 nemzečeghi kigból meg ielőntetik hogi az edőf vriften ada Abraham-
 nak a körniwl meteltetefnek parančolatiat hogi meg ielőnce mert ő
 igen engödelmes hiufegőf ef niaiaf barattia vala az vriftennek kiben 35
 tanufagh adatik minekönk is hogi ha akaronk az edőf wriftennek
 keduef zolgai lennönk legiönk engödelmesők ef hiuők ő fellegenek ||

Ma f odiktanufag, az, mi okaert akara vronk Iesus 98

ez mai napon kórniül meteltetni? mikoron az ő fogontatasa ef ziletefe bwnnekwl lön? felelnek ehre zenth doktorok hogi heet okaert előzer hogi az eretnekőket meg gialaznaia kik azt mondottak hogi vronk Iesufnak teste nem bizoni embőri test volt de eegből 5 zertzot mikoron ez ilien test meg nem tagoltathatik f vére sem mehet mikepen az edőf vronk testenek kiben meg bizonittatik hogi bizoni embőri teste volt Masodzer a mi lölki tanufagonkert hogi meg mutatnaia ehben [h] merth Iduőffegönk melle nekönk is zwkfeeg a lolki kórniül metelkődes hogi mind kiwl fmind belöl 10 kórniül meteltettek lennenk kiuwl ruhazatongba hogi főlőtte ielőf ne lenne bezedöngben hogi meg ellenzhetetlen legiön čelekődesöngben hogi vtalatof ne lenne erzekönfegönkben hogi zertelen azokat folni ne hannoioak S belöl is gondolatinkat zentwl tartuan keuanfagonkat tiztan Igiekőzetönket igienőfön ezokrol mongia 15 zent pal kórniül meteltettetők nem kezzel de vronk kristufnak kórniül metelkődesfeuel hogi meg foziatok a thw testötöket az ő keuanfagatol harmadzer Edőf vronk akara kórniül meteltetni a Sidokert hogi neh menthetneiek magokat monduan nem fogagiok ötet mert kilömböz a mi Atiainktol kik kórniül meteltettek mago- 99 okat Negiedzer az őrdögokert hogi az || embörre letelet ne tunnaiak mert ha felh nem vezih uala vronk Iesuf eh binőföknek törüeniet ottan meg erti vala őrdög hogi iftennek fya volna feh kepen sem Iudasnak nem hatta volna el arulnia sem a Sidoknak pilatossal meg őlettetnie ezön okaert teueh az vriften 25 hogi zent Iofefnek iegioztetneiek Azzonionk Maria minek előtte meheben akara zallani Ótödzer fel veue vronk Iesuf a kórniül meteltetefnek törüeniet hogi mindön igassagot mutatnia magaba mikepen ezert kereztlőkődeek meg is hogi mi ef őrömesben kőuetnőioők ötet az Alazatoffagnak dolgaba Hatodzer hogi meg mutat- 30 naia mert iftentöl vala a kórniül meteltetefnek törüenie egi ideig myg ő zent felsege a kereztfegnek zenčeget zerőzneie hetedik okaert [hogi meg] Niolezad napon kórniwl meteltetek vronk Iesuf hogi meg ielőnce hogi a mi fel tamadafonknak niolezad napian mindön kentöl ef niaualiaffagtol meg zabadulonk mert azokat mind el 35 meteli kórniwlönk a yoh Iften ezt peldazia ualā edőf vronk Iesuf niolezad napi kórniwl meteltetefeben mert mikepen ez velag foliafa hat korban mulik el hetedik a halal kinek myatta eh velag a meg haloknak el vegeztetik niolezadik kor lezön ah fel tamadaf

kiben a kórniwl metelkódef a mih testöngben tekelletöl lezön
miert mindön fogiatkozaftol ef niaualaffagtol a mi testönk akkor
zabadul meg Imeh azért meli igen alkalmaf lön az edöl vronk
kórniwl metelkódefeh ||

az harmadik tanufag melleh gondolhattiok aita-100
toffagbol hogi myert iol tugia vala a Bodogfagof zwz Maria mert
[iölh volna ez velagba ezért] nem iölh volna ez velagba az ő fya
azért hogi törüent törion de inkab hogi az idüöflegös törüent
meg mutassa eh mai napra iutuan f meg gondoluan hogi vriften
a kórniwl metelkódefnek törüeniet atta volnah a Sidoknak a firfi 10
giermökökröl monda zent Iofefnek o en zwzefegömnek tanuya
Iftenben zeretetöl iegióföm Iol tudod immar hogi az en fyam elő
iften menniel f vyd fel Ierufalemben sah mint kwnnieben Lehet
metelted kórniwl a papokal te neköd aianlom eh nömöl gienge
giermököt mindönöknek terömötiet f beh polaluan vronk Iesuf 15
öleben ada zent Iofefnek f öh kegh el mene vele o dragalatos
Atiamfyai f mit alitaz minemwh edöflegöfön vizih uala zent Iofef
vronk Iesuf öleben bizoni hizöm hogi myg fel viue Ierufalemben f
az ő zwz Annianak meg hoza adzig ne talan tan ezörzer ökolta
meg vronk Iesuf o Bodog Iofeff kih nagi meltofagra ef vigazta- 20
lafra valaztatal a yoh iftentöl fel viuen azért eh mai napon a
giermök Iesuf Iofef a templomba kerü uala a papokat hogi
giengen öleködnének vele mert igen gienge giermök volna gon-
doldh meg it ha tehetöt mikipen fyr keferuefön az iftennek
[Anni] fya kónueez ef kőuek||öl az nagi Serelömert hullat- 101
uan a meg taglafban eröttönk az ő dragalatos zent véret nagi
beuön ugi mint kaialtuan az Emböri nemzettre mondanaia o
embör te erötted zenuedöm eh kent erötted hullatom verömet
a te zeretötödert firok meeg ydüel nagiobakat tezök ueled
maft kiön vagiok ehre de Alkolmaf idöt varok sahkoron min- 30
dön tagaimat meg leböfittetöm erötted f meeg a kéreztfara ef
fel fezittetöm magamat ah te zeretötödert o dragalatos Atiamfyai
kőniörwliönk azért mi ef az edöl gienge vronkon mert nagi kent
zenuede a kórniwl metelefben f meg viuen azért zent Iofef a gier-
mököt ő zent zwz Annianak ef latuan a bodog zwz maria hogi 35
meeg is kőnuezne vronk Iesuf szomorwh orczauul volna nagi kőnu-
hullataffal ökolafauul es zwzei teieuel kőniörgeti vala ötet o
Bodogfagof zwz Maria mit teez hat akkora? mikora latod ah te

edőf fyadat harmincz harom eztendőf koraban talpatol fogua
 teteiglen meg sephetuen a magaf kereztfan figgeni ef zent vereet
 mind čopiglen ki ontani latuan azert vronk Iesufnak kőrnűl
 metelt teltet az edőf Maria mondhatia vala o en zerelmef fyam
 5 ef Iftenőm ym eh mai napon ah Binőfőknek egikhőz hasonlad
 magadat ef verődet hullatad [?] eh binőf velagert aldot legi azert
 102 en edőf iftenőm ezőf keppen valo halakat mondok tennekőd hogi
 a zegeni binőfőkert ennere alazad magadat vala||mi zolgalatot
 tudok en tennőm te fellegodnek mindőnre keez vagiok kinek
 10 zolgalatiara tegiőn minket is meltoua az edőf wr Isten kih eel ef
 orzagol őrőkűl őrőke Amen

Zent Bafilius pispők eleteh

Ah zent Bafilius pispők ef doktor kapadocianak tartomania-
 bol Cefarea neuű varosbol tamada heet eztendőf koraban adatek a
 15 deaki tudomaniokra Annak vtanna Atenasba tanula görög tudo-
 maniokat S mikoron ah fele irafőgba az ő ertelmere akarattia
 zerent meg nem lelhetneie az ő terőmtőiet azon eyel mikoron
 Imatkőzneiek egi velagoffag ielőnek neki sahra vona az ő elmeiet
 hogi a kereztienfegnek irafat mind el iarnaia f holtekelue ottan
 20 Egiptomba mene kih immar kereztien orzag vala sot kezde a
 zent Iraft tanulnia Immaran lőlkeben kereztien leuen meg tereh
 görög orzagba ef ot fok bőlčeeeknek meg mutata az iduőffegnek
 vtat kik kőzöt az Eubolust az ő mestőret kih vele igen vetekő-
 dik vala meg fedde ef harmad napeg etel nekűl maraduan egiűth
 25 vele faz ifteni dolgokrol bezeluen megh tereh az vronk Iesuf
 hitire a nagi pogan doktor kik mindőnőket el aduan ef Iduzi-
 tőnknek zeretetiert mind zegeniőknek oztogatuan Antiokhiaban
 menenek f hirdetik vala ef predikaliak uala vronk kriftust ot a
 bőlčeeeknek onnan iőuenek Ierufalembe ef a zent Maximinus
 103 pispők||től kereztfegőt kerenek ki fel keluen azonnal a Iordan
 30 vizere uiue őket hogi ahba kereztőlneie meg őket kiben vronk
 Iesus is meg kereztőlkődőt vala S mikoron a Bafilius a yo Istentől
 kerneh iegiót a hitről nagi velagoffag vellam keppen zalla reiaiok
 a Meniőrzagbol ef a velagoffagból eg galamb zalla a Iordannak vizere

f meg zauarituan a vizet meg fel röpüle fa zent Bafilius ottan
 meg kereztlökdek az ő mešťöreuel f nem fok idő el muluan Anti-
 okhiaba terenek holot fel pappa lön a zent Bafilios sonnét ozton
 tere az ő hazajaba Cefareaban mind az Euboluffal egietömbe f
 mikoron Immar othon lakneiek fnagi Iamborwlh elne eh Bafilius 5
 doctor meg ielőnte wriften a zent Eusebius pispöknek hogi ő
 vtanna e Bafilius lenne pispök kih nem fok idő vtan beh teliefődek
 Minemw zent embörre lön a pispökfeegben f meli hiw zolgaia az
 vriftennek a puztaba lakozo Effrennek meg Ielőnte az vriften
 latafba kih imilien lataft lata ő felőle el rittetuen egizerre a zent 10
 Effren lata egi thwz ozlopot a feie zinte az eget eri vala fimilien
 zoot halla illien a nagi Bafilius S vyz kerezť napian a zent Effren
 Cefareaba mench hogi meg latnaia eh zent embört kit mikoron
 latot volna pispöki őltőzetiben az egi hazih Nepeknek ekőf Sere-
 giuel tiztőletőfön mennie meg vtala őtet az Effren barat nagi 104
 čudaluan ezt hogi az vriften e' nagi tiztőflegben elő embört
 thwzef kolabnak ielőntőtte volna kit eh zent Bafilius lölkeben
 ifteni ielőnedből meg ertuen hozzaia hiuata ef az ő hyt gondo-
 lattiarol kit felőle gondolt vala titkon meg fedde zeretettel flata
 az Effren hat thwzef nieluel zol ő neki azonnal meg banuan eh 20
 gondolatot meg kőuete eh zent Bafilius pispököt [f aztis meg
 kerde hogi volna Görög nieluön mikoron ő a Nieluet nem tunnaia
 s ezutan kőniörgene] S ezutan kere a zent Bafiliusť hogi nierneie
 meg az vriftentől hogi tudna ő ef zolni görög nieluön is kit
 nehezen tőn a Bodog pispok de miheliőn imatkozek azonnal 25
 görőghwl kezde az Effren Barat zolni Maf zerzetőf is latuan
 eh zent Bafiliusť nagi vduarral egizer mennie meg vtala őtet
 alituan hogi eh zent pispök giőniörködneiek a fele pompa-
 sagba de zozat lön ő hozzaia meniőrzagbol monduan te nagioban
 vetközől giőniörwfeegben kit veezh a te mačkadnak farka törölge- 30
 tefből honnem mint Bafiliusť pispok ilien ponpauval valo iarafaba
 oli hatalmaf vala az edőf iften előt az ő imačaga hogi valamit az
 vriftentől keer vala mind čak kwnnien meg nieri vala Am eh a
 valenf čazar mikoron őtet zanki akarnaia vetnie myert az Arria-
 nos ereťnekőket eroffen haborgattia vala eh zent embör fok kőnue- 35
 ket 11 ellenők zerőzuen mikoron a čazar őnnőn kezeuel irnaia 105
 a zankiuetefnek Sentenciaiat miert otalmok vala az Eretnekőknek
 egi maf vtan harom pennat tőre el soli igen kezde a keze raita

rezketni hogi foha el nem vegezheté a Lenelet fel zaggatuan a mit
 yrt vala el hagia ozton a Sentencianak kyh adafat Egizer zinte
 oli ifiat zabadita meg őrdőgtől hogi kih őnnön keze irasauat atta
 vala magat őrdőgnek meli Iraftis hattra vön tőlők nagi fok poga-
 5 nokat terite az Iduőzitenknek hitire Ira nömőf Regulatēf a zerze-
 tőlőknek kit kőuetnek a kalugier Baratok kiből nagi lokan zente
 is lőnek myg Ania zent egihaznak igiēssegebee lőnek de immar a
 fele zerzet haznalatlan miert Ania zent egihaztol el zakattanak
 nagi zentwl eluen azert telief eleteben e zent Bafilius pīpők kih
 10 mūlek ez vilagbol kif karačon napan gracionof čazar ideieben ef
 temettetek az ő tēteh pīpőkī egihazaba lőlke kegig vitetek az
 őrők bodoglagban kit engegiön minekőnkef Atia fyu ef zent lelők
 Amen ugi legiön

Vyzh kerezt napi predikacio

15 Vyzh kerezt napia harom čudakal zentőltetek meg mert ez
 mai napon Imadak vronk Iefuſt a harom zent kiraliok mint iftent
 nagon meg is Aiandőkozuan ő zent felleget mint Meniorzagnak ||
 106 kiraliat kereztőlő zent Ianofel ma kereztőle meg Iduőzitőnket f ez
 napon valtoztata borra a vizet zent Ianof Euangeliftnak menie-
 20 kőzōieben minek okaert menniei ielōnetnek neueztetik eh vyzh
 kerezt napia mert az egōn Ielōnt čillag mutata meg mah a harom
 kiralioknak a ziletőt vronk Iezuſt ef vronknak bizoni iftenſege
 meg ielōntetek főlwl mikoron zent lelők iften galamb kepeben
 zalla reiaia ef az Atia ő fyanak ielōnteh nagi mendōrgō zōual eh
 25 mai napon ielōntetek elōzer vronk Iefuſnak dičōſege a vyznek
 borra valtoztatafaban mert Iduőzitenk tizen harmad napi giermők
 koraban imattatek a harom zent kiralioktol f mikoron harmincz
 eztendōf s meg anne napi embōr volna meg kereztōltete maga a
 Iordan vizeben f eztendōuel annak utanna meg azon Napon a
 30 vizet ifteni hatalmaual borrah valtoztata de miert hogi Ania zent
 Egihaz eh mai innepōn ahrol emlekōzik hogi a harom kiraliok
 vronkhōz iōuen imadak őtet f meg Aiandekozak Ehről legion
 L ő l k i d u ő f f e g ő f t a n u ſ a g o n k kih melle tunnonk kelh hogi
 miert vronk kriftuſ bekeſegōf kirali azert iōue ez velagra hogi
 35 bekeſegōt zerōzne ef hozna Annak okaert haromfele bekeſegōt

hoza embörnek Időnek ziunek ef öröke valo meg maradafnak beke-
 feget e háromert || zűkfeeg lön hogi kirali Iften ef embör lenne **107**
 kirali ahra hogi közönfegőf bekefegőt zerözhetne mind eh földön
 kiert is akara hogi a ziletefenek ideien egi wr birnaia csak mind ez
 telief földet zűkfeeg lön ezif hogi vronk Iesuf halhatatlan iften ⁵
 lenne azert hogi nekönk az örök életnek bekefeget adhatnaia kelh
 vala touaba vronk Iesufnak lenni halando embörnek hogi ziuöng-
 ben if bekefegőt adna ez harmat ielőntek meg ma ő benne eh
 nömőf három kiraliok az ő Aiandekogban az Araniban ő kirali
 meltofagat a Tömienben ifteni felleget a kenetben mutatak az ő ¹⁰
 halando emborfeget Mikoron azert ziletettőt volna vronk Iesus f
 az három zent kiraliok nap kelet fele valo viktorialis hegiön imat-
 koznanak f varnaiak nagi keuanfagual ah Balam kaldeostúl meg
 igert čillagnakh ielőnetit vyh čillag ielőnek az albo egön nekiők
 mikepen Arani zayu zent Ianof mongia középötte eh čillagnak egi ¹⁵
 zeepfeghwh giermők ielőnek kinek feien [kerezt] fenősh kerezt
 vala f hallak eh három kiraliok hog zozat lön ő hozzaioiok mon-
 duan mennietők Sido orzagban f meg lelitők a ziletőt giermőköt
 kik azon fel kezwluen f nagi Aiandokot zerözuen el indulanak
 előttő[n]k menuen a čillag mind Ierufalemnek varofaiglan f lat- ²⁰
 van a kirali varoft alitak hogi őt lelneiek megh a kit kerefnek
 vala myert hogi a čillag is el enizőt vala előlők f be menuen ot
 kezdeek kerdőzni hol vol||na ah Sidoknak kiralia fot ertek meg **108**
 hogi Betleheembe kellene kerefniők mert az wy kiralirol valo iraf
 azt mondanaia minek okaert kih menuen Ierufalemből if meg ²⁵
 meg ielőnek a čillag ef nem hagia el adzyg őket myg oda viue
 a hol vronk Iesuf ziletőt vala kit Imaduan ef [imaduan] meg
 Aiandekozuan nem terenek Ierufalemba herodes kiralihoz kire
 őket kerteh vala de maf vton terenek hazokhoz mint vrnak
 Angialia meg ielőnte nekiők kih melle tunnonk kel hogi ³⁰
 ifteni zerzefből három okaert menenek ah zent kiraliok vronk
 Iesuft kerefuen Ierufalemben Előzer mert ők az vronk Iesus zile-
 tefenek ideiet tugiak valah de a heliet nem azert a ziletőt kiralt a
 kirali varofban alitak meg lelnie meli vala a Ierufalem Mafod oka
 lön ennek hogi a Bölčektől ot a varofba hamarab meg kerdhet- ³⁵
 neiek hol kellene a Sidok kiralianak ziletettni Harmadzer hogi a
 gonozh Sidok maga menthetetlenők lennenek kik tugiak vala a
 nagi profeta ziletefenek heliet iol lehet az ideiet tekelletőffeguel

nem tugiak vala kit a harom zent kiraliok a Sidoknak meg ielön-
 tenek főök kegig a kiraliok a helt meg mondak ő nekik kiből
 igen zidalmaztatik a gonoz Sidoknak tuniafagok mikoron yme eh
 kiraliok hiuen az egi profetaioknak ah Balamnak kih eh čillagrol
 5 ő nekik el a giermökről profetalt vala a Sidok a fok profetaknak
 sem hinek a kiraliok kerefek az idegön kiralt a gonoz fidok kegig
 109 meg vtal||ak az ő tulajdon kiraliokat ők nagi mezzeh földről iöue-
 nek ezök kegig čak Ierufalemből sem menenek Beetleembe a
 nómól kiraliok hozzaia iöuen kerefik uala ötet monduan hol
 10 uagion a Sidoknak kiralia kih mast ziletöt? latok nap kelet fele az
 ő čillagat el iöttönk ahra aiandekokkal hagi Imagiok meli igegben
 mikepen a zent Remigiuf mongia vallak vronk Iesuft bizoni kiral-
 nak bizoni Embornek el bizoni iftennek kit haluan erodef igen
 meg zomorodek f mind telief Ierufalem ő uele egietömbe H a r o m
 15 o k a e r t előzer mert a gonozok nem őrwilhetnek az Igaz embör-
 nek közigbe ualo iöuetin Masodzer hagi a meg zomorodot kiralia
 bankoduan a Sidok is ez hyr halua hizölködnének Erodefnek hagi
 o nalanal egieb kiraly nekiök nem kellh Harmad okaert egezh
 Ierufalem meg zomorodek az vronk Iesus ziletelen mert ezt gon-
 20 doliak vala hagi a kriftus kirali f herodef ha meg vinak a kirali-
 fagert ő nekik ehböl fok niomorwlag efneiek Azert őzue giutuen
 erodef a Sido feiedelmeket tudakozik vala rola hol kellene a krif-
 tufnak ziletetni f a Sidok meg mondak hagi Betlehembe a
 Mikheaf profetanak Irasa zerent kith mikoron Erodef meg ertöt
 25 volna hozzaia hiuata a harom kiraliokat f meg kerdöze tölök nagi
 zeretettel mikoron lattak volna az vy čillagot f meg ertuen tölök el
 Bočata monduan Mennietök Betlehembe fot kereffetök fha megh
 lelitök izennietök meg enneköm hagi enif imagiam ötet ezt kegig
 110 ahra mongia valah || hagi el vezthetneie vronk Iesuft el menuen
 30 azert a harom zent kiraliok Betlehemben a čillag vezerlefeből meg
 lelek a kööz hazat f be menuen a hazba latak a giermök Iesuft az
 ő Anniaual mert a zent Iofef iftennek akarattiabol nem vala ot
 ahkoron el a földre borulua imadak Iduözitenket el az aiandeko-
 kat melieket hoztanak vala beh mutatak neki tudnia mint
 35 Araniat Tömient el draga kenetöt mindiniket nagi beuön ez
 Aiandokokat kegig hozak negi okaert előzer azzonionk
 Mariaert az Araniat mint zent Bernald doktor mongia hagi az ő
 zegenifeget kwnniebiteneie vele a Thömient az iftallonak dohoffa-

gaert a kenetöt a giermök tagiainak meg erőffitefeert ef a Bölčöben
 [valo] termöh ferögnék meg ölefeert kih iol leheth soha. az vronk
 bölčöieben nem terme Masodzer mint zent Agofton doktor mongia
 hozak a zent kiraliok e' harom Aiandokot mert az Arani az adoban
 adatik vala a Tömien az Aldozatnak ideien zvkfeegh ah kenet a 5
 temetefre igen alkalmas ielőntuen ehben az vronk kriftusnak
 kirali meltofigat ifteni felleget ef az. ő halando embörfeget Har-
 madzer mert ah minth zent Maximus pispök mongia az Aranba
 ielőntetik vala a mi fogfagonknak dragalatos valčaga a tömienbe
 az ördögi imadafnak meg zönefe. fa bizoni iften imadafanak ef 10
 zolgalatnak el kez||dese Ah draga kenetben kiuel meg holt testöt III
 meg rotadaftol fok ideig meg tarthattiak a mih testöknék meg
 vyulasa ef fel tamadasa peldaztatik meliek edös vronknak myatta
 leendök valanak Negiedzer mint zent Gergöli doktor mongia hagi
 ehben meg ielőnteffek mith keliön nekönk Iduözitenknék adonk 15
 az Aranion bölčefeg peldaztatik a tömienön az Imačagnak iozaga
 ielőntetik adraga kenetön a testnek meg niomoritasa ertetik a
 ziletöt giermök Iesusnak Menniei kiralionknak Araniat adonk ha
 az ő zineh elöt [] a menniei [] Bölčefegnek velagoffagauul fenlönk
 Tömient adonk ha a testi gondolatokat zent Imačagnak inčölkö- 20
 dese myat a mi ziuönknék oltaran megh giutiök draga kenetöt
 adonk vronknak ha a testi binöket a tisztasag tartasnak fegiuereuel
 meg niomoritiok meli Aiandokokert aad az vriften örök életöt
 Amen

A harom zent kiralioknak Gaspar Boldifar Baltofar-25
 nak ef Melkhiornak életökröl köuetközikh

A harom zent kiralioknak Gaspar Boldifar ef Mennihar
 vala neuök kik vronk Iesushoz iöuen imadak ötet tizenharmad
 napi giermök koraban [imadak] eh nömös zent kiraliok nap kelet
 fele valo perfidanak tartomaniabol tamadanak meli Belsőh in-30
 dianak neuetztetik ef Sabba orzag||nak myert a Saba neuü folio 112
 vyz által folia az orzagot Ezök közzwl a Gaspar kirali miko-
 ron vronk Iesushoz iöuenek hatuan eztendös vala Boltofar Negi-
 uen a Melkhior kegig hwz eztendös ezök mind harman nagi

termeszeth tudo Bölček vala f az eegh forgafanak tudomaniaba
 igen efmeret vettek s a Balaam profetanak kih baluani imado
 papiok vala a poganoknak maradeki valanak meli Balaam Imezt
 profetalta vala az ő Nemzečeginek Iakob patriarkatol čillag tamad
 5 ef vezző tamad Izraeltől ef meg veri eh vezző moabnak herczegit
 eh iőuendő mondaft eh pogan profetaual az vristen Iduőzitenkről
 mondata iol leheth ő maga sem erte kih a Sido nemből vala tama-
 dando ef az őrdögöknek hatalmokat meg tőrendőh seh kiraliok ezt
 ertek raita hogi mikoron eh vezző az az a hatalmas kirali kih föl-
 10 det f menniet birnaia ziletetik tahat vyh čillag ielōnnieek az egōn
 minek okaert ah Balaam fyai mint Arani zaiu zent Ianof mongia
 tizenkettőt valaztanak közzwlők f ha valamelik meg hal vala
 Annak fyat allattiak vala helie[eg]ben ezők mindōn eztendōbe har-
 man harman egi holnapnak vtanna zerrel zerrel fel mennek vala a
 15 nagi magaf viktorialis neuū hegire ef ot lakuan harmad napeeg nagi
 zenuedetōsseegbe meg mofodnak uala ozton kih ő nekik gionaf
 vizet uala fimagiak vala ennek vtanna az vristent keeruen őtet
 hogi a čillagot kiről zolt volna az ő Attiok a Balam meg mutat-
 naia nekiők Mikoron azert karačon napianak eyelin vigiaaznanak
 20 az vyonnan terōmtōt čillag meg ielōnek nekik f mikepen vyz
 113 kerezt napian m||egh mondatek a Sidoknak ziletōt kiralt megh
 ielōnte ef vona az ő keuanfagokat ahra hogy hozzaia mennenek
 ef imadnaiak eh felleğōf nagi kiralt kik mikoron a parančolatot
 beh teliesitōttek volna mas vton terenek meg orzagogban Angiali
 25 ielōnedbōl kyk iol lehet el hagiuan a poganfagot az vtan vronk
 Iesufnak hiuei lōnek de maga a vyznek kerezčegget fel nem vettek
 uala myg a zent Tamaf Apostol az iduőzitenknek hitet ot nem
 predikalla meli zent Apostolh mihelt őket a hitnek agazatira meg
 tanitah f meg kōrōztōle meg hagiuan mindinik a kiralisfagot ő
 30 predikator tarfi lōnek kik azon orzagba kih muluan vrbán vitete-
 nek az isten orzagaba kiknek testōket a nagi konstantinus čazar
 Indiabol hozattata konstancinapoliba Sidō iartaba ah zent Eufor-
 gius pispők Mediolanomba hoza f onnan az vristen akarattiabol
 nagy kolonniaban f ot niugoznak mastan egeezh testōgben a yoh
 33 Istennek tisztōfegere kih aldolt legiōn mind őrōke Amen

A Remöte zent päl eleteröl köuetközik

Pal lön legellő puztaba lakoza az vy. törüenbe mint zent Ieronimof doktor mongia s a deciuf čazarnak a kereztienöket haborgatafa elöt mene a kyetlen puztaban ezön időbe mikoron eh remöte [alfo] zent pal alfo teбайдanak varofaban tamaduan tizen-⁵ hat eztendöl Embör volna kih mulanak zilei fčak önnön maga marada egi hazaf hugauual az Atiai örökfegben hogi halla mert a kereztienöket mindönwť haborgattatnaia a čazar mindön iozagat ef hugat el hagiuan futa a hegief földeknek puztaiaba f egi nagi kő hafadeknak barlangiaba mene kih mellet egi reghi palma¹⁰ termöh || fa vala ef tisztafagof forraf f mind telief eletebe ot lakek **114** emböröknek tudafok nekwl de mikepen ot elt legiön ninčen emböröknek tudafokra Mikoron kegig eh zent pal zaaz tizenharom eztendöl volna Mas puztaba lakik vala a nagi puztaba lakoza zent Antal Apat kinek immar ot lakafanak tyzh heian zaz eztendeie¹⁵ vala kezde ezt gondolni hogi puztaba több Barat ő nalanal nem lakneiek s egi ehysel megh Ielönte wriften hogi a Belfő puztaba ő nalanal iob Barat lakneiek egi felis kwłde hogi meg kerefneie ef meg latogatnaia ötet kih el feleduen az ő venfeget listapiat kezebe veuen kezde a puztanak belfő reze fele fyetni f hogi menne lata²⁰ egi allatot hat felig embör f felik loh kih az ő Iob labauual meg mutata az utat neki f mikoron eleibe vette uolna az utath zent Antal f igen menne lata mas allatot kinek fölfő reze embör vala f az alfoh reze kečke ftahat palmaknak giümölčtet vizi f meg erte hogi őrdög uolna azert nem gondola vele f azon kőzbe el eftuelödek ő ke-²⁵ gig meg zaluan egi fah alat f egi kičit niugoduuan mind az eczaga imačagba lön foglalatos s haynal elöt igen reguel egi temzō farkaf a hegi alat neki ielönuen viue ötet a zent palnak čellačkaianak aitoiara f beh menuen zent Antal apat a kő hafadeégba nagy laffan kezdeh halgatni ha valamit ot erőzne de myert fetet vala³⁰ meg wtteh a labat egi kőbe kit meg erőzuen zent pal beh zarla az aitot nagi erőffen zent Antal kegig igen kőniörög vala neki hogi meg nitnaia || mert ha meg halna sem menne adzyg el onnan **115** vegezettre meg giözetek a kegiöfflegtöl zent pal f meg nituan az aitot neki beh bočata f mindenik meg neuezuen egi maft kőzöne³⁵ egik a mafiknak ennek utanna egi maf niakarah efuen čokol-

gattiak uala egi maſt s a forraſnal mind ketten leh ŵluen zolanak
 bezellenek egi maſſal nagi ſokakrol delkor kegig hogi el iőt volna
 egi hollo hozzaik rōpŵle f egi kenieert tōn leh elōttōk s halat
 aduan zent pal ehrōl az wriftennek monda eh madar immar
 5 hatuan eztendeie uagion hogi ehkoron mindōn napra fel kenieret
 hozot čak ennekōm f im az vriften latuan a yo vendegōt a pro-
 bendat meg kettōztette f mikoron egik ſem zegneie megh a maſik
 elōt mind večernenek oraiglan el kih niula az idō fuegezettre eh
 kepen igienōfōdenek meg hogi mind ketten fognaik f ugi oztozanak
 10 meg a kenierrel f ah forraſbol is yunak f e[gi]czaka alomnekŵl
 maradanak az iſteni dičiredben Reguel kegig meg ielōnte zent pal
 eh Bodog Antal apatnak hogi immar a yoh iſten hamar ki uenneie
 ez velagbol kit haluan zent Antal nagi erōſh ſiraſt kezde tennie
 latuan ezt Remōte zent pal gondola [ezt] ha ez en Atiam fya hala-
 15 lomon it lezōn engōmet el keferit az ō banattiaual f monda zent
 Antalnak meni celladban edōf Atiamfya s hozd el nekōm a pa-
 laſtot kit Atanaſius piſ ōk ada nekōd s aba takaruan az en teſtō-
 met vgi temeſſelh meliet haluan zent Antal ſel čudalkozuan raita
 hogi eh dolgot ō tunnaia nagi hamarſagal cellaiaba tereh [zent
 116 Antal ſfel veuen a palaſtot || ſietue Remōte zent palhoz indula
 iſmeeg s mikoron az napon mind iart volna f maſ napon is
 ſimmar čak harom oraig valo vta uolna a zent pal cellaiahoz lata
 az ō lōlket nagi ſenōſſeguel a profetaknak eſ Angialoknak f a zenth
 Apoſtoloknak ſeregōgbēn Meniōrzagba fel mennie f hamarab
 25 kezde eh zent Antal mennie a Bodog zent pal barlangiahoz f lata
 hat terdōn alh az ō teſte oli mint Imatkozneiek f alita hogi elne
 f a lataſba meg čalatkozot volna S mikoron ſokaig varuan ſimmi
 indulatot ō benne nem erzōt volna kōzelben menuen halua lele
 ōtet f a nagi ſok ſiraſoknak vtanna beh takara a palaſtban az ō
 30 teſtet f meg monduan erōtte a halattak zoloſmaiat a temeteſhōz
 kezŵhle de mikoron ſem aſoia ſem kapaia nem volna kiuel a
 Seert meg aſnaia igen kezde zomorkodnia S azon kōzben keet
 orozlanok iōuenek eſ az ō teſtenek merteke zerent ſeert aſanak az
 ō kōrmōkel f feyet haituan dolgokra menenek ſeh kepen ozton zent
 35 Antal el temete a Bodog teſtōt eſ az ō ruhaiaſ kit a palma faknak
 leuelōgbōl zerzōt uala el viue f az o čellaiaba iſmeeg teruen meg
 monda az Atiaſyaknak a meliet latot vala S a nagi innepōkōn a
 zent pal kōn ōſet vezi uala reiaia el niugōuek kegig vrban zent pal

karačon hauanak tized napian vronknak ziletefe vtan keet zaaz
niolczuan het eztendöben kyh eel ef orzagol mind öröke Amen
legiön

A zent Antal apatnak eletirölh

Eh zent Antal Apat egiptomba tamada Nömöf ef Iambor⁵
zilektöl f nagi giengen tartatek fel kidedfegetöl ffogva igen gia-
korlia || vala a zent egihazat S mikoron tizen Niolcz eztendöl¹¹⁷
koraban mind Attia f Annia kih multak volna ez velagbol haluan
a zent Euangeliomba vronk Iesufnak eh mondasat ha tekelletöl
akarz lenni menniel fagiel mindönöket melieket birz f oztogald¹⁰
azokat a zegeniöknek ef köuesh engömet S kenčöd lezön Mienör-
zagba erőtte mindön lozagat el ada ef a zegeniöknek oztogata az
ö hugat Monoflorba aianla a zent zűzeknek önnön maga kegig
Barati ruhat čenaltatuan a varofnak kiuüle egi puztaba lakozo
venhöz allah kinek peldaiat ef tanufagat meg tanuluan valahol a¹⁵
puztaban tödb zentwl elöket hal vala hozzaik menuen Iduöffeg-
nek peldaiat vezih uala mindiniktöl S ennek utanna önnön maga
kezde lakni f nagi fok haborufagokat zenued vala ördögöktöl
melieket böitölefökkal Imačagiuat ef vigiazafiuat mind meg giöz
vala S mikoron a buyafagnak lölket meg giözte volna neki²⁰
ielönek az ördög S labai eleiben efuen monda en vagiok a buia-
fagnak ördöge meg giözel immar kyt zent Antal el űzeh elöle zent
kereztnek iegieuuel f az utan ugi monda a puztaba lakozoknak oli
igen vndok allat az ördög hogi soha touaba immar ö töle nem
felök f ennek utanna kemenb eletöt foga maganak mert giakorta²⁵
mind az telyef eyet vigiazafba ef Imačagba mulattia vala el eczer
ezik uala napiaba večerne utan čak kenieret egi keuf foual meg-
hintuen vizet izik vala neeha harmad napeeg sem ezik uala
mindonkoron a mezitelen földön fezik uala ef Cilicumba iar
uala egi efmerö zömzegiat kerte vala hozzaia hogi zerzöt napo rba³⁰
vinne ennie meli puztaba egizer az ördögök iftennek engede||detiböl¹¹⁸
oli igen verek ef taglak hogi az ö zolgaia alituan meg holtnak
lenni a faluba viueh S mikoron mindön nepek vgi firatnaiak
mint holtat eyel meg euelenöduen a töbi a me hogi alunnanak

zolgaiaual meg a puztaba vitete magat f hogi leh feküek a nag
 kenba mert sem űlhet sem alhat vala Ifmeég hiua az őrdögöket a
 vyadalra ők kegig kűlőmb kűlőmb vadaknak Abrazattiaba ielőnuen
 az ő körmökel ef zaruokal nagi kegiőtlenűl zagattak S mikoron
 5 vronk Iesuft hinaia fegečegre nagi hertelen čodalatos velagoffag
 fenőfödek ő nekyh f az őrdögök mind el futanak f nagi zozat lőn
 az Egből zent Antalhoz monduan myert h hogi firfh keppen
 vyaskodal neuezetőffe tezőn tegődet vršten mind eh telief földőn
 s mikoron a fok kereztienőket őlettetneiek a pogan feiedelmek eh
 10 zent Antal őket kezde kőuetnie hogi ő is martiromfagot zenuedne
 vronknak neueert de mikoron latnaia hogi sinki őtet a hitert
 meg nem akarnaia őlnie harmincz őt eztendőf koraban a puztanak
 bellő titkofb heliere mene ef kememb penitenciaual kezde magat
 giőttenie f mikoron meeg menne egi ezűft tanerth lele f igen
 15 kezdeh čudalni hogi ki vitte uolna a tanert myert hogi fimmi
 embőr niom ot nem vala f ottan meg erte hogi őrdög dolga volna
 fzent kereztnek iegiet vetuen el enizek a Taner f az vtan meg
 egi nag mafa Araniat leleh kit el tauoztata mint egi thűzet ffel
 menuen onnan egi magaf hegire hűz eztendeig lakek ot sinkinek
 119 tudafara de az vršten meg ielőntuen az vtan őtet fokak ke||zdenek
 hozzaia giakorta mennie Ielőfűl zerzetőfők kik a puztagba lak
 nak vala kiknek agiah vala az iduőffegnek intefit A m egizer
 mikorőn latta uolna lelőgbe hogi mind ez velag telief volna őrdő
 gőknek tőriuel ffel kaialtua mondanaia vram iften kičoda ohatia
 25 magat hogi eh tőrőknek valameligben ne akagion zozat lőn az
 Eegből ő hozzaia monduan čak az Alahzatoffag tart meg embőrt
 hogi meg ne fogattathaffek nagi zantalan čudakat tőn vršten eh
 zent embőrnek erdőmeert S mikoron a puztaban sem volna
 niugodalma a nepeknek fokzer hozzaia giűlefőkert Ifteni ihlefűl a
 30 zerečőnőkel harmad napi iaro földőn mene belieb a puztaba ef ot
 egi kis mezőn kit vršten mutata neki meli mezőn keuf palma fa
 is vala f a begy alat egi igen yoh forraf holot a palma fanak giű
 mőlčiquel ef kenierekel niha eleh meliet nemikoron a zerečőnők
 hoznak uala nekih [a] s kőniőrwluen a zerečőnőkőn kik niha a kenie
 35 ret vizik uala egi kapat zerze f meg kapaluau a földet bwzat vete
 bele feh keppen kezi munkaiual eelh vala f űgian ottan azokert kit
 hozzaia iőnek vala kapoztaf kertőt is čenala f ennehan eztendők
 el muluan meg giőzettetuen az Atiafyaktol hozzaik mene a klaf

tromba hogi meg latogatnaia öket f az ő hugat latuan hogi (az ő huga) immar el venult volna f a többinek meftör azzonia uolna igen meg örüle raita S ifmeg a puztaba tereh a hol egiedwl lakik vala f az hozza menő frateröket bezediucl epitih vala ef a korokat meg giogitia uala Giakorta a zent Angialok ötet az eegben fel emelik uala a papokat ef zerzetöföket nagon tisztöli vala || ef nagi 120 alazatofon kerü uala öket hogi meg aldanaiaak Siol lehet deakul nem tud vala de maga mind a pogan bölčeket f mind az Eretne- köket irafokal nilüan ualo okoffagokkal čak kwnnien ottan meg giözi vala ha vele ueteködnék uala Egizer Alexandriaba menuen 10 lot a nagi tanult embörök elöt predikaluan az Arrianof eretnenekök- nek kik elötte alnak vala čudakepen meg mutata az ő hamoffago- kat ef teuöligeföket f mikoron neminemw Bölček reiaia giultenek volna hogi ötet meg čufolnnaiak ef tudatlannak mondanaiaak haluan az ő predikacioiat nagon meg eppwlenek belöle ef vronk kriftus 15 hitire terenek A me mikoron a Balakhiuf neuü herczeg kih eret- nek vala haborgatnaia a kereztienöket Annera hogi meg a barato- kat ef f a zwzeketis niluan meg mezitelenituen oftoroztatnaia zent Antal ezt meg haluan leuelet irata nekih kibén igen meg fedde ötet ah kegiötlenfeğről S meg is feniteh hogi iftennek hara- 20 gia zallando feiere ha a gonoztol meg nem zönik meli leuelet el oluafuan a herczeg meg meute f a meli Baratoktol a leuelet kwlte vala igen verete deh öt napoknak utanna loua hatara wluen el efek rola meli loh eroffen maruan ef rugdofuan ötet harmad napon bodogtalanul kih mulek ez velagbol meg efmeruen ifteni 25 ielönedből e zent embör hogi ki mulando volna ez velagbol mind el iara a frateröket kik ot a heginék puztaiaban lakoznak vala f meg erőffituen vrba öket meg monda hogi ki mulneiek hamar ez velagbol f annak utanna meg az ő cellaiaba || teruen egi keuef 121 nap alat meg korula f kettöt a fraterögben kik ő neki tizenöt 30 eztendötül fogu zolgaltanak vala hozza hiuata f iduöffegöf tanu- fagokat aduan nekiök ugian kezögben ki mulek eh velagbol miko- ron zaaz f öt eztendöf volna vyzkerezt nap utan tizenkettöd napon kinek Artatlan teftet a ket Tanituanioek ugian ottan elh temetek a puztaba finkinek meg nem ielőntuen az ő temetefenek heliet 35 miert eh zent embör meg haluan fel fogattata vala ezt velök meegh halala utan is nem akaruan venni fimmi emböri dičiretöt az vristenert kih aldöt mind öröke Amen

A zent pirofka azzoni eleteröl

Pirofka azzoni nômôf romai polgarnak leania vala meli zent zŵzet mikoron a Claudiuf čazarnak zolgai a kereztienôk egihazaba menuen lattak uolna ot Imatkoznya meg fogak ôtet ef a čazarnak viuek beh monduan ô neki hogi e' zent pirofka kereztien volna ki parančola hogi a Iupiter iften Templomahoz vinneiek e' nômôf zizet hogi Aldozneiek ô neki de mikoron imačagot teet volna vrhoz föld indulaf leuen leh efek a baluani iften f a Templomnak negied rezeif el tőrek f nagi fok poganokat ef a Baluani imado papokat mind meg ôleh Ah Czazar kegig latuan ezt el futa onnet f az ôrdögök nagi kaialtafokat kezdenek tenni az Eegben fuizza hozatuan a čazar eh zent pirofka zŵzet ôrczel kezde uerettetni de meniből leh zallot velagoffaggal ef vronk Iesufnak meg latogatafaual mind lólkeben f mind teŵteben meg erôffítetek Maŵod napon a čazar parančolah hogi igen meg oŵtoroztatneiek f annak utanna || palezakai oli igen verettete hogi meeg tetemét is mind el tőrettete de az edôf vronk Iesus megh giogituan mint a fenôf čillag oli fenôfôn ielônek kit latuan a čazar alita hogi ôrdôghi meŵtôrleggel tenneie ezôket minek okaert tōmlôczbe tetetuen ef 20 fok hayat f kôhuert ôzqe oluaztata ŵtalpatol fogua mind teteiglen meg kenettete hogi tōôb ôrdôglegôt ne tehetne f azon eyel nagi fok zentôk giuluen a tōmlôczbe eh zent pirofka zŵzhôz mind eczaka az ifteni dičiredben maradanak de mikoron reeguel a čazarnak ôče a Limeniof kih akarnaia a tōmlôczból ôtet hozni lele 25 tahat a nômôs zŵz egi zeep zegben ŵl f Angialoknak fokaffagah alh kôrniŵle f mikoron a kiralnak ôče a zekôt fel akarnaia fordítani el enizenek az Angialok a zent pirofka azzont kegig a čazarnak eleiben viuen megent a Templomhoz vitete hogi ot erôuel aldoztatnaia ôtet a Baluanioknak ŵymeh mikoron vinneiek az 30 ôrdögök kezdenek az egbe kaialtani hogi igen nagi thŵzbeh volnak f leg ottan az Eegbôl leh zaluan a thŵz a baluani imado papokat kik meg marattanak vala mind meg emizte nepeknek fokaffagauaf f a Baluani iftent porra ef hamuva teue meli dolgot latuan a čazar a warof biroianak kezeben ada hogi nagi kennal 35 meg ôletneie e zent pirofka Azzont kit mikoron a varof hazaba vitetôt uolna a Biro vas gerebeniôkkel zaggattata eh nômôf gienge

ziznek ő testet f ennek utanna tömlöczbe rekeztete eyelre de miko-
 ron reguel a louahatarah űluen menneh valahoua a Tömlöcz mellől ||
 ef beh tekintőt volna lata nagi velagoffagoth ef űlnie zent pirofskat 123
 egi nômőf zeegbe nagi fenőf orczaua f leh zaluan loua hatarol
 pečetőt veteh a Tömlöcz aitariara f őtuen vitezőket hagia az ő 5
 őrizetire f amazok kegig iol haliak vala eyel mind dičirneie az
 vrifent a zent Angialokual Reeguel mikoron a Romaua biro a
 čazarnak eh dolgot meg mondotta volna parančola ah čazar hogi
 az orozlannak vetneiek eh zent zűzset kih neegi napeeg nem eeth
 vala f mikoron az orozlan latta volna a zent pirofskat nagi lyete- 10
 töffeguel labai előth leh fekuek talpat nialuan kit ahme a čazar
 meg parančoluan az ő Rakonfaganak hogi a tömlöczbe vitetneie
 reiaia hertelenkőduen az orozlan meg őle azonnal f ah Czazar
 buuaba a Nômőf zűzset rekeztete nagi feteet Tömlöczben hogi ot
 ehuel őlel neieh meg őtet S harmad napeeg mikoron sem enni 15
 sem innia nem attanak uolna meg kih hozattata ef nagi thizet
 zerőztetuen ő neki beleh uettete de az wri iften efőuel ef zellel ah
 thűznek langiat meg oltuan ferełm nekűl marada eh nômőf zűz
 a thűzben Annak vtanna rekeztete a čazar őtet a Baluani iftenők-
 nek templomaba ef őnnön giurőiu el az Aitot meg pečetőluen har- 20
 mad napon oda meneh ef lata tahat nagi tiztöffeguel zeegben
 űluen zent pirofska azzoni kőrniul vetetőt az Angialoknak feregeuel
 es az ő iftenenek kepeh ah kolab alat el tőrettetőt f čak a pora
 maradot minek okaert a čazar igen meg haragouan kih vitete a
 varof kiuűl f megh parančola hogi feiet venneiek Seh zent pir||ofka 124
 imačagot teuen vrnak aianla az ő lőlket ef wr hiua a Menniei
 dičőfegnek vetelere a poganoknak hallafara f egi vagaffal el veuek
 feyet a hoherők kegig azonnal leh efuen hertelen halallal mulanak
 kih meli zent pirofska azzonnak halalat a Romai piűpők megh
 ertuen mind az egihazi nepekel oda meneh hogi a zent zűznek 30
 testet el temetneie S tyz merföldön Romához temete el nagi tiz-
 töffeggel [nav] a čazar kegig nagi korlaggal meg verettetuen a yoh
 iftentől keuf napoknak alatta őnnön fogaiual testet el raguan
 Bodogtalanul mulek kih ez velagbol az Euticianof papanak ideie-
 ben vriften meg ielőnteh a zent pirofska azzonnak testet a helt is 35
 hol fekűnneiek meli testőt a papa az ő egihazih nepeiuel nagi tiz-
 töffeggel Romaba viue ef a zent Aquillanak űpriftillanak eh
 nômőf martiroknak egihazogban el temete [laheliön] annak vtanna

a heliön hol feiet eh zent ziznek el vettek uala zent Egi hazat
 cenaltahtanak a hiuök ö ehmléközetire vronk Iesufnak tiztöfsegere
 kih eel ef orzagol öröke Amen

Zent Fabian seböftien életökrol valo predikacio
 köuetközik

Vristennek zenti örwljetök vrban mert valasztot maganak
 thwtöket örökfegül ez igeket zent pal Apostol zinte harom leue-
 leben iria előzer a görög kereztienöknek effesombelieknek ef a
 Tituf erföknek az ö zerelmef Tanituanianak meli igeekben intih öket
 10 a lölki örömrre esh ifteni hala adafra kih az ö edöfsegös io uoltabol
 125 enneh sok io||th akara a kereztienökkel tennie ielőful hagi ugian
 örökfegül valazta ah kereztienöketh önnön maganak fielőfben
 azokat kik az öh ez velagi életöket halalra attak edöf vronk
 Iesufnak neueert mert zent Agofton doktornak mondafa zerent
 15 Nagi kegielmeflegnek legie vristentöl ez a zentökhöz hagi ök
 iftennek örökfegi legienek ef az vristen mih örökfegönk legiön kit
 meg gondoluan a yol elő kereztienök ef a zentök nagi bodogfag-
 nak remenfegenek örömet valiak zönetlen magogba sehbölh lön
 hagi a halalt nierefegnek tartiak uala ö magoknak f nagi keuan-
 20 fagual mennek uala a Martiromfagra hagi meg vehetneiek a
 menniei örökfegöt kik közzül a zent fabian papa ef a zent Seböf-
 tien viteezh eh mai napon inkab akaranak meg ölettetni honnem
 mint ez velagba elnie meltan mongia azert mah örolok Ania
 zent egihaz ez igeket Iftennek zenti örwljetök vrban mert örökfegül
 25 valasztot az edöf Iften ömaganak thwtöket meli igeek melle
 Harom rendbeli tanufagonk lezön Elfö az ifteni ualaz-
 tafnak titkon valo uoltarol Masodik a Bodogfagra valasztafnak
 legieiröl harmadik tanufagonk legiön az ö életökröl az Elfö
 melle kerdik doktorok myert nem akaria az edöf iften hagi
 30 niluan tugia embör ha valasztotta ötet az örök bodogfagra a uagi
 nem mert finkih nem monthattia zent Bernald doktornak mon-
 dafa zerent [hagi] igazan hagi ö a valasztattak közzül egik volna
 mikoron ezt mondani a zent Iraf ellen uagion mert a zent Iras

azt mongia hogi nem tugia embör ha zeretet||re melto vagi giülö-126
 feegre de mindönök iouendöre tartatnak bizontalan felelnék zent
 doktorok ehre f ugi monnak hogi a yoh iften nem ok nekwl akara
 ehkepen mert igi Alkolmasb a valasztattaknak Iduössfegökre iol lehet-
 az vristen ezt Nemelieknek de keufeknek meg ielőntötte meeg 5
 eltögben de maga közönfeggel ugi akara hogi bizontalan legiön
 emböröknek ef ne tugiak az ő ualasztafokat niluan egiebek közöt
 Imez Negi okaert Elő z e r mert a binöknek elh tauoztatafara ef
 a yo miuelködetnek f az lölki Iozagoknak Alazatoffagnak eerth
 elkwlének ergalmaffagnak engödelmeflegnek iozanfagnak Aita-10
 toffagnak Bekefegnek kegiössfegnek ef a többinek giutefere kikkel
 a Bodog elettire iuthatonk haznofb embörnek közönfeguel zoluan
 nem tudnya ha valasztatot az örök elettire uagi nem hogi mind
 niaian bizodalmok ef Remenlegök legiön az vristennek iouolta-
 b[ol]an kiböl mindön emböröket akar Iduöziteni ef keriek az vrist-15
 tent mind az ő iduössfegökert zorgalmatoffaggal f mind az
 egiebekeert ehre intih vala zent pal Apofitol a kereztienöket iruan
 Timoteof pifpöknek yrt elfö Leuelenekh mafodik rezeben
 monduan mindönöknek előtte ezt akarom hogi kõniörgesök ef
 imaçagok legienek f hala adafok mindön embörökert ef a kiralio-20
 kert f kik feiedelömfegben vannak hogi nyugodalmas eletöt vifel-
 heffönk mindön kegiössfegben ef tiztafagba mert ez ioh dolog ef
 kellemetöf a mi iduözitö iftenönknek előtte kih mindön emböröket
 akar iduöziteni ef az igaffagnak efmeretire iutnia mert bizoni
 dolog ezh || hogi ha tunnoiok közönfeguel kyh Iduözwl közzwlönk 127
 S kih nem? ah gonozokat fem feddenöiök meg fem Imatkoznank
 eröttök maftan kegig iol lehet niluan tugiok mint zent Agofton
 doktor mongia hogi finki töbet nem elhet Annal mit az vristen
 kinek kinek mind rendölt de maga a korokat nem alkolmatlan
 vruofoliok ef keresönk ő nekiök egeffeg adhato vruoft ezönkepen 30
 iol lehet finki neh iduözwlön egieeb hanem čak ah kit vristen
 valasztot de maga a kih vetközik ah gonoffagrol meg feddendö fem
 kelh el hanni a feniteköt a gonozoktolh ezöket mongia zent
 Agofton doktor Mafod oka miért nem akara a yoh iften meg
 tunnonk ha valasztot minket vagi nem? hogi a kik binögben elnek 35
 keçegbe efefnek okat igazan ne vallanak f töb binöket ne tenne-
 nek tuduan önnön magokat el karhoznia ehre mongia zent Bernald
 doktor az vronk kriftus az ő zent veret ada eröttönk valçagra

oldalabol vizet ada meg mosodafonkra lölket iutalmonkra ada
 a magaf meniörzagbol zent lölköd ada fegečegönkre finki azert
 kečeegbe ne effek de tarča meg magat a bintöl effoglalia ő magat
 az iduőffegnek Abrazattiaba ezt Ielőnti zent Agoſton doktor i
 5 magiarazuan zent Ianof Euangeliomat f az vronknak mondatat
 Sinki nem iőh en hozzam hanem ha Atiam vonzia őtet ez igekön
 ugi mond čak ezh kelh hozzaia hogi ha nem vont ő hozzaia imat-
 kozial hogi vongion ha nem valasztot imatkozial hogi valazion bizoni
 penitenciat tartuan feh kepen iduózwlz Harmad oka hogi az
 128 vriften akarah hogi ne tugiok ha valasztot||tak uagionk a uagi nem?
 hogi a kiket valasztot az őrök Bodogfagra azok ellen kiket ne
 valasztot ne keuelikőgienek meg utaluan őket de mindonkoron
 Alazatoffagban eluen finkit neh merezkőgienek meg vtalni akar
 meli nagi binőf legiön ef nem tuduan o magokat if ha zeretetre
 15 uagi giulőffegre legienek meltok ehre mongia zent Agoſton doktor
 čak az vriften tugia kiket ualasztot mert fokban vannak Ania zent
 Egihazznak kiuüle kik eretnekőknek if mondatnak kik fok kerez-
 tienőknek iobbak iften előt mert ha ma őket igien latioh holnap
 nem tugiok miueh leendők Azert hogi azok kiket a yoh iften őrök
 20 elettre valasztot az Alazatoffagnak myatta malasztot erdőmlienek
 azt akara hogi ők fe tugiak bizonnial ha iduózwlnek Negiedzer
 hogi ah kereztienők mindoha vigiazianak az ő Iduőffegőkhoz hogi
 el neh effenek feh higienek az Eretnekfegnek meli azt mongia
 hogi a valasztal ketelenlegöt neuez mert iol lehet bizonfagat
 25 ielőnti az iduőffegnek de maga nem ielőnt zwkfegöt Auagi ketelen-
 legöt mert zent doktoroknak mondatok zerent ezt mondani hogi a
 kit wriften valasztot akar mint eliönis iduózwlni kelh a ki kegig
 karhozattra ualo akar mini iot tegiőnef ugian karhoznia kelh
 nagi eretnekfeg ef teuőligef mert hitőnknek agazattia ellen vagion
 30 mikoron hitőnk ezt tartia hogi valakik iotth tettenek őrök elettre
 mennek a kik kegig gonozwl čelekőttének mennek őrök thwzreh
 129 ezert mongia zent Gergőli papa a Meniör||zagra ualo valasztal igi
 zerőztetöt az vriftentöl hogi a valasztottak ahra ne iuffanak ha
 nem čak erdőmőknek ef keniörgelőknak miiatta mert foha a
 35 binőfőket vriften el nem vezteneie ha az akarat zerent valo binő-
 ket bennők nem lelneie [mikoron] azert a yo iftennek valasztafa
 uagi a karhozandoknak meg latafa nem ielőnt zwkfegöt mikoron
 a yok a malasztanak myatta meg iobbulianak a karhozandok kegig

akarat tiok zerent a binögben maragianak mert ha ez ugi uolna
 hogi a valasztottak ketelenfegből uagi zwkfegből iduözwlne nek ef a
 karhozandok [ef] el veznenek zwkfeegből tahat fimmi nem lenne
 törtenedből ez velagon de uagi alunneiek embör a uagi ennehiék
 akar mit tenneh mind zwkfeegből tenneie myert vriften azokat⁵
 mind öröktől fogua tutta hogi meg leznek kit igen nagi oktalán-
 fagh čak gondolnya ef ezöket mongia zent Agoston doktor a
 törüeni kóniüben meg gondoluan ezöket eh nömöf zent Fabian
 papa ef Seböstien vitez kiket az edöf Isten öröktől fogua maganak
 orokfegwl valasztot uala hogi az ifteni valasztafnak malaztiat el¹⁰
 neh vezteneiek de inkab meg nierhetneiek nagi iamborwl ef zen-
 twl elenek f meeg az edöf vronk Iesufnak neuueert megh akaranak
 test zerent ölettetnie ef halnya

Mafodik tanufagonk a valasztafnak esmere-
 tiröl legiön az az Megh esmerhetieh embör? valami iegióg-¹⁵
 ből kiket valasztot a yoh iften az örök Bodogfagra a || uagi nem? ¹³⁰
 Reiaia felel zent Bernald doktor f ugi mond hogi iol lehet a
 kegielmef wriften a mi Iduöflegönkröl niluan ualo esmeretöt nem
 adot de ah mi remenfegönknek bizodalmaert ef vigasztalafonkert
 hogi kečegnek keferwfeguel ne kenzodnank mind zönetlen ada²⁰
 niluan ualo Iegióket ehröl Elfö iegí vronkhoz valo eggiefwles az
 ö hitinek fel veteleuel mert am önnön maga mondah meg irta
 zent Mark Euangelista az Euangeliomnak vtolfo rezeben ah ki en
 bennem hyend f meg kereztlöködikh iduözwl valaki kegig nem
 hyend en bennem karhoztatik mindön azert aki eh mi hitönknek²⁵
 kiüüle uagion karhozik Mafodik Iegi ah ioh elet mikoron
 valaki iftennek parančolati zerent elh nem akaruan soha azok
 ellen fimmiben tennie mert Am ugi monda Iduözitenk mint zent
 Match ir'a az Euangeliomnak tizenkilenczedik rezeben ha beh
 akarz az elettre mennie tarč meg a parančolatokat Harmadik³⁰
 Iegi mikoron embör otalmazia magat ah binösoktól a minere
 tehetih mert a zent Iraf mongia hogi fimmi förtelmef oda nem
 mehet sem azok kik hazukfagot zolnak ef utalatof dolgokat teznek
 ehre mongia zent pal Iruan Timoteof pispöknek irth mafod leue-
 lenek mafod rezeben Meg esmerte wr azokat kik ö uey hogi³⁵
 el tauoziek a gonoffagtól mindön ah kih vrnak neuet hya igen
 nagi iegie azert az iduöflegnek a binöktetelenek meg bantafa
 mert az vriften mongia Oseaf profetanak zaia altal beh čenalom

a te vtaidat thwiffekkel az az meg bantlak hogi neh teheffed
 131 a binõket de ah kiket zaba||don boçat a gonoffagra yegienek
 meg ezõk hogi meg vetõtte õket az vristen Negiedik Iegie
 az iduõffegnek mikoron embõr zeretettel halgattia az vristennek
 5 igeiet el azokat beh is teliefiti mert õnnõn maga vronk Iduõzitenk
 monda ah kih iftentõl vagon az az valasztatot õ tõle az õrõk
 elettire halgattia az vr Iften igeiet engeduen az õ ihlesenek el
 intefenek ezért mongia zent Gergõli doktor õrõk halálnak vezõ-
 delmetõl igen felietõk ha az eletnek igeiet elmetõgben nem tar-
 10 tangiatok Ötõdik Iegie az ergalmassagnak dolgaiban valo
 foglalatosfag mert vronk Iefus mongia Bodogok az ergalmaok
 mert õk ergalmassagot niernek kih melle ugi mond zent Ieroni-
 mos doktor Soha nem oluastam hogi gonozh halallal holt volna
 meg a ki õrõmest foglalta magát az ergalmassagnak dolgaiba mert
 15 fok kõniõrgõi vannak ennek lehetetlen dolog kegig hogi a Sokak-
 nak keremesih megh ne halgattassanak inneet vagon hogi vronk
 Iefus az itelet napian ehrõl kerdõzih meg a kereztienõket Ha to-
 dik iegi a Bizoni penitencia tartaf meli lezõn zeretedbõl mert
 Iduezitenk mondah tarçatok peledõnczet sel közelit hozziatok
 20 iftennek orzaga a Bizon penitencianak meeg a halálnak oraianef
 haznalattia uagon meg mutata ezt elõzer a maz vronk iobia felõl
 ualo zent toluaiha kinek meeg çak kereztfaiaif nem rotadot meeg
 mind ez ideiglen el valaki azért akar a valasztottaknak zami
 kõzzwl lenni tarçon penitenciat az õ bineirõl igazan el bizonnial ||
 132 Hetedik iegiõt ada az edõl iften a valasztafrol a haborufagoknak
 el egieb niomõrwfagonknak bekefeguel ualo el zenuedefet mert
 ugmond zent pal az vristen mindõn fyat meg veri a kit zeret
 emelle mongia zent Agofton doktor ha alitod hogi keferwlegõd
 ninçen auagi haborufagod meeg nem kezdõttel kereztien lenni
 30 mert zent pal Apoftolnak mondafa zerent mindõn valakih iol
 akar elnie vronk Iefusnak akarattia zerent haborufagot zenued
 õruliõn azért a kereztien a haborufagban: mert ha igaz embõr
 meg probaltatik awal ha kegig binõf meg iobbwl uele ezért mongia
 zent Ieronimos doktor halakat adok az en Iftenõmnek hogi melto
 35 uagiok hogi eh velag giûlõl mert az igeretnek iutalmat remenlhetõm
 mert a haborufag az igazaknak nem meg vetefnek iegie de iozag-
 nak giarapodafa Niolezadik iegie a valasztafnak az ziben el
 lelõgben valo Alazatosfag mert vronk Iefus Sentenciaia hogi min-

dön ah ki magat iftenert meg Alazya fel magasztaltatik a mal
 velagou ehre mongia zent Gergőli doktor Niluan ualo iegí a kar-
 hozatra a keuelifeg mint az Alazatofflagh az iduőzŵlefre kilen-
 c z e d i k iegie az valasztanak a bozzufagoknak kŵnnien meg boča-
 tafa mert az edőf vronk Iesuf mongia bočaffatok meg a thŵ⁵
 ellenőtők vetközöknek í nektők ef meg bočattatnak a thŵ bineitők
 valaminemŵ mertekel mertők egiebeknek nektők íf azonnal
 merettetik Tizedik iegiót ada ah valasztafrol az vriften az vronk
 kriftufnak kereztet ef ő zent Anniat hogi ualakik akariak meg
 tunnia ha valasztattak auagi nem ezön || meg efmeriek ha nagi¹³³
 Aitatoffaggal vannak az vronk kenniahoz ef az ő zŵz Anniahoz
 mert Arani zaiuh zent Ianofnak mondasá zerenth embörnek min-
 dőn Iduoffege az edőf Iezuf kenniaban alh ef mindőn bodogfagonk-
 nak oka az vronk kriftufnak kereztfaisa ennek okaert fokat oluafonk
 ah binőfők közzŵl kik halalo[n]knak ideien vronk kriftufnak ken-¹⁵
 niahoz miert Aitatofok voltanak malasztot ef dičőfegőt niertenek
 čudakepen Ezönkepen iegí az Iduőffegre a Bodog zŵz Mariahoz
 valo Aitatoffag ef mert ugi mond a zent orofius a kiket az Iften-
 nek Igaffaga nem iduőzithet a Marianak ergalmaffaga Iduőzitheti
 azokat mint ezt az edőf Iften zantalan leth dolgokal meg mutata²⁰
 ef čuda tetelőkkel a mi Remenſegonknek bizodalmara

Harmadik tanufagonk az ő eletőkről lezön í
 előzer zent Fabian paparolah zent Fabian papa ef Mar-
 tir Romai polgar giermőke vala ínagi Iamborlagba ef zenčeegeben
 neukődek fel ímikorön az Anteriuf papa ez velagbol kih mult²⁵
 volna í mind az Egihazi embörők í mind a kereztien nepek az
 Egihazoz giultenek volna hogi ífmeég papat valasztananak ő íf oda
 meneh baratiual ef imeh mikorön varnaia a papanak valasztafat
 egi feyer galamb zalla feiere í meg zolala a galamb monduan Im
 Romai pífpőkke valasztatol kyn mind el čodalkozuan azonnal egi³⁰
 akarattal papaua valasztatek eh zent Fabian papa oli igen nagi Aita-
 toffaggal uala a Martirokhoz hogiahoz valo fel papokat ef űubdia-
 konofokat valazta mindőn orzagra kik meg írniaiak a zent || marti-¹³⁴
 romoknak čelekődefőket hiuön oli igen nagi Igaffag zerető vala
 hogi meg a čazart es kih elfő Filőp čazarnak neuztetik Romaban³⁵
 kyh čak vyonnan terth uala a kereztien hittre mikorön hufuet
 zombattian ot akarnaia a Sanktorionba az ifteni dičiretőkét meg
 hallania nem engede myg meg nem gionek ef a penitencia tartok

közze nem alla ki az Aitatosz cazar meghis tön smikoron eh zent Fabian papa tizenharom eztendeig birta uolna a papafagot a decius cazar ki előz a Filőp cazarinak feh hadnagia vala mikoron ötet Arultatosz kepen mordaliul Satoraba aluuan meg ölteh volna
 5 fa cazarfagba ferközöt volna az ő vranak meg ölefe utan e zent papat if az edős vronknak hitiert meg ölettete iduözitenknek ziletefe utan ket zaz ötuen harom eztendöbe mikoron irnanak a zent Seböstien vitez kegig Mediolanomi nagi nömös polgar vala dioklecianof el Maximianof cazarok ideieben kih mind ah ket-
 10 tőnek oli igen nagon keduögben vala hogi soha nala nekwl nem akarnak va[nna]la lennie faz elfő feregnak feiedelömsfegetis nekih attak vala de ő ahra lakik uala uduarnal hogi a hiu kereztienöknek kiket a cazarok mindönwt ölettetnek vala felelmef lölköket a ken-
 15 maga ezt el titkolta uala nem felelmeben de ah kiket lat uala a kereztienök közzwl hogi a kentol ualo felelmögben el akarnanak iduözitenknek hiteröl tirnie azokat meg erőfliteneie nagy bole
 135 embör valah figen igaz mondo mindön ioh elkwlögben te||kelle-
 20 tőf minek okaert mindönök zeretik el tiztölük uala ötet Mikoron a keth zent Atiaszakat Marcellianof el Markof meg fogattak volna a cazarok a kereztien hiteert hogi feiöket vetetneiek ha azö ifte-
 25 nököt nem imadnaiak kik a Nömösh Tranquillinus vrnak fyai vala-
 30 nakh kiket eh zent Seböstien vitez tanitot uala a hitre mikoron eh nömös ifyak a lok kenzenuedeföknek utanna vettek uolna a
 25 kromaciustol a [nag]niak vagafnak Sentenciaiat ha a baluani iftenöknek nem aldoznak s az ő Anniok ezt meg ertötte uolna
 35 hait meg ereztuen hozzaiok menef el meliet nekiök mutogatuan kiuel öket fel tartotta uolna nagi firua kezde kernie öket hogi tenneiek akarattiokat a cazarinak ven Atiok el hozzaiok hozata
 30 magat zolgaiual ffeiet meg meztelenituen smeg özwlt zakalat el hait zagatuan könuhullatafokal Siralmas zokat tezön uala el löuenek felelegök if ölögben tartuan az ő kis giermöčkeiöket min-
 35 dinik nagi iaigatafokat teuen mind az egiglen melieket latuan eh nömös keet Atiaszyu megh kezde ziuök raitok hafadni kith latuan a
 35 Bodog zent Seböstien vitez kyh el ahkoron ot alh vala beh teluen zent lelökel ah mastani eletnek röuid uoltarol el meg vtalasarol fa yöuendö eletnek diöflegös voltarol nagi edös bezedöt törlite elöttök feh nömös Atiaszyaknak lölköket a zent Martiroknak pel-

daiaual kezdeh fel gerieztteni a martiromfagnak zenuedefere ezök
kegig leznek uala a Nikoftratof feiedelömnnek hazaba hol foglagba
tartatnak vala ez ket Atiafyak kinek felesege a hozzu korfa||gnak 136
myatta meg nemwlt uala de maga a hallafnak Aiandokat el nem
vezöttöte uala Smikoron ezöket zolta uolna zent Seböstien nagi
hertelen ualo velagoffag zalla meniörzagbol reiaia kiuel egi oraig
oli mint meg fenöföduen eh nömöf vitez egi zeep palastdba fel
öltöztetek fhet Angialok körniwl veuen ötet egi zeep Ifyuif ielönik
nekih smeg cokoluan ötet ehzt monda te mindönkor en velem
leezh kit latuan a zoe Nikoftratofnak ö felesege nagi hamarlag- 10
gal ah Seböstien viteznek laba eleiben efek siegiel keer vala töle
bočanatot myert nem zolhat vala smeg ertuen zent Seböstien az
ö nemesagat monda ha en igaz zolgaia uagiok ah kriftus Iesufnak
ef igazak azok melieket en zambol hallot niffa meg wr az ö zaiat
sez zouara fel kaialta az Azzoni allat nagi felh zoual monduan 15
Aldottak a te zadnak bezedi ef mind aldottak wristentöl kik a te
bezedödnek hiznek mert latam az Angialt te elötted egi könuet
tartania hol mind meg valanak irua ah melieket mondal meli
dolgot haluan az ö vraif a Nikoftratof terdre esuen bočanatot
kere smind el zabadituan a foglagba ualo kereztienöket keru uala 20
öket hagi zabadon el mennenek de mondanak a kereztienök nem
megiönk fohoua mert nem akariök a giözödelmet el hannonk a
meliet kezdöttönk fa zent Seböstien vitez kegig a Tranquillinuft
ez ket Atiafyaknak attiat ef Anniat fokad magokal egietömbe
mind a Nikoftratofnak hazat meg kerezttöltete a zent || policarpus 137
pappal kik annak utanna mind diöflegöf Martiromfagot zenuedenek
ezönközben mikoron a Romai tizt tartot is a kromaciust eh zent
Seböstien a kereztien hittre terituen mind lölkeben smind teste-
ben meg giogitotta uolna smartiromfagnak palmaiaual fokad magaua
Meniörzagba boçatta volna nem enizthete magat el fokaig de 30
beh mondak a dioklecianofnak hagi eh Seböstien vitez kereztien
volna ef fo akat inteseuel ahittre ef martiromfagra intöt volna
hozzaia hiuata ef nagi kemenion meg fedde bezeddel hagi az
istenöknek ef a çazaroknak ilien halalatlan volt uolna meli zent
Seböstien mikoron mondanaia en a thw Iduöffegtökert mindonko- 35
ron nagi hiuon imatkoztam a bizon istenhöz de ez emböri kezzel
çenalt baluaniokat foha tiztöltni nem akartam mert sem magoknak
sem egiebeknek nem haznalhatnak kith haluan a çazar kih kötöz-

tete a mezöre mezitelen celul az [lo] yefoknek ef meg parančola
 ötet lőuöldőztetnie kik Annera beh töltek a nilakkal az ő zent tētet
 hōgi tőőb bele nem ferhet uala mert ymmar az ő tētet a nilaktol
 nem lathatiak uala salituan ötet meg holtnak lenni el menenek
 5 de mikoron egi őzuegi zent Azzoni allat zolgaiual eyel a tēsthōzh
 ment volna hōgi tiztőffeggel eltemetneie eleuennek lele fel oldoz-
 uan ötet hazahoz viue lgongiat vifele fkeuef napoknak alatta
 megh giogiula telieffeggel Am eh mikoron a čazarok mennenek az
 Eliogabali vczan Romaba eh zent Sebōstien a garadičra fel aluan
 138 meg || mutata magat a čazaroknak ef igen meg fedde őket hōgi
 a kereztiēnōket ilien hamoffan haborgatnaiak kin mikoron čudal-
 kozneiek a dioklecianōf čazar monda nekih Te uagi eh a Sebōstien?
 kith mih meg lőuöldőztetenk ez el mult napogban feleleh eh zent
 Sebōstien en vagiok fahra tamaztah fel engōmet az edōf kriftuf
 15 Iesus hōgi tanubizonfagot tegiek őrōla thwnektők hōgi ő bizoni
 iften Sazonnal beh vitetek a čazarok az ő palataioknak gadoraban
 fmind adzyg el verettetek iftapokal ef buzganiokal myg kih
 mulek a velagbol Stēftit az Arniekzeegben vettetek hōgi a kerez-
 tiēnōk ötet ne tiztōlneiek mint ioh kereztiēnt ef zent Martirt de
 20 eh nōmōf Sebōstien vitez meg ielōnuen ah zent zerzetōf Lucina
 azzonnak meg ielōnte az ő tētet meli heliōn volna fagt ef meg
 monda hōgi kōzelh temetneie zent petōrnek ef zent palnak kopor-
 foiokhoz kit eh nōmōf zent Azzoni allat az utan valo eyel ő zol-
 gaiual beh teliefiteh kinek ő zent tētet laiōf čazar birodalmanak
 25 mafod eztendōieben az ilduinuf apat kih a čazarnak feh kaplana
 vala faz zent dienōfi Apaturfagot tartia uala beh kwlde Rōmaba a
 čazarnak engedetiből ef a bodog Eugeniuf papatol meg niereh e'
 zent Sebōstien viteznek ő tētet fuesio neuū varofban hozatuan heli-
 hōztete a zent medardufnak kapolnaiaba nagi tiztőffeggel kinek
 30 [zolgálnia] mely kellemetōf legiōn zolgálnia ef tiztőffegōth [neki]
 tennie a mindōnhato vriften meg mutata emilien Leth dologbol
 139 oluafstatik a longobardofoknak kōrnicaiogban hōgi egiz||er miko-
 ron egeezh olaz orzag nagi dōōgh halalba tartatneiek ugi annera
 hōgi nehezen giōzneiek egi maft el temetni fkōniōrgenek ayo
 35 Iftennek hōgi meg laffitanaia a halalt f megh ielōnte az vriften
 myg zent Sebōstien viteznek papia neuū varofban oltart nem rak-
 nanak Szō erōklieit oda nem vinneiek faitatofon nem tiztōlneiek
 hōgi adzyg ah dōōgh halal kōzōttők meg nem allanah kit meg

teuen Legh azonnal meg alla a dög halál mi vronk kriftusnak
tíztfőlegere kih elh ef orzagol örőke Amen

A zent Annof Azzonrol való predikacio

Dičdičok az vriften mert el iōth a Barannak meniekōzōie
ez igeket zent Ianof Euangelifta iria latafaryl zerzōt kōnuenek
tizenkilenczed rezeben meli igeket mondah az vriftennek menniei
vduara vronk Iesufnak birodalmarol ef azō fokkepen ualo dičdfegōf
ōrōmirōl de ezōn igeket Ania zent Egihaz mond a zent Annof
Azzonrol kih ehrōl dičekōdik uala hogi vronk Iesusnak lōlki
kegiōfe volna a zizefeg tartafnak myatta kyh eh maih napon vite-
tek a barannak az az Iduōzitenknek giōniōrwfegōf meniekōzōie-
ben meli menniei meniekōzōnek vendegfege meli igen edōffegōf
ef giōniōrwfegōf legiōn mikoron a lelōk az ō terōmtō iftenehōz
egiefwl a zeretetnek myatta ualion kih gondolhatia meg? auagi
ielōnthei? mikoron am zent pal egi keufeh ezt meg koftoluan el-
rittetefenek napian ugi monda zōm nem lathatta fwl nem halhatta
embōrnek čak ziuében sem zalhatot hogi azokat meg tunnaia
gondolnia mineh fok || giōniōrūfegōf bodogfagot zerzōt vriften
az ōtet zeretōknek mert ha igi uagion ez velagon hogi imeh
mikoron valaki fiat meg hazafitia uagi leaniat el agia vendegfegōt
zerōz[ōt] ef nagi ōrōmet mutat a vendegōk elōt nagial inkab az
edōf iften kiralioknak kiralia zerōz meg gondolhatatlan edōf ven-
degfegōt ahkoron mikoron a yoh lōlkōket kiket vronk Iesuf maga-
nak Iegizōta hitnek giūrwieuel kerezčegnek ideien meniōrzagban
vizih ennek okaert hogi az Angialok minket a hala adafra von-
gianak ō mongiak az el kezdōt igeket agionk halat az vriftennek
mert el iōth a barannak ō meniekōzōie meli igeknek ertelmereh
Haromrol lezōn lōlki tanufagonk előzer ahrol mike-
pen smikoron zentōltetik ah lelōk meg hogi erdōmliōn kriftof
vronknak melto kegiōfe lennie Reia felelnek doktorok nōmōf
tanufagokat ehrōl aduan Elfō tanufag imezh hogi a lelōknek
magat vronk Iesufnak zentōlefe kezdetika kerezčegnek ideien mert
a kereztfeg a hidben valo menef ef a tōb egihazai zenčegōknek

kapuya ilien kepen mondah a zent Annof Azzoni magat bölcöbéli
 giermökegetől fogua vronk kriftusnak zentöltnek lenni Masod
 tanufag imez hogi a lelök zentöltetik telieffeggel vriftennek a
 tekelletől zeretnek myatta meli meg peldaztatik az oltari zenče-
 5 gőn mert az vronk zent testenek hozzank meltan valo ueteleben
 ő zent fellegeif hozzank eggiefődik myef ő uele egi test lezönk
 mert önnön maga valaki az en testömet ezih az oltari zenčeegben
 meltan en bennem lakik ef en ő benne ehre mongia uala Bodog
 141 zenth || Annof azzoni Immar az ő teste az en testömböz egiefült
 10 az oltari zenčegnek hozzam veteleben Harmadik tanufag hogi a
 lelöknek zenčege meg törettetik ef el veezh mindön halalof binnek
 teteleuel iol lehet ismeg meg lelettethetik a bizoni penitenciaual
 mert zent Ieronimof doktornak mondafa zerent a penitencia az
 Artatlanfagnak el veztese utan masodik haio kiben embör az örök
 15 halálnak vezödelmetől meg otalmazhattia magat mert keet haiot
 zerze minekönk az vriften hogi ez velagnak tengören iaruan el
 neh vezionk egiketh Artatlanfagnak neuezeh sez a kereztfeeg
 Mafikat penitencianak hogi ah kik a kerezcëgbeli Artatlanfagot el
 vezttötk a penitencianak haioiaban iluen meg maradhaffonk hogi
 20 a pokolnak tengöreben el neh vezzőnk Negiedik tanufag hogi a mi
 lölkönk a koron zentöltetik isten iögiöfeue mikoron mind az
 elmeben f mind a testdben meg tartatik a tiztafag mert zent
 Agofton doktornak mondafa zerent čak a tizta lölkögben zalh az
 vriften Iol lehet a hazaf kereztienök is kik iol elnek istennek
 25 kegiöfinek mondatnak lelök zerent de ielöfb kepen az özüegiök
 miért nagioib garadičan vannak a tiztafagnak a hazafoknal de a
 zizek vgian kiualt kepen vronk Iesusnak lölkih kegiöfinek neuez-
 tetnek fő kegiglen wöh legennek kih melle kerdik doktorok ha
 mindön halalof bwnnel el vez eh a tiztafag? auagi nem mert ugi
 30 mond zent Agofton doktor testdbeli tiztafagot az az zizefegöt
 keufen vallonak de a zibeli ef lölki tiztafagot mindönnek kelh
 vallania felelnek doktorok ehre f ugi mondonak hogi nemikoron a ||
 142 tiztafagot uagi a zűzefegöt erthetiök tulaidonkepen a mineben eh
 iozag kih rekeztih a testi keuanfagnak giarlofagat f eh kepen a
 35 tiztafagh uagi a zűzefeg meg törettetik mind Annezer minezer az
 akarattal reiah engedöt de ha a tetemenniere nem engedöt uagi
 ha engedöt ef nem konetközöt valami okert a tetemeni a peni-
 tencianak myatta meg nierettetik a zűzefegnek erdöme a testnek

zŵzeſege azert egieb halalof binnel a teſti faitalanfagnalh el nem veez ha nem čak hogi eŵel a parančolatoknak tartafa nekŵl örök elettre nem iuthat Maſodzer a zizeſeg ertethetik lelők zerent meli kepen nem egieb a tiztaſag hanem a kerezčeegebli Artatlanſag kiben embör mygh vagion mindön ektelen dolgoktol meg zenuet-⁵ teti önnön magat ſel ilien zŵzeſeg kit zent Agoſton doktor hitnek egeezh voltanak neuez mindön halalof binnel el veztetik mert ſoha egi halalof bŵn ſinčen lölki buyaſagh nekŵl miert hogi a lelők a binnek giöniörŵſegeuel meg giöztetuen el hagia az ő ter-
mezet zerent ualo zeretöt az edőſ Iſtent ſ őrdöghez egiefödik¹⁰ ehről mongia zent Agoſton mindön kereztiennnek lölkeh Auagi kriftus vronknak kegiöſe uagi őrdögnek paraznaia ez ilien zŵze-
ſegöt ha eczer el vezti embör mikent a kereſtčegöt maſzer ſel nem veheti ezönkepen az Artatlanſagbah nem Iuthat de maga a peni-
tencianak erdőmeert a derek zerent valo bodogſagat a ker||eztſeg-¹⁴³
nek meg veheti mert Am az vriſten monda önnön maga a vetkő-
zöt lölkökről zent Ieremiaſ profeta zaia altal o te zegen lelők fok
buyaſagot az az halalof binöket töl a te fok zeretöiddel az az
őrdögnek ſteſtödnek el eh velagnak kiztetiből de maga teery meg
ſhoozam fogadlak tegödet meli teſti el lölki zŵzeſegöt hogi ah²⁰
nömöſ zent Annof Azzoni el ne veztene inkab akara tizen harm
eztendőſ koraban mindön kent el halalt el zenuedni o azert dra-
galatof Atiamſya zereſſed a tiztaſagot mert ennekŵl nem zerettetöl
az wr Iſtentöl

Maſod reendbeli tanuſagonk lezön A zent²⁵
zŵz Annof azzonnak eleteröl kinek eletet el martiromſagat zent
Amboruſ doktor ehkepen iria eh zent Annof Romai vrnak leania
vala teſteben igen zeep lölkeben Artatlan a kereztien hidbe igen
tekelletőſ ſkoraban tizen harm eztendőſ mikoron egi napon a
leaniok ofkolaiabol haza menneh a varoſnak biroianak ſya latuan³⁰
ötet igen meg keduele ſzileihöz kŵlde ſnagi igeretökkel kezde ötet
hazaſſagra kerni ſa zent Annofnak nagi draga kőueket el giongiöſ
aiandekokat kŵlde de a nömöſh zŵz mikepen ganeiokat mindönö-
ket meg utaluan ah kőuetöket derek valazzal bočata monduan
hogi maſ zerette volna ötet előzer kih mind nömöſſeggel zeepſeg-³⁵
gel kazdagſaggal hatalmaſſaggal ſmind birodalmal nagiob uolna ő
nalanal kith ő el mindönöknek fölötte zeretne kinek Annia zŵz
volna el Azzoni || Allatot Attia ſoha nem efmeert volna el hogi ő¹⁴⁴

neki zolgai Angialok volnanak kinek zeepseget mind a Nap smind
a hold čodalnaiah kinek ioh illatia meeg a hallattakatis fel ta-
maztanaia kihoz immar a zeretetnek myatta el valhatatlan egie-
fŵlt volna melieket mikoron meg ertôt volna az Ifyunak kih ah
5 zeretetnek nagi voltabol meg korŵlt valah ô Attia meg erteh hagi
vrontk kristuft mondanaia ô Iegiôfenek kit igien magasztalna meg
ôrŵle fa kereztienszegnek binet monduan ô hozzaia myert nômf
vala nem mereh erô zagot raita tetetni hanem čak hozza hiuta
smonda ha a zwzefeg tenekôd kellemetôf tahat zwkfeg hagi aldo-
10 zial a vesta iften azzonnak auagi a te nemzečegôdnek gialazattia
az ifyakal meg rontatom a the zwzefegôdet monda zent Annof
a the iftenidnek sem tezôk tiztôffegôt smeg sem fôrtôztetôm ma-
nak fôrtelmességeuel mert vrnak Angiala az en testômnek ôrizôie
ef az en vram Iesuf kristus otalmam ennekôm kit te nem esmerzh
15 kit haluan a čazarnak tizth tartoia parančola hagi meg mezitele-
niteneiek e nômf zizet fugi vinneiek a fôrtelmef hazba de az edôf
iften oli igen el fŵrite az ô haiat hagi awal zebe fôdôztetneiek
beh honnem mint a ruhakal mikoron vittek uolna azert az ektelen
hazhoz kezôn lele vrnak Angialat ki a kamorat nagi fenoffeggelh
20 beh tôltôtte vala ftahat egi fenôf ruhat tart kezeben kiben fel
145 ôltôzuen zent Annof nagy || halakat ada az vristennek fenlik uala
az egeezh hazačka ef immar a fôrtelmesszegnek haza Imačagnak
hazaua let vala smikoron ezôk Lennenek imeh az Ifyu azon kôz-
beh el iuta ah varofbeli ifyakal ef nagi batorfagal a fenoffegbe
25 menuen akar[nai]a illetni eh zent zwzet f azzonnal meg foita az
ôrdôg meli dolgot azo tarfi meg ertuen fel kaialtanak monduan
Kegiôf Romai urak segelietôk meg minketh eh hyrre mind a varof
oda giule Atiaef az Ifyunak nagi firua el iuta smonda zent Annof-
nak o mindôn azzoni allatoknal kegiôtlenb mioka ennek hagi a te
30 ôrdôgi mestôrseğôdnek [meg ôlh] nagi uoltat az en fyawnak
halalaban mutattad meg? kinek monda zent Annof ah kinek aka-
rattiat igiekôzik uala fenni awôn hatalmat ôraita faz ôleh meg
feleluen a varofnak feiedelme monda ehben esmerzik meg hagi
nem ôrdôgi mestôrseğôdel tettetd ha a te iftenôttôl meg nierôd
35 hagi fel tamagion Simatkozuan ah zent Annof ottan fel tamada
az Ifiu skezde vrontk Iesuft bizoni Istennek vallania kit latuan ef
haluan az ô Attia ottan el bočattia uala de feluen a čazartol hagi
mind feiet jozagat el veztenieie az ô kepebeli embôrt ot hagiuan

mind fyaua! egietömbe nagi zomorw!agual mene el onnan f a
 baluan imado papok ozlaft zerözuen ah nepek közöt fel kaialtua
 mongiak vala öld meg ez ördögöl Azzoni allatot kih emböröknek
 elmeiet is el vezti kit haluan az Aspafiu! meliet a Simplicianof vr
 kepeben hagi!t uala nagi thwzet tetete el közepibe vette||te a 146
 zent Annof azzont de ah lang kih vtuen magat a thwzböl kezde
 egetnie a körniwlh allo nepet sah nömöl zwzet ingien sem illeti
 uala ennek utanna Imatközek eh zent Annof vrhoz fugi aluuek
 meg a thwz mint ha soha a heliön thwz nem volt volna kit latuan
 a kereztienök kaialtiak vala monduan o meli Ar'atlan el hamof- 10
 fan zenued eh zent Azzoni allat az Aspafius kegig feluen azon hogi
 a meg hafonlot neep meg vina a torkaba eh nömöl zwznek egi
 tört wttete seh kepen az edöl kriftus ez ö kegiöfet el Martirat
 maganak zentöluen viue az örök bodogfagba kinek zwzei tetet
 az ö zwlei nagi örömmel a kereztienökel el temeteek konftantinuf 15
 čazarnak ideieben vronk Iefufnak zwletefe vtan haromzaz skilencz
 eztendöben mikoron irnanak meli Igen io legiön zolgalni eh
 zent zwznek ielölben kik tefti kifirtetöt zenuednek el tiztan akar-
 nak elni meg mutattatik imilien L e t h d o logbol vala egi Iambor
 egihazi embör kih iol lehet tizta embör vala de maga egizer ördög- 20
 nek čeleködeseböl čudalatof tefti kifirtetöt kezde zenuedni de
 mikoron az vristent awal nem akarnaia meg bantania gondola ezt
 hogi a papahoz menne el aldomaft kerne hogi meg hazafulhatna
 kit mikoron beh teliefitöt volna Latuan a papa hogi Iambor
 volna el egiwgiw egi Arani giwrwt ada neki kiben smaragd köh 25
 vala fezt parančola neki menniel haza fha uagion a te egihazad-
 ban zent Annof Azzonn||ak kepeh irua uagi faragua mongiad en 147
 hozzam ö neki hogi eh giwrüuel hagia magat neköd iegiozni kit
 mikoron meg zertzöt volna a pap Iambor Imeh a zent Annofnak
 kepe a giwrüf vyat kih niutuan bele ueue az Arani giwrüt azonnal 30
 a paptol mindön kifirtet el tauozek fmind ez ideiglen emleköze-
 tert vyaban tartia zent Annof azzoni a giwrwt skih muluan a
 pap Iambor ez velagbol ueue az örök bodogfagot kit engegiön
 minekönkis Atia fyu zent lelök Amen legiön

A zent Atianknak eleteröl Adamrol emböroknek
elfö zŵleiökröl

Adam mind emböri nemzetnek Attiah mikepen hogi elfö
embör vala ezönkepen a zentök közöt leg elfö zent lön mert iol
5 Lehet az engödetlenfegnek bineuel meg törüen az edöf ioh isten-
nek parančolattiat igen vetközek de maga meg siratuan az ö binet
a zent penitencianak myatta Annera el mofa hogi vronk Iesufnak
[halala] iöuendö halalaba nem čak hogi bočanatot erdömlé de meeg
halalanak utanna sem lön meltoh valaminemŵ erzekönfeg zerent
10 valo kenra petör kit Iduözitenk a zent Apostoloknak feiedelmeue
ef vikariofaua hagiót vala nem kiffiben vetközek isten ellen vronk
Iesuft meg tagaduan kih bineit konuhullatafokal el mofuan ef
bočanatot neruen nem vezte el a zenčegöt ez Adamot azert a yo
148 Isten mindön terömtöt allatokat mikoron telrömtöt volna akkoron
15 terömté a földnek agiagabol teste zerent löket fimmiböl önnön
kepere ef hasonlatossagára mindön földi eghi fuizi allatnak vrasa-
gat neki adah kiknek az ö parančolattiatból neuét is adah onnan a
mezöröl hel maft damafkon varofa uagion fel veuen ötét az aldot
isten viue a giöniörŵfegnek paradičomaba hogi munkalkodneiek
20 ot ef örizneie ötét fhogi egiedül ne lenne oldala tetemeböl miko-
ron alunneiek tarfot terömté neki Eua Aniankat hogi az emböri
nemzet tölök el zaporödneiek flölögben meg latuan vronk kriftuf-
nak embörre letelet azzonionk Mariatol hazaffagnak törüeniet
zerze uele ef fok Iöuendöt monda vronkrol ef Ania zent egihazrol
25 ezutan az vriften törüent ada hogi neh ehnenek a fanak giumöl-
čeben kiböl ioth ef gonozt tudhatnanak kik ördögnek čalardfaga
myat meg čalattatuan önek a tiltot fanak giumölčeben f leg ottan
meg latak az ö mezeitelenfegöket a figefanak kegig leueleiböl
Leueleft kötenek magoknak kiröl meg feduen az vriften öket a
30 pardičombol kih uete öket ef thŵz fallal körniül veue a yo isten a
paradičomot fkerub Angiált zerze oda örizööl hogi touaba oda
foha neh mehetnenek S mikoron Adam az ö felefegeuel kih
ŵzettetöt uolna a giöniörŵfegnek helieröl lakek Ebronba a hoz
közél a meli mezön terömtetöt vala orcaianak veriteközefeuél
149 miueluen a földet ef nagi munkauál euen a kenieret zwzen || iöuen
ki azert Adam a paradičombol tizenöt eztendöf korogban zŵlek

kaimot ef az ő felefeget Calmanat harmincz eztendőf korogban
 zŵlek Abelt ef delborat kit a me a kaim mikoron meg őlt volna
 irigfegből Adam ef Eua zaz eztendeig firatak az ő halalat kinek
 halala utan meg fogada zent Atiank Adam hogi soha Euat többé
 nem akarnaia meg efmeerni de az wriftennek akaratiabol meg
 kelle a fogadaft tőrní Smikoron azert Adam Atiank Seua Aniank
 immar zaz harmincz eztendők volnanak zŵlek a Setőt fezőknek
 fölőtte harmincz fyok ef leaniok lőn fmind niolezad iziglen lata az
 ő vnokait ele kegig kilencz zaz fharmincz eztendeig Ennek utanna
 halalra korula faző harmadik fya Set el mene a paradičomnak
 10 aitoiara Skőniörge az kerub Angialnak hogi Anna az ergalma-
 fagnak olaiabá kiuel meg kenuen [meg] zent Adam atiankat meg
 giogithatnaia kinek az Angial a fanak Agabol ada kiben vetközöt
 uala smeg monda nekih hogi el oltanaia smikoron meg fogonuan
 giümölčőt terőmtene ahkoron giogiulnah meg az ő Attia smeg
 15 teruen Set zent Attiat Adamot halua lele fel temete a heliőn
 [hog] hol vronk Iesuf meg feztettek ef el temettetek fah fiatalt a
 zent Set el ŵltete az ő koporfoia fölöt kih igen nagi faua neukő-
 dek Salamon kiraliglan kit ő vagata leh faz ő mulato hazaban
 mibe helihőztete kit a Saba kiralne azzon ifteni ielőnedből meg
 20 ertuen hogi a fan egi nagi profeta halna meg kyert a Sidok orza-
 150 ganak el kellenev vezni meg monda Salamon kiralnak minek
 okaert el vetetuen onnan nagi meliőn el reitete a földben meli
 fah Iduőzitenknek kenzenuedefenek ideie hogi el közelgetőt volna
 fel iőue a földből feh uala feh fah kiből vronk Iesufnak a kerez-
 25 fat čenaltatak a papi feiedelmek kyn zent Adam Atiankert ef
 mind az ő nemzečegeert a mi Nőmőf Iduőzitenk a halalt erőttőnk
 zenuede kyh aldot legiőn mind őrkőwl őrőke Amen

Zent pal Apostolnak meg tereferől valo
 predikacio Ihus

30

Te en vram iften minek vtanna meg teritel engőmet peni-
 tenciat tartek ez igeket zent Ieremias profeta iria az ő kőnuenek
 harmincz egiedik rezeben a pogan nepeknek kepőgbe kik meg

terendők ualanak vronk Iesufnak hitire de maga ezön igeket iol
 monthata zent pal Apostol kit az vristen Iduoffegnek vtara
 čoda kepen teriteh az ő zent malasztiaual mert finki vronk Iesuf-
 hoz nem terhet hanemha az vristennek malasztia elől vezi őtet ez a
 5 mit mond zent Gergőli doktor a felfegőf kegiőffeg előzer čelekődik
 mi bennők valomit nalonk nekwl hogi annak utanna kőuetuen
 azt ah mi zabad akaratunk a mi iot keuanonk azt ozton miuelők
 egietőmbe tegie kit az vtolfo iteletben igaz ugian meg aiandőköz ||
 151 mind ha čak mi magonk tettők uolna ehről monda zent pal az
 10 el kezdőt igeket te en vram iften mihelt meg teritel engőmet
 penitenciat tarték az en lok gonoffagimról kih melle kettő-
 ről lezön tanufagonk előzer az ő meg terefenek čodalatof
 voltarol Masodzer a meg terefnek mogiarol az elsőh melle tun-
 nonk kelh hogi zent palnak meg terefe čodalatof lőn harom oka-
 15 ert előzer vronk kriftofert kih őtet meg terite masodzer a modif-
 fagert a mi modon lőn harmadzer zenth pal Apostol ert Előzer
 čudalatof lőn [zent] vronkert mert zent palnak meg teritefeben
 meg mutata Iduőzitenk az ő čuda hatalmat Bölčefeket el kegiel-
 melleget miken hogi ez harom modon zoktak embőrők a vadakat
 20 meg fognya előzer embőrők zoktak meg fogni az oktalan allatokat
 hatalmokal meg viuan ő velők mint ah kik az orozlant vagi a
 meduet meg fogiak Bölčefegőkel mint azok kik tőörben fogiak
 meg őket uagi kalitkabán vagi leebben harmaczer kegiőffegel tart-
 uan neuellen őket kyfdeffegőktől fogua el meg zeli[d]tesőkuel
 25 Ezönkepen edőf vronk Iesuf meg foga zent palt el ioua t-ueh
 hatalmaffagaual földre veruen őtet loua hatarol ifteni fenőffeggel
 monduan ő neki ig n nehez tenekőd az őztőn ellen rugodoznod
 f azonnal meg valtozuan elkwlčeben zent pal mondah vram mit
 akarz hogi tegiek meg foga őtet Bölčefegel masodzer meg mutat-
 30 uan ő neki az embőri giarlosagnak tőret mert nem monda magath
 152 vronk Iesus iftennek vagi iftennek fyanakh || deh embőrnek neuze
 magat monduan En vagiok a Nazaretbeli Iesuf kit the haborgacz
 hogi aző embőrsegenek Alazatof voltat meg ertuen az Istensegnek
 tőreben meg fogattatneiek Meg foga touaba edőf vronk Iesus
 35 [touaba] zent palt kegielmellegeuel is őtet a Šido tőruennek fe-
 keből kiben zwlētōt uala kih veuen el ő zent malasztiaual eltetuen
 Masodzer čodalatof lőn zent palnak meg terefe a velagoffagert
 kih őtet kőriul veue meg teritefenek ideien meli velagoffag őtet

harom kepen hoza a meg terefre előzer hertelen voltaual mafod-
 zer nagi voltaual harmadzer menniei voltaual mert nagi hertelen
 zallah a fenőffeg reiaia ef körőfkörniül mind vala fmeniörzagbol
 is zallot uala a harom binőknek ellen meliek palba valanak meg
 terefenek előtte tudnia mint a batorlag merth vgian hiuat-⁵
 lan mene a papi feiedelmekhoz aldomaft keruen tőlők ehre
 hogi valakik damafcus varofaban vronk kriftusba hiznek mind
 megh fogdofhatnaia azokat ef Ierufalemben vihetneie meg giött-
 rendőül őket mafodik bŵne a keuelifeg vala mert igen feniőgeti
 vala a kereztienőket Iduőzitenk neueert harmadik bŵne a tefti¹⁰
 ertelēm vala [zent palba] mert az o töruent bōthŵ zerent akaria
 uala čak erteni ehre mongia ah magiarazo Iraf ez Igekōn en
 uagiok a Nazaretből ualo Iesus en iften uagiok kih meniorzagbol
 zolok kit the a Sidoknak ertelmők zerent meg holtnak alitaz az
 Isteni velagoffag azert kih zent palra zalla hertelen vala hogi az¹⁵
 ő batorlagat meg yezthetneie nagi uala hogi az ő ke||uelifeget¹⁵³
 meg törneie Meniorzagbeli uala hogi az ő tefti ertelmet mennie-
 iue valtoztatnaia Harmadzer čodalatof lōn a meg teref zent
 palert kiben imez harom dolog lōn čudakepen előzer az ő földre
 verettetefe mert le vere az wr Isten őtet loua hatarol hogi fel²⁰
 emelneie ef a farkasbol barant tenne ef a kereztienőknek habor-
 gatoiabol nagi predikatort Mafod lōn zent palban a meg terefnek
 előtte a meg vakulaf mert a velagoffag ugi vakita meg őtet hogi
 harmad napeeg fimmit nem lata meli napoknak alatta meg tanit-
 tatek vronk Iesuftol a zent Euangeliomra harmadik lōn az ehőzef²⁵
 mert harmad napig sem ewek sem Iuek hogi ozton tudna mind
 ehőzni smind beuőlkődni vronk Iesuferth vala azert Igen čudala-
 tof eh zent palnak meg terefe minek okaert iol illi őtet Anya
 zent egihaz

Mafodik tanufagonk a meg terefnek mogiarol³⁰
 uagion kih melle tunnonk kelh hogi a bodog zent pal Apostol
 Beniaminnak Iakob patriarkanak vtolfo fyanak nemzečegebol valo
 Sido uala smint zent Ieronimof mongia giftola neuŵ varofba zile-
 tek Cilicianak tartomaniaba de Tarfonba tanittatek ef neueltetek
 fel S mikepen zent Lukač iria az Apostoloknak čelekődesfőkről zer-³⁵
 zőt kōnueben hogi zent Istuan protomartirt meg őlek a sidok
 Ierufalemben nagi haborufagot tamaztanak a hiuők ellen hogi
 mind kih ozlanak a varosbol a videgre a zent Apostoloktol meg

valua eh Saol kegig kih palnak hiuattatek az utan meg is zomiu-
 hozuan a kereztienöknék haborgatafokat meneh a papi feiede-
 lömhöz ef leuelet kere töle damasconba hogi valameliet lelne a
 154 varofban az || vronk hiuei közzwl mind fogua vinneie a papoknak
 5 mikepen Ierufalembé čelekődöt vala Smikoron közel volna a
 varofhoz hertelen meniorzagbol nagi fenőffeg leh zaluan körniwl
 ueueh ötet smind az ő tarfiual egietomben földre hullanak fzozat
 lon palhoz a fenoffegbol monduan Saol saol Smit haborgacz
 engömet? kih feleluen monda fki uagi vram? monda Iduőzitenk en
 10 vagiok a Nazaretheli Iesus kit the haborgacz igen kemeni teneköd
 az őztön ellen rugodoznod Slegh ottan meg efmeruen vronk Iefus-
 nak hatalmat kit az elöt nem hizön vala orzagolni meniörzagban
 de inkab mint hamif profetat el karhozotnak lenni rezketue ef
 felue monda zent pal svram mit akarz en velem tetetni? smonda
 15 edőf vronk Iefus ő neki keli fel f meni a varofba ef megh mondatik
 ot mit keliön tennöd az ő tarfi kegig nagon čodalkoznak vala
 raita haluan palnak bezedet de nem az vronk kriftufet kih vele
 bezelh vala fel keluen azert Saol a földről smeg nituan zömeit
 fimmit nem kezde uele lathatni Skezön fogua be viuek a damaf-
 20 kon varofaba fharmad napeg maraduan a vakfagba fem ewek fem
 Iuek Svala ot a varofba Iduőzitenknék egi keduel zolgaia Ananias
 neuü f monda neki meni az Igienőf vczara kerefd meg Iudanak
 hazaban a tarfon varofabol valo Saolt mert a palnak Atia oda
 fogua vitetöt uala az Antiokhuf kirali Ideieben fot igen meg kaz-
 25 dagula fhatalma vrra lön foth zwl eh Saolt iol lehet fido orzagbol
 tamadot vala ugian smonda az Ananias vram hallottam minē fok
 155 gonozt tet ez embör Ier||ufalemben ah te hiueidnek fide is azert
 iöth monda vronk Iesus menniel mert enneköm valasztot edeniöm
 hogi vifelie az en neuemet mind poganoknak f kiralioknak ef a
 30 Sidoknak elötte meg mutatom en ő neki mineket keliön zenuedni
 az en neuemert smeg lata lelögben ezth Saol hogi mikoron az
 Ananias hozzaia menne ottan meg adatneiek neki a lataf fhozzaia
 menuen azert eh zent Ananias palhoz monda Saol Atiamfya az wr
 Iesus bočata hozzad hogi lafh ef beh telieföguel zent lelökel
 35 fkezeiuel illetuen az ő feiet mint egi hal he a feyer haliok le efek ő
 zömeiről fottan latni kezde ffel keluen azonnal meg kereztölködek
 ef etket veuen magahoz meg erőffödek Segi keuef napoknak
 utanna ah Sido giüleközedbe menuen predikalia valia Iduőzitenk

Iefuft bizoni Iftennek lenni minek okaert a Sidok tanačot tartanak hagi meg őlneiekh kith meg ertuen zent pal a kereztienők eyel egi kofarban a varof kőh falan kih bočatak fehkepen kih zaba dula kezőgből fmikoron Ierufalemben ment volna akara az Apoſtolokhoz egiefodnie de miért tugiak uala az elebeli dolgot el tauoz⁵ tattiak uala őtet de vegre zent Borbaf meg eſmeruen hagi vronk Iefufnak hyw tanituania volna kezőn fogua viue a zent Apoſtolok közze h meg bezelle előttők miken ielőnt volna uronk Iduőzitenk az vton nekih fozton igy veuek a zent Apoſtolok közigbe o azert dragalatoſ Atiamfya gondold meg a yoh Iſtennek felfegőſ kegiel¹⁰ meſſeget kih imeh meli kegiőſſen vonzia a zegeni binőſőket ő magaboz kik akariak kyert aldot legiőn őrőke Amen||

Arani zaiu zent Ianof eleteről

156

Az Arani zaiu zent Ianof konſtancinapoli piſpők vala eſ nagi görög doktor az Arkadiuſ čazar ideieben veragozek ez krifoſtomof¹⁵ Ianof Antiokhiabol tamada perſai nőmőſ zilektől zileték Attianak Sekondos vala neue Annianak Antura giermők koraba deaki tudomanra adatek ſigen ifyuh koraba mind meg tanula a zabad tudomaniokat Sattianak halala vtan Romaba mene eſ ot fel veue a čazar zekin valo prokatorſagot de a zegeniőknek iſtenert tezi uala a²⁰ ſegečegot eſ az otalmat ő igallagokban Ennek utanna el hagiuan eh velagi tudomaniokat a zent Irafnak tanulaſara ada magat tihzen niolcz eztendőſ korhban mikoron volna mind a zent Irafrol valo kőnueket korden tanula meg eſ mindőn iamborſagba foglaluan őnnőn magat el hagiua ez velagot ſhazaiaba teruen a zent²⁵ Baſilios doktorral Antiokhianak tartomaniaba egy hegiőn puſtaba lakozoknak mogiok zereſt elenek a zent Baſiliuſ annak utanna hazaiaba mene ſez Arani zaiu zenth Ianof az Antiokhiabeli piſpők fel papa teue kinek halala vtan az Euagriuſ piſpok telieſ pappateue őtet meli zent Ianof eletenek zenčegeue eſ tanuſaganak ből³⁰ čefegeue ſokaknak ſmaganak haznaluan predikallani kezde eſ čudalatoſ kőnueket zerőz uala ſaző Bőlčefegenek eſ Iamborſaganak hire mindőn fele kih hirdettetik vala kih a tiztaſagnak zeretetiert ||

- 157 kementiön tartia vala magat Smikoron a Nektariuf konftancina-
 poli pifpök eh velagbol kih mult volna ef pifpöknek valasztafara
 Igieköznének az Arkadiuf parançolattiabol eh krifoftomof Ianof
 Antiokhiabol Conftancinapolba hiuattatek ef akarattia nekwl ot
 5 ualo pifpökke tetetek kih azonnal az egihazai nepeknek eletit meg
 akaruan iobbitani mindiniknek giwldsegeben efek kik ötet mikepen
 haragof embört ef keuelt el tauoztatuan mindönöknek ragalmaziak
 uala ötet ielőfben hogi finkit az ő Aztalara nem hy uala ezt kegig
 ahra tezi uala mert a nagi zenuedetöflegert mind feiet smind
 10 giomrat igen failalia vala nagi giakorta a köfleg kegig igen zereti
 uala e Nömöf zent embört az ő predikacioiaert meliet tezön uala
 a zent egihaznal nem gendoluan azokal a mit az ő Irigi reiaia
 zolnak valah ah zegeniöknek mindön zwkfegöket meg zolgaltattia
 vala Ifpotaliokat nekiök rakatuan ef a pifpöki iöuedelőmböl a
 15 zegeni koroknak gongiokat zeretettel vilēlueu Segi napon a me
 mikoron a zent pal epiftolait magiaraznaia Imaçagot tön az vris-
 tenhöz hogi az ő leueleiben adna neki telief ertelmet kinek azon-
 nal zent pal meg ielőnek fezt monda en sem ertöttem kwldmben
 az en leuleimet mint Igaz teh smeg çokoluan ötet el enizek előle
 20 kit azö probuf neuü Notariosa iol lat vala kih akkoron azö magia-
 raztiat iria uala ef a zent pal Apoftolnak latafabol igen rezket
 vala kinek eh zent Ianof meg profetala hogi vtanna ő lenne ||
- 158 konftancinapoliba pifpök nagi fok haborufagot zenuede eh' nömöf
 krifoftomof Iambor ef zent pifpök mert ellene tamazta ördög a
 25 çazart fa çazarne azzontef az Igallagaert smikoron a me egizer a
 çazar hazara kwldötte volna eyel a poganokat hogi reiaia giutana-
 iak fel fegiuerködöt Angialoknak ferege ielőnek ő ellenök kik meg
 yeduen mind el futanak ef igi eh keppen otalmazak meg ötet
 zinte kecczer az Angialok vegezetre az Arrianos eretneköknek
 30 tanaçabol a çazar zanki vete e nömöf zent pifpököt le a Nep
 mikoron latta uolna az ő Artatlanlagat fhogi ilien zent embör
 volna meg ozla kit haluan a çazar feluen ezön hogi meg vinanak
 az ő nepeuel ah köfleg meg hattra hozata zent Ianof ugian eröuel
 fah köfleg egö zöuetnekökel eleiben menuen nagi tiztöfleguel beh
 35 hozak a varofba smikoron nem akarna ah pifpöki zeegbe foia
 immar [nem ak] wlnie de çak mint egi zegeni pap ugi elnie a
 Nepeknek fok köniörgefökel meg giözettetuen if meeg ugi ileh az
 ő zekiben ef ugi kezde predikallani mint igaz annak előtte oli

nagi Igallag zeretõ embõr vala hogi mind a çazart smind az õ felefeget legieb nagi vrakat az õ fogiatkozafokert igen kemeniõn megh [fogta] feddi uala kyert nagi giúlõfegbeh vala minek okaert a çazarral meg mafzer zanki vettetek kit az Innocenciuf papa megh haluan igen nehezen veue el Sinatot teuen meg hua ez Artatlan embõrt zanki||vetefbõl el zekiben wltete kih meg teruen az vton 159 meg monda az õ kih mulafanakh napiat sminek elõtte beh Iutna konftancinapoliba az vton a faraçagbol meg korûla fkeuef napoknak utanna kih mwlek ez vilagbol fazonnal nagi kõh efõ leuen konftancinapolnak el videkenek eletet mind el vezte fa çazarne 10 Azzoni el tizenkilenczed napon az õ halalanak utanna kih mulek ez vilagbol smind a Neep ezt kezde mondania hogi az vriften mind ezõket ez Artatlan zent embõrnek hamoffan valo niomorgatafaert miuelte volna a çazarnak kiffebik fya a Teodofiuf eh nõmõf zent doktornak el pifpõknek tetet el ki afatuan a meli faluban el 15 temettek vala konftancinapoliba hoza fnagi tiztõffeggel az õ egi-hazaban el temete vronknak ziletefe utan mikoron harom zaz f niolczuan eztendõben irnanak Bodog azzon hauanak elõtteh hatod nappal mi Iduõzitenknek tiztõffegere Amen

Az Alamofnas zent Ianofrol valo tanufages 20
tõrlitõt Iras

Alamofnas zent Ianof Alexandriaban patriarka vala fnagi zent Iambor valah Egi eyel mikoron imatkozneiek nagi Aitatof-faggal lata egi zepfeghw Leant elõtte megh allani ftabat olay fah kozorw uagion feieben meli zizet latuan eh zent embõr elh çudal-25 kozek raita el meg kerde õtet kih volna famaz azt monda en vagiok az ergalmaffag kih az elõ iftennek fya Meniõrzagbol eh földre hoztam ha || engõmet kegiõfwl vezh iol lezõn dolgod fezt 160 meg monduan el enizek elõle smeg erte hogi az olaion Ergalmaffagnak dolga ertetneiek a Napfagtol fogua oli ergalmaf kezde 30 lenni, hogi eleimonnak az az Alamifnaf Ianofnak neuezetneiek Smind beh giütuen az õ zolgait monda nekik mennietõk elh a varof zerte fuegietõk Regestomba az en vrainnak õ neuõket

mind egiglen amazok mikoron nem erteneiek kikiről mondanaia felele a kiket thw zegeniöknnek hitök ezöket en vrainmnak ef legi-
 töknnek mondom mert ezök bizoni meg fegelhethnek minket fnekönk
 if adhattiak a Meniörzagot akarua egié' emböröket ef az Ergal-
 5 maffagnak dolgaira vonnia zokta vala imezőket mondanya Egi-
 zer a zegeniök kih wluen a Napra kezdenek az Alamifnas embö-
 rökről zollania fa yokrol iot monnak vala a gonozokrol kegig
 gonozth vala egi petör neuü vamor kih igen kazdag es hatalmaf
 uala de Igen ergalmatlan a zegeniökhöz mert az ö hazahoz menö
 10 zegeniöket nagi haraggal el wzi uala ugian yrefön, fmikoron finkyh
 nem lelettetöt uolna a zegeniök közzwl kinek alamofnat adot
 uolna monda az egik mit attok enneköm en ez mai napon ö töle
 Alamifnat vezök smeg zerzöduen velök el hazahoz mene vamor
 petörnek fot kezde allani azon közbe haza iöuen petör wr alamif-
 15 nak kezde töle kernie fmikoron köuet nem lelt volna kiuel a
 zegent meg hagitanaia vtanna uizön vala zolgaia egi kofar kölef
 kenieret fegiket hozai hagita f amaz fel ragaduan tarfihoz futa
 uele smeg monda hogi önnön kezéböl vette uolna az egi kölef
 161 kenieret ket napnak utanna halakra korüla vamor petör ef vit||etek
 20 az vriftennek Iteletire flata neminemw zerečenöket flahat egi
 mertek uagion kezögben fazö tet gonoffagit mind bele rakiak egi
 felöl fmaf felöl lata zomorw keduel neminemw zeep feier embörö-
 ket allania myert a merteknek feleben fimmit nem tehetnek vala
 fmonda egik ö közzwlök bizoni fimmye ninčen töb ez embörnek
 25 kit ide tehetnenk hanem čak az egi kölef kenyer meliet az vronk
 kriftusnak zeretetiert ket napal ennek elötte akarattia nekwl ada
 kit mikoron a mertegben tettek volna egi Arant kezde a binökel
 niomnia fmondanak a zent Angialok eh petör vrnak tegy többet
 valamit ez kölef kenierhöz mert mayd el viznek ah zerečenök fl
 30 oöduan smeg zabaduluan mongia uala giakorta ha az egi kölef
 kenyer kit akaratom nekwl hagitek a zegenhöz ennet haznala
 fualion minet haznal ah ky mindön marhaiat zegeniöknnek ozto-
 gatia? vriftenerth ioh keduel? Smikoron egi napon yoh ruhaiba fel-
 öltözöt volna ef egi tengörbe vezöt embör kih mindön marhaiat
 35 tengörbe vztotte uala ruhat kerne [kerne] iftenert töle azonnal
 leh vetuen yoh ruhait magarol neki ada famaz kegig penzön
 elh ada kit meg haluan a vamor petör annera el zomorodek hogi
 fem ezik fem Izik uala imezt gondoluan nem voltam en ahra

melto hogi ah zegeni en rolam meg emlekőzneiek Smikoron el
 alut volna lata vronk Iesuf napnak inkab fenleni ef egi kerőztót
 feye főlöt ftahat raita uagion az ő ruhaia meliet a zegennek adot
 uala f mondah neki vronk Iesus petőr mit firz? kih mikoron okat
 meg mondotta volna az ő zomorufaganak felele Iduőzitenk mond-⁵
 uan efmerőd eh ez ruhat || monda a vamor petőr iol vram ffelele **162**
 Iduozitenk im en raitam vagion miért nekőm attad halakat adok
 a te ioh akaragodnak mert fazom vala fbe fődőzel engőmet
 magaba teruen annak vtanna kezde bodogítani a zegeniőket
 monduan el vriften hogi adzyg meg nem halok myg egik nem¹⁰
 lezők kozzulők zegeniőknek oztogatuan azért ő marhait tyz gera
 Araniat ada az ő Notariofanak ef monda Meny Ierufalemben ef
 vegi ezőn Arut magadnak de igi adom hogi a my titkót nekőd
 mondok meg tarcad Imez ah titok hogy en is el megíók veled fazt
 mutatom hogi te zolgađ uagiok lagi el engőmet ot egi kerezti-¹⁵
 nek harmincz penzőn soztogađ azt is a zegeniőknek kit ha nem
 teezh en a poganoknak adlakh tegődet el menuen azért Ierufa-
 lembe egi őthvőfnek el ada őtet fazo arat zegeniőknek oztogata a
 Notariof petőr vr kegig mindőn ala valo dolgot el tezőn uala f nagi
 Alazatoffaggal zolgal vala az ő vranak iftenert fugian bolondnak²⁰
 velik uala őtet de vronk Iesuf nagi giakortah ielőnuen ő neki
 čudalatođ edőffegőkuel vigaztalia uala őtet kinek el budofasan
 mind a čazar smind az ő vduara igen bankodnak vala [raita] Ezőn-
 kőzben Conftancinapolibol az ő tarfi kőzwl nemeliek bwlčwert
 ah zent földre menuen faz ő gazdaianal zallanak flatuan az Ebe-²⁵
 dőn eleiőgben zolgalnia petőr vrt kezdenek egi mafnak fugnya
 monduan zinte ilien kepwh vala petőr vram smikoron nagi zor-
 galmatofon nezneiek monda az egik bizon a petőr wr de fel kelők
 ef meg tartom őtet kit haluan vamor petőr zőmigiőt veuen el futa
 on||nan a kapuh tarto kegig fiket ef nema vala čak Iegiel mutatt-¹⁶³
 iak uala neki mikoron az Aitot meg kellene nitnia kinek e petőr
 vr hogi meg nitnaia az Aitot nem iegiel mutata de ugian bezeddel
 parančola famaz azonnal haluan az ő zouat neki felele ef meg
 nita az Aitot fki bočata őtet limez portariuf kezde zollanya smiko-
 ron mind niaian čodalkoznanak ehről mimodon adattatot volna³⁵
 meg azolaf ő neki? monda a ki maft főze a konihaba kih mene ef
 el futa de laffatok hogi iftennek zolgaia ne legiőn? mert ennekőm
 mikoron azt monda niđ meg az ő zaiabol lang iőue kih meli az

en nieluemet ef fŵleimet meg illete fottan hallek ef zolhatek
 sazonnal mind niaian fel zōkdōsuen az aztaltol vtanna futanak de
 fohol meg nem Lelhetek smind a haz beliek miert ötet bolondnak
 veltek uala fraita bozzufagokat tettenek vala penitenciat tartanak
 5 myert ilien zent embōrt tiztōffeggel nem tartottanak Ennek okaert
 oli nagi ergalmaſ embōr vala ez Alamofnaſ zent Ianof hogi ſoha
 ſinki nem kert ō tōle valamit kinel többet nem adot volna vala nagi
 bekefeğōf embōr if Ameh mikoron egyh ōceet valami korčomaſ
 embōr meg pirongatta volna ſimez kegig nagi ſirua meg panaz-
 10 lotta volna az ō battianak eh zent patriarkanak monda ſkičoda
 merte az ō zaiat te ellenōd meg nitnia? higi en nekōm zerelmef
 fyam hogi oli dolgot tezők mah az embōrrel hogi mind ez Alexan-
 dria el čudalkozik raita ſamaz Ifyu meg ōrwluen Ezōn el hagia ſira-
 ſat kit latuan ez nōmōf zent Iambor monda fyam ha en ōčem
 164 akarz lennie || legi keezh mindōn bozzufagoknak meeg verefeğōk-
 nek is el zenuedefere az vriftenert ſazonnal oda hiuata az embōrt
 ef ōrōk zabačagot ada neki s valakik eh dolgot hallak el amolko-
 danak raita ſmeg ertek hogi ehrōl mondotta volna oli dolgot tezők
 mah az embōrrel hogi mind egeezh Alexandria meg čudalkozik
 20 raita A me h egizer mikoron neminemw h embōr Alamofnat kert
 volna tōle ef ōt penzt adatot volna neki amaz többet varuan
 kezde zōmzōmben ōtet porongatnya hogi ilien keuefet adot volna
 meliet haluan a zolgak igen akarak verni de eh zent patriarka
 monda hagiatok el ōtet en Atiamfyai had mongion gonozt enne-
 25 kōm zabadon mert ym hatuan eztendeie uagion hogi en abinōkel
 karomlottom a yoh iftent ſeh keuefet nem zenuednem eh en el?
 legi ſaak penzt hozattatuan elō leh tetette az embōrh elōt monduan
 čak annet hagi ehben a minet akarz Nagi Alazatoſ is uala eh
 nōmōf zent patriarka mert hogi ō ſoha ne ōrūlne az ō nagi meltōfa-
 30 gaba nekiket zerzōt vala zolgai kōzzwl ehōz hogi kik mindōn napon
 azt mondanaiaſ neki ielōſwl inneph napon Emlekōziel meg rola
 mert a koporſoh meg ſem keez hogi egi napon ſe ſeletkōzneiek el
 az ō halalarol Igen Aitatoſ embōr ef vala mert az Imačagba gia-
 korta el ritetik uala ſokzer haliak uala komornoki mondania eh
 35 kepen Legiōn ioh Ieſus en oztogatuan te zent Teſſegōd zolgaltat-
 uan Laſſok meg ki giōzettetik meg Egi keueſ idōuel halalanak
 [halalanak] elōtte mikoron egi azzoni allat neminemw gonoz bint
 tet volna hogi nem merneie meg giōnnia meg mondotta volna

neki fele ez Alamifnal zent Ia||nof monduan yrd meg ötet fhozdz 165
 pečetölue enneköm fimadom az vristent erőtted Amaz miért tud
 uala irnya meg ira fneki viue de egi keuel nap utan meg koruluan
 e zent patriarka ef latuan hogi kih mulneiek ez velagbol nagi zen-
 tül hozza kezűle ef monda halakat adok vram iften te neköd mert s
 meg halgatal illien niaualiaft ki kerem ah te felfegőf io voltodat
 hogi halalomra egy penzömmel több ne maradna fim azt ef ah
 zegeniöknek adattatom fnagi zentwl ez utan ki mulek eh velagbol
 ef el temettetek nagi tiztőffeguel a koporfoba kiben annak előtte
 ket pispőköt temettetőt vala meli zent pispőköknek testők ket fele 10
 valuan közéep aranth adanak helt ő neki kih mulek eh velagbol
 az Alamofnal zent Ianof vronk ziletefe utan ket zaaz főt eztendő-
 ben mikoron irnanak Az Azzoni allat kegig kih meg irt binet pečet
 alat neki atta vala nem tuduan houa tette uolna a Leuelet igen
 firattia uala magat feluen azon hogi valaki kezebe kelne smeg 15
 tunnaiak az ő binet fel menuen az ő koporfohiához ot le boruluan
 nagi firaft tön fazon közbe mikoron finki az egihazba nem volna
 eh nőmőf zent embör ki iöuen a koporfbol patriarkai Rokheto-
 maba a ket pispökel monda az Azzoni allatnak mire bantal meg?
 minket Ihőn a Leuel mint enneköm attad azonkepen smeg a 20
 koporfoba menuen ffel zakasztuan a Leuelet az Azzoni allat nem
 lele benne az ő binet hanem ezt lele heliebe az en zolgam||ert a 166
 Ianof patriarkaert el töröltetőt te binőd kit latuan a zegeni binőf
 Azzoni allat nagi halakat aduan az vristennek Iamborwl ele az utan
 fez nőmőf zent Iambornak erdőmeert veue az örök bodoglagot kit 25
 engegiön nekönk if Atia fyu zent lelők Amen

A zent Ignat pispőknek eleteről

Zent Ignacius Antiokhiái pispök uala zent Ianof Apostolnak
 ef Euangeliftnak tanituania ef lölki fya vala saz edőf Ania Maria-
 ual zömbeif volt f Leueleketis irtanak egi mafnak oli nagi hirőf 30
 vala eh zent Ignat pispök hogi meeg a nagi zent dienőf doktor ef
 bizonit vala az ő mondasaua eh nőmőf zent pispök giakorta halya
 vala az Angialokat eneklefökel dićirnie az vristent mikoron a me

lokaig imatkozot volna a kereztiensegnek bekefegeert nem önnön magaert de a felelmes kereztienökert [mikor] ef a Traianof cazar a giözüdelmes hadbol haza tert volna ef feniögetneie a kereztienöket halallal ez nömf zent pispök eleibe mene ef akarattia zerent
 5 kereztiennekh monda önnön magat kit a cazar azonnal megh valasztatuan [azonnal] tyz vitezöknek ada öriznye ef meg hagia Romaba vitettetni smeg feniögete ötet hogi orozlanokal zaggattatnaya meg ot ötet Smikoron Romaba vinneiek az vton leueleket Ira mindön Egihazaknak kik közzwl a Romai kereztienöknek
 10 imezt ira Siritatol fogua Romaig mind az oktan allatokal viuök eyel napal fogua vagiok tyz vitezök öriznek kik a mi zolgalatinkert tiztre emeltetnek de en az ö gonoffagogból inkab tanulok o Iduöflegöl oktan allatok meliek en reiam boçattatnak fvalion miko-
 167 ron lezön? hogi || ök az en testömet meg ezik agiatok boçanatot
 15 enneköm mert en tudom myh enneköm illik mert keezh vagiok thwzre kereztifara izenket el zaggatafra smindön kenra čak hogi meg lelhessem ef erdömliem az en vram Iesuft kristuft Smikoron azert Romaba uitetöt volna eh zent Ignat pispök monda a Traianof cazar ö neki Ignat smire teritötted el Antiokhiat tölönk? ef tet-
 20 ted az en Nepemet kereztienne kinek monda a zent Ignacius akar- nam ha tegödetis meg terithetnelek hogi mindonkoron meg maradhatnal az vrafagba smonda a cazar Aldozial az en Iftenim- nek smindön papoknak feiedelme Leezh felele zent Ignat a te Ifte- nidnek sem aldozom a te meltolagodat sem keuanom En [fe]velem
 25 meg tehetöd [valamit] ahmit akarz de soha az en akaratomat a tyedre nem valtoztatod S azonnal onbol çenalt botokal mind el töretteteh azö ket vallat ef ket oldalat val gerebeniökel zaggattata kiket mikoron nagi bekefeggel zenuedne eleuen thwzet hozattata smezitelen labbal iartata raita smonda zent Ignat sem thwz sem
 30 forro vyz en bennem meg nem olthattia vronk Iesufnak zeretetit smonda a Traianof cazar Minemw ördögfeökel tezöd ezt? hogi ilien nagiokat zenueduen meeg sem engecz enneköm? monda e zent pispök a kereztienök nem ördögfeöök de thw vattok azok kik a Baluaniokat imagiatok Smonda ah cazar hamar zaggaffatok el
 35 hatatis a was Gerebeniökel ef az ö Sebeit beh tölçetök foual felele e nömf zent Martir Nem meltok eh keuf kenök a yöuendö nagi dicöfegre Smonda a cazar vigietök el elölem mastan f nagi eröffen
 168 meg kötözuen a Tömlöcz fenekere boçaffatok || sottel kalodaba

vffetők ozton harmadnapon orozlanokal eteffetők meg harmad
 napon azért a čazar mind a Romai vrakal oda giľľuen ahol az
 orozlanokal meg kel uala vinia az Antiokhya piľpőknek kih hozat-
 tatek eh zent Ignat piľpők el ket eh orozlanokat bočattata a čazar
 ő reiaia kik latuan eh nōmōľ Artatlan embōrt nem hertelenkōde-
 nek reiaia de a zent Ignat mikoron őket ingōrleneie ehre hogi
 tōľők meg etetteneiek reia hertelenkōdenek fmeg foitak őtet de
 az ő testet meg nem euek iol lehet reia ehōztettek vala őket kit
 latuan a Traianof čazar mind az vrakal meg zōmōrōdek fel men-
 uen parančola hogi beket hadnanak azoknak valakik őtet el akar-
 naiak temetni fah kereztienők fel veuen onnan az ő zent testet
 nağ tiztōľfeggel el temetek Mi vronk kriftuf Iefufnak dičōľegere
 kih eel el orzagol mind őrōke Amen

A zent Brigida azzon eleteről

Brigida Azzoni eh nōmōľ zent zŵz Skociaba veragozek Iuf-
 tinof čazar ideieben meli zent zŵz kereztien el nōmōľ zŵhлектől
 tamada mind giermōľkegetōľ fogua zent dolgogba foglala őnnōn
 magat fmeg kičēn koraban is fel magasztala otet a yo iften čuda
 tetelnek dičōľegeuel mikoron a me az ő Annia kŵldeneie őtet vay
 giutefre a tōľ leaniokal az ynō teybōľ ő ah mit gyŵt valah mind a
 zegeniőknek oztogattia vala fmikoron az ő Annia beh kerih vala a
 mit giūtōttenek volnah ő mindiniknel tōľbet vizōn uala Mikoron
 zŵlei immar hazaffagra akarnaiak Annia fō kegig a zwzeľegōt
 valasztotta uolna minek utanna ah piľpőknek kezen meg eľkŵt
 volna hogi őrōk zŵzeľegōt tartana mihelt a fah oľtart kezeiuel
 ilľľlete az ő zenčegenek bizonľagara azonnal megh zōľdŵľe fmind ez
 mai napeg zōľdōn alh meli čudat latuan az ő zilei vristennek
 aianlak őtet S mikoron egi napon az ő Aratoi Buzat aratnanak
 nagi zapor eľō kezde leh zakadnia eh zent zwzh Imačagauaľ az ő
 vetefe fōľōt meg tarta az effet el kōrōľkōrniul mind el azlala a
 fōľdet de az ő vetefe egezzen eľ zarazon marada a vizet e nōmōľ
 zŵz ferre ualtoztata a kōuet kegig ľoua az ő imačagauaľ A meh
 egizer mikoron egi Erdei vad kan zokot volna az ő Ihaira vronk

Iefufnak neuuel annera meg zeledite ötet hogi myg eleh mind az
 Ihokal lakek mint egi kof velok megion vala a mezöre svelök ion
 vala haza mint egi örök örizőiök A me mikoron kilenez firfyak egi
 embörnek halalara iarnanak fez nömöl zűz zent Brigidanak hire
 5 let volna benne zola velök flatuan hog az ő gonoz kemeni aka-
 rattiokat el nem haithatnaia a gonoz igieközetről imaçagot tön
 vrhoz hogi ellent tartana o zent fellege az ő gonozlagoknak miko-
 ron hazogbol kih indultanak volna hog az embört meg öliek igaz
 olian kepű ielőnek előttök mint a kit meg akarnak vala ölni kit
 10 mind el vagdaluán alitak hogi azt ölteek volna még kire zandokoz-
 tak vala snagi örömmel hazokhoz terenek de mikoron lattak
 volna hogi elne meeg a kit ök meg akarnak vala [meg] ölni töre-
 delmeffegre induluan a zent zűzhöz menenek el terdökre esuen
 előtte meg köuetek el penitenciat tartanak az ő gonoz akarattio-
 15 rol Snagi lok töb egieb čudakalif fenlek e zent Brigida ielőfben
 170 hogi mind vronk Iefuf Smind a Bodog zűz Mallria meg vigasztaluan
 ötet čudalatof lölki edöffegökel miért hogi ő el az vronk Iefuf ken-
 niahoz nagi Aitatoffagual vala faz ő zent Annianak keferűsegehöz
 kiualt keppen valo Imaçagokal azokrol mindön napon firua emle-
 20 közuen A zegeniöknek eh zent Brigida el Aruaknak kegiöl Anniok
 uala nagi Alazatof Mertekletöl vala mindön dolgaiban tizta zemer-
 möl el ert elkűlűw zűz vala smindöhn iozagokal fenluen giertia
 zentölö Bodogania napián nagi boldogűl meg ada lölket vršten-
 nek fueue az örök Bodoglagot kit engegiön nekönk is Atia fyu el
 25 zent lelök Amen Igy legiön

Giertia zentölö bodog azzon napiara ualo tanu-
 sag Ihus Maria

Ah bodog zwz Marianak tiztulasa napia az o törüennek
 mogia zerent vronk Iefusnak ziletese utan Negiuen napon lön
 30 mert ő Törüenne az vršten meg parançolta uala Moifes profetanak
 zaia altal hogi valameli Azzoni allat firfiutöl fiat fogadna el zűlne
 emböröknek tarlasagaban heet napeeg ne lenne azok kegi beh
 teluen ha akarnaia hazabol kih mehetne embörök közze deh maga

harmincz három Napig meeg az utan egihazba neh mehetne de a
 hogi a Niegien nap beh telneiek ozton egihazhoz menne ef a
 giermőköt Aiandekokal a templomba fel vinneie ha kegig Leanzot
 zwl vala keet [Anneh napeeg] Niegien napig nem mehet vala
 egihazoz ezt kegig ahra parancoltah vala az edöl Isten hogi mike-
 pen a lelők Niegien napon a testnek fogontatata utan terömmtet-
 uen ef a testnek templomaba öntetuen m||eg förtöztetik a testhöz 171
 valo egiefwlefből ezönkepen ismeg Niegien napon a zent egihaz-
 hoz menuen a lelők a testnek förtelmessegetöl meg tisztulna vagi
 lelők zerent zoluan parancoltatot vala azert eh dolog hogi meg 10
 ielőntessek mert azok Erdömlik hogi viteffenek a Menniei Tem-
 plomba kik a tyz parancolatokat a Negi Euangeliomnak hiteuel
 igieköznek meg tartania a Leanzoknak zileteseben kegig keet anne
 Időnek kennia adatot vala reiaiok mert az ő testők ket negien
 napon lölköfittetik meg meli törüenre iol lehet ah Bodog zwlz 15
 Maria miert zizen fogatta vala az o zent fyat nem vala kötelef de
 maga meeg is fel akara vennie Imeh Negi okokert Előzer
 hogi az Alazatoffagnak peldaiat adnaia minekők meli Alazatof-
 fagot edöl vronk Iesuf önnön magail meg mutata magaba sok
 keppen zwlteseben körniül metelteteseben ah Templomban eh maj 20
 napon fel vittetteteseben mert mikepen körniwl akara meteltetni
 ef meg kereztołkodni nem azert hogi a binögből meg tisztulna
 melieknek ő benne heliők nem vala de hogi minekők az ő melife-
 göf Alazatoffagat meg mutatnaiah ehre mongia zent Bernald dok-
 tor o Bodog ziz Maria bizoni nem zwkfeg vala teneköd a meg tiz- 25
 tulaf mikent a te fyadnak ah körniül meteltetef de legi ah töb
 Azzoni allatok közöt te if egi mikepen hog a te fyad ef egyk lön
 a töb giermőkőknek kozotte Masodzer fel ueue vronk Iesufnak ő
 zent Annia a tisztulafnak törüeniet hogi a törüent beh teliesiteneie
 harom törüeni ala ada Iduozitenk mah önnön magat az ő zent 30
 Anniaual [a iozagnak] előzer a meg tisztulafnak törüenie ala Annak
 meg mutatafara hogi minek utanna az edöl Istennek parancolatit
 meg tartiok azt mongiok meeg || is hogi az vriftennek meltatlan ef 172
 haznalatlan zolgai uagionk masodzer ada vronk Iesuf magat az ő
 zent Anniaual ma a meg valtafnak törüenie alah mert a pap 35
 adzyg Azzonionk Marianak a giermők Iesuft meg nem ada hogy
 az Atia Istennek beh mutata myg őt penzt nem ada nekih mert
 vriften ő törüenben igi parancolta uala sez törüent is Beh akara

ma vronk Iesus teliesíteni hogi my el meg alaznoiok magonkat
 mikoron binőfők legiōnk harmadzer ada vronk Iesuf magat az ő
 zent Anniaual az Aldozatnak törüenie alah mikoron akara a pap-
 nak főőg az vriftennek keet galamb fual uagi gerlice fual [akara]
 5 aldoznyaah zegeniőknekh Aldozattiat ualasztuan nem a kazdagö-
 ket hogi mi el zeretnőiök a zegenifegőt fakarat zerenth valasztano-
 iok azt magonknak mikent ő zent fellege Harmadzer a bodog
 zwz Maria fel mene a tiztulasnak törüeniére hogi eh törüenh vy
 törüenbeh leh tetetneiek mert miken a velagoffag mikoron el yōh
 10 a setečeg el veezh ezōnkepen miert a bizoni tiztulas el iōt az az
 vronk kriftuf immar nem zwkfeg a peldazat zerent valo tiztulas
 Negiedzer a tiztulasnak törüeniet fel veue Azzonionk hogi meg
 tanulnoiok a lōlki meg tiztulasť mint kellene tennōnk mert a mi
 bineingbōl meg nem tiztulhatonk iobban mikent aldozatokkal az
 15 az ioh miuelkōdetōkkel sielōfben Alafmifnalkodafokal bineinkrōl
 valo ohaitaffal el kōnuhullataffal ftiztafag tartaffal fel Menuen
 azert azzonionk a Templomba az ő fyat a papnak ada el őtet őt
 penzōn valta meg ah paptol mert az vriftennek parančolattia ||
 173 zerent Iacob tizen egi fyaitol zarmazot nemzečegōknek elfō zwlōtti
 20 meg valtatk uala de ozton őreg korogban a Templomba kelh
 vala az edōf Istennek zolgalmiok miken hogi a tizta lōlkōf okta-
 lan allatoknak is elfō zwlōttiuel uagi fyaiual kelh vala az vriften-
 nek Aldozniok Annak emlekōzetire hogi a yo Isten mikoron a
 Sidokat kih akara hozni Egiptomnak foglagabol mindōn haznal
 25 az orzagban mind embōrōknek smind oktalan allatoknak elfō
 zilōttet eyel a zent Angialok a kiralinak bineert meg őlek Nemeli
 oktalan allatnak elfō fyat mint a zamaroknak egi ihon kelh vala
 meg valtani nemelnek elfō fyat meg kel vala őllyōk miken az
 ebeknek Smikoron azert Iduōzitenk Iesuf Iudañak nemzetebōl
 30 tamada meg kelle ő neky el zent Anniatol őt penzōn a pap keze-
 bōl [meg] valtatk Adanak meg ennek fōlōtte keet galamb fyat
 vagi keet Gerliczeth mert eh uala ah zegeniőknek aldozattia az ő
 fyokert a kazdagok kegig egi barannial tartoznak vala a papnak
 Neuztetik kegig eh mai zent Nap Giertia zentōlō Bodog
 35 a z z o n i n a p i a n a k i f [neuztetik eh mai Innep] miert hogi eh
 mai napon giertiat zentōl Ania zent egihaz el egōh giertiakal
 iariok a profonciot kit Ania zent egihaz harom okaert zerzeh Elō-
 zer hogi a hitōtlenfegőt a kerezťienōk kōzzwl kih irtanaia mert

Regönte a Romayak a Marf isten Annianak töztöflegere kit ök februanak hinak uala mindön ötödik eztendöben egö fakliakkal ef zóuetnekökel kerulnek uala mind ah varof zerte hogi az ö fya a Marf Isten kih ö veleködefök zerent hadnak Iftene giöz||zödelmet 174 adna nekik mindön ellenfegökön fezön időben a pluto istennek is kit ök a pokloknak Iftenenek hiznek vala hogi az ö hallatioknak ergalmaf lenne nagi aldozatot teznek uala ef mind eczaka egö giertiaknal ffakliaknal uigiaznak vala smyert azokast nehez el haginia azokis ah kik immar ah poganlagrol a kereztienfegre tertenek vala ez ö teuöligö zokafokat nem hagiattathattiak vala el 10 uelök fannak okaert a Sergiuf papa ugi zerze hogi a kereztienök mindön eztendöben ez mai napon egö zentölt giertiaual meg kerwlneiek a zenth egihazat vronk Iesuf Annianak tiztöflegere Masodzer hogi mindön Embör el erteneie ehböl hogi a bodog zŵz Maria oli fenöl foli velagof uala ef tizta a bintöl hogy nem 15 čak hogi önnön magaba nem vala binre ualo hailaf de az ö zenčegenek iozaga meegh egiebekben if meg oltia uala a binnek keuanlagat harmadzer neuzeztetik eh mai innepe Azzonionk Marianak giertia zentölö Bodog azzoni napianak a lölki peldazatert hogi meg mutattatneiek ah giertiaba mih volna vronk Iesufba? sminek 20 kellehne bennönk if lenni mert mikepen a [vyuzba] giertiaba harom vagion vyuz Beelh ef thŵz ezönkepen Iduözitenkben a vyuz kit a zegen fergek a mehök giutnek vronk Iesufnak zizei zent tef tet peldazya a vyuz alat ualo beel az ö Artatlan zent lölket a Thŵz kegig uagi a giertiaban ualo velagoffagon ertetik az ö bizoni 25 Istenfegre mert a zent Iraf mongia hogi a mi Istenönk meg emiztö thŵz peldazia touaba az egö giertiaual valo profoneio a mi tiztulasonknak mongiat hogi valakik a binögböl kih akaronk tiztulni tahat legiön bizoni hitönk fogiok ioh miuelködetökre magon||kat 175 [nak] ef mindön iot čak az vriftenre tekintue tegiönk mert mike- 30 pen a giertia myg meg nem giuttatik uagi meg oltatik meg holt ezönkepen a kereztien hyt meg holtnak mondatik a yoh miuelködet nekwl o azert dragalatos Atiamfya zolgali az Isten Annianak ha az ö zent fyanak kedueben [azert] akarz elni mert hatalom adatot ö zent Azzonfaganak mindönöket Iduözitenie az Aldot wr 35 Iftentöl kih eel ef orzagol földön Menniön mind öröke Amen

Zent Balaf pispőknek eletirolh

Ah zent Balas pispők ef Martir dioklecianof čazar ideieben
 zenuede sebaften neŭu varofba kapadocianak tartomaniaba kih
 mikoron a me mindõn zenčegel fenlene a kereztienõk ötet valasztak
 5 pispõke de mikoron igen nagon haborgattatnaia a čazar a kerez-
 tienõket el mene puztaba ef Argeuf neuŭ hegiõn egi kõligba lakek
 egiedŭl kinek a madarak hordnak uala enni ef a vadak, kik meg
 korũlnak uala hozzaia menuen egeffegõt veeznek uala az õ erdõ-
 meert Smikoron az Agricola feiedelõm õlettetneie a kereztienõket
 10 legi napon õ vitezit uadazni bočatta volna f amazok fohol fimmi
 uadat nem leltenek volna kezdenek ideftoua budofnia a hegiekõn
 ftõrtének hagi mikoron a hegire mentenek volna a hol lakik uala
 eh nõmõf zent Balaf pispők latak tahat nagi fok vadak giũltének
 a lyk eleiben a hol eh bodog Embõr lakik uala segiet sem foghata-
 15 nak megh benne de maga meg latak a zent Balaf pispõkõt ef
 haza teruen meg mõndak vroknak eh dolgot hagi ot volna a
 kereztienõknek pispõke ah zent Balaf Az vr kegig ottan reiaia
 kŭlde fparančolah hagi fogua uinneiek eleiben Eysel kegigh ||
 176 vronk Iesus harõmzer ielõnek neki intuen ötet hagi Aldozatot
 20 tenne õ zent fellegenek kih fel keluen azonnal meg erte hagi
 vronk Iesus a Martiromfagrol zolna freguel mifet monda smyg el
 vegezeh el Iutanak a čazar vitezi ef az wreth fel meneh velõk az
 uton mikoron menne meg latuan a kereztienõk kõzzŭl fokan elei-
 ben giũlenek ielõfũl a kiknek korfagok uala filletuen õkõt meg
 25 giogiulnak uala azonnal kit a vitezõk a feiedelõmnek parančolatt-
 iabol ōrizet ala adanak holte kelueig Azon napon egi Azzoni allat
 uiue az õ egietlen egi fyat eh zent Balafhoz kih halalahoz kõzel
 vala myert hagi egi hal tetem altal allot vala az õ torkan ef fir-
 ua[n] kõniõrõguen eh zent pispõknek azonnal meg giogita imačaga-
 30 ual f kõniõrge a yoh iftennek eh zent Balaf hagi valakinek torka
 fa'na faz õ fegečeket kerneieh ef neuet hinaia halgatnaia meg õ
 zent fellege fazonnal zozat lõn Meniõrzagbol hozzaia hagi meg
 halgattatot volna az õ Imačaga Maſod napon kegig eleiben hozat-
 tatuan a feiedelõm eh zent Balaf monda Aldozial a Iupiter
 35 Iftennek ha elni akarz ffelele zent Balaf azt en nem tezõm mert õ
 zenčeg tõrõ volt fel karhozot õrõke melieth haluan a feiedelõm az

Agricolauf nagi eröffen verettete buzganiokal faz utan tömlöczbeh
 tetete fegi zegeni özüegi Azzoni allat kinek ah farkaf egi diznoč-
 kaiat el ragatá uala hozza menuen meg panazola neki eh dolgot
 fah zent Balaf kőniörge az vristennek hagi. vigasztalnaia meg az
 Azzoni allatot fah farkaf azonnal meg viueh a diznočkat haza 5
 menuen az Azzoni allat ef latuan hagi meg volna az ő kara meg
 ör||wle sottan meg őle ötet fegi darabot zepőn meg főzuen benne 177
 egi kenierrel fgiertiaual eh zent Balafnak uiue feuen eh zent
 embör benne halakat ada az vristennek Ennehani napok utan
 megh ki hozata az Agrikolaof e' zent Balaf a Tömlöczből fmiko- 10
 ron nem akarna a Baluan Iftenőknek Aldoznia őztörwre uonattata
 skörmökel ef waf gerebeniőkkel zaggattata az ő zent testet fmeg
 leh uetettetuen a čigarol tömlöczben tetétek kihnek utanna men-
 uen a Tömlöczben heet zent Azzoni allatok leh törlek az bodog
 vert rola ef beh kötözek az ő Sebeit kiknekis a gonoz pogan feie- 15
 delöm fok kenőknek utanna feiöket vetete ennekh vtanna zent
 Balaf pispököt eleiben hozata smikoron latnaia hagi az edőf vronk
 Iesuf neuet vallanaia nagi köuet köttete az ő niakara ef a Bala-
 tomba uettete de e zent pispök zent kereztnek legiet vetuen a
 uizre azonnal olian kemeniön kezde maradnya mint zinte a zaraz 20
 föld az ő labai alat kihöz mikoron a vitehzők közzwl hatuan
 őtön akarnanak mennie hagi eh zent embörth ala niomnaiak a
 vyzben hertelenfeggel mihelt a vyzben menenek ottan beleh hala-
 nak fmeg čak testöket sem lelek meg vrnak Angiala leh zaluan
 Meniörzagbol a zaraz földre kih hoza ötet a vitezök kegig a ket 25
 giermökökel kiket a Tömlöczben kereztölt vala meg az Agrikolaof
 eleiben viuek ötet meli feiedelöm fentenciat ada eh zent Balafra
 hagi feiet venneiek Smikoron a kenzenuedefnek heliere uite-
 töt volna imačagot tőn vrhoz azokert kikh ő hozzaiaia Aitatoffag-
 gal vannak fezutan el veuek feiet mind a keet giermökökel egie- 30
 tömbe kiknek testöket a zent Elifea Azzoni al||lat el temete mi 178
 vronk kriftuf Iesufnak tisztöffegere kyh eel ef orzagol mind örök-
 kwl öröke Amen

zent Agota azzoni eleteröl valo tanufag az
lölki emböröknek

Zent Agota azzoni katanea neuu varofból tamada nagi
nömöl zöllektöl fzenuedeh a Martiromfagot deciuf cazarinak ideieben
5 Quincianof tizt tartonak alatta kih a cazarol tiztül tartia uala
Siciliat meli tartomanba uala zent Agotanak varofah eh Quin-
cianof wr paraszt nemböl vala figen buya ef fösfuen embör vala ef
baluan imado seh zenth Agota Azzont igieközik vala meg fognia
f meg tartoztatuan egi förtelmef Azzoni allathöz kwlde hogi az ő
10 gonoz eletw leaniual eh zent Agotanak lölket ef igieközetit el
terittetneie a kereztienfegröl fhaitanaia az ő Akarattiaara hogi a
Quincianof feiedölömhöz menne hazaffagra de a zent Agota mind
a feniögeteföket smind az Igeretöket meg utaluan erofh vala az ő
zwzelegenek meg maradasaban kit mikoron az Eufrodifia meg
15 ielöntöt volna a Quincianofnak eh nömöl zent zwwzet hozzaia
uitete ifmegent ef monda neki Sminemw nemböl vagi teh? felele e'
zent zwz.en nem cak hogi nömöl vagiok deh meg annak fölötte
jobagi vr leania vagiok f meeg ennek fölötte az edöl kriftufnak
zolgalo Leania uagiok mert ez a nagi Nömöfseg zolgalnia Artat-
20 lanul a kriftuf iftennek fyan k kinek mikoron a Quincianof mon-
danaia valazi eh kettö közöt a uagi hogi aldozial az Iftenöknek
vagi hogi kent zenuegi felele zent Agata mind thwzre smindön
179 kenokra keez vagiok inkab hogy || nem mint en azt tennem hogi
az ördögöket tiztölnem kit haluan a feiedelöm nagon verettete
25 orczel ef Tömlöczbe vitete houa eh nömöl zww[en] igen uigan ef
dičeködue megion vala mint egi vendeegflegben fehkepen köniör-
geffel Aianlia uala az ő kefalkodafat wriftennek Masod napon meg
ki hozattata ötet a Quincianos ef a cigara uonattatuan kenözia
vala ötet Smikoron latnaia hogi dičeköднеiek a kenögban melie-
30 ben kezde kenoztatnia ef vegre el mettete onnan kinek monda
zent Agota Niahualiaf lölke hagiöt embör fnem zegiönled eh el
mettetni azt a miuel Aniattol fel tartattal? nem gondolok en awal
hogi engömet ehtöl meg foztal mert belöl egezzen vallom en öket
kit haluan a feiedelöm meg a Tömlöczbe uitete f meg tilta hogi
35 seh enni seh inniah ne adnak ef vruoft hozzzia neh bochatnanak
de effeli koron egi wen löue a Tömlöczben fegi giernök egö zövet-

neköth viuen előtte meg alla zent Agota azzoni előt fmonda mikoron a kenokat zenuedeed ot valek en akoron flatam hogi a' te melied meg giogiulhat fazert iöttem hogi meg giogicalak monda e zent zwz soha testömet meeg nem vruoflottam fennek utanna sem mert vram uagion enneköm kih čak bezedeuel if mindönöket meg giogithat f mosolioduan a ven monda lö kwlde engömet hozzad mert en uagiok a zent petör Apostol sotlan el enizek az ö zömei elől fazonnal meg adatuan ef tekelletöf egeffegben leleh önnön magat zent Agota snagi halakat ada ehrölh az vriftennek S latuan a Tömlöcz örizök a nagi velagoffagot meg yeduen mind el futanak lah || tömlöcz aitoiat nitua hagiak Snegied napnak vtanna ki hozata a feiedelöm eh zent Agotat ef latuan hogi meg giogitotta volna ötet vronk Iesus előf cerepeket hintete el ioh zellel ef eleuen thwzet haniatuan alaiok meztelen azon kezde eh nömöf gienge zizet forgattatni fazonnal nagi föld indulaf lön smind a varof meg yede mert a keritesnek fala el omla ef a Quincianof feiedelomnek ket tanaöfat meg öle kit latuan a köffeg fel tamada a feiedelö mre ef nagi fel zoual kezde kaialtani hogi ezöket ahra zenuedneiek hogi ilien hamiffan giöttreneie a zent Agota azzont smeg yeduen egi felöl a Quincianof a föld Indulastol is a nepnek meg hafonlalan ef egy kif aiton futa altal hazahoz menuen a zenth zwzet kegig meg a tömlöczbe vitete meli tömlöczbe imatkozuan vrhoz hogi el venneie bekefeggel az ö lölköt az imaöag utan nagiot kaialtuan kih mulek ez vilagbol Smikoron nemzeöegi ef mind a kereztienök kih hozuan a tömtöczből az testet dragalatos kenetökel kenneiek ef vy koporfoban el temetneiek egi Ifyu ielőnek Seliömböl öenalt zeep feyer ruhaban többel zazad maganal kit annak előtte soha a tartomaniban nem lattanak uala kih a zent testhöz menuen feiehöz egi maruaniköböl öenalt tablat tön kin ez igek ualanak meg irua akarath zerent ada eh zent zwz az ö eletet a halakra kibol tiztöltetik az vriften ef zabadulaf adatik ez orzagnak smikoron a koporfot beh tettek volna a töb nepekel az wrif kih Angial vala az ö seregeuel el enizek előlök mind a Neepeknék lattara kinek hire kih terüluen nem čak a kere||ztienök de meeg a poganok ef kezdeg az ö koporfoiat tiztöl- nie a Quincianof kegig mikoron harmad napon menne a zent Agota hazat ef örökfeget el foglalnya ef kenöet meg keresnie kell vala egi haiof uizön altal kelnye smikoron a haioban vlneh

keet loh nagi erõffen kezdeh egi maft rugdofnia legig hozzaia fut-
 uan a lonak mardofni ffoza ötet famahfik adzyg rugdofa hogi a
 vyzben efuen oda ueze a mafodik eztendõben a zent Agotanak
 halala napian az Etna hegyeh kih a varofhoz nem mezze uagion
 5 nagi thwzet foga vetnie ef mint egi Sebõf vyz ugian ioh vala a varofra
 mindõnõket meg emiztuen Slatnan ezt a poganok ragadak a
 Soporlaot kiuel ah zent Agotanak koporfoiat a kereztienók beh
 vontak uala lah thwz eleiben fogak hannia fazonnal meg alla a
 thwz ftouab nem meneh zenuede kegig zent Agota Martiromfagot
 10 vronk Iesufnak ziletefe utan keet zaaz ötuen harom eztendõben
 figi ueue ez Nõmõf zwz a Meniörzagot kit engeiõn nekõnkis Atia
 fyu zent lelõk Amen legiõn

Zent doroithya Azzonrol ualo predikacio

O meli igen zeep a tizta Nemzet az az embõr a zeretettel
 15 meg halhatatlan az õ emlekõzeti mind iften elõt fmind embõrõk
 elõth ez Igeket Bõlõ Salamon kirali iria Bõlõefegrõl zertzõt kónue-
 nek negiedik rezeben meli igeiben meg ielõntetik hogi a kereztien
 embõrõknek lõlkõket igen zeeppe tezy az vristennek elõtte mert
 nem čak egi fele zeepfeggel de negi feleuel ekõliti meg a lõlkõt
 20 elõzer paradiçomi Artatlanfagal mert a zwzefeg az Artatlanfagnak
 allapatiaba oltatek az embõri termezeden mert a zwz földbõl
 182 ter||õmtetek az Adam a zwz Adamtol terõmtetek a zwz Eua Aniank
 mert myg elfõ zileink paradiçomba lónek mind zwzek lónek azert
 a tiztan elõ embõr a paradiçomi zeepfegõt magaban valya fa Men-
 25 nieit ef mert zent Ierominof doktornak mondafa eh földõn testi
 bwn nekwl elnie nem földi de menniei elet Angiali zeepfegelis
 fenlik a tizta embõr mert az Arani zaiu zent Ianof mongia mindõn
 iozagok lõlki allatok de ielõfben a tiztafag Angiali dolog miért hogi
 kiualt kepen ennek myatta hafonlattathatnak az Angialokhoz ef
 30 giõzettetik meg az embõri termetet a tizta-embõr meeg ifteni
 zeepfegõt ef valh ah Lelõgben mert iftenhõz ef az Azõ zent Annia-
 hoz hafonlatoffa tezõn kik mind zwzek valanak eh fele zepfegõt
 ualh uala zwz zent doroithia lõlkeben azert meltan monthatiok

öröla az el kezdöt igeket ő meli Igen zeep eh zent zŕz dorottia
 Azzön az edöl iftennek előtte Mely igek melle kettöröl lezön
 lölki tanufagonk +

Elő ahrol legiön mimodon neuekódhetik embör a tiztafag
 tartafban? hogi inkab kellemetöl legiön vristennek? felelnek ehre
 doktorok fugi monnak hogi miért a tiztafagnak iozaga vyafkodik
 a testi keuanfagnak giarlofaga ellen azert vitezköduen a keuanfag-
 nak ellene ehkepen lehet embör kellemetöl a yoh Iftennek vannak
 nemeliek kik igi vitezködnék a testnek ellene hogi meg sem giözik
 a keuanfagot smagokat sem hagiak meg giöznye de zönetlen a 10
 vyafkodafban maradnak miglen el tauozik tölök a keuanfag ezök
 uegig maradoknak neuztetnek ezöknék eleg hogi nem vetköznek
 halalof keppen || a kuanfagra valo engedefnek myatta Nemeliek 183
 vannak kik ugi vitezködnék a testi keuanfagnak ellene hogi iol
 lehet fokaig vinak uele deh maga vegezetre snehezen meg giözik 15
 a testöth lezök magokat meg zenuettetöknék mondatnakh Neme-
 liek ugi vitezködnék hogi čak kwnnien meg giözik az ő keuan-
 fagokat miheliön erzik bennok a giarlofagot mint az erősh uitezök
 ő ellenfegöket ezök tiztafag tartoknak neuztetnek mert mind löl-
 kögben smind testögben tiztan elnek Negied rendbe vannak az oli 20
 tiztafag tartok kik ugi enhitöttek meg magogban a testi keuanfa-
 got hogi ingien sem merezködik a test gonozt keuannia esmeretöt
 veuen ehröl hogi az ő keuanfaganak ot helie ninčen ezök miatt
 indulhatatlanok a gonoffagra Angiali ef Iftenöl emböröknek
 neuztetnek az elő rendbeli tiztafag tartok kellemetölök az vrist- 25
 tenneka Maf reendbeliek inkab kellemetölök a harmadik garadičon
 ualok nagioiban az vtolfok ugian tekellötöl kepen keduesök a yoh
 Iftennek ez vtolfo rendbeli tiztafagot hihetönk a zent dorottia
 Azzonba minek okaert meltan kwlde eh Bodog azzon hauaban
 vronk Iesus Rosakat a paradičombol ő neki mikepen tiztafagof 30
 kegiöfenek kyh melle tunnonk kelh hogi zent doktoroknak mon-
 dasok zerent [hogi] negi dolgokual teheti embör hogi a testi
 keuanfagtol meg neh giözetteffek előzer [hogi] az Aitatöl ef könu-
 hullato Imačagal mert a böle mongia Tudom hogi kwlömben tiz-
 tafagot nem tarthatok hanemha malasztot aad az vristen az vristen 35
 kegi mind zent Iakab Apostol mongia ioh malasztot aad az ötet
 keröknek Mafodzer a tiztafag meg marad embörben || a testön 184
 ualo niomorufag tetel mert ugi mond ah zent Iraf az oranak

gonoffaga az az egi oraig valo niomorgatafa a testnek a nagy
 buyafagot is el feletteti embörrel ennek okaert a zentök közzwl ah
 fele kifirtetnek ideien ki egetest teth testen kih a yeg verömbe
 zököllöt fki egieb rendbeli kenokat teth önnön magan sygi giöz-
 5 teek meg az ő testöket Harmadik vruoffag a munkah mert a
 heuolkodaf ef agiöniörwfeg az ag ellenfegnek fegiuere ah mi lölkönk
 ellen ehre mongia zent Ieronimos doktor mindonkor teegi valamit
 hogi az ördög mindönha foglalua leliön Negiedik vruoffaga a testi
 keuanfagnak az erzekönfegöknek meg Enhitefe mert a testi bün-
 10 nek segieb gonoffagnak is halala a mi erzekönfegönkön iöh a mi
 lölkongben nitua kelh Azert a mi ablakinkat tartanonk de čak az
 vronk Iesuf kennianak latafara hallafarah aunak niöldöklefere ille-
 tesere ef illatozafara mert bizoni dolog ez hogi fimmi akar minemw
 kifirtet ellenif ennel iob vruoffagonk ninčen mikepen vronk kristuf
 15 kennianak emlökezeti mind ezök e zwz zent dorottia meg tarta
 azert hogi a tiztafaggal veragozuan olian vala mint a feyer Rosa
 a Martiromfagert olian Mikepen a yo illatu nömöl pirof rosa

Ma sodik tanufagonk az ő zenčegöl eleteröl
 legiön kih melle tunnonk kelh hogi a zent dorottiah Romai
 20 vrnak leania vala Attianak doruf Annianak kegig thea vala
 neuök ezön időben a Romai čazaroknak myatta a kereztienök igen
 haborgattatnak uala S myert eh nömöl wr mind felesegeuel özue
 yoh kereztien vala fel neuen az ő feleseget ef keet Leaniat kik
 közzwl egiknek kristen smafiknak Calixten vala neue el hagia
 185 Romllai vrafagat ef mindön örökfeget shaiora wluen kapadociaba
 menef ef Leh teue magat ah Cefarea neuü varofba fot ada vristen
 ő nekiök eh zwz zent dorottiat kit a zent Iambör pispök megh
 kereztöluen neuze ilien neuel smeg kifdedfegetöl fogua meg telek
 zent lelökel ef mindön ioh elkwlcökre meg tanittatek testeben
 30 kegig oli igen zeep uala hogi az orzagba ő hozzaia hasonlatof nem
 vala Smeg iriluen ördög az ő zenčeget a feiedelömnnek kinek
 Fabricius uala neue ziuet a zwznek keuanfagara fel giuta [ef] minek
 okaert köuetöket ef nagy Aiandekökat kwlduen ő neki kezde hazaf-
 fagra ötet keretnie de meg utaluan mind Aiandekit eh zent
 35 dorottia smind ő magat imilien valaszt izene neki mongiatok meg
 a Fabriciusnak vagion enneköm immar zeretöm az en vram kris-
 tuf Iesuf kit mindönnek fölötte valasztottam ef zeretök smem lehet
 immar hogi mának legiek iegjöfe haluan eh valaszt a fabricius kih

kapadociat tiztül tartia uala a čazartol eroffen meg haraguuek
 ef eleiben hozattatuan eh nŏmŏf zŏwzet egi wlt olait meg forraztat-
 uan meztelen bele vettete eh zent dorottiat de az vriften ferelŏm
 nekŏl meg otalmaza ōtet kit latuan fŏkan a poganok kŏzzŏl vronk
 kriftufnak hitire terenek fŏtet kegig a gonoŏ feiedelŏm Tŏmlŏczbe
 vettete ŏkilencz napeeg etlen itlan ot tartata de az Angialok el
 eltetek eh nŏmŏf arttatlan zŏwzet Stized napon kih hozatuan a
 fabriciuf zent dorottiat a Tŏmlŏczbol lata tahat zeeb honnem
 annak elŏtte ŏmonda nekih Aldozial az Iftenŏknek mert kŏlŏm-
 ben meg ōletlek tegŏdet felele zent dorottia Imadom a fŏldnek
 Me||nnnek terŏmtŏiet nem azokat kik ez Baluaniogba vannak ŏima- 186
 čagot tŏn az vriftenhoz hogi a zegeni vak poganoknak is mutatnaia
 meg az ō bizonŏ iftenfeget ef imeh Angialoknak fŏkafaga leh zal-
 uan Meniorzagbol el tŏrek a Baluani iftent mind az ozlopal egie-
 tŏmben kire tetetŏt vala hogi čak egi partikulat ŏem lelhetenek 15
 meg benne ŏaz ōrdŏgŏk kezdenek az egben nagi kaialtafokat tenni
 monduan o dorottia ŏmire puztitaz igien minket? ŏeh dolgot latuan
 a poganok ŏok ezŏrŏn meg ternek vala vronk Ieŏufhoz a pogan-
 ŏagbolh kiket mind meg ōlet vala a fabriciuf mert ō ez čudakat
 ōrdŏgi meŏtŏrŏegnek tulaidonittia vala minek okaert eh nŏmŏf 20
 zŏwzet ōztŏrwre vonatuan erŏffen meg oŏtoroztata ef vaŏ gere-
 beniŏk[el] elmind el zaggattata ŏazo zŏwzei zent Melieth egŏ faklia-
 kal egettete ennek vtana holt eleuenŏl Ifmeeg tŏmlŏczben tetete
 de reguelig vronk Ieŏuf ōtet telieŏŏeguel meg giogita Smikoron ki
 hozatta volna maŏ nap a fabriciuf ef latta volna hogi ŏimmi 25
 niauualiaia nem volna igen čudalkozik vala raita parančŏla zŏlgai-
 nak hogi vinneiek ōtet a keet [ŏčč] nennieihŏz Criŏtenhŏz ef kalif-
 tenhŏz kik immar feltŏgben vronk kriftufnak hitirŏl el teertenek
 uala hogi azok zoluan ō neki ōtetis elh zakaztanaiak vronk krif-
 tuŏtol de zent dorottia Azzoni adzyg zola nienmeinek hogi ōketis 30
 meg teriteh vronkhoz kiket a fabricius meg egettete S monda a
 zent dorottianak ne akary minket keŏlelnye vagi aldozial az Ifte-
 nŏknek hogi eely uagi feiedet vetetŏm felele eh nŏmŏf zŏwz vala-
 mit akarz raitam tetetni keezh uagiok az en vram kriftufert
 azokra kinek kerteben Roŏakat zedok almakal egietŏmbeh ef ōrŏke 35
 uigadok ō uele kit haluan ah kegiŏtlen feiedelŏm ugi verettete az ō
 orezai||at Buzganiokal hogi ŏem [f]zomenek orranak ŏem zaianak 187
 heliet nem eŏmerik uala meg ŏaz utan tŏmlŏczbe vettete de ečzaka

edőf vronk Iesuf meg vigazta reguel a fabriciuf kyh ada ah Sentenciat reiaia eh nômőf zwzre hogi feiet venneiek smikoron a niak uago helire uinneiek elől lele a varof keritefe kiwl a Teofiluf kyh az orzagnak feh Notariufa vala foli mint meg meuetuen
 5 ch nômőf zŵzet monda neki kerlek hogi kŵlgi Rosakat ennekőm a te iegiólődnek kerteből smeg fogada zent dorottia hogi kŵldene Smikoron iutot volna a helire hol feiet el akariak vala vennie kere vronk Iesufst hogi valaki az ő kenniarol meg emlekőzneiek mindőn keferwfegebol ielőfűl hirenek ueztefeből meg zabadulna
 10 ef halalanak ideien bineiről toredelmef lehetne ef giermők zŵlőh azzoni allatok o rola meg emlekőzuen hamarfagalh a kentől meg zabadulnanak S Meniörzagbol zozat lőn ő hozzaia monduan Iőuel en valasztottam meg nierted melieket kerel f ezőn kőzben egi Barfonba őltőzőt giermők kepeben vrnak Angiala meg allapek előtte
 15 kezeben egi kif kofarka f benne harom Rofa ef harom alma s monda eh nômőf gienge ziz kerlek zerelmef vram wyd a Teofiluf iro deaknak faz Angial neki viue ő zouauul ennek utanna meg haituan a hohernek az ő niakat elh veue feiet egi vagaffal vronknak ziletefe utan keet zaaz f niolczuan het eztendőbeh feh keppen
 20 veueh a dičőfegőf zŵz zent dorottia a Meniörzagot kit engegiőn minekőnk ef Atia fyu zent lelők

A zent Apalin azzonnak eleteről

A zent Apalin azzoni Alexandriaban zenuede deciuf cazar-
 188 nak ideieben a diuinof neuű tiz||th tartonak alatta eh zent Apalin
 25 Azzoni nem alavalo nemből de Alexandrianak nômőffi kőzzŵl tamadot uala kih a kereztien hidben igen alhatatof ef aitatof vala minek okaert az edőf vronk hitit nagon magaztalia vala ef a poganfagot igen zidalmazia vala meli dologert a poganok meg foguan őtet viuek az ő baluani iftenőkhőz a feiedelőmnek paran-
 30 čolattiabol hogi ot azokat erőuel imattatnaiak a zent zizzel kit mikoron meg vtalt uolna mentwl előzer mineh foga vala mind kyh tőrek zaiabol fannak vtanna nagi thŵzet rakuan kezdek őtet fenőgetni hogi ha nem imadnaia az ő Iftenőket eleuenőn meg

egetneiek egi keufet önnön magaba gondolkoduan hertelen kyh ranta magat a poganoknak kezögböl fa thwzben zökellek ef öt meg aduan vriftennek az ő Artatlan lölköt testeh egezzen meg tartatek mikent hogi a förtelmeflegtől a zŵzefeg annak előtte meg tartotta vala kinek ő zŵzei testet a kereztiénök nagi tisztöfleggel el temetek ugian ottan Alexandriaban mi vronk Iesufnak diödfegere kyh eelh ef orzagol mind örökkwl öröke Amen Legiön

Zent kolos azzoni eleteröl†

Ah zŵz zent kolos azzoni Bodog zent Benedök apatnak huga uala mind kifded giernökfegetöl fogua urnak zentöltetuen zerze-10 töfök közöt ele klaftromba fok zŵzeknek előttök Iaroh Anniok vala nagi Alazatoffagba zwzefegben kemeni eledben bekefegben Aita- toffagba mindön zent elkwleben ef a zent Regulaban kit az ő battia zerzöt vala tekelletöfleggel eluen zokafa vala zent Bene- döknek hogi mindön eztendöben egizer meg latogattia vala az ő¹⁵ hugat || eh nömöf zent kolof azzont egi napon mikorön zent¹⁸⁹ Benedök az ő huganak kalaftoromaban ment volna hogi meg laffa otet az ő Tanituanial Smikoron mind eftig az iftenről valo beze- dögben foglaltak volna magokat el nyugovnek a nap fozton egiüt önek fame hogi meeg egiüt wlenek az aztalnal el kezde fetetödni²⁰ az idő fmonda zent kolof azzoni kerlek zerelmef vram maragi velem ez eczaka ef elegiē meg lölkömet az ifteni igekele ffelele zent Benedök monduan nem tezöm fimmikepen mert nem illik a Baratnak ő klaftroma kiul halni Smikoron oli tizta volna az eeg hogi čak egi kiēin felleg sem volna raita eh nömöf zŵz özue²⁵ kučoluan kezet freiaia haituan feiet az aztalon kerek az vriftent hogi nagi effet anna hogi Battia neh mehetne az eczaka az ő kalaftoromaban fimeh azonnal oli nagi vellamok mendörgök lönek ef zapor elők hogi sem a zent Atia sem a fraterök kik uele vala- nak čak ki sem lephetenek ah kwzöbön feh kepen zent Benedök³⁰ az ő hugaua kezörittetek maradnia smind az eczaka alom nekwl maraduan zolanak bezellenek egi maffal fholte kelue reguel megh a klaftromba tere zent Benedök apat harmad napon ez utan miko-

ron eh zent Embör cellaiaban imatkozneiek lata az ő huganak
 lőlkét a testdből kih mennie egi nömől zeepfegwh feier galamb
 kepeben figienőfőn meniőrzagba rőpűlnie meli dolgot hirre tőn a
 fraterőknek azonnal fala kwlde őket hogi az ő zent testet az ő
 190 kalastromaban hoznaiak fah koporfoba temete kit ő maganak
 190 čenaltatot || vala feh keppen ugi lőn ah kiknek lőlkők egi vala az
 vrštenben testőkif egiut lenne a koporfoba ezőket iria zent Ger-
 goli doktor az vrštennek tiztőffegere kih el mind őrőke Amen +

A zent Eufrofina azzoni eleteről

10 Zent Eufrofina neuű zwz Alexandriaban tamada a nömől
 Atiatol panuncius vrtol mikoron ez vrnak giermőke nem lenneh
 fah barátok kalastromat kih Alexandriához nem mezze vala igen
 giakorta meg latogatnaia ef fok Alamisnat tenne nekiők kerek az
 Apatot kinek Agapitol vala neue hogi kerneiek az vrstent hogi
 15 adna akar čak egyh magzatot nekik kiknek imačagokat meg hal-
 gatuan a yo Isten eh zent Eufrofinat ada nekiők smikoron imma-
 ran tizen negi eztendől volnah Attia őtet iol lehet akarattia nekwl
 egi Nömől wr fyunak adnah smyert kegig eh zent zwz őrők zwze-
 fegőt fogadot volna uronk kriftusnak ah Meniekőzö előt firfyu
 20 rubaban őltőzuen titkon Attia hazatul el mene a főlül megh
 mondot kalastromba smaragdusnak neueze magat lkere a zent
 Apatot hogi beh venneie samaz nagi őrőmeft beh ueue fah zerzet-
 nek ruhaiaban őltőztete meli zerzetben mind a tőbinek főlőtte
 foglalia vala o magath Bőitőgben vigiaza fogba smindőnók firfyu-
 25 nak hizik uala őtet lennie smikoron az fraterők kozzwl nemeliek
 az ő čudalatos zeepfegeből megh bottrankoznanak az Apatnak
 parančolattiabol maganak a tőb fraterők től čellačkah čenaltatek
 fahba kezdeh egiedwl lakoznia eh nömől zwz mint egi tőmlőczben
 191 nagi hion zollgaluan az edől vrštennek Az ő Attia kegig es az ő
 30 iegiofe mindőn feleh el bočatanak ha valahol meg lelettethneiek
 eh zent Eufrofinath smikoron soholt meg nem lettek volna a nagi
 keferwfegben el faraduan firattiak vala otet mint meg holtat
 miert kegig nem tudnaia az ő Attia mit tenne keferwfegbe el

megiön valah az Agapituf Apathoz figen kõniõrog vala nekih hogi
 ielõnteneie meg az vristen a meg holt Leaniat õ neki faz Apat
 kegig mind a fraterõkel egietõmben kõniõroguen vristennek kerik
 uala õ zent felleged hogi kih az Eufrofinat atta vala a penunciuf-
 nak ielõnteneie meg hol volna de mikoron latta volna az Apat⁵
 hogi meg nem halgattatneiek az vristentõl el viue a panunciuft
 egizer az frater fmaragdufhoz hogi az õ edõf bezedeuel ef zepfe-
 geuel eh nõmõf wr ualami uigaztalaft venne kit a fmaragduf az az
 Eufrofina meg efmeeruen az õ Attiat leanianak el vezteferõl
 edõf ef niyaf bezeddel meg uigaztala fiol lehet az õ Attia ötet¹⁰
 meg nem efmerih de maga oli mint egi halalbol a keferwfegbõl
 ugian meg eleuenõdek fnagi giakorta megiön vala eh zent Eufro-
 finához Smikoron immar harmincz niolez eztendeig efmeretlen
 maradot volna a zerzedben ennek utanna igen meg kezde korul-
 nya flatuan hogi meg kellene halniah az õ Attiat eh zent zŵz¹⁵
 titkon beh hiuata ef meg ielõnte neki hogi õ volna az Eufrofina
 azõ leania fmindõn dolgat meg monduan õ nekih vgian kezeben
 nagi bodogwl kih mulek ez velagbol kit az õ ven Attia nagi kefe-
 rwfeggel firatuan meg monda az Apatnak fmind a fraterõkn||ek¹⁹²
 fmikoron meg fõrõztõttek volna a fraterõk meg efmerik hogi nem²⁰
 firfih volt uolna fnagi firua a fraterõk kõzõt temetek el ötet fmiko-
 ron a fraterõk kõzzwl egik kinek fel zõme kih Apadot vala meg
 çokoltha volna eh zent zwznak tetet azonnal meg adatek zõmenek
 velagoffaga az õ Attia kegig mindõn marhaiat el aruluan felet a
 zegeniõknek oztogattata ffelet a kalaftromnak kibem õ ef beh²⁵
 õltõzuen tyz eztendeig nagi zentwl ele az õ Leanianak halala
 utan fkih mûlvan ez utan eh vilagbol veue ah Menniei Bodog-
 lagot kire mûnketis tegiõn meltoua Atia fyu zent lelõk Amen

a zent zwz Iuliana azzonnak elete

Iuliana azzoni zent zwz ef Martir uala Nikomedianak varo-³⁰
 fabol tamada Attianak Affrikanof vala neue kih iol lehet nõmõf
 vala de maga pogan de Annia kereztien vala fe zent Iulianat
 meeg kiçin koraban meg kerõztõtlete lembõrkorban iutuan Attia

ötet iegizeh a čazar tizt tartoianak kih biria uala mind a telief
 tartomant smikoron az ő Iegiőse haza akarnaia vinnie sa zent
 Iuliana nem akarna adzig hozza egiefődnie myg meg nem
 kereztőlködneiek az ő Attia meg meztelenituen ötet nagi erőffen
 5 meg oftoroztata ef ehkepen ada az Eulefius feiedelömnek az ő
 iegiófenek kezeben kit mikoron az Eleufius fok bezedőkel meg ker-
 dözőth volna ef kereztiennek efmeert volna lennie ő if meg ofto-
 roztata ef haianal fogua meg Akaztatuan hat egeez oraig vgi
 hagia figgenie laz vtan onnat oluaztatuan a gonoz feiedelöm feiere
 10 töltete kikel mikoron eh zent zŵznek fimit nem arthatot volna
 meg vasaztatuan tömlőczben rekeztete sa Belial neuű őrdög eyel ||
 193 ioh Angialnak kepebe Neki ielőnek smonda ah kriftus kŵlde
 hozzad engőmet fezt parančolia hogi aldozial az iftenőknek hogi
 neh vezz el igien gonozúl fez zent Iuliana azzoni ketőlköduen ezőn
 15 ha Iftennek Angiala volna kih ezőket ő neki tanačoznaia nagi
 sirua kezde vriftennek kőniörgehi hogi meg ielőnteneie ő nekie
 kih volna ah ki őuele zolna fazonnal zozat lőn ő hozzaia menior-
 zagbol monduan fogd meg ötet fuallafd őnnőn magauul meg
 kičoda kih azonnal meg ragaduan az őrdögöt meg vallata uele
 20 hogi a Belial őrdög volna ef azt is meg monda hogi Beelzebub
 őrdög kŵldötte uolna ötet hozzaia hogi meg čalnaiah ef hogi
 Adamot f Euat ő vetkőztette uolna paradičomba ef Abelt kaimmal
 ő őlettette volna meg fnagi fok gonoz dolgokat monda elő kiket
 tetetöt uolna embőrköl kit haluan a nömőf zwz eh zent Iuliana
 25 a val lanczokál kiuel ötet eroffen meg kőtőzteek vala hattra kőte
 az őrdögnek kezeit fah foltiaual nagi fokaig vere ötet Smikoron
 reguel a feiedelöm kih hozatta uolna eh nömőf zŵzet a Tömlőcz-
 ből utanna vonzia uala kőtue az őrdögöt famaz kegig igen kőniö-
 rög vala nekih hogi neh tenne töb zegiönt raita de bočanatnaia
 30 el sa zent Iuliana kegig mind a telief pyaczon altal uona ötet
 laz utan egi nagi valubah vete mikoron azert a feiedelöm hazahoz
 iuttanak uolna eh zent Iuliana azzommal svronk Iduőzitenknek
 neuet meeg is erőffen vallanaia egi kerekre tetete fugi vonattata
 azon meg hogi mindőn čont tetem meg tőrek ő benne vgi annera
 35 hogi a velők is ki iőnenek vala a čontogból deh vrnak Angiala leh
 zaluan mind el tőre a kereket fazonnal meg giogita a zent zŵzet
 194 meli čodat latuan a poganok ottan zaz huzan terenek vr||onk
 Iefusnak hitire terenek kiknek azonnal mind feiőket uetete a

kegiötlen feiedelöm feh zent Iulianat egi vftben oluaztot onban meg főzete de eh nômôf zŵzet az vriften mindön ferelömtöl meg tarta kih vetetuen azert a feiedelöm eh nômôf martirt a forro onból kih vteh magat az iftből az on fhetuen ôt embört öleh meg a poganak közzwl fottan el vetete feiet eli zenth Iuliana Azzonnak az Eulefius feiedelöm faz ördög kit igen vert uala egi ifyu kepeben hogi ah niak vago helire vinneiek igen kezde bozzontani eh nômôf zŵzet utanna menuen de mihelt hatra tekintte e' zent Iuliana ottan el futa az ördög feluen azon hogi meg kezében annaia ötet az vriften kih vitetuen ez aldót zŵz fimaçagöt teuen ¹⁰ el vetetek az ő feye kinek tetet a Sephonia Romai dufne fel veuen haioba űle uele hogi Romaba vinneie fot temetneie el de veez tamadah a tengoron Skampanianak hatara vereh a zeel öket fugian ottan a tengörhöz egi meeröldön el temete ötet az Eulefius kegig kih eh nômôf zŵzet meg ölete nem fok idő el muluah mikoron a ¹⁵ tengörre zallot volna nagi haborvlag tamada a tengörön ef el tör- uen a haiot harmincz negied magaua! hala bele forok pokolra zalla az ő lölkök kitöl meg otalmazion minket az edőf vriften Atia fyu ef zent lelök Amen

zent petórnek zekőf Inneperöl

20

Zent petör Apoftolnak zekőf Innepet eh mai napon meltan illiök mert ahkoron Antiokhiaban zent petör helihoztetek ef űlte- tek a pifpöki zeegben eh Nômôf Innepet azert Anyah zent egihaz lattatik hogi harom ökaert zerzeh Előzer a let dologert Mafodzer a peldazatert harmadzer hogi a gonoz zokaft Leh tetet[n]neieh a ²⁵ kerez||tienökel Előzer az let dologert mert a me mikoron zent **195** petör Antiokhiaban predikallana ah Teofilus a varosfnak feiedelme meg fogattata zent petört miert neki ugi teczik uala hogi a nepe- ket el hitetneie ftömlöczbe tetete ef fok napeeglan ehöztete kih mikoron el fogiot volna ereieben kőniörge vriftennek hogi ne ³⁰ hadnaia ehel meg hálnia finennie zoual meg erőffite öteth az edőf kriftus haluan zent pal hogi tömlöczbeh volna a kriftusfnak vikariufa Antiokhiaba iöue ef a Teofilus vrhoz zerzödek ezt mond- uan ő neki hogi ő fok fele meftörfegöt tunna sharmadnapnak

utanna titkon beh mene a Tömlöcbeh zent petörhöz flatuan hogi
 el fogiot volna az nagi ebfeegnek myatta igen keferuefön firata
 ötet sneuen neuze ötet ha zolhatna de nem zolhata neki zent
 petör mind addeg is myg enni nem ada sehröt veuen ozton ef egi
 5 maft meg ölelueu fok zokal zolanak egi mafnak faz utan meg el
 mene töle zent pal Salkolmaf idöt kerefuen zola a Teofiluffal
 Nömöl vram a te hirödet neuedet igen meg kifsebiti a zegen kwl-
 düf petörnek fogfaga k't bwntelen ehöztecz a fetet tömlöczben kil
 mind ö maganak smind egiebeknek fokat haznalhatna ha zabadon
 10 volna a mint en hallom fhaluan ezt a feiedelom Monda smiben
 haznalhatna petör maganak ? felele zent pal a mint en hallom ez
 embör mindön korokat meg vigazthat smeeg halattakat ef fel
 tamazthat f mikoron a Teofiluf ezöket bolondfagnakh mondanaia
 ö rola hinnie vegezettre ezön igienöfödenek meg hogi ha az ö fyat
 15 kinek tizenharom eztendeie vala halalanak fel tamazthatnaia
 196 zabadon el boätnaia föh ef fel venneieh || mind az ö nepeuel a tör-
 uent kit ö tartanali a Tömlöczben menuen azert zent pal petörhöz
 meg monda nekih mit fogadot volna a Teofilufnak ffelele zent
 petör monduan Atiamfya nagi dolgot fogattal de Lehecegöl ezt
 20 vronk Iesufnak meg tenni az ö diöfegere Ski hozuan a Tömlöcz-
 böi zent petört ah Teofilus vitete az ö fyanak koporfoiahoz hol ot
 Imaçagot teuen azonnal fel tamada az Ifyu kit latuan a feiedelöm
 mind haza nepiuel smind a köffegel hyn vronk Iesufba smeg
 kereztlöködek snagi egihazat çenaltatuan zent petörnek akarattia
 25 zerent közeep arant pispöki zeköt çenaltata nekih seh mai napon
 wltete bele eh nömöl Apoftolt fhet egeezh eztendeig bira az
 Antiokhiiai egihazat honnan meg terituen vronk hitire az orzagot
 Iöue Romaban fot a Romai pispökfegöt hazön öt eztendeig birah
 smikoron Antiokhiabol zent petör Romaba ment volna az ördön-
 30 göf Simon ottan oda menuen nagi fok hazuglagof teuöligeföket
 hirdetuen nekik ef hamof iegioket teuen zent petörre tamazta a
 Nepet fvronk kristof hiteröl el terite oket kit haluan zent petör if-
 meeg Antiokhiaba iöueh smeg ielöntuen a Simonnak çalardsfagat
 mind a köffeg elöt ef meg giogituan a korokat fördögöket kil
 35 wzuen embörögböl eh kepen meg a hitnek igaffagara vona a nepet
 fhet napoknak alatta tyz ezör emböröknel a poganok közzül töb-
 bet kereztole meg Sa kereztienök kegig kik a gonoz Simonnak hit-
 tenek vala mezitelen labbal menenek zent petörhöz penitenciat

veuen rola hogi az őrdögöl embörnek hittének volna főtet mind
 a Teofilussal egietömben meg zekiben vltete lezöknek emle||közé 197
 tire azért zeröztetek előzer eh mai Innepe zent petörnek Ma so d-
 zer iliök e' mai napot a peldazatert mert zent petör három egi-
 hazban magasztaltatek fel előzer a vitezködőknek egihazogban 5
 mafodzer a gonozoknak giüleközetögben harmadzer a giözödelöm
 vetteknek egihazogban előzer mondan hogi fel magasztaltatek
 zent petör a vitezködő egihazban feiedemlköduen ő raita ef a hid-
 ben diçiretöfön neueluen ötet fel magasztaltatek a gonozoknak
 giüleközetiben is az hitötlenfegöt el tekozluan ő bennök ef vronk- 10
 nak hitire terituen öket fel magasztaltatek a giözödelöm veth egi-
 hazban is mikoron meniorzagban vitetek ef a Serafin Angialoknak
 karogban helihöztetek feh három kepen valo fel magasztaltatafaert
 háromzer illi zent egihaz az ő Innepet eh mai napon kit zeköf
 Innepenek neuez fogfagbol valo zabadulasa Napiat ef halala nap- 15
 iat Harmad oka a mai Innepnek a gonozh zokafnak kih irta-
 faert mert ilien zokafok uala a poganoknak ez napogban hogi az
 ő zileiöknek koporfoiokra nagi yoh főth etkeket ef borokat viznek
 uala azt hiuen hogi az ő zileiök lölkök enneiek meg azokat mert
 eyel azokat az őrdögök el horgiak uala a koporfokrol myert a- 20
 kereztienökef kik a hittre ternek vala nem haghattiak vala el eh
 gonoz zokaft ugi zerzek a zent Attiak hogi eh mai napon a myh
 előzer őrdögöknek tisztöflegere tetetik vala az a yo Istennek ef ő
 zent Apostolanak eh petörnek tisztöflegere tetetneiek minek okaert
 a kereztienök eh mai napon vendegfegöt teznek vala egi mafnak ef 25
 a zigeniöknek fugian italok napianak hyak vala ez mai innepöt
 imeh azért meli nömöf okókert zeröztetöt a zentöknek Inne||pök 198
 kiböl tisztöltettek Atia fyu zent lelök Amen

Zent Mathias Apostolrol valo predicacio

Esek a Nyl mathiafra ef a tizen egy Apostol közze zamlal- 30
 tatek ez igeket zent lukač Euangelista iria az Apostoloknak čele-
 ködefökröl zerzöt konunek elfö rezeben meli igegben ket dolog
 ielöntetik elfö az ifteni nagi kegielmessfeeg kih a me latuan hogi a

Iudas arultaia vronknak el veztötte uolna az Apostoli meltofagot gonoffagaert nem akara eh valasztot tizen ket zamot meg kifsebiteni deh ő helieben maft akara ualasztani menniei legiel mutatuan meg kih volna ehre melto Masod dolog kit ielönt az el kezdöt ige hogi
 5 zent Mathiaft igen zereti vala az vristen kit meg mutata ehben hogi Imeh apostolaua valazta ötet mert a ioh iften mikoron vala-
 kit ualaszt egihazi meltofagra iobnak ef zentlegöfbnek ielönti azt egiëbnel minek okaert a me mikoron nem tunnaiak eh kettö között Iofef ef Mathiaf kozot melyk volna kellemetöfb az vristennek meg
 10 mutata ezt vronk Iesuf meniorzagbol nagi velagoffagoth böcätuan mathiafnak feiere ewel mutatuan hogi ötet valasztotta uolna eh nagi meltofagra kikről mondatanak az el kezdöt ige

meli igeek melle haromrol lezön tanufagonk elfö zent Mathiafnak meltofagarol Masodik ahrol
 15 miuel erdömlé zenth Mathiaf az ő valasztafat? harmadik legiön azö eleteröl az elfö melle tunnonk kelh hogy az vristen negi meltofa-
 gal tiztöle zent Mathiaft eh velagon előzer mert ötet vronk Iesuf
 199 önnön nemzecegeből ef hazaiabol tam||azta ef ada ez velagra mert mikepen vronk Iesuf Iudanak nemzetéből tamada ef Beethlehem-
 20 ben zileték ezönkepen zent Mathiaf ielőf zilektől Beethlemben zileték ez velagra mikepen azert ez velagi embörök egi maft inkab
 zeretik kik egi Nemzecegből ef hazabol tamadnak ezönkepen nem kelh kétölködnönk ehben hogi vronk Iesuf zeretettel nem
 zerette volna ötet Masodik aiandok hogi a yo iften ötet mind ez
 25 velag közzwl Tanituaniul valazta maganak mert vronk Iesus meeg ez földön iartaba a hetuen ket Tanituaniok kozzwl egike teue ötet
 kik ő zent felsegenek titkof barati valanak ez okrol monda Iduözi-
 tenk Immar nem mondlak thwtöket zolgaimnak de Baratimnak merth meg ielöntöttem nektök a menniei titkokat melieket hallot-
 30 tam az en Atiamtol o en dragalatos Atiamfya meli nagi meltofag ez hogi valakih Iftennek barattia legiön Harmadik Aiandok
 kiuel az edöl iften e' zent Matiaft zerete mert ötet mind a hetuen keet Tanituaniok között zentlegöföbe teueh kih fok iegiel meg bizo-
 nittatek előzer az Apostoloknak valasztafaua mert mind a hetuen
 35 keet Tanituaniok közzwl sem lelenek zent Iofefnel ef Matiafnal tekellötöfbeket fazert hogi čak eh kettöt valasztak masodzer a
 Bodog zwz marianak valasztafabol mert ő zent Azzonfaga ef valazta eh-zent Matiaft ah többi közzwl az vronk kriftuf ef valazta

mikoron tanituaniaua teue a Telief zenth háromfag is meg ielőnte
 az ő zenčegőf voltat mikoron ötet őrdőktől fogua valazta ehre hōgi
 az Apōstoli feiedelőmfegre melto lenne ef a zent lelők malaztiaba
 meg erőffődneiek pinkőft napian veuen mindōn nielunek ertelmet
 a vigaszt||alo zent lelőktől Negied Aiandok kiuel az edőf iften ötet **200**
 zerete az Apōstolfag hōgi ymeh a lōlki meltofagnak legh nagiob
 garadičara valazta kih mind a Martiromfagot konfessorfagot ef
 zwzefegőt fōlwl mēhl o mert el halagia mind a profetakat smind a
 patriarkakat az Apōstoli meltofag mikepen a Serafin a tōb kar
 Angialokat meli Aiandokogbol megh bizonittatik zent Matiasfhoz ¹⁰
 valo zereteti ah yo iftennek Mafodik tanufagh melle ker-
 dik zent doktorok Minemw iokerth erdōmle zent Matias az Apōs-
 toli meltofagot? Felelnek doktorok ehre hōgi harombol lōn a zent
 Matyasnak valasztafa Előzer az ifteni őrdőktol fogua valo el vege-
 zefből ef valasztafbol mert zent pal Apōstolnak mondafa zerenth ¹⁵
 ah kiket ah yoh iften maganak valasztot azokat hya a hitre sah
 kiket hyt azokat meg is igazitotta ef a kiket igazaka tetth azokat
 fel is magasztalta a dičőfegnek myatta ezōket mongia zent pal
 Romayaknak yrt leuelenek Niolczad rezeben ky melle tunnonk
 kelh hōgi az ifteni valasztafban három vagion elő az elől veuō ²⁰
 ifteni zeretet mert vristen iot akar annak ah kit valasztot a zeretet
 kegig myerth a yo akaratba giōkerezik meg Inneth vagion hōgi
 az vristen linkit nem valaszt hanem malaztnak ef dičőfegnek iouat
 akaruan ef [keu] aduan Annak ah kit valaszt Mafod az mi erdō-
 mōnk nekwl ualo elől iaro ualasztaf merth az vristen valasztotta ²⁵
 az ő ueyt ez velagnak terōmtefe előt mikoron embōr ingien sem
 volt harmad kih uagion az ifteni valasztafba az kōuetkōzō čelekō-
 def mert iol lehet az ifteni valasztaf őrdōke volt deh maga a valaz-
 tafnak dolgat || kiuel meg igazit a binbōl embōrt maftan siōuendō- **201**
 ben meg bodogit az ő malasztianak myatta idōuel tezieh mert ehre ³⁰
 valazta minket az edőf iften velagnak terōmtefe előt hōgi mikoron
 ozton terōmtefōnknek utanna a hittre hina zentők ef zeplōtelenők
 lennenk az ő zinenek előtte a zeretedben Mafodzer lōn zent
 Matiasnak valasztafa [mer] ah bizoni Alazatoffagert mert igen Ala-
 zatof embōr vala ef kildéd ő zōmeinek előtte am vronk sentenciaia ³⁵
 uagion ezōn valaki magat meg Alazia fel magasztaltatik ki ha fōl-
 dyg nem alazta volna magat nem valasztatot volna Apōstolla har-
 madzer valaztatek zent Matias a benne valo zeretetert mert telief

uala zeretettel kit meg mutata a predikallafnak tizteben predikal-
 uan iftennek vtat ef orzagat a poganoknak ef a zegeni binőfoknak
 kinel a yoh iften előt kellemetőfb iot embör nem tehet meg mutata
 ah zeretetnek nagi voltat mert vronk Iesuf neuert halalt akara
 5 zenuednie o azert dragalatos Atiamfya akarz eh zerettetni az
 vristentol tanul meg magadat foldig alaznod es zereffed a yoh
 iftent mindönöknek fölötte fele Baratodat mint magadat f az iften
 ef zeret tegödet H a r m a d i k t a n u f a g o n k l e z ö n a z ö zenčegőf
 eleteröl ef halahról kih melle tunnonk kelh hogi eh zent Matiaf
 10 Beethleemben lakozoknak nömőffi közzwl tamadah fa giermőki
 eztendeit eert elkwlčökel giőzi uala meg ef az ő lölke tanittatik
 vala a nömőf lölki iozagokra hogi az ertelömre giorf lenne faz
 ergalmaffagra kwnnien hailando a yoh zerenčegben nem keueli a
 202 haborufago'gban kegig alhatatos ef bekefegőf kih deaki tudolmanira
 15 adatuan röuid időnek alattah mind a telief ő töruent meg tanula
 tudof vala azert a zent Matiaf az ifteni töruenben tizta ziueben
 ezőf vala lölkeben okof a tanač adasban kih a me haluan edőf
 vronknak predikacioiat ő tanituania lön segike teue Iduözitenk
 ötet a hetuen ket Tanituanioik közzwl kit ozton Menibe meneti vtan
 20 Iudasnak ki el karhozek helieben allata ef Apostolla teue Smiko-
 ron a zent Apostolok meg oztottak volna eh velagot közzöttök kiki
 mind houa menne közzwlők az edőf vronk Iesuf neuet predikal-
 lani Iuta zent Matiafnak Sido orzag ef Macedonia meli orzagogbol
 nagi fok poganokat terite a kereztienfegre A me mikoron Macedo-
 25 niaba ment volna predikallani fah Neep ugian a vakfagba akarna
 meg maradni az ördög egi kif giermők kepeben az Ertetlen poga-
 noknak ottan meg ielőnek ef a Tanačot ada nekik hogi meg
 ölneiek eh zent Matiaft kih az iftenőknek tiztőlefet el akarnaia
 veztenie Sazonnal reiaia tulduvan a Bolond neep eh zent Apof-
 30 tolra megh fogak ef erőffen meg kötőzek figen veruen ötet tömlőcz-
 ben rekeztek vronk Iesuf kegig nagi fenőffegel neki ielőnek fa
 földről felh emeluen a kötelből el zabadita ef nagi edőffdedön meg
 uigasztaluan kih hoza ah Tömlőczből f zent Matiaf Azonnal ifmeeg
 predikallani kezde smonda a meg kemeniwlteknek ym meg hirde-
 35 tüm nektők hogi thw mind eleuenön pokolra zallotok fazonnal
 203 meg niluan a föld el niele őket fa többi kegig mind vllronk Iesuf
 hitire terenek Macedoniat megh terituen vegezetre a Sido orzagba
 iőue holot fok čodakat teuen ef iegióket uakoknak lataft aduan

poklofokat meg giogituan ördögöket embörögből kih vzüen ef halattakat fel tamasztuan mergof italt Artalmaffag nekwl megh iuan kit megh iriluen a Sidok meg foganak fa Tanačba viuen eh nömöl zent Matias Apostolt monda a pispök ő neki ha időt adonk neköd akarzeh a mi hitönkre ismeeg ternöd? ffeleluen é⁵ zent Apostol monda Tauoli legiön en tölem hogi el teerne az igaffagrol meliet meg leltem kit haluan a Sidok sentenciat adanak reiaia hogi a kerezt fara fezitetuen ölettetneiek meg kire mikoron fel fezitöttek volna fnem halhatna meg kõuekel is hagigalak őket de A meh mikoron kerneie őket hogi a kõueket uele temetneiek el¹⁰ le veuek a kereztfarol ffeyzuel el vagak feiet filien Martiromfaggal veue az örök Bodogfagot zent Matias Apostol kit minekönk ef agion Atia fyu zent lelők Amen

Zent Tamas doktor eleteröl

Tamas konfessor zent damakos zerzetéből valo Aquinom' bel¹⁵ nömöfseknek Nemzetiből tamada Attianak Landulfof Annianak Teodora vala neueh kih napolibol ielöl nömöl nemzetből zarmazek meli zent Tamas doktornak ez velagra ualo ziletefe meg ielöntetek smeeg eleteef mert am egi puztaba lakofo kinek probuf vala neue megh monda hogi egi fyt zwlneh kit Tamafnak²⁰ kellene neuezni kih zent damakofnak Regulaiat venneie fel ef eh földnek kerekfegeben nagi bölc lenne meliek mind || beh telenek²⁰⁴ mikoron azert ziletetetöt volna Tamafnak neueztetek kit mikoron egi napon az ő daikaia föröztene egi kif leuelet lele kezeben kit mikoron az ő Annia nagi nehezen kih ueth volna kezéből meg²⁵ lata tahat az Aue Maria vagion raita irua de adzyg fira erőtte hogi meg ada Annia neki fazonnal zaiaba veue ef meg raga fel nieleh faz Naptol fogua zokassa veue hogi mikoron firna soha el nem hagia uala myg vagi kõnuet uagi valami leuelet nem annak uala kezeben f meeg mikoron iol nem zolhatna ha valami kõnuet³⁰ lath vala ottan oda futh vala es a töb giermökök mogiara igen hannia uala leuelönkeet hogi őt eztendöl foga lenni egi apaturnak ada ki igen tanult embör vala hogi mind ioh elkwlöre smind deaki

tudomanira meg tanitanaia kit latuan az Apat hogi čoda elmeit
 volna meegent meg kwlde az ő Attianak intuen őtet hogi Napoli-
 ban kwldeneie a közönségőf tanusag helire tyz eztendőf vala
 immar hogi Napoliba kwlde az ő Attia hol ot a zabad tudoma-
 5 niogban röuid napoknak alatta čudakepen haznala de mikoron
 giakorta menne a predikator zerzetnek kalaftromaban ef giakorta
 halgatna predikaciot giőniörköduen az ő Bölčefegogben f regulai
 eletőgben el hagiuan eh velagot tizen harom eztendőf koraban a
 zerzetben őltőzek holot zent dolgogban ef bölčefegnek tanusagaba
 10 kezde magat foglalnia kit meg haluan az ő tēfti Attiafyai Attianak
 halala vtan igen meg zomorodanak raita fhozzaia menuen előzer
 zeep zoual hiuan őtet hogi latak mert fimmit nem tehetnek neki
 20 meeg fogak ef erőuel viuek haza soli mint keet eztendeig || tartiak
 őrizet alat egi toromba de mikoron sem feniőgeteffel sem hizőlkő-
 15 defőkel el nem haithatnaiak őtet egi gonoz elethw zepfeghw lean-
 nak hizőlkődefeuel kit hozzaia bočattanak akarak a Baradflagrol el
 teriteni kih a Thwzról egi vzőget ragaduan ki vere uele a zómelt a
 hazbol f zent kereztnek iegiet uetuen e' zent Tamaf ő magara
 imačagot kezde tenni nagi kőnuhullatafokal kőniöröguen az vris-
 20 tennek hogi az őrők tiztafagnak tartafat adnaia ő neki fazonnal
 keet Angial meg alla előtte smeg mondak hogi a yo isten meg
 halgatta volna segi őuel meg őuedzeg őtet sazt mondak hogi soha
 azt rola le ne vetneie az időtől fogua ez nómőf Ifyu soha tēfti
 kilirtetőt nem erze vegezetre latuan az ő Annia hogi az vris-
 25 akarattia ellen nem tehetne smeg emlekőzuen azokrol melieket a
 zent probus Atia meeg fogontatafa előt ő rola mondot volna a
 fraterőknek meg engede hogi a kalaftoromba vigiek f meg kőzig-
 ben de feluen azon hogi ismeeg az ő Attiafyai erőzagot tennenek
 raita el kőuetkőzek feiedelmetől Romaba Napoliból a közönségőf
 30 kapitulomba fonnan menne parifba zent Irafoknak tanusagaba
 ot őnnőn magat foglaluan onnan az Atiak kolonniaba kwldek
 hol ot a nagi frater Albert doktortól kezde tanulni igen meg alazuan
 őnnőn magat minek okaert mind a tőőb tanituanioik meg vtalak
 őtet smiert tēftős embőr valah smem zol vala előttők valami bölče-
 35 segőt Nema őkőrnek neuezek őtet Smikoron nemeliek a fraterők
 kőzzwl meg elmertek volna hogi a zent Tamas tudof embőr volna
 206 meeg mondak az ő mestőrőknek az frater Alberth || doktornak kih
 egi kerdeft ada eleiben hogi azt meg feiteneie mind a Tanituanioik

előt az napra meliet neki határoza el ahrol mindönöknek meg felelne meli kerdesre mikoron cödalatos [kere] fogafokal el Bizonfagokal felelt volna Monda a nagi Albert doktor ez ökör Tamaf oli orditast tezőn ez velagon hogi mind eh földnek kerekfegere el hallik ezök után meg parifba kwldek az Atiak eh zent Tamast fim-⁵ mar a zent Irafba Baklarius vala fot yme mikoron a zent Iraft oluafnaia egiebeknek kezdek ötet ahra kerni hogi a doktorlagot el fel venneie de ő ehre alituan magat meltatlannak miert meeg harmincz eztendőf nem vala telieffeggel fimmiikepen nem akaria uala kinek egizer nemwnemw zent veen meg ielőnuen monda az¹⁰ iften felöl parančolok te neköd hogi a doktorlagot fel vegied smeg monda azt if min kezdeneie el az ő bezedet figi veue fel ozton a doktorlagot kibem nem tunian čelekődek de nagiob zorgalmatosfagal agia uala magat a Tanufagra honnem mint annak előtte el mikepen a Nömőf meh a lölki mezeket giütuen a halgato knak ziuög-¹⁵ ben az edőf igeknek mezeffeget melien őttéh vala oli igen nagon foglalia uala magat az ifteni vrefkődefögben is hogi giakorta a titkon ualo Imačagaban a földről nagi magaffan az eegben fel emelkődik vala [a fe] fvalamikoron vagi leckezeet akarna oluafni uagi kerdest meg feitenih titkon ualo Imačagot tezőn vala előzer²⁰ fonnat fel keluen meg leli uala a mit keref vala mint ha valami kőnuet latot volna || reiaia mert a mikepen gionafba meg mon-²⁰⁷ dotta vala az ő konfessoranak nem embőri elmenek tanufagual kerefte uala annera mint iftentől nierte uala az ő tudomaniat Imačagual Ameh ennek bizonfagara mikoron egi eyel edőf²⁵ imačagba volna foglalatos neki ielőnek zent petőr f zent pal fah zent Irafoknak ertelmeben a meliekről ketőlködik[eiek] vala teliefseguel meg tanitak ötet azokra oli igen el rüttetik uala niha az Imačagba el a nagi tanulafba hogi ugi teczik uala mint ha meg holt volna niha eyel giertiat giut vala kezeben fah kōnu eleiben³⁰ wluen mind el eeguen a giertia kezetiř mind el egetuen az Irafnak edőffegeben el merüluen ingien fem erzi uala nagi fok čoda tetelökel if meg Aiandekozta vala ah yoh iften ötet mert vakokat őrdöngőföket el egieb korfagbelieket is fokakat meg giogit uala ezöknek utanna mikoron az ő bodog eletenek vege el közelgetne³⁵ el Napoliba volna fegi Eyel nagi aitatofon imatkozneiek egi frater lata tahat ket fengnire a földtől fel emelkődek fvrunk Iesuf fezwletinek kepeh meg zolala neki el monda Tamaf en rolam fok iokat

irtal smit varz en tölem eröttök felele zent Tamaf monduan nem
 fimmit vram ha nem čak tennõn magadat myert a Iutalomrol
 vala a kerdes peldazia uala azt hagi az õ mwunkaianak hamar vege
 lenne mert Am eh mikoron kilenczed gergöli papanak parançolatt-
 5 iabol menne a kõzõnfegõl konciliomba fiutot volna immaran
 kampaniaba meg kerula f foffenoue new az Apaturaknak kalaf-
 208 tromaba zaluan nagi tiztõffeggel beh fogattatek holot if in||kabban
 el nehezoduen meg fem zõnek meg a bõlçefegnek tanufagatol
 mert a fraterõknek keretõkre meg magiaraza nekik ah kantica can-
 10 ticoromot hagi a zent Angialoknak diciretõkre iuthatna harmad
 napal kegig az õ halаланak elõtte egi kometa cillag ielõnek meli
 cillag mit iegidõzne eh zent doktornak halala meg ielõnte mert
 mihelt kih mulek eh zent embõr ottan el veze a cillag faz utolfo
 orara iutuan mikoron õthuen eztendõf embõr volna kih mulek e'
 15 velagbõl vronknak ziletefe utan mikoron irnanak ezõr keet zaz
 fhetuen Negi eztendõben ef veue a yoknak zertzõt õrõke valo orzagot
 kit Agion nekõn is Atia fyu zent lelõk Amen

Zent Gergöli paparol valo predikacio

Dicirlek vram ilten tegõdet mert erõt adal ennekõm ef Bõl-
 20 çefegõt ez igeketh iria zent daniel profeta kõnuenek mafodik
 rezeben meli igeket meltan monthat zent Gergöli papa kit vristen
 kereztien Ania zent egihazban tõn nagi doktorra ef erõf ozloppa
 az õ egihazaba mindõn õrdõgi vyafkodafoknak ellene mert az
 õrdõg harom fele oftromlajt tõn az vronk Iesus hite ellen hagi el
 25 kih vezthetneie eh velagbol elõzer a pogan feiedelmeknek hatal-
 mokal de ezõk ellen az edõf vronk Iesus boçata a zent Apostolokat
 ef a zent Martirokat kik az õ bekefegõkel meg giõzek õket halalra
 aduan magokat Iduõzitenk hite mellet Mafodzer a gonozh Satan
 akara el vezteni a kereztien hitõt poganoknak bõlçefegõkel ef a
 30 gonoz eretnekõknek hamof tanufagokal ef hamof kereztienõknek
 209 tettetõf zençegõkel kik ellen boça||ta az edõf vristen a zent konfesso-
 rokat ef a Nõmõf doktorokat ef kwlõmb kwlõmb zertzetõket tamazta
 kik az õ zent predikacioiqkal zent eletõkel f tanufagokal a kerez-

tienfegőt igen el velagofitanaiak el az ő hamof tanufagokat az
eretnekőknek meg nilatkoztatnaiak kikiről a zent Euangeliomba
ug monda vronk Iesus en adok nektők zaat el Bölčefegőt kinek
nem alhatnak ellene mind a thw ellenfegtők harmadzer az őrdögök
tőreködenek a hit ellen hamof čoda tetelőknek myatta kih leg⁵
nagioban Antikriftof ideieben lezön kik ellen ahkoron bočattia a
zent Enokot el Illieft bizoni čoda tetelőkkel myert kegig bodog
zent Gergőli papa igen otalmaza zent Bölčefegeuel a kereztienfe-
gőt meltan monthatia az elkezdőt igeket

Meli igeek melle három rendbeli Iduőffegőf¹⁰
tanufagonk lezön a Bölčefegről elfő a bizoni bölčefeg-
ről Mafodik Annak dragalatof voltarol harmadik a zent Gergőli
doktorinak bodog eleteről az Elfő melle laffok meg Imez két ker-
deft előzer mičodah a bizoni Bölčefeg? Mafodzer mihben al a Böl-
čefeg? Az elfő kerdefre igi felelnek doktorokh mind közönfegel¹⁵
fmeeg a pogan Bölček is hogi a Bölčefeg nem egieb hanem ifteni
el embőri dolgoknak esmereti ki egiesődöt a yoh eletnek tanufa-
gahoz meli magiarazadba három ielőntetik elfő az ifteni esmeret
a bizoni hitnek [esmereti] myatta mert ugi mond zent Agofton
doktor te nalad nekwl vram valamit erteni nem bölčefeg de²⁰
esmerni tegödet tekelletőf tudomani Mafodik az embőri Iduoffeg-
nek kere||sefe mert a mondatik bizoni bölčnek kih mind az ő²¹⁰
Iduőffeget smind egiebeket tugia kerefnie miert hogi mindön dol-
goknak főlötte az elet meg iobitando ezert mondatik ah magiarazad-
ban hogi ifteni el embőri dolgoknak megh esmereti ah Bölčefeg²⁵
harmadik ki a bizoni Bölčefegről ielőntetik a yoh elet mert zenth
Bernaldnak mondafa zerent a tekelletőf bölčefeg ez, el terni a
bwnőktől el ioth tennieh ez ilien bölčefegőt dičire a zent Iras mond-
uan veghetetlen kenč embőrőknek a bölčefeg meliel valaki iol elt
az iften baračagaba rezeft leth de iai azoknak kik eh fele Bölčefegőt³⁰
nem valiak mert yme niluan ualo bolondfagba elnek el fietnek a
halalra kitől meg az oktalan allatok is felnek o en dragalatof
Atiamfya mih lehet Annal nagioč bolondfag mint kih őnnön magat
meg őli mikoron ha akarnaia magat ahtol meg otalmazhatnaia
ehre mongia a zent Iraf a bolondok azokat keuanniak ah meliek³⁵
Artalmasok ő neki Mafodik kerdef ymez miben alh a bizoni
bölčefeg felel zent Bernald doktor ehre fugi mond hogi három
fele bölčefeg lelettethetik zynek zanak el tetemennek bölčefege a

zinek Bolčefege alh az el mwlt binőknek banattiaban hogi embör
 ziuze zerent bankogiek teth bineiről ef meg vtaliah eh velagnak
 zertelen giőniőrwfeget fkeuannia az őrőke ualo iutalmakat a zanak
 kegig bőlčefege alh ah tulaidon binőknek meg gionafaba hala
 5 adafogban ifteni dičiretőgben ef eppitő bezedőknek mondafaba
 A mielkődetnek Bolčefege alh a tizta bekefegőf ef engődelmef
 211 eledben ezoketh || mongia zent Bernald doktor ezoknak zaiok
 mint az vriften mongia a [Bolč] zent dauid kiralinak zaia altal
 gondoliak a Bolčefegőth zaiok zolia az Iteletőt ziuőgben forog
 10 mindonkoron az iftennek tőruenie minek okaert nem čalatkoznak
 meg az ő iarahfogban ef dolgogba

Ma fodik tanufagonk a Bőlčefegnek dragalatoľ
 voltat ielőnti kih melle kerdik doktorok ha a bőlčefegnek aiandoka
 dragalatoľb eh a zeretetnek Aiandokanal? ah kerdesnek okat a zent
 15 Irafbol vezik mert am ugi mond ah zent lelők a Bőlčefeg mindon
 ioknak Annja ef mindőn Araní ő hozzaia kepőft egi kis főueń az
 iften linkit nem zeret hanem azt ah kih bőlčefegben lakozik miert
 dragab a napnal ef orzagoknal ezőket mongia a Bőlčefegről zent
 lelők kigből kihamoztatik hogi dragalatoľb a zeretetnel de ez ellen
 20 vagion a mit zent Agofton doktor mond hogi az ifteni aiandekők
 kőzöt fimmi nagio b ninčen a zeretetnel ioh azert megh tunnonk
 melik iob? felel ehre zent Bonauentura doktor Atiank fugi mond ő
 if fimmi Aiandoka az vriftennek ilien nagi ninčen minth a zeretet
 mert a zeretedben nagio ban mutattatik az edőf iftenbenek ioh
 25 volta honnem mint a tőb Aiandokaban mert vannak az aldonth
 iftennek oli Aiandoki hogi kik zeretet nekwl vannak mint erőffeg
 kegiőffeg tudomań ertelmeffeg fbizon dolog ez hogi ezők kiffebbek
 ah zeretetnel vannak ifmeg oli Aiandoki az vriftennek meliek
 bennők valiak a zeretetőt mikent a Bizoni bőlčefegnek aiandoka
 30 mert a zeretet az niel doklefnek erzekőnfegőt aad hogi izőfok legie-
 212 nek ő neki az őrőke ualo Iok || ehre mongia zent Bernald doktor
 a Bőlčefegnek kezdeti vrnak felelme vege a zeretet kőzepi kegig a
 Remenfeg igi vegezi azert zent Bonauentura doktor a kerdeft
 hogi a Bőlčefeg a zeret nekwl nem olian ioh mint a zeretet de
 35 ah mineben magaba rekeztı ef valia a bőlčefeg a zeretetőt veghe-
 tetlen kencz ef čak ezt zereti az vr iften peldank vagion a Bőlč
 Salamonrol kih az ő bőlčefegeuel el veze miert az ifteni zeretetőt
 hatra hăgia az [vrif] Azzoni allatoknak zeretetőkert Nem ilien

bőlé uala a Bodog zent Gergőli doktor mert az ő bölcséfeget meg-
eköfítötte uala ifteni el Atiafyufagof zeretettel minek okaert rezef
lön az ifteni baračagba

Harmadik tanufagonk az ő eleteröl lezön kih
melle tunnonk kel hogi a zent Gergoli papa Romai dufnak nômöl
nemzečegeből tamada Attianak Gordian vala neue s Annianak
Siluia fa papafagba tizenharom eztendeig fhat holnapeeg el tiz
napig eleh ki mikoron meeg ugian igen Ifyu koraban ah termezet
zerent valo tudomannak [a] teteiere iutot volna el nagi kazdagfa-
gokal beuölködneiek azt kezde gondolni hogi azokat mind el
hagnaia el Baratta lenne de el halazta myg Attia eh velagbol kih
mulek kih Siciliat tartia vala a Romayaktol feh zent Gergölire
maraduan az orzag hat klaftromokat rakattata benne f Romaban
meg egiet zent Andraf tiztöflegere meli klaftromokat tulaidon
örökfegeből igen meg aiandokozuan fmind a több marhaiat zege-
niöknek oztogatuan a Romai klaftromaban zent Benedök zerzete-
ben öltözek mert meeg ahkoron ot ah fele zerzet vala čak meli
zerzedben röuid időnek alatta oli nagi zenčegre iuta hogi me||ltan 213
a nagi tekelletöl fraterök közze zamlaltathatik uala oli nagi kemen
elettel giöttri vala az ő testet hogi giomraban korolkoduan alygh 20
alh vala a laban niha fok oraig kenzoduan vele azt tugiak uala a
fraterök hogi azonnal meg halna Smikoron kih mult volna a
klaftromnak Apattia ez velagbol ötet valasztak az Atiafyak feie-
delme Segi napon mikoron könueket zerözhuen irna egi tengörbe
vezöt kazdag embörnek kepeben neki ielőnek az ő öriző Angiala 25
el kōnu hullataffal kōniörge neki hogi ergalmaffagot tenne vele
fparančola zent Gergőli a Saffarnak hogi hat garaft adna neki
lamaz el mene Azonnapon meg hozzaia meneh fmonda eh zent
Gergőli doktornak lokakat vezteek el fkeuefeket vök helieben
fzent Gergoli meg Annet adata neki harmadnapon meg hozzaia 30
meneh fnagi vntato kaialtaffal kezde eh zent Apatot kerni hogi
kōniörwlne raitah f zent Gergőli mert ertuen hogi ninčen fimmi
penz a haznal kit neki athatna egi ezuft tal vala hazaba edöl
Anniaeh fneki ada azt faz Angial nagi örömmel el mene elöle
minek utanna kegig a papafagra valasztatot uolna egi napon a 35
kančellariofnak meg hagia hog tizenket zegeniöket el zarandoko-
kat binah vendegge fmikoron leh vltette uolna öketh tizen harmat
zamlala zent gergőli papa fmikoron mondanaia a kančellariofnak

mireh tettel parančolatom ellen monda amaz hogi tizenkettőnel
 többet nem hit volna smeg zömléluen eh zent embör ah tizenhar-
 madikat lata tahat igen valtozik orczaiaban hol vennek fhol ifu-
 214nak mutattia magat faz ebed utan maganak hiuan zent Gerg[|göli
 5 monda neki kih uagi te? ffelele Amazh en vagiok az a kinek az
 ezyft talat adad a tengörbe vezöt embörnek kepeben mikoron
 meeg Apathwr volnal čak bizon mondom teneköd hogi a Napfag-
 tol fogua valasztah tegödet vriften a papafagra fottan el Enizek
 elöle eh zent embörnek ideieben meeg mikoron čak [papa volna]
 10 kardinal volna oli igen meg arada a Tiberis uize hogi a varofnak
 kö falan is beh megjön vala Romaba fok hazakat ef el vezte ennek
 fölötte nagi fok kegiok el Sarkaniok termenek a Tiberis vizeben
 kik azvtan hogi a vyz meg efek a Tengörbeh menenek de a ten-
 görbeli habogba meg haluan ef a partra ki verettetek volna oli igen
 15 meg dögletek az eget hogi nagi döög halal könetközek belöle meli
 halalban legh előzer is ah pelagiuf papa mulek kih fozton ah nepet
 is ugi kezde meg verni hogi Romaba fok hazak puztan maradanak
 fehkoron valasztatek zent Gergöli a papafagra mindön neptöl S
 mikoron meg kellene ő neki zentöltetni fah nep erőffen halna
 20 kezde predikallania a nepnek intuen öket a penitencia tartafra ef
 meg parančoluan hogi mindön embör profoncioba löne ef a letania
 mondaffal az az zentöknek hiuafauaal köniörgezenek a yoh iftennek
 meli proceffioba. keet Negiuen embör mulek kih ez velagbol de
 meeg sem hagia meg zönnie az vriftenhöz valo köniörgeft ah pro-
 25 fencio vtan ruhaiat el valtoztatuan zent Gergöli titkon kih futa ah
 varofbol fharmad napeg lappaga ah köh hafadekogban kinek el
 215 menefén mind egihazi Ne[[pek] pek smind parasztok igen meg bu-
 fuluan mindönwt fogak ötet kerelfnie fegi puztaba lakozonak meg
 ielőnte az vriften hol volna mert velagoffagnak ozlopa leh zalla az
 30 eegből a helire hol el reitözöt vala fazon lelek meg kit erőuel fel
 veuen a Neep akarattia ellen papaua zentöltete ftitkon leuelet
 iruan a Mauriciuf čazarnak kih ötet igen zereti uala köniörgeh
 hogi fimmiopen az ő valasztafara neh engedne de ah varofnak
 feiedelmeh el vrza a leuelet fezön kepen a čazar is nagi yoh ked-
 35 uel meg konfirmala az ő valasztafat de myert meeg a halal meg
 nem allot vala ifmegent proceffiot zerze hogi a varoft meg kerwl-
 neiek a letaniaual faz Bodog zwz Marianak kepet meliet zent
 lukač yrth vala előttök vitete meli keep ellen az eegnek döghil

ugian latafokra el tiztvl uala fnağ tiztan marad uala az eeg fhal-
 gatni foguan mind a telief proceffio Angialoknak fokafaga kezdeh
 eneköltni monduan ah keep fölöt az Eegben Meniörzagnak kiralne
 azzoniah örwl alleluya mert ah kit erdömllel vífelni alleluya fel ta-
 madot mikepen meg monda atta fmonda zent Gergöli nagi fel 5
 zoualh Imagiad eröttönk az vriftent alleluya az az diçirteffek a yo
 Iften fezt meg monduan lata ah krefcenciuf varanak tornian allani
 egi Angialt kinek kezében veröf tör uala de azt meg töröluen a
 hiuelibe teueh kin meg esmere zent Gergöli hogi az vriften meg
 engezteltetöt volna fottan meg zönek a halal faz napfagtol fogua 10
 a varat Angial varanak hyak oli igen Alazatof uala eh bodog ||
 zent embör hogi ö lön a papak közzwl elfö hogi ki iften zolgainak 216
 zolgaianak neuezeh önnön magat a zegeniökön ualo köniörwle-
 töffleg Annera meg oluaztotta vala az ö ziuet hogi egi napon
 fem ezik vala adzyg mig valahan zegeniöket el zarandokat 15
 nem hiuat vala aztalara mindön zegeniöknek neuöket Roma-
 ban el Ierufalemben kik lakoznak vala mind Regeftomba
 vetette uala fmindön zwkfegöket meg zolgaltattia vala Ierufa-
 lemben el nagi kalaftromot zerzöt vala fa Baratokat benne
 mind ö elteti vala Ennek fölötte harom ezör zerzetöf zizeknek 20
 huzh heani zaz gera Araniat ad uala életökre mindön eztendönked
 Mikoron egizer hufueth napian Nagi Bodog Azzonnal önnön maga
 mondanaia ah nagi Mifet fiutot volna ah pax dominira felele az
 Angial fnagi fel zohual monda vtanna az et cum fpiritu tuot Igen
 keduef zolgaia vala Bodog zent Gergöli az vriftennek mert am 25
 meg az pogan Traianof çazarnak is lölket meg zabadita az örök
 vezödelömtöl mert az vriftennel könuhullato Imaçagual fel
 tamaztata [a Traianof]-el miheliön meg kereztöle meg ifmegent
 kih muluan eh velagból Iduözwl fmege ielönuen vrnak angiala
 monda miert eh poganerth Imatkozal valasztanod kelh ez kettöbe 30
 uagi hogi purgatoriomba keet nap kelh eegnöd vagi mind telief
 életödben kelh korolkodnod fez mafikat valazta Annak utanna
 mindönkoron korolkodik vala uagi közuenniel vagi hideg leleffel
 vagi giomranak faiafaual de mind az ö körfagiual nem gon-
 doluan zönetlen valo munkaba zent Irafoknak zerze||leben fog- 217
 lalia uala ö magat Giakorta a vigasztalo zent lelök feiere
 zalh vala galamb kepeben az ö kaplananak a petor doktornak
 latafara mikoron a könueket zerzi vala oly mint ielönteneie hogi

iftennek ihlefeből irnaia a mi Iduőffegönkre valokat hamiffag
 nekwl S mikoron nagi fok zenčegőf dolgokat čelekōdōt volna kih
 maulek ez velagbcl mikoron vronk ziletefenek vtanna irnanak hat
 zaaz fhat eztendōben ef vitetek az ő zenčegőf lōlke a Menniei
 5 bodogfagba meliben meltoltaffek minketis vinnie Atia fyu zent
 lelōk Amen

zent Longinus Martir eleteről +

Longinof vitez zaz vitezōk elōt iaro wr uala hifaurianak tar-
 tomaniabol tamaduan ky a me mikoron a tōb uitezōkel allana
 10 edōs vronk Iefusnak kereztfaia alat oldalat halalanak utanna
 kopiaiaual altal ōklele de latuan a čodakat meliek lōnek vronknak
 halala utan ef elōtte hogi az napnak feneh el vezeh ef a nagi föld
 indulaf lōn hyn kriftuf vronkban Ielōfben ezert hogi miert zōmei
 a hozzŵ korfagnak miatta meg homaliofottanak vala az vronk
 15 oldalabol ef ziuōbōl kih iōt verenek egi čōpe a kopiarol zōmeben
 čōppenuen meg adattatek azonnal ő neki a velagoffag kih nem
 fok Idōuel az utan el hagiuan pilatoft ef az Apoftoloktol meg
 tanuluan a hitōt Cefareanak varofaba meli kapadocianak tarto-
 maniaba vagion huzōn niolez eztendeig Monoftori eletōt vifele ef
 20 Sok poganokat teritē ah kereztien hittre Minek okaert az octauia-
 nos feiedelōmtōl meg fogattatuan mikoron ah baluani iftenōknek ||
 218 ő parančolattiaara nem [enged] aldozot volna fogait mind kih tōret-
 tete fnieluet is kih mettete de azert a zolafnak aiandekat el nem
 vezte ennek utanna zent longinof egi feizet ragaduan mind el tōre
 25 a baluani iftenōket kigbōl az ōrdogok kih menuen az eegben kez-
 denek iaigatni fennek vtanna a feiedelōmbe faz ő tarfiba menenek
 kik mint egi bolondok a zenth Longinof viteznek laba eleiben efe-
 nek kikōn lōniōrwlueh eh nōmōf vitez meg zabadita ōket az ōrdō-
 gōktōl vronknak neuben fmind a puztaba kwlde ōket meli čodara
 30 az Affrodifiuf neuŵ tizt tarto fokad magauul meg kereztōlkōdek
 legi keuf idōnek alatta mikoron meg ent meg fogatta volna az
 oktauianof wr eh zent longinof hogi ōtet meg vyonnan giōttret-
 neie az vronk Iefus hitiert az Afrodifiuf kezde ah feiedelmet fed-
 deni az ő halalatlanfagarol lannak is ottan az oktauianof wr kih

vonata nieluet de azert niluan zol uala az Afrodifius ah feiedelôm
 kegig ottan meg vakula kinek mikoron a zent longinos mondotta
 uolna hog' adzyg meg nem giogiulna myg ötet megh nem ôletneie
 de az ô imačagaert annak utanna zôme velagoffaga meg adatneiekh
 Azonnal el uetete feiet fez utan oda vitetuen magat az oktauianof
 ahol a zent longinosnak testeh fezkiz uala reiaia borulua a feiede-
 lôm nagi firua kezde binet vadolni hogi || meg ôlette volna ötet **219**
 fazonnal meg adatek zômenek velagoffaga ef meg kereztołkôduen
 nagi tiztoffeggel el temettete az ô testet f diciretoł el edben vegez-
 uen ez wrys az ô eleteth veue az ôrök bodoglagot kit engegiôn
 minekônk is Atia fyu zent lelôk Amen ugi legiôn

a zenth Iofefnek Azzonionk Maria Iegiofenek
 eleterôł kôuetkôzik az Iras

Zent Iofef azzonionk Marianak iegiofe Betleemben tamada
 dauid kiralnak hazabol ef Nemzečegebôł az Azzu iftapnak meg ¹⁵
 veragozafabol ef galamb kepeben teteiere zallafabol a zent lelôk-
 nek valasztatek vriftentoł a bodog zwz Marianak zolgalattiara eh
 nômoł zwz firfiu mikoron a Sido pispôknek parančolattiabol maga-
 nak iegizôtte volna meeg a zent Templomba Nazaretben viue a
 bodog zwz Mariat az ô Anniahoz zent Anna azzonhoz ef ot hagia ²⁰
 ô kegig meneh Beetleemben hogi a meniekôzôh napra kezwlne
 hol mikoron kełôt uolna ezôn idônek alatta gabriel Arkhangial
 azzonionkhoz bočattatek ef zent lelôknek čelekôdefebôł fogada az
 elô iftennek fyat fmikoron Iofef heet holnapoknak utanna Naza-
 retbe teert volna terhôfnek lele a zentfegôł zwzet de myert igaz ²⁵
 embôr valah nem akara ötet megh zegiôniteni hanem titkon el
 akarah Azzonionkat hagnia de vriftennek ielôntefebôł meg ertuen
 hogi az elô iften fyauval volna temerdôk ef zeplôtelen volna a
 magzatnak ô zent meheben valo fogadafah || fugi veue ozton haza **220**
 meg eskwven ô uele ennek utanna hogi a čazar meg parančolta ³⁰
 volna Regiftromba vennie mind ez velagon elô embôrôknek neuô-
 ket ef hogi maganak ef Romayaknak eskwttenenek mindônôket
 Beetleembe kezôrittetek menni zent Iofef sazzonionk ef el meneh

veleh mert tugia vala hogi ot kellene az elő iften fyanak zilet-
 tethni ot erdömle az ő meg valtoiat leg előzer latni őleben venni
 kórniül meteltetnie ef mikepen ioh eltető mind vronk Iesufrol
 smind az ő zenth Anniarol zorgalmatos gondot vifelnie ef erodef
 5 előt őketegiptomba[m] vinni eh zent Iofef erdömle vronk Iesust latni
 mith čelekődek giermők koraba smind egezh eleteben alč miuel
 kerefe eletet mineh ideig eelt legiön iralba nem lelyők de maga a
 zent Euangeliomba meg vagion hogi vronk Iesuf mikoron tizenket
 10 etetik bőith mafod honak előtte tizennegied napian mulek kyh ez
 velagbol nagi boldogwl vronk Iesufnak faz ő zent Annianak ielön
 voltogba ef vitetek a zent Atiaknak limbofaba fönnet vronk
 menibe meneti napian az őrög bodogfagban Amen

Zent Benedök Apat eleteröl a

15 Benedök apat kinek eletet zent Gergöl papa irta meg Nur-
 221 fianak tartomaniabol nömőf zilektől tamada kit mikoron || gier-
 mők koraban Romaba attak volnah az ő zilei a zabad tudoma-
 niokra meeg ugian artatlan koraba el hagia ez velagot fpuztaba
 zandekőzek mennie kith az ő daikaia főlötte igen zeretuen el
 20 mené vele a varosik kyh effidanak hiuattatik vala holot mikoron
 egi dagazto teknőt kölčön keruen a daika el töröt uolna törtenet-
 ből kezde nagi erőffen raita firnya kyn eh nömőf giermők kőniő-
 rwluen zent benedök veue ah ket foltiat a tekőnőnek simatkozuan
 meg egezzite a tekőnőth ef meg ada a daikanak őtet sennek utanna
 25 titkon el hagia a daikat ef a puztaba mene a helire kih sublakuf-
 nak hiuattatik fot lakek keet egeez eztendeig finki őteth nem tud-
 uan ot lenni a Romanof barattol meg valua kih ő neki kenieret
 ef vizet zolgaltat vala kit meg iriluen azh őrdög miert kőtelőn
 30 bočattia vala ahnagi mely verőmben ala az etelt italth f egi kif
 harangočkauaI tezőn uala [oda ala] hyrt zent Benedöknek ah
 kőtel vegere kőtuen azt a kenier melle egizeer el tőre őtet egi
 kőuel de az vristen maf kepen kezde ő rola gondot vifelnie miko-
 ron egi napon eh zent giermők imatkozneiek az ő Barlangiaba

egi čoka kepeben az őrdög kezdé orezaia előtt ropofnie kit zent
 kereztnék iegieuel el wzuen töle oly nagy buyafagnak keuanfaga-
 ual giula fel hog' foha annak előtte oliant nem zenuedőth || vala **222**
 foha kih azonnal meztelen vetközuen a tőuifkek közze mene ef
 ot forgata magát mind adzyg myg [myg] meg febhöttetuen az ő 5
 tetet ef veerbe keueruen ah lelőknek febet meg giogita magaba
 az napfagtol fogua foha ah fele kifirtetőt többbe nem zenuede
 Ennek vtanna lön ifteni zerzefből hogi az ő hire igen kih terwle
 ef egi klaftrombol ah barátok mind hozza menenek ef miért nem
 vala Apatiok feiedelmőke valasztak őtet kih előzer iol lehet ellene ¹⁰
 monda de ozton az ő koniörgelfökucl meg giözetek ef köziginben
 iöue de mikoron kemeniben tartatnaia velők a Regulat honnem
 annak előtte meg banak hogi őteth valasztottak uolna fetető mer-
 get zerzenek borba hogi őtet meg ölneiek sneki viuek a bort szent
 Benedök meg iegiózuen a pohart zent kereztnék iegieuel azonnal ¹⁵
 el törek min[d]t ha egi köuel törté volna el smeg ertuen az ő dolgo-
 kat ottan el meneh közzwlők ef ifmegent a puztaba elebi heliere
 [meneh] tere holot mikoron fokan giultenek volna ő hozzaia ef az ő
 zent eletet hiuön köuetneiek tizenket kalaftromokat rakata nekiők ef
 mindinikben apatot zerze [nekiők] smikoron egizer meg vifitalta volna ²⁰
 őket egik klaftromba egi barátot leleh kih miheliön a több fraterők
 Imačagra aggiak vala magokat ottan ki megion vala közzwlők ef
 valami kezih dolgoth tezőn vala fkeзде zent Benedök egizer smaz-
 zer is zömlenle Słata hat egi fekete zerečōn giermők kapaianal
 fogua vonzia kih őtet az egi hazbol kit imačagaucl meg niere zent ²⁵
 Benedök || hogi a zent frater Mauruf ef meg lathatnah s egiczér **223**
 kih iöuen vtanna zent Benedök igen kezdé iftapiaual vernye faz
 időtől fogua mindonkoron a frater meg marad uala vegik az
 Imačagban eh zent embör mikoron latnaia hogi a hegiön valo
 három kalaftromnak nem volna innia valo kwttiok eyel egi gier- ³⁰
 mōkel kih menuen [eh zent embör] a hol a yoh iften ah kutakat
 akara afatnya három köueket tōn iegiwł smeg beh teruen a klaft-
 tromba holta kelue parančola az Atiahfiaknak hogi meg afnaiak a
 kutakat a hol a köueket helihōztette volna kit mikoron meg zer-
 zōttek volna nagy ioh Innia valo kwttak lōnek A me mikoron egizer ³⁵
 a placiduf neuű giermōket vizre kwlte volna ki is barat vala el
 ragada ah vyz kit lelōgben eh zent embor meg latuan hozza hiuata
 a frater Mauruft smeg monda neki ef parančola [neki] hogi a gier-

mőköt meg zabaditanaia samaz nagi hamar el forduluan előle
zent Benedőknek el latuan hogi a giermők zinte bele halna
immar alituan eh zent Maurul hogi a föld zinön volna beh mene
a mely f vyzre smeg ragada haiat a giermőknek listókenel fogua
5 kih hoza a partra laz u'an veue ezebe hogi a vyz zinön iart volna
kit az vriften az engödelmeflegnek iozagaert teth vala ő uele a
florenciul pap Iriluen a zent Benedőknek hirtet neuert el zenčeget
meroggel čenalt kenieret kwlde ő neki kit a maz nagi hala adaffal
veuen ő tole az vtan a hollonak vete mert meg ertötte vala zent
10 lelöktől ez dolgot el parančola a hollonak hogi oli helire vinneie
224 hogi foha || oda embör nem mehetne fazonnal óraba veuen a hollo
a kenieret nagi mezze el viue smeg teruen harmad napon ugi vön
etelt az ő kezéből kit ezeben veuen a florenciul pap het leaniokat
zerze hogi mezitelen iaczodnahnak a klaftromnak kertebe hogi fel
15 giulnanak a fraterők buyaffagra kit latuan eh zent Benedők neki-
ket az Atiafyak közzvl fel veuen uele f az Iričegnek helt aduan
Maf hellire mene lakoznya fleg azonnal ah papnak mulato haza el
döle el meg öleh [meg öle] a papot nem az ellenfegöt valtoztatuan
el ez nómóf zent Atia de a helt a mely lölki romlafnak oka lehet uala
20 nagi fok habornufagokat zenuede ördögötől eh zent Benedők Apat
de az vriften mindönből kih zabadittia vala löuendö mondafnak
lölket if valia uala ez zent Iambor kit meg akaruan egizer bizo-
nitani a Totilla gottofoknak kiralia egi fegiuerošet kirali ruhaiba
fel öltöztete el nagi feregöt ada uele feh zent Benedők Apathoz
25 kwlde ugi mint önnön magah volna a kirali kit mikoron latna
immar a kalaftromhoz közel iönie meg izenie nekih monduan
Vesse leh a kirali ruhakat rolah mert nem illeti ötet kit haluan a
zolgah igen meg zegionluen magat ah kiralhöz tereh hatalma vala eh
zent Benedőknek az ördökön el kih a meh mikoron egi deagból
30 kiwzte uolna az ördögöt el meg parančoltah volna hogi papi
zenčegöket fel ne venne mert ifmegent ottan bele menneh egi keuf
225 idöh el muluan nem gondola a parančolatt||al a deak smikoron
papi zenčegöt fel vetth volna meg bele mene az ördög smind adzig
giöttre myg ez velagbol kih mulek Nagi Alamisnalkodafokat tezön
35 uala eh zent Benedők Apat fhallattakat is tamasztuan fokakat ez
velagnak meg vtalafara hoz vala halalanak napiat maf kalaftrom-
beli Baratoknak is meg ielőnte hatod napal kih mulafanak előtte
meg nittata ah koporšot fazonnal meg kezde korulnia fheted

napon az egihazba vitete magát el ot kommunikaluan smagat meg kenetteten el imatkozuan ugian a fraterök kezögben kih mülek ez velagbol mikoron vronk ziletefenek vtanna öt zaz iftizen niolez eztendöben irnanak fueue az örök bodogfagot kit engegiön nekönk is Atia fyu zent lelök Amen vgi legiön

5

Giumölč olto Bodog Azzoni napiarol valo tanu-
fag köuetközik immar

Ah mai zent Innep vronk Iesuf embörre letelenek hirdetefenek neuezetik mert ez mai napon ielőnte meg ezth zent Gabriel Angial ah bodog zűz Marianak kyh a me mikoron harom ezten-10 dőf koratol fogua tizen negi eztendőf koraiglan a tőb zizekuel mind vrnak Templomaba lakot volna fogadaft tőn vriftennek hogi örök zűzefegőth tartana ha az iften mal keppen nem zerözneie de myert a yoh iften lok okaerth el vegezte uala hogi firfinak iegióz-
tetneiek fielőfben a zűz Iofefnek mikoron Attianak || hazanal lak-226
neiek zent Gabriel Arkhangial hozzaia menuen meg hirdete hōgi az Iftennek fyah meheben zallana el Anniaua valasztotta volna ötet kih melle imez hat dolgokat lassok meg El ő z er az időnek alkalmaf voltat kiben az iften fyanak embörreh kelle Lennye Masodzer a köuetnek nōmōf voltat harmadzer a köuetöt kűldőnek 20 meltofagath Negiedzer a helinek alkalmaffagath Őtődzer a zwznek zentfegőf voltat kihöz a köuet bočattatek hatodzer a köuetfegnek vyhsagat az elő melle tunnonk kelh hogi kereztlő Ianofnak fogontatafa vtan az edőf vronk Iesufnak fogontatafa lōn hatod
holnapon harom okaert előzer ah zamnak tekelletőf voltaert mert 25
hat zaam keet harombol zerőztetik kiben az vronk embörre lete-
lenek tekelletőfflege mutattatik kiben Imeh harom mind egye lōn az örökke valo Iftenfeg vronknak uyonna terōmtöt lōlke el az ő
zent teste kih Adamtol zarmaztatek feh ket termezet ifteni el
embōri kik vronknak egi zōmeliet zerzik M a f o d z er az embörnek 30
terōmtefeert mert mikepen Adamot az vriften zűz földből terōmte
hatod napon ezōnkepen az elő iftennek fyanak kitől A meniörzag-
nak fyainak el kel vala fokafoginiök öt ezör szaz el kilenczven

kilencz eztendők után kelle emborre harmadzer a természetnek
 megh vyulafaert mert az iften fya vronk Iesus az időben akara
 emborre Lennie meli időben mindön földi allatok meg vyulnak
 227 ehben azth mutatuan hogiaz ő zent embörfelegenek myat||ta mind föl-
 5 diek smind mennieihek meg vyulnak Masod kit meg kelh lat-
 nonk az el bočatotnak az az a kőuetnek nómól volta mert ez
 Gabriel Arkangial vala kih igen alkalmas vala harom okaert
 előzer ah zeertartaf felől hogi [ert] mikepen a gonoz Angial hai-
 totta vala az első Aniankat ah binreh ezönkepen ioh Angial hai-
 10 tanaia a bodog zŵznek akarattiat az iften igeienek fogadafara
 Mafodzer a zŵz felől mert zent Ieronimosnak mondafa zerent az
 Angialoknak rakonfag a zizefeg azert testdben elhnye testi giőniő-
 rwfeg nekŵlnem földi elet de menniei harmadzer Angialnak kelle
 a kőuetnek lennie a vegert mert vronk Iesufnak embörre letele
 15 ezert lezön vala hogi az Angiali romlaf Iduözŵlendő embörögbl
 eppittetniek megh ezert mongia zent Gergőli doktor hogi a
 Gabriel Angial a fölfő karbeli volt mert felfegőf örömet iőt vala
 hirdetnie mind a zŵznek smind az Angialoknak testi Abrazadban
 ielőnek kegig hogi a lataf bizoniofb lenne mert a testi latafok
 20 bizoniofbak ef hogi az efmeret teliesb Lenne mert meeg a lelők
 zerent valo latafokif ioban esmertetnek meg ah testi latafbol
 Harmadik kit meg kelh ertenönk a kőuetőth el bočatonak
 hatalma kih az vristen mert a zent Gabriel Arkhangialt Atiá iften
 kŵlde a bodog zŵzhöz kih az ő veghetetlen hatalmassagat meg
 25 mutata az edőf mariaban mikoron cūdakepen zŵzen fogattata ef
 ziletete veleh az kristust ő természet zerent valo egi fyat bočatta-
 tek Gabriel Arkhangial az vronktol ef az elő iften fyatol kih az ő
 228 cūdalatos bölcefeget meg mutata az ő zent Anniaban mil||koron az
 ő zent meheben meg maraduan az zeplötelenfeegbe tuda zallani
 30 ef onnan ez velagba ky iönie a zent lelőktől is bočattatek a bodog
 zŵz Mariahoz Gabriel Arkhangial kih az ő nagi kegiőf voltat meg
 mutata ő benne ehbe hogi binnekŵl fogattata az ifteni magzatot
 ő vele Negiedzer az iften fyanak emborreh Letelehöz zwgfeg
 vala a varof ki nazaretnek hiuattatniek mert ő veragnak magiaraz-
 35 tatik hogi eh keppen mind a heli smind az időh igienő alkalmassagba
 lenne ehre mongia zent Bernald verag zileték a veragtól veragba ef
 veragnak ideien Őtőd kit meg kelh tunnonk a Bodog zŵznek
 zenčege kih az vristennek kőuetet-nagi tisztőffeggel fogada merth a

zŵz telief vala malasztal ef iftennel kinek io elkŵlŵe ef zenŵege el
 halatta uala mindŵn embŵrŵknek ef Angialoknak zenŵeget kih     
 egiedŵl telief embŵri nemzetert kegielmet lele az ifteni felleagnek
 el  tte meli zwzet akara az   r  k bizonfag a zwz Iofefnek Iegizenie
 lel  f okokert el  zer hogi az iften fyanak emb  rre letele   rd  gt  l el 5
 titkoltatneiek mert soha   rd  g oli közel nem bo  attatek az ed  f
 Mariahoz hogi meg erthette volna hogi    vronk Iefusnak zwz Annia
 volna myg vronk eleh fehre nem hiheti vala a Iefust iften fyanak
   rd  g lennye hogi lattia uala Azzonionkat hazaffagnak allapatt-
 iaba lenni miert tugia vala ho   az iften fyanak zŵzt  l kellene 10
 zillettetnie Ma  odzer hogi az ifteni paran  olatot az Atiaknak ef
 Aniaknak tizt  lefer  l kit adot vala meg tartanaia vronk Iefus mert
 t  ruenzerent megh kel vala Annak az    t  ruenbe k  ueztetni a
 meli Azzoni allat nem hazaffagba Leuen m   *)

*) Itt h  zag van.

229 *) Oluaftatic mas Pelda es. vala eg ziz ky mind az ő ifivaga-
 tvl fogva zolgala az vr iftennec de maga neminemv lelki fel fval-
 kodas az az kevelleg vala ő benne önön maganac kellemetes
 legere ki ivta az ő vtofo oraiara. az az halalara. es az helnec az hol-
 5 ot lakozik vala pifpöke önön zomelere meg latogatia vala ötet es
 idvezzitennec zent testevel az otari zentfegel elteti vala ötet es az
 ziznec ő nag zentfleges eletinec okaiert monda az pifpöc az körnvl
 allo nepecnec. Meltan: vgmond ez mai nap nag thiftöffegel zolga-
 lando. mel napon es ez aitatos zent ziz meg halando: ezt halvan
 10 az ziz fel fvalkódec az ő zivebe es őneky len igen kellemetes az
 pifpöcnec ő mondafa es leg ottan meg hala. es harmicz nap el
 mvlvan ielönec az pifpöcnec mondvan hog öröke el karhozot
 230 vona čak az eg binert. az lelki kevellegert || ki en bennem vala
 en halalomnac ideien mikoron hallam hog te engemet dichez vala
 15 ezt meg mondvan el ennézek: Meg es oluaftatic eg Pelda Vala eg
 igen nag. kazdag ember es meg korvla halalra es kezde az ő kaz-
 daglagitvl legezzeget kernye [mo] mikoron kegig nem valhatot
 vona. monda esmeg leg ottan: O ti hazvg kazdaglagoc mind en tel-
 ies zivemmel en titöket thiztöltelec es zerettelec es mikoron en el
 20 nag ziklegben legiec vettetven. en titvletöc valami tanaczkot avag
 legezzeget nem valhatoc. de inkab im iol latom hog kezzek vattoc
 engemet el hadnya. sem akartoc engemet követni. azert en es el
 hadlac es meg vtallac titöket. es ezeket meg mondvan minden ő
 iozagit zegenecnec oztogata: es ozton iol hala meg Amen Imag
 25 eretem aldott ziz katherina es mong Aue Mariat ihs ||

*) Második kéz írása.

*) Igen gonoz veget vecz Mert ez harmac igen nag zorgalma-231
 toffaggal meg tartando minden zerzetes embertvl : tvgnya mint
 hog az ő ziveti ol meg őrizze ideiet haznalatoffon kőche el. es min-
 den dolgat io vegre tegie : Tovaba gondoliad meg mel' igen tvnia
 votal az zent imaglagban. es az zentirafnac oluafafaba. es az kezi
 dolognac foglafaba : Ez harmacba. kel temagadat zereteteften fog-
 lalnod : ha kevanz : adnya az aldot iftennec haznalatos es kevanatos
 gőmőlehcőt az te halalodnac ideien : Megis gondoliad meg tovaba :
 hog mel' igen tvnia es reft votal az penitencyanac tartafara es az
 binecnecc ellene allafaba es az ifteni iozagocnak ha[[znalafaba. mert 10
 bizonnával en zerető atiamfya meg kel tēneked zereteteffen firat-
 nod az te bineidet : es őrdőgnecc ő : || chalardfagos kesertetit el kel 232
 tavoztatnod. es igekőziel haznalnod eg' iozakrvl mas iozagra hog
 bee mehes az igeretnec földbe azaz menēcnecc orzagaba. hog ha
 kedig meges ioban kevanod temagadat meg efmernecc zikfeg tehat 15
 hog meg gondoliad hog ha te benned nevededic ez velagy hitfagoc-
 nak kevanfaga es gőnőrvfege : Mert bizonnával akoron nevededic
 az zerzetes azzonnokba az teztnecc kevanfaga edes es io illatu
 etkeket mikoron kevan : es mikon kevan lag es dragalatos őtő-
 zeteket es mikoron kevan tefty bviafagra intő bezedeket halgatnya 20
 Vay bizonnával akoron nevededic az aldot criftofnac iegesebe es
 zolgalo leianzaba ez velagi hitfagocnac gőnőrvfegecs kevanfaga
 mikoron kevnia hog legiőn emberecnecc zeretetibe es kedvebe es
 kevan embőroktul valo tiztőffegetetelt es dicheretet. No azert ||
 mind ez felvl meg mondotakat el kel tavoztatni az criftofnac 233
 zolgalo leiananac mikepen halalos merget mert ezzek minden
 gonozfagocnak gőkeri es fvndamentomi ezeket mondia zent
 Bonaventura atiank Touaba hog ha meges temagadnac bizzomb es
 tekeletefb efmeretit kevanod tehat harmadzor zeretetezen gondol-
 iad meg. ha nevedednecc te benned haragvffagoc. alnokfagoc. Iregfe- 30
 gek. Ragalmassagot es ioravalo reftfegecc halgaffad zereteteften
 atiamfya melieked mondoc Mert bizon akoron nevedednecc az zer-
 zetesben az haragvffagoc mikoron. Avag lelkevel. avag zivevel. Avag
 kevanfagaval. avag iegel Avag orchaiaval. avag bezedével. az ő atia-
 fyahoz. dagalt avag gvlőfeget zivezerent mutat. Es a koron nevede- 35

*) Eleje nincs meg.

- 234 dic az iregleg az zerzetes azzonba mikoron vigad: || Az ő atiafyanac haborvlagarvl es az ő előmentervl bankodic es az ő benne
 137 valo iamborlagot ire[g]dly Es Tovaba. akoron nevekődie az ioravalo restleg az zerzetesben mikoron leiend lankat zvnodozo hivolkodo
 5 az zent misen aitatlan. es az ő Celaiaaba felelmes. mind ezeket az cristos iesusnac Iegesynek el kel tauoztatniok mikepen az merges kigot mert ezőkben al mind az testnec es az lelecne es vezedelme No azert az aldot iesusnac zerete zolgalo leiaña hog ha kevanz te magadnac tekeletes esmeretere ivtny tery az te zivedhez
 10 es tanvl meg tiztitanok az te lelkedet Gondoliad meg mi leg mert vag eg gane zag mi votal mert semmi mye kel lenned mert porra
 138 235 es hamvia: Haliad azert az aitato zent Bernardnac || ő mezal folio mondasat ky ez kepen tanit mondván az te lelkednec egez volta-hoz leg zorgalmatos mivelkődöie vg hog az te eletedet zenetlen
 15 hannah vessed meg es gondoliad meg zeretetesen menere naponkent haznalz az isteni iozagocba es menere fogatkozol minemv leg erkvhödben es kavanlagidba mel hasonlatos az vr istenhöz es hasonlatlan O en edes istenem mel igen vezedelmes az zerzetesbe lokat. akarni tvdnya es ő magad nem tvdnya o mel igen
 20 kezel vagion az ol zerzetes az ő lelkenec vezedelmehez ki masnac eletervl zertelen tvdakozo es az ő atiafyanac lelki esmeretinec meg ragalmazoia mert ő magat nem tvgia es mast itel es rag O en edes vram iesus honnan vagon el nag vaklag az zerzetesben
 236 mert ime okofaga || vagon de myert hog az ő lelke elvontatot ez
 25 velagi zertelen kevanfagnac myatta es annak okaiert nem terhet az ő lelki esmeretehez No azert miden egeb irafokat hatra hagnan en azt mondon ki ki mind az ő eletenec esmeretehöz lasson Mert az zent Bernad is ezön ker vala az vriften mindenkoron az ő imadlagba: mondván En edes istenem ag ennekem ol malaftoth
 30 hog semmit egiebet ne tvdiac se tehessac hanem hog csak enmagamat esmerhessem meg Oluastatic pelda es ez mele zent Ferencz atiancrvl ky mikoron menne eg napon az ő tarfaval az vton az ő zentseget meg akara bizonitany es monda neky. frater Ferencz. Honnan vagion ez hogi ime mind ez velag te vtannad eredet
 237 mikoron te ne leg igen nag tvdomanv. Sem igen || zep termety. fel fohazkodes zent Ferencz atianc es monda. Bizon igen iol mondod Azert en azt mondom te neked hog mind ez velagon finchen nagio bines ember en nalamnal monda az ő tarfa mire mondod

ezt en io atiam felele zent Ferencz atiane Arra mondom en zereťo
 atiamfya Mert ha az vriften ata vona az malafttot akar meľ vtala-
 tos teremtet allatianac kit en nekem nauaľasnac adoth nem talan-
 tam ioban zolgalna az ő zent iftenfeget. ezt haluan az ő tarfa le
 effec terdlre előte es culpaiaď monda ő neky es foha tovaba nem
 merezkődec keferteny Mind ezből azert ezzvncbe vehetiőc hog
 meľ igen bodog ember az ky inkab ő magat iteli meg hog nem
 mint maľth Amen iefus xpvs ||

Oluaftatic eth az zent iras az halalnac meg 238
 gondolaľrvl ekepen. 10 *Grk I, 23*

O halal meľ igen keľerv at te meg emlekőzetet mert bizon-
 nával foha nem vot sem lezzen ol eres kinec atal ne kelien menny
 az te kapvdon: No azert zereťe atiamfya bizon igen hamar lezzen
 te veled ez dolog. laľfad azert mikepen valloď avag tartod te
 magadat mert ime ima ember vagon es honnap nem ielonie 15
 mikoron kedig el vetetendic az zőmnec előle az elmeből is hamar
 ki megen O azert az emberi zivnec vacľaga es tompaľaga hog čak
 ez ielen valokat gondolia es az ivvendőchez inkab nem lath. Vay
 bizonnával atiamfya vg keleňe te magadat tartanod minden te
 gondolatodba es tetemenegbe || ol mint ezen meg halando vonal: 239
 mert ha io conficiaciď lelki eľmereted vona bizonnával nem igen
 felned az halalt mert iob ember nec az bineket el tavoztatni hog
 nem mint az halaltvl felny mert ha ma kez nem vag az te hala-
 lodhoz mikepen tahat honnap lez keez mert az honnapi nap
 bizontalan es azert mit tvčz benne hog ha az honnapi napot ered 25
 O azert en edes vram iftenem mit haznal minekvnc ľokaig elvnc
 ez velagba mikoron el igen keveľfe ivbitiőc meg az mi eletvncet.
 Iay azert mert bizon az hoziv-elet nem mindenkoron iobit embert
 meg. de inkab az bint tőbity es az kent eregbiti. Vay ha azert en
 edes vram iften čak eg napon eltvnc vona iol ez velagon mert 30
 ammi zerzetbe menefvnc nec || ľok eztendei zamlaltatnac de ammi 240
 eletvnnec k meg iobitaľanac keves gőmőche avag haznalatia
 vagon. Azert mondia az aitasos zent Bernard: Bizonnával ezt meg

leltem az zent irafban hog foha ninchen gonofb mint ki az zer-
 zetbe fogatkozik meg. es iob ninchen ezenkepen mint ki az zer-
 zetbe haznal az az iol el No azert hog ha feelmes meg halnya ne
 talantam vezedelmesb fokaig elnye Bodog az ol ember ki minden-
 5 koron az o halalanac oraiat o zomei elot tartia es napon ken zerzi
 az meg halafra onon magat mert ha te latal valamikoron meg halo
 embert Gondoliad mer tenekedes azon vton kel el menned miko-
 ron azert regel leied alihad hog eztvet nem erod eztve kegig
 241 leven ne || merezkodiel te magadnac az hollali napot igernod no
 10 azert mindenkoron ke[s]zleg es az kepen ely hog foha tegedet az
 halal keztelennec ne leliön Mert igen foka hertelen meg halnac.
 mert az oraba kibe nem alitatnec embernec fya el ivvendö Miko-
 ron azert az vtofo vra el ivvend igen kezdez maf kepen ertened
 mind az te telies el mvlth eretetrvl. es igen bankodol hog el
 15 igen tvna es lankat votal az ifteni io mivelkódetöcre O en edes
 vram iftenem ki igen bodog es bvöz ki maftan a kepen igeközik
 elnye minemvnec akarna es kevanna halalanak ideien leletetnye
 O mel igen nag bizodalmat es batorfagot ad. bodogfagofon meg
 halafra ez vezedelmes velagnac tekeletes meg vtalaffa es az ifteni
 242 iozagocban valo haznalafnak || buzgofagos kevanafa az fegemne(?)
 zereteti. Penitencia tartafnac mvkaia engedelmeflegnec kez vota.
 embernec o tvlaldon akaratianac meg tagadafa. es az aldot crifto
 iefufnac zereteteiert mindennemv haboryfagnak el zenvedefe. O en
 edes atiamfya bizonnaival igen fok iokat tehecz mig egesfegbe vag
 25 de ha meg korvlandaz nem tvdom mit tehecz mert az korfagbol
 kevefek iobitia o eletöket meg ezenkepen azoc is kik fok zaran-
 docfagot iarnac igen ritkan zentöltetnec meg avag zente leznec
 No azert bator atiamfya ne akai biznod te atiadfyaba fe fele
 baratodba fe kedeg ivvendöre at te idveffegedet ne halogaffad
 30 mert bizonnaival hamarab el feletközne te rvlad emberec hog ||
 243 nem mint te alitanad. Iob azert maftan mig ez garlo velagba vag
 az te lelködne idveffegehez latnod es valami iot elöve bochadnod
 hog nem mint egiebecnec fegetfegeben biznod mert ha te magad-
 ert maftan nem vag zorgalmatos tehat ki lezzen te eretet ivven-
 35 döbe zorgalmatos. Maftan igen dragalatos idöd vagion atiamfya de
 iay hog el igen haznalatlan el kötöd mel idöbe erdömhetned hon-
 nan ozton öröke elnel Mert bizonnaival el iv az nap[a] mikoron te
 a te eletetnec meg iobitafara cak eg orat kevannal es nem tvdom

hog ha csak aztes meg nerheted No azerth zeretõ atiamfya mel
 igen nag felembõl es vezedemtyl zabadithatod meg || te magadat **244**
 ha maftan mindenkoron felelmes es ketseges leiendes at te hala-
 lodrvl Tanvly maftan akepen elnõd minemvnek kevannal leletted-
 nõd halalodnak ideien es hog akoron inkab vigadhas hog nem
 mint felnel Tanvly maftan ez velagnac meg halni. hog akoron kez
 ig elni az aldõt iefuffal. Igekõziel maftan mindeneket meg vtalnod
 hog halalodnac ideien zabadon mehes az cristos iefufhoz Gõtõrd-
 meg maftan at te testõdet az penitencia tartalnac myatta hog
 ozton akoron leheffen ketfegnelkil valo bizon remefeged. O te hit ¹⁰
 kaba mit gondolod azt hog fokat eliz mikoron csak eg batorfagos
 napod se legen O mel igen fokban ez kepen meg chalattatanac es
 ketfegben efven az õ testõcbõl ky vottatanac Valion menezzer halo-
 tad || hog modotac mert imez ember tõrnek miata elõt. imez viz- **245**
 ben hot. amaz magaffagrly elõt es niaka ki zegõt. amaz even meg ¹⁵
 fvl nemel tiznec myatta. nemel fegvernec myatta. nemel dõg
 halalnac myatta. nemel tolvainac myatta vezõt el. es ezenkepen
 mindõnõcnec az halal vege es emberecnec õ eletõc mikepen az
 arnic avag az fyzt el mvlic No azert ki emlekõzie meg te rvlad
 halalodnac vtanna. es valion ki imad te erõtet. Tedel tedel maftan ²⁰
 zeretõ atiamfya valami iot tehecz mert bizon senkinek nem irtac
 meg mikoron kel meg halni. es mi kõveffen az mi halalvnenac
 vtatna. mikoron idõd vagion gviõz temagadnac halhatatlan kaz-
 dagfagokat Idvesfegetvl meg valva semmit ne gondol hanem csak
 a meliek az aldõt iftennec tiztõllegere vadnac gondoliad Zõrõz ²⁵
 mafta temagadnac bizon baratokat tiztõlven iftennec || zentit hog **246**
 mikoron meg fogatkozol ez eletbe õc fogagianac az õ õrõke valo
 lakodalmacba Tarchiad te magadat ez velagon mikepen zarandoc
 es ivveven mert ez felecnec ez velagnac õ zorgalmatos kevanfaga-
 hoz semmi gonioc ninchen. es Touaba vg mond az aitatos zent ³⁰
 Bernard Tarchiad atiamfya tiztan es zabadon az te zivedet az
 vr iftenhoz. mert bizonnával vg mond ninchen et ez vezedelmes
 garlo velagon meg maradando varafod. Hanem oda az az ammendõ
 hatõ iftenhõz igengeteffec naponkent atte fõhatkozasot es [z]firal-
 mad. hog az te lelket te halalodnac vtanna erdõmteffec bodogfago- ³⁵
 son mennye az aldõt iftenhoz kit agion minekvnh Atia es fyv es
 zent lelõc õrõke Amen Oluastatic pelda is hog mel igen bodog
 ember az õ halalanac ideien ky || Iol el ez velagba. Vala eg puz- **247**

taba lakozo zent atia. ki az ő ifyvfagatvl fogva az vr iftennek zol-
 galt vala. mikoron kedig meg ez vezedelmes velagon lakoznec
 kezde az ő teste az lelőcnec ellene kevanni. hog zegen meg esmerte
 vona hog femmikepen ellene nem alhatnac el mene az puztaba
 5 holot nag kemeńen kezde elni es monda ő ziveben valion en edes
 iftenem ki tauoztathatia el ez velagnac vezedelmet. es zozatot halla
 mondvan. az zent alazatoffag čak es az zivnec ő tiztan valo meg
 orizefe ezt halvan kezde annal is kemenben elni vg annera hog
 čak az fy gökerbe is keveset etnec es naponkent nag firalmas
 10 imagfagal imatkozik vala az vriftenhöz mondvan En edes terőm-
 tőm tarčz meg engemet az te zent malasztotba es tekeliéd meg en
 bennem az te zent akaratotat. Az pokolbeli őrdők kedig myert hog
 248 fem zant fem kapal meg iredle ez zent iambornac ő nag thizta || eletit
 kezde fölőte igen keferteni őtet az hitvan teztı kevanfagal. miko-
 15 ron kedig ez zent iambor igen fölőte gőtretnec el megen vala
 hog latna hog femmikepen ellene nem alhatnac az nag firv tvis
 bocrocha es annera el gőtri vala az ő testet hog femminemv ep
 nem lezzen vala benne es modia vala az ő testenec O en io teztēm
 vigag es gőnörkődiel mert im ez at te zeretőd ezen kezben esmeg
 20 nag fohalkodafokal keri vala az vr iftent hog őtet meg tartana az
 ő testenec tiztafagaba Latvan kedig az vr iften az ő nag gőtrelnet
 es firafat meg zabadita tvle es őrdög mind ő mestersegevel meg
 galaztatec De mikoron imar ivtot vona ő halalara. kezde az ő lelke
 igen felni es rettegni az halaltvl magaba terven ez zent iambor
 249 monda O en io lelkem mire felőd te el igen az halalt mine' || de
 hetven harom eztendeie vagion ne hog te az vriftent ez puztaba
 zolgalod meg es felfe az halaltvl? No azert meń ki bizvan az te
 edes iftenődhöz kit te zolgaltal ez bezedeckőzót az ő bodoglelket
 ki bočata mel lelket veven az zent Angaloc nag vigafagal vivec
 30 az őróke valo bodogfagba hol ot őrőkvl őróke vidag: Amen Mas
 Pelda oluastatic az gonozoknac vezedelmes halalocrvl. Vala Spole-
 tomnac varafaba eg igen zep termetv leianzv ki minden koron
 ez velagi hitfagocra igekőzik vala femmit nem gondoluan az
 őróke valo ivvendő elettel eg időbe korfagal meg veretetec az vrif-
 35 tentvl lelki idvessleges intefőket igen vtal vala es ingen fem akaria
 vala halanya mikoron kedig az korfag igen nagon meg hatalma-
 250 zot vona rayta es meg esmerte vona ez bodogtalan leianzv || hog
 az ő halala rakon közel vona zőnetlenvl kezde az ő annat kerni

hog fel ötöztetne ötöt az ő dragalatos rvhaiaba kivel zokot vala ő elnye es fel ötöztetven ígerne vtet ol mint menekőzöbe akarna vinye Az ő anná reia engede es meg teve azt ammit az ő leaia kevan vala. O az vr iftennec chodolatos rettenetős iteleti O el amelkodando rettenetős vezedelmes mondas hog ez kepen fel 5 ötöztetven fekvvnec fel fohazkodvan nag firaffal kezde mondani ez hitfagos leianzv. Iay vgmond ennekem mert ime en meg haloc ky elien igen zep vagiok es ekes ky minden kizdetfegemtvl fogva neveködttem es tartatam nag gengefegben es imar im meg halok el igen genkefeleges ifyvfagomba ezöket halvan az körnvf alloc mond-10 nac vala ő neky || *)

Oluaftatic eth az Iras zent Banaventura atianc-251 135
nac könveböl az alazatoffagrvl:

Valamel ember kevania az ő tvlaidon fogatkozafit meg elmerny avag ő zivenec zömeivel meg Latnya zikfeg ez elieten 15 embernek ő magat bizonnál meg alaznya az hatalmas iftennec. keze ala Azert tegedet cristoñnac zolgalo Leiaia intlec hog at te garlofagidat es fogatkozafidat meg elmerven igen fölöte meg alaziad at te Lelkedet es temagadnac vtalatos leg mert mikepen az zent Bernard mongia az alazatoffag iozag kivel ember ömaganac 20 bizon meg esmeretynec myatta önmaganac vtalatos ez fele vtalatoffagal fenlec az bodogfagos zent Ferenčz atianc ezt zerete es kerefe ő zerzettefegetvl fogva mind halalaiglan ennec myata hagia el ez velagot es Ez iozaoth fölöte igen tanvliad meg az aldot iefvftvl || mert ő vgmond Tanuliatoc en tvlem mert en keges vagiok es 252 alazatos ziw mert valaki egieb iozagokat gwit az zent alazatoffagnekvl igaz oliatent mikepen ha az tenerent hordozna az poluat az zelönt mint zent Gergöl mongia Mert mikepen minden binnek kezdeti ez kevellfeg vgian ezzenkepen minden [binnek] iozagocnac fundamentoma az zent alazatoffag Tanul kedig. bizonnál lennye 30 alazatos nem chalard es hazzvg kepen kirvl vgmond az Bwéz vagion ki alnoc kepen v magat meg alazia de maga az ő lelke avag

*) Itt egy levél hiányzik.

zive telies alnocfagal es chalaridfagal Mert az bizon alazatos
 mikepen az zent Bernard mongia kevan es akar meg vtaltatnya
 es nem alazatofnac mondatnya. No azert hog ha te criftofnac zeretö
 zolgalo Leiana kevanz ivtnya az bizon alazatoffagra zikfeg tene-
 ked harom olvehon avag vton iarnod avag mennöd :

Ellö öfven avag vth mondatatic az vristennec meg gondo-
 253 lafa mert gondoliad || Az aldöt iftent mikepen minden iocnak
 teromtöiet es mongiad azert ö neki. O edes iefus aldöt iften min-
 den mi mivelködettincket te teted mi bennvnk. myert kedig elien
 10 io az vr iften hog femmi iot az ö fegechegenekvl es malaftianekvl
 nem tehetvnc az hog mindeneket ö neki kel tvladonitanvnc es
 femmit nem mi magvncnak meg gondolvan hog nem at te hatal-
 maffagod avag at te kezeidnec erőffege tezzi az iokat kiket te teez
 de az vr iften te myattad mert ö terömtöt minket es nem mi
 15 mimagvncat es ez fele meg gondolas el töri mind azocnac ö kevel-
 legöket kik vg mondna Az mi kezeinc hatalmaffok es nem az
 iften tette mind ezöke. ez fele kevelleg rekezte ki Lucipert az mennői
 diéhöfegtv. mert nem gondolia vala Luciper hog femmiböl teröm-
 254 tetöt vona de inkab nezi vala az ö ekeffeget az ö || zepfeget es
 20 mikepen eköffvltetöt az ö ötözetü avag rchaia minden dragalatos
 kövekel. es az ö zivenec kevellege vtet fel fvalkotatta es myert hog
 az kevellegöt követi alazatoffag azer leg ottan levetetec az ö
 nemeffeginec zekiköl öröke valo vtalatos zegenfeges helre es ki
 vala az angalok közöt hatalmafb es zeb len az ördögök közöt
 25 navaiafb es vtalatofb O en edes iftenem valion menen vadnac
 maftan Luciperöc es Lucipernec követöi kevellegnec fyai es
 Leiany kiket ideiglen az vr iften bekefegel el zenved es el var
 myert kediglen inkab el zenvedendöb legiön az kevelleg az kaz-
 dagba hog nem mint az zegenbe mikepen az zent Bernard mongia.
 30 zikfeg azert teneked criftofnac zolgalo leiananak igen alazatofnak
 lenned mert čak az zent alazatoffag kellemetef az vr iftennec
 akar emberecben akar az angialocba Ne hidieg kedig hog az
 255 zizeffeg kellemetes vona az vr || Az zent alazatoffagnekvl Mert
 bizonnával meg az zwz maria is nem vot vona iftennec anna hog
 35 ha kevelleg leletetöt vona ö benne No bizon nem dičeködik vala
 az ö zizeffegervl hanem alazatoffagarvl mondvan. Tekinte az vristen
 az ö zolgalo leiananak alazatoffagat Azert mongia az aitos
 zent Bernard. Merezködöm mondanem hog meg az ziz maria is

nem vot vona kellemetős az aldot iftennec fyanac az ő alazatos-
faga nekví O azért en edes vram iftenem ky igen bodog ember az
az akinel vagion mert ez zent alazatosfag ol' igen nag' iozag hog
finki enekil meñnecnek orzagaba be nem mehet: O azért aldot Iesus: 140

Mafod vth kin kel teneked iarnod criftofnac zerető zolgalo 5
leaña hog ha akarz ivnod az tekeletes alazatosfagra mondatatic az
crifto Iesufnac meg emlekozetinec Mert meg kel teneked iol ||
gondolnod az aldot crifto Iesuf mikepen meg alaztatec mind az 256
zidalmas kerezt fanac halalanac nemeiglen. es annera len alazatos
hog ol' mint poclofnac alitatnec Azert monda az izaias profeta 10
alitoz vgmond vtet ol' mint poclofnac lennye es az vr iftentvl meg
alaztatotnac. főt inkab annera meg alaztatatec hog az ő ideieben
semmi önalanal vlatatofbnak nem alitatie vala Azert mongia
azon ifaias profeta. nag' alazatosfagba vetetec el az ő itelete ol'
mint azt mondana Anne vala az aldot iesufnac ő alazatosfaga es 15
vgannera vetöte vala ő magat emberecnec iteleti ala hog finki ő
rola igaz iteletot nem tenne sem adna es hog finkitvl nem hitet-
hetnec bizon iftennec lennye No azért hog ha ammi vrvne es
mestörvne el' igen vlatatofnac es zidalmalnac alitatie ez velagon
minem de tehat nagöbee || az zolga az ő vranal avag az tanitvan 257 141
az ő mestörenei. Ha azért criftofnac Leiania vag. ha tanitvannia vag
Leg vlatatof es Alazatos Mert O mel' igen vlatatos az ol' zerzetes az
vr iftennec ki alavalo hitvan ötözetet vífel es kevel zivet. O mel'
igen zidalmas vlatatos az ol' kereztien ember az aldot iftennec
kit halia es latia az ő vrat az edes iesuft vlatatofnac es alaza- 25
tofnac es ő fel magasztalia az ő zivet es iar önön maganal nágo-
bacha es éhodalatoffocba Mi tovaba inkab meg vtalando es miéhoda
inkab nehezeben meg götrendő az criftofnac zolgalo Leianaba
mikepen hog az felleget iftennec fya az aldot iesus len alavetöt
es az meg merteghetetlen iften len kizded te kedeg návalias ferög 30
es ivvendobe fergecnek etke merezköddöl kevelködnöd. Ez felecrvl
vg mond az zent Agufon doctor. O vg mond návalias rothatando
bwr myre fvalkodol fel. O vlatatos bidöfleg myre kevelköddöl víffel-
ven alazatos [fvt] feiet es || kevel zivet es tagot ol' mint azt mon- 258
dana nem illic: De Iay azért hog nem követőd: 85

Harmad vt es vtofo kin kel teneked iarnod o adot iesufnac
zerető iegefe ha kevanz ivtnya az tekeletes alazatosfagra. monda-
tatic tenön magadnac meg nezefe gondolafa. Mert akoron nezed

meg te magadat zent Bonaventura atiane iria vala az ő hvganac.
 mikoron vgmond meg gondolod honnan ivtel es hova meg No
 azert gondoliad meg honnan ivtel es tvgiad hog az vezedelmnek
 farabol es földnec hamrabol es porabol terömtetel es binbe eltel
 5 es zanki vetőt vag az mennei paradihomnac bodogfagatvl. es ez
 fele meg gondolas ki veti emberből az fel fvalkodafnac lelket es ki
 rekezti vg annera hog te es fel kaia az Daniel profetaval es mon-
 giad O en edes vram iftenem vagvnc maftan alazatoffoc mind
 közönfeges földön ammi bineinkert. Gondoliad meg tovaba hova
 259 meg mert naponkent meg || el rothadafra es porraletelre. mert bizon
 atiamfya por vag es porra kel lennöd: No tahat mit kevelködől
 por es hamv ha ma vag honnap nem lee[s]z ha ma egezlegbe vag
 honnap meg korvlhacz ha ma bwcz vag talantam honnap kabaia
 bolonda Lehecz. ha te map beves vag az vr iftennec malaztiaval
 15 honnap ne talantam el vetethetic tvled ki choda azert az ol náva-
 las kerezten embert ki merezködne kevelködnye mikoron lassa
 önön magat minden felől meg kerneközötnek lennye enne fok
 návalaffagokal es vezedelmekel No azert Tanvliatot O crifto
 iefusnac meg zentölt zizei es iegefi vallani alazatos lelket es zivet
 144 20 alazatos iaraft es vífelnye ala valo ötözetöt Mert čak az zent
 Alazatoffagnac ő iozaga az ki az ifteni haragot meg enkezteli es
 ki az vr iftennec ő zent malaztiat meg leli Mert menevel inkab
 260 nagioh || vag anneval nagoban te magadat mindeneben meg
 alaziad es az vr iftennec előte meg lelöd az ő zent mala[f]ztiat
 25 eckepen Lele meg az aldot ziz maria is az vr iftennec előte meg
 az malasztot. miken önön maga monda Tekinte vgmond az vr
 iften az. ő zolgalo Leianana alazatoffagat nem chodat hog az ala-
 zatoffag az zent zeretetnec helt ad avag zöröz es embernec ő
 elmeiet az hitfagocvtl ki rekezti Azert mongia az zent Agvfton
 30 doctor menevel inkab vagvnc vgmond az kevelfegnec fel fvalkoda-
 fatvl irefbec avag idegömb. anneval vagvnc zent zeretetel teliefbec.
 Es miken az vyz az hegrvl fol az vögekre ezenkepen az zent
 lelöcnec malasztia foli az alazatoffokra. es miken az vyz menevel
 febfben fol anneval inkab le zal vgian ezenkepen valaki ő magat
 35 telies zivevel meg alazia Anneval inkab közelget az vr iftenhez es
 meg neri az ő zent mala[f]ztiat Azert mongia Az Bwcz Az ő magat
 261 meg alazonac imadfaga || Az egeket atal hatia es mind adiglan
 sem vigaztaltathatic meg miglen az aldoth felfeges iftennec elei-

ben ivth mert az vr isten az ötet felőcnec akaratiat meg tezzí es az ő keremelőket meg halgatiá. No azert inth az zent Bonaventura atianc az alazatoffagra mondvan O cristos iesufnak zolgalo leiany legietőc alazatoffok hog soha az kevelleget at ti zivetőcbe bee ne erezetők mert alazatos meftörtőc vot tvdnya mint az aldót iesus. 5

Azzontoc es alazatos vot az dičhőfeges zizmaria mindeneecne keralne azzonńa. Legietőc Alazatoffoc. O cristofnac meg zentőlt iegőfi mert alazatos atiatoc vot tvdnya mint az bodogfagos zent ferencz. annatoc es alazatos vot tydnya mint az dičhőfeges zwz zent clara minden nemv alazatosfagnac peldaia es tikőre de maga 10

vg legietőc alazatoffoc hog atti alazatoffagtocnak tikőre es tanuya legiőn az bizon || bekefeg. mert az zent alazatoffagnac ő iozaga 262 tekeletetic meg az bekefegnec myatta. mert mondatatic az bizon alazatofnac lennye kihoz hozia nem ragasztatot leiend az zent bekefeg. Azert mondia az zent Agofton doctor kiny vgmond az cristof- 15

nac zolgalo leianinac az ő zőmőkne eleiben tenye az fedelet. alavalo ruhaba iarnyoke es ő feiőket ala bočhatvan ez mind kiny de az bizon alazatofst meg bizonnitia az bekefeg. Azert mongia az Bwčz es atte alazatoffagodba bekefegőd legiőn De hog kefervfegel zoliak zent Bonaventura atianc mongia foka[c]n vadnac kik az zer- 20

zetnek hazaba akarnac kevelkődni kik bizonnával ez velagon nem egiebec hanem zegenőc es alazatoffok votanac Azert mongia az Aitatos zent Bernard es. Latoc vg mond oliat kirvl en főlőte igen banko- dom mert ez velagnac ő kevanfagad es pompafagatel hagvan. az alazatoffagnac ofkolaiaban az az zerzetnec hazaba nem čak egiec || 25

Inkab tanvlnac kevelleget Ragalmaffagoth iregleget bekete- 263 lenfeget vadoffagot v felflőtfeget hod nem mint ifteni iozagot. de Iay ez felecnek mert bizonnával iob vot vona hog ha inkab az zerzetnec rvhaiat soha čak zemőckel sem lattac vona hod nem mint ez kepen elnenec: No azert intlec en tegedet en zerető hvgom 30

zent Bonaventura atianc iria vala az ő hvganac. es mind titőket cristofnac meg zentőlt zizey hog at ti alazatoffagtokat zizeffegben es azti zizeffegtőket alazatoffagban meg tarčhiatok. Mert az alazatoffag egieffőlt avag egieivlt az zizeffechőz mikepen az dragalatos kw avag gōng az aranba be foglaltatot Azert mongia az zent 35

Bernard Igōn zep egbe egelvles az zezeffeg az zent alazatoffaghoz es főlőte igen kellemetes az vr istennec az ol lelők kiben az alazatoffag aianlia az zizeffeget es az zizeffeg ekőfíti az alazatoffagot.

149
 Haliad meg azért en zerete hvgom at te atiadfyanac inteftet ||
 264 es haznalatos lezzen te neked fvffel az kevel hvgoctvl mikepen az
 merkes kigotvl vtaliad meg az kevel zizeket mikepen erdögöket az
 kevel emberecnec ő tarlagfagokat vgian vtaliad mikepen az hala-
 15 los merget Es ha kerdöd myert Haliad meg az okat mert nemi-
 nemv Bwcz ig iria meg az kevellegöt mondvan: Minden kevel el
 vifelhetetlen az zörzetnec hazaba. ötözetebe főöte valo. iarafaba
 zertelen. náka fel emelven. zomorv ő orchaiaiban ő zömei edefftova
 villagoc az felfő helrvl zvgodie egiebnel ő magat az kevel ember
 10 iobnac alitia lennye thiztöffeget az göleközetbe nem tarth No azért
 criftofnac ő zeretö zolgalo leiana es iegöffe. kel te neked az kevel
 hvgoenac ő tarlafagokat el tavoztatnod hog te es hafonlatos ne
 leg ő hoziaiok Mert vg mond az Bwcz valaki az kevelhöz tarfol-
 265 kodic ő es kevellegbe ötözzik || De az zent alazatosfag o en edes
 15 iftenem ki nag iozag mert ő minden iozagocnac keralne azzoná.
 az binöcnec halala az ifteni felelmnec eltetöie Bwchefegnec
 gökere zörzetöflegnec erőffege. zizeflegnek ekeffege zentlelecnec
 lakodalma es mind az telief zent háromfagnac kevanatos es ked-
 ves zallafa. ezeket mongia az Aitatos zent Bernard: Imag en zerete
 20 atiamfya azért aki irta. es mong Aue maria erőte.

Oluaftatic Az iras Azzvñvnc marianac ő eletervl
 es het keremefervl: ihus:

an
 Az dičhefeges zizmarianac ő eletehes ez kepen elmelköthe-
 tvnc kitől zizenc ziletec az áldot ihus Tvgiad azért hog mikoron
 25 ő vona három eztendős az ő zileietvl az templomba vitetec es ot
 az templomba len tizen neg eztendeig Mit kedig ot mivel legön
 tvdhatiok hog mikepen ő neminemv aitatósnaac meg ielőntötet es
 266 hitetetic mikepen zent Bonauentura atianc mongia ki || ez iraft
 zerzete es irta hog let legon zent erzeböt azzon kinec ő inepet nag
 30 thiztöffeget zolgaliok. egiebec közöt ezt mondotá ő neki azzoñonc
 maria mondvan: Mikoron vgmond az en atiam es annám en[g]kemet
 az templomba hattanac vona el tekelem es zörzem az en lelkömbe
 az vr iftent atiamvl valasztani es aitatoffagal gkorta gondolom

vala. mit tennec en ki ő neki kellemetes vona hog ennek myatta adna ennekem az ő malaztiat es meg tanitatam en magamat az en vram iftenemnec törvényere. De maga minden ifteni törvenők közszl ielőfben imez három parančholatokat en meg tartam Tvdnya mint zereffed te vradat iftenődet te telies zivedel te telies lelkődel te telies elmedel es te mind te telies ereidel Tovaba zereffed te fele baratodat mikepen temnőn magadat es gőlőlied te ellenfegedet az az a binőket ezeket en vgmond meg tartam Az en lelkőmbe. es leg ottan en minden || egieb iozagokat meg fogek 267 mellek az ifteni törvenbe tartatnac. ezt akarom azert hog te es ezt 10 teged Mert az lelők nem valhat valami iozagot hog ha az vr iftent telies ziveve nem zeretendi mert ez ifteni zeretettvl zarmazik minden nemv malaztnac tekeletes es telies vota mel ifteni zeretet nekől foha finkire femmi nemő iozag nem zal fem meg nem marad az lelőkbe de ki föl mikepen az vyz hog ha az ő ellenfegit 15 az az a vetkőket es az binőket nem gőlőlendi Valaki azert akaria az ő lelkebe vallani es birnya az ifteni malaztot zikfeg ő neki az ő zivet zőrzei az ifteni zeretetre es az binne gőlőfegere No azert en zerető leiańom akarom hog te es azt tegied anmit en tezzek vala Azzonńonc marianac ő zava Mert en minden koron effelen 20 fel kelők vala es megíők vala az templomnac otara eleibe es ot ol nag buzgofagal aitatoffagal || es ol nag akarattal es kevanfagal 268 ammenere en tehetem es tvdom vala. kerőm vala amenden hato iftennec ő zenth malaztiad hog en meg tarthatnam az felvl meg mondot három parančholatokat es mind az törvennec egieb paran- 25 čholatit Es ez kepen alvan az otar előt Heth keremefőket kerők vala az vr iftentvl imezők kedig azzok. Elfő keremes. mert en kerőm vala az vr iftentől az malaztot meliel en az zeretetnec ő parančholatiat be telieffőithetnem tvdnya mint hog ő zent iftenfeget telies zivemmel zerethetnem Maffzor kerőm vala az malaztot. kinec 30 myatta zerethetnem az en fele baratomat az ő iftenfegenek akaratia es kellemetőffege zerent es hog tenne enkemet zeretnőm mindenek azzokat kiket ő kevan es zeret Harmadzor kerom vala Hog en velem gőlőltetne es el tavoztatna mindennecet azzokat melleket ő gőlöl es nem zeret: ||

35

Negiedzör kerők vala Alazatoffagot Bekefeget kegeffegőt 269 zeled[z]fegőt es minden egieb iozadokat kiknec myatta lehetnec malaztos es kellemetes az ő zinenec előtte

Ötödör keröm vala. hog adna meg ennekem az időt ernöm. mel időbe ziletendő vona az bodogfagos ziz kinek kellene zilnye az mendenható iftennec ő egetlen eg zent fyat. es kerom vala az ő zent iftenfeget. hog meg tartana az en zőmeimet. hog en lathat-
 5 nam ötet. nélvemet hog en ötet diherhetnem. kezeimet hog en őneki zolgalhatnec. Labaimat hog en el mehetnec az ő zolgalat-
 10 iara terdeimet hog en imadhatnam az aldoth iftennec fyat az bodog ziznec kebelebe

Hatodzor keröm vala az malaztoth hog en enkethetnec az
 10 templomnak feiedelmenec parancholatianac es zőrzefenec Heted-
 zör es vtozor kerom vala hog az templommot es az közönfeges
 őnepet meg tartana az ő zent zolgalatiaba ezzek valanac az en
 keremeffim: ||

270 Ezzeket halvan. monda az criftofnac zolgalo leiaña O en
 15 edeffeges Azzonñom maria nem valale te malaztal es iozagokal
 telies. Felele Azzonñonc maria. Bizonñal higied. hog en ol igen
 návalias binofnek Alitom vala en magamat. es az vr iftennec
 minden malaztiara meltatlannac. mikepen te. Annac okaiert kerem
 vala ekepen az malazttot es egieb iozagokat. es meg tovaba
 20 monda. En zerete Leiañom. azt alitode es azt hizode te. hog min-
 den malaztok mellek en bennem votanac es vadnak hog mynka nekvl
 nertemme en avagvotanacke en bennem: Söth bizonñal mondom hog
 femminemv malazttot es iozagokat nem vetem az vr iftentöl. nag
 mynka neköl. zőnetlen valo imadfagnekel. bvzgosagos. kevanfag-
 25 nekel. melfeges aiatatoffagnekel nag fok kön hylatafok neköl es az
 en testemnec. nag götrelmeneköl. mondvan es gondolvan minden-
 koron azzokat mellek ő zent iftenfegenec kellemetes amikepen en
 271 tvdom es tehetem vala Annamnak || Mehebe. meg zentőlefne-
 malaztia nekőlettel meg valva. ezt es hozia teve azzonñonc maria.
 30 mondva. Bizonñal higied en zeretö leiañom erzebet hog femmi
 neme malazt nem zal az lelőcbe hanem az zent imadfagnac. es az
 testnec götrelmenec myatta. Minec vtannac kedig az vr iftennec
 attam vona Avag aianlottam vona azzokat kiket en tezzek vala
 lof lehet hog legenece kevefec. ő el ivve az en lelkembe. hozvan ő
 35 vele az felleges aiandokokat kiknec myatta Lattatic az lelők őnön
 magaba meg fogatkoznya vgannera hog el vezti az meg emlekő-
 zetöt az az nem emlekozik meg rvla hog mit mondot avag tet
 legön ki az vr iftennec kellemetes vona es tahat akoron lattatic

őneki őmagaba lennye : návaliafbnac es vlatatofbnac mindenece-
ezeket iria zent Bonaventura atiane azzonhónc marianac ielőnte-
febol az ő aitatoffnac

De Az zent Ieronimus az ő : eleteről imékepen ir. Azzonhónc
Maria vgmond ime Regvlat valasztota || Avag zörzöte vala ő maga- 272
nac. hog regeltől fogvan. harmad oraig imadfagocba al vala Har-
mad oratvl fogva. nonaig : kilfő kezi dolgoeba foglalial vala őma-
gat. Nonatvl fogva esmeg az imadfagagtul el nem tauozzik vala.
mind adiglan mig nem az Angál őneki ielőnie vala kinec kazeből
zokot wala etket venye. es naprvl napra az ifteni dologba es ifteni 10
zeretben haznal vala Mert ez diéhőfege ziz imezt tezi vala. hog
mindenkoron az templomba. az vigazafokba elfő vona es az ifteni
törvenne törvenne tudomańaba tanvltab vona es az egieb zizek-
nel alazatoffagba alazatofb vona es tovaba az ifteni diheretben.
cantalafba. ekőfb vona. igekőzik vala. ez aldot ziz hog ő minden- 15
koron az ifteni zent zeretbe tekeletes es diéhőfege vona Az zent
thiztafagnac tartafaba nag thiztafag tarto vona. es minden ioza-
goeba tekeletes vona. Mert ő ez diéhőfege ziz vala Alhatatos. es
indvltatlatlan. őtet soha valaki meg haragvvan nem latia sem
halia vala minden ő zava. vala malazttal || telies vgannerá hog 273
esmertetne az ő nelvebe lennye az vr iften Mindenkoron az zent
imadfagba es az iftenni törvenne tanvlasaba meg marad vala : es
vala igen zorgalmatos az ő leian tarfihoz hog valaki ő kozzólők
čak eg zonac bezedne myatta fe vetkőzne. es hog vala mel az ő
zavat mevetefre fel ne magasztalna : es hog valamel ő kozzólők 25
haborvlagokat ragalmaffagokat Avag kevellegőt az ő zozia hafon-
lohoz ne tenne : zőnetlen algia vala az vr iftent es hog törtenet
zerent meg ne bantatne az ifteni diheretőcbe ő magat el vonzia
vala emberecne náiaffagatvl. Valaki ő neki kőzön vala. ő az kőz-
netert felel vala : vr iften fogadia : Annak vtanna : ő tőle tamada. 30
zarmazek. ez hog mikoron az aitato zent emberec kőzöntetne
azt felelie. vr iften fogadia. Az etket kit az angálnac kezéből vezen
vala. aval meg elegőzik vala : meliet kediglen az : templomnac
fieiedelmetől vezen vala azt mind az zegienőcnek agia vala : es : ||
Naponkent lattatic vala ő neki Angial zorlani. es mikepen zerete- 274
tes hvgaival. avag annaival ackepen náiafkodic vala es bezel vala
az angállal : ezőket iria zent Ieronimos az ő eleteről Thizon neg
eztendős koraba kedig ez diéhőfege ziz iosephne iegőftetec. es

haza mene nazaretba: mikepen ez let legion kedig gakorta halotat az predicacioba azert rividlegnec okaiert maftan el hagiom: No azert ezök azzok melieket ez aldót ziz maria tezzén vala idvezitencnec ziletfenec előte ezökrvl elmelködiel O criftoſ iefuſnac es
 5 az dičovleges ziz marianac aitatos zolgalo leiaña ezökbe edefködiel es telies kevanfagodal at te elmedbe helhözteffed. es tete-
 meinödel es be teliefföözied. mert bizonnával igen fölöte aitatoffok es haznalatoffok az aitatos embernec. diçherteffec az aldót iefus örököl öröke az ő edes annával az zeplötelen ziz mariával es mind
 10 az mennei vdvarval: Amen. Imág Aldót ziz te es azert aki irta. Aue mariat: ||

275 Oluaſtatic eth az Iras az Iteletrel es az binefek-
 nec ő kennocrvl:

Minden te dolgaidba es tetemmenidben az veget meg nez-
 15 ied es gondoliad mikepen allaz az zorros itele biro előt kinec femmi
 ninçhen el eneztetven es titkoltatvan. ki aiandococval meg nem
 engezteltetic fem magamentefföket nem vezzen. de ammi igaz azt
 iteli O zegen návalias hit bizös mit felelez az vr iftennec minden
 te gonoffagidat iol tvdonac. ki lam nemikoron felöd az meg hara-
 20 dvth embernek orchaiat. No tahat mire hog nem lacz nem gondol[s]z
 te magadal az itelet napianac előte mikoron mafnac myatta línki
 meg nem otalmaztathatic fem meg nem mentethetic. de inkab ki ki
 mind elég terö lezzén önön maganac. O en zeretö atiamfya maf-
 tan at te mvnkat haznalatos. at te [z] firalmad foganatos at te fohaz-
 276 kodafod az vr iftenhoz meg halga||tando at te bineidröl valo kefe-
 rőlegöd maftan at te lelködnec meg tiztoitoia: O en edes iftenem
 mel igen nag tiztvlafa vagion az bekefeleges embernec. mel ember
 bekefelegel zenvedven az bozzvlagokat inkab bankodic mafnac
 gonoffagan hod nem mint az ő raita tet bozzvlagon ki az ő ellen-
 30 fegyert örömetöffen imadkozik es zive zerent az binöket meg
 boçhatia. ki boçhanatot maſtvl kernye nem ke[z]lik O mel bodog
 ember az ki kinneben ergalmaz hod nem minth meg haragvnec.
 ki önön magan gakorta erőzakot tezzén. es az ő teſteth mindenef-
 töl fogva igeközik az lelöcnec alaia haitogatnya Vay bizonnával iob

maſtan az binöket es az gonoffagokat el hadnya el vagnya. hod
nem mint iwendöre meg thiztoitando ivl tartanya: Bizonnával
minen magynkat čhaliok meg Az zertelen zeretet||pec myatta 277
meliet ammi teſtönhez tartvnc Mert mit e[gl]keth egiebet az pokolnac
ő tize hanem čak at te bineidet. Menevel inkab kedvecz maſtan te
magadnac es az teſtnec akaratiat követőd. anneval annac vtannac
nehezeben efföl es nagioab keferőſeges kenra es egketefre tartod te
magadat. Mert ammeliebbe ember vetközöt. vgian azzocha nehe-
zeben götretic. Oth pokolba az ioravalo reſtők egkö őztönökel fvl-
daltatnac. es az torkofok monhatatlan nag heſegel es zomivfagal 10
kenzatatnac. Oth az az pokolba a bvia emberec es az teſti gőnörő-
ſegnec követői. egő avag forro kenkvvel es zvrokal őntettetnec meg
Az ragalmazok es az iregok. mikepen az dihes beſtyac az nag fai-
dalmnac es keſervſegnec myatta orditnac. Semmi nemő bin nem
lezzen oth ki tvlaidon az őnőn götrelmet nem vallana. Oth || min- 278
den zidalmal zegenſegel be telieffődnec. es az főſvenőc nag
zobragſagra zoritatnac. Oth az az pokolba eg oraiglan valo ken.
nehezeb es keſervb lezzen. Hod nem mint eth ez velagon zaz
eztendőc az keferőſeges penitencia tartafba. Oth ſoha ſemmi nygo-
dalm es vigaztalas az karhoztacnak nem adatatic. Ioſ lehet hog 20
eth ez velagon embőr meg zőnnec. es ő fele baratianac náiaſkoda-
faval elion. de ſoha oth nem lezzen az vigaztalas No azert az aita-
tos zent Bernard mongia. leg maſtan zorgalmatos. at te idveſſe-
gődről es bankodial at te bineidről kikel az: Aldot iſtent meg
bantotad. hog iteletnec napian leg batorſagos az bodogokal Mert 25
akoron az igazak alnac nag alhatatoffagal azzoknac ellenők kik ez
velagon őkec haborgattac es nomorgatac. Tehat akoron al az iteletre
ki maſtan: || vetöte őmagat Alazatoſon embőröknek iteleti ala: 279
Tehat akoron az az iteletnec napian igen nag batorſaga lezzen az
zegennec es az alazatoſnac es minden felől rezket fel az kevel. 30
Tehat akoron latatic igen bőčhnek let lenye ez velagon ki az criſ-
tos ieſufnac zeretetyert tanvlt maſtan hitnac es vtalatofnac lennye
O en edes vram iſtenem meſ igen kellemetes lezzen akoron min-
den bekeſegel zenvedet haborufag. es az ragalmazoknac iregőkne-
c minden kegetlenſeg bee dvgia az ő zaiokat. Tehat akoron iteletnec 35
ő napian. őröl es vigad minden aítatos ember. es keferög minden
zerzete nem tarto. Tehat inkab vigad akoron az meg götrettetöt
teſt az penitencia tartafnac myatta hod nem mint ha mindenko-

ron nag gônöröfegel tartatot vona avag neveltetöt vona fel. O ako-
 280 ron mel igen fenlik az hitvan vtalatos kapa es ötözet || Meg
 homálofodic kedeg mindenfelől az dragalatos barfon ötözet. Tehat
 akoron inkab diçhertetic az hitvan hazaczka hodnem mint az arañ-
 5 nás palota : Tehat akoron az az itelet napian inkab fegel meg az
 alhatatos bekefeg : hodnem mint minden ez velagi hatalmaffag :
 Tehat akoron nagoban fel magasztaltatic az egigő engedelmeffeg.
 hodnem mint minden ez velagi böçheffeg. O akoron mel igen
 nagon meg mertecletetic en edes iftenem minden ez földi kazdag-
 10 lagocnac meg vtalafa es el hagaffa at te zeretetödert nagial nago-
 ban hod nem mint minden orzagocnac ő biradalma. Vay bizonná-
 val atiamfya nagial nagioiban vigaztal meg tegedet akoron az
 thizta es io consciencia az az lelki esmeret hod nem mint az nag
 tvdomannac böçheffeg. O akoron inkab vigasztaltatol meg az
 15 aitato imadfagrul hod nem mint az sok zolafrul Tehat akoron
 inkab kellemetöfök leznec az zent mivelködötöc hod nem mint az
 281 sok zép bezelefök || O akoron bizonnával inkab kellemetös zezzen
 az zoros elet es az kemen penitencianac ő tartafa. hod nem mint
 minden ez földi gônöröfeg. Ezzeket mongia az aitato zent Ber-
 20 nard : No azert en zerete atiamfya tanul maftan valami keveset
 zenvedni az vr iftennec zeretetyert. hod ozton iövendöbe az nehe-
 zebectöl meg zabadultathaffal : Eth előzőr bizonniçziad meg tema-
 gadac : hod mit ozton annac vtanna zenvedhes. Tegeðze az kif [o]
 vivdat az thizbe es lassad meg ha el zenvedhetöd. Hod ha te maf-
 25 tan el keveset el nem r zenvedhecz. tahat mikepen zenvedhetöd el
 az öröke valo götrelmet es keferöfeges kent. O azert atiamfya.
 Hod ha maftan el keves götrelm el igen beketelenne tezzen tege-
 det. valion tahat mit tezzen iövendöbe az pokolnak ő keferves
 tize. Azert mongia az zent agofton doctor : Hog emmi tizzönne
 30 anne hafonlatoffaga vagon az pokolnac ő thizehöz mikepen mikepen
 282 vona az falon meg || irt thiznec. Az az igaz olian ammi thizönc az
 pokolnac thizehöz kepes mint az falon meg irth thiz. No azert en
 zerete atiamfya ime hog bizonnával nem lehet teneked ket örö-
 med. hog et ez velagba es gônörködíel es kedved zerent ely : es
 35 annac vtanna az aldot criftoſ iefuffal orzaglanāl mennorzagba. Hog
 ha mind ez napiglan minden koron. thizteffegöciben es minden
 nemö gônöröfegöciben eltel vona. mit hazalna teneked ezzök hog
 ha ezen helen meg kellene hálnod. Bizonnával mindenec heöfa-

gok. ettel meg valva zeretnye az aldót iftent mindennőknek fölöte
 es csak ő neki zolgalnya. Mert valaki az vr iftent teljes zivevel
 zereti. sem az halalt. sem az kent. sem az iteletőth főt ki mind
 ennel nagjób meg az poclot es nem feli. mire mert az thekeletes
 zeretetnec batorfagos iarolafa vagion az vr iftenhöz. De kit meg⁵
 es az bin gőnrkőtet nem choda hog ha az halalt es || Az iteletet²⁸³
 feli. de maga igőn io ha kit meglen az vr iftennec zeretete az bin-
 nec tetemmenetől meg nem vonzzon: Avag csak az pocolnac ő keferő
 kennától valo felelm vonñon meg. De bizonnával valaki az vr
 iftennec ő felelmeth hatra veti: ez lokaig az io mivelkődetőcbe¹⁰
 meg nem maradhat avag nem alhat. de inkab hamarab őrdőgne
 ő chalardfagos tőreibe be effik kitől meg oltalmazion minket az
 aldót iften atia. fyv es zent lelők. őrőke. Amen

Oluaftatic az Iras az Lelki naiafkodasrvl. es a
 haborvfagocnac el zevedeferel:

15

Az vr iftennec orzaga ti közötetőc vagion mongia az aldót
 vr iften No azert terőczied te magadath mind te teljes zivedel az
 vr iftenhöz. es hagiad el vtaliad meg es návailas garlo velagot es
 bizonnával lel at te lelkőd: || nvgodalmat. Tanvl minden ez velagi²⁸⁴
 kevanfagokat meg vtalni. es az lelki iomivelkődetőcre te magadat²⁰
 adnya. es: ketfegnelkil meg latod iftennec orzagat te reiad zala-
 nya. Az vr iftennec kedig orzaga pekefeg es őrm zent lelőcbe.
 ky nem adatatic az kegőtlenőcnek. Eliő az aldót criftoš iefus atiam-
 fya te hoziad meg mvtátvan teneked az ő meg vigasztalafat hog ha
 meltan valo lakodalmat zőrzendes ő neki belől at te lelkődbe Mert²⁵
 az vr iftennec miden ő dičhőfege es ekeffege bolől vagion az
 lelőkbe. es. oth vagion es az ő nvgodalma. Vay mel igen gakorla-
 tos meg latogataffa vagion az vr iftennec az lelki aítatos ember-
 hez edes naiafkodafa kedves meg vigasztalafa es chodalatos edef-
 kődeffe. No azert hiöv lelők zőrdőzied es iegefnec at te zivedet hog³⁰
 meltoltaffec te hoziad ionye es tabenned lakoznya. Mert vg mond
 az edes || Iefus valaki engemet zeret az en bezedemet meg tartia.²⁸⁵
 ezt az en mennei atiam es zereti. es ő iozia iövőnc. tvdnya mint

mind az telies zent haromlag atia fyv es zent lelök. es lakodalmat
 tezzenc ő nala Ag azert helt az criftofnac es egiebecnec minde-
 necnec tagagiad meg az be menest. Mert mikoron tenalad leiend
 az criftoš iefus. bizonyával igen kazdag vag es ő eleg te neked.
 5 mert ő: lezzen te meg latogatod. es hyv zo zolod mindenebe vg
 annera hog ne legiön teneked zikfeg emberebe biznod. mert
 emberec hamar valtoznac es hertelen meg fogatkoznac. de az
 aldor iefus öröke meg marad. es al mind vegiglen erőffen. Nem
 kel azert ember nec igen nag bizodalmat avag remenfeget vetnye
 10 ez halando navalias garlo emberbe. bator meg haznalatos es zere-
 286 tetes legén es || Sem kel eből es igen nag zomorvlagot vennye
 hog ha nemikoron ellenöd mondatatic es tetetic. Mert amel embe-
 rec ma teneked io baratid. Honnap ellenfegid lehetnec. es vizzont
 ennec ellene gakortat mikepen az egkek valtoznac No azert vessed
 15 minden te remenfegetet es telies bizodalmatat az aldor vr iftenbe
 es legiön ő at te felelmed es te zeretöd. ő mindennemő te haborv-
 lagodert te erőted. es iol meg zörzi mikepen iobnac latatandic
 lennye O zerete atiamfya bizonyával ninchen eth meg maradando
 varafod ez velagon de valaholot vag. zankivetöt es ivveven vag.
 20 sem lehet teneked valamikoron bizony ívgodalma. Hanem ha az
 aldor criftoš iefushoz leiendes zived zerent egezölven Mit nezed
 ez el mvlando garlo velagot: mikoron ez ne legiön at te ívgodal-
 287 madnac hele. Az mennecnec orzagaba kel: || lennye at te lakodal-
 madnac. es mikepen el mvlando velagba emberectől mindene
 25 meg nezendőc avag latandoc. de maga mindene el mvlandoc. es
 egietembe ő velök. O azert atiamfya lassad hog az ő kevanfagahoz ne
 ragazkodial. hog ő töle meg ne fogatással es ő vele egietembe el ne
 vez. de az aldor iftennel legiön mindenkoron at te gondolatod es
 at te kőnörgeffed es effödözeföd. zőnetlennől igengeteffec az edes
 30 iefus criftošhoz. Hog ha nem tvcz te nag böchen avag melen az
 mennieicrel elmelkedned. tehat im ezt tegied hog ívgogial az aldor
 criftoš iefusnac kešerves ken zenvedesebe. es az ő dragalatos zent
 febeiben örömeteffen lakozial. Mert hog ha te az criftoš iefusnac
 ő dragalatos zent zebeihöz aitatoffon te magadat teritendet min-
 288 dennemő te haborvlagidba nag edesseget || es meg vigasztalst erőz
 sem igen sokat gondolz emberec nec meg vtalasaval. es az ragal-
 mazocnac es iregök nec ő bezedeken kinnen el zenveded: Nezed es
 tekinched meg az aldor criftoš iefust Lan ő es ez velagon embe-

rectel meg vtaltatec. es az ő vtofo nag zikfegebe: az az halalanac ideien ő efmerőitől es baratitvl el hagiatalec. Azert mongia az aitatos zent Bernard. Az aldót criftoſ iefuſnac valanac ellenfegi ellene zoloi es meg ragalmazoi ez velagon es te akarode hog mindenec baratid es ioteveid legienec. Honnan-koronasztatic meg at te⁵ bekefeged hog ha femmi neme ellened valo nem tertenic? es ha čak eg kis haborvſagot es nem akarz zenvednye Lam az edes iefuſ akara zenvedni es meg vtaltatnya emberectel. es te návalas verőg es ivvendőre fergecnek || etke merezkedele valamiről panaszt ten-²⁸⁹ ned? Hog ha femmineme haborvſagot nem akarz zenvedned.¹⁰ mikepen lez tehát az criftoſ iefuſnac baratia? No azert zerete atiam fya zenveg te az criftoſfal egietembe. es az ő zeretetyert zenveg haborvſagot. Hog ha ő vele egietembe akarz orzaglanya. De vay ha čak egzer be mentel vona tekeleteſſegel az aldót Iefuſnac ő belfőiebe es az ő fel geriedőt nag bvzgoſagos zeretetibe¹⁵ valami keveſet erzedel vona. tehát bizonnával nem igen ſokat gondolnac at te tvlaſdon kelemeteſſegedel. avag hog emberectel meg vtaltatol deſinkab at te raitad tet bozzvſagon vigadnal. mert az adót iefuſnac ő bizon zeretete tezzi hog ember őnőn magat bizonnával meg vtalia Mert az edes iefuſnac bizon zereteie: es az²⁰ tekeletes lelki embert. es ki mindenneme zertelen zeretetől leiend el zakasztatvan ez || zabadot teritheti ő magat az aldót iſten-²⁹⁰ hez es ő benne edeſkedhetic vg annera hog lelecbe fel emelkődhetic őnőn maganac fölőte: meſ lelki ember nec izeſec mindenec mikepen vadnac. nem mikepen mondatatnac avag alitatnac ez²⁵ velagi emberectől. O meſ igen Bwcz ember ez. es inkab az vr iſtentel tanitatot meg hod nem mint emberectől. ky belől az lelkyecbe tvd iarnya es keveſet gondolnya ez velagi el mvlando hitvanſagokal no bizonnával nem keres ez fele ember helőket avag időket nem var az aitatos imadſagocnac avag dolgoacnac teveſere Mert az lelki³⁰ embert igen hamar egbe gőiti őmagat az az ő erzekenſegit mire mert ſoha őmagat mindeneſtel fogvan ez velagi hitvan kevanſagocra ky nem őnti. No nem bantia meg ſem meg nem haboritia őtet ez eſ lelki embert az kőſſeg nec ő mvnkaia. ki ideiglen zikfe ges es || valami ő neki parančholtatik az ő ſeiedelmetel minden nag²⁹¹ alazatoſſagal meg tezzen. es valamel ember iol meg leiend zerezettven az ő lelkebe no nem igen ſokat gondol az ſeſlet emberec nec ő zertelen iaraſokal. Mert ember annera bantatic meg menere ő neki

az alat akit kevan. inkab zeretetic Azert mongia az zent Bernard
 Azert vgmond atiamfya teneked lokac vtalatoffok es gáakorta tege-
 det meg haboritnac mert meglen nem vag temagadnac tekeletef-
 fegel meg hot es meg minden ez fedi kevanlagokat telieffegel meg
 5 nem vtaltal Mert bizonnával lemmi az zerzetes embernek ő zivet
 ol igen meg nem főrtőzteti mikepen ez teremtet alatocba valo
 zertelen zeretet. De ha te meg vtalandod ez földi emberecnec ő
 földte valo vigasztalásokat. tehát ketfegnelköl az vr iftennec vigaz-
 talafat vuffed. es az meñnei bodogfagrol zabadon elmelkedhetel.
 10 kit adion nekenc az aldót iefus örököl öröke Amen ||

292 Zol eth az Iras hog halalatoffon kel: embernek
 vennyee az vr iftennec adomañat:

Az aldót vr iften zol az aitatós lelőchőz mondvan. mit kerez
 nvgodalmat ez velagon mikoron leg ziletetven mvnkara. No azert
 15 zerezied te magadat inkab az haborvlagocnac zavedesere hod nem
 mint az vigalagocra es az penitencia tartafnac vifelesere hodnem
 mint ez fedi gőnőrfőgeknec kevanlagara. Mert ki vona az ki örő-
 metefen nem venne emberecnec ő náiaffagat es az lelki vigasztalást
 hog ha mindenkoron meg nyerhetne mert az lelki vigasztalafok főlöl
 20 mvlnac minden ez földi kevanlagokat es az testnec ő gőnőrfőgeket
 Mert minden ez [fe] velagi gőnőrefegek avag ektelenec avag hitfa-
 goffoc. Az lelki kedeg gőnőrfőgekek. čak ő maga kevanatos thiztőf-
 293 leges. es iőzagocból zarmasztatot. es az vr||iftenel őntetic čak
 az thizta ziben. de ez fele ifteni vigasztalafokkal lenki mindenkoron
 25 az ő kedve zerent nem elhet. mert az őrdőgi kesertet lokaig ember-
 től meg nem zőnic. O meñ igen ellenkődic az aldót iftenec ő meg
 latogatafanac az elmenec hamis zabatfaga az az testova valo
 bvdoztatafa. es embernek őnőn magaba valo nag bvdoztatas avag
 bizodalm. Az vr iften iol tezzi hog embernek adia az malaztnac
 30 vigasztalafat de ember gonozzvl mivelkodic vele meg főrtőtetven
 őtet az halalos binne myatta. es az vr iftennec halat nem ad
 erte. Azert hog az malaztnak aiandoki mineken nem adatatnac
 mert igen halalatlanok vagionk az felleges teremte iftennec es

nem tvlaidonitiok mindeneftel fogva az vr iftennec de ol mint az
mi erdemencnek Mert higied atiamfya hog mindenkoron adattatic
az vr iftennec malasztia az || meltan halat adona. es el vetetic az **294**
kevelt ki zokot adattani az alazatosfnak Nem akaroc az aitos
zent Bernard mogia en ol vigasztalast ki el vegie en tőlem az en ⁵
bineimrel valo zőpőgeft es firaft sem kevannoc ol iftenbe valo
elmelkődeft ki vigiōn engemet kevellegre avag elmemnec fel fval-
kodasara Mert nem minden magas. zent. nem minden kevanfag
thizta nem minden edes io. sem minden zeretet kedves az vr
iftennek O en edes iftenem mel igen kevanom en at te ol malaz-¹⁰
todat kinec myatta en alazatosb es felelmeftb leheffec. es ennōn
magamnac meg tagadasara es el hagiadasa kezzeb. Mert az malaszt-
nac aiandokaval meg tanitatot ember. es meg ennec vizzont
ellene. az malasztnac el vonasaval avag elvetelenec keferősegevel
meg tanitatot ember no bizoniaval nem merezkődic Valamit az ő ¹⁵
tvlaidon erdőmenec || tvladonitanya akar mel fok ioval zerette **295**
legiōn őtet az vr iften. de inkab valia őmagat meltatlannac náva-
liafnac es: garlonac lennye. No azert mindeneket az vr iftennec
tvladoničz. az az ag halakat naponken az vr iftentel vet malazról
es melto lez az nagjobacnac vevelere Veffed te magadat minden-²⁰
koron az ala valo dolgocra es adatatic teneked az felfeges dičhő-
leg. Mert az vr iftennec ő felfeges zenti es ő magocnal az az ő
gondolatiocba votanac kizdedec es menevel dičhőfegebec anneval
ő magocba alazatosčbac. zent zeretettel telieffec es ammennei dičho-
felegel nem hiv dičhőfegnec kevanoy de az vr iftenben meg erőfitet-²⁵
tenec semmi kepen kevelőc avag fel fvalkotac nem lehetnec es kik
mindeneket az vr iftennec tvladonitnac valami iot valnac nem
kerefven egmaftvl dičhőfeget [egmaftvl nem kerefven] de čak az
dičhőfeget ki az vr iftentel vagion kevanvan vallanya es az vr ||
Iftent ő magaba es mind ő zentibe akarvan dičhernye es minden-²⁹⁶
koron vgian ez zenre igiekefnec. Azert mongia az aitos zent
Bernard Atiamfya leg halalatos az vr iftennec ő kizded aiandekarol
es leez melto az na'giobacnac es vetelere. mert ha az adonac az az
a felfeges iftennec ő meltofaga meg gondoltatic femineme aiandec
kizdednec nem latatic lennye meg ha ken haborvfagot avag korfa-³⁵
got erezzen mireiand is meg es kedvesnec: kel lennye mert min-
denkoron ammi idveffegencert bočhatia mi reianc. No azert valaki
az vr iftennec malaztiat kevania meg tartanya legiōn tehat hala-

12

latos ar vr iftennec vet malaztiarol bekefegeš mikoron el vontatandic ő tele imadkoziec hog ešmeg meg őrheffe. es toraba Legiön okos es alazatos hog ešmeg őtyle el ne veteffec Amen. Aldot iften dičherteffec: Imag eretem atiamfya ||

- 297 Olvaštatic eth eg Pelda. hog űoha azzonővne
Maria el nem hadia az ő zolgaloit: Akar mel
igen nag Binefec legiešec:

Vala eg kerallag es ennec ő felefege vala igen iambor. kit az keral fölőte igen zeret vala. ez keralne azon azzon elő eztendebe
10 fogada az keraltyl es zile eg igen zep germeket: ez germeket kedig az ő anőa fölőte igen zereti vala. vg annera hog minden eiel vele halatia vala eg agba. mikoron kedig harom eztendős vona ez germec. az ő atia az keral meg hala kinec halarvl len nag kešerv-
15 leg es firas mind az kőzönfegeš neptyl. az keralne azzon kedig nag lok napon firata az ő vranac az kernalnac ő halalat. mikoron kedig imar el temete vona az keralne azzon mene egik varaba es ot kezde lakozni veven ő vele az ő egetlen eg fyat. Ol igen fölőte
298 zereti: || vala kedig ez germeket az ő anőa hog űoha az ő ielen vota nekel nem akar vala lennye de mindenkoron ő nala taria
20 vala es zőnetlen eg agba halnac vala minden eiel. Hog kedig ez germec tizen őocz eztendőre ivtot vona meg es az ő anőa ő vele halatia vala. Latvan kedig az őrdőg ki minden ionac el tőrdőie az germec es az ő anőa kőzot el nag zeretetet. őket az fertelmetes tešti binre ingőrlę vg annera hog az fyv az ő annat meg ešmerne: az az
25 vetkőzek vele: Az keralne azzon kedig leg ottan ő tvle fogada. mikoron kedig terőbe effőt vona Latvan ezt az ő fya es az nag kešervfegnec okaiert mind az ő orzagat el hagia es mezze fődre mene. mas orzagba penitencianak tartafara. Az keralne azzon kedig mikoron imar az zilešnec ideie el iőt vona zile igen zepfege
299 fyat. Latvan || kedig ez zepfegeš germeket leg ottan őtet meg foita es az ő torkat meg mete es az kizded germecnec ő torkanac vereből [ez] effec az keralne azzonnac: bal kezenec tenerere neg čőp es len leg ottan neg kerecfeg belőle mikepen vona neg nag O O O O:

ezenkezbe az ő agias hazaba el temete az ag alat. Az kernalne azzon latvan az ő teneren valo neg nag keregefeget. femmi nemő mesterfeget az ő kezeről el nem vezthete es ennek okaiert ol igen zegenli vala hog mindenkoron az ő bal kezebe keztet vizel vala hog az ő teneren valo keregefec meg ne lattatnanac: Ez kernalne azzon⁵ kegig az ziz mariahoz vala igen aitatos de maga ezt ol igen zegenli vala hog tvlaidon fyatvl fogadot vona es az ő tvlaidon fyat meg olte vna hog soha meg nem meri vala gonnya ez eg binec. de maga az || egieb binervl minden tizen ötöd napon nag³⁰⁰ alazatoffagal gonast tezzen vala. Ez kernalne azzon nag bevfeget¹⁰ alamifnat tezzen vala azzonőnc marianac zeretetyert napon kent. es mindenectvl vala igen zeretetes es dičheretes. Törtenecc eg eiel hog mikoron az ő confessora afrater az ő celaiaba az agnac előte terdhaitaffal mondana meg az coronat. Neki ielőnecc azzonőnc maria. es monda az fraternac. O vgmond en zeretem. vagion¹⁵ ennekem bezedem te veled es teneked titkod mondanom ezt halvan az confessor nagon meg őrdle es monda. O en edes azzonőnc maria: mongiad meg at te zolgadnac mellec teneked kelemeteffec. monda azzonőnc maria en zerete zolgam. ez orzagnac ő kernalne azzonőna te hoziad gonic. da maga eg bint tet kit teneked meg²⁰ nem merrezkődic gonnya az zemermoffegnec ő nag votaiert. Az honnapi napon kedig el iő te hoziad gonafnac okaiert. azert || mongiad ő neki en felőlem hog az ő nag alamizna teteli es ő imad-³⁰¹ lagi az en fyamnac zinenec eleiben be ielőntetenec es kelmetefec ő neki. parančholoc azert ő neki hog az binről kit ő titkon tet es²⁵ az ő zivenec kamaraiaiban el éneztet meg gonőec. hog ő fyatvl fogadot. es az ő tvlaidon fyat meg olte. es ezedeztem ő erőte es meg bočhatatot ő neki az bin hog ha čak ő meg akarandia gonnya. hog ha kedig at te mondafidnac nem akarand éngednye de ellene mondanya Tehat: kered ötöd. hog az keztd az ő bal kezebol³⁰ vesse le es az ő bal teneren at tet: bint es meg nem gonttat meg Latod ha kedig le nem akarandia vetnye az keztet tehat meg erővel es ki vonnad az ő kezebel ne gondoly azzal hog kernalne azzon es hog azzonallat legiön. ezzeked meg mondvan azzonőnc maria. el énéffec. Hota kelet kedeg regvel || Az kernalne azzon el ivve. es³⁰² nag alazatoffagval gonic vala minden bineiről az felől meg mondot eg bintel meg valva. es mikoron mindeneked meg gont vona az ő confessoranac. az egtel meg valva monda az ő confessor

ő neki: En io azzonnom. es en zerete Leianom: nag fok emberec
 fokat zolnac te hoziad hog: mindenkoron az keztel vizelöd at te
 bal kezedbe: Azert kerlec hog ennekem bizvan meg mutassad ne
 talantam valami vrvoffagot lelönc hozia avag ne talantam valami
 5 oliat lathatoc raita hog ki az vr istennec nem kelemetes sem az ő:
 Annanac. monda az keralne azzon meg yedven. En io confessor
 atiam az en kezem nem egez. es azert en teneked meg nem mvtat-
 tom: ezt halvan az ő confessora meg ragada leg ottan az ő kariat
 es erővel es ki vona az keztvt az ő bal kezebel: es monda neki:
 303 En io azzonnom || es en zerete leianom ne akari felnye es gonos
 peldat ezbe ne veg myert hog en ki barat vagiok erővel ki vonom.
 mert en nekem az ziz maria parançhola ki tegedet igen zeret:
 mikoron kedig latta vona az ő mezitelen teneret. Lata raita neg nag
 veres kerecfeget o o o o es az első kerecfegnec körñvle vala neg
 15 c c c c az mas kerecfegnec körñvle vala neg d d d d az harmad
 kerecfegbe vala neg m m m m es az negied kerecfegbe vala neg
 r r r r az első bötvñec az c neg cenec ertelme vala imez meg irat-
 tatvan: törtenet zerent effel az test meg vakitvan. az mas bötvñec
 az d ertelme vala ez ördögñec adad. az vr istentvl adot aiandokot.
 20 az harmad bötvñec tvdnya mint az nag veres kerecfegbe ki neg m
 vala ez vala az ertelme im nilvan meg mvtatia az meg ferteztetet
 304 kez Az negiedie bötvñec az neg || r ki vala az kerecfegnec körñvle
 ez vala meg irrattatvan el vez ez veres kerecfeg az mennei keralne
 azzonnac keremesefiert Mikoron az keralne azzon ezt lata vona
 25 nagon meg iede navalias. es le effec az ő confessoranac laba eleibe
 es nag Alazatoßfagal es nag firaffal gonie vala az felöl meg mon-
 dot tet bineröl es leg ottan hog a ő confessora meg odozta vona az
 voros kerecfegök az ő: tenerervl el vessenec. es eg keves nap vtan
 el nygovec vrba. es leg ottan vittetec az mennei bodoglag holot
 30 mastan öröke vigad az aldott istenben: kinec halalat az nag köz
 nep fölötte igen firata myert hog vala mindenec zeretetes es diçhe-
 retes: vr istennec zent fya diçherteffec. Ime azert ki nag io az ki
 azzonñvnc marianac zolgal mert soha el nem hagia akar mel igen
 nag fortelmes bines legiön: O azert edes maria || *)

*) Itt házag van.

fezitet iefushoz es az zent Tamas Apaftallal ne čak neziek az ő **305**
 zent kezeiben az kemen vas zegecne heleit es ne čak bočhaffad
 be az te kezedet az ő odalaba. de mindenestvl fogvan: meñ
 be az ő odalanac kapvian az aldót iefusnac mind ő ziveiglen. es
 ot az meg fezzvltne bvzgozagos zeretetivel az criftofhoz egiezvl-
 5 ven a[f]z ifteni zeretetne zegeivel atal verettetven es ő raitavalo
 kőnőrvleteffegél meg sebefvltetven. semmit egiebet ne keres. sem-
 mit egiebet ne kevan es semmibe egiebe ne akari meg vigaz-
 taltatnya. hanem hog te es az crifto iefussal az kereztfan meg
 halhas es az zent pal apaftalva fel kaias mondvan. criftoffal fezi-
 10 tetet. az kereztfához előc. imar nem en de e[st] en bennem || A crif- **306**
 to kel kedig [d] teneked imez: modon avag ezerlel. as crifto iefus-
 nac ő kešervfegeš ken zenvedešet az te zivedbe hordoznod. Hog
 meg gondoliad me[st] igen zidalmas kešervfegeš kőzōnfegeš es hoz-
 iaig valo vot az: edes iefusnac ő ken zenvedeše. Előzōr gondoliad **15**
 meg criftofnac aitos zolgalo leianac. Hog me[st] igen zidalmas vot
 az aldót crifto iefusnac at te zerete iegōfōdnec ő halala. mert meg
 fezitetec ő mikepen wrv es tolvai mert sinki az otōrvēben effele
 halallal: nem ka[z]roztatic vala hanem čak az gonof teve embereš
 vrwc es tolvaiok De megeš ved ezedbe az aldót criftofnac nagiob **20**
 zidalmas halalat. mert ő meg fezitetec ectelen es rvtfagos helien
 tvdnya mint az kopazto hegien holot az || halalra karhoztattacnac **307**
 nag fok hog tagai fekvzne vala. mert ez kopazto heg adatot vala
 čak az halalra karhoztattacnac. es ot vagiac vala az gonoztevecne
 ő űakokat es ot akasztattacnac vala fel az vrwc es tolvaioc. Idve- **25**
 zitene iefus azert ot az tolvaioc kōzōt fezitetec fel. es kōzepōt ol
 mint ő vona az tolvaiocnac feiedelme. Azert monda ifaias profeta.
 az gonoz tevecnek kōzibe zamlaltatec. No megeš criftofnac aitos
 zolgalo leiana tekinched meg az te zeretō iegefōdnec zidalmas
 halalat: mert az meñ es az e[g]k kōzōd fezitetec meg ol mint nem **30**
 vona melto elnye e[s]z fōdōn sem meg halni O meštozagos harag es
 atkozot iregleg ez velagnac terōmtōienec. es vranac mindenestvl
 fogva ez velag ő magat meg tagada es || e[st] semmi vlatatōfnac **308**
 nem alitatec ez velagnac vranal. O azert me[st] igen zidalmas vala
 az aldót iefusnac ő zent halala: mert az atkozot [z]fidoc immekepen **35**
 karomlac vala őtet mondvan Ivvel mi velvne čhalard az iteleire
 mert immar kezzvnebe vag. es azert ma at te őrdōgfegid el vegez-

tetnec. es at te tudománód ma meg laczik es az ő zentfleges kezeit
 hatra kötözven vizyk vala pilatoshoz. es az aldót iefus mikepen
 az zeled artatlan baran ő vtannoc megen vala. Mikoron azert ező-
 ket. azzvívnc maria meg lata vona ez zent ianus. hog el igen el
 5 gőtröttec vona monda zent Ianus. ezze az en edes fyam zent ianus
 nem zolhat vala az nag keservfegtv. monda azzvnc maria. Nem
 309 ez mert az en edes fyam || minden emberecnec fyainal zepfleges.
 de latode hog ez poklos. monda zent ianus O en edes azzvívnc
 maria. Lam imar te es nem esmerőd meg at te edes fyadat. nem
 10 latode hog mikepen gőtröttec nem čhoda azert hog meg nem
 esmerhetőd ezt halvan azzvívnc maria kezeit. egbe kvčolvan kezde
 nag firaffal mondanya Iay ennekem. keserves ańńanac mert ma el
 ezzek az en feiemnec koronaia az en zómómnc velaga es az en
 zegetflegemnc iftapia. ezőket meg monda orchvl az földre le effec.
 15 de zent ianus fel emelven monda neki. Iuvel en zerető azzvívnc es
 lassad meg at te edes fyadat. Hog kedig meg latta vona gondolha-
 tod aitatos lelec minemv nag keservfegec vot. mert idvezitene
 310 hog ezeket latia vala. neki es az ő || kenná es keservflege kettőzte-
 tic vala ielufvl kedig azzvívnc marian. mert tvdia vala hog mint
 20 az ő lelkenec ő testből ki veteleiglen keferőgne. gondoliad es lassad
 meg mind ezzőket mert földte igen kőnőrvleteffegre intőc. Vitetec
 azert pilatoshoz. es azzvívnc maria tavolo követven az zent azzo-
 nokkal: mert közel ő hozza nem mehetnec vala. Vadoltatic azert
 az zidoctvl meg fokacbol. es pilatos kilde őtet erodeshőz. Herodes
 25 kedig kevanvan az ő čoda teteliből valamit latnya igen meg
 őrvle. De sem čhoda tetelet sem bezzedet nem erdőmlac hallanya.
 Annac okaiert alitvan őtet bolondnac lennye: meg čhvfolá. az ő
 feienec layat kereztv. niretven. es feiert rvhaba őtőztetven meg
 311 kilde pilatosnak: es lassad meg: || imar eth hog nem čak gono[f]zte-
 30 vőnec de meg bolondnac is alitatic. Tekinčhet azert őtet mikepen
 edestova hordoztatic menven ő vtannoc. zemermozfőn. ő zőmeit
 az földre le botatvan. es mindeneecnec karomlafokat halvan. es
 ezenközben nakon es orchvl verven es sarva hagigalvan. de az
 aldót iefus mindeneket nag bekefegel el zenvedven. Nezierd tovaba
 35 azzvívnc mariat is es az tanitvańokat mikepen őtet tavolo nag
 mondhatatlan keservfegel követic. Mikoron kedig pilatos eleiben
 vitec vona őtet az aldót iefust. tehát ez dihős bestiac nag bator-
 fagal az ő hamis vadolafokat el kezdec. de: pilatos halalnac okat

ő benne nem lelven. igeközik vala őtet el zabaditánya monda azért
 az zidocnac. Im || Meg fedem azért őtet es el bočhatom O pilatus 312
 te at te terömtödet es vradat fedőde meg? nem tvdod návalas mit
 mivelez. mert sem az halalt sem az oztorozaft nem erdőmli. De
 igen iol tenned hog ha inkab az őtet vadolokat es temagadat fede-
 ned meg Paranchola azért: hog igen erőffen meg ostoroztatnek
 ezzen közbe vevec idvözitene iefust es az ő rvhaitvl meg foztac.
 es kötőzec eg kv ozlophoz. es kilőn kilőn kepen o[z]ftoroziac vala. al
 mezitelen mind az nag lokafag előt. zemermős es tisztöletes ifyv
 az aldót iefus. minden emberecnek fyainal zep es ekőffleges abrazv 10
 vezzi az artatlan genkefeges tisztafagos es zepfeges test. az kemeñ
 ostoroknac es vezzőcnece kefervfleges faidalmat minden emberi ter-
 mezetnece es testnece firaga az aldót iefusnac ő zenth || teste be tel- 313
 iefődic febekel es zakadafokal; foł az ő zent testenec minden reze-
 rvl az nemes dičhőfleges kerali ver. kefervfleg kefervflegre. seb febre 15
 es az ő testenec el zagatasa. zagatafra addatatic. es mind addeclan
 parancholtatic ostoroztatni miglen az hoherőc mind el faradnanac
 bele No aitatos lelec ha cristofnac zolgalo leiaia vag tehat
 mind ez felvl meg mondotakat zeretetesen nag kefedelmel az te
 elmedel meg gondoliad es ha te ezőcbe az aldót iefuson nem kőnő- 20
 rvlcz tvdiad hog at te zived kemeñb az kvnel es indulhatatlamb
 az fődneł Mert akoron be teliefődec ammit az ifaias profeta monda.
 latoc vgmond őtet es nem vala zin vraita. es alitoc őtet poclofnac
 es iftentvl meg alaztatotnac. O en edes vram iefus ki vot az ol
 igen bator ki tegedet meg foztot. es || ki vot az ol vac merez ki 314
 tegedet meg kötőzöt es ki vot az ol atkozot ember ki tegedet en
 edes vram iefus kefervflegesen meg o[z]ftorozot. De te igaffagnac
 napia at te fenessegedet el vontat vala es azért lenec fetetlegec es
 az fetetlegecnece hatalmi. mert mindenec te naladnal hatalmafbac
 valanac: O en edes iftenem. bizon az te nag zeretetőd es ammi 30
 alnocfagvnc ten tegedet el igen erőteleñe. Atkozot legyen. ez el nag
 alnocfag es vetec kyert te en edes vram Iesus el nagon kenzata-
 tol El odozvan annac vtanna az kvlabtvl hog meg ostoroztat vona
 es viř]zic vala pilatofnac eleibe vadolván vtet es mondvan. Ez kerá-
 lia tetet ő magat. őtőzteffőc fel azért őtet. es kerali zokas zereñs
 coronazioc meg vtet. es hozanac eg o zatadozot vőřs palaftot es ő
 reiaia || Adac. es tvis kel meg koronazac őtet O aitatos lelec gon- 315
 dolhatot minemv nag kefervflegbe vala akoron az ő zive es ielősbēn

- minemv nag faidalmat zenved vala az ő zentfegeš feieben miiert
 hog az tvifket atal fagatac vala mind az ő aģa veleiglen es gakorta
 az nadal veric vala. O ti akozot fidoc meř igen rettenetes lezzen
 meg tinectőc az dičőfegeš kerali fv kit ti mařt vertőc. ezenkezbe
 5 čvfoliac vala őtet ol mint orzaglani akarot. De nem tehetőt. O en
 edes vram iefus. O keges idvőzitő. mert nem egzőr de nag fokzor
 te meg galasztatal. menevel kedec ki tőb helőn galasztatic meg.
 anneval inkab lezzen ez velagon zidalmařb de ime te en edes iřte-
- 316** nem az kerbe meg kötőztetel Annařnac hazanal Archvl || veretetel
 10 es Caifasnac pitvaraba. Archvl pőcdőřtetel. erodeřnec zalafan meg
 čhvfoltat es az sentenciat kiadvan az nag kereřt fava meg ter-
 heltetel. es az kopa[f]zto hegen meg fezitetel. O azert en edes iřte-
 nem. Iay ennekem vtalatos bineřnec. mert ime az meg fogatac-
 nac zabaditoia aģalocnac dičőfegeš embereřnec elete meg őletetik
 15 en erőtēm. O ti řnavalas zidoc igen iol be telieřitetőc ammit foga-
 datoc. mert vg mondatoc. hog eetelen halalal karhoztaffoc őtet. Az
 Aitatos zent Bernard kedig vgmond meg alaza őmagat az aldot
 iefus az zolganac abrazat fel veven hog ala vetőt lenne. Az men-
 den hato atia iřtennec egietlen eg fya vala es zolgaia teve ő magat.
- 317** Meg evel řem elegődec meg || de minden halalnal zidalmařb halat
 vala[f]zta őmaganac mert mikepen az zent pal apařtal mondia. meg
 alaza őnőnmagat leven engedelmes mind halalig az kereřtfanac
 kedig halalaiglan ki zidalmařb egieš halalnal mikepen az maģa-
 razo iras mondia O azert edes Iefus
- 25 Mařegzőr gondoliad meg es ved ezedbe criftoš iefuřnac aita-
 toš zolgalo řeiaņa meř igen keřervfegeš vot az aldot Iefuřnac ő
 ken zenvedeře Mert az kereřtfā az aldot tagokat ki teriedni nem
 hagia az halalnac keřervfegeiert. ki maģa zokot lennye neminemv
 kińebřegnec az [a] meg keřerődőt zivnec řem vala hova le řaivľnya
 30 az iřteni tiztőletes řvřnec mikoron az ő zent lelket ki bőčhata az ő
 teřteből. De meg es ved ioban ezedbe meř igen keřerv vot az aldot
- 318** iefuřnac ő zent halala: || Mert menevel genkeb valaki anneval
 inkab nehezeben zenved kent. De řoha nem vot ol igen genkeřfegeš
 teřt kennocnac zenvedeřere mikepen idvezitennec zent teřte. Iol
 35 leřet hog az ziznec teřte genkeb legion. hog nem mint az řerfyve
 de az aldot iefuřnac ő teřte zeplőtelen ziz vala. mert az zent lelőc-
 tvľ fogatatec es a ziz mariatvľ. ziletetec. Azert mindeneřnec ken
 zenvedeřőčneř keřervb vot mert minden zizecneř genkeřegeřbvot

Mert ha csak az halálnac meg emléközfere az aldót iefus az ő zent lelkebe az ő testenec genkefegeiert annera götretetec meg. hog az ő testenec veriteke len. mikepen az földre le chöpögő ver O tahat aitatos lelők gondolhatod minemv nag keservfeges faidalmat zenvede az kemenfeges kereztfan Azert mondia az aitatos zent Ber-⁵nard. O en edes vram. || Iefus criftos. bizonyával az te zent tested-³¹⁹nec keservfeges faidalmat meg mvtatja vala az veres veritec ki az imadfagnac ideien az te testedrvl az földre le föl vala. No azert mit tetel te o edeffeges germőc hog e kepen kenzatadol. mit vetköztel o zepfeges kevanatos ifiv hog el kemenőn iteltetől. Ime. en edes¹⁰vram ihs bizonyával en vagiok at te kennodnac es halalodnac oka. Meges o aitatos lelec gondoliad meg zeretetőfőn mel igen keserv vot az aldót criftofnac ő zent halala. Mert menevel inkab valaki artatlamb. anneval nehezeben zenvedi a kent mert idvezitene Iefus az ő bineiert zenvedot vona kent meges valami kevesse kin-¹⁵neb vot vona. De ő bynt nem tet es chalardfag nem leletetőt az ő zaiaban Mert ő örőke valo velagoffagnac fenesfege es zeplőtelen tikör es az felleges || Afia mendenható istennec kepe abraza Laffad³²⁰atiamfya meg es ioban meg igen keserv vot az aldót iefusnac ő halala. Mert menevel közönfegőfb: aneval inkab az ken keservb.²⁰ az edes iefus kedig ken zenvede az ő testenec minden rezebe vg annera hog nem vona ő benne ol igen kizded tag. hog kibe ken faidalmat nem erőzne avag zenvedne es nem vot az ő zentfeges testen ol igen kizdet hel hog ki keservfegel telies nem vot vona. mert talpatvl fogva mind ő teteiglen nem vot ő²⁵ benne egeffeg. Azert hog az faidalmnac nag keservfegeiert fel kaiata nag zozatal mondvan. O mind ty kik mentec ez vton vegietec eztőcbe es lassatoc meg az en keservfegemeth kit en ti erőtetec zenvedec ha vagion haffonlatos faidalm avag keservfeg az || en keservfegemhez. Azert mondia az a aitatos zent Bernard. Bizon-³²¹nyával en edes vram iefus soha nem vot haffonlatos keservfeg at te keservfegethöz mert anne vala at te keservfegednec ki őntefe. hog mind az te zent testedet vervel meg hintene. O io iefus. O en edes idvezitöm nem köp de bevfeget föl vala az te zent testednec őth rezervl az te zent verőd tvdnja mint az te kezeidbel es labaidbol³⁵ az meg fezitetnec ideien az te zen feiedből az koronazafagnac ideien el az te zent odaladnac atal őclelesenec ideien es mind az te testdből. hog chodanac lattatic ha ingen valami keves ver mara-

dot te benned. De mondiad meg en zeretetes vram Iesus. kerlec
 322 mondiad meg hog ha at te zent verődne eg őhöpenete: || eleg vot
 vona mind ez telies velagna meg valtafara tahat mire hagial enne
 nag fok vert ki bochatnya az te zent testödböl. tvdom vram es
 5 bizon tvdom hog nem egiebert teved hanem hog meg mutatnad
 minemv nag kevanfagal engkemet zeretnel. No azert mit adiac
 en edes vraz istenem mind ezzekert en teneked kit te en eretem
 attal ávalias binöffert Vay bizonnával mig előc en edes vram
 Iesus meg emleközöm at te mvnkaidrvl kit te zenvedel az predica-
 10 lasba. faradlagidrvl edestova valo iaraffodba imadlagban valo
 vigazafodrvl. kön hvlataffodrvl emberi nemön könörvlven faidal-
 midrvl. karomlafidrvl. at te zent orchadnac pögdözefirvl nákon
 verefökrvl az vvas zegecervl at te zent sebeidrvl. es mind at te egieb
 keservfegödrvl. mert ha ezt nem teiendem. tehat egiebkepen meg: ||
 323 kerezetic en raitam az artatlan ver kit te ki öntel en erőtem ez
 földön. No azert ki ad az en feiemnec vizet es az en zömeimnec
 kon hulatafoknac kvth feiet. Hog sirathaffam eiel es napal az en
 vramnac aldót Iesusnac ő zent halalat kit nem ő magaiert hanem
 az en bineimmert zenvede. mert meg sebefitetec az mi alnoclaginc-
 20 kert. meg töretetec. a mi bineinckert. mikepen ifaias profeta
 monda. Mind ezzöcböl azert kik felvl meg mondatanac ezzödbe
 vehetöd. O aldót cristos Iesusnac zolgalo leiana mel igen zidalmas
 keservfeges es hozzaig valo vot at te iegefödne az aldót Iesusnac
 ő halala. mert ő mind ezöket zenvede hog tegedet az ő zeretetire
 25 fel kerieztene. hog mind ezökert te es telies zivedel telies elme-
 del es telies lelködel ötet zeretned. Mert mi inditia avag keriehti ||
 324 embert inkab fel az istennec zeretetire mikepen el nag kegiöfleg
 kit mierötvnc az felfeges istennec fya. erdömync nekvvl söt inkab
 ammi bineinckert vete az ő lelket ez ol nag fel keriedot zeretetnec
 30 mondatatic. hog semmi kevanatofbnac nem gondoltathatic ember-
 tvl Az aldót Iesusnac kedig el nag zereteti. anneval inkab mvtata-
 tic nagiobnac lennye menevel inkab zidalmalb vtalatosb nezezeb
 es keservfegesb ken es halalt akara zenvedni mert az mendenható
 isten ki az ő egietlen eg fyanac nem kedveze de mind mi erőtvnc
 35 ada ötet mikepen tehat nem adot vona mi nekvnc mindönöket ő
 vele ol mint azt mondana mindeneket adot. Ezbol azert intetvnc
 hog ötet zereffök es köveffök. Iay azert azocnac kik az aldót Iesus-
 nac el nag fok io tetemeheivl es nag zeretetervl halalatlanoc ezöc-

nec lelkőbe az criftofnac halalanac. femmi nemv haznalatia nin-
 čhen Azert|| Mongia az aitatos Bernard Laffad vgmond a criftoſ feiet 325
 le haiolvan hog te hoziad bekelkődiec. kezeit e atal vereteten
 hog az ő aiandokat te neked adia az ő zent odalat meg nitvan hog
 tegedet zereffen es mind az ő teſtet az kereztſan ki teriedven hog
 mindeneſtvl fogvan ő magat teneked adia Panazt teven az aldót
 ieſus az halalatlanocrvl vgmond az zent Bernardnac myatta. O
 ember laſſad mit en te erőted zenvedőc ha vagion haſſonlatos keſerv-
 ſeg mikepen kivel en kenzatatom. te hoziad kiatoc ki te erőted
 meg haloc. laſſad az kenokat kivel en gőtretetőm laſſad az vas 10
 zegeket kikel atal veretetem es zegeztetem. es mikoron ennekem
 kivel eſ nag keſerv faidalmam légőn. de maga belől az en zivembe
 nagioſ keſervſegős kenom vagion. Hog ha mind ezzőcert en tege-
 det halalatlanac lelendlec. No azert o criftoſnak: || zolgaloia 326
 odiad te magadat hog eſ nag dragalatos meg valtaffert halalatlan 15
 es aitatlan ne leg. de veſſed ez meg fezvltet iegivl at te zivedbe
 es nómiaſ az aldót ieſufnac ő ken zenvedeſet at te zivedbe mike-
 pen az pečetőt az lág vyofba es mondiad az profetaval Len az en
 zivem mikepen az el olvadot vyaz Veſſed tovaba at te karodra is
 iegivl hog ſoha at te kezeid meg ne zőnnénec az io mivelkődetőc- 20
 tvl. Hog ha kedig valamikoron valami haborvfagod avag keſervſe-
 gőd avag felelmed törteneſdic avag az iozagof mivelkődetnec kit tee-
 izet nem erzendőt. tehat leg ottan ſolamlal az meg fezzvlt ieſuſhoz
 es nezieſ az ő feieben az tviſ koronat az vas zegeket es az Lanchat
 es elmelkodiſ az ő kezein es Labain valo ſebeirvl. feienec. odala- 25
 nac. es mind az ő zent teſten valo zebeirvl. meg gondolvan hog
 aki te erőted ennet zenvedőt meſ igen nagon tegedet zeretőt. Hig
 ennekem hog leg ottan ez fele tekintetből mindennemv te keſerv-
 ſegőd edeſſegre változik: kit enkedion. atia fyu es zent Lelek őróke
 Amen ||

327 *) Az: Isten zilo Marianak: Minemő ereme vala:
mikoron az: harom zent kyraliok ymadak az ő
edes ziletett az: kyczendet ihuft: es mikoron nag
es bőle ges aiandocokat: nekye: hozanak: Ihus Maria

5 Mi vrunk ihus xpus Athya: iftennek bőlczelege ő ziletetnek
vtanna: tizen harmad napon akara: magat meg mutatni: es meg
ielenteni az: poganocnac azaz: az: harom kiralocnac kyk az-
koron poganoc valanac: ky melle imezt ezőnkbe kel uenőne hog
miert az keges minden hato: iften: meg igerte uala Abrahamnak:
10 es az zent patriarkacnac hog el boczatna: az ő fyat ez: uilagra:
es az: ziz azaz: maria zilne bizon iftenth: es bizon embert: erről
iften niluanvalo iegieket: adot uala: nem csak: az fidoknac fido-
lagba. de meg ez uilagnac kylemb kylemb zerebe: hog meg mutat-
naia ennec: miata: hog nem iőt volna: czac az fidocat yduőzei-
15 teni mikent ők hamiffan hizic: hog mikoron az messias el iuuend:
czac őket iduőzeiti kiualth kepen: profetat adot uala az poganok-
nac nap kelet fele: kynec neue balan uala regen meg profetalta
uala: hog el iune az messias monduan Latom az xpuft de nem
328 im ma || nezek o reia de nem mostan: Tamad Iacobbol eg: czillag:
20 es izraelből eg vezző neukedic fel: es meg veri moabnac hereze-
git: mikepen Moyles: eggic keuuenec hufon neged rezebe vagon
meg iruan Azert ez harom zenth kiral uala: balamnac nemzeteből:
es mi kepen arań zaiu: zent Ianos mondy a őr allot zereztenek
eg: nag magas hegen: hog ez czillagot meg eriznec mikoron fel
25 tamadna: es nag aietatoffon ymadcoznac uala monduan: O meń
orzagnac: Istene O Izraelnec Istene boczaft el imar az: czillagot
O Valyon mikoron teli: be balamnac ieuendo-mondafa:

ES ime karachon eiel Isteni zerzefből: terthenec hog ez:

*) Harmadik kéz.

harom kiralyoc kie nag bölczec ualanac: es nag egbe nezo meste-
 rőc menenec az felől meg mondoth hegre mikepen zent: vince
 mondia: hog ok es erizneyec az meg mondoth czillagot ha fel
 tamath Es ime azon horaban melbe menec. földnec teremteie mi-
 vronc Ihus xpus ziletec azzonunc Mariatol fel tamada eg igen⁵
 zepfegő fenes czyllac meg az napnac ő fenessege sem bantya uala
 meg ő uilagoffagat Vg mond arañ zaiu zent Ianos es zent Bona-
 uentura atyanc: hog az: czillagba eg igen || zepfegő germec kep³²⁹
 vala es az gyermek homlocan eg kerezť uala: Azert mikoron latak:
 az czillagot igen őrulenec raita es akarac imadni: de mikepen zent¹⁰
 agoston doctor monga: Istenec angala meg tyilta őket monduan:
 ez czillagot ne: akaryatoc imadni: de mennetec el: es imadiatoc
 menec földnec teremtoiet mert mostan ziletťt ez uilagra: Ihus
 maria

Azert ez nemes kyraloc tanaczoc tartanac mikepen menne-¹⁵
 nec ez u' kyralhoz: mikepen kezőnnenec minemő aiandocot uinne-
 nec nekye es imezt mongak uala mikepen zent Vince doctor
 monga: ezt Latiatoc vrain: ez kyral ky mostan ziletťt igen nag
 hatalmas uigőnc aranyat neki ezt es latiatoc hog isten ez: es
 menec földnec teremtoie Mert ime meg az czillagok is zolgalnac²⁰
 neki azert temient uigőnc neki: ezt is latiatoc hog kerezť uagon
 homlocan bizonaba azt iedzi hog emberecnec idueffegeieret kerezť-
 fan hal meg: Azert uigőnc neki keferő mirrat Azert enecly anya
 zent ighaz: az: zolofmaba: Latak: az kyraloc az: czillagot mond-
 uan egmasnac ez az nag kyralnac yege menőnc el kereffők || meg³³⁰
 őtet: es aldoziunc neky aiandococat: araniat temient: es nemes
 kenetťt

Azert nag tizteffegel: fel kezőlenec: es el eredenec hog meg
 kerezñec az u' kyralť: es ctyllag előtec megen uala mutogatuan
 nekic az utat melien kellene nekic menniec Vg hog mikoron meg³⁰
 zalnac uala: vala [ne]minemő uaraľban: auag mezon Thahat az
 czillag es: meg aluala: es minecutana: meg niđgoznac uala: az
 ctyllag el ered uala előtec: es imezec utana eredñec uala: el
 amelcoduan: azert zent bernard doctor: imezt monga uala O:
 Isteni irgalmassagnak czodalatoffaga mihozianc bineffeğhőz ime³⁵
 ugan ereuel es hatalmal vonzon minket hozaiia hog neki zolgal-
 iunc es őtet zereffőc mert ime naponked ctyllagot tamaszt: fel mi
 nekőnc mikepen az zent kyraliocnac: mert az mi meg uilagoffito

czillagunc az az mi lelky efmeretönc gacorta monga nekönc: kel fel
 zegen náualias mith aloz diczeriet Iftenedet: ezeket monga zent
 bernard Ezenkepen iuuenec: azert fydozagba: es mikoron kezeli-
 tetenec volna: irfaliomhoz; el eniezec elelőc az czyllag es mond-
 5 hatatlan igen meg zomorodanac: monduan O mi nekönc náualaf-
 focnac bizon uala melönc böneiart énezec: el az: czyllag O felfeges
 331 iften mith tegeönc es houa legeönc imar: zent: || Thamas doctor:
 kegeglen azt mongia hog tanaczot tartanac: minth kellene tenniec
 Nemelic monda: Vraim teriönc haza: mert byzon igen uezedel-
 10 mes: dolog ez: hog mi idegen földön kereffőc az u' kyralt: Monda
 az: mafic meönc auag csak irfalomba mert ifen nag kyralnac
 az: kyrali varasban kel zyletni auag ha ot: nem ziletöt tudacoz-
 iunc meg Mert doktoroc uadnac ot azoc iol tudyac:

El uégézec: azert hog be mennenec: irfalumba es annera
 15 meg erőffölenec xpuftnak zeretetibe: iol lehet igen iol tudiac:
 uala a czazarnac paranczolatia hog mel ember: egeb czazart
 auag kyralt neuezne romai czazarnal: legottan feien maradna:
 Azert monga arañ zaiu zent Ianos: el czodalcozuan: ez zent
 kyraloccon: Nem tudiac: ualae ez kyraloc hog irfalumba orzagol
 20 uala: herodes Nem ertic ualae hog az orzagos királ: mikoron él
 uala: mel ember egeb kyralt tizthel ottan feien marad? Bizon iol
 tudiac uala mind ezeket de: mikoron meg gondoliac uala az
 iuendő kyralt: az xpuft: nem felnee uala herodeftől Ó bodog
 kyraloc: kie az kemenefeges kyralnac előtte: minec előtte xpuft
 25 lattac uolna: xpuftnac confeffóri lennenec:

Annac okaert mikoron Ierufalumhoz: közel volnanac meg
 remőle mind az uaros ieleffen Herodes ki meg mostani kyral
 332 uala: es || Idegen nemzet: keueteket kylde hozzaio: hagi meg
 tudacoznanac raita kyczodac: kyt kerefnenec: es minec okaert
 30 iöttene volna oda: felelenec az kyraloc monduan: mi iöttönc
 meg kerefni az fydocnac kyralat ki mostan zylettöt Mondanac az:
 keuetöc: azt femi kepen touaba ne mongatoc: mert bizonával
 tudiatoc hog herodes mind náian feieteket uezy: Mondanac az:
 kyraloc: zabad ő felfege uelönc: ingen mi az igazat: femikepen
 35 meg nem tagadiuc. Mert latoc nap kelet fele az ő czyllagat: es
 iöttönc aiandoc ual hog őttet imagiuc Vg mond arañ zaiu zent
 Ianos ez melle: O ayetatos lelec gondold meg ez kyralocnac aita-
 toffagocat: es zeretetöket meg ingen fem lattac ihuft xpuft: kezec

imar erette meg halni No azért xpufnac zolgaya: Ime meg muttat-
tac ke neked ez: kyaloc mikepen zereffed az: xpuft: te es xpuf-
nac zeretetiért: inkab valazi magadnac halat hog nem minth:
öttet meg tagadnad: halalos bynnec myatta:

Meg mondac herodefnec az: keuetőt mit iarnanac az: kyra-⁵
loc: es mit kerelnenec Legottan annal incab meg rettene: es
meg haborodec: Mert es hallottauala: az ezodacat melec yduözi-
tene zyletefe napian: tertentenec uala: Azert: irya Zent mathe
euangelista Haluan Herodes kyral meg habo||rodec: es mind³³³
Irfalum uele egetembe: mert azt aloitya uala: hog o erette: orza-¹⁰
golna: es ottet mikepen: idegent ky üzneie az orzagbol Mert
monga zent agoston: doctor O en edes iftenem Valyon: mi lezen
az: ytöle xpufnac itöle zekyröl mikoron az kyczinded ihufnac
bölezöie meg rettente az keuel kyralocat: feliec imar mostan az
kyraloc ky imar: atya iftennec iogia felel: yl kytöl az kegetlen¹⁵
herodes meg akoron fel uala: mikoron annyanc emleiet emi
uala. Azert herodes el: fedöze o alnacsagat: azt mutata hog
uigadna xpufnak zyletesen: be erezte az kyralocat: es nag [tzy]
tyzteffegel fogada öket: Monda nekyc: Vraim mit iartoc felelenec
ezec: kereffiec hol zyletöt az fydoknac kyrala O en edes ihufom²⁰
mel igen meg oluaztotat uala zent lelekuel ezeknec zyuöket semmit
nem felnec uala herodeftöl De: nag batorfagal ualnac uala tege-
det Monda herodes ah enis hallotam valamit erröl: de: nem tudom:
ha ualo auag nem Mondanac xpufnac kyrali byzonial tudya felle-
ged hog ualo: mert mi magonc zemenkel lattuc: nap kelet fele az²⁵
o czyllagat Monda herodes hat mit kerefföc vraim ha lattatoc czyl-
lagat: felelenec az kyraloc Ime aiandokual iöttöne o hozia: es
imadiuc ötteth:

Herodes magoknac vyue: es öket zereteteffen kezde: ker-
dezni az czyllagnac ideiet mel nekic yelent ualamonduan: Vraim ty³⁰
meg mon||gyatoc: en nekem az: zyletesnec napiat: es ideiet ime: ³³⁴
en meg mondattam nektec: az doctoroccal: es mesterekkel: mel
uaraiba: zyletöt: es mind egetembe megenc hozya: es ymagiuc
öttet O arultota: herodes meliet monda: maga maffelöl terth
kezeröl uala: hog az: artatlan vr ihuft xpuft meg elneye ha tehet-³⁵
neye Es ime herodes egbe göite mind: az papi feyedelmeket es
irastudo fydocat Es kerdezi uala öket: hol kellene zyletteni xpuf-
nac: es ökec mind egenlő kepen: felelenec: hog bethlehembe kel

zyletni; mikepen micheas profeta irta meg zent Agofton doctor
 kéglén ug mond ez melle: O nauafas fydoc. egebenec meg monda-
 toc hol zyletic az xpus maga: ty nem menetoc hozya hog imadnatoc
 ottet Byzoñaba: haffonlatofoc uattac azokoz kyc Noe barcayat czy-
 5 nalac mert azok es nem menenec be ha nem el vezene az viz
 özönbe: el uezuen az uiznec myata: ezeket monga zent agofton
 doctor:

ENnec vtanna egbe hyua herodes az kyralolcat: es monda
 nekyc menetekel el bethlembe kel zyletni mikepen doctoroc
 10 mongac: Ottogel azert kerdezietec meg zeretetöffön az germeket:
 es mikoron meg lelenditoc mondyatoc meg ennekem En es el
 megec imadom öteth Azert monga Beda: neuö: doctor O herodes
 335 igen yo igeretöt: igerz: az kyralocnac: ha: be teliefytened: || de
 byzoñ nem mondaz igazat Mert zandocod az: hog artatlan uerth:
 15 ky öffed aytatoffagot mutacz bezeddel de rakua zyued alnakfagal
 ezeket monga beda doctor:

Minec utanna bulczuth vönec herodeftöl: Nem ertec meg az
 nemes kyraloc ö alnacfatat eredene: Bethlehem fele es ime mint
 ky iöuenec Iffalumbo! ottan esmeg nekyc yelenec az czyllag: O en
 20 edes iftenem ky mondhatga: meg mint örölenec ezen az zent
 [czyra] kyraloc. hog esmeg nekyc yelenec Azert irya zent mathe:
 euangelifta Latuan az czyllagot nag örömel meg örölenec Es elöt-
 tec megen uala mikepen előzer Es mikoron bethlemhez fel melföl-
 den uolnanac: mikepen zent Vynce doctor irya eleyebe iöuenec
 25 az uarabbeli nemeffec es polgaroc monduan Felfeges urac necönc
 tyzteletes felfegetnec mi kel es mi keuötec: es zandoktoc mi hoz-
 zyanc Felelenec az: kyraloc hol vagon az fydocnac mostan zyletlöt
 kyrala Mert lattuc neky czyllagat es ime elötönc uagon: azert iöt-
 tönc ö hozzya: hog imaguc: ottet kyc feleluen mondanac: mi
 30 herodefnel: egeb' kyralat nem tudonc O arultata fydoc czac eg
 336 czyllag uilagofyta meg ez kyralokat työtötec || kegyg az: byzoñlag-
 nac napya mi vronc ihus xpus nem uylagofithata meg Mindenec
 latyac uala az czyllagot mikepen zent maximus pyspec monga:
 mert nem uala igen magoffon fel az föltöl:

35 Es be menuen az uarofba: iutanac az hēre holot azzonönc
 maria uala az dragalatos kenczel Mind kezenfegél targac doctoroc
 hog azzonönc maria megis az Iftalloba auag az haylecba uala:
 holot yduözitetec zylte uala: es azt monga zent vynce doctor:

hog Ioseff isteni zerzezből nem uala akoron ot: hog atyanac ne
 aloitanac őttet No azert xpusnac aitatos zolgaya gondold meg
 ayetatoffon mikepen yede meg azzonyonc maria mikoron ez fok
 feregeket lata Es imezt monga uala magaban oh: en nekem mert
 bizon az en edes ihufumat kerefficezec hog el rekenczec es el uezeffec 5
 Nem houa uala reyteni hanem az: iazolban teue az kyezin led
 ihuft es o maga varrani auag imadcozni kezde Es ime az cnyllag
 meg allapoc az germec feyefelot el czodalcozanac az kyraloc ezen
 Miert hog sem palotat sem nag hazat nem latnac uala ott ahol az
 cnyllag meg alla: egmasra tekyntenec es mondanac mi dolog ez 10
 hog az cnyllag nem indul meg Mikepen monga zent maximus ||
 Pyspek az cnyllag u' uilagoffagocat boczat uala ki es nagal fenof- 337
 bekent mint annac elotte olyha imezt mondanaia az: kyralocnac
 Ez az: kyral kyt ti kereftot Es az kyraloc le: zallanac louokrol es
 eggye kezzoloe be mene monduan ky uagon itt: es lata azzoñonc 15
 mariat hog imadcozneiec Az: kettei es be mene: es az: iften zylö
 mariat ottan meg uidamula zyuoe Azzoñonc maria kegeglen
 monda Nemes vrain mit iartoc uala Felelenec az kyraloc: tudode:
 hol zylettot az sydoenac kyrala mert akariue őttet imadni Azzo-
 ñonc maria kegeglen nem monda azt hog nem tuga hol uagon de 20
 uag alazatoffagal monda: nekie vrain ezt tudnyoc kellene az:
 doctorocnac es az: iraftudo mesteroknec: hog ezeket zolnaya
 azzoñonc maria az kyczinded ihus ugan meg oluazta: az kyraloc
 lelket: es meg ky ionenec es meg tekintec az cnyllagot hat megis
 hazon helyen al olyan fenes kepen mint annac elotte es meg be 25
 terenec mondanac azzoñonc marianac: Mond meg nekone zepfego
 zemel ha te nalad uagon az germec: es ha te zylted őttet Monda
 nekie azzoñonc zyz maria: en nalam uagon es en zyltem Esmeg
 kerdec az kyraloc foc ideie uagon e hog zylted őttet monda ||
 azzoñonc maria Imar tyzen harmad napya: es: hog ezt hallac az 338
 kyraloc: kerni kezdec azzoñonc mariat hog meg mutatnaya az
 kyczinded germeket:

Lata azzoñonc maria hog io zandoeba uannac: az: kyraloc
 ky ueue o fyat az: iazolbol es terdere teue: Az kyraloc kegeglen
 meg kerdec kyczoda uolna neue Monda azzoñonc maria Ihus Meñe 35
 hallac az kyraloc az: ihus neuet: nag ayetatoffagal cezerfmind
 terdre esenec az: germec ihus elott: es az: testben imadac byzon
 iftent: tiztelec mikepen kyralat: es imagac mikepen iftent Mert

czac az emberfeget latyac uala kyuöl es hizycuala hog az : iften-
leg hozya eggefölt uolna :

O bodogfagos maria minemő örömed es uigafagod uala neked
mikor en ezt nezed uala the zemeiduel byzoñ en hyzem mikepen
5 zent vincez monga : ezt mondat temagadba O en edes fyam
kyczinded ihus Im eg nehan napya uagon hog zylelec : es imar es
uilagnac uegeröl hoztal hozzat kyralocat : kie tegetet imadnac ?
O en edes : iftenem mel nag hytöc uala ez kyralocnac Valon
minemő nag mondhatatlan dolog uala ez : hog az kyczinded ihuft
10 latyac uala mikepen egeb germecet : utalatos Helyen tarlafagk
339 neköl : || hog illien nag nemes tizteletös kyraloc imadyac ötet es
hynneiec byzon emberneec : es bizon iftenneec Azert nyluan efmer-
hetiöc hog femikepen ezt nem tötec volna ha benne nem hytte-
nec uolna :

15 Ennec utanna meg nitac ö kenczeket es nag beufegel feienked
aranyat temient es mirrat : adanac ayandocon nekye Igen zepen
zol ayetatos zent bernard doctor emelle es imezt monga Az nemes
fölleges kyraloc imagac az : czeczemő germeket es ayandocot nag
beufegel adnac nekye ; de o : kyraloc ha igen bölczec uattoc hol
20 lattatoc ez : kyralnac barfohat byzon ninczen egeb barfonya
hanem imez . kyczinded pozto foltoc melliebec : be polalta : ha
kyralnac mongatoc hol uagon coronaya ? de bizonaba ty latyatoc
öttet az coronaba mellél meg coronazta öttet az ö zyleie az : az :
mi halando testönebe O kyraloc honnaton uagon ez tyneetöc hog
25 az xpuft imagatoc ? bizonyaba mind fydofagba sem leltenc ilen nag
hatot Nem bant e meg tyteket az : lazol ? mit miueltöc kyraloc
mit miueltöc ? az : czecz emő germeket imagatoc e ? ky be polalta-
tot pozto foltoeba : azert iften e ez ? Byzoñaba iften uagon az ö
zent templomaba : es : mehorzagba uagon iftenneec zeki Thy kegeg-
30 len az iazolba kereftyöc ? az zegen anñanac ölebe : imagatoc Mit
340 mueltöc kyraloc mith || miueltöc ? Arañat e ? attoc neky kyral azert
ö ? ha kyral hol uagon az ö kyraly palotaya ? hol uagon kyraly aga
hol uagon kyraly vduara ? Nem latyatoc e ? hog az palotaya Istallo
az ö agia iazol Ime lassatoc atyamfyai mel igen meg kabultac ez
35 ezzes emberek : hog il kyczinded germeket imadnac Oh en edes ifte-
nem ha meg neziöc atyamfyai nem balgatagoc : ezec : de minket
tanoitnac mi nemő nag keuanfagal kereffiöc meg az ihuft Byzo-
ñaba meg tanoita öket az ky oda hozta uala mit kellene czeleked-

nyec: ezeket mongázent bernard doctor O en edes iftennem ualion ky mondhatya meg: mel' igen edeffen nez uala az kyczinded ihus ő reiaioc: o mel' edeffen zol uala az iften zylő Maria uelő Mikepen arañ zayu zent Ianos monga mind zereuel meg bezelle nekyc mikepen hozya iőt uala az angal es zyzen hoğ fogatta-5 uolna: zyzen zilte uolna: es hoğ zyzen meg maradoth volna

Minec utanna imadac az kyaloc az kyczinded ihuſt es nag beufeggel meg ayandocoztac uolna őttet nag thyzteffegel es ayetatoffagal esmeg terdre efenec: apolgattyac es czocolgattiac uala őneky labayt es kezeit Bulczut ueuen kegeglen azzoñonc¹⁰ mariatol es terdet feyet haytanac vronc Ihufnac || el teruen haza³⁴¹ eredenec De ime almocba iftennec angala ielenec nekyc monduan hoğ herodeshez: ne mennenec Es mas uton hazaiocba terenec O nemes kyalocnac czodalatos hytőc Mert mikepen: arañ zaiu zent Ianos monga nem efenec ketfegbe: ha iften ez: germec hat¹⁵ mire fel herodestől: de nag erőffen hyrdetic uala mindenecnec xpufnac iftenfeget Az iften zylő maria megis az iazolnal marada ő fyauul mi uronc xpus ihufal es Ioseffel mind addeg miglen el iőue az tyztulafnac napya: O mel' igen uigazuala az ő fyahoz: o: mel' igen nag zorgalmatoffagal es zeretetőffen uifely uala gongat²⁰ mel' igen nag thyzteffegel es keges zeretetel tapogattya es fogdoffa uala: őttet Terdre efyc uala: ug uezy uala fel az Iazolbol: es terdre effic uala: ug teziuala az Iazolba O mel' igen nag uigaffagal őttet őlelgetiuala es apolgatiauuala hozya: zorittyauala es nagon génerkedic uala őbenne: o mel' igen eremeſt emelegetiuala őttet Minemő²⁵ génerőſege uolt eben azzoñonc marianac minen magoncba meg efmerhetyuc mi kereztyenec leuen Mert mikoron az ő edes fyanac mi vronc: Ihus xpufnac || kennat meg gondolanguc ayetatoffagal³⁴² yolehatt keſeregőnc: es keñurőlőnc et bamcodiunc ő rayta de ol igen nag edeſſeget erzőnc benne hoğ gakorta ſokan uadnac hoğ ha³⁰ mind kezeket es labocat: altal furdofnayac ſem erzyc O azert minemő géneriőſſege: uala azzonunc marianac: mikoron az ő edes fyara: nez uala Vg mond zent Ieronimos doctor: hoğ ha minden: toga nelue lenne ſem mondhatnaya meg:

O iften zylo zyz: maria minekőnc kereztyenecnec eg nags: panazőnc uagon read houa tőd el ez ſok kenczet: kyt ez kyaloc hozanac mi vronc ihus xpufnac eg czypelleſt nem uől belőle: de meztelen labbal meztelen főuel futosuala: uaraſrol uaraſra: es

ehen zomehon: houa tód el azzoónonc maria: zent Bernard doctor:
 meg felel kepebe imezt monduan Micoron maria meg esmere
 fianac acaratyat hog ez földén nag kemenfeiges zegenfegeed akar
 tartani: keues nap alat zegenecnec ozta No azert ayetatos Lelec:
 5 latod imar mikepen: al es lacozye azzoónonc maria az kyczinded
 ihuffal az italloban Men hozza keñereg neki mert ime zemónkel
 lathioc hog az gyermeket keñneben meg engeztelhetic Meny hozza,
 azert mongad imez ayetatos imaczagot: ||

343 O edes Ihus ky zyletel mariatol es temagadat az kyralocnac
 10 meg ielented: es: meg uilagofoitat o elmeieket hog tegedet meg
 esmernenec: kerlec tegedet en edes vram kyczinded: ihus uilago-
 foicz meg malasztoddal en lelkem nec fetetfegeed es az: te nag viga-
 fagos ielenefednec miatta: kerlec en edes ihufom hog ag malasztot
 ennekem: hog zolgalhaffac teneket: Vgy teg vram Ihus elo Isten-
 15 nec: fya ||

Az Isten zylő Marianac erőmeről minemő erő me³⁴⁴
uala: mikoron zent ersebet azzont meg latogata
kylemb kylemb doctoroc naág aitatofon meg Irtac:
es imigen mondnae:

Mikoron: Isten zylő Maria meg halla az angaltul: hog az⁵
meddő erfebet es germeket fogadot uolna: es hog hatod holnapya
uolna imar annac kezde zyuebe forgatni hog mikepen minemő
modon zentelneye meg az ő fianac vr ihus xpufnac predicatorat
Mert yol tuğa uala hog Ianos erfebetnec fya hirdetneye meg
Istennec fyanac meg testőfiylefet azt es iol tuğa uala hog istennec¹⁰
zerzefeből ő kereztelneie meg Tahat fel kele Maria mikepen zent
Lucaft euangelifta irta meg euangeliomanac heted rezebe igen
zepen zol aietatos zent Bernard doctor ez melle es ezt monga
O keges Maria honnan kelet fel aloz uala e Byzon nem byzon nem
hanem fel kele az ifteni elmelkedefnec nyugodalmabol melbe¹⁵
uala: es az zent imaczagbol || mel minden dolganac kezdeti uala: ³⁴⁵
Mert mikepen monga Sedulius az: iften: zylő Maria feminemő
dolgot nem tezen uala hanem előzer: imaczagra aға uala: magat:
Mene azert Iofefnec aldofafabol Nazaredbe fydofagnac uarafaba
Nem azert mene hog nem hyt uolna az angalnac bezedinec: de²⁰
ayetatoffagert es hog zent erfebet azzonnac zolgalna. es azert hog
ianoft az: ő: fianac keuetit meg zentelneie az eredetnec byneből
Hamar megen nala: mert niluan ualo helen fokat nem akara:
kefni: es hog meg mutatnaia peldaiaual hog az: zyz nyluan ualo
helen fokat ne kefiee. es ot ne dereczelen ualakyuel: mikepen²⁵
zent Amborus doctor monga: zent bernard doctor es igen zepen
zol ez melle. imezt monga O en edes lelkem neziecze mikepen
megen mennec es földnec kyraŋne azzoŋa nem zekeren: de galog eg
nehan zyzel mellee uele hot hon lakoznac uala Mert mikoron

Mariat az templombol ky hozac faha nem ualhatnac uala meg tôle
 az: zyzec az ô edes eletenec okaert O en edes iftenem mikepen
 346 megen uala az nag kôues hegeken altal || Mert igen nag heges
 föld uala: es ol mezze uala: hog nazaret ierufalemhez: harmicz:
 5 neg mel föld uala: Ierufalemhez: az varos kyben zakarias lakozie
 uala: neg mel föld uala ezeket monga zent bernard doctor: Megen
 uala mariaual az zent zemermeikedes zegenfeg: es minden ioza-
 gocnac tyztelfege Vele megen mennec es földnec teremtdie vr ihus
 xpus nag feregel de nem ez uilagi hyufagossal de angalocnac fere-
 10 geuel: nem uala teroh: ô zyleienec mikepen egeb azzoonocnac:
 hanem incab kynnebeti uala ottet: O mel bodog uolt uolna az
 ky eleibe ment volna azzoonoc marianac: es kezene nec zauat
 uette volna tôle: es be menne zakariafnac hazaba: es eleb ô
 kezene ket okaert: elo mert alazatosb uala azzoonoc maria Maffod
 15 okaert mert meltofagofb uala zent: erfebetnel hog ennec miatta
 azzoonoc ziz maria keges uoltat meg mutatnaya Ezt iol ezonche
 kel vennonc mikepen: Ludulfus neuo doctor: monga: hog hat
 yelos dolgot ten im az iften zylô maria mellet mies ha nem teen-
 347 done ketfegnekyl az ô fyanac vronc Ihus xpusnac || orzagaba: be
 20 nem mehetonc Elfot ezt teue hog fel kele: kelioc fel mies es ez:
 földieket ne kevanuc. Mert mikepen zent Gergel doctor monga
 Minden ember attul incab: zacad el ifteni zeretettol mineuel
 inkab: ez: földiekbe genekedie ime ugmond ez uilagnac zeretoi
 futosnac fokadalmacrol fokadalmakra: Nemellec keresnec kazdag-
 25 sagot nemellec tyztelfeget De mit mongac az: kazdaggokrol: kyc
 byzonaba nag mucaual keretic azt: nag felelmel byriac nag kefe-
 rofegel boczatiak ky kezocbol: ezeket monga zent Gergel Masod
 dolgot ton: azzoonoc maria mert az: hegekre mene fel: menyoc
 fel mies az hegekre keuanoc az mehorzagnac bodogfagat: es iften
 30 zinenec latafat Mert erre hyu mikent az aldot marianac zylotte
 bellô ihlesnec miatta Megiria igen zepen zent bernard doctor:
 mikepen hyu naponked xpus minket bynefeket hog hozya terioc
 imigen mond O en nyauafas lelkom tekinczed meg mi kepen hiw
 az te iegesed monduan Ter' en hoziam zegen lelec mert ingen
 35 mayd meg oleted magadat bynnec miatta: ter' hoziam mert en
 uagoc te teromtod: ter' hoziam en uagoc te meg ualtod: ter' hoz-
 iam mert en uagoc te uigaztalod: ha ezec keuesnec Latatic neket
 348 Tery hoziam mert en uagoc ky nag beufegel meg || Aiandocozlac

tegedet Ter' en hoziam mert en: uagoc ky il igen nemessen teröm-
 tetelec tegedet Ter hoziam mert en ualtalac meg nağ keferőseğes
 halalomal az: az őrec halaltol: Ter hoziam mert en uizlec az meg
 zerzet bodogfagba: fel kyalt megis zent bernard doctor imezt
 monduan O náualas Lelec ter' meg az bynből Latode: mikepen
 uar xpus az az magas kereztfan ame le haytotta feiet hog tege-
 det byneft meg appolon: el teryeztötöte caryat: hog tegedet
 hozya őleliön: meg nyatta marcat hog byneidet meg boczaffa:
 meg zegezette labait hog el mennén előttd: nitua ő zentfe-
 ges oldala arra hog be boczat tegedet ha acarod ter' hozya¹⁰
 azert az: bynből mert bizon őrömeft hozia fogad tegedet ezeket
 monga zent bernard doctor Harmad mellét azzoñonc maria tön
 imez: hog fiete: Syefőnc mies az io dologra: mert mikepen zent
 agofton doctor monga czac: az: lezen meñorzagba kenczőnc kyt
 inset uizőnc oda: Arañ zaiu zent Ianos azt monga: semi ezenke-¹⁵
 pen el nem forditya mi eletönket mint az: io dolognac el haloga-
 tafa Negedet tön azzoñonc maria iuue iudanac varafaba mies
 mennyonc be indanac uarafaba az az: zent yghazba es nağ edeffen
 diczeriőc iftent: es kerioe bynőnc || boczanatyat: Ótöd dolgot tön³⁴⁹
 azzoñonc Maria mert be mene Zakarias hazaba mennőnc be mies²⁰
 zakarias hazaba: nem keuetuen: mi hyufagos gondolatincat: de
 inkab meg emlekeziőnc iftennec paranczolatiroi es meg tarczuc
 azokat: Hatod dolgot: tön azzoñonc maria mert kezőnc zent erfe-
 betnec: kezőñőnc mies erfebetnec az az: minden teremtőt allat-
 nac meg utaluan azokat: es csak iftenbe ueffőc mi keuanfaguncat:²⁵

Legottan: mine kezőnc azzoñonc Maria zent erfebet azzon-
 nac: Ianos be telec zent lelőkel ő annanac mehebe: es meg erze
 ő vranac yelen uoltat es kinec nelueuel nem kőzenhet uala: uiga-
 lag teuefeuel kőzőnc: mert ottan eruendezni kezde: es uigadozni
 ol ha ő vranac előtte: akarna fel kelni: es ol ha azt mutatnaia³⁰
 hog őrömeft eleibe menne ha lehetne: Mond meg io gemec: mond
 meg profetacnac feyedelme: mert meltan nağob uag profetanal:
 honnat uagon nekőd ez: uigafag: meg ez uilagra sem zőletel es
 imar profetalz: vradnac ielen uoltat meg efmered: kynec miert
 zoddal nem kőzőnhetel: uigafagodal kőzőnz: O meļ őrömeft eleibe³⁵
 mennel ha ez: uilagra zylettel uolna: es ezt kezdenet kyaltani
 Ime Iftennee baraña: Ime ez ky el uezy ez uilagnac || byneit³⁵⁰
 Ennec utanna be zent erfebet azzoñ zent Lelekel: ő fianac erdő-

menec miatta mert Ianos baptifta: telec meg zent Lelöcel előzer:
 oztan ug az ő anña: Vgan meg oluada: ő lelke nag uigafagnac
 miata: fel geriezte: zent lelec őttet: kezde az iften zylő mariat:
 nag tyzteffegel: elelgetni es apolgatni: es örömenec okaert: nag
 5 zozattal fel kyalta: mert Ianos tonoitá: meg belől mit kellene
 innét kyuöl erfebetnec czelekedni minek okaert Ianos nem zolhat
 uala: Zolita őttet nag kyaltaffal monduan: Aldot uag te azzoñok-
 nac fölötte: es aldot te mehednec giömelcze: melleknec miatta
 aldomas zal mi reanc: Honnaton: uagon ez: en neköm hog en
 10 uramnac anña iöien en hozyam: az az minemő igaffagomal
 minemő tetemenemel es minemő erdemert törtenc ennekem med-
 dőnec: vennec es emberecnec uelekődefföc zerent: atkozotnac:
 hog en iftennemnec anña az az maria iöne en hozyam: zolgaiahöz:
 il igen alazatoffon tyzteffegel es ayetatoffagal: ol ha azt monda-
 15 naya sem zentfegemel: sem nemefuoltomal erdemlettem: ezt: de
 czac iftennec malaztiabol O iften zylő maria byzonaba neköm kel-
 let uolna incab hozyad mennem az te alazatoffagot es az te fyad-
 351 nac || alazatoffaga: kezeritet tegedet hog en hoziam iöy es bodog
 uag hog hittel az angálnac: mert meg telyeffednec te benned:
 20 mefeket ur teneket mondot: O erfebet azzoñ honnat: tudod meg
 hogy iftennec anña uolna az Maria Byzon nem egebből mikent zent
 Bernard doctor monga: hanem az te edes fiad Ianos monda meg
 teneked:

Haluan: azert maria erfebetnec feleletit hog őttet iftenanña-
 25 nac monta uolna es neuzte uolna es bodognac mondotta uolna:
 Touaba az alazatos Maria nem halogathata: Azert ugan meg oluada
 ő zyue nag örömnec miatta kezde uigafagnac eneket enekelni
 monduan: Magaztalia en lelkem ur iftent ol ha azt mondanaia az:
 iften zylő maria O en edes tiztelendő azzonom ezfebet azzoñ te fel
 30 magaztacz: engemet: az iokrol melleket en bennem lacz: de az
 en lelkem tulya'donita ezt en vramnac teremtemnec: minden hato
 iftennec: es őttet magaztatom fel: ez giczeretbe: Gondolacza meg
 azert xpufnac ayetatos zolgaia mikepen uigad ez ket aña: zent
 erfebet azzoñ es az: ziz Maria Diczeric Iftent mind ketten az:
 35 germecnec fogadaffarol: es mind eftuelig halacāt aduan Iftennec: ||
 352 Nagon diczerec Iftent O mel igen bodog az haz: holot: egöt lako-
 zic uala: zent erfebet azzoñ es azzoñonc Maria O ha az: te azzo-
 ñoddal: mariaual: fel mehetnél: az hegekre ha erfebetnec es az:

ziznec latathatnad edeffeges ölelgetefeket: aIotom hog az: zent-
 feges eneket tudna illic: Magaztatia en lelkem ur iftent: bodogfa-
 gos mariaual nađ edeffen enekeluen es az: czodalatos germec
 Ihuft az: kiczinded Ianos profetaual: tizteffegel imadnad Azert
 iria zent anfelmus doctor: eg huganac monduan: Imar edeffeges
 azzonoddal men fel az: hegekre az: meddö erfebetnec es az ziz
 marianac nezied tiztafagos ölelgeteföket: es nezt iol meg miken
 közön maria: erfebetnec mel kezenetből az: zolga ö urat meg
 emere: es nađ mondhatatlan örömel meg profetala O mel bodog
 mehec meleköl mind ez zeles uilagnac iduöffege tamada: futa-
 iamal oda: tekincz meg ez nemes uigafagot: esiel le mind maria-
 nac mind erfebetnec laba elöt: es marianac mehebe öleld hozyad:
 az te edes iegefedet: ur Ihuft xpust: es erfebetnec mehebe: tizte-
 fed Ianost: es keried hog imagon erted || ezeket monga zent **353**
 Anfelmus doctor O en edes iftenöm: mel igön nađ czodalatos ¹⁵
 dolog ez ime menorzagnac kyalne azzona: megön örfeböthöz
 xpus Ianoshoz: Azon zolgalo leañahoz ur xpus zolgayahoz es
 maria örfebötnec zolgal: Valon miért: tezy bizon nem egebert:
 hanem azert hog mies maguncat meg alaznoioc mel alazatoffagrol
 kiualtkeppen: dicecödic maria ö enekebe yol lehet minden: iozag-
 gal teljes uolna: de cac az alazatoffagot dicere monduan: meg
 tekinte ö zolgaloleañanac alazatoffagat Azert te es meg alazyad
 mariaual magadat: es ualami yoth tez: mind iftennec tulaydo-
 ničad: es ö töle tarčad Els lacozec maria örfeböttel: ol mint
 harom honapon kinec uigaztalafaert yoth uala: zolgaluan neky ²⁵
 alazatoffon tyztöffegel es ayetatoffagal: mindenebe meleket tehet
 uala: ol mint el feledközöt uolna arrol hog iftennec aña: es men-
 nec földnec kyalne azzona uolna: mind addeg oth lacozec mig
 nem el yöue örfebötnec zylefenec napya

Azert micoron el iuta örfebötnec zylefenec napya: zyle zent ³⁰
 Ianost pentöcön: kyt micoron zylt uolna: az iften zylö maria nađ
 edöffen || apolgata uala: öttet förözti uala: es be polala uala mert **354**
 meg az egeb embörnec hazaba: es: incab acar uala: zolgani honnem
 mint neky zolgalnanac: Haluan azt az ö zomzedi: hog irlalmaffa-
 got töth uolna ur iften ö uele uigadnac uala uele özue: zent Ianos ³⁵
 zylefenec nölczad napyan: hozya yöuenec: hog kernel metelne-
 iec ötteth es az kernel metelefnec napyan adnac uala az germöcre
 neuet: mint mostan az köröztöles coron: es hiuyac uala ötteth

att'anac ueuen Zacariasnac Es felele: az: ő aña: monduan semmi-
 kepen ne neuезietőc zacariasnac hanem Ianosnac ezt iften ielőn-
 tőtte uala meg neki: Mert: zacarias hog' nem hyt uala az angálnac
 ottan meg nemula Intic uala zacariaft mutogatafnac miatta kinec
 5 acarnaya: neuезni: tablat kere zacarias es imezt ira monduan:
 Ianos az: ő neue: ol' ha azt mondanaia Nem: en neuезőm Ianof-
 355 nac de iftentől neuезtetőt Annac: || es leg ottan meg nilec Zacari-
 asnac zaia es meg odoztatec ő íelue: mert az: melet meg kötőzött
 uala: az: hitetlenleg meg odoza: az hit: es zoluala: alduan az ur
 10 iftent: ő aiaandokiert: monduan: Aldot Isdraelnec ura iftene mert
 meg latogata es meg ualta ő nepet: es nağ felelm lőn mind ő
 zomzedin azokert melec: lettenec uala Ianos zyletefenec napian
 es mondnac uala ő magogba: Miczoda es minemő lezen: ez germec
 bizonaba igen nağ lezőn es dicheretős

15 Az iften zylő maria uegezetre meg alda zacariaft erlebőtöt
 es ianost: es tere nazaretbe: oh mel' igen firuala zacarias et erfe-
 bet mikoron maria es uilagnac őróme tere ő hazaiaba Oh mel'
 igen bankodic uala zent Ianofis raita Tere: az ő hazaba: holot
 sem kéért sem bort sem egeb nemő zikfeget nem lele: Lacozec
 20 zacariasnal három hónap: netalantal kedue zerent uala ő tőle
 itala mert cazdag uala zacarias imar haza ter az nağ zegenlegre
 holot kezeuel muncalcoduan: kerefi uala naponkedualo elefeget
 356 kénerőliőnc || Azert mies raita es keueffic őttet az zent zegen-
 legbe: es kénerégiőnc rieki monduan zent anselmus doctoral:
 25 kerőnc tegedet azzoőnc maria az: malaztnac miatta: mel'el tege-
 det az: keges minden hato iften: il' igen fel magasztatot hog' ez:
 náualas életneс utanna: ueled őzue őrócke dicherhőffiőc te fiadad
 mi urone Ihust xpust

Dauid en azt mondam ur iftenneс: en meg vallom hamiffa-
 30 gimat en ellenem es te meg boczatatad en bineimneс kegetlenfeget:
 vram iften: Ig' kel iftenneс kőőőrgeni az: bynes emberneс:

Dauid te elfordohad: te zemeidet en byneimről: es meg
 boczaffad ennekőm minden kegetlenfeğimet vram iften ez bezedből
 három tanufagadatyc minekőnc: Elő a gonasnac nağ hatalmassaga:
 35 kyt meg irt zent Lucach kéűenec tyzenőolczad rezeben: Mert

mihelt: az iölös bynös azt monda: Isten leg irgalmas ennekem bynefnec: ottan minden bynei meg bochatatec es igazuluan mene ky az || templombol: Maria magdalenanac es gonafnac miatta bocha- 357 tatanac meg ő bynei kyt meg irt zent lukacz: euangelista keñuenec heted rezebe: Meg boczatatanac v neky fok bynei mert ő igen 5 nagyon zerete: kyt meg irt ezechiel profeta: keñuenec tyzenholczad rezebe

Masod tanufag ez: hog miert nag zikfege legen az: bynes embernec: az igaz gonafra: kyt meg irt zent lukacz: keñuenec heted rezebe es zent mathe holczad rezebe Mutassatoc meg az: 10 papocnac magatotac: mert ugmond zent amborus doctor: Semnemő ember isten előt igaz: gonas nekül: meg nem igazulhat: Zent agofton doctor es ugmond: az gonas nem egeb hanem ez: hog az el reitöt ruthat febnec remenfeget allata ky nitafa ki ielönte

Harmad tanufag ez: az igaz gonafnac ő nag haznalatos 15 uolta: Mert az zent agofton doctor ugmond az igaz gonas minden iozagnac eredeti es haznalata: Ifidorus neuó doctor es ugmond Mindönnemő iöuendő || Iozagnac remenfege az: igaz gonafba: 358 uagon tyzenket haznalatta uagon az igaz gonafnac

Elő haznalatta: hog embernec ő elmeiet meg uilagofitta 20 lelky esmeretre: kyről ug ir zent ieremias profeta: keñuenec harmad rezebe emeldet fel te zemedet: lassad hol uag: az az lassad hog ha bymbe uag: auag nem uag: ha bynbe uag tahat kel fel az bymből kyről ug ir zent pal apaftal romayaenac köldöt leveleenec tyzenharmad rezeben Ideie uolna almatocbalol: fel serkenetöc: 25 fel kyc feköztök: tamagगतoc fel meg uilagofit ur istenleg ő zent malazttanac miatta: Embernec ő lelkenec ug kel meg uilagoffulha hog istent es önnönmagat meg esmerie ez ilen esmeret nem lehet eggebből: hanem chac: az bölcz: embernec ő igaz gonafanac miatta: lehet: Vg zent Ianos keñuenec kylenczed rezebe: Criftus 30 micoron az uacot az uizre kylde hog zemeit meg mossa: ug monda: meg moffam zemeimet es im latoc: az uacon ertetic || halalos 359 bynbeli ember: az ő zemenec meg mofafan: ertetic az: igaz: gonaf: Mert az halalos bynbeli embörnec ő lelky zeme: igaz: gonafnac miatta: uilagofitatit meg Azert aky önön magat nem 35 esmeri az: ol embör istent sem esmeri: valamel embör istent esmeri isten es esmeri az embört: Daud isten esmertetec iudeaban: az az isten igen esmeretös az: gono embörnel: kie ő bineket igazan meg

gónnac zent amborus doctor ugmond: hog az igaz: gónafnac
 anne haznalatta uágon hog embörnec ô halalanac ideien: ôrdôgôc
 meg tyltatnac az igazan meg gont binne uadolafarol de czac meg
 fem tudyac ug feledic el az igazan meg gont bynt: Mafod hazna-
 5 latta az igaz: gónafnac imez hog embôr iftennec irgalmassagat
 neri az igaz: gónafnac miatta Nég okaert adatic iftennec irgal-
 massaga embörnec ô gónafaban: elô hasonlatoffagnac okaert: Mert
 ugmond hugo neuô doctor: Iften az okaert engede. azt hog embôr
 embôrkhöz gonneiec hog embôr meg merneie ô byneit nag batorfa-
 360 gal: || gónni Mas hitelnec okaert: mert ammit ott mondaz: az:
 confellornac elôtte meg kel hynni Nem mondnac uágon neki mint
 xpufnac mondnac uala az: sydoc: kyt meg irt zent Ianos keñuenec
 nólczad rezebe: tennôn magad: tez tanobizonlagot tennôn magad-
 rol at te tanobizonlagot nem igaz: Harmad zabadulafnac okaert:
 15 mert nem olan: az: gónafbeli uallas mint ez: uilagi zecben ualo
 uallas mert ez uilaagi zecben ha meg uallod te bynôdet ottan bynôffe
 leez: es eleg te halalodra: De az: iftennec uicariofanac zekyben ha
 meg uallod te byneidet: ottan meg igazulz es meg zabadulz mert
 ugmond zent Ieronimus doctor Minel inkab embôr ô byneit meg
 20 uadola ygazan annal inkab meg zabadul: iftennec elôtte Néged
 ocaert az ôrôc dyczôfegnec: uallafaert: kyt meg irt: bôlcz: éggic
 kônuenec huzon nólczad rezeben valakic ô bynôket el reitôgetit
 nem iutt[a]hatnac: az ôrôk diczôfegnec uallafara az ôrôk dyczefegnec
 361 uallafa adatic igaz gónafnac || haznalattabol Iftennec irgalmassa-
 25 ganac miatta kyrôl ug ir zent Iacab apaftal: kônuenec mafod
 rezeben vr iftennec ô nag irgalmassaga ez: uilagban fôlil mulya ô
 igaffagat Zent dauid ugmond az soltar kônben földnec zine teles
 vr iftennec irgalmassagaua Harmad haznalatta: az igaz gónafnac
 imez: hog embört ô lelky halalabol feltamazt: mert ugmond zent
 30 agofton doctor: kytôl ez hyut: nepec nem felnec: ez il halal ada-
 tic embörnec a bynnec miatta: ky miat az lelekel meg hal iftembe
 kyt meg irt zent Ianos latafarol ualo kônueben es ugmond Azt
 mongad az fardisbeli pispecnec zemerôm az: hog meg holt ô lel-
 keben: zent Ieronimus es ug mond: Embörnec ô lelky halala ez
 35 uilagon leletetic bynnec miatta hog ky pocolba: soha meg nem
 fogadcozie vg mondnac az: bôlczec hog az: gilcos ky meg ôlte az
 embört: ha oda menend el ered vere az holt testnec: ezenkepen az
 igaz gónas ky meg ôlte az: bynt: embôrbe: minden bynt ky uon-

zon embörből: ez illetenec femi felelme || ninczen Mert őnmagat **362**
 tugga iften elöt igaznac lenni Eusebius es ugmond Minden igazan
 gönt embör: ielőfben es nluan esmeri magat kennebnec lenni az
 igaz gonafnac miatta: mert ugmond bölcz: ahol embörnec tyzta
 Leend ő lelke ott coronked uigafag uagon Mert ugmond zent Tha-
 mas doctor: hog az: kőnő allat fel igekőzic de az nehez allat le
 effyc: Azonkepen mineuel incab uala mel lelőc igaz gonafnac miatta
 meg kynebiől az: ol lelec mindönkoron iftenhöz: meőorzagba ige-
 kőzic: de az halalos bymbeli lelőc: az bynnec nehezfegeuel: ala esyc:
 houa? nem egebdue: hanem pocolnac ő torcaba: Erről: ugmond
 zent dauid az foltar kőnben: Mikent az nag terőh meg nehezyt
 embört: azonkepen az halalos byn meg neheziti embörnec ő lelket:
 Manaffes mikepen az tengörnec főueie meg neheziti embört Azzon-
 kepen az bynnec focfaga meg neheziti embörnec ő lelket: N'olezad
 haznalatfa az igaz: gonafnac imez hog pocolbeli őrdög meg galaz-
 tatic az igaz gonafnac || miatta: Mert pocolbeli őrdög uolt embor-
 nec tykős baratfa: mig embör: az binben laczot de az igaz
 gonafnac miatta: meg yelőntetic pocolbeli őrdögne: ő titkon ualo
 alnacfaga: kyben meg galaztatic ő neky kegötlenfege: Mert valami-
 coron az binős embör pokolbely őrdög: kőzöt: es őnnön kőzötte
 ualo tytce: ky: yelőnti az igaz gonafban ottan őrdög meg uety
 baratfat: az embörrel: es az: utan az embört nöm keferty olan
 erőffen: mint meg irta bölc eggie kőnuenec heted rezeben

Valaky barafanac Titkayat meg yolönti az meg zektte hytith
 az [nem] utan nenkel baratfaa fogadni azt maganac: Kyt meg irt
 zent Lucacz euangelifta: kőnuenec tyzönkettöd rezeben: Ninčen ol
 tytce ky meg nem ielőntetic ha ez uilagon: igaz gonafnac miatta:
 ky nem ielőnnendic tahat ő halalanac utanna: itelet napyan: es
 ky ielőnic mind iftenec: es mind az zentőcnec ő: elöttőc Kyröl
 ugmond: Abacuk profeta

Minden allat itelet: napyan az binős embörre uadolaft tezőn
 Profeta es ugmond || ha te el reytd te kegötlenfegödet: Iften meg
 ielőnti te ellenfegödne: Zent Agofton es ugmond: Mint incab
 embör ő bineit elreyti iften: annal incab: ky ielőnti Kyleneed haz-
 nalatfa az igaz gonafnac: binne bočanafa ky ő gonafanac: ideien
 iftenec binőffe hagga magat: ky meg uagon iruan mafod kyraly
 kőnnec tyzönkettöd rezeben Micoron iften: Nathan profetat dauid
 kyralhoz kylde: micoron uriaft: meg őlette uala es ő felefeget el

uõtte uala: A profeta meg monda õ byneyt: dauid ottan binõffe:
 hağa magat iftennec: Nathan profeta az monda iften felõl dauid-
 nac: Miert binõffe uallad magadat azt monga ur iften meg boçat-
 uan vannac te bineid: Mint meg uagon iruan Daniel profeta kõn-
 5 uenec harmad rezeben: micoron Nabugodonozor az harom ifyat
 az egõ kemencebe uettete: Azt mondac uram iften binõffõcne-
 vadolac mi maguncat: te nekõd: Mint azt mondac: ottan mindõn
 bintõl meg tiztulanac es az tyz nekic nem arta: Ig uagon meg
 365 iruan zent Lukacz euangelifitanac es kõnuenec || tizen nõlezad
 10 rezeben ket embõr: mene fel: az templomban: eggic ualo ielõs
 bynõs ky õ zõmeit meñorzagra: nem meriuala fel emelnie de õ
 melyet ueriuala: es azt mongauala:

Vram iften irgalmaz: ennekõm bynõfnec: bynnekyl mene: ky
 az: templombol: zent dauid es ugmond az foltar kõnben az: igaz:
 15 gónafrol bizonfag az földrõl tamada: es igazfag meñorzagbol
 tekinte az: az: hog embõr ky földbõl valo bizonfaggal uadola meg
 õ byneit Mert iften micoron latta az embõrnec õ byneirõl ualo
 tõrõdelmeffeget es bizonfaggal ualo meg uadolafat: ur iften meñ-
 orzagbol: irgalmaffagnac miatta: meg tekinti: az: az: meg boçatya
 20 õ neki bineit De azocnac boçatta meg ur iftenfeg õ binõket:
 mikepen az zent gergõr papa es doctor monga: kie igazan vadolac
 meg õ binõket es õmmagocat meg alazyac iftennec elõtte: Mert
 366 ugmond moyfes elfõ kõnuenec harmad rezeben: Emlekõzyel: || meg
 embõr: mert: pör uag: es hamu uag: mert ha embõr: azt meg
 25 gondola: mel nağ uezõdelm: ky õ gónafat loca halogatfa bizo-
 naba fietne: embõr: õ binebõl: ky tiztulna:

Mert ugmond zent agofton doctor: Meneuel iftenfeg touabba:
 halogatfa õ bineit õ bineit ha az embõr meg nem terend: iftenfeg
 annal nağob kemenfeggel getri meg õ igaffaganac ideien: Mert
 30 ugmond zent gergõr papa es doctor: Igõn keues idõ az: kyben az
 bynos embõr generkõdic: ez uilagba: de az: kenña õrõcke lezõn:
 Azert monga zent pal apaftal: az: bynnec utanna õrõc ken:

Thized haznalata az: igaz gónafnac binrõl eleg tetel: az:
 binrõl eleg tetel ket: okaert: adatic embõrnec: Elfõ ocaert adatic:
 35 az: cenfeffornac hatalmmabol Mert ugmond zent Thamas doctor:
 hog: az: gónas nem haznalatos az eleg tetel nekiul ha embõr:
 367 teheti: De ha embõrnec ol zyfege || leend hog nem tehet ele-
 get eleg iftennec elõtte a yo acarat. Ez: adatic az: confeffornac

acarattabol es hatalmmabol: mel' hatalm: ő: neki iftentől uágon:
 aduan: Erről ug: ir: zent Ianos kónuenee huzad rezeben: es zent
 mathe: tizenhólczad rezeben Mennetőc el mind uilagotmia: pre-
 dicatoc: euangeliomot es az: kienec: ő bynőket meg bočatan-
 gatoc meg bočattuan lezne: de az: kycnec ő bynőket: meg tar-
 tangatoc: menőrozagban es meg: tartatuan lezne: Mas ocaert
 adatic az: zent gonas zemermeškódefnec: ocaert: mert: igőn
 haznalatos embőrne: az: gonaľban az zőmermőšködes: kinec
 miatta embőr ő: byneit meg nem merneie mondani Mert ez el
 zőmermőšködes incab: galazatot: hoz: embőrne: Azert monga 10
 bőlcz eggic kónuenee tizeneged rezeben: Vágon ol galazat: hóg
 ky bint hoz: embőrne: mint iudafnac: es uágon ol galazat: az
 az: az igaz gonaľban ualo zemermeškódes hóg ky malasztot hoz ||
 es diőšlegőt hoz Mert ugmond zent eusebius Senki ne zemermeš 368
 kődiec ug hóg ő bineit megne merneie mondani: zemerőmkódefben 15
 Zent agošton es ugmond: Nağ eleg tetelle: aldozic ez: if embőr
 iftennec: ő bineinec bočanatyarol: ky ő zemermeškódefen: ug ural-
 kodic hóg ő bineit igazan meg uadola: Richardus neuű doctor es
 ugmond: Nağob az: zemermeškódes az igaz: gonaľban: anneual:
 Nağoban fenlic az: embőr: iftennec előtte: Tizenegged haznalatfa 20
 az igaz gonaľnac: hóg iftennec malasztfa őregbből: embőrben: az
 igaz gonaľnac miatta: mert micoron embőr igazan megh gónhá:
 ő bineit alazatoffaggal: gacorta: ol: malaszt adatic embőrne:
 Nem ug: hóg: ő: bineit el reiteneie de incab minden nehezfegeš
 penitenciat fel uenne: es mindennemő nehezfegeket iftennec 25
 zeretetiert fel: uenne auag elzenuedne: Mint agabos monda
 zent palnac ekkepen kőtoznec meg tegedet: ez kőtellem: Ierufa-
 lemben: Monda zent pal ő neky Nem ug hóg kőtozestől: felnec: es
 attol: || en oda nem merne menne de incab kez: uagoc minden 369
 nehezfege: es halalra Criftufnac zeretetiert menne Mert zent 30
 pal nem felelme meg az: profetanac ő mondatol: mert ő benne
 nağobban uala iftennec: malaszt: honem az: profetaban azert
 az: igaz: gonaľban iftennec malaszt: őregbből: embőrben es ő
 ziefegene ideien: meg halgattatic iftentől: Mint meg uágon
 iruan: o tőruenben: Iafaias profetanac kónuenee harmincz nól-
 czad rezeben Micoron az: minden hato iften Ifaiast kilde: ezedhias
 kyralhoz: Az kyral cőr uala es: agaban feczic uala: azt monda
 az profeta az kyralnac: Vgmond ur iften: zőrőzied meg te haza-

dad: mert nem elz: touaba meg halz ez: corfagban: Az kyaľ ezt
 halla es az falhoz fordula: firia kezd: es ez: zot monga vala
 vram iften Emleközyel meg rolam Az profeta ky mene a hazbol:
 es azt monda iften esmeg az profetanac: eregel esmeg az: kyaľ-
 370 hoz: mongad azt neki Nem halz: meg ez agadban || Mert meg hal-
 lottam: ő neki kőnerget: es tizen őtt eztentőd: haȝoc elni Annac
 földötte az: firiabeli kyaľnac hatalmatol meg otalmmazom őttet:
 Az cor kyaľon: ertetic bynős embör: ky halalos binnee miatta:
 meg corult: ő lelkeben: Azert az il embörnec: kynec ő lelke meg
 10 corult halalos bynnee miatta: igön kel: iftenfegőt kernie hoȝ iften
 őttet meg uigazia az: lelki corfagbol: ő zent malaztyanac miatta:
 Monduan: kerlec vram iften irgalmaz: en: uelem: uigazyad meg
 en corfagomat: Mert zent Ieronimus ugmond hoȝ az testi corfagot:
 embörnec zereťni kel: miert hoȝ iftentől adatic embörnec mert
 15 acarata nekil lött embörnec: de az: lelky corfagot: igön kel gűlőlni
 embörnec. mert nem iftentől: adatot hanem őrdőgnec keztefe-
 ből: es embörnec ő gonoz: acaratabol adatot De: az: igaz:
 gonaľban meg uigaztatic embörnec ő lelki corfaga: ifteni malazt-
 nac miatta: Mert ugmond zent dauid az: soltar kőnben Mikepen:
 20 az uioz el oluad az: fuz ellen: Vgan azonkepen az leski corfagh ||
 371 el uez: az igaz: gonaľnac miatta: ez lelki corfag igön naȝ uező-
 delmet tezőn embörnec: Mert ugmond zent bernard: ha mind ez
 uilag eg binős embörre uolna: az binős embör: mind ez uilagot
 erte adnaia hog iftenfeg čac eg horat engedne: ő neki halalanac
 25 ideien hoȝ ő bineit igazan meg gonhatnaia es rola penitenciat
 tarthatna: Thizenkettőd haznalata az: igaz gonaľnac: mert iften-
 nec dičeretire ualo iozag: mert naȝob dičeretőt: nem tehet
 embör vr iftennec: mint ki igazan alazatoflaggal: gonaľ meg ő
 bineit: Mert ug mondnae az zent doctoroc hoȝ ha mind meňor-
 30 zagbeli zentőc zent aȝaloc: es földön ualo zent iamboroc: efe-
 dőznenec iftennec előtte: mind azocnac kerelőcert sem tenne
 iftenfeg anne irgalmassagot: az binős embörrel ő acarata nekil
 hoȝ ha az: binős embör ő acarataual meg nem gonneiec: mint
 embör őnnön zabad acarataual: gonnaia meg: ő bineit: Mert
 35 ugmond zent aȝoston doctor Akky tegődet terőmtőt: tennen aca-
 372 ratod || nekil nem iduőzit tegődet: te nalad nekil: Azert micoron
 embör igaz: gonaľt tezőn: ő bineyről acoron iftent dičeri ő gona-
 ľaban Mint am iruan uaȝon Iofue kőnuenec: heted rezeben:

micoron meg tudac hog acaron uitez uetközec istennec ellene: Vgmonda Iofue: akaryad dičerni iftent: uadolyad meg te bineidet:

Az Iofuen ertetic az confeffor: Akaron ertetic az: binős embör: az: binős embör akaron dičeri iftent midön ő bineit igazan meg vadolya: Mert micoron őnmagat binőffe: hagğa acoron iftent igaznac uala Mert ugmond zent dauid az: soltar kőnben Te igaz: uag uram iften es az: te iteletöd igen: igaz: Zent pal ugmond fidocnac irt leuelenec harmad rezeben: Igaz: az: ur istennec ő bezede: es igen haznalatos mert ő miatta embörnec öröc¹⁰ dičőfeg: adatic mel dičőfegöt aggon nekőnc ata fiu zent lelőc: erőköl örőcke ualhatnōnc: Mert ug uagon meg irua harmad kyraly kőnnec: || mafod rezeben: Ereğgel: be ierufalemben ott alcoff³⁷³ magadnac hazat: ierufalemben Lacozyal ben ierufalemben: se ide se toua ki ne meñ: ierufalemből: mert uala mel horaban: ki meg¹⁵ halalnac uag fya: az az: zernő halallal halz meg: Azert monga zent agofton doctor: Seminemū: bin ninčen iften elött olan utalatos mint az: hog: micoron iftenfeg embörnec ő bineit meg bočatta: es esmeg az: binre ter örül az gonoffagban a binben:

Mert ugmond Ieremias profeta kőnuenec tizenötöd rezeben: ²⁰ el iften hog ha: moyfes fel tamadna: es Samuel azoc kernenec engömet ez: nepert: hog ninčen en lölköm ez neppel: touaba ugmonda iften: ieremiafnac: Ne imag engömet ez: nepert: mert en tegödet nem halgatlac meg ő: ertőc: Zent petör es ug ir kőnuenec: mafod rezeben: Valamel embörőc: mi uronc Criftusnac²⁵ ihufnac ő zeretetiert: ő binöket meg gontac: Criftuffal imar fel tamattac || lelőc: zerent: ha meg: az: binre terend imar meg³⁷⁴ holt: ő lelkeben: Iob uolt uolna az embörnec: az az: kyffeb: ueződelm uolna hog istennec utath ingēn: meg se esmerte uolna: honnem meg esmeruen rola el tert uolna: ez: il embör hafonlatos³⁰ az: ebhöz: mert ug mond bölcz: kőnuenec tizőnöttöd rezeben:

Valamel embör esmeg az: el mult binre ter: ez il embör: hafonlatos az: ebhöz: ky ő vndocfagara: teer es fel nala: auag uezi: Negied keppen gonozb ammeg gont embört: binben efni pocolbeli ördögnc embörhöz: ualo terefeiart: az: binne miatta: ³⁵

Mert ug uagon meg iruan zent mathe kőnuenec: tyzen ketöd rezeben es zent Lucacz: kőnuenec tyzenheted rezeben Micoron ez: förtelmes lelőc: ky menend embörből: zaraz hefen iar: es

kerefködie nem: lel maganac lacodalmat: Azt monga: No tudom
 meczec: elmeg el haza teröc honnan ky iöttem uala: es heteth
 375 uezön: hog kyc ö töletöl alnakbac: es leli ö: || hazat: meg föpör-
 uen: es meg eköföluen az: elfö uezödelmenel: nehezeb lezön az:
 5 utolfo uezödelmme: Mert ugmond zent gergör: es Az: binbe
 lacozo embör: az el mult binere teruen: öttet: pocolbeli ördög
 eröffen: tartä fogfagaban: Beda neuü doctor es ugmond: Mig
 touabba tartä az: binös embört: az: pocolbeli ördög ö fogfaga-
 ban: annal nagob: nehezseggel: neheziti meg öttet:

10 Ötöd keppen gonozb: ammeg gönt binben efni iftemnec
 malasztianac: el ueztefeiert: kyt embör nert uolt iftentöl: lelki fel-
 tamadafnac miatta Mint Iudafnac iftenfeg foc bineit boçatta
 uala meg es ö neki malasztot adot uala: de hog elmeg az: kegöt-
 lenfegre: tere: el uezte iftennec: malasztat: Ez il embörrörkröl:
 15 zol zent dauid az: foltar könben: kyc kegötlenfegnec utara ternec
 ugmond: A kegötlen embörre az: uezödelm elmeg reaya: zall:
 Mint meg uagon iruan: ezechiel profetanac: könuenec tizenöl-
 376 czad rezeben: ha az: igaz embör ö igaffagabol || kegetlönfegre
 terend: touabba ö igaffagarol megnem emleközöm: Mert ugmond
 20 zent agoston doctor: Ha az: igaz: embör bizandic es ö igaffaga-
 ban kegötlenfegöt: teend mind ö igaffaga: es mind ö yo miuelkö-
 deti el feleduen: leznec iftennec elötte: Bölcz es ugmond: eggie
 könuenec kylenced rezeben: Valamel embör eg iozagot uezte el:
 az: az: iftennec: malasztat: az: ol: embör: foc iozagot uezte el:
 25 mert iftent ömmagat ueztiel

Hatod keppen lezön gonozb: az meg gönt binben efni ö ura-
 nac el arulafaert:

Mert mint: ez: uilag zerent minemü uezödelm adatic az: ol
 embörnec: ky ö urat: el arulta uolna: ö ellenfegenece Azzonkepen
 30 lelöc: zerent: ualo ertelmre: valamel embör: ö urat Criftuft el
 arulta ö ellenfegenece: az: az: pocolbeli ördögnec: az bynnec tete-
 lenec miatta: ö kegötlenfeguel olan nag uezödelmet tezön:
 377 ömmaganac mint Iudas tön hog Criftuft el arulta uala || Mint meg
 uagon iruan zent Ianos euangelifta könuenec: tizön ötöd rezeben:
 35 Akky en: köneremet: ezi az: el arul: engömet: Mert ugmond
 zent bernard: Valon: minemü nag zörnü uezödelm abbol adatic
 embörnec ky ö: urat: iftent el arula: ö ellenfegenece hog ky lezön
 az: binnec miatta: Pelda az: eg kyraírol zent bernard: mel nag

uezödelm az : hog micoron : embör : vronc Criftuft el arufa az : ky
 hanna ueti ő zyueböl : az ő binenec utalatoffagual : meg olan köl-
 lemetős az : vronc : Criftufnac : micoron embör : Criftoft be
 fogadya : ő tizta zyuebe : Mert ugmond bölc eggie kõnuenec nõl-
 czad rezeben : zeretetős fiam : ágád te ziuedet enneköm : zent⁵
 Agofton : es ugmond : Igõn zeretuen lacozie vronc : Criftus az ol
 embörnec ő ziuében ky ő ziuet meg nem rutitotta binnece ő rutfa-
 gual : Zent Ianos ug ir kõnuenec harmad rezeben : En alloc
 embörnec ő zyuenec capuian : Čergetõc ha ky engõmet : be boča-
 tand uele laczom : || vele : náiafcodom : Heted keppen lezõn³⁷⁸
 gonozb : az : meg gont binben efni Criftufnac : mafodzor meg
 fezetefeiert : Mert mikeppen az : fydoc meg fezeytec vronc Criftuft
 Azzonkeppen : embör : ma es a binnece miatta mafodzor : fezett
 meg criftuft : Mert ugy ir zent pal fydocnac irt leuelenec hatod
 rezeben : Valahanzor embör acarafaua az : binnece enged annezer¹⁵
 meg vyobban : fezeytti meg vronc Criftuft : Zent amburus doctor es
 ugmond Valamef embör : az : binben bočatta magát : az ol embör :
 Criftufnac golcofa : mint az fydoc Meg nagob bozzufagot tezõn a
 fydocnal Criftufnac : mert az : fydoc ez : mi halando testõnce
 fezeytec meg criftuft : De : az : binõs embör ő binenec miatta²⁰
 vronc Criftuft diçeilt [tefb] testben fezeytti meg ammint ő rayta al :
 N'olczad keppen lezõn nehezeb es gonozb : az : meg gont binben
 efni : az : binben ualo gonoz : zocafnac vezõdelmeiert :

Mert ugmond Ariftotiles Igõn nehez : || az : zocafbol : ki ter-³⁷⁹
 nie embörnec Az : profeta es ugmond kõnuenec : kilenced rezeben²⁵
 Oh : nectõc kyc : a gonozlagba : zocast uõttetõc : zent agofton es
 ugmond Valamef embör gonoz : zocafnac bineben efendic ez : il
 embör soha iftennec malaztta nekil belõle fel : nem tamadhat :
 Sofonias profeta ug ir : kõnuenec : elfõ rezeben : Nem efmeric
 azoc : iftennec igaz utat : kyc gonoz : focafnac : bine miat : meg³⁰
 uacultanac lõlkõben Zent : Agofton es ugmond : Semminemũ bin
 ninçen iftennec igaffaganac nagob ellenfege mint gonoz : zocaf-
 nac bine Mert ugmond Ieremias profeta : kõnuenec harmad reze-
 ben ekeppen : zydalmazyauala a nepet az : gonoz zocafnac binei-
 ert : es ugmond uala : Mikeppen az : scerecõn ő feketefegeth : meg³⁵
 nem hağhatta es az : pardocz : ő tarcabarcafat Azzon keppen ty
 kyc : ez gonoz : tetelben zocast : uõttetõc : nem hağhağatoc
 meg az ty gonozlagtochnac binet Mert ugmond zent Gergõr : Papa

380 es doctor A binben ualo || gonoz: zokas ol igen meg vakitta
embörnec ő lelki őfmeretit hog soha iftennec utanac velagoffagat:
nem őfmerheti es nem zerethheti hanem ha iften: ő lelky őfme-
retit meg: velagoffitta o zent malaztyanac miatta: Mel malaztot
5 adyon nekönc atya fyu zent Lelőc őrököl őröcke: ualhatnone Amen:

Mert ugmond Liray miclos meftör hog ha bint tenne es
mind iora ualtozyc:

A bin harmicz: neg keppen ualo uezödelmet tezön embör-
nec: Ellő: hog bin embört zemerömtelenne: tezön: kyröl ug
10 uagon iruan Ieremias profeta kőnuenec mafod rezeben Megh
zegehulnec: azoc: az: őroc zegennel kyc ez: uelagon ő zegönfe-
göket nem esmeric Kitöl soha meg nem zabadulhatnac: Mafod:
hog a binős embör: Criftusnac kedue ellen tezön: Kyt meg irt zent
mathe euangelifta kőnuenec: tizönnölczad rezeben Mint criftus
15 monga az eg kyralnac: alnoc zolgaiarol: Scotus neuő doctor
381 magarazya: || ez bezedöt: es ugmond: Mikeppen az: alnac
zolga: ky ő baratyaua: olan irgalmaffagot nem tön: mint ő uele:
töttec uala: Meg es azon vrnac haragara: vettetec: kyt erdöm
uala: az: elebbi vetközeter: Harmad hog az: binős embör: az
20 binnec miatta meg oly ő lölket: Mert ugmond bölc eggic kőnu-
nec tyzönkettöd rezeben: A kegetlen embör: az: binnec miatta
meg őli ő lelket: Mert: ug ir zent Ianos eggic leuelenec: harmad
rezeben: Valaky gülöli atfa fiat ez: golcos Az: az: ualaky bint
tezön: az ő lölkenec gilcofa: gilcolnac ninčen reze mennörzagba:

25 Néged hog az: binős embör: az: bynnec: miatta iftennec
malaztyat.ky rekezty: ő: zyueböl: az binnec miatta: Kyröl ug ir:
zent Palapaftal: az Corinthom beliecnec: Ne aggatoc helt pocolbeli
ördögnc ty zyuetöcben: gonozfagnac miatta: Mert: valahol: gonoz-
fagnac byne nagon: ott pocolbeli őrdögnc Lacodalma uagon:

30 Ötöd: hog az: binős embör hafonlatos: tengörnec: čodaia-
382 hoz Mert ugmond zent: || Ianos latafarol ualo: kőnuenec: tyzön
harmad rezeben: Eg beftiat latec: ky az tengörböl: iöue ky
kinet het feie es tyz: zarua: uala: Hatod hog a binős embör
hafonlatos az: baromhoz: a binnec miatta: Mert ugmond zent
35 dauid az: soltar kőnben: Embör micoron tyztöffegben uolna: magat
meg nem erte: hafonla magat: baromhoz: es oliatanna lön: tudna
illic mint az-barom:

Heted : hog' az : bin embört hasonlatoffa tezőn : az ebhoz : es
 diznohoz kyről ug' ir zent petör eggic Leuelenec mafod rezeben :
 Hasonlatos az il' embör az : ebhöz ky ő binere ter : Bölč is ug'
 mond eggic kőnuenec tyzőnötöd rezeben : olan mint az eb ky ő
 vndocfagat ky ocağga : es esmeg fel uezy ez il' embör : ky tudna
 illic : az : elfő bineire ter : Mert ugmond zent Agofton doctor :
 Valaky meg az el mult binre terend : olan mint a hazy eb ky ő
 vndocfagat fel nálya : N'olezad hog' : az : bin embört gheñette tezőn :
 kyről || vgmond bölč eggic kőnuenec ötöd rezeben : A binős 383
 embörnec ő lelke iftennec előtte gheñetb : a ganenal : Kylenced 10
 hog' az : binős embörnec ő lelke : el ueez : kyről ugmond zent
 dauid a soltar : kőnben : mikeppen az : uioz el oluad : a tyuz : ellen
 Azzonkeppen : az binős embörnec : ő lölke ugan : el uez : iftennec
 előtte : De uary čac ingen maydan : nem leznec a gonozoc : es a
 binőfőc : Tyzed mert a binős embör iftennec ő : haragyaban uagon 15
 Mert ugmond aran' zaiu zent Ianos Az kegőtlen embör : ő : biñenec
 miatta : iftennec haragyat erdömli : Vgmond zent Agofton doctor
 Ninčen annal nagob haragya iftennec mint az ol' embörön uagon :
 ky ő byneit meg nem acarya esmerni Thizőnegged : hog' az : bin
 embörnec : ő lölket : iften előtt vlatatoffa : tezy : Mint meg uagon 20
 iruan : zent Ianos kőnuenec hatod rezeben : vlatatos az ol' Lölč
 iftennec előtte : ky binnec miatta meg dohofult : zent Agofton es
 ugmond Az : || bin ol' utalatos Iften előtt : hog' iften menőorzagot 384
 incab puztan hannaya : hōnnem mint : eg' binős emböruel : menő-
 orzagba eggut Lenne : Tyzőnketöd : mert az : binős embör : az 25
 binnec miatta : őrdöghe Lezőn : Kyről ug' ir zent Ianos kőnuenec
 tyzőnharmad rezeben : Eg' uagon ty keryuletőc ky őrdög : Orige-
 nes es ugmond : Valaky fetetfegnec miuelkōdetit tezy pocolbeli
 őrdőgnec ő zemelet uifeli Tyzőnharmad hog' az : binős embör : az
 binnec : ő zolgayanac mondatic Kyről ug' ir zent Ianos kőnuenec 30
 n'olezad rezeben : Valaky bint tezőn : ez : a binnec zolgaya : zent
 petör es ugmond Leuelenec : mafod rezeben : Valakinec embör : ő
 miuelkōdetit tezy annac mondatic zolgaianac Tyzőn neged : hog'
 az : bin embört iftennec ellenfegue tezőn : Kyről ugmond zent
 Iacab Apaftal Leuelenec : neged rezeben Az : binős embörőc vr 35
 Iftennec mind ellenfegi ||

Mert ugmond zent Agofton : Azt en bizonnál tudom : hog' az 385
 binős embör : iftennec őrőc : ellenfeghe : Tyzőnöttöd : mert a binős

embör: atcozott: iftennec előtte: Vgmond zent dauid: Atcozottac
 azoc kyc: vr iftenfegnec ő parančolatirol el ternec: Vgmond zent
 Agofton: Nem uolna melto földön keheret enni az: ol embörnec:
 ky iftennec parančolattat: nem tartga: Tyzenhatod mert az binős
 5 embört: Vr iftenfegh nem ősmery Kyról ug ir zent Mathe kőnue-
 nec huzonóttód rezeben: Byzoń: mondom nektőc: hog nem
 őfmerlec titőket: Kyról ug ir zent Pal thimoteus pilpecnec: irt
 leuelenec mafod rezeben: Valaky ez uelagon iftent: nem acarya:
 őfmerni: iften fem ősmery őttet: Tyzōnheted: mert: embör ő bine-
 10 nec miatta: el ualic iftentől: Mint meg uagon iruan: Ifaias pro-
 feta kőnuenec neguen kylenced rezeben: Atty kegőtlenfegtőc ozlast
 tōn iften kőzzöt es ty kőzöttetőc: Ez il nepecről ug zol az profeta:
 386 Kyc iftentől ő binec nec miatta: || el tauoztanac: Kyt: meg irt
 ezechiel profeta: kőnuenec kilenced rezeben: Oh nektőc kyc ur
 15 iftentől: el tauoztatoc: es ő töruehet el hatatoc: Azert teryetőc
 meg: mert őrőc az ty ueződelmetőc: Mert ugmond zent Agofton:
 Soha: iften: embörtől: el: nem: tauozyc: hanem ha embör tauo-
 zyc el iftentől: mel el tauozas Lezōn az bin nec miatta:

Tyzōnőlczađ: mert binős embör: gonoz: zocaft uezōn: es
 20 az: gonoz zocafban gonoz: eletot: Kyról ugmond zent Agofton
 doctor: Semmi ninčen nagob ueződelm: mint gonoz: zocafnac
 bine Ieremias profeta es ugmond: syramrol ualo kőnuenec: har-
 mad rezeben: Ekkeppen zydalmazya uala: az: nepet: a gonoz
 zocafnac bineiert: es ugmond uala: Mikeppen az: zerečen ő
 25 feketefeghet meg nem hađhađya: es az: pardocz: ő tarcabarcala-
 gat: Azonkeppen ty kyc az: gonozfagban zokaft uőtletőc: nem
 387 hađhađyatoc meg ty gonoflagtocat: Ez: gonoz: || zocafnac Bine
 miatt: meg utaltatic embörnec ő lőlke iftennec: előtte: Kyról
 ug ir Ioel profeta kőnuenec: mafod rezeben: Vgan meg dohofula-
 30 nac a gonozoc ő: binőcben mint az: barom: ő ganeaban

Tyzōn kylenced: mert a bin nec: miatta meg zeplőfittetic
 az Lelőc: Kyról: ug uagon meg iruan: Malachias profetanac
 kőnuenec mafod rezeben: Atty binőtőcnec ganeat: orczatokra:
 kenőm az: az: Lőlkőttőkhöz ragaztom: Mert ugmond zent Ger-
 35 gőr: Attiamfai ha mi azt meg Lathatnoioc: hog miuel az: Lelőc:
 meg zeplőfittetic a bin nec miatta: incab halalra bočatnoioc:
 magőncat: honnem mi az: bin nec engednenc Huzad: mert az:
 bin meg: vakyt embört: ő lőlky őfmeretiben kyról ugmond zent

dauid az foltar: kőnben: Reayoc zalla az: tyuz: es nem Lathha-
tac: az: napnac: ő uelagoffagat:

Mert ugmond Sophonias profeta || Kőnuenec elfő rezeben **388**
Mikeppen uacoc nem őfmeric az: igaz: utat: Azzonkeppen: kye
ő lőlkőcben: meg vacultanac: nem: őfmeric istennec igaz. utat: **5**
Kyről ugmond Bőlé éggic kőnuenec masod rezeben: A binős
nepec: őnnön gonoffagocnac bine miat vacultanac meg ő binőcben:

Mert ugmond zent Gergőr papa: es doctor: A binben ualo
genérkődes ol igön meg vakyt embört: ő lőlkeben: hog soha ur
istennec: ő malazttanac uelagoffagat: nem keuanhatta: Kyről ug **10**
ir zent Ianos kőnuenec harmad rezeben Velagoffag zalla ez:
földre: de embörőc: incab keuanac az fetetfegőt: honnem az
uelagoffagot Huzon égged mert a binős embörőcne: ninčen ő
neuőc az: elő kőnben meg iruan: Mert ugmond zent Ianos hog az:
igazacnac meg vagon iruan ő neuőc: de nem monga hog az: **15**
binősfőknec neuőc: meg uolna Iruan: || zent dauid es ugmond: az: **389**
foltar kőnben: Ky vacartaffanac: ő neuőc az: elő kőnből es az
igazakcal: ne irattaffanac: Mert ugmond zent Gergőr: papa es
doctor: Valakyenec mehorzagban: ő neuőc ninčen: fel iruan:
azocnac ninčen rezőc istennec diősegeben: Huzonkettődic mert **20**
az: binős embört pocolbeli őrdög es meg műueti Kyről: ugmond
Ieremias profeta: syamrol ualo kőnuenec elfő rezeben Latac
pocolbeli őrdögőc: kerezten embörőcne ő hyufagos miuelkődetit
es meg műuetec őket: Mert ugmond zent bernard: Angalok utalac
zentőc bancodnac őrdögőc műuetic es őrylnec: az binős embörőc- **25**
nec binőcne utalatoffagat: Huzonharmad mert ő halalanac ideien
a bint kyt tőtth: az uadola az: binős embört kyről ug ir Bőlé
éggic kőnuenec neged rezeben: Az kegőtlen embörőc: || őnnön **390**
zyuőcne: őfmeretiből: ő binőcne miatta uadoltatnac: istennec
előtte:

30

Mert ugmond zent Gergőr papa es doctor: Iteleth napyan:
mindön allath: a binős embörre uadol: Kyről ug ir: Amos profeta:
kőnuenec neged rezeben: zomorusag zal: ő zyuőcben: mert az:
uigafagnac vra: el tauozec ő tőlőc: zent Agofton es ugmond: Az
binbely embörne coronked: zomorusaga uagön: ő Lőlkeben: mert **35**
ualahol iar kel: mindönha felelme uagon: Huzonőtődic mert: az:
binősembörne istennecayandoca: nem adaticketayandecanemada-
tic: ő neky Elfő kereztyenfegebeli bulcunac: vallasa mert ugmond:

- zent Gergör: Vr iftenfegnec: ô ayandoca: gonozocnac nem adaty: mig ôk az: gonoffagban: Lacoznac: Mas ayandoc nem:
- 391 Adatyc az binôs embörnec zent Lelôcnec: || Ayandoca Kyrôl ugmond Bôlô: éggie kônuenec elfô rezeben: Gonoz acaro lelôc-
 5 ben: mem megôn iftennec malaztya: es amel test az binnec: ô hatalma ala uettetôt: Huzonhatod mert: a bin embörnec ô zyuet meg hydegiti ifteni iozagtol: Kyrôl ug ir Ieremias profeta kônue-
 nec ôttôd rezeben: mikeppen: az folo uiz meg hydegiti az: çatornacutat: Azzonkeppen a bin meg hydegiti embörnec ô zyuet
 10 ifteni iozagtol: Huzonheted: mert az binôs embôr fantanac mon-
 datic az: binert Mint meg vagon iruan: harmad kyraly kônne-
 masod rezeben: Mith fantaltoc ket fele: mert vagon ol embôr:
 hog ha ma yot tezôn tahat: holnap esmeg gonozt: Kyrôl ugmond
 zent Gergör: valamel embôr eg binnec enged hamarab elyc: mas
 15 binben: Huzonholczad mert: az binôs embôr nemanac mondatic: ||
- 392 Mint meg uagon iruan zent Lucacz: kônuenec: tyzônneged reze-
 ben: micoron vronc: Criftus: azt fogá mondani Baratom hog
 yöttel ide: nam ninçen menegzôhez: ualo: ruhad: vgmond hog
 meg nemula: Az: az: mert nem tud a binôs embôr: éggiet es:
 20 zolnia: Minem heaba monga zent Iob: ky meg uagon iruan kôn-
 uenec huzonhatod rezeben: Ezôrt: kerdnec: a binôs embôrtôl:
 çac egre sem felelhet: Az: az: hog tekelletôs zamot kerdnec
 embôrtôl: yteleth napyan: mert az: eg nem tekelletôs zam: Kyrôl
 ugmond zent bernard: vr iften ol nag kemenôn uezy: iteleth nap-
 25 yan: a zamot: embôrtôl hog çac eg tô hegne ydôt sem hag kyrôl:
 zamot nem vônne: Huzonkilenced: mert a binôs embörnec: vr
 iftenfeg çac: napyglan halogatta ô gonoffagat: Kyrôl ugmond
- 393 Abakuc profeta cônuenec || elfô rezeben valon mig halogatod
 vram: iftenfeg gonozocnac ô kegôtlenfegôket: mert: tudod azt: hog
 30 ôrôc kent erdômnec ô gonoffagokert: Kyrôl ugmond zent pal:
 Apaftal Romayacnac irt leuelenec elfô: rezeben: valakyc: e binec-
 ben mucalcodnac: ôrôc halath erdomnec: Harmiczad: mert az:
 binôs embörnec ô miuelkôdeti: feminiue Leznec: Kyrôl ugmond
 zent dauid az foltar kônben: Gonozocnac ô miuelkôdetic femmi
 35 iftennec elôtte: zent Amborus doctor es ugmond Semmit az: binôs
 embôr nem haznalhat: ô: miuelkôdetiuel iften elôth: erdômnec
 ôregbyulefere: Harmicz: égged mert az: binôs embörnec: pocolba
 vannac tarfy ô neky es vtannôc kel menne:

Kyről ug ir Baruc profeta cõnuenec: neged rezeben: Valon mi dolog: ez: tenekõd Izdrael: hog te ellenfegõdnec földében menel hog te binõsfõckel binhedel || holtaccal meg halál: dohoful-394 taccal meg dohofulal: pocolba menel: Mert ugmond: zent Agoston: Nem teheti iften azt hog: az binõs embõrt: pocolbol meg⁵ hoznaya: mert igaffaga ellen tenneie azt: Harmicz: kettõdic mert az: binõs embõrt õrõc kenra uetyc pocolban: Kyrõl ugymond Ieremias profeta: kõnuenec hatod rezeben: El uetteffenec az: kegõtlenõc: az: õrõc kenra: hog soha ur iftennec õ diçõfeget ne Lathhaffac: Harmiczharmad: mert a binõs embõr meneuel: tõb-10 bint tezõn: a malfal anneual lezõn: nagob kenõa: õ neky pocolban:

Kyrõl ugmond Ifaias profeta kõnuenec: hatod rezeben: Az pokolbeliec õnnõn karyocat ragyac: Mert ugmond zent Agoston doctor es õ fergõc meg nem: hal: es õ tyzõc soha meg nem alozyc:15

Zakarias profeta: kõnuenec: nõleczad rezeben ug uagon meg iruan: || Mint eg uas Kemõncet tizõnõtt: eiel es napal: fitteneiek 395 zinte tyzze lenne: Ezzõnkepen: az: karhoztaknac pocolba: mind lõlkõt: mind testõc: illeten lezõn: Kyrõl ug zol: Ifaias profeta: kõnuenec nõleczad rezeben: Az karhoztac õ nag: kenõocban: õ²⁰ kyralocat: atkozyat kyrõl ugmond ertelmeenec: mestõre hog pocolbeliecnec: õ nag kenõocat fenky meg nem mondhatga: Harmicznegedic mert a binõs embõr: felõl soha vr iftenseg megnem emlecõzyc: kyrõl ugmond zent dauid az: foltar kõnben:

Byzon mondom hog çac ingen a neuõcrol: sem emlecõzõm²⁵ õ nekic mert ugmond Ifaias profeta õ roloc: kõnuenec hatod rezeben: vr iftenseg pocolnac capuiat kett lacattal Lacatolya be:

Az zent iras zol ith: Az penitenciarol ||

Zent Mathe ug irta meg: kõnuenec harmad rezeben tarõa-396 toc penitenciat ime hozzyatoc kõzelghet: iftennec orzaga: Ez³⁰ bezedbelõl: neg tanufag adatyc: mi necõnc: Elfõ: hog mi legõn: a penitencia: Mas tanufag ez: hog hañ allapathbely embõroc: tartnac penitenciat ez: uelagon: Harmad tanufag hog mi oca:

hog emböröcnec penitenciat kel tarttanioc es uelagon: Négedtanu-
 lag: hog hañ iozaga uagon az igaz penitencianac: Elfö tanufag:
 ez: uala: hog mi legön az: penitencia Kyröl ugmond Ifidorus
 neuö doctor: hog az penitencia nem egeb: hanem eg neminemü
 5 iozag ky miat embörnec: ö binei el moffattatnac es ky miat
 397 embörnec öröc diöfeg es öröc bodoglag adatic Kyröl || vgmond
 zent Amborus doctor: Az: penitencia nem egeb: hanem ez: Az el
 mult bint meg firnya: es touabba az: bint nem tennye: Mert
 ugmond zent Agofton: doctor: hog az: penitencia nem egeb
 10 hanem eg neminemü bozzu allas embörben: az az: hog embör ö:
 bineiröl bozzut al: önnönmagan: mert femminemü bin göttrem
 nekyul el nem mulic ha ith ez: uelagon: embör: penitencianac:
 miatta a bint magaban: meg nem göttrendi: A mas uelagon az
 az pocolban: ur iften: nag kennal göttri meg: Kyröl ugmond Ifi-
 15 dorus neuö: doctor: hog az penitencia lelky sebnee: vruoffaga:
 remenlegnec iduöffege: kinec miatta ur iftennec ö nag irlgalmal-
 faga: es ö zent malaztya adatic minekönc: Keth kepen ualo
 penitencia vagon: Elfö ky mondatic belöl ualo penitencianac: Az
 az: hog micoron embör gondolya: mind ö germecfegetöl: foguan ||
 398 Mint elth: iart költh: ha magat binben leli fyr es keferög rayta
 ez: mondatic: zyübeli penitencianac: Kyröl ugmond Ifaias profeta
 könuenec harmicz: nölczad rezeben: Ezechias kyral monga uala
 vram minden hato iften: meg zamlalam en eztendeimet: en löl-
 kömnec keferüfegeben: Mas penitencia ky mondatic kyuül ualo
 25 penitencianac az az: micoron embör: nüuanualo: yo miuelköde-
 töt tezön:

ez bezedöth: bölc salamon monga uala: eg feiedelmnec
 kynec: neue uala Semey hog iobban meg erced: e bezedöth: ez
 bezednec eredety innen uala: micoron dauid kyralnac fya: Abfa-
 30 fon attya ellen tamada: Az ö attya dauid kyral helt hağa ö kegöt-
 lenlegnec: el ky futha orzagabol: hog eg heg oldalon megen uala:
 399 fen a hegen eg feyedelm lacozyc: uala: kynec neue uala: || Semey
 Lata dauitöth: hog orzagabol ky futhna: köuet bochat uala reaya
 es: ö nepere: es azt monga uala: Vay gonoz: hity zegöth kyral:
 35 Dauid kyral ez bezedöt halyauala: es beköfeggel: zenuedi uala:
 dauid az: utan hadath hyrdete: es absalon meg veretec: es iften
 meg ada dauid kyralnac orzagat: Ierufalemben be kezde menne:
 Ezt meg lata femey es fel veue fydofagnac ö veenit elöl ueue

dauid kyraſt: es le effec ô: elôtte: kégelmet kere ô feyenec: dauid
 kyraſ meg kégelmeze vele: Daudid kyraſ ezt meg mondotta uala
 Salamonnac hog micoron ô kyraſ lônne: Ierufalemben: meg:
 emlecözneiec Ioabnac: es femeynec ô vethközeticről: Igaz: ugan
 lôn ydô iartaban: meg emlecözec salamon kyraſ: micoron imar ô:
 kyraſ uolna: Ierufalemben: elô hyuata iouaboth: ky dauid kyraſ-
 nac keth uitezet: meg ôltte uala || Eggiénec: uala: abner: neue: 400
 Maſyénac Amaſa: kyc iobbac ualanac ômmaganal: Elô hyuata
 iouaboth es zörnû halallal ôlete meg: Semeyt es elô: hyuata es
 meg kégelmeze ô feienec: es: ezt monda ô neky: Ereğgel be 10
 Ierufalemben: es alcós hazat magadnac yde: toua onnan ky ne
 meñ: mert valamel horaban ky menendez: zörnû halallal halz
 meg: hatart hagot uala: neky cedron: patacaig hog zabad lônne:
 menni de annac altala ne menne: Daudidnac mağarfaga: erôs
 karo es zep dizôs: tekentefre: auag nezeſre: Az bölc salamonon erte- 15
 tit vronc xpus ihus: ky attya iſtennec bölceſege: Semeynec ug effyc
 mağarfaga: halgas engömet: Azzonkeppen mond mi vronc Criftus
 ihus az: ol embörönc kyc: töredelmeflegnec: es igaz gonafnac
 teſes: eleg tetelnec miatta: Lelöc zerent fel: || tamadtac: Lelky 401
 halalbol: halgas engömet es en bezedömet: Kyröl ugmond Baruch: 20
 profeta: köñuenec harmad rezeben: Iſten lato ferſu halgaffad:
 iſtent es enged ô bezedenec: Touabba ug monda Salamon Semey-
 nec Ereğgel be Ierufalemben: Ierufalemnec mağarfaga ugy effyc:
 Becöſegnec: Lataſa: alcottas hazat magadnac es lacozyal: ierufa-
 lembe: Az az: iſtennec malaztyaban Ide toua ky ne meñ Ierufa- 25
 lemböl Az az ſemminemû gonoffagra ne ter' iſtennec malaztyabol
 es cedronnac vyzeig zabad leg mennöd: de azon altal: Az az: Azt
 acarya vronc: Criftus Ieſus az: ol embörtöl ky Ierufalemben laco-
 zic Az az: iſtennec malaztyaban: hog ne meññön cedronnac
 patacan altal: Cedronnac patacan ertetit zomoruſagos keſerüſeg: 30
 az az: hog embör: a zomoruſagos keſerüſegön altal: ne meññön
 hog azt el: || hannaia Mert ugmond zent Agoſton: hog mig 402
 embör: az: zomoruſagos keſerüſegön: altal nem: megen az: az:
 a binön ualo banat: al keſerüſeggel ô zyueben: addig Ierufalem-
 ben lacozic: az az: iſtennec malaztyaban Lacozic: D mi helt az: 35
 zomoruſagos keſerüſegön altal: menend: az: az: a binön ualo
 töredelmeflegön altal menend: ottan ky menth Ierufalemböl: Az
 az: azzonnal iſtennec malaztyabol: ky megön es mikeppen ſemei

halalnac lön fya: Azzonkeppen: az il' embör öröc halalnac fya
 Semey Ierufalemben harom eztendöt Lacozec Semeynec Ierufa-
 lemben harom eztendög ualo lacozaan: ertetic az: ol' embör:
 Lelöc zörent: ky imar micoron fel tamadot ö binebelöl iftennec
 5 malaztanac miatta: Semeynec ket zolgaya harom eztendö el mul-
 403 uan el zökec Geth kyralhoz: Semei el: || felede: Salamon: Kyral-
 nac parančolattat vtannoc mene es meg hoza öket: Be vadolac
 femeyt Salamon kyralnac hogy ky mönt volt Ierufalemböl: Elö
 hiuata Salamon kyral femeyt: bananiaaffal zönü halallal ölete
 10 meg: Semeynec ket: zolgayanac ky zökeffen: az ertetit hogy
 micoron embörnec ö ket zöme: ky megön gonoz: nezeffre: es
 gonoz: Latafra: Az Semeynec Ierufalemböl ky menefen az ertetic
 hog micoron embör: iftennec malaztyabol: ky megen es hatra
 haga: az iftennec ö zent malaztyat: kyt embör nért uala: iftentöl
 15 ö bineböl ky tereffel az lölky fel tamadafnac miatta: Mikeppen
 hog be uadolac femeyt Salamon kyralnac: Azzonkeppen be vadol-
 tatic vronc Ihus Criftufnac előtte: az ol' embör: ky iftennec malazt-
 yabol: az binre teer:

Neg'keppen vadoltatic a binös embör: vr iftennec előtte:
 404 Elözer ördögtöl Mafodzor: az bintöl: || harmadzor: önnön: zyue-
 nec: öfmeretiböl

Negedzer: angaltol: Kyröl ug mond zent Iob könuenec
 huzad rezeben:

Iftennec angalitol uadoltatnac az: binös emböröc iften előth:
 25 Mikeppen Semeyt: Salamon kyral meg ölete: azert: hog ö paran-
 čolattat el feleytötötte uala: es meg nem tartotta uala: Azzonkep-
 pen valamel embör: vronc Criftufnac ö parančolattat el feledy es
 meg nem tartta: Mert vronc xpus: ö vele: yol: tött uolt: neky
 bineit meg bočatta ö nag irgalmaffaganac miatta: [nez] nehezeb:
 30 lezön az: elfö vetközefnel: az: utolfo: vetközety mint semeynec
 lön nehezeb:

Semey az: elfö uetközetiért minemü göttrelmet erdömuala:
 az: utolfo vetközeter: mind reaya: zalla: Azzonkeppent mint
 Richardus et Scotus mongac: mind eredetnec bine: es miuelkö-
 405 detnec bine: az az: a binnec göttrel||me: reya teer: a halalatlan-
 fagnac ö: bineiert: embörre: N'olez: keppen: lezön nehezeb:
 embörnec: az: elfö uetközetinél az: utolfo vetközeti: Elö keppen
 lezön embörnec nehezeb: zöuetsegnec meg törefenec: ocaert:

Kyról: ug mond zent Ianos kőnuenec: őtőd rezeben: Vgmonda: xpus az: eg kőzueńes embőrnec: ky az to mellet: harmicz: ńolecz: eztendeglen fekyt uala: vronc xpus az templomban meg: Lele őttet: es ugmonda ő neky Imar te meg uigaztal: touabba ne acar' bint tőnnőd: hog gonozban ne tőrtėńnec te nekőd: Mert ol gonoz: tőrtėnyc: embőrnec: az elebbi binben: efeffel: Mint ertelmecnec mőftőre: monga: hog valamef embőr: az: meg gont binben: meg mafodzor efyc: Semmi a boćanatban ő neky meg nem marad:

kyról ug mond zent Mathe euangelifta: kőnuenec: tyzōn-¹⁰ ńoleczad rezeben: pelda az euangeliumbol kyt: vronc || Criftus **406** monda: az Kyrálnac ő zolgaiarol ky tartozyc uala: ezőr gheranal es mindōn adoffaga meg hagattatec: ő neky az: kyraltol: es ő zolga tarfat: meg foytiauala őtuen penzert: Scotus magarazya ez: bezedőt: vg mond:

15

Mikeppen az: alnac zolga: ky ő barataual: olan irgalmaffagot nem: tōn minth ő uele tőttec uala: meg azon elebbi gōttrelmre: uettetec: ky adatot uala ő neky az: elebbi adoffagert: Mert arra uettetic embőr: az elebbi binnecc gōttrelmre: hog ő zōuetfelegenec fogadafat meg nem tartya: kyt iftennec: fogadot²⁰ uolt: Kyról ug mond Ifayas profeta: kőnuenec hatod rezeben:

El multac az: zōuetfegőt: mert: meg hiuac az fogadaft: zent Gergőr doctor es ug mond: Parazna lelőc az: ky ő fagadafanac: zōuetfeget el feledi es el halgatta: auag elhagga:

zent Ieremias profeta: es ugmond: Meg || hiuatoc az: foga-⁴⁰⁷ daft. Mafodkeppen gonozb: ammeg gont binre terni Mint micon embőr: az előzer: meg uigazot febōth: ha meg fertendi Negkeppen gonozb: honnem vy helen ferteneie meg Azzonkeppen: ha embőr: meg az: elebbi meg gont: bint: teendi ky meg boćatatot uolt ő neky ha meg azon bint teendi neg: ocaert gonozb³⁰ honnem ol bint teenne embőr: kyt soha tōbbe: nem tōth uolna: Elő ocaert: mert nem: mondatic eg febnecc: ha meg azon helōn fertendi megh: Azzonkeppen: ha embőr a binrōl meg: Igazulafnac vtanna: meg azon bint teendi nem eg bin immar: Mert ug mond zent Agofton: Ammeg uigaztoth: feb nem mondatic eg³⁵ febnecc: Azzonkeppen meg mafodzor ky bint tezōn embőr: nem mondatic eg binnecc vag ket bin auag annal es tōb lezōn: eg ő allatta zerent a bin De: mas halalatlanfagnac bine: || Mas ocaert: **408**

gonozb : ammeg uigazot febót meg ferteni mert tób ir kel ammeg
 nitoth febnece: Azzonkeppen ammeg gont binnece vtanna tóth
 binre tób penitencia kel embörnec: ug eleg iduöffegere: Kyröl
 ug mond zent pal apastal: Romayaenac irt Leuelenec ötöd
 5 rezeben: Mineuel embör a bint tóbzör tótte es többet géner-
 kődöt benne: Anneual tób penitenciarara tartozyc: Mert ugmond
 zent Agofton doctor: valamenezör: az bin uolt embörnel
 meg anne göttrelmre tartozyc az: binnece ocaert: Harmad: hog
 incab fay ammeg uigazot: feb ha meg nytyac: Azzonkeppen:
 10 ammeg gont binnece: vtanna valo: tóth binre nagob göttrelm ada-
 tic az: embörnec: honnem az elebbi binert

Kyröl ug mond zent Ianos Latafarol valo kónueben Anne
 409 kent ágátoc ő neki menere bine uolt: Néged mert || mert neheze-
 ben uigazyc meg: Azzonkeppen ammel embör: lelőc zőrent immar
 15 fel tamadot uolt a binből ha meg az binben effendic naggal incab
 nehezebben lölhet vruoffagot: ő lölky febeynec: Mert ugmond:
 zent Agofton doctor: igön nehez: az lölky febóth: meg vruoflani
 ky binnece miatta meg febőffült zent Gergör es ugmond: ha
 embör Lathnaya azt hog mel igön: meg febőffül az lelőc a binnece
 20 miatta incab embör: hialalnac bočatnaya: magat honnem a binnece
 engedne: Kyröl ug mond Ifidorus neuő doctor: Az lölky feb igaz
 gonaffal es penitenciaual vruoflattatic meg

Harmad keppen: gonozb: az meg tóth bin vtan ualo binben efni
 meg Lóth dolognac nehezlegeiert az az: a binnece neheffegeiert:
 25 Kyröl ug mond zacarias profeta: kónuenec kylenced rezeben ||
 410 Az Kegőtlenfegnec: bine nehezebbet nom embörnec: ő lölken eg
 mafa onnal: es eg malom kónel: Mert ugy mond zent Agofton:
 doctor: Semminemü bin ninčen: iften előth olan vtalatos minth:
 az: hog micoron iftenfeg embörnec: ő bineyt meg bočatta: es
 30 esmeg a binre teer: ürül az: gonoffagban es a binben: Kyröl ug
 mond Ieremias profeta kónuenec: tyzönötöd rezeben: El iften:
 hog ha moyfes fel tamadna: es samuel: azoc kernenece: engömet:
 ez nepert: ninčen en lölköm ez neppel: Touabba ug monda iften
 Ieremiafnac: Ne imág engömet ez nepert mert en nem halgatlac
 35 meg ő ertőc: Kyröl ug mond zent Petör: mafod Leuelenec mafod
 rezeben: Valamel embör mi vronc: Thus xpufnac ő zeretetiirt: ő
 411 binőket meg gontac Criftuffal || Immar fel tamattac: Lelőc zőrent:
 de ha meg a binre terend: immar meg holt ő lölkeben: Iob uolt

uolna : az embörnec az : az : kyssfeb uezôdelm uolna : hogy iftennec
vtath ingen fe ôsmerte uolna : honnem minth meg ôsmeruen rola
el tert uolna Az ol embôr : hasonlatos az ebhöz :

Kyról ug mond Bôlç eggic kônuenec tyzônôtöd rezeben :
Valamel embôr esmeg az el mult binre ter : ez il embôr hasonla-⁵
tos az : ebhöz : ky ô vndoclagara teer : es esmeg fel nála : auag
uezy Néged keppen gonozb ammeg gönt binben efni pocolbely
ördög nec : a binôs embôr höz ualo terefeiert a bin nec miatta : ky
meg uagon iruan : zent Mathe euangeliomanac tyzônnettöd rezeben :
Micoron az förtelmes lelç : ky menend embôr bôl : zaraz : helôn¹⁰
yar : kerefcôdic : es nem leel maganac lacodalmat Azt monga no
tudom meczec meg el haza || terç : Honnan ky iôttem uala : es [he]⁴¹²
heth förtelmes lölköt : uezôn meleie hog kyc ô töletöl kegötlenbec :
lely ô hazath meg sepörüen : es meg eköfyluen az elfö uezôdelme-
nel : nehezeb lezôn az vtölfo uezôdelme : Mert ug mond : zent¹⁵
Gergôr : hog a binben lacozo embôr : ha az el mult binere terend
pocolbeli ôrdög ôtteth erőfben tartya ô : foglagaban : Beda neuô
doctor es ug mond hog mig többbe tartya a binôs embôrt pocolbeli
ördög : ô foglagaban annal nagob neheffeggel : neheziti meg ôttet :
Ôtöd keppen gonozb : ammeg gönt binben efni iftennec malaztya-²⁰
nac el ueztefeiert : kyt embôr nert uolt iftentöl : lölky feltama-
dafnac miatta : Mint Iudafnac iften foc bineyt boçatta uala meg :
es ô neky nag malazttot : adot uala : de hog esmeg az kegötlen-
segre tere : el uezte : Iftennec malaztyat || El il embôröcröl : zol⁴¹³
zent dauid az soltar kônben : kyc kegötlenfeg nec utura ternec : ug²⁵
mond : zerete az : kegötlen embôr az : uezôdelmet es esmeg reaya
zalla : Ezechiel profeta : ugmond kônuenec nôlezad rezeben : Ha
az igaz embôr ô igaffagarol kegötlensegre : terend : Touabba
ô igaffagarol : meg nem emlecözöm : zent Agofton doctor es
ugmond : ha az : igaz embôr : byzandic ô igaffagaban : es³⁰
kegötlenfegöt töend : mind ô igaffaga es mind ô yo miuelködöti
el feleduen leznec iftennec elötte : Mert ug mond bôlç eggic kôn-
uenec ky lenced rezeben valamel embôr eg yozagot : uezt el : az :
az : iftennec malaztyat az ol embôr fok : yozagot uezt el : mert
iftent önnön magat uezti el : Hatod keppen : Lezôn gonozb : a³⁵
meg gönt binben efni ô vranac el arulasaert : mert ez : uelag
zôrent minemü uezôdelm || Adatic az : ol embörnec : ky ô vrat el⁴¹⁴
arulta uolna : ô ellenfegeneç Azzon keppen Lelç : zôrent ualo

ertelme: Valamel embör: ő vrat Criftust es arulta ő ellenfegenec;
 az az: pocolbeli őrdögne: a bin tetelne: miatta: ő kegőtlenfege-
 uel: olyan nag uezödelmet tezőn őmmaganac: mint Iudas ten hog
 Criftust el arula: Mint meg uagon iruan zent Ianos kőnuenec
 5 tyzönötöd rezeben Az: kinec az be martot keñeret adom az: arul
 el engömet: zent bernard ug mond ez: melle: valon: minemü nag
 zörñü uezödelm abbol adatic embörne: ky ő urat iftenet el arula
 ő ellenfegenec: mel lezőn az: binne: miatta: Pelda az: eg kyral-
 rol zent bernard ug zol rola: Mel nag uezödelm az hog micoron:
 10 embör vronc xpuft el arula: az: az: ky hanna ueti ő zyueböl az ő
 415 binenec utalatoffagual meg || olyan Köllemetös: az vronc: Criftuf-
 nac hog micoron: embör vronc criftust be fogadya: ő tyzta zyue-
 ben: Kyröl ug mond bölc eggie kőnuenec nolczad: rezeben: zeretö
 fyam aggad te ziuedet en neköm: Mert ug mond zent Agofton
 15 doctor: Igön zeretuen Lacozye vronc Criftus az: ol: embörne ő
 zyueben ky ő ziuet meg nem rutittota binne ő: rutlagual: Kyröl
 ugmond zent: Ianos eggie kőnuenec: harmad rezeben En alloc
 embörne ő ziuene: capuyan: es çergetöc: ha ky engömet be
 boçattand: uele lacozyom es uele nayalcodom: Heted keppen lezőn
 20 gonozb ammeg gönt binben efni Criftufnac mafodzor meg [fez]
 fezeytefeiert: mert mikeppen az: lydoc meg fezeytec vronc xpuft:
 Azzonkeppen az binös embör maes az: binne: miatta meg mafod-
 416 zor fezeytti meg vronc: || Criftust: Kyröl ug ir zent pal: lydocnac
 irt Leuelene: hatod rezeben:

25 Valahanzor embör: ő acarattfaual: a binne enged: annezor
 meg vyoban: fezitti meg vronc xpuft: Mert: ug mond zent. Ber-
 nard: hog ualamenezör: embör: az ő binere: terend: Annezor:
 meg vyoban: fezitti meg Criftust: Mert ug mond zent amborus:
 Valamel embör: az: binben boçattfa magat: az: ol: embör: Crif-
 30 tufnac giolcofa: harmad kyral kőnuenec tyzed rezeben: ug uagon
 meg iruan: Az ő Lölket: a te lölködön keresöm meg: Kyröl ug
 mond bölc falamon kőnuenec tyzönötöd rezeben vr iftentöl ninçen
 binre ualo oc embörben

Kyröl ug uagon iruan Ieremiafnac: fyramrol ualo kőnben ő
 35 örezaio: ol fekete lezőn: mint az fekete aluth zen: Harom vagon ||
 417 hog ky nekyl soha semminemü embör: nem iduözilhet: Elfö az
 igaz: hyth nekyl Kyröl: ug mond zent pal fydocnac irt Leuelene
 tyzön egged rezeben Lehetetlen az: hog embör igaz hyth nekyl

magat istennec köllemetöffe: teheffe: Masod az: zabad acarafnac engedeti nekyl: Kyröl ug mond zent Agoston: es Scoeyabely Ianos doctor: Eredetnec bine nem egeb hanem az: eredet igaffagnac nem tartafa Harmad: az isteni zent zeretet nekyl Kyröl ug mond zent Amborus doctor

5

Valaky isteni zeretet nekyl yot tezön: nem köllemetös istennec:

Vgmond scoeya bely Ianos doctor: hog a bin harmaat tezön embörnec Elö hog valamitöl meg tartoztat: embört az az: istennec malaztyatol: Mas hog: || valamitöl el terith embört: az az iftentöl 418 el terith: es ördögnee utura teriti

Harmad hog valamire: kötelez embört: az: az: öröc kenra kötelezy Azzonkeppen az eredetnec bine: ez harmat teue embörnec: Elö hog ualamitöl meg tartaztata: embört az az istennec zynenec Latafatol Masod: hog ualamire: ug terytte az emböry 15 allatoth: az az: ionac: tudatlanfagara: es gonoznac keuanfagara: Harmad hog ualamire: ug köteleze az embört: az: az: köteleze: öröc zamkyuetefre: ug ualaky abban meg haland öröktöl öröcke el uez.

Harom iozag uagon: kyert embör az ur iftentöl igön naгон: 29 zerettetic Elö igaz: hytben ualo embörnec: önnönmaganac meg öfmereti Kyröl ug ir zent: Ianos kónuenec: || tyzed rezeben: Az 419 en iuhaymat: en öfmeröm ökes öfmernecc engömet:

Masod: vr: istennec: paranöolatyanac meg tartafa: Kyröl ug ir zent Ianos elfö Leuelenec: ötöd rezeben: ez az [en] vr iften- 25 nec: paranöolatfa hog öteth: zereffed: Harmad: hog ky iftent fyuy zeretettel zereti: Kyröl ug ir zent Ianos kónuenec tyzön neged rezeben: Az: ky engömeth zereth az: en bezedömet: tartya en attyam es zereti öteth: es hozya iöuönc es uele: lacodalmath: tezönc Kyröl ug mond arañ zaiu zent: Ianos Az yo fyunac: tulay- 30 donfaga ez: hogy atfat zereti: azzonkeppen: minth önnön magat: Istennec neg haza uagon: Elö meörzag: emnec kulča az yo miuelködöt: Kyröl ug mond zent Agoston doctor Az meörzagnac kulča ayo miuelködöt: az lölky yozagban ualo yo miuelködöt: auual nithhad || ötet Mas haza: istennec: ez uilag ennec kulča az igaz: 420 hitben ualo Letel: Mert ug mond zent pal apaftal: hog hyth nekül Lehetetlen kellemetöffe lenni istennec Harmad haza istennec purgatorium: ennec: kulča töredelmessleg: igaz gönas es teles eleg

tetel es alamifna adas: Kyröl: ug mond zent Gergör papa es doctor:
Mikeppen az uiz meg oltya a tüzet: Azzonkeppen az alamifna:
meg oltya embörnec ő bineit Néged haza: ur istennec az: pocol ez
haznac kulča istennel vagon el reytuen: Kyröl ug mond Isaias
5 profeta: kőnuenec hatod rezeben: vr istenfeg pocolnac capuyat
keth Lacattal lacatolya be: Harom iozag uagon kyert ur istenfeg:
embört yelőfben zeret: Elő: keğőffegős: irgalmaffag Kyröl ugmond
421 vronc xpuf Iesus zent Mathe euangeliomanac: őtőd || rezeben:
Bodogoc: az irgalmafoc mert őc irgalmaffagot nernec: Mafod ioza-
10 gac: kyert ur: isten igön zeret embört Az zent alazatoffag: Kyröl
ug mond zent Agoston doctor: Az alazatoffoc Criftulnac zastoia
alath iarnac: de keuelőc Lucipernec zastoia alath uitezkődnec:
Harmad thiztafagos eleth: kyröl ug mond zent Thamas doctor:
hog incab illie eg tiztafag tarto embörnec tiztőffegőt tennőd: hon-
15 nem eg angálnac kyc istennec zeretetiert tiztafagban lacoznac:
Nég uagon: ky soha meg nem teer: Elő zozat: Mafod zyzezeg:
Harmad az: ydő Néged: yfiufag: Mert ug mond marobeli ferencz
mestör hog nég [zi] iozag uagon: Elő testy iozag Mafod lőlky iozagoc
Harmad bölčefeg Néged az őrőc: iozag az: mindenható istenfeg:
422 ez nég iozagnac || harmanal: Iob istennec malaztfa:

Elmeg ug mond: marobeli ferencz mestör: az malaztnac ő
zefegeröl: es nég allatot: mond: kinel zeb ninčen Elfő: az: nap:
Mafod az: tüzec: egh: a kyben isten: es a zentőc: Lacoznac:
Harmad az embőri Lelőc: Néged az angali termezeth: mert zeb
25 az: angál a lelőknél: de embör: anne: foc yot tőhet hog nag foc
angált felül mul erdőmmel: ez nég allatnal mindenienel zeb az
zent lelőcnec: malaztfa: mert isten őnnőnmaga: a Lelőc oliatan
minth az: őrdög az istennec malaztfa nekyul: touabba meg az
angál es őrdöghe lenne: a malazt: nekyul: minth meg es Lőnec:
30 akkyc ala hullanac meőrozagbol: mert ug mond zent Thamas
doctor: hog valakinel: zent lelőknec malaztfa uagyon az ol embör
mindön iozagban vagon: mert istenben uagon es isten: mindönőf-
423 től: foguan őue: es ő iftene: || De ualamel: embör malaztban:
ninčen az halalos binben: uagon Valamely embör keğıglen: hala-
35 los binben uagon az: őrdögben: vagon: es ő benne őrdög: vagon
Marobeli ferencz: mestör neget mond: kiuel embör: ő benne meg
tarthatfa: istennec ő zent: malaztfa: Elfő őnnőn testenec: meg
enhytfeerről keğıglen: ug mond zent pal Apaftal: Corintom-

belieknec : irt Leuelenec : tyzönegged rezeben : Getröm az : en :
 testömet : Azert : tudnya illic hog az ur : iftennec : ö zent malazt-
 yara : zerezhetnem magamat : Masod a binről gacorta ualo : meg
 emléközes : tudnia illic hog bölc embörtöl : tudacoziec az ol dolog-
 rol kiben ö ketölködneiec hog ha bin auag nem : mert ammel
 embör ugan : önnön ezen iar : es kel : gacorta : azt alitta : hog
 malaztban : uagon : maga halalos binben : uagon : kyröl ug mond
 zent pal : Corintombelieknec : irt Leuelenec : Harmad rezeben :
 Valaky azt : || Alitta : hog al : az : az : hog vr iftennec malaztya. 424
 ban : vagon : yol meg laffa hog el ne effek : az : az : laffa hog 10
 halalos bynben ne legön : Harmad : gacorta ualo gonas kyröl ug
 mond : bölc : Salamon eggye könuenec : huzonhatod rezeben Töröl-
 yed el : te lölködne : rofdayath : Elmeg ug mond : könuenec masod
 rezeben. valon myg zeretitöc az gonoffagnac bynet : teryetöc en
 hozyam en Lelkömet adom nektöc Néged alazatoffag : ment ug 15
 mond zent Gergör : Az alazatoffag a malaztnak palafya ammyath
 ohatya : meg embör az malaztoth ö zyueben : hog el ne vezesse :

Tyzenneg embör vagon kyröl yras uagon : hog ök meg letek
 Iftennec malazttat : Azert lassuk meg azt : hog minemü yo miuel-
 ködetnec myatta || erdömlöttek : azt hog ök meg lelhettek vr iften- 425
 nec ö zent malazttat : Azert maes valamel embör : ez iiten yozag-
 gokban myuelködendic tahat maes meg lölhety vr iftennec ö zent
 malazttat : Elfö noe lön : ky meg lele iftennec malazttat tyztalag-
 nac miatta : mert zaz eztendeig : tarta : tyztalagot Azzonkeppen
 tyztalagban lacozo embör : meg lölhety iftennec malazttat : zent 25
 Gergör es tyztöletös Beda ugmondnac : hog az : tyztalagba lacozo
 emböröc : angalocnac tarfy zentöcnec baraty vronc : Cristufnac
 Röconfaghy Mas ky meg lele iftennec malazttat : lön abraham :
 mert iftennec bezedenec es ö akaratyanac enghödelmes lön :
 Azzonkeppen maes embör enghödelmeflegnec myatta : meg löl- 30
 hety iftennec malazttat : Mert ugmond || zent Anselmus doctor : 426
 hog az vr iftenfegh : nag tekellötös yozag es engödelmeflegnec
 myatta : lelhetöd meg öteth Harmad ky meg lele iftennec malazt-
 tat lön : az zenth loth : lele meg kedeg : yrgalmassagnac myuelkö-
 detiuel Azzonkeppen maes embör : meg lölhety az yrgalmassagnac 35
 myuelködetiuel Kyröl ug ir zent mathe : könuenec ötöd rezeben :
 Legetöc yrgalmassok : mikeppen az ty meñney atyatoc ky meñor-
 zagban vagon : Kyröl meghis ug mond vronc ihus xpus azon zent

mathe kónuenece huzad rezeben: byzon mondom hog mynnel
 kyfsebnece: kinece teuetoc ennekom tottetoc Mert ug mond bolc
 Salamon: eggyc kónuenece tyzen nolczad rezeben valaky meg nomo-
 427 rultakat: zyukfegoknece ydeien: meg seghyt: [el] ez il embor || orok
 5 elefegoth: oroc beufegoth vezon: vr myndon: hato iftentol: az
 az zent lelöknece malazttat: uezy Neged yob uala: ky meg lele
 iftennece malazttat: mert az zent Iob vr iftennece: o felelmeben:
 Lacocek kyröl ug mond onnon maga: kónuenece elfo rezeben:
 Mikeppen: az tengoron yarok felnece haborufagnac ydeien: vezo-
 10 delmtol: Azzonkeppen: feloc vram iftenfeg: hog en: foha te zent
 iftenfegodnece: ellene: ne uethkőznem: Mert o nag alhatatos lon
 myndon neheffegheben: mynt meg uagon iruan onnon kónuenece
 otod rezeben: Azzonkeppen maes embor meg lölhety az: alhata-
 toffagnac myatta: az iftennece: malazttat: Mert ugmond: zent
 428 bernald: Atyam fyai intlec: tytoke: hog ha iftennece || malazttat
 akaryatoc meg Lelhe: tahat az gonoffag ellen alhatatofoc legetoc:
 mert vr iften: mykent ez yelönualo: uelagban vyadalra terom-
 toth: hog vyunc az binöknece ellene: otod ky meg lele vr iftennece
 o zent malazttat: lon. az zent moyfes mert o iftent ighen nagon
 20 zerete: annac okaert: micokon az myndonhato iftentol az töruenth
 az lynanak hegen uotte uolna: Es imar ala yone az hegröl hog az
 iftennece paranczolatit a nepnece megh mondanaya: meg az heg:
 oldalrol meg lata: hog keth boryu: kepoth ottottek uolna es azo-
 kat: tyztolneie az nep: ighen nagon meg buffula: es az: kőzykla-
 25 hoz vthe es el tore mynd: az keth tablat: miert hog latfa uala:
 429 hog az nep || Iftennece ellene tonne: Azzonkeppen maes embor: az
 malazttot meg lölhety az vr iftennece zeretetuel Mert ugmond
 zent Gergor: hog ighen nag zyvkfeghe uagon: myndon: embornece
 az: iftennece: zeretetyre: mert: az nekyl foha ur iftennece o zent
 30 malazttat: semmikeppen: meghnem: lölhety embor: Hatod ky
 erdomle megh löne az iftennece malazttat: lon fynees mert o: igaf-
 sagot ton az gonozocat meg oluen: Azzonkeppen maes myndon
 embor: meg lölhety iftennece malazttat: igassag tetelnec myatta
 Mert ugmond zent: Anselmus doctor: hog inkab akaryad pocolnac
 35 fenekeben: eftodeth: igassag melleth: az az ha malaztban uolnal:
 430 honnem hamiffagoth: tennel: az az bynth || Touabba: zent:
 Ieronimus es ugmond Iob embornece: igassag melleth: hog az
 gonozoknac gyölöfeghet uege: honnem o nekyc tarfalogat tarcza:

Heted: ky meg Lele istennec malazttat: lön az az zent dauid
 kyral: mert ő nağ fyrast tön ő bineyröl: Azzonkeppen maes embör:
 meg lölhetyi istennec malazttat: fyrasnac myatta: Mert ugmond
 zent bernald doctor: O bodog fyralm: bodog kõnhullatas valon
 myt mongac en: te rolad: En azt mondom te hozzyad: hog te 5
 nağ batorfagual: megy vr istennec eleyben: es soha: onnet heuon:
 el nem yöz: iften elöl: hog te embörnec malazttot nem: nernel:
 vr istensegtől N'olczad: ky meg lele istennec malazttat lön: zent
 Ianos baptista: mert soha nem uolt: ky ifen || nağ penitenciat tar 431
 thot uolna artatlan emböröc: közzül: Azzonkeppen maes embör 10
 meg lölhetyi istennec malazttat penitencianac myatta: Kyröl ug
 mond: zent: Gergör doctor. O bodog fyralmas penitencia mene-
 zör embörnec: zyökfegehe uagon: az istennec malaztyanac kerefe-
 fere: annezör haznalz embörnec: az istennec malaztyanac meg
 lelefere: Kylenced ky meg lele istennec ő zent 15
 malazttat lön azzoñonc Maria: Mert: azzoñonc: marya:
 alazatosfagnac myatta lele meg vr iftentől az malazttot Minth:
 iruan uagon rola zent Lucacz kõnuenec elfö rezeben: Vgmonda:
 az angal ő neky Ne fel azzoñ maria mert malazttot: nertel iften-
 töl: Azzonkeppen: mostan es embör alazatosfagnac myatta: ighen 20
 kõñnen meg: || lölhetyi istennec: ő zent malazttat: Kyröl ugmond 432
 zent Iacob apaftal: leuelenec neğed rezeben: Az keuelöknec iften
 ellenöc al: es az alazatosfokna agğa az zent malazttat: es az utan
 öröc dychöfegböt; Tyzed meghys ky megh Lele iften-
 nec malazttat lön zent Marya Magdalena: Mert: ő 25
 nağ zeretettel halgattauala vronc: xpusnac bezedeth: mynt meg
 uagon iruan ő rola zent Lucacz euangeliumaba: Il uala maria
 magdalena: vronknac labaynal es halgattauala ő bezedeth: Azzon-
 keppen maes embör meg lölhetyi istennec malazttat: az ky iften-
 nec: igheyet nağ zeretettel: halgatta: Kyröl ugmond zent: Gergör 30
 doctor: Az istennec igheienec zeretettel ualo: halgatafa: az iften-
 nec malaztyanac meg lelese: es ő zyueben || meg maradafa: 433
 Tyzönegged kyc meghi lelek istennec malazttat
 lönek mynd az zent Apostoloc Mert ök böytölenek: es
 ymadkozana: mynth iruan uagon Rolok: hog böytölne uala es 35
 imadlagban valanac mycoron: az zent lelök tyüzes nelv kepeben:
 reayoc zalla: Azzonkeppen mostan es megh lölhetyi embör az zent
 lelöknec malazttat: böytnek es ayetatos imadlagnac myatta: Kyröl

ugmond zent Gergör: Valaky vr iftennec ô zent malazttat: akarya:
 kerefnye tabat gacorta: ayetatos ifteni ymadfagban foglalya:
 magat: Mert mycoron ymadcozyc embör: akoron: vr iftennel
 bezzel: Azert my uagon nagob yozag annal ky vr iftennel bezel-
 5 heth: Tyzenkettöd ky erdömle meg lölnye iftennec
 434 malazttat lön zent Istuan || Prothomartir Mert ô:
 ez uelagot megh utala: iftennec ô zeretetiirt: Azzonkeppen maes
 myndön embör: ha akarya meg lölhety iftennec malazttat: ha ez:
 yelönualo uelagot: megh: vtalanguk iftennec: zeretetiirt: Azert
 10 monga zent pal égye leuelenec ôtöd: rezeben: Mynd meg vta-
 lam: en ez uelagot hog az vr iftennec ô zent: malazttat nyerhetnem
 magamnak: Mert ugmond zent Gergör: hog mynt incab: ez
 uelagnac heutfagat embör meg utala: Annal inkab iftennec:
 malazttat meg lely Tyzenharmad ky meg lele iften-
 15 nec malazttat lön attyank zent ferencz Mert ô
 mondhatatlan nag ayetatosfagual gondolködye uala: vronc: Cris-
 tufnac zent: halalarol: mert ugmond zent bonauentura: atyanc:
 435 hog zenth ferencz: || mindönnemü malaztot: vronc Cristufnac hala-
 lanac gondolasanac myatta nyere: iftentöl: No azert: ha akarz:
 20 mostan: es ô binös embör iftentöl malaztot vönnöd: gondold meg
 myndön: napon vronc Cristufnak: kennat halalat es hyg meg en
 neköm: hog nag malazt adatyk neköd ennec myatta: Tyzön-
 neged kymeg lele iftennek malazttat lön zenth
 Pal Apaftal Mert ô: haborufagot nag beköffeguel
 25 zenued uala: mert mycoron Agabus profeta meg monda neky
 hog Ierufalemben mynd be menend meg kötözye öteth: zent:
 Pal ottan azth: monda: Nem: felöc en ammeg kötözeltöl
 De kez uagoc: mindönnemü haborufagot: el zenuednöm: es
 436 myndön kent feluenöm: vr iftennek || zeretetiirt Mert ugmond
 30 yduözitenc zent Mathe könuenec ôtöd rezeben: Bodogok azoc
 kyc haborufagot: zenuednec: az igaffaghert: mert önek meñek-
 necorzaga: kyröl ugmond Cesarius Ez bekefeg: ol igen nag
 mondhatatlan yozag: hog nem cak az iftennec ô zent malazt-
 tat meg targya embörben: de meg az bynt es ez tauoztatta
 35 embörtöl: Azert valamel [ez] embör: ez tyzön neg: yozagnac
 myaatta köuety vr iftent: ighön könen meg lölhety az zent Lelök
 malazttat: mel malaztot aggyon nekönk Attya fyu zent Lelök
 örökyul örökke Amen:

Hic est discipulus ille quem diligebat ihus
 Ez az tanítván kyt: ihus ighön: zereth uala: ez ygheket zent
 Ianos Irta megh kőnuenec: huzad rezeben || Ez yghekec melle: 437
 tudnonc kel hogy valamel embör azt akarya vr iften hog öteth:
 zereffe: tahat ymez: het lölky yozagoknac myatta: meg lölhety 5
 vr iftentöl: hog soha az myndenhato iften azt nem tehety hog ez il
 embört nem zerethneie valaky ezökben Leend: Elfö yozagh
 bölchefegh: Erröl ugmond zent bernad doctor: hog az: bölchefeg
 nem bölchefegös tudomañ: hanem yzes tudomañ: mert az:
 bölchefeg myath esmerhety embör iftent: es önnönmagath: 10
 Vgmond kedeg zent bernald doctor hog negkeppen ualo böl-
 chefeg uagon Elfö ez uelaghy bölchefegh: Masod testy
 bölchefegh. Harmad ördöghy bölchefeg: Neged ifteni
 bölchefeg: Masod yozag kyert iften ighen zereth embört
 tyztalagnac tartafa: Mert ugmond pogan || bölc Arystotiles 438
 hog myndön allath: az feleközetit zerety es ahoz egeffyl:
 Azzonkeppen: az ur iftenfeg: azokat zerety kyc tyztalagban:
 Lacoznac: iftennec zeretetiert Mert az myndön hato iften nag
 tyzta allath: Kyröl ugmond bölc eggyc kőnuenec tyzenegged
 rezeben: Myndön madarak: es myndön: egeb allatok az ö felök: 20
 höz: zerkőznec: Azzonkeppen vr iftenfeg es tezön: Harmad
 yozag Ifyvagnac ydeien: iftenhöz ualo terees Mert ugmond bölc
 Az ky engömet: akar kerefni ighön regghel kelön: Az az: valamel
 embör: iftent akarya kerefni es meg lölnye: Ifyvaganac ydeien
 kezge: el az iftennec valo zolgalatot Mert valamel embör Ifyvaga- 25
 nac: ydeien teer iftenhöz: negkeppen ualo: haznalatta uagon:
 Elfö: hog az: olan embör incab keduefb iftennec: elötte: Masod
 haznalatta: || hog az olatan embör batorb es ö neky nynčen semmy 439
 felelme: yduöffegheben: mynt nemel embörnec: e ö neky
 lölkeben nynczen: zomorusagos banath: Harmad mert az ola- 30
 tan embör zocalt uezön: az ifteni yozagokban: Neged mert ö
 neky nagob erdöme Lezön: iftennec elötte: Neged yozag kyert az:
 myndönhato iften ighen zereth embört: yrgalmassagnac myuelkö-
 dety mert ugmond zent Pal Corintom belyeknec elfö Leuelenec
 kylenced rezeben: valamel embör vygan adacozye: ö: ygaffaga- 35
 bol: iftennec zeretetyert: ez il embör vr iftentöl nagon zerettettie
 ötöd yozag enghödelmes bekefege: kyröl ugmond vronc: Cris-
 tus zent mathe: kőnuenec ötöd rezeben: Bodogok: az beköfeghö-

- 440 fők || mert istennec fyainak hyuatattnac: Hatod yozag touabba:
 kyert az myndõnhato iften: ighõn zeret embõrt: az zent alazatof-
 fagnac yozaga: kyrõl ugmond zent Agofton: Az alazatofoc ur
 istennec: zeretetyben vannac: Heted yozagh ifteni zereteth:
 5 Errõl kedeg ugmond zent Agofton doctor: ha iftent keufefe: zere-
 tõd kyfded uag de ha iftent ighõn nagon zeretõd: talat ighen nag
 uag: valameneuel iftent: nagoban zeretõd egebnel anneual nagob
 uag: es iften: es anneual nagoban zereith teghõdet: Azert:
 valameneuel embõr ez heth lelky yozagban nagobban leend:
 10 anneual nagoban zeretettic az vr myndõnhato iftentõl: Vala-
 mel embõr: kedeg vr iftenben: lakozyc es bizyc: es õ benne: ||
- 441 vety Remenfeget ez iften tekellõtõffeguel: zerety Es ez ile-
 ten embõrrel az myndõn: hato iften: haromkeppen ualo:
 kegelmeflegõt tezõn: Elõzer hogy az: olatan: embõrt nem
 15 haggya: fok bynben efni: Mert ugmond zent: Agofton: es zent
 Amborus Kegõffen higged azt embõr: hog: soha: vr iften: [f] az
 ol embõrt ky õtet zerety kylemben el nem haggya: bynben efnye
 hanem: ug: hog yob: yõ belõle: Mint zent petõrt es zent tamafth
 Mafodzor: hog valamy õ neky tõrtenic es mindõnnemû myuelkõ-
 20 dety.õ neky yora fordul: kyrõl ugmond zent pal Apaftal Romayak-
 nac: irt leuelenec nõlczað rezeben: Az iften: zeretõ embõrnec ||
- 442 myndõnnemû myuelkõdety yora: valtoznac: meg tõrtenneyec:
 bynt tenny es: Harmadzõr hog soha nem: haggya iften ez ileten
 embõrt: karhozni Mert ugmondnac zent doctoroc: hog valamel
 25 embõr iftenben: byzie õ benne uety myndõm remenfeget: es
 iftent tõkellõtõffeguel zerety Ammy yozagot iften: zeretetiirt
 tehet: azt myndmeg tezy ha magat bintõl megnem olhatta: Azert
 az yot meg nem: haggya: ez ileten embõr nem: karhozyc: mert
 ha eleb malasztot nem ad neky: de meg halalanac ydeien: es
 30 malasztot ad õ neky: Kyrõl ugmond zent: Ifayas profeta kõnvenec
 õtuennõlczað rezeben Nem az tefty bõyt kel en nekõm hog ||
- 443 magadath getõryed: de: zaggaffad megh: az binne: gõkeret: ky
 irtuan te zyuedbõl: Ez profeta: mondafabol azt erthetõc hog az
 myndõnhato iften: ha: halala koron: malasztot: ad es az embõr-
 35 nec: ky bynben: elth: de maga: yot: myuelkõdõth: nem: aggya
 az õ yo myuelkõdetyert: mert: az: halalos bynben tõt: yo dolo-
 gokual: femmyt nem erdõml embõr iftentõl hanem az mycoron
 iften: embõrt: uag elteben: uag igaz halala: coron [ezt] meg terety

malasztot: aduan ő neky ezt ezac az ő irgalmassagos youolta-
bol tezy:

Az zent bučuro! tudnonk es ezönkben kel
vennőne hóg het dolog uágon kyc: meg bantnak
embőrt hóg az bučult meg nem valya Előzer
hytetlenfeg micoron nem hyzűc az buczut: Mert
ugmond zent: Agofton || doctor: vrone Criftus arra: ada az bučut: 444
hóg az kyc hyzie azoknac haznalon: Mafod ky meg bant embőrt
hóg meg ne: vala az buczut: halalos byn: pelda az eg papnac
attyafyarol: kyt meg odozot uala nag buczual: karhozec mert 10
nem uala akaratta hóg az bint el haggya Harmad micoron meg
nem: gonic az buczura: Neged ky meg bant embőrt hóg az buczut
meg nem valhatta: atok: az az micoron embőr atokban vágon:
Ótöd: mycoron meg nem tezy azt: ammyre: az buczuth attack
uag horakra: auag alamyfnara: Hatod: micoron mafert: yaria az 15
buczuth: vag meg holttert: vag eluenert: hanemha: ug attack
uolna az buczuth: Heted ky mas pyfpőkleg: ala || menne bulczura: 445
mert az mas pyfpőkleg alath ualo: buczut: nem valya meg: kyt
az mas pyfpők adoth: hanem ha Azokert keer aldomaft:

Tudnonk kel hóg negre: haznal az bulczu: 20
Előzer malasztnac: őregbbőlefere: Mafodra menorzagbely bodog-
fagnac őregbbőlefere:

Harmadra: hóg ez uelaghy penitenciat el uezön: mert ug
mond hostrenfis neuő doctor: valamene: napy|penitenciad vágon:
ha anne: bulczut vallaz: ha akarod reaya: harinthatod: es meg 25
erőd: uele: de ug yob hóg meg tarczad: mert nem tudod ha meg
vallottad: auag nem: mert negnem tartandod meg kezdez: czalat-
nod: de tarcz meg

Negedre haznal a bulczu purgatoriumnac kennanac el vete-
lere: Mert: ha eg eztendeig ualo bulczut: || vallaz: eg eztendeiglen 446
ualo kenth: hannac meg purgatoriumban:

Redde Racionem villicacionis tue: Luce Sexto-
decimo Agg. zamoſth: az te ſafarſagodrol zent
Lucacz irta meg kőnuenec tyzenhatod rezeben:
Az zam[aſdro] Adaſrol ualo predicacio

5 Minemű ſafarſag legőn ez: kyről zent Lucacz: euangelifta:
zol ez yghegben: meg monga zent dauid az ſoltar kőnben: mond-
uan: Myndőnőket: embőrnec vr myndőnhato iften: Labay ala
uetottel Vgan ezőnről ugmond zent Agofton es mağarazuan:
zent dauid profetanac meg mondoth ighey: Az barmoktol: ky-
10 nec okos ertelmőc nynczen: azoktol nem vezőn zamoſth az vr
myndőnhato iften: ||

447 Kylenceről kel my nekőnc zamoſth Adnone
iſtennec előtte: Előzer: gondolatrol: Mertugmond:
bőlc myndőnnemű gondolatrol zamot uezőn: vr iften:

15 Maſodrol uezőn: zamot: iften zolaſonkrol: kyről ugmond
vrone xpus zent mathe euangeliumanac tyzenkettőd: rezeben:
Mindőn heuolkodo: bezedről zamoſth kel adnone iſtennec előtte:
Az: törueń kőnben ug vagon meg iruan: Micoron embőr ol helőn
zol: hol hele ninczen: zolaſnak auag zertelen zol zamot kel rola
20 adúa iſtennec előtte:

Harmadzor zamot kel adnone myndőn myuelkődetőnkről
mert ugmond zent Iob kőnuenec: heted rezeben: mynd en vtay-
math meg zamlalaac: az az vr: iſtenſeg zamoſth uezőn myndőn-
nemű myuelkődetőmről:

448 Neğedzör: zamot uezőn iften myndőnnemű || iſteni yozag-
nac: el hağaſarol: mert ugmond: törueń kőn hog myndőn yonac:
el hağaſarol kyt embőr meg tőhetőt uolna: es nem tőtte: zamoſth
uezőn: rola: vr myndőnhato iften: őtődről zamoſth kel meghys
touabba adnonk: myndőn yderől: mert ugmond zent: bernald:
30 hog vr iften oly nağ kemeńſeguel uezy embőrtől az zamoſth: hog
czac eg punct my uolna. azt ſem hağgya. el. Hatodzor zamot uezőn:
iſten myndőn marhadrol: mikeppen kőltőtted el az read byzoth
marhath: Hetedzör zamot uezőn vr iften: mynd te hozyad tarto-
zokrol tudúa: illic mikeppen: tanitottad őket iſtennec paranczola-
35 tyra: es ſelemmere:

449 N'olczadzor: zamath kel adnone iſtennec: myndőnnemű
ayandokarol: kyt nekőnc: Adóth: Kylencedzör: zamot kel adnone

xpufnac ő zent kennárol es halalarol: Mert ugmond arañ zaiu zent: Ianos valakinel ez tyuz nem: leend az kyről vrone xpus zol az zent euangeliumban kyt meg irt zent: Lucacz: kőnuenec: tyzenkettőd rezeben: Tyuzet: youec boczathnom ez földre: et myt: akaroc hanem hog: eghyőn: ug mynth: azt mondaniaia 5 vrone: Azt: akarom hog eghyőn:

Quafia facie Colubri fuge peccata: ez: igheket megirta: bölcz: eggykkőnuenec: huzonegged rezeben esymekeppen vagőn ő nekyt magárlagoczerető fyam mynth az zomak kegot: Azzonkeppen el fuf-10 fad az binőket: Ez bezedből kedeg harom tanufagadatyc my nekőnc: Elfő tanufag || ez: hog my 450 legőn: az kegonac harapafa: a kyről itt az zent iras zol Az kegonac harapalan: az ertetyc: hog mikepen: a kego neg rőndbely fogauat: neg harapast: tezőn: embőrőn: Azzonkeppen: az halalos 15 binnecc miatta: pocolbely őrdög az binős embőrőn neg harapast tezőn: Elfő foga: fölfő alan: az kegonac: az az nag keferőseghős halal mert az gonozoknac: ő halaloc nag keferőseghős lezőn: Mas foga a kegonac: az fölfő alan az az: mert a bynnec harapafa: es ualazt mynd iftentőles mynd: yo attyanecfyaytol: es myndőn yoza-20 gunktol Harmad foga az kegonac az fölfő alan: vagon es ezőn ertetyc: az nag keferőseghős ken kyt tezőn: az halalos byn: pocolba embőrőn || Neged: foga uagon: az kegonac az: albo alan: 451 ezőn kedeg ertetyc: embörnec: ő zyuenec efmeretynecc ferghe ky koronked: az binős embörnec: ő ziueth ragya: Kyről ugmond 25 zent: Ilayas profeta kőnuenec vtolfo rezeben: Az ő ferghőc meg nem hal: es az ő tűzőc soha: meg nem alozyc: Mas tanufag ez legon hog han keppen ualo: okbol: efmerhety meg embőr: az bynnec ueződelmes uoltat: ha meg akarod kedeg ezt efmerenőd yelőffen: tyzenketh okbol: efmerhetőd: meg mel ueghezhetetlen 30 gonoz: az halalos byn: Elfő ueghezhetetlen gonoffaga ez: mert: ueghezhetetlen yo: ellen lezőn az byn: kyről ugmond Aryftotyles || neuő: pogan: bölcz: meneuel embőr nagob mel-452 tofagos zemel ellen uetközyc: Anneual nagob az uetőc: Az myndőnhato iften: kedeg nag meltofagos zemel kynel nagob: 35 nynczen: Azert: az ky iftennec: ellene uetközyc: az ő byne ighőn nag: mert myndőnnel nagob: es meltofagosb zemel ellen

vagon: Mafod meg vtafnac: oka: mert az bynös embört vr iften
 meg vtafa: kyröl ugmond bölcz eggyc kónuenec: tyzenegged: reze-
 ben: Mindön: allatot: zereth iften: de az mef allatot gülöl czac:
 az bin oka myert gülöly Harmad okbol meg esmerhety: e: embör
 453 az binne: uezödelmet: Mert mynd ez uelag es [nem töhete] || nem:
 tehete: eleghet: az eg halalos bynröl: meg ma sem: tehetne: ha
 vront Cristufnac ö: zent halala: nem uolna: Mert ugmond zent
 bernald: hog: vront xpufnac eg czöppenet uere ifen ezör: velagnak
 es ö valttagara: elegh uolt uolna: Neged vezödelmes uolta: az
 10 halalos bynnec ez: mert bozzufagot tezön embör iftennec az byn-
 nec myatta: Kyröl ug ir zent Pal sydocnak: irt Leuelenec hatod
 rezeben: valahanzor embör: iften ellen: akaratyauul bynt tezön
 Annezor tezön bozzufagot vr iftennec ö ellene: V'töd: okerth merrt
 nag foztafnac okabol esmerhety meg embör az halalos bynnec
 15 vezödelmes uoltat: mert myndön: lelky yozagtol es mynd meörzag-
 454 tol || meg fozt embört: mert ugmond törueñ kónv: hog ammel zolga
 tuggya: vranac akarattat: es halalatlan Leend ö neky az az ellene
 teend neky ammyt neky adoth azt: es meg uezy es többet nem ad
 neky Azzonkeppen: tezön az myndönhato iften az bynert embörnec:
 20 Hatodbol okbol meg esmerhety embör: az bynnec vezödel-
 mes uoltat mert öröc kenra: kötelez embört: kyröl ugmond zent
 lakab Apal: Leuelenec mafod rezeben: Valaky az parancholatok-
 nac czac eggket zeghendi meg: mynd az többbyben: es bynös
 lezön: az az öröc kent: erdöml: annac myatta: Hetödböl: nag
 455 hytuanfagnac tetelenek okabol: mert: semmy nynczen ol || allath
 kinel gheñetbbe: nem tezy embörnec ö: lölket: az halalos byn:
 kyröl ugmond bölcz eggyc: Kónuenec ötöd rezeben: Az bynös
 embörnec: ö: lelke: iften előtt gheñetb az ganenal

N'olezadbol: Az binne artalmas uoltabol: harom: keppen:
 30 art kedeg embörnec az byn: Elö keppen mert nem olan görs az
 yozagos myuelködetre: az binös embör: Mas keppen: mert meg
 keffel embört: meörzagtol: Harmad keppen mert ammyg embör
 az bynben uolt: addeg: nem: uolt erdöme ö neky Kylencedből
 meg esmerhety az binne uezödelmes uoltat embör: imeböl mert
 35 az binös embör: myndön tarömtöth allathnac ellene ueth: Neg
 allatnac ueth az binös embör yelöfben ellene: Elözer meörzag-
 456 belyeknec || önnönmagat: onnan: ky rekezty

Mafodzor: purgatoriumbélieknee mert ö nekyc imadlagauul:

femmyt nem haznalnat: Harmadzor: ez földyeknec mert ő nekyc gonoz peldat ad:

Négedzer pocolbelieknec: mert ő nekyc nágob: keńnok lezõn: az ő oda meneteuel: Tyzedbõl meg esmerhety embõr az bynnec vezõdelmes uoltat ymebõl: mert vr iften a bynt nág: kemeńfegõf-
5
fen: gõttré meg Mert ugmond zent Agofton: ha: vr: iften: az mynnel kyffeb: bynt es nem hágga: gõttreml nekyl: az nágobbat incab nem: hággya: Mert lucipert meg gõttré: Adamoth es euath meg gõttré: Napoth: holdat földeth: es benne ualo allatokat vr iften meg gõttré: az bynerth:

10

Tyzenéggébõl: meg esmerhety || embõr meghys az binne⁴⁵⁷
vezõdelmeth ymebõl: mert myndõn allatot meg ronta az byn: Meńeyeket: es földyeket es: embõrõket: mert ha az byn nem lõth uolna: tahat embõr: fem lõlkeben fem: telteben: meńnem rom-
loth volna: kyrõl ugmond Ieremias profeta: kõńuenec kylenced: 15
rezeben: Atty kegõtlenfegtõt: romlaft tõn iften: kõzzõtth: es ty kõzzõtetõt: Tyzenkettõtdbõl: meg esmerhety embõr: az bynnec vezõdelmet ymebõl mert myndõn gonoffagot: felul mul: az halalos byn: mert: vgmond maro bely ferencz: mõfter: es neg allatot mond: ky myndõnnel gonozb: Elfõ az halal: Masod ez uelaghnac 20
romlafa: Harmad pocolnac kenńa Néged az õrdõg: de ez neg allatnac: myndõniknel gonozb: az halalos byn: Harmad || tanu-⁴⁵⁸
lag: ez: hog hń keppen ualo: vezõdelmet: tezõn az byn: embõr-
nec harmycz neged tezõn: mykepen meg irtam az harmađ: ternoffon: Az ternofnac õtõd Leuelen:

25

Ibatihus in Naym Luce feptimo capitulo: ez igheket meg irta zent Lucach kõńuenec heted rezeben kyknec mađarlagok ez keppen uagõn: Megõn uala ihus naymba: Ez bezedbõl három keppen ualo tanufag Adatyc my nekõnc Elfõso tanufag ez:

hog az halal hń fele: ozlaft tezõn embõrnec: Azert tudnonc kel hog az halal neg fele: ozlaft tezõn embõrnec: Annac ky kar-
hozyc: Elfõt mert az halal: az gonozoknac lelket õrdõgnec: ággya: Masod mert az testõket ferghekneec ággya:

35

Harmadot mert ez uelaghy || yozagat: ez uelaghy embõrõk-⁴⁵⁹
nec ággya: Négedõt: mert hyreth neuet: az zelneec: ággya: mert

mynt ez uelagbol ky mulyc: mind az ő yo baraty feleseghe: germöky es myndönöc ő rola: el feletköznec: Ez neg közzöl kedeg: éggic fem: adnaya az ő rezet: mynd az ket rezön es Az őrdög az ő rezet: az az a lölköt nem adnaya: mynd: az testön es: ez
 5 uelaghy yozagon es Az ferög kedeg az testöt: nem: adnaya fem lölkön fem: ez uelaghy yozagon: ez uelaghy emböröc ez uelaghy yozagot: nem adnayac mynd az lölkön es mynd az testön: Mas tanufag: ez hog han keppen ualo halal vagon: Azert tudnanc kel
 460 hog háromkeppen ualo: halal vagon: mynt monga zent: Agofton: Elő||keppen ualo: halal vagon testhy halal ez testy halallal myndön: embörnec meg kel halna: mynd yonac: es mynd gonoznac: mert: ugmond zent dauid ky az embör ky el es: meg nem halna: zent Agofton es: ugmond: zoluan: ezönkeppen: mynt: ez zent dauid: Maskeppen ualo: halal vagon lelky halal: ky: ő: lel-
 15 ket meg öly halalos bynnec miatta: Kyröl ugmond ezezyel profeta könuenec: tyzönholcad rezeben: Az: mel lelök bynt teend: az ol lelöc: meg hal: iftenben: örökköl örökke:

Harmad: keppen ualo halal vagon: az öröc hal: kye iftennec: orzagabol örök kenra vetettnc: mint Ieremyas profeta
 20 monga könuenec hatod rezeben: Harmad tanufagez: hog az halal
 461 han || keppen ualo: neheffegöt: tezön embörnec: tyzenket: keppen: ualo neheffegöt: tezön: yelöfben: az bynös embörnec: Elött mert az halal: nag kegötlenfeguel: kezorit embört: Masodot mert ighön: vndoklagoffa tezön: embört: az halal: kyröl ugmond zent:
 25 bernald: hol: vannac mynd ez uelagnac zeretöy porra lön: az ő testöc: es meg rothadanac:

Harmadot: mert: az halal embört éggetlenne tezön: mert el ualaztta az fyath: ő attatol ő annatol es myndön: yo baratytol: mert ugmond zent Agofton doctor: Egedyul yöttem: es uelagra:
 30 es esmeg egedyul kel ő belöle: ky mennöm

Neged neheffegöt tezön: az halal: mert myndön yozagatol
 462 meg fozt: embört: kyröl ugmond zent: || Iob: mezytelen: yöttem ez uelagra: esmeg: mezytelen: kel ky mennöm belöle: V'töd foc ellenfegnec: meg zallafa: mert ugmond zent Ieronimus doctor
 35 vronc xpufnac ő halalara pocolbeli őrdög oda menth uolt-Incab oda megön egeb binös emböröknc ő halalokra: Hatod az: lelöc-nec az testöl nag faydalmal: ualo ez ualafa: kyröl ugmond zent Agofton doctor: hog az lelök a testtel vg zerkeztenc egeben: es

ug zeretye egmaft: hog ighen: nehezen valnac egmaftol meg:
 Azert vall nag kenth: Heted mert nag felelme lezon: az bynos
 embornec: kyröl: ugmond zent Agofton: doctor: O: mel ighon
 nag felelmolezon: az gonozoknac o halaloknac napyan: || N'ol-463
 cad: mert az: bynos emboroknec ighon: nag zydamas lezon az o:
 halaloc kyröl ugmond zent Gergör: Az gonozoknac o: halalok:
 nag zydamaffagual lezon: mert vr iftentöl öröke el ualye:
 Kylenced myndön haladec nekyul ualo: ydezes kyröl ugmond
 zent bernald: doctor Az: halal myndönöket el ydez: es Le vagh:
 mynd germököt mynd yfyat: mynd venth: mynd nemöft mynd 10
 nemtelent: fenkinec nem keduez: Tyzed nag zoroffagos zam:
 uetel kyröl ugmond vronc xpus Ihus zent lucaé euangelifta kön-
 uenec tyzenhatod rezeben || Ag zamothe: te fagarfagodrol mert 464
 immar touabba: en: yozagomon nem: fagarfagobtol: Tyzenegged:
 nag fenefeghös sentencia Kyröl ugmond yduözytenc zent mathe: 15
 könuenec huzonötöd rezeben: tauozyatoc el: en tölem: en:
 attyamnac atkozty az öröc fuzre: ky megh: vagon zerözen:
 ördögnece es o angalinac: Tyzenkettöd nag fagarufagos ken:
 mert: az gonozoknac o lelköc mynt el: valye az teftöl: ottan el
 kezdetye: o kennök:

20

Itt zol zent Ianofrol az iras ug mynt predicacio modra: ||

Az en: zolgam ertelmes lezon: es en felmagaz-465
 talom ötteth: ug: hog foknepek: czodalcoogganac
 o Rayta: ez igheket: zent Ifayas profeta: irta
 meg könuenec: öttuen: kettöd rezeben: Ez beze-25
 döt meltan uehetuk: zent: Ianofnac: tyztöffe-
 ghere: Ez bezedből kedeg harom yelöntetye: es
 zent Ianofnac tyztöffeghere: kyuel az myndön-
 hato iftenleg egeb zenttöknec közzötte zerete:
 Elözer az o nag bölchefegeuel: es az o nag ertelmes uoltaual: 30
 mel nag bölchefegeuel: es mel nag ertelmel iften öteth zerete:
 Arrol zol az zent: || profeta monduan: Az en zolgam ertelmes 466
 lön: mert ugmond zent: Agofton ez zent Ianofrol es az o nag
 bölchefegeheröl: o dychöfeghös kefelö: mert ötet kefelö kepben
 yryac: chak akar my keuefe: repyultel uolna: felyeb az ifteniek-35
 ben: mynd ez uelagbam sem uolt uolna of doctor ky meg erthette:
 uolna: Ez zent Ianof vronc xpus ihus ighen: zeretiala: mynt

zent Ianos önnön maga meg yrta: kőnuenec vtolfo rezeben: Ez:
 az tanithuan kyt ihus ighen zereth uala: Azert valamely: embör
 467 azt: akarya: hog ihus az az vr iften: öteth zereffe: || tahat imez
 het lelky yozagoknac myatta: meg lelhety vr iftentöl: hog soha
 5 vr iften: azt nem tehety hog ez il embört: nem: zeretneie ualaky
 ezökben: leend: ky meg vagon iruan: előzer vgan ezzön: kőnben:

Mas tanufag ez lezön: ez zent Ianofnac: tyztöffegehere: az ö
 zentfegehenec meltofagarol: hol azt monga az iras az en zolgam:
 fel magasztatic ez zent Ianof: vr iften: ol ighen fel magasztata:
 10 hog mynd: mehorzagban mene: zenttöc vannac: myndön fele
 zenttökuel erdöme: vagon: mehorzagban Mert: tyz fele zenttök
 vannac mehorzagban Elözör vannac zent Angalok: Az angalok-
 468 ual: erdömöt val ez zent Ianos || Az ö tyztafaganac: myatta: No
 Azert: yo embör: akarnad e azt: hog hafonlatos lehetnel az zent
 15 angalokhoz: Neg vagon kiuel embör: hafonlatos lehet az zenth
 angalokhoz: Elözer tyztafagnac myatta mynt monga zent Ieroni-
 mus Mafodzor nag ifteni zeretetnec buzgofagual: Harmadzor:
 iftennec akaratanc nag zorgalmatoffagual ualo enghödelmel:
 Neged embörnec yduöffegehere ualo örizet: es oktatás

20 Mas reendbely zenttöc vannac patriarkac: ezökuel es erdö-
 möt ual ez zent Ianos mert mykeppen az zent patriarkaknac
 469 nag fok: czalagoc uolt || Azzonkeppen ez zent Ianofnac nag fok
 chaladya: uala: mert Afyath ö forditameg: Harmad reendbely
 zenttöc vannac profetak kyk: yöuendöt: mondnac uala: Azzon-
 25 keppen: ez zent: Ianos yeuendöt monda: mert: az latafrol ualo:
 kenben nag fok yöuendö: dolgocat: ira meg: Neged reendbely
 zenttöc: vannac euangelistac. ezök közzöl es: eggyk ö uala: Ötöd
 reendbely zenttöc vannak: apostoloc Azoknac es eggye ö vala:

Hatod reendbely zenttöc: martiromok: ez zent Ianos azok-
 30 ual es erdömöt uala: mert az forro olyaiban: uettetöth vala ||
 470 es az előth vronc lhus Criftufnac halalanac ydeien igön nag
 martiromfagot zenuede: Hetedzör: confessorokual es erdömöt
 ualla: mert pyfpek uala es: myndön pyfpek confessor: N'olczad
 reendbely zenttöc vannak mehorzagban: zyzek: Az zyzekkel es
 35 erdömöt ualla: mert zeplötelen zyz uala: Kylenced: reendbely
 zenttöc vannac mehorzagban hazafoc: Azokual es erdömöt uala ez
 zent Ianos mert: hazaş uala de vronc xpus az mehekzöböl hyua
 el öttet: Tyzed reendbely zenttöc vannak özüegöc: Az özüegökkel

es erdömöt ualla: mert ez zent Ianos: || őzueg es uala: Harmad **471**
 tanufag ez legön ez zent Ianofrol: tudnya illic Az ő nag zentleghe-
 nec chodalatos uoltarol: hol azt monga az iras Sok nepek czodal-
 codnac ő raytta: Ez zent Ianofnac: zentfehenec chodalatos uoltarol
 ugmond zent: Agoston doctor: el czodalcozuah ő rola: Acar my ⁵
 legön en neköm ilen: nag czoda: mynt: ez hog zeghen tudatlan:
 halazoknac: myatta: az: myndönhato iftennec fya: my vrone
 xpus ihus mynd ez uelagot meg fordita: Nag kyafoe: nag bölezec:
 femmyt nem tuttanac ellenoc: zolni

Valaky az iftenős: auag vry imadfagoth igazan akarya ¹⁰
 mon||danya imez: keppen monga: **472**

My attyank: ky uag meńekben zentölteffec
 te: neued yöiön te: orzagod: Legente: akarated
 mykeppen meńben es földön My keńerőnk:et:
 naponkedied aggad: nekőnc ma: Es bochaffad my ¹⁵
 nekőnc: my uetetinket: mykeppen my es boczatone
 nekőnc uettotteknec: Es ne vigy mikent kefer-
 tetben: De zabadoh mikent gonoztol Amen:

Tudnone kel hog ez zent imaczagban heth
 keres vagon: es Annac okaert laffuc meg mynde- ²⁰
 nik kerefth: tudna illic hog meg elmeryok: myt
 monddonc es kerőnc ez zent imaczagban:

Az elfő: keres imez || zentölteffec te neued: Magarazo **473**
 iras zent mathe euangeliumanac: hatod rezen ugmond: es uele
 egtömbe Arañ zayu zent: Ianos es zent Agoston ugmondnac: hog ²⁵
 ez kerefen: nem keryok hog iftennec: neue embörtol meg zent-
 ölteffec: Annac okaert: mert iftennec neue önnön magaban zent:
 De incab azt keryoc hog my bennőnc: zentölteffec meg: Az az:
 diczőlteffec: az ő neuenec zentleghe: mikent: zentleghőffön:
 teuen: elnőnc es hog az ő zent neuet: meg ne: banczuk binőcnec ³⁰
 miyatta:

Az mafodik keres ez zent imadflagban imez:
 yeiön te orzagod: Ciprianus neu ő doctor || ugmond: **474**
 hog ez kerefen azt: kerük: hog az iftennec latafanac es ő uele:
 ualo génerködefnec orzaga: yöiön nekőnc: ha iobban meg akarod ³⁵
 ez: zent Ciprianus mondafath erthenöd: azon keruc iftent: hog
 my nekőnc: agga: az ő zinenec latafath: es az latafnac: génerü-

feghet: De imar azt mondhatnaia valaky ha: azt kerűc my: oka-
 ert tahat hog imygen nem monguk ez kereft: yűiönk: auag
 meñnk te orzagodban: hanem iöyön te orzagod Rea: feleltetyc
 es kerdefre: hog en nec meg yelöntefere: mongguc ezt yeiön te
 475 orzagod: mert minek elötte az halalnac || miatta: meñorzagban:
 yutonk zykfeg előzer: hog ez ielenualo: uelagon: kezdessék az
 iftent orzaga my bennönc: hog az iftennec orzaga: iöyön my
 reanc: iftennec malazttanac my belenk öttelenec miatta mel
 malazth: Annac vtanna: meñorzagban: dyczöfegh nec miatta:
 10 ueghez tetyc: el: hog niluaban meg: erced ezt: ez kereftben: azt
 kerűc hog iften: mi nekönc ez uelagon aggon malaztot: mert ez ue-
 lagon: ualaky malaztban ninczen: soha meñorzagban nem meheth:
 mert meg ezön uelagon: orzagolna kezd iften malaztnac miatta:
 476 my bennönc es annac vtanna orzagol: || meñorzagban: az ö zent
 15 zynenec latafanac myatta:

Harmad keres ez zent ymadfagban ymez:
 lögön te akaratod mikeppen meñben: es földön ez
 kereftben zent Ieronimus mondala zerent azt
 kerűk: hog thekeletöfseghuel enghedyönc iftennec: akaratianac:
 20 ith ez földön: mikeppen meñorzagban az zent angalok myndönöf-
 töl fogua: tezyk iftennec akaratyath: es: enghed nec ö neky:

Negedyk keres ez zent imadfagban ymez my
 keñerönkket naponkedyet aggyad nekönc ma:
 Ez: naponkedy keñerön neg fele: keñer ertetyc: tudna illik Az
 477 tefty elethnec taplalafara ualo || zyűkfeghös keñer az az myndön
 eledel embörnec zyűkfeghere ualo: Mafod az my ez keñerön erte-
 tyc: iftennec igheyenec tanufaganac keñere: melekuel: naponked
 kel kereztyen embörnec elnye: lelöc zerent: mert ugmonda:
 vronc xpus az ördögnek mel öteth kefertiuala zent: mathe kőn-
 30 uenec neged rezeben nem csak keñerel el embör: de myndön:
 igheuel mel zarmazyk iftennek zayabol: Harmadzor es Negedzör:
 ez keñerön ertetyk: az oltary zenthfegh es az iftennek generiöfe-
 ghös latafa: kyröl vgmonda vronc xpus zent lucacz kőnuenec
 478 tyzen neged rezeben: Bodog az ky: || keñeret: ezye iftennec
 35 orzagaban: zent mathe euangeliumanac kedeg: hatod rezeben ug
 vagon meg iruan ez neged keres my keñerönket: allath zerent
 ualonac: felötte: ualoth: aggad nekönc ma: oka: ymez: mert az:
 xpustnac zent: tefthe: es iftennec ö bodog latafa: felyül mula: ez

uelagnak myndõn marhayat: es kenchet: zent Lucacz kedeg euan-
geliumanac tizeneged rezeben ez kereft imygen irya: mi keñe-
rõnkket naponkedieth ágád nekõnc ma: es imez okert uety
igen: ez kereft mert: aña zent éghazban ky mynd ez uelagba-
imar: el teryült aldatyk ualamel papnak miatta az mifenek zere-
ben || Masod okaert mert: az: hyu kereztyenõktõl: mikeppen 479
naponked aldatyc: ez oltary zentfeg: a papnak miatta: zentfegh-
zerent: Azzonkeppen myndõn napon uetetye v́gan azzon kerez-
tyenõktõl: lelõc zerent: hitnek miatta: mert mynd: áayan hyziûc
az keñernek: zyne alath: xpufnac iftenfegheth tefthet es lõlket: 10
lenné: es ez: az xpus zent: tefthenec lelõc zerentualo uetele:
tudnya illyk micoron: az oltary zentfegben hizuûk bizonfagual
tartatna:

Õtõd keres ez zent imadlagban imez Es
boczaffad my nekõnc my vetetõnkket: mikeppen 15
my es boczatonk nekõnc uetõtteknec: ||

Ez õtõd kerefben kerûk binõnknecc boczanat- 480
yat: micoron azt mongguk es boczaffad my nekõnk
my uetetinket: az az bineynket: mikeppen: ez ighe
tudna illyk: mikeppen nem yelõnt myndõnõftõl fogua: egenlõc- 20
ghõt: mert az myndõnhato iften myndencoron keñebben boczatta
meg az bineket honnem my: de ez ighe tudna illik: mykeppen
mond auag yelõnt: kõuetefnec csak valamy hasonlatoffagat: v́g
mynt azt mondanoiok õrõk myndenhato iften: kerõnk teghõdet:
hog micoron my meg boczatonk nekõnc uetõtteknec, te: || es vr 481
iften boczafad meg nekõnk my uetetinket: az az binõnket: es ez
magarazat arañ zaiu zent Ianof: e

Hatod keres ez paternofterben imez: Es ne
uig mikent kefertetben zent Agoston ugmond
iruan eg zent Azzonnac Proba neuûnek hog: nem 30
kerûk hog ne kefertetnenk: mert uezõdelmes femminemû kefertet-
tel megnem v́tetni auag bantatny de: azt kerûk hog kefertetben:
ne uiteffõnk: az az hog meg ne gõzteffõnc: engheduen az kefer-
tetnek:

Heted keres ez zenth imadlagban ymez: De 35
zabadoh mikent gonoztol: tudna || Illyk binnek gono- 482
zatol: ez uelagon es õrõk kennak gonozatol: mel lezõn pocolban:

Ez imadlagnak peczety ymez: Amen: mel ighe

Alcefanus neuð doctornac mondafa: zerent imez keppen maġaraztatyk: Legðn vġmynt azt: mondanaia az ymadkozo: embör: En vram myndõnhato iften: en terõmtõm es meg valtõm ym heth skereftkereket tõtledkerlec vram: teghõdet: legðn meg en nekõm a myket en kerek te zent iftenfe ghõttõl:

Ihus neue Aldoith legðn ||

- 483 Ez zent imadlag melle kerdetyc: miért akara vronte xpus
 10 zörözni ez zent Imadlagot ekeppen hog ezt mondanoioc tudña illyk mi atank: honnem mint mi vronte auag mi iftenõnc Mert ana zent eghaz ig imadcozyc az közõnfegõs imadlagokban mond-
 uan vr mindõnhato iften: auag ymekeppen Mindõnhato iften: Ez kerdefre rea felelnec zent Irafbeli doctoroc kualtkeppen kedeg
 15 Rykhard neuð doctor es uele eġetõmbe Raynerius neuð doctor
 484 hog ezt akara: vronte xpus tudña illyk hog || ez zent ymadlagban az myndõnhato iftent mondanoioc atanknac: Elõzör imezert hog tudña illyc ez mondaffal iftennec mi hozyane ualo yo keduetth es zeretetit võnnõiok mert miért hog az vr neü legðn felelmnec
 20 neue: vġan azzonkeppen ez neü iften felelmnec neue: De e neü tudña illic afa: zeretetnec neue: Az iften kedeg incab akarya hog õtet zereffec honnem mynt felec: Azert ez oka miért, akara:
 485 vronte xpus hog iftent atanknac mondanoioc es nem || vronkñac: Mafod oka aran Zaiu zent Ianos mondafa zerent miért akara
 25 vronte xpus ihus hog mondanoioc mi atank, ez, tudña illyk, hog bizodalmat adna az meg ñerefre es meg halgatafra: mert az zol-
 gak nem mindõncoron halgattatnac meg de az fyak ġakraban halgattatnac meg harmad oka az binnece eltauoztatafa: hog meg tanoitana: hog az ky iol akar imadcozni kel õ neky lenne iftennec
 30 fianac zeretetnec miatta meg tartuan iftennec parançolatyt es
 486 ekeppen || el tauoztatnaia az myndõnhato iftennec meg bantafat az binnece miatta: Mafod kerdes es tamadat (?) ez zent imadlag melle: Mi oka hog ekeppen mongġuc ez imadlagot mi atanc es nem mongġuc en atam Ez kerdefre rea felel Raynerius neuð doc-
 35 tor: hog senkinece nem kel meg ayetatoffagbol es ekeppen mon-
 dani ez zent ymadlagot, en atam, de mi atank elõzer mert ezt mondani, en atam, čak vronte xpufnac illyc: Mafodzor, hog meg
 487 mutataffec mert nem čak eġnec || atfa az myndõnhato iften, de

incab lokaknac malaztnac miatta: Harmadzor ez zent imadflag-nac abrazayert melet nen illyc el hannone auag el ualtoztatnenc, yelöfben mimagonkat fel emeluen keueffegre monduan En kyra-lom. mert az alazatos ymadflag incab meg halgattatit mikent-monga böle eggyk könuenec huzonölczad rezeben: 5

Touabba meghis kerdetic hog ha uetközyc az halalos byn-beli embör monduan ez imadflagot tudna illyc, a my afankat es kiualt keppen e || ket ighet, mi afank, Es lattatic hog uetközyc: 488 mert micoron mongga iftent ö attanac: lenne ebben hazud: mert az penitencia tartatlan bünös embör ördögnc fya: mikeppen monga 10 vronk xpus zent Ianos könuenec nölczad rezeben: Vgan azzonkeppen lattatic hog ebben es hazud es uetközyc: micoron ezt monga Mi keherönket mert az oltari zentfeg az penitencia tartoknac äc keherök es nem az binöföknc: Annac okaert micorön az binös 15 embör e keth || kereft monga mikeppen meg mondatec lattatic 489 hog hazud Ez kerdefre reaya felel Raynerius neuü doctor es Alefbeli alexander: hog ha az binös embör ezt mondaanaia vak-merobatorfagual es tulaydon önnön zemeleben ekkeppen hazudna es uetközneiek mikeppen meg bizonöitatec: de ha ez ilen binös 20 embör mondanga ez imadflagot kereztiénfegnec kepeben: nem uetközic Auag ha mondanga meg bator önnön zemeleben es, de keuanfag zerent es köhörgnes zerent ekeppen illyc mondana es mondhatta || iftent afanac monduan mi afanc es touaba illyk 490 ezt es mondani mi keherönket naponkediet aggad nekönc ma 25 Mert: illyc mindön bünös embörnc keuanna hog iftennec fya Legön malaztnac miatta es hog tiztitaffec az oltari zentfegnec miatta: finit per me p Ihus maria Legön en uelem bünöffel es mindön binöfökuel ||

491 *) Vrnak neube kezdetyk zent katerina legenda
 avág elete es mynekelette megh magyarazno'k az
 ew ken a wág Martyromfaghnak zenuedefeth annak
 elette laffok megh mykeppen a datek wryften-
 5 tewl es mykeppen zyletek ez velagra

Vgy oluastatyk ew rola nemynemew yrafba kyth pelbarth
 achyank zedegheteth az ew predycacyoyaban hogy wala Ghereg
 orzagban alexandrianak warofaba egy keraly kynek Coftus vala
 neue es ezy Coftus keral vala yghen kazdag; es nagy dych'efe-
 10 ghes es hatalmas, demaga ewneky nem lezen wala maghzath'a a
 wág gyermeke nág fok ydetel fogua, annak okaerth az baluan
 yfteneknek nágfok aldozatoth tezen vala hogy ewneky maghzatoth
 adnanak, de maga myerth az erdeghek embernek lelketh nem ||
 492 teremtetnek: annak okaerth ez fok aldozat fymyt neky nem haz-
 15 nal vala: ezen kezbe hogy yghen aldozneek halla hog volna Ghe-
 regh orzaghnak egych' tartomanyaba egy nagy monthathtathlan
 es hyres termyzeth tudo: ees efmere mester: es doctor: kynek
 vala neue Alforabius: kyth ez' keral halvan legh ottan leueleket
 yratha: es kyueteketh boch'ata vtanna: ky mykorth el yewt vollna:
 20 es kyt ez kernalnak eleybe bee vettek volna, monda neky ez keral:
 kerdees keppen: de yo doctor: mondmegh ennekym: hogy
 honnan vagyon ennekym ez hogy maghzatom nem lezen: keralne
 azzontel vagyone: a wagy kydyghlen enteleme: ez belcz termy-
 zeth tudo doctor: megh nyzwen mynd az kernalnak termyzeteth:
 25 mynd az keralne azzonnak: merth megh efmeryk ezth az termy-
 zet tudo doctorok: hogy mellyktel legyen: hogy gyermekek nem
 lezen: es hog megh latta volna termyzeteketh: orchyayokath:
 493 kepeketh: felele: es monda || ez belch' doctor: ez kernalnak: Felfe-

*) Negyedik kéz.

ghes keraľ termyzettek mynd keteteknek vgy adnaya, hog ȝyer-
mekteknek kelene lennye es ez nynchen tew teletek de az yſteny
zerzeľbel es belchefeghebel vagyon, Azerth yo keraľ tanachyoth
adoc en teneked; hogy tetes Aldozaťokath; ezth haluan ez keraľ
monda ez doctornak, yay myth mondať the ennekem hogy tegyek
aldozaťokath merth en ymaran nađ fokzer aldozaťokath tettem az
yſteneknek; de maga vgyan azerth megh nem halgattatham No
ezth halwan a nađ belcz doctor, monda az keralnak; yolehet hog
fok yſtenth mondonc es fok yſteneketh vallonk: de maga az oko-
fagh es az embery belchefegh elenkbe vgy agđa: es vgy mutacha: 10
hogy chyak egy yſten vagyon kytel: meny: es feld: es mynden
nemyw teremteth allatok vannak merth ezth vallya meegh az arif-
totiles belches: Merth wgy mond eggynek kenuebe: hogy vala
mely orzagghan fok keraľ es fok feyedelm vagyon hog || nem yo: 494
okat monda es megh byzonita: ez felyewl mondoth meľternek 15
yrafauaľ: Annak okaerth eđ alforabius termyzet tudo doctor:
Tanachot ada az keralnak es monda ew neky monduan: felleghes
keraľ hozattas zepfeghee aranyat nagy beueen: ees chynaltas
A vagy eethtes az aranybol az eđ yſtennek kepeth: ky yſteneknek
yſtenenek mondatyk: es keralyoknak keralyanak es vralkodoknak 20
vranak: yme mykeppen chelekedyk az wriftennek malazthya ez
pogan belchbe: ez egy zyz leannak teremtefere: kyth vr yſtennek
fya maganak valaztottha vala: gyevres yegyeffel; kynel tebet soha
nem oluaffok yrafba: hog kyth megh gyerezeth volna vronk ihus:
hanem chak ez zent katherinat: es ezth hog megh mondotta volna 25
hog az nađ iſtennek kepeth meg chynaltathna: es ennek aldoz-
neek: es hog ha ezt tennee: hog neky maghzatha lenne: ezth hal-
uan az keraľ: megh ewrele ezen: es youa hađa ez tanachot; es
yghen [ma] hamar hyuata nagy || belch eethues meľtereket: es 495
hozata nagy fok aranyat es paranchola: es monda az meľtereknek: 30
hog eethtenenek a nađ yſtennek eđ yghen zeep kepeth; mely yſten
menden yſteneknek yſtene: Az eethues meľterek; ezth halwan;
kezek lenek: A keralnak parancholathyra: es chynalanak formath
az az ađ yſtennek abrazat avađ kypet es monda az keraľ hogy
ighen nag zeep felleghes keralnak kepe lenne: Aranyas barfonba 35
Aranyas coronaba: es hogy kezebe volna keraly yſtap: ez megh
leuen, megh oluaztaak az aranyath: es megh eethtek az yſtennek
kepet: mykoron kedyghlen ky vettek volna: az kohbol es ky

vyuek az formabol: yme: ymaran chodalatos dologh, hath: yme:
 Az Arany barfonos: kernalnak ew keppe: valtozot a vag eethteteth,
 my vronk ihulnak fezyletenek ew kepere: mykeppen figheth az
 magas kerezth fan, yme nag chyodalatos dologh az zyp aranyas
 496 barfonerth: hath mezytelen vronknak fezylete: A zyp || Aranyas
 koronaerth: hath tywys koronanya feyebe, keraly yltaperth: haat
 az vazzeggek vanna kezeybe: yme aytatos lelek mykeppen chele-
 kedyk az vr yften; nem vgyan mykeppen az embery akarath akar-
 naya No ymar ezth lathuan az kerał hog illyen wtalatos kepeth
 10 eettethetenek volna: yghen megh yzonyodek: es oly mynth megh
 yede tele: myerth soha nem latot vala yllen kepeth: a vagy
 yftenth, yghen megh haragodek: es wgy akara hogy mynd eltere-
 tesse: es hogy ysmegh maffer ewffeghmegh, ezth lathuan ez ter-
 myzeth tudo mester, kynek vala neue Alforabius es monda az
 15 kernalnek: femy keppen elneterd: es megh tyłta: az keralth: hog
 elneterne ez kepeth: es monda az kernalnac: Mynek okaerth kelle-
 metes wolth: az nagy iftennek hogy eekeppen legén, legyen wgy, es
 eekeppen megh maragyon: ez' fezelth kep, merth ez az' nag yften-
 nek ew keppe: Oh mendenhato yftennek ew bewelkede malazthya:
 20 yme az nyauolas pogannal; myth teteth vr iftennek malazthya:
 497 vallyon myth tyzen az kerez||th'ennekkel: kyk athyokkat Annyok-
 kath es yozagokath elhaggyak: ky ky mind tekenchen kylen kylen
 zerzetefekre: Annak vtanna: ez pogan leanzora ky megh zyle-
 tende vala kynek megh eleteth a vagy zyletefeth megh Akaryok
 25 magyarazny: No Azerth hogy ez doctor ezth mondotta volna:
 hog az nag yftennek kepe eppen megh maraggon: monda az
 kernalnak: hog bee vetethneye: az templomba es feel tetetneye: az
 teeb yfteneknek kezede: es hogy aldozneek elezteb ew neky: ez
 doctornak mondafara: ee kerał fel vetete ezy fezywleteth: es bee:
 30 wetete az templomba: holoth teb yftenek [van] valanak: hogy bee
 vettek volna; ez fezelth yftennek kepeth es hogy fel tettek volna;
 legottan mynd ech'zer lehullanak az baluan yftenek kynek: nyaka:
 zakada: kynek zarwa: kynek keze: es eekeppen mynd elromlanak
 es porra lenek: Ezt lathuan mynd el chyodalkozanak ees yghen
 498 megh ydenek es ez fezywlethnek tenek || Aldozateth No ymaran
 ez Aldozathnac vtanna kewes yde el muluan keralne azzon kerał
 tel terehbe efeek; No ymaran haggyokel ez keralne azzonth:
 merth am megh atta ew neky az megh fezenth iefus: A myth

keuant ew tele: Azert no o aytatos [keze] kerezthyenek ha ez
 poganoknak: megh halgatta az mendenható wr yften: keremefe-
 keth: myneuel: yn kab; az hyw kerezthyeneknek: Seeth mondom
 azoknak: kyk wr iefuserth: Elhathtak ez welaghy yozaghokat:
 myerth ew maga mondotta Byzon mondom tenektek: hogy kyk⁵
 elhathtatok myndeneketh: zaaz anneth vyztek heletehe, yfme gh v^g
 mondoth: Bizon Bizon mondom tynektek: en edes zolgaló
 leayn: valamyth: kertek: en neuembe en mennyey athyam tewl
 mynd megh ággya tynektek: et et: No ymar hogy az fezywleth-
 nek ew keppeth fel tettek volna es hogy az balwan yftenek le hul-¹⁰
 tanak volna; Hogy ezy || fezywlethnek aldozanak: ym^ö nagy dologh: **499**
 ennek vtanna keuefydeenek elmulual hath yme keralne Azzon
 keralytwel therehbe eseek Ees yde' yartaba zywle yghen nagy
 zeep lean gyermeketh: kynek ew zeepfeghen mynden nepek
 chydalkoznak vala: kyth megh mondwan ez keralnak: hogy¹⁵
 zywleteth volna ew neky: yghen zeep leanya: legottan oda folya-
 mek: es megh lata ewtheth: kyth megh lathuan: ez keraly nagyon
 wygada: ees nag erembe leen: es nagy wygafaghoth tetethe mykep-
 pen ylyk keralyfaghnak mykoron maghzach'a lezen; No ymaran;
 ez wygafaghnak vtanna elene hywata az termyzeth tudo doctorth:²⁰
 es monda ewneky: ez keraly No yo doctor: es termyzethnek tudo
 mester'e: yme megh atta mynekenk yfteneknek yftene a myth
 ewtele kertenk; de kerdlek || teghed hogy mynemy neuel neuezyek **500**
 ewteth: Monda ez [tež] termyzeth tudo belchy: O felleghes:
 keraly; Tudode mynemyew chyoda leen: Akoron Mykoron ez²⁵
 maghzatoth kereed: ees hogy az nagy yfteneknek: kepet feel teed[ed]
 A wagy feel teteted: hogy mynd lehullanak az teeb yften[n]ek: han-
 nen chak az nagy yftennek keppe marada feel: Azerth yo keral
 onnan newezyed az ew neueth [ez newe] Az katherina ghered new:
 dyakol neueztetyk: vniuerfalis deorum ruya magerol magerazta-³⁰
 tyk: kezenfeghes yfteneknek romlafa: es ee keppen newezek:
 ewteth katerynanak: kyth ymaran mykoron feel neuelték[nek]
 volna oly mynth [vo] mykoron volna ymar tyzenharmad ewy:
 leanzo: A mendenható yften az ew malazth'aual wgy zerethe
 hogy: yghen ezes es yo elmeyw leen: wgh hogy; mynd az heth³⁵
 zabad tudományokath az az hogy mynd az heth wetekedefnek ||
 ew kenueyth yghen hamran mynd megh tanola: Arra mondy **501**
 zent Iános, Szent lelek wr yften: holoth Akar ooth nyogozyk: es

vala kyth zenth lelek tanyth: Annak nem fykfeghes ezy welaghy
 mefter: Annak okaerth ezy leanzo oly yghen nagy Belch' leen:
 hog' myne mefter: es myne doctor leen: Awagy vala gheregh
 orzagban: mynd fefewl mula es el halada ewketh, Belchefegeghel: es
 5 tudomanyal: Ennek okaerth; az doctoroktewl neueztetek; Gheregh
 orzaghanak gyengyenek: ennek okaerth ynekly annya zenth ech'-
 haz: virgo sancta katerina Grece gemma vrbe Alexandria Costi
 regis erat filia; mageraztatyk ymaran ez Antyфона: Zyz zenth
 ketherina; gheregheknek gyengye: Alexandryanak warofaba: Cos-
 10 tus keralnak vala leanya Amen

Hala wryftenneke z dychefeghes zenth kather-
 rynanak wyghez tetek eletenek elfe ryze: hogy
 mykeppen adatek ach'anyak es annyanak: az
 502 mendenhato yftentewl: es || Vrnak neuebe kezde-
 15 tyk zenth katheryna az zonnak [na] eletenek ma-
 fod reze hogy mykoron volna ymartyzen harmad
 ewy es hog' megh hala az ew atth'a [es] elley myne-
 mew testamentumoth ha ga ewneky

Az ew athya mykoron megh korolth volna hallar'a: es lath-
 20 naya hogy ew neky az bethekfeghbe megh [kelhe] kelene' halny, hy-
 wata eleue az ew zerete leanyath ketherynath; es monda ewneky:
 zerethe Leanyom testamentomoth thyzek en teneked, v eed yof
 ezedbe zerete leanyom ezy testamentomoth elfew
ezy testamentomom en zerethe Leanyom katheryna; hogy ezth
 25 hagyom en theneked; hogy az nag yftennek ky yfteneknek yftehe,
 az az A megh fezywlth yftennek ew keppeth, azth tyztellyed, es
 azth ymadyad, mynd the tellyes yletedbe az az, megh te elzy, ez
 503 elfe zeretew || leanyon, Masod ymaran zerete
 leanyom testamentomom ymez: hogy soha oly jegyefth,
 30 Awagy oly wrath A vagy kedyghlen oly hazazy tarfoth ne valaz,
 Awag' ne wyg' magadnak; hanemha hogy olyan nemes [me] nem-
 bel legen; mynth yghaz the: es olyan zeep legyen tefthbe mynth
 yghaz te: es hogy olyan kazdak lezen marhawal ees yo zakkal
 kynchel: aranyal: ezyztel: mynd ighaz te, byzyon ha valaky wyzy
 35 ezebe ez nagy testamentom merth megh weghre, ez testamentom:
 megyen az ydwezywte vronkra iefusra: mynth ym megh hallok
 yde ala, ennek toaba yf megth testamentomoth teen
 az ew atth'a ewneky mondwan zerete Leanyom

yf meg h e z t h || h a g y o m t e n e k e d h o g n e m e n y o l y h o z ⁵⁰⁴
 h o g y k y n e l e z e n o l y h a t a l m a s e e s b e l c h y t u d o m a n b a m y n d y g h a z
 t e : e e s o l y a n e z e s e e s e l m e s m y n t h y g h a z t e : e e s e z t y z t e l e t e s
 z y w z m e g h a l a z a m a g a t h e s a t t h y a n a k e z e k e t h m y n d f e e l f o g a d a :
 m e r t h m y n d m e l t o k v a l a n a k : e s e z e k e t h m e g h m o n d u a n e w n e k y : ⁵
 e e s o r z a g h a t n e k y h a g w a n : e s n e k y : a y a n w a n : e n n e k v t a n n a r y w y d
 n a p o n a t t h y a k y m u l e k e z w e l a g h b o l a z a z m e g h h a l a , e s n a g y
 t y f t e f e g g h e l e l t e m e t h e a z e v a t h ' a t h , O h m e l y n a g y k e f e r e w f e g h b e
 m a r a d a e z g y e n g h e f e g e s z y w z : k y m o n t h h a t h y a m e g h : k y k y m y n d
 y t e l h e t y m e g h e n e n m a g a b a : m e r t a n n y a e s y g h e n w e e n v a l a : e s ¹⁰
 m y k e p p e n o l u a f t a t y k ; v g y a n a z o n i r a f b a n k y t p e l b a r t h a t t h a n k
 z e d e g h e t e t h : k e w e e s y d e w e l m u l w a n : m e g h h a l a a z k e r a l n e a z z o -
 n e s : a z a z k a t e r i n a n a k e w a n n y a ; O a y t a t o s l e l e k l a a s || y m a r a n ⁵⁰⁵
 y t h f y a f t h : o h a y t a f t h : e e s f o h a z k o d a f t h : h o l o t h e g y e t t e l e g y z y z
 m e g h m a r a d a : e g y e g h e e z o r z a g b a n : e l h a g g w a n a z e w k e f e r e w f e - ¹⁵
 g h e e t h m e r t h f o k v o l n a h a m y n d m e g h m o n d a n o k K a t h e r y n a e z
 n e m e s z y z : k e z d e o r z a g a b a o r z a g h o l n y e s k e z d e o r z a g h a t n a g
 b e l c h e f e g g h e l B y r n a e s b e k e f e g g h e l t a r t a n y w g h o g m y n d e n e k
 c h y o d a l k o z n a k w a l a r a y t h a d e m a g a n e m c h y o d a : k y t h a z w r y f t e n
 y g a z g h a t h : a n n a k m y n d e n e k b e k e f e g g h e l e s B e w f e g g h e l v a n n a k : ²⁰
 e s e z n e m e s z y z a z e w a n n y a n a k h a l a l a n a k v t a n n a : g y e w t e t e m e l l e w
 n a g y f y e t e t e f e g g h e l h u z o n n e g y n e m e s t y z t a z y z e k e t h : k y k e t h
 m y n d e n k o r o n v e l e v a l l a e e s T y z e n k e e t h w e e n t y z t e l e t e s a z z o n y o -
 k a t h y m e n a g n e m e s t a n o f a g h a z z y z e k n e k h o g z o l g a l y a n a k a z ||
 w e e n a z z o n y o k n a k e e s m e g h n e v t a l y a k e w k e t h : a z e w v e n f e g g h e k - ⁵⁰⁶
 b e n : m e r t y m e p e l d a a z y f e w l e a n o k n a k : e z n e m e s z y z k a t e r y n a :
 m e r t h n e m h e a b a g y e y t e e z w e a z w e e n a z z o n y o k a t h e s a z z y z e k e t h
 e s e z e k n e k k y w e l e k o r o n k y n t h k y z e n t a r t h w a l a z a a z f e g y u e r e f e -
 k e t h e z e k n e k z o l g a y k t e w l k y w e w e n e s k o m o r n o k o k t o l e s e g y e b z o l -
 g a k t o l e s a m y n t h y l l e t y v a l a k e r a f f a g h n a k w d w a r a t h t a r t a n y ³⁰
 e z z e n t z y z n e k m e g h h a l l o t t o k e r e d e t y t h
 z y l e t e f e t h e s m y k e p p e n b y r a o r z a g a t h d e l a f f o k
 m e g h y m a r a n h o g y m y k e p p e n l e e n k e r e z t h ' e n e
 e s m y k e p p e n l e e n v r o n k i e f u f n a k g y e w r e s y e g y e f e
 M e r t h e n n e l t e b e t h n e m o l u a f f o n k h o g y v r o n k ³⁵
 i e f u f n a k g y e w r e s y e g y e f e v o l t h v o l n a h a n n e m
 c h y a k e z z e n t h k a t e r y n a k y t h m e g h h a l l o n k
 y d e A l a : ||

- 507 Atthyanak halalanak vtanna hog az orzagoth byrnaya Terte-
nek hog yeles: okerth keletek ez katerinanak Alexańdrynak
orzagabon az az enen orzagabol ky lepny: A vagy ky meny oly
mynth hatarth yarna, ees mykoron menne az ew nag Sereghewel az
5 erdee kezepeth: wr yftennek szerze: febel elwezthek az yghaz wtath
ees ede toa kezdenek budofny az erdeen: es tewelegyny: teuelegh-
wen es budofwan az erdeen edeltoan: Talalanak ezen kezben egy
ween zenth Jamborth: ky lakozyk wala oth az puztaban es ez wen
zenth yambor az ew cella'a feleth: fel tette wala vronk iefufnak az ew
10 fezywletyth: ezth kedyghlen lathwan ez keralynak leanya kateryna,
ky meegh pogan vala: monda enen magaba: A wag gondola A wag
508 chak ew zywebe ezth monda || A mynth en latom ees ween ees een,
egy yftenth ymadonk: ees eg yftenth tyztelenk: ees egy yftenenk
wagyon Monda zolgaynak ez kateryna: maragyatok meg enen
15 kywel: bee nem hagna menynyek az cellaba, ween [az azzonyokba
ees az leańokba nehańyath be wele mykeppen fokas az yo
elkelchyeknek: ees mykoron bee menth volna ez venne az ew
cellayaba talala ewteth ymadkozwan: ezen efmered meg az yo
zerzetelth hogy ha gyakorta talalod ewteth ymadkozwan az ew
20 cellayaba: es hogy be menth volna ez venne ew cellayaba: kezde
ewteth nag erefen kylenbel kylembel: kerdezny ees bezeddel fogh-
dofny mykeppen yghen meg zokkak nemely nemes leanyok ezth
tenny confessoroknak No ymaran mykoron tele tudakozneek: hogy
509 mynemyew yftenth tyztelnee: ees || ymadna ezth haluan ez zenth
25 ween yambor [az yften] monda o neky az yftenth ymadom ees azth ky
menynyeth feldeth ees mydeneketh teremteth, ez ween puztaba la-
kozando ymbor: kezde ez zyz predicalany es zolny: hogy mykeppen
teremtette wr yften ez welagoth es az ew benneualokath: ees egyebek
kezeth: Adamoth ees ewath hogy teremtette volna: ees paradychomba
30 ewketh bee helhezette volna parancholwan ewnekyk: hogy ne en-
nenek az meg tylloth gyemelczbe: toabba monda rywydeden hogy
megh zekteek volna az parancholatot kyt wr yften hagoth vala o
nekyk ees ennek vtanna nagy lokat zola ewneky, hogy mykeppen
yftennek embere keleth lenny ees embery nemzeteth meg val-
35 tany ees hog egyeb kyppen my nem ydwezyvnhethnenk hannemha
510 az yften embere lenne || ees myerettenk nagy kynth zenuedne
ees wgy valtańa meg embery nemzeteth: ezeket hogy halla ez
kateryna: fymyth nem gondola mynd ezekkel mykeppen pogaan:

hannem chyak megh mewete mynd ezeketh kyket monda ez ween ewneky, ezth lathwan az ween hogy megh meurette volna, ez veennek wr yften yhle az ew zywebe hogy ewes kerdezkednek ewtele vala-myth, Monda ezy ween katerynanak, myre hog ylyen nagy lea-waluan nem mentel hazafaghra ees hog teneked nynchen vrad A⁵ wagy yegyeffed, ezth haluan a katerina megh monda ez wennek, hogy myth hagioth volna ewneky az ew attha halalanak ydeyn es mynemy testamentomoth teth volna ewneky halalanak ydeyn kyth mynd megh || [megh] bezele ez wennek mynd ygherel yghere⁵¹¹ mykeppen megh halothtok ydefel, holoth teth attha testamento-¹⁰ moth, Monda ez vennek ennekokaerth ha megh Akarod tudny en nem mentem fyntyhez merth en nem talaltam olyan zypeth mynth en magam, fym nemezth fym belcheth fym marhawal kaz-dagoth es fymynemyew hafonlatoffagghal en hozyam kypest Ezth haluan ez ween, monda ez katerinanak Myth hanyod veted es myth¹⁵ kewelkelde ez velagyakrol, nem hallottale egy nagy felleghes kera-la[n]th, kynek vagon egy fya ky mynden keraloknak keralya es mynden vraknak vra es myndeneknek felette vagyon, ez keralnak ew fya oly yghen nag zeep hogy yme latod az napoth || megh⁵¹² mutata neky A napoth mondwan, ee napat es az hod es myndenek²⁰ velagoth mya: chyodalkoznak az ew seepfehen, es ez keralnak ew fya oly yghen nag belch hog myndeneketh twd mynd el multa-kath: ez nagy choda mynd yelen valokath es yewendeketh kynek az ew kazdaghfaghy soha megh nem fogyathkoznak: monda toab ezy puztaban lakozando katerinanak ez keralnak fya kedyghlen²⁵ nem akar egyeb yegyefth maganak venny: a vagy valasztany hannem chyak ky myndaha tyztafaghoth akar tartany es hog myndenkoron tyztafaghban ew yegyefe megh maragyon: es ez keralnak ew fyanak anya nemes zepletelen tyzta zyz: ennek az ew atthya soha azzyonyalatoth nem efmerth: ezeket hogy halla A kate-³⁰ rina: megh gheryede belel zywebe es megh gyewyta ewteth zenth lelek wr yften ew zent || malazthyanak myatta: kezde ez katerina⁵¹³ nagy buzgofagofon ez nag zent zeretettel kerdezny ez ween zent Jamborth, hogy ky volna ez keral fyw kyth oneki dycherne ees holoth lakoznek, es mykeppen ywthhatna a wag mehethne ewneky ef-³⁵ meretyre ees terdre le effwen kezde az wenth kerny: mondwan ez yghekkel Oh en tyztelende athyam ees zeretetes wram, mondmegh ennekem hogy ky lygen ez keral fyw es holoth lakozyk, es

mykeppen meheffek en az ew efmerethyre: ees yf meg h kezdee az
 venth kerny nagy alazatoffaggal mondwan: Oh en zeretetes
 Achyam es tyzthelende wram, kerlek teghedet hogy meg h mutaffad
 ennekem, Azy kerafnak ew fyath kyth ennekem dycherel, merth
 5 hyzem hogy the lattad ewteth es efmered Annak okaerth dychered
 ennekem ewteth kynek felele ez ween zent yambor es monda ez
 katerinanak, yol leheh hog tudom es efmerem ewteth kyth teneked
 514 en dychertem, de maga en || teneked ewteth meg h nem mutatom es
 meg h nem mondom, hannem chyak Adom teneked az ew annya-
 10 nak kepeth: ees vala ewneky egy tablachkaya, kyn vala meg h yrwan
 azzononk marianak ew keppe es az edeffeghes yefuffe: es monda az
 wen ez zyz katerinanak, yme ez kyl tablan yrwan adom teneked az
 ew zyz Annyanak kepeth, ees az ew edes fyanak mely tablat h ker-
 lek o katerina yghen meg h oltalmazyad es zereztettel meg h eryz-
 15 yed ees yme el ywuende eyel aytatoffaghra zerezyed magadath ees
 ez kep eleeth therdre le efwen ymaggyad ez zyzeth: ees kerlyed
 ewteth nagy Aytatofon hogy meg h mutaffa teneked az ew edes
 fyath, mert ez zyww yghen kegyelmes ees yghen yrgalmas: es ez
 kegyes zyz thuggad byzzonyal hogy meg h halgath teghed: merth
 20 az zyzeketh ygheen felette zerety: No azerth neky adwan ez tablat h
 kyn vala yrwan azzonk zyz marianak, es az ew edes fyanak yefuf-
 515 nak || kepe: es ez zent ween meg h mutata neky az wtath Howa kel
 vala ewneky mennye: ezen kezben yewenek egy faluba bee: holoth
 lezalanak: efthue kedgyghlen leuen az hazbol melyben vala kathe-
 25 rina mynd kykyld e zolgayth: ees az leanyokath es az wen azzonyo-
 kath chyak ewmaga marada az hazban: es eleybe veve az tablat h
 kyth az ween neky adot wala: kyn vala yrwan zyz marianak ewkepe:
 es elette leterdelpeluen: kezde nagon ohaytany: fohazkodny: es
 fyrra: es fyrafaban ezth mongya wala kerlek teghedeth: en edes
 30 azzonyom hog meg h mutaffad ennekem az the: edes fyadath
 kyth ennekem az ven dychere hogy yghen zeep: hog latafham
 meg h en az ewzeepfegheth: mykoron mynd eethzaka eekeppen
 kenyereghne es mynd ezth kerneye: meg h: nem tuddya vala zyz
 516 maria||nak neueth sem az iefusnak: mykoron mynd eethzaka
 35 eekeppen kenyergheth volna: el hanyal fele el-farada: es meg h
 zenek az fyraftewl ees el zenderedek Awag el nywgouek es oly
 mynth almaba ez latafth lata: hogy ha volna egy nagy zeep wyra-
 gos mezebe ees yme nagy tauol lata el yewen egy nagy nemes ky-

valth keppen tyzta zyzeth: ky tarth vala az ew eleben nagy
 zeep monthhatathlan gyermeketh ygaz olyan kepyeth, mynemyw
 vala yrwan az kys tablan kyth adoth vala az ween ewneky Az ky
 eleth el faradoth vala ymadkozwan, hogy eekeppen az zyz katheri-
 nahez el kezelgheteth volna: katerina kedyghlen ez latafth lathwan
 ygen kewayña vala hogy ez gyermeknek az ew zeep ees dyzees:
 orchyalyath megh latath lathnya: ky ez zyznek elebe vala: || de ez 517
 zeep es dyzes gyermek mykoran ewteth latta volna el fordyta
 az ew orchyayath ewtele ees lymy keppen ewteth nemakara lathny
 Seeth chyak reaya sem akara tekenty de hattal fordola ewhozzya 10
 ezth lathwan az ew zent Annya monda az ew zeep fyanak ky vala
 az ew eleben: latode en edes zerete fyam iefus: mely yghen nağ
 kywanfaghal es mely nağ zeretettel ez zyz leañ katerina kywan
 teghedeth megh lathny kerlek zerethe fyam iefus: tekenchy reaya:
 felele az aldoth yefus az ew edeffeghes annyanak es ezt monda ew 15
 neky, en zerete edes anyam: te yol tudod hogy az my zolgaloleaynk-
 nakes zeep leany vannak ennel: ees mykeppen lathattom es ezth:
 ladde mely yghen rwth es zernew laam chyak orchyayath lym
 mofdotta megh, ees ladde mely nagy fok zeep le vagon az ew
 orchayan || ees ez' latafth hogy latta volna katerina legh ottan elene- 518
 zek elele Hertelen fel ebreduen nagy lyeteteffegghel elerede az
 zalaşrol [nağ lyeteteffegghel] az weenhez ees mynd megh monda
 ez latafth ewneky: A mykeppen tertenth vala az eyiel ees hogy
 latta volna ez latafth: hogy ottan elenezeth volna ew elele: ezen-
 kezbe mygh oda ywta ez kateryna az weenhez': ez veennek kedygh- 25
 len wryftennek angela yelenek es monda ez' wennek, hogy ez kate-
 rynath ky hozzyaya yewende vala ewteth megh tanytaña az
 kerezthnyen hythre ees megh kereztelneye: ezt megh mondwan
 vrnak angela ez ween eleel elenezeek: ees ez katerina ezenkezben
 leghottan oda ywta ees ez latafth kyth latoth vala ez katheryna 30
 ez wennek mynd az modon megh monda, A' || mykeppen latta 519
 vala az latafban, hogy zeep effew gyermek chyak reaya nem
 Akarth tekentheny es ewteth ynghen sem akartha lathnya: ezy ween
 ezth halwan monda ez katerynanak hogy ha the hyendeş yftennek
 fyaba ees ha megh kerezthelkedendel megh lathod az keralynak 35
 ew fyath, ees az ew zenth annyath, ezth halwan ez zyz katheryna
 ezth monda ez zenth yambornak en hyzem Az yftennek ew zenth
 fyath Az aldoth yefus Criftulth ees wala myre enghemeth thanyt-

haz en tyzhtelende athyam mynd megh fogadom, oh myndenhato
 yften yme az felleghes keralne leanyanak ew zentfeghes alaza-
 tossagha, ees zent zyz hogy megh alaza ew magath ez zenth ween
 puztaba lakozando leghottan megh kereztele ewtheth ees nagy
 520 zerettel megh tanyta ewteth az kerezthyen || hythre ees monda
 ewneky hogy yfmegh az zalasra menne holy Annak elette ymad-
 kozoth vala ees azon kyppen ymadkozneek az keppnek elette,
 mykeppen annak elette valo eyiely. ez zyz lean, hogy az ween
 ezth ewneky mondott: volna leghottan kyz leen ez mondafra
 10 ees feel fogada ees feel fogadwan hogy megh tenne ez dol-
 goth, No ymaran ez zent achyatewl bwlchyoth wywen yfmegh
 tere az ew zalasara yfmegh wgyan teen mynth annak elette valo
 eyiel ees mykoron ymaran az ymadlagh kezeth eel zenderedeth
 volna ees almaban almadozneek, almaba yllyen almoth lata, mynth
 15 annak elette kyth latoth vala hogy haath naggyal zeep wyragof ||
 521 mezeben wolna hog nem mynth annak elette kyth latot wala, mygh
 megh neem kerekzedeth wolna ees yme nag chodalatos dologhoth
 haath yme dychefeghef zyz maria azon ew fyawal egyetembe ees
 monthathlathlan zenth angeloknak. ees zenth zyzeknek nagy
 20 dych'efeghewel ees feneflegghel yfmegh neky yelenek, ees monda
 az' dychefeghes zyz maria az ew dragalatos zenth fyanak, az
 aldoth yefus Chrystufnak, een zerethe zenth fyam aldoth yefus
 Chrystus latode, mykeppen ez' katherina enghed ees tharth'a az
 thee parancholatydath ees yfmegh azzonyonk zyz maria az ew
 25 edes fyanak yefusnak monda kerlek theghedeth een zerete fyam
 522 yefus hogy veged ez katernath || magadnak yegyeffewl ees legh
 ottan az aldoth yefus felele az ew zenth Annyanak es monda ew
 neky, Si placet tibi mater mi accipiam, een tyzteletes ees edel-
 feghes Anyam, hog ha ez' teneked kedwes ees kelemetes, meg
 30 tyzem ees ez' katernat yegyeffewl wyzem magamnak, ezth haluan
 azzonyonk zyz maria az' zenth fyatewl legottan zyz maria az ew
 fyanak az aldof yefusnak az ew vyiabof ky wyue az gyewreth ees
 foga az katerinanak az' ew yob. kezeeth, es my ywduezyte vronk
 xpuffal ez' katernanak az ew vyiaba tetethe a gyewreth es
 35 myhelth vronk yefus maganak yezzothe volna ez katernanak,
 legottan vronk yefus az ew zent Annyanak az zenth elebel A wag
 kebelebel az feldre lezala es magath mutata es yelente ez kateri-
 523 nanak || Az-thywis koronaba Mykeppen ewteth megh koronasztak

wala az lydok ees megh mutata ewneky az ew őth mel'febeyth es
 ennek vtanna az ew dragalatos nemes zenth wereth ees egyeb [ch]
 kyhat ees monda vronk yesus ez katerynanak, oh en zerete leañom
 katerina yme yol latod mynemyv nağ kenth en zenuettem embery
 nemzetherth es te eretted pogan valuan, No ymaran annak okaerth, 5
 ha akarz en vtannam yewnyed hath kywes enghemeth ees vygyed
 az' erekewl walo koronath, ezth mondvan vronk yesus ottan
 buchoth ween az katerinatewl, es az nağ angely yneklefben feel
 myne meñorzagba, oh ymaran aytatos lelek gondolhatod myne-
 myw nağ kefereseğhbe maradoth legen ez gyenghefeğhes zyww 10
 az ew yegyefethewl, no bator || ne volth volna vronk yesus ez 524
 yegyeb bator volth uolna chak ez zeles velaghnak ew keralyanak ew
 fya, meghe nağ monthatathlan [kerefe] kefereseğghel valth volna
 ew tele Tunc katerina euigilans hatyme ezenkezben, hogy ez' latafba
 el reyteth volna. feel ferkene A vağ feel ebdere ez' latafbol ees 15
 hogy feel ferkenth volna, ew magat megh tekente ees lata, haath
 yme eggyk kezenek vyiba vagy on egy yghen zyp gyew, ez
 gyewreth hog megh lata, bee tellefedek az zenth lelek wryften
 malazthyawall, ees kezde wryftenth dycherny ees nağ halaadafo-
 kath Adny, Ennek vtanna haza terwen, kezde az ew zolgayt es az ő 20
 zolgalo leanyth az' kerezthyen || hythre tanytany ees ennek felette 525
 az ew yo zagaak kyncheth zyghenyeknek oztogathny ees ez
 yrgalmaffaghnak vtanna kezde magath ymadfaghba foglalny ees
 yfteny elmelkedefbe: mykeppen megh tethchyk yde aala az ő
 martyromfagaba.

Cum enim maxencius Imperator, Qui regnare cepit Circa annos domini CCCX: vrnak zyletefenek vtanna mykora ynranak harom zaz tyz eztendben ||

- 526 Dycheſeghes zent katernanak az ew martyromſagarol
5 wygyek ele ez yrafban hog ez dycheſeghes ſcent katerina myn-
den ſcent zyweknek ew ſereghekbe fynefben fynlyk az ew
kewn zenuedeſeben, hogy kedyg ez byzon legen ez megh teth-
chyk az ew mondhatlathlan kewn zenuedeſebel: de maga
mynek elette el kezdeneyek magerazny az ew martyromſaghat
10 Annak elette laffok megh hogy mychoda ez yewghe martyr merth
yghen gyakorta hallyok az myſebe az ymadſaghba ees az predica-
cyoba martir martyr ymar ez' yghe zynten mager zowa valth,
Azerth ez yghe martyr magerzoe A vag dyakzoe reaſeleltetyk
hog ſym megeerzo ſym dyakzo hannem gheregh zo, mert lam
15 megh hallok ydefel hogy Gheregh volth ez dycheſeghes zenth
527 katherina Annak okaerth gheregh zo az || Martyr, Azerth mykora
azth hallod az myſebe A wag ymadſaghba Akar kedyg predicacyo-
ban magerol wgy erchyd hog tano merth mykora ghereghewl
mondatyk martyr Akora dyaky nyewlwen mondatyk Teſtis mage-
20 rol kedygghlen mageraztatyk byzon tanonak, Annak okaerth myn-
den martir tano byzonſagot teth, hog vronk ieſuf xpuſnak az ew
hytew yghen byzon ees yghen ygaz' ees mynd egyeb ſektak ees
tewelghetek mynd balwan ymadafok, mynd ebbel tetchyk ymaran
hog nynchen ez kerezthyen hythnek kywele ydweſſegh ees Annak
25 okaerth a my hytenk byzon es ygaz merth ez' my hytenk mellet
holtanak megh nagyfok zentek patryarkak Apoſtolok Martyromok
528 Confeſſorok hazafok ezwegyek zywek || No azert ne menyenk yghen
mezze A ryghy zentekre kyk vronk yeſuſnak zyweleſenek elette
mynd valottak a my hytenk ket de maga maſtan vygyek ez dyche-
30 ſeghes zent katernyna azzont ele: mykeppen megh bizonyta A my
hytenketh es megh hala melette es mely nag kynt zenuede No

y^{mar} aytatos lelek ky y^{maran} akarcz yf^{tennek} kedwesse lenny,
 hallyad megh kerlek teghedeth ez dychefeghes zenth katernan^{ak}
 ew wytezfeget halhatatoffaghat ees mynd veghyg kefalkodafath
 yg olwaffok az ew legendayaba, hogy y^{maran} megh maradoth-
 volna Az ew athcatewl ees anyatewl mykeppen ydefel megh hallad
 hog orzaghat nagy bekefegghel es nag belchyen byrnaya athanak
 halalanak vtanna

Az' ydeben kedygh len orzaghol vala Maxen : || Cius chyazar ⁵²⁹
 es ez ydebe hog ez vala yrnak vala wronk yefusnak az ew
 zyletesenek vtanna haromzaz tyz eztendebe es y^{maran} oh aytatos ¹⁰
 lelek ha megh Akarod tudnod hogy hayn eztendeye vagy^{on} hogy
 zent katerinat megh ewltek es hog martiromfagot zenuedet rywin-
 deden rea felettetyk hog ezer keeth zaz' es kelench eztendeye
 vagy^{on} hog ewtet megh ewlteek Annak okaerth teryenk az ew
 martyromfaghara Mykoron ez Maxencius chyazar nag yndulatot ¹⁵
 es haborufagot tamaztoth volna ymmekeppen hog mynd az kaz-
 dagokath es mynd az zyghenyeketh Alexandryaba be hywatta
 volna, hog az balwanyoknak aldoznanak, es mely kerezthyenek
 nem Akarnanak az Balwanyoknak aldoznya azokat nag' kylemb
 kylemb kynokkal elethne megh ||

ez yedeben kedyg hog ez tertenek ez dychefeghes zent kate- ²⁰ ⁵³⁰
 rina Costos keralnak ew leanya Tyzen nyolch' eztendes wala, es az
 zabad tudománykba yghen Belch vala, es mykoron az palotaba
 edestoa yarna es yf^{tenrel} gondolkodnek ky maga egyeb hewfagho-
 kath teheth vala mykeppen maftan es zoktanak tenny az nemes ²⁵
 azzonyok es leanyok yelesewl kyk kazdaghok ees magokkal zaba-
 dok, de maga myerth ez zent katerina kazdaghsagghal es kynchye-
 ltellyes vala azerth nem heuolkodyk vala hannem yf^{tenrel} gondol-
 kodyk vala ees yf^{tenbe} ewreskedyk vala, ees hog ez zenghefth halla,
 ees kylembkylemb[lef] lelkeseknek es Baromnak ew rewafokath es az ³⁰
 ynekleknek zengheseketh az az trombeta zoth fypolaft heghedelefth
 dobwerefth ees ez hez hafonlatofth, leghottan || el bochyata egyk ky ³⁵ ⁵³¹
 weteth A vag zolgayath hog megh tudnaya hog my volna ez zendew-
 les es ez hyr mykoron el menth volna az ew zolgaya es megh tutta
 volna hogy my dologh volna ez megh monda ez zenth katernanak
 az ew zolgaya, es hogy megh tutta volna ez sc^{ent} katerina ez dolgot
 legh ottan fel kele vywen A vag valafthwan ew wele nyhany zolga-
 kath es zolgaloleanyokath hogy ky eredeth volna hazabol megh

yezgye magath zenth kerezthnek ew yegyewel mondwan [narab]
 nazarethbely yefus fydoknak keralya lyg' en velem ez wttal ees
 fegheyth enghemeth es hogy ez edesseghes neuel megh erefeyltette
 volna magath. ottan oda mene holotth ez' chyazar az' aldozatoth
 532 tetethy vala es lathwan || othyellyen az fokafagot, hat nag' lok
 kerezthyenek halaltewl valo fyltekbe megh taghagyak az kerezth-
 yen hyteth es fyltekben aldoznak az Balwan yfteneknek ezth
 hogy latta volna ez dychefeghes zenth katerina ezen ew zywenek
 banathyanak myatta megh sephewek es megh keferedek ees az
 10 Chyazarnak eleybe lepeek es elette megh ala es monda. az chya-
 zarnak O chyazar az te wrafaghodnak ew nag' meltofagha feeth
 megh ennek felette az okoffaghnak az ew wta a vag' yaraffa enghe-
 meth wgy ynthnek vala es mutathyak vala hogy een teneked ke-
 zennek es wgy hog' ha az mennyeknek es feldnek teremteyeth es
 15 embery nyenzethnek megh waltoyath [esmer] esmerned es Az yde-
 533 ghen balwan yftenektewl || magadath el wonnal es aluan az ech' haz-
 nak aytaya elewth kylemb kylemb ygaz bezedeknek myatta pelda-
 zerenyth hafonlatoffagh zerenyth es lelky ertelmzerenyth yghen
 zeppen es bawlehyen Sokat vetekedek az chazarra, ennek vtanna
 20 kews bezedre teruen monda ez zent katerina A chazarnak ezeket
 teneked wg' mondottam mynth bewlehnnek myre azerth Chazar hog'
 mastan heyaba yde gyewtettet az Sokafaghoth ez Baluanyoknak
 heythfaghath ymadny Toab monda ez zent katerina nyauolas
 Chyazar Chyodalkodol ez templomon kyth meftereknek ew kezek
 25 chynalth, Chyodalkodol ez draga eltezeten kyk wgyan lez[e]nek
 mynth az por az zeel ewleth de yo chazar chodalkozyal Inkab az
 534 mennyen es felden, Tengheren || es mynd Azokon kyk benne
 vannak Toabba chyodallyad az eghnek ew zepfeghet napot holdat
 es az chyllagokath, es yo chyazar chodallyad az ew zolgalach'okat
 30 mykeppen ez velaghnak kezdetytewl foghwa mynd veghezetyg
 eyel es nappal futhnak nap efethre es megh ternek nap tamadatra
 es Soha megh nem faradnak No yo Chazar, mykoron mynd ezeket
 ezedbe vezed, kergyed es tanold megh, hog' ky legyen mynd ezeknel
 hatalmalb, es ha azth az ew ayandokanak myatta megh ertended
 35 es ha ew hozya hafonlatofth nem lelhech tahath ewtet ymadyad,
 ewteth dychewchyed merth tuddyad Ch'azar hog' ew az yfteneknek
 yftene es vralkodoknak wra es ennek vtanna nag' Sokath zola neky
 vronk iesufrol. hog' embere leth myerethewn es hog' meg testefelth

volna es hogy fyw yften||nek testefeleserel es zyleteferewi Belchyen 535
 Sokat vetekedeth volna Az Chazar el chodalkozwan nem felelhete
 ewneky Annak vtanna ew magahoz terwen monda ez zent kateri-
 nanak, haggýel maffh had vyghezyekel az yfteneknek aldozatyth
 es ennek vtanna neked feleleteketh Adonk paranchola zolgaynak 5
 hog be venneek ewteth az palotaba, es hog nag zerelmel megh eryz-
 nyeek, yghen nagyon el chodalkozwan az ew nag Belchyefeghet es
 testenek zepfegheth es hogy el wyghezte volna az aldozatot yewe
 az palotaba holoth vala zent katerina es monda neky A ch'azar yo
 leañ hallok te ekes bezedydeth es ch'odalkozank az te belchese- 10
 gheden de myerth az yfteneknek aldozachaban valank foghlalato-
 fok Azerth tellyefegghel megh nem ertethewk az te Bezedydeth
 Maftan kedygh mynd eleytewl fogva Akaryok megh tudny a' te ||
 nemzetfeghedet, ezeket hialwan felele zent katerina azzon es monda 536
 megh wagyon yrwan Tenen magad se dycheryed, se olchyarlyad 15
 magadath merth ezth a heytok tyzyk, kyket az hew dychefegh Boly-
 gat Awag Banth de maga en megh vallom az en nemzetfeghe-
 meth nem magam hanyafanak okaerth, hannem alazatoffagnak
 zerelmeerth, en vagyok katerina Coftos keralnak egyethlen egy le-
 aña ky yol leheth hogy Barlonba neukettem es zabad tudoma- 20
 nyokba Belchen taneytattam, de maga mynd ezeketh en megh
 vtaam es az wr xpus ihushoz folyamtam Az Istenek kedegh kyketh
 te ymacz sem teghed sem egyebeket nem feghelhetnek Oh Azerth
 Bodoghtalan Chyazar, es mynd Bodoghtalanok Azok es nyawalya-
 fok kyk ez fele balwanyokath ymadyak: oka ymez chazar Merth ha 25
 fywkfeghbe hywyak ewketh yelen nem vannak haborufaghba nem
 feghelhetnek; wezedel||mekbe nem oltalmaznak Monda A chazar, 537
 ha wgy wagyon mykeppen te mondod hath mynd ez welagh te-
 welegh es chyak tenen magad mondaz ygazath, maga mynden
 nemew bezed keeth A vag harom tano zayaban erewfeytethyk No 30
 Azerth ha te megh Angyal volnal es, es ha mennyey erew, meghees
 fynkynek nem kellene teneked hynny Nagyal ynkab holoth egy
 gyarlo leanzo wagy, Monda zent katerina, kerlek teghedet o chazar
 hogy ne haggýad magadat az harraghnak megh gyevezny a vag
 meg Byrny merth belch embernek ew zywebe nemkel haragofnak 35
 lenny merth ygy mond wers terleytew mester, Te ha okoffaggal
 byrod magadat hath keral wag ha testekkel hath zolga vagy Monda
 A chyazar, A mykeppen latom deghletes chyalardfagnak myata

megh Akarcz mynket ketelezny mykoron az reghy Belchyekek ew
 538 peldaya zerent akarod te bezededeth || hozya nyoytany lathwan az
 chazar hogy az ew belchefegehenek *nem* alhathna ellene, paranchola
 tythkon leueleknek myatta hog AlexAndryaba Valamene belch
 5 volna fyetetefth oda yewnenék Nagy Ayandokoth veendewk, hogy
 ha egy bezed terleyte zywwet megh gyewzhethnenek, no Azerth
 hozattatanak kylemb kylemb Tartomanyokbol ewthwen Belchyekek
 kyk mynden halando lelkefeket az az embereket ez welaghy
 Belchefegehkekbe felewI mulnak volna kerdezkednek vala ez docto-
 10 rok, hogy myerth hozattatanak volna enne mezze feldrewl es ez
 Chyazar ygyen felele nekyek vagyon mynalonk nemynemy lean
 ky az ew mondhattathlan elmeyewel es Belchefegehewel mynden
 tudos nepeketh megh gyalaz es vgy mond hogy az my yftenynk
 mynd erdeghek kyth ha megh gyewzhetendetek nagy tyzteffegghel
 539 mentek haza egyyk || ew kewzelek fel fwalkodwan keppen ezth
 monda: Oh Chyazarnak ew nagy tanachya hogy egy le'annak ew
 vetekedefere ez velaghnak az ew Belcheyth yllyen mezze feldrewl
 Beehyuaffa: holoth mynekewnk chyak egy Taneythwanyonkes
 yghen kynnyen megh gyalazhatta volna Monda az Chyazar: megh
 20 tehetttem volna enes hogy kezereytettem volna erewel ewteth az
 yftenneknek aldoznya de maga en ygy ytelem yobnak lenny hog
 ty vetelkedeftheknek myatta gyalaztassek megh Mondanak az
 Belchyekek: No hozattassek elew az kontos es gonoz kewel leyan
 hogy az ew vak merefegehenek myatta megh gyewzthwen megh
 25 esmerye hogy megh ew Soha Belcheketh *nem* latot volth: De
 mykoron ez dychefeghes zyww zent katherina megh tutta volna
 az wetekedefth kyth teendew vala myndeneftewl fogwa mendenhato
 wryftennek ayanla magath ees yme legh ottan vrnak angyal oth
 540 allapek: || megh wygaztala ewteth es Batorytwan ynthe ewteth
 30 hogy alhatatos lenne, mondwan ewneky hog *nem* ch'akh megh *nem*
 gyewztethneek ewtewlek hannem Annak felette ewketh megh for-
 deythwan mynd az Martyromfaghnak palmayara kyewldenege *hogy*
 Azerth elew hozattattoth volna az nagy Belch'eth doctorok eleybe,
 Monda Ch'azarnak ez dych'efeghes zyww zent katherina Chya
 35 zar no mynemew ytellettel allach' ewthwen Belcheketh en leyan
 ellen ygherwen ewnekyk az gyezedelmerth nagy Sok anyadokoth,
 enghem kedegh kyzereytes wyfalkodny mynden ywtalmnak remen-
 seghe nekel-No demaga azerth kez vagyok reaya es legen az en

ywtalmam en wram aldoth ihus xpus, ky az ewerette kyfalkodoknak remenseghe es Coronaya hogy kedegh ez Belchek hallak yefusnak neweth es mondanayak ezth lehethethlen dologhnak lenny hogy yften embere legyen es hogy || kynt zenweggyen Monda zent katerina 541
 ezth megh az pogan Belchek es megh mondottak, mert platoes ygy-
 zolth, egy kereghdyd es megh rywydewlt yftenrewl, Sibilla kedegh
 wég mond Bodog az yften ky fyg az magas faan Mykoron az zywz
 nagy Belchyen vetekedneyek ees ewketh nylwan valo okoffagokkal
 megh gyalaznaya, az nagy Belchek el chyodalkozanak nem tudwan
 myth zolny ollyanak lenek mynt nemak A chazar ezth kedeghlen 10
 lathwan nagy haragoffaghnak tywzewel Betelek es kezde ewket
 feddeny hogy egy leyantewl yllyen rwton megh gyeztettenek volna
 Monda egy az mesterek kezewl Twggád Chazar hogy ez koryg fenky
 my elewkbe nem allapatot, ky legottan megh nem gyewztetteteth
 volna, de ez leyan kybe yftennek ew lelkew zol oly yghen nagyon 15
 el chyodalkoztath mynket, hogy ew ellene A wagy semmyth nem ||
 tudonk felelny A wagy valamyt mondany Azerth Chazar ym alha- 542
 tatofon vallyok hogy ha Byzomb Bezedet Awagy esmereteth nem
 theez az yftenekrewl kyketh ez koryg hyttenk es zolgaltonk yme
 mynd xps Ihushoz terewnk kyt ez zywz leyan wal es hyzen ezt 20
 halwan az Chazar es az kegyetlen feyedelm: nagyon megh gya-
 ponek es fyetetefen paranch'ola hogy rakatathnanak nağ tyzeth az
 pyachon es hoğ mynd az tyzbe: be hannayak ewketh es hoğ megh
 yghetteyek Az waros kezepeth De ez Bodogh zyz zenth katerina
 ewketh nagyon Batorych'a vala, es alhatatoffa tewe az Martyrom- 25
 faghra es ez doctorok mykoron kedegh felnenek hogy az kerezth-
 fegh nekewl ky mullanak. Felele ez Bodogh zywz nekyk es monda ne
 fellyetek yo doctorok hannem lygyetek Batorok merth az ty were-
 tek hullafa lezen nektek || mynd kerethfegh mynd Corona, ennek 543
 vtanna megh erewfeytek magokath es zenth kerezthnek yegyewel 30
 megh yezeek magokath es az tyzbe vettethwen wgy adak megh wrnak
 az ew lelkekewth hogy nem bantatek megh vala mykeppen az
 thywztewl sem hayok zala sem ruhayok ezth lathwan az kerezthye-
 nek nagyon dycherek az wriftenth az, ew zywzebe es ew zenthyebe
 ky ekyppen megh oltalmazya azokat kyk ewbenne Byznak es 35
 ennek vtanna az kerezthyenek wyuek az doctorokat es nağ tiz-
 tesszegghwel el temetek ewketh es hogy eltemettek volna ewketh
 eleybe hozata ez kegyethlen feyedelm zent katherinath, ees

ekeppen kezde hyzelkedny es zolny ez zywznek mondwan Oh nemes es gyenyerewfeghes zywz kerlek teghedeth hogy kenyerewl
544 az te || Ifywlagodon es keralne Azzon wtan az en palotamba mafodnak hywattatol es az the kepedet kyt Az waras kewzepet fel
5 faraghtathok wgyan ymattatom mynth Istent, ezth halwan ez dychefeghes zywz monda az Chazarnak, zennyel megh es zeghyewnelel meg ollyankath zolny kyketh zeplew megh chyak gondolny es merth en magamath attam aldor Iesus xpusnak yegyefewl, ew az en dychefeghem, ew en zereteem, ew en edeffeghem, es zerelmem, az
10 ew zerelmetewl enghemeth sem hyzelkedefek sem kynok megh nem vonhathnak ezth halwan Az Chazar legottan meg telek haraggal es paranchola hogy ewtet mezeytelen was oftorokkal yghen werne-
yek, es Az temlechbe kyzenketh napyg kynzanayak [he]ehwel es zomehfaggal ezenkezbe tertenek az Chyazarnak nemynemewyeles
545 dologberth az Orzaghbol ky mene es az keralne || Azzon katerina-
hoz valo nagy zerelmebel az wytezeknek feyedelmewel Porfyriusfal eefelyn az temlechbe bee mene es lata az temlecheth mondhattatlan wylagoffaghawal fenleny es zenth angyalokat kendewzwen az zywz zent katerinanak ew sebeyth, es hogy hozyaya [Benon] bemene
20 ez keralne azzon es hogy vele Bezelet es nyayaskodoth wolna kewes Bezednek vtanna, el kezdwen azert zent katerina az nennyei vygafagokath predycalla ewneky nagy edeffegheffen nagy sokayg es ewteth az hythre tereythwen Awagy fordeythwan megh mond neky hogy ewes Martyromfagnak Coronayath wewende wolna ezenkeppen
25 mynd ee felyg nyoytak Bezedeketh hog mynd ezeketh hallotta wolna porfyrius ky vala az Chazarnak fyw tythkosa el kethzaz wytezeknek elettek yaroya Legottan az zywznek ew labahoz efek es kethzaz wytezzel az hytewt fel wewe es onnan el menenek, Myerth
546 kedeg az feyedelm || parancholta vala ewteth tyzenketh napyg etel-
30 nelkewl lenny ez napokba kedeg wronk Iesus xpus feyer galambnak myatta mennyew etekkal eltete ewteth ennek vtanna Idwezeytenk iesus xps Angyaloknak es zywzeknek sokafaghawal neky megh ylenek, mondwan neky. esmeryed megh yo leaynyom katerina az te teremtedeth es ywdwezeytedeth kynek ew neweyerth ewres es
35 nag kemen wyaskodafokath fel wel no Azerth en zeretew Leyanyom katerina alhatatos legy merth en veled wagyok es ezenkezbe Az Chazar hazayewe es ez zywz zent katherinath eleybe hozata, es lata ewtet haath naggal fenelb es zeebb hog nem mynd annak elette, kyth

ew wǵ wel vala hōgy enne eehfeġhnek es zomehfaġhnak myatta
yghen Megh [gyerette] gyewttretteteth volna Alyta kedeghlen hōgy
valaky ewtet tythkon elette volna es nagyōn megh haraghwek es
yghen kezde gyewtreny Awagy gyetrethny az temlec **||** ewrzeketh **547**
ezth lathwan ez zyww zenth katerina monda az Chazarnak nyawalyas
Chazar ne alyhad azfth hōgy en embertewle eidelth vettem volna
nem wettem hanem az Aldoeth iesus xps enghem Angyalanak myatta
elteteth Monda ez Chazar ez f zywnek, kerlek theghedeth yo kate-
rina hōgy az myre en ynthlek teghedeth hōg wegdy yol ezedbe es
zeghezyed [ve] zywedbe es ne akar mynekewn kethfeġhes Bezed- **10**
keth felelly azerth nem akaronk teghed wgy byrny mynth zolgalo
leyanth hannem mykeppen hatalmas keralne azzon ky zepfeġhe-
nek myatta valasztatōth en orzagomba wralkodol, Monda az zyww
kerlek teghed yo Chazar hōgy wedtees yol ezedbe es terwenbely
vetekedel zerent ygaz Itelethnek myatta el weghezwen mongyad **15**
megh ennekem kyth kellyen **||** Inkab valasztanom A hatalmafth **e 548**
ewrekewlth es dycheġeghefth valote es yghen zepeth A wagy kedeg-
len yo C'azar erwtelenth [vallya] valazyame a wāg a halandoth
nemtelenth e A wagy az rwtath a wagy ektelenth mynth ygaz te
Chazar, ezth halwan a Chazar yghen megh haragwek ezen, es **20**
monda yme kewthe kewzeywl eggyet walazá Awagy Aldozyal az
yfteneknek hōgy ell A wagy [kyemb] kelemb kyewlemb kynokat wēg
feel hōgy elwez', monda ez dycheġeghes zyww zent katherina Az Cha-
zarnak No Chazar valamy nemew gyewtrelnmeketh Gondolbach ygaz
ollyanokat hozas ele es kerlek teghedeth hōgy el ne halogaffad **25**
merth en teftemmel es weremmel en edeffeghes yftenemnek az
aldōth yesus xpufnak akarok aldozny mykeppen ew aldozeek enen
magawal enerethem achya wryfthennek, merth ew az en yftenem, **||**
zeretewm ewrzewm es egyethlen egg yegyefem, ezth halwan az **549**
Chazar annal ynkab elkeferedek ezth lathvan nemynemew tyzth- **30**
tartoya eleybe yarola ez megh zelhewth feyedelmnnek es ymere
tanachōza hōgy harmad napyg neegy kereket chynalnanak, es
mynd kewrnyel be fyzneyek eles Borthwakkal es waf zeghekkel,
hōgy az zywwzeth yllyen rewtttenetes kynnak myatta zagathnayak
el, es az egyeb kerezthyeneketh ez yllyen kegyethlen halalnak **35**
peldayawal megh rewttteneyek No azerth meg zerzeek wgy hōgy
az keeth kerek egyetembe fel forogvan metelneyek, az kethtey
kedegh efmegh wyzzon, ala foroghwan zaggathnayak az ew zent

testeth Ezth lathwan ez Bodogh zyww zent katerina Legh ottan
 wrhoz folyamek es ymadfagoth ten, hogy az ew neueneke dychere-
 tyre es az kewrnyewl allo nepnek megh fordulafara az kynnak ew
 550 Algyoyath || el ternenye, es yme legh ottan vrnak angyala nagyher-
 5 telenfegghel elthere az negh kereketh es yme nagy chyodalatos
 dologh ez zywnnek ymadfaghanak myatta ez negh kereketh wryf-
 tennek angyala mynd elthere, es az folthyawal negh' ezer poganth
 elew megh ez chyodath hogy lata az keralne azzon az palotabol ky
 felyewl nyzy vala ee dolgoth A wagy ez choldath ky mynd Akoryg
 10 az kerezthyenfeggheth el tythkolta vala legh ottan ala zala az palo-
 tabol es az Chyazarnak eleybe mene es az Chazarth ez fele
 kegyethlenfegherewl nagy kemenyen megh fedde es megh rongala,
 ezth halwan az Chazar yghen megh haraghwek es monda az
 keralne azzonnak hogy yghen hamar Aldozneek az yfteneknek
 15 ez Chyazarne kedeghlen nem akara aldozny az Balwanyokuak es
 551 monda nagy felzowal || Aldozom en az aldoth Iesus xpsnak kyth
 az katerina predycal es hyrdeth ezth lathwan az Chyazar hogy az
 ew feleseghe alhatatos volna az kerezthyen hythbe es hogy nem
 Akarna aldozny paranchola zolgaynak hogy ew neky emleyeth
 20 mellyebel ky vonnayak es el zaggathnayak es ennek wtanna nya-
 kath el vagnayak. ky mykoron az Martyromfaghra wytethneek
 terdre le efwen zent katerinanak elette es kere ewtet hogy erette
 yftent ymadna zenth kateryna felele ewneky es monda, Ne' felly
 yftentewl zeretteth kyralne azzon merth ez maynapon ez elmu-
 25 lando orzagherth addattatyk teneked walth fagh zerenth ewrek
 orzag, es ez hythwan halando yegyferth halhathathlanth nyerz
 es ezth halwan az keralne azzon alhatatos len es az kyn ||
 552 zokath onzollya es kery vala hog ne kellelneyek az Chyazarnak
 parancholattyat, Az kyzok kedegh ewteth Az waras kywewl wywek
 30 es az ew emleyeth was vazzewel Awagy gherebennel zaggathwan es
 kyuonwan Annak vtanna neky nyakath wagak es ekeppen vywe
 menyorzaghnak Bodoghfaghath, Porfyrius kedeghlen el ragada
 az ew testeth es nagy tyztessfegghel el temete, Masod napon hogy
 kerefneyek az keralne azzon testeth es nagy fokakath kynzan-
 35 nak erette, Porfyrius nagy fel zowal kezde ywelteny es kayathany
 mondwan en vagyok en vagyok ky eltemettem yftennek zolgalo
 leyanyath, es enes xpus yhusnak az ew hyteyth fel wettem kyth
 hyrdeth es predycal A kateryna, ezth halwan ez Maxencius Chazar ||

leg h ottan megh Bolondwla es Rettenetes kayatafth es ordeytafth 553
 kezde tenny es ky Bochyathwan az ew zowath ygyen Iwewlte. Oh en
 bodoghtalan. Oh en na g nyawalyas voltom yme az Porfyryus ky en
 lel kemnek egyethlen egy ewrzewye vala, es mynde tythkomnak
 tytholoya es mynden mwkammak wygaztalachya yme ez es megh 5
 chalathkozoth, hogy ezth kayatana es ywentene az wytezeknek ezth
 halwan az wytezek leghottan mynd fel kayatanak nagy fel zowal
 mondwan Myes myes mynd kerezthyenek vagyonk es azon yftenth
 vallyck kyth az kateryna hyrdeth es mynd fewenth kynth egye-
 tembe az xpus yefuferth kyzek wagy onk megh halny, ezth halwan 10
 az Chazar annal ynkab megh dewhewek es megh haraghwiek es
 paranchola hogy mynd Nyakokat vaghnayak || es testeket Az ebek- 554
 nek hannayak es ezenkeppen mynd megh ewlete az kethzaz wyte-
 zeketh Porfyriusfal egyetembe O thy mynd hazafok oh ezwegyek
 oh leyanyok es zywzek nemefek es nemtelenek wygyetek yghen 15
 yol ezetekbe ez tyzen nyolch eztendey zywnnek ew wyafkodafth
 dyadalmaath es wytezsegheth merth-ha yol ezetekbe vettetek yde
 fel megh magyarazoth yrafban hogy ew vala kyraly nemzethbel
 es yghen zeep wala kazdagh vala maghawal zabad vala vgy elhewth
 vala mykeppen ew Akarya vala, de magha mynd kazdaghfaghath 20
 zeepsegheth zabad akarathyath megh tagada es megh wtala Az
 aldoto ihufert es kyz leen az kylemb kylemb kynokra es zernyew
 halalra kyth mastany ydeben nem tennenek ez velaghy zywnnek ||

No egyebeketh el hagywan hog megh elete az wytezeketh 555
 Ennek vtanna az Chazar eleybe hywatatta zenth katerynath es 25
 monda ew neky no yo katerina, yollehet hogy erdewghy tudoma-
 nyoddal kyralne Azzonth megh eletted en velem es nagy fok
 zolgaymath, de magha ha ezedbe wyzed magadath es ha megh
 terendez az xpufnak hyterel az en palothamba leg h elfew leez az
 az Chazarne azzon lezewz Azerth ma Avagy aldozyl az yftenek- 30
 nek Avagy feyedeth el weztet, Felele zent katerina es monda az
 Chazarnak valamyth gondoltal mynd el wyghezyed yo Chazar, yme
 megh latod hogy keez vagyok en aldoto vram yesus xpufert
 myndenth el zenwednem, ezth halwan Az Chazar Leg h ottan Rea
 ada Azerth az Sentencyath parancholwan hog nyakath vagnayak, 35
 Mykoron az halalnak helere wyttek volna fel emele ew zent
 zemeyth menyorzaghba es ymekeppen ymadkozok || O hywewknek 556
 remenfeghe es ydwefeghe, O zywnneknek ekeffeghe es dychefeghe,

yefus xpus yo keraly es kerezth kere toab mondwan kerlek teghedeth en edeffeghes yftenem Aldoth yesus hogy valaky en kynomrol emlekezeteth teyend Akar halala koron, Akar egyeb Sywkfegheben hogy ha enghemeth hywand haath ew te feghedelmednek
 5 myelkedeteth megh nyerye ezth elwyghezwen legh ottan zozat len hozya mondwan, yewyel en zerete yegyefem katerina yme teneked menyneknek kapuya nylwan vagon, es mynd azoknak kyk te [kynzende] kynzenwedefedrewl emlekeznék kywalth keppen valo feghedelmeth ygherek nekywek menyorzaghol, es ennek wtanna
 10 hogy el waghtak volna nyakath az ew testebowl az ver helebe they folya ky yftennek kedegh Angyaly az ew testeth veven az helrewl tewbbe hogy nem mynth hwz napy menew feld vonna. Synay
 557 hegyre wywek || es nagy tyztesszeghel el temetek kynek ew tetembowl zenethlen olay yar ky, melly olay mynden Betegheknek Taghyt
 15 megh wygaztya Az kynth kedegh ez dychezeghes zyz zent Cateryna zenwede pyntek napon harmad horan Mexencius Chyazarnak alatta vronk iesus xpufnak zyletesenek wtanna haromzaz es egy eztendewbe.

Olvaftatyk egy yghen zeep pelda hogy vala egy rotomagom
 20 bely Barath ky Synay heghre fel mene es oth heeth eztendeygh zolgala zent katerinanak nagy Aytatoffagghal es mykoron zenethlen kerneye ez zenth katerinath ez Barath hogy hogy valamyth az ew testebowl erdemlene, yme nagy chodaltos dologh, nagy hertelenfeghwel el zakada zenth katerinanak egyk wya kyth az Barath
 25 nagy eremmel es nagy wygaffaghal az ew [kala] Clastromaba wywe. ||

*) Vrnak Neue be kezdetic zent Apalin azzonnac eleti 559

Sent Apalin vala čazari nemzetből. Kynec attá mondatie
vala evfebiufnak görögöknek čazara es birya vala čazari zekit
Alexandria neuű varofban, ky veue Ierufalembeli keral leañat
hozzaia, kynec vala neue leonia, kytől zűle zent apalin azzont ki
micoron zűletőt volna adatek eg kerezttēn nemes azzonnac, ky v̄
vele daycalcodnek es v̄ vele bannek, ki vtet nem čak teft zerent.
de meeg io erkölčben es kerezttēn hitben vtet neveli vala No mico-
ron immar neukódneek ez zent azzon, zepfeggel felűl muťa vala
mind az orzagbeli zűzeket latvan atia az ő zepfeget hog minden
zemeknek kellemetős, es genőrűlegős v̄ leañanak tekenteti, hog
vtet tartana eg magas toromba. No micoron ez meg lőt volna Ada,
v̄ neki ki vtet őrizne eg ven embert Colidrian neuűt, ki iambor-
laggal. es bölčefeggel egebeket felűl mul vala, kezde tanittani zent
Apalin azzont filo|lofiara, Az az Bölčefegre. es level zerzefre, mel
tanofagba hamar időn annera haznala, hog görög orzagba nem vala
hozza hafonlatos. de maga v̄ igeközik vala inkab a hittre. kit vōth
vala a daycatol. kynakil lehetetlen istennek kellemetős lenni. Annak
okaert elhaga a felűl mondot tudomañokath Mert ez velagi tuda-
mañba čak heufag leletik Mikeppen Ieremias profeta tanith
monduan Ne akaryatok a poganoknak vtait megtanulni, mert az v̄
törueñek hitsagoc. Annac okaert ez velagi tudomañokat meg haġau
es kezde olvaŋni a kereztieneknek kōnvōket, kibelől a hitōth
minden megtanulhatta Mert tuġga vala hog istennec orzaga volna
az igaz hitben nem ez velagi tudomañokba sem vetekedēsőkbe
leletnek mikeppen a törven kōñ tartta. No azert micoron ő lel-
keben fel magasztatot volna kereztien hitnek. es iozagos mivelkō-
detnec miatta, kiűl teft zerent. es nelveuel kōñörge ő mešťōrenek

*) Ötödik kéz írása.

- 561 hog hadna || ötet a kerezten hitben elni meg engedven. Ez bodog-
fagos ziz legottan ő arañas aztalat. ki vala dragalatos kőveckel
meg ekölitven, Arañas ruhait dragalatos gőngőckel meg fűzven
feyenek dragalatos coronaiat ű nag dragalatos öveth. es egeb dra-
galatos öltözetit mind el tőre. es zegenőknec oztaa, Önnőmmaga
kedeglen öltözek ala valo ruhaban, Mert olvafta vala vronknac
mondafat, ki vgmond Ne akaryatoc kenčezni magatoknac kenčet
földen, holot az vruok ki affaak es el vrozzaak, de kenčezzetők
magatocnac kenčet mehorzagban Sok idő el mulvan meghallac
10 ő attafaiy hog elhanta volna ruhait, es még mondak az ű anőknac
Ennec vtanna akara anña meg latni űtet. es vg lele am mint hal-
lotta vala alazatos ruhaban Micoron erről űtet igen feddene Monda
ő anñanak Ammiről te engömet feddez io helre tőttem Azert hog
562 ekek velők micoron ideie lezen Ennec vtan||na monda ű anñanak
15 Anña, ha az vr iefus criftofban hyendez kynek nem enemet de őuet
attam az zegeneknec, kiben enes hyzek meg hervathatatlan coro-
naua coronaztatol az örök eletben, hog ezt hallotta volna az ő anña,
ki mene ő tőle Ennek vtanna az ő zolgaloi tiz nőmős zyz kiketh
zerzet vala neki ű atfa labaihoz esenek, firuan es keruen ötet hog
20 ez igeket el meg meg mondana ő elöttők Micoron meg-
mondotta volna ű elöttők legottan mind criftofban hűnek Ez
meg levén, hog kyment volna ő anña Meg hozza iöve hiuol-
kodo leañokkal. es kylömb kylömb vifag teuőkkel, Aleytvan
hog ezőkkel meg engeztelne ő leañath de ezöket mind meg vtala zent
25 Apalín azzoñ es leterdepölven. es meñbe kezeith fel emelven
ymadlagot tezőn vala mondvan Vram Iefus criftus zabadič megh
engömet ez időben kiben dičerem atte zent neuedeth en zyvemnek
dobogafaval es zamnak orgonalafaua, hog ezt latta volna az ű
anña el meg igön kezde űtet feddeni. Es az ellen. ezt monda
563 űne||ki, Anña heaba mynkalcodol, mert atte bezedöd nem hatalmañb
az zelnel es feñeyteköd az efönel, de az elmem meg vagyon eröfföyt-
ven az erös kv ziklan ki a kriftus iefus es en iftenöm, Latvan
anña Leañanak kemenfeget, Attañak meg ielőnte ki ellenfegiuel
az az ermenőkkel tiz eztendeiglen hadacozot vala es akcor iöt
35 vala haza. hozza mene es hog latta volna ű orčzaiat meg heruad-
van es hitvan ruhaba ötözuen, monda ő neki. O en ziuemnek
eggetlen eg vifagaga, Auag uem tudode hog az iefuñt kit te iften-
nek ymač, az fidoc ű gonoffagaert meg fezittöttek Az ellen monda

zent Apalin azzoí, ha iftennek malazttat esmerned femmikeppen
 illet nem mernel mondanod, Mert tudnad hog a iefus iftennek igaz
 fya ki nem v byneiert, de ammi bynönkert zemvede a kereztfan
 kent, hog ezt hallotta volna az o atfa, haragra indultatek es leañat
 meg tõmlöc'ztethe, hog vtet a rettenetõffeggel inkab meg terith-
 hetne. de zent Apalin azzon criftofnak iegõfe az rettenetõffegtõl
 megnem felelm||mek, fem hizelkõdõ bezed miat megnem çalateek **564**
holvalra iutvan kezõn ragada vtet. es a hitvan ruhat v rola le
 zaggata. es vtet arañas ruhaba õltõztete es feyere draga nõmõs
 coronat tón. es ekkeppen fel õltõztetven louifnak templomaba 10
 viue, hol micoron a templom közepõth volna, iftennek angála meg
 ielõnek o neki eg yfivnac zemeleben kynek iob kezebe vala zent
 kereztnek iege, es bal kezebe eg zõld palma ag Ky monda o neki
 Bator leg es erõs Mert tuggad hog ez kereztnec iege alat ekõfítte-
 tõl meg a martyromfagnac palmaiaival. de ez angalt fenki nem 15
 latha, hanem çak õnnõmmaga Ennek vtanna monda atfa vneki
 En ziuemnek eggetlen eg vidamfaga aldozzal az ifteneknek Ez
 ellen felele mondvan Elõ aldozatul attam magamat iftennek en
 vram iefus criftofnac, kevanvan hog tees meg zõnnel atte balga-
 tagfagodbol es meg esmerned az igaz iftent es az igaz hittre ter- 20
 neel No micoron ezt mondotta volna az földre le efeek es ekep-
 pen || valo ymadfagot tón, mondvan O en vram iften, te benned **565**
hiuõknec iduõffege, es remenfege, ted femmie e balvant hog esmer
 yek meg kyk azt ymadgac hog tennõm magad vag iften, es te
 nalad nekil egeb ninçen. Mel ymadfag el vegezuen, menbelõl vella- 25
 mas zalla es a balvant eltõre, Avag femmie teve Es a kik kõrnül
 allnak vala hamya lõnek Micoron ezt latta volna az o atia, hara-
 gaba hağa hog ez zizet a varos közepõth ozlophoz kötõznek,
 es vezõkkel oftorokkal vernek, tagyat vas gerebennel zaggatnak.
 de maga micoron ez kenokat zenvedne, Vronk meg ielõnek o neki 30
 nag focfagu angaloccal. es zizekkel, monduan Elmerd meg ziz
 atte terõmteedeth kiert viafkodol Alhatatos leg mert meeg tõbbet
 kel en nevembe zenvednõd A hoherõk ez zo halvan hog fenkit
 nem latnanac mind el futanak, Az vtan iften angáli iõnenek o
 hozza, es meg vigaztak vtet Es meg aldozvan zabadon boçatak 35
 iarni. No hog ezt atfa hallotta volna hozza hyvatha a dolgosokat
 es parançola ne||kiek hog neluet ki mellek hog criftoft touabba **566**
 femmikeppen ne valhaffa fület forro onnal be tõlçeek, zõmeith

ágabol ki vayak fogait verövel ki verieek No micoron ez kenokat
 zenvedne, isteni zozat iöveki ez ziznek zayabol mondvan, Vram iesus
 criftus ez ayandekockal ayandokozom te felfegödeth zömeymmel
 fogaymmal. es füleimmel, Kit mind zerzet en bennem atte zent
 5 iogod, Es kerlek hog ha kik en ken vallaomrol meg emleközne
 örvengenek ez tagokba egeffegnec miatta. es zozat iöve v hozza,
 monduan Tüggad en zeretöm kog valamit keertel, meg vagon
 advan Ez zo betelefödven Iöuenek angalok es meg vigasztak vtet.
 Ez meg leven az ö atfa megent fetet tömlöczbe vettete vtet. Incel-
 10 ködven minemw kegötlenfeggel meg terithetne leaíat No mas
 napon monda neki Avaí az en istenimnek ag tömyent Avaí ol
 naí kent zenvez kit ingen sem velhetneel Ez ellen monda zent
 Apalin azzoí naí batoríaggal felelm nekil. Az en vram iesus crif-
 567 toínak attan ennömmagath || regön. Hog ezt hallotta volna v atfa
 15 mikeppen meg dühüt kezde hayat zaggatni Es a varos közepet
 thetete naí tüzet es az v Leaíat meg kötöztetven mind ruhaítol
 be vettethe. es a tüz legottan meg alvek, honnan ferelm nekil
 ki iöve. Latvan ezt v atfa vyonnan meg kötöztethe vtet. es a varos
 zerte tanittatlan louakkal hordoztatfa vala. Parancíolvan azoknac
 20 kik a lovon valanak hog íomottatnak vtet, demaga nem keíek az
 isteni bozzu allas, eííík a lovak közzül kik zent Apalin azzont
 hordozzak vala vg ruga az v atfat hog ottan meg hala, demaga az
 v aína fyaiual eíetömbe ez zent ziznek eleybe mene. es íirua
 kerik uala hog attanak feltamadalaert criftoínac ymadíagot tenne.
 25 Es zent Apalin azzoí a földre le eíeek le terdepölven ymada vr
 íítent es ymadcagauaí v atfat feltamazta, ki legottan hírdetni
 kezde criftoínac v híteet. es ez halvan kik oth valanac, legottan
 mind vr íítenhöz terenek Es naí fok ezör embörök zent leoninos
 568 paptol kerezííegöt vönek. || Az lo kedeglen ki zent Apalin azzonnac
 40 atfat meg ölte vala emberi keppen zol vala mondvan Bodog vaí
 Apalin. es bodogoc mind azok kik te miattad criftoíban hittek No
 mikoron decius cazar meg hallotta volna hog eusebius kerezííenne
 lötvolna Iöue romabol alexandriaba kit mikoron meg vöth volna,
 Eusebioíon naí kenokat thetete Es Anna vtanna feyet vetethe
 35 Ennec vtanna zenth Apalin azzont keth kerekek közze elös zegek-
 kel rakva, kiket viz hayt vala naí íeböííeggel vettete es ígön göíí-
 rethe de maga e bodog ziz ferelmnekil marada Ezt latuan mind
 azok kik oth valanac criftoíba hünek, Decius kedeglen a fok zen-

tők meg ölefevert az men dörgö meg üte. es meg hala Az vtan a görögöknec előtték iaro lön Talior, ki kerefiala zent Apalin azzont No micoron a varosnac hofattfa előtt Alexandriaban elől talalta volna, legottan meg vacula mind feregüel özve Ez leveen kealtani kezdenec ez zyzhöz, kikert leterdepölven ymadäagot tön 5
 vr iftennek es legottan zömök velaga || meg adateek, de ezek elfe-569
 leytek ayo tetelt halalatlanlagoknac miatta es az ő talpat elős zegekkel be vereek es ő nákara ég nag lag fővent köthenek es a varos zerte ekkeppen harom horaiglan tazigalaak es iartataak. No micoron immar neged horara fordult volna A varos lözepöt meg 10
 nilek a föld es Talior čazart el nele mind v feregüel. Annac vtanna iftennec angala iöue ég zep ifyv zemeiben es meg zabaditta vtet a főuennek ő neheffegetöl. es a vas zegeket ki zede ő talpaybol. es meg vigazta v sebeit Ezt latvan a feregök mind criftofban hűnek Touabba micoron talior el filiet volna. vtanna a 15
 čazarfag zalla Numerariofra. Akara bozzut allani taliornak halalarol, ky vala ő neki atiafya. Auag rokonfaga Erčebelöl harom tűzes ökröt čenaltata. es zent apalin azzont bele vettethet. de leg ottan mindön heufege el alveek. Es a harmad ökör kibe vala ez zenth zyz, čodakeppen ingani kezde. es || kette repedözven v neki caputh 570
 ada ki iöni, Ez čoda latvan tiz ezör ember hyn criftofban Ennec vtanna Numerarios čazarfeye befakadvan zörnű halallal hala Ez vtan emelteteek az čazarfagra Tarquinos, ki criftofnak v iegöfet vas lancéokkal meg kötöztethee es ég magas fara labbal fel függeztethee, es főuel ala, hog tűznek miatta vtet el vegezne, de iftennec angala 25
 ezökből vtet meg zabaditta Ezt latvan Tarquinos mind nepeuel egetömbe fel veue az igaz hitöt. Micoron ezt hallotta volna Obfonor Perfay kerał oda iöue nag erőuel Alexandriat meg zalla. es meg veue mind nepeuel egetömbe, es megkötözuen Tarquinoft a tömlöczbe vettethee, parančolvan hog vtet erőffen tartanaak, zent 30
 Apalin azzont kedeglen micoron tűzzel, vizzel, vaffal, čohottal köuekkal, onnal, feňö zvrockal, fa-ňöuel, kenköuel, olayal vas gerebenökkel igön göttrette volna Iftennek angala ezöcből mind kimente vtet vghog femminemw ken vallasnac || miatta meg 571
 nem gözteteek. Annak okaert parančola hog el vağak nákat Ennec 35
 vtanna micoron iütoth volna a ken vallasnak helere. köuete ég keues idöth Auag haladecot, es ekkeppen valo ymadäagot tön. O zyzeknec eköffege es kegöffege vram iefus criftus, ki engömet

meltataal Iollehet meltatlan atte zent neuednek elmeretire hynod
 hog engömet tennel tizta aldozatta Ma neked ayanlom en lelkö-
 met kőnőrógven alazatoffaggal, hog valakie az en kenomrol meg
 emlekeznek azokat mindön nemű testi es lelki vezedemtől meg
 5 őrizzed, bynőket kegelmeffeggel meg bocaffad, Buyafagnac indula-
 fat v binnök meg olčad, vtolfo zegenfegőt es hertelen halalt nekyek
 latni ne hag Azzoñiallatokath kik germők zilefben gōttrōdnenee
 a magzat advan vket meg vigasztalyad es halaloknac ideyen kegōf-
 feggel nekic meg ielōnnēel es velōc leeg. es halalocnac vtanna teg
 572 irlgalmat ō velők hog te veled vigadozzanac örökke. || Ez ymadfa-
 gat meg vegezuen zozat iōue menbelől ō hozza, mondvan. Iōyel en
 zeretōm vegeđ a coronat ki te nekōđ örökke meg vagon zerezven
 tudvan bizonfaggal hog te minden kerelfōdben megh halgattattal
 Ez meg leven a földre lehayla. es a náak vago fel veue v tōret. es eg
 15 vagaffal el vaga náakat. Annak vtanna az v teste ol nemōs illatu
 lōn hog mindencoron betegők. vakoc es fiketők, fantak es nemak
 minden náualaiokból meg zabadulnak vala. Ez zent azzoñ zenvede
 martiromfagot ōth zađ harom eztendōbe Amen

Zent Apalin azzonrol olvaftatic ez pelda

20 Bvrgondiaba vala eg kazdag nōmōs embōr kynec ō felefege-
 uel es hazabeliekkal egetōmbe nag ayetatoffaga vala zent Apalin
 azzoñhoz, vghog mindön eztendōbe nag vendegfegőt tenne az ō
 napian Ez nemes ember felefegeñec micoron el iōt vala v zilefe
 nag kent zenved vala, vg hog ket fogat neki ki kel vala vonatni,
 573 immar negeđ vttal No || mikoron Immar zūlni kelleni el iōue az
 zent Apalin azzoñ napya, mel napot esmeg nag ayetatoffaggal
 igekōzik vala zolgalni, hiuogatvan zegenōket Iduōzitenk iefus crif-
 tofnac. es az v kegefegōs zileyenek es zent Apalin azzonnac zere-
 meiert. Micoron el iutoth volna a vendegfegñec napya, az azzon allot
 30 vñōmmaga zolgal vala az zegenōknec. Vala v neki eg ūste a tūz
 fōlōth fel fūggezven telyes huffal. Tōrteneđ hog az ag ellenfeg
 ōrdōg eg zarandoc kepebe iōue es be keredzek. Micoron be bočat-
 tak volna, az tūzhōz ūle, ol mel magat melegittene De maga ez

azzon allat miért igön zorgalmatos vala az zegenöknek etelt
 zerezni, feleyte eztendős germőkčeyet a tűznel őrizet nekil. Hóg
 őrdög azt latta volna, ragada a germőket es az űftbe vethe, hóg
 legottan appronked zakadoza es el ozla. Anňa kedeglen a fok-
 dolog közöth el feletközök a germőkrel. Annera hóg micoron a
 hufth fel adna az űftből, meg lele a germőkčenek ő tagait, hol
 vyat, hol kezeet, hol labat, latvan meg rettene || ezebe iutvan a 574
 germők, elvaltozek mint feelholt, Annac vtanna meg erőt vön es
 ki zedegethe a germeknek tagait ég tizta ruhaba. es a mife mico-
 ron meg vegeztetöt volna, fel mene titok hazaba nağ firua kealt-
 van vr iftenhöz es zent Apalin azzonhoz, monduan O örök iften
 immar latom hóg mind ammit töttem atte zerelmedert vlatatos
 te neköd Maga gakorta hallottam predicacioba Valamit ez eneim
 között leg kissebnek töttestök neköm töttestök, Azert mire nem
 latod az en mivelkődetömet kiket en töttem atte tisztöllegödre, es 15
 zenth apalin azzonera O zent Apalin azzon Im en fok eztendötöl
 fogva atte innepedet illöttem, zegenöket hittam es nekiek zolgal-
 tam, Nemde ezee az en iutalmam Micoron ezt mondana az azzon
 allat, el alveek. es lata latas zerent zent Apalin azzont iöven anğ-
 lokaal nağ zepfeggel meg eköfeytven, monduan, v neki Ne akar 20
 ketfegbe efnöd, mert semminemű ioo nem marad meg fizettetlen
 Tugğad hóg valamit töttele || iftennek bodog azzonnak es enneköm 575
 zegenökneec zolgalvan neköm igön kellemetös Azert valamit kevanz
 adva vagon es a germek meg lezön neked egefegbe, A fog fereft-
 kit zenvettel zilefed koron fogad ki vonatvan touabba nem zenve- 25
 död sem te sem azok, kik iftennek zeretetiert, Anňanak tisztölfegei-
 ert es halalomnac emlekezetiert en vigiliamat böytöli napomat
 illy, iftent bodog azzont es engömet foga, Auag feye fayafaba
 hamarfaggal valo fegetfegnec elmeryen Ez meg leven fel ferkene,
 germeket egefegbe lele es vnnömmagat minden faydalom nekil 30
 Mel dolgot mindeneknec hirdetenek Es v vraual hazabeliekkal
 egetömbe ő Innepet meg illee es kik akartak illeni meg ielőnte
 Azert zolgalyonc zent Apalin azzonnak, hóg v erdemenec miatta
 fog fereftöl, fő fereftöl, es minden haborufagtöl testitöl es lelkitöl
 meg zabadulyonc es az örök örömbe fel magasztaffonc Mel bodog- 35
 fagba minket vigyen atya [fya] fy v es zenth lelök Amen

Dičerteffec vr iften. es az ő zent anňa maria ||

576 Vrnak Neuebe kezdetic zenth alazatoffagnac dičere-
rete, ki mindõn iozagnac fundamentoma. es zent-
fegõs eletnec felebvalo gradiča effelül meg irat-
taknal kit minekõnk dičer affelfegõs bölčefeg.
es mind vtanna valo zent doctoroc mondvan

Valaki magat meg alazia, ez fel magasztatic, mind föld-
menõn, föld-
den, mert isten malaztyaval megbeuül, Menbe, mert az
zentõc közzül eg lezõn Dičeri vronc ez zent alazatoffagot es min-
den tiztõffegre fel magasztalo iozagnac monga kynec okaert mine-
10 kõnc igõn zeretendõ es hozane õlelendõ es zorgalmatoffaggal kere-
fendõ, kit ha meg lelhetendõnc, mindõnc iozagot vele meg lelõnc
Mint az zent iras bizonittá monduan Iõuenec ennekõm mindõn
iok vele egetõmbe es zamtalan tiztõffegõc õ kezeyne miatta. Azert
termezetõnc azt agga es azt mutatfa, hog mindõn embõr keuanña
577 maganac tiztõffegot es fel magasztalafat es ala vetefet || fenki nem
kiuanña. Ez kedeg nem čoda, mert ember a nag felfegõs iova
vagon terõmtven istentõl. Miert elen nag felfegõs iozag legõn az
zent alazatoffag, hog mindõn iozagot vnnõn magaba tart. Azert
nem čak vronc dičeri vtet, de mind az zent doctoroc mindõn iozag-
20 nac fõlõtte magasztaliac vtet. kit zent Bernard ekeppen dičer
monduan. Az alazatoffag mindõn lelki iozagnac keralne azzoña
bynõknec halala. fegelmnek daycaia Tudomannak gõkerek, zerzet-
nec erõffege, zyzefegnec ekõffege zentlelõknec lacodalma. es zent-
haromfagnac gazdaia. De mi legõn az alazatoffag. Zent Gergõr
25 doctor rea felel. es igmond. Az alazatoffag ez. Micoron valaki vñ
magarol kifdedõth aleyt. es egebeknec io voltath iregfeg nekil. es
lelõknec febe nekil dičeri, mert az zent embõrõc menevel feleben
iozagba haználnac, anneval incab vñmagokat meltatlambnac itelic
578 lennie. || zent Agofton doctor es igmond Alazatoffag mindõn
30 iozagnac feie. es minden lelki iozagoknac fayed-mfeget vala Es
egab iozagocat vnnõn ereyebe tart es semmi iozag ninčen, hog ki
mind ket istennec es embõrõknec ol igõn kedvesse tegõn, mint ez
zent alazatoffag. Ez az zentfegõs iozag, ki nem čak õrdõgõt, de meg
az istent es meg gõzi kit meg bizonit zent Bernard doctor mond-

van O-bodog alazatoffag, ki az istennec kégelmeffeget űmmagához vonza. es az ő hatalmaffagat meg kötözi ez zent alazatoffagnak nágh ereie, kynec az ifteni felfeg igön kyñnen hayol. Zent Agostones igmond Igön nágh felfeg vag, vram de az alazatofoknac ziuöc te veled es te nslad vagon. Richardos new doctores igmond, čak 5 affellegös iozag. ki az ifteni velagoffagot es a meñnei kevanfagot. es zeretetöth meg göyt embörnec ziuöbe. es lelkebe. Azert ez zent alazatoffag kikbe hiuön leyend, nem || čak hog ez velagba iften 579 malaztyat erdömlie. De meeg iöuendöbe vrtol nágh diöflegöt köuetnec, ki dichefegre es ammenñei hazaba fenki nem mehet, hanem 10 ha elezteb inöölködie alazatoffagnak vtan iarnia Kit meg bizonit zent Agoston doctor, mondvan Magas ammenñei hazanc. es az oda menö vth alazatoffag Azert valaki ammenñei hazat keresi az vtath el ne hágga. Azert ez föllegös iozagot mindönnec fölötte kel kevannonc. es kerefnönc. es attol ki athhatta kel kernönc. kit ha 15 kerendönc, meg nem tagathhatta. Mert űnömaga monga. Keryetök es vezitök, kereffetöc es meg lelitöc, ki ha meg lelendönc, ol igen nágh ioth lelönc, ki mindön iozagoth felül mul, Ielöfön ime haromba Tudnamint dragalatos voltaual Edöflegös illattauaual es ő zepfegeuel Elezteb mondatec, hog mindön iozagot felül mul dra- 20 galatos voltaual || kiert hafonlac doctoroc keth dragalatos allatok- 580 hoz. Tudnamint az aranhoz. es az balsamomhoz, kit földön mindön allatocat felül mulnac. Ez ket allat vetteffec a vizbe az aran leg ottan affenekön holot alfob helt lel oth al meg A balsamom kedeg fölfö helt tart. Ezönkeppen az alazatoffag alath fekzie, mint 25 az erös fundamentom, kynec ninčen houa efni, kiert ő nágh batorifagos, mert zent lelöknece ereyuel tartatic Mert az zent lelöknece tulaydonfaga ez, hog ő az alazatofockal lakozie. es mikeppen a balsamom a vizbe fölfö helt tart Ezönkeppen ez zent alazatoffag mindön iozagba fölfö helt tart. Mert čak ez az zent iozag ki 30 erdömlie földön meñnen a fel magasztalaft Kit meg bizonit az zent iras, monduan, Ki alazatos leyend, lezön dichefegbe. Azert a kinel ninčen meg kereffe. Mert čak ennek miatta lehet istennec kelle||metös. Kit meg bizonit Ifidorus doctor monduan, ki űnnöm 581 maganac kelletlen istennec kellemetös. es ki maganac vtalatos, 35 istennec dragalatos Es ennevel istennec elötte dragalatosb meneuel valaki ő zömeynek elötte vtalatosb. Masodzor mondatec hog ez zent alazatoffag egeb iozagocat felül mul edöflegös illattauales.

Ki zent alazatoffagnac illattyauual dičekôdic a bodog ziz maria, ki meg vagon irvan bölñec kônvebe, monduan Micoron volna a keral ô haylecaba. Az az criftoſ ô atfanac kebelebe ada en nardofom ô illattfat. Az az En alazatoffagom az iftennec fiat ala vona földre. Ez az zent alazatoffag kit zent Agoſton diçer mondvan O bizon zent alazatoffag. ki embörökneç iftent zûle halattaknac 582 elevenfegôt ada Paradiçomoth || meg nita. es embörökneç lelkôket meg zabadita. Azert ez ziz marianac alazatoffaga lôn meñnekneç laytraia. kineç miatta iften ala zalla földre Ez oka miert zent 10 Bernard ezt monda kelle iftennec marianac zizeſege de alazatoffaganac miatta fogada iftennec fiat mehebe. Harmadzor mondattec hog ez zent alazatoffag felül mul egeb iozagokat ô zepſegeuelees. Mert mikeppen ez velag ſemmit nem haznal annapnac velagoffaga nekil. Ezönkeppen egeb iozagoc ſemmit nem haznalnac ez zent alazatoffag nekil. Mert mikeppen ez nap velag mindön 15 allatokat megh zépôit, meg vigasztal es meg velagofit, ezönkeppen ez zent alazatoffag mindön iozagot meg ekôſeyt es meg edôſeyt. es iftennec kedueſſe. es embörnec iduôſſegôſſe tezi, embörnec elmeiet meg velagofeytta A ziueth megh vigasztalya es meg tiztittya. 583 es iftennec || lacodalmaia tezi. Kirôl vronc igmond ô hozaia iouône es vele lakodalmat tezonc. Diçeretôs azert ez zent alazatoffag mindön iozagoknac fölôtte. Mert mikeppen a criftoſnac aña mindön angaloknac keralne azzoña es mindön malasztoknac meg lelôie, ezönkeppen az zent alazatoffag minden iozagoknac keralne azzoña 25 es mindön malasztoknac lelôie es meg tartoia Es en nekil egeb iozag mind ſemmi kit meg bizohit az zent iras. mondvan. Mindön aran ehözkepôft kis fôvençe. es mindön ezift aleytatec ô elôtte mint az ſaar. Az aran on ertetit az zeretet. es az eziftön ertethnec egeb lelki iozagoc. Mind tiztaſag tartas, bôytôles, ymadſag 30 engedelmeſſeg. es mindön egeb iozag. De mind ezôk az zent alazatoffagnekil mint ſemmi az örök erdômre. es minth aſſaar iftennec elôtte mind kelletlen Arra monga az zent iras En nalam nekil 584 çak ſemmit tehet||tôk Azert ez oka miert iralba ananak neueztetie ez zent alazatoffag Holot igmond a Bölç Mert mindön iozagnac 35 aña Mert mikeppen az anától fogattatic embör ziletic. es neueltetic, ezönkeppen az zent alazatoffagtól ziletneç mindön iozagoc. Azert akarode hog meñnekneç capuia nekôd meg nittafſec, tahat Legh alazatos, mert ez az zenthfegôs kulcz kyneç miatta nem çak

a capu, de meg ammenéneknek titkyaes meg ielőntetnec. Ez az malaztnac kenče meg lelettetic. Kyről vgmond az zent Iras Mindnőgbe magad megh alazyad. es malaztoth lelz istennec előtte. Zent Agofton doctores vgmond Az alazatoffag meőorzagnac kulča kynec miatta irafoknac titkya meg ielőntetie. Akarade hog isten 5 read tekenčen, tahat leg alazatos, mert allelőknek zepfege kiert vr isten őrmest nez reaia. Ez a kiuel dičekődec a bodog ziz maria zent erlebőtnec előtte, monduan Mert meg tekente vr isten ő zol-galo leañanac alazatoffagat Egeb iozagot kiuel || telyes vala sem-585 mit eleibe nem vete hanem čak ezt, mert tuğga vala hog čak ennec 10 miatta lőth istennec añña. es čak ezert mondatie bodognac mind földén menñen. Ezt meg esmerte vala dauid keral es, hog isten ez eg iozagot igön zereti. es be ira az soltar kenbe, monduan Alazatoffagot nez isten mind földén menñen Acarode hog Imadlagot meg halgattaffec leg alazatos. Mert ez zent alazatoffag igön hyw-15 segős procurator ammenėi kernalnac vdvaraba kiről vgmonda istennec Iudith azzon Te neköd vram mind kezdettől fogva nem lőnec kellemetőfőc a keuelőc de az alazatofoknac. es a zeledők-nec mindőncoron kellemetős volt ő kőnőrgefők Propheta es vgmond a soltar kőnbe Tekente isten az alazatofoknac ymadlagat. es meg 20 nem vtala ő kőnőrgefőket. Akarode hog isten fianac náyaffagos zeretőie leg, tahat leg h alazatos, mert čak ez az zent iozag kit a xpus vñommaganac iedczőt es iegēfil vőth es olyan mint a felfegős || kernalne azzon, kynec mindőncoron nilvan vagon a kernalnac portaia 586 Kiről igmond az zent Iras. Ime en adam az aytooth nilvan te 25 előtted mert kis iozagod vagon. Ez az kis iozag. ki nem lelettetek az őth balgatag zizeknec lampafogba, kyert a vőlegeñ ki rekezte vket ameneczőbelől meg hog be keretőzne vala vg monda. Byzon mondom nem tudlac titőket. Akarode hog őrdőgőt erőtelenne teg, tahat leg alazatos Mert ez az zent iozag, kiuel mikeppen az elős 30 törrel erdőgnec ynath le vagod, hog ellenőd femmit nem hatalmazhatic Ez lőn az elős čapo, kivel Iudith azzon nakat vaga olofernefnec, kyn peldaztatie erdőg embőri nemzetnec ellenfege hog erdőg ez alazatoffagnac miatta meg gőzetteffec. Illarius doctor meg bizonittā mondvan. Mikoron latfa ammi ellenfegőnc hog az 35 alazatoffag rayta vralkodic, egebynőkről az embőrt nem meri keferteni. Akarode hog istent || edőfdőn zereffed, tahat leg ala-587 zatos Mert vgmond zent Agofton hog az alazatoffag az isteni zere-

tetnec helth čenal es az elmeth heufagtol meg iritti es meg őrizi. Mert meneuel incab a első beuőbben ees, anneual incab a földeth meg hatfa Ezőnkeppen mig incab alazatos ziucl iarz, anneual incab iftenhöz közelitez, es meneuel incab iftenhöz
5 közelitez, anneual incab iftennek malaztfa meg hath. Akarode hóg bizon alazatos leg, tahat oggad magadat, hóg embőrőc közöt semmit olyat nem teg hóg ő tölőc meg iegzetteffel, kiből hiw dychőfegőt varnal se intefődbe se zodba se bezedődbe. es semminemű dolgodba mert ez mind byn. es heufag. Es micoron azth aleytanad hóg nekie
10 kellemetős volna, gakorta vg lezön, hóg ő tölőc incab meg vtaltatol es meg itelnec hóg hiwdiőfegnec vag keuanoia es kerefőie, de
588 mindőncron menere tehetőd kel tennőmmagadat sem||minec itelnőd. es mindön bynőfőkncl bynefbnec magadat aleytanod de netalantal atte keuel gondolatod tenekőd azt monga, hóg gondol
15 hatom azt en magamrol hóg a poganoknal en gonozb legek, kik meg iftent sem esmertec, halgaffacze meg vakulth kevellcg, nem tudodee azt hóg ha te iftent esmerőd es hiződ hóg a criftus erőtted meg holt, es meg valtoth es te ő ellene keuelkődöl. es egeb bineket teez, naggal incab vetközöl hóg ha mind ezöket nem tudnad. Merth
20 valahol nagob a binncl iftennec meg esmereti, oth nagob az iftennec meg vtalafa es Es valahol nagob az iftennec meg vtalafa, oth nagob a bynees. Azert lenkit meg ne vta de telyes ziucl magadat alazad tennön garlofagod meg esmeruen, ha azt acarod hóg bizon alazatos legh Epühed meg azt tennöm magadba ammit mafba
25 megfégelmez, Tanehad meg arra ten magadat ammit mafnac ionac esmerz Affad magadba alazatoffagnac fundamentomat ha fel
589 akarz menni az ifteni zeretnec magaffagara Akarode hóg || ammi ioth tez abba semmit őrdög elne ragadgon, tahat leg alazatos Mert ugmond zent Gergör doctor hóg mindön lelki iozag kith embőr
30 tezőn ha alazatoffaggal nem őriztetendic, tahat ő mynkaianac haznalattya mind el veez. Mert ez zenth alazatoffag mindön iozagnac iozaga Elkölčeknec elkölče. ki őnnőmmagaba tart mindön nemű iozagot őnnön hatalmaual es ereievel. Acarode azt hóg a keuel angaloknac helebe zekőd vetteffcg. tahat leg alazatos kire minket
35 inth zent Agoston doctor. monduan Iftennec zolgaloi legetek alazatofoc, vg hóg foha keuellcgöt ziuetőcbe vralkodni ne haággatoc mikeppen Luciper, ki nem gondola őmmagat semmiből lennie de incab neziuala az ő ekölfeget. es vmmagat ki rekezte ammenőie

dichőfegbelől az ő ziuenece keuffegeuele Miert kedeg keuffegőt
 galazat kőueth, legottan ő nőmőffegenec zekiből le vettetec. es ki
 elezteb vala mindön angaloknac közöttte fenőffegőfb. es felfegőfb.
 lőn a || keuffegnec miatta mindön erdőgóknece közöttte zörnűfe- 590
 gőfb es vtalatofb Azert criftofnac zolgaynac kel igőn alazatofnac
 lenniőc, kiknec be kel zallanioc az lehulloth angaloknac helebe
 Mert immar nilvan tūggoc hog a keuffeg angalokbol őrdőgőketh
 tőth de az alazatofflag embőroket angalochoz hasonlatoffa tőth
 A keuffeg angalokat mennei dichőfegből le vetőth de az alazatof-
 flag, embőri árlofagot oda fel emelt O zent es tiztőlendő alazatof- 10
 lag, te az iftennec fiat ő atfanak kebeleből az ziznec mehebe le
 zallittad, Te v̄tet az hitvan poztočkakba takargatad es az iazolba
 fekűted, hog minket mindön iozagnac ruhaiaba őltőztetne es men-
 orzagba helhőztetne Te v̄tet meg hağad teft zerent oftoroznia,
 hog minket őrdőgnec oftoratol meg zabadittana O zent alazatof- 15
 lag te a kegős criftoft földön a tiuifkel coronazad, hog minket
 menbe az őrőc rofaual coronazna. Te v̄tet meg coretad. es ektelenne
 tőđd, ki mindön || koroknac vruoffaga, hog ennek miatta minekent 591
 őrők egeffegőt adna O tiztőlendő zent alazatofflag, te az ziznec
 zűlőtteth mind a kereztfnac halalaig zidalmazad, kinece miatta 20
 minekőnc az el veztőth dičőfegőnket meg ada O zent. es tiztelendő
 alazatofflag, meļ igőn hasonlatlan vağh a keuffeghőz, mert a
 keuffeg Lucifert menbelől le vethe, de te zent alazatofflag iftennec
 fiat meg teftősfyted. A keuffeg Adamot paradičombol ki ize de ez
 zent alazatofflag a toluayt paradičomba viue. A keuffeg Naboko- 25
 donozort beftyaua teue. de ez zent alazatofflag Iosephőt ifraelnec
 feyedelme zerze. A keuffeg fpharahot a tengőrze bureta. de ez
 zent alazatofflag moyfeft fel magasztala O zentfegős iozag, ki vağ a
 menbe menőknec riuid laytoriaioc O erőffegős kő ozlop, kire ha
 valaki tamazcodic el nem efic O mindön nvgodamnac es kyeffeg- 30
 nec batorfagos hele, honnet fenki ki nem efhetic Mert ith mindön
 iozaggal meg erő||fődic O zentfegős iozag, ki vağ vrnac edőffegős 592
 igaia. es menbe viuő zekere O zent alazatofflag, meļ igőn bodogoc
 kic te benned lakoznac. es meļ igőn bodogoc, kik te benned vegig
 megh alnac O meļ igőn bolondoc kik tegőd el hadnac, O meļ igőn 35
 kegőtlenőc kik tegődet meg vtalnac. Mert te vağ mindön iozagok-
 nac gőyteuene, es mindön iozagoknac meg őrizőie. es meg tartoia
 O zent alazatofflag. te zentőknece gazdaia, te benned a patriarchace

elnec. te miattad a profetac iŕuendõt hirdetnec O zent alazatoffag,
 te vag apoftoloknac dicŕefege. te vag martiromoknac vigafaga Te
 vag confefforoknac vezere es zizeknec coronaia. Mit mongac tãb-
 bet te rolad o zent alazatoffag te vag a dicŕeretõs. es tiztõlendõ
 5 zent iozag. Ki a bodog ziz mariat iftennec annaua tõd. es fõlnec
 mennec keralne azzonaua zerzed. es mind kõzõnlegõs terõmtõt
 allatoknac azzonava tõd O cõdalatos iozag ki vag mindõn valasztot-
 593 taknac || oltalmazõia O kevanatos zent iozag cãk te vag az ki
 erdõgnec tũreth tudõd eltauoztatnia O zent alazatoffag. te vag a
 10 fellegõs iozag, kibe valaki meneuel incab alab zalland anneval
 feleben lelettetic. Mit mongac te rolad o zent alazatoffag, mert te
 benned vagõn mindõn ekõlleg, es te veled eelnec mindõnnemi
 ifteni iozagoc. es te vag mind egez kereztienlegnec meg tartõia.
 es õrizõie Azert iol ezõngbe vegõk mel igõn haznalatos. es draga-
 15 latos iozag legõn ez zent alazatoffag Mert õ tõle vagõn mindõn
 iozag, merth a hith nala tartatic A remenfeg vele erõfõdic. es ki
 ezõknel nagõb Az zent zereteth vele laczic. Azerth ezt valazoc,
 ennec miatta iarionc Mert ha ezt meg foghatangoc, mindõn ioza-
 goc vele vallonc. O mel igõn dicõflegõs preda A mel igõn nag ziz-
 20 leg ezt meg kerefnõnc, ki nekil iftent fenki meg nem latya Azert
 594 immar ved iol ezõdbe, hog ez || zent alazatoffag ielõfben harom
 helen zokot azzonkodnia. Egguc iduõzũlendõknec ziuõgbe a bizon
 tõredelmeflegnec miatta. es a bynõknec meg esmeretinec miatta.
 Mert micoron embõr byneit meg esmerendi, ebbõl magat
 25 meg vtalya, es meg alazyã. Masod helõn azzonkodic ez zent
 alazatoffag igaz embõrõknek zayocba, a bizon es igaz gonaf-
 nac miatta. Mert igõn nag alazatoffag ez, micoron embõr
 iften tiztõllegeiert, es maganac iduõllegeiert akar minemũ
 zõrnũ binõket a papnac elõtte pirongvan. es zegõnkõdven
 30 meg vadõl. harmad helen azzonkodic ez zent alazatoffag a
 bizon engedelmeffegbe. Mert kõzelben valo baratta ninçen az
 alazatoffagnac mint engedelmeffeg. Mert ez alazatos engedelmes
 embõr kevanna betelyefitteni iftennec parançolattat, feyedelmanec
 parançolattat, es eghaznac parançolattat, kyert ketlegnekil mint az
 35 eggeflegõs tag õ feyehez a cristofhoz ki mind a kereztfanac zidal-
 595 mas || halalaig lõn engedelmes õ zent attyanac. Eztes io tudnonc,
 hog mikeppen a vetõth aztal a kyner nekil kellettlen Ezõnkeppen
 egeb iozag ez alazatoffag nekil izõtlen. es mel nag zũkfeg a kyner

embörnec eletere, ilyen nag' zikfeg ez alazatoffag embörnec iduöf-
legere Amen

Vrnak Neuebe kezdetic zentfegös élet nec felyeb
valo gradiča Tudnámint, haborufagoth bekevel
zenvedniekkeppen

5

Sok az igazaknac haborufagok. es vr iften mind ezögbelöl
meg zabadita űket. Azert minketh inth a zent iras, mondvan.
A bekefeg nec napian el ne feletközyel a haborufagnac napyarol.
Se kedeg a haborufagnac napian el ne feletközyel az öröc ionak
napiarol Iol ezöngbe végöc. es ziuöngben erőffen be nómyoc. hog¹⁰
az iften nec irgalmassaga ol igön nag' a iöuendö kenert ez velagon
valo návalanac bekeuel zenuedefet vezi. Vgan tezön, mint az ol
embör kinec volnal ados eg' mafa arannal, es venne töled ez mafa
ara||hert a zam vetö penznek eggiket. Mert mel kičinded. es mel⁵⁹⁶
keves a mafa arannak ellene, čak elen keves ez velagba valo nauafa¹⁵
zenvedefönc a iöuendö kennac zenvedefehöz kepöft. Kiröl az zent
iras igmond. Napot adek neköd eztendöiert. Eleg keves az eg' napi
zenvedes eztendeig valo zenvedefhöz kepöft. Azert iol ved ezödbe
hog' foc iozag io embörnec haborufagot bekeuel valo zenvedefből
Elfö iozag ez io belöle, mert iften ennec miatta örzi az ö valasztat-²⁰
tait otalmaza es meg kertöli űket e haborufagnac kertevel hog' a
zomac meg ne marya űket kik kedeg ez kertölest el zaggattac ezö-
ket a pocolbeli zomac meg maria, Mert irvan vagon, hog' moyfes
el vete kezéböl a vezzöth. es zomacka valtozec Ezönkeppen valaki
iften nec vezzöiet Az az, a nauafa zenvedeft bekevel nem veyendi, ez²⁵
ö neki valtozik iövendö nag' kenra, kit meg bizonit a zenth iras,
mondvan, valaki a fegelmet gülöli ez meg hal. Azert a vezzö meg
nem öl || de a zomac meg öl. Mind ezögbelöl niluan meg esmer-⁵⁹⁷
hettöc hog' a vezzön ertetic ez velagbeli náuafa zenvedes. es a
zomakon az örök halal Zent Gergör doctor es igmond Valamit³⁰
tezön a čep a bvza magnac. es a rez a valnac. es a tűz az arannac
ezönt tezi a haborufagnac bekeuel valo zenvedefe a valasztattaknac
Mafod iozaga a haborufagnac bekevel valo zenvedefe ez, mert arra
kezerit. hog' iftent kereffök. kiröl a zent iras igmond az soltar

könbe. Kendbe orczaiocat zegönfeggel, es kerefic atte neuedet Az zent ewangelionemes igmond a tekozlo fiu nauafara iuta. es ő atiahoz tére. Zent Gergőr doctores igmond Az vr iften nemeleknece ith ez velagba keduez, hog őket iouendöbe götörye. es nemeleket
 5 azert veer ith hog vket öröcke ne verye Ezön doctor esmeg igmond, ha vr iften a navalya zenvedöknec ammennei öröcfegöth adnia nem akarnaia, vket ez velagba a nauala zenvedeffel nem navalgatnaia. Harmad iozaga haborufagnac bekevel valo zenvede-
 598 fenec || ez. Mert ez ilyeten embörnec iften tharfa kit meg bizonit
 10 az zent iras mondvan az soltar könbe Vele vagoc a haborufagba, meg zabaditom vtet. es meg dychöytöm vtet. Mafut meg vgmond Vr iften mellette vagon azoknac kik meg haborottac ziuögbé. Nabokodonozor kerał danielť be vetette harmadmagaua az egö kemencebe. Es hog oth volnanac betekente a kerał. es latha
 15 negediket velöc hafonlatost iftennec fiahoz Neged iozaga, mert mikeppen a viz meg tiztith, ezönkeppen a haborufagnac zenvedefe feyer biborbol čenal embörnec ruhat, kit megbizonit az zent Iras mondvan Adatec neki öltözet feyer. es fenöffegös biborbol. Kin čodalcodic mind ammennei vduar monduan Ezök kik öltöztec
 20 öltöztec feyer ruhaba honnat iöttenece felelenec, monduan Ezöc azoc kik iöttenece nağ haborufagbol Ötöd iozaga, mert erdömlie haborufagnac zenvedefe az ifteni vigasztalaft kit az zent iras meg bizonit mondvan Az akki nectöc vette ez naualat vgan hoz nectök
 599 esmeg örök vigafagot, hal||iad mith mond a bizonfag a xpus Bizon
 25 bizon mondom nectöc, mert tũ firtoc. es ohaytotoc, ez velag kedeg öröl de attũ zomorufagtoc fordul vigafagra. Mert iövendöbe a haborufagba valo kön hullatafnac eg čöppenethe valtozie ezör köböl vigafagnac borava Mert irvan vagon hog a haborufagot bekevel zenvedöcnec kön hullatafat iften vñömmaga törli el Vghog
 30 touabba nem lezön sem ohaytafa sem firafa sem halala mind öröcköl öröcke. Hatod iozaga ez haborufagnac bekevel valo zenvedefenec ez, mert martiromfagnac coronaiat erdömlie. Kit meg bizonit zent Gergőr doctor mondvan N'ak vagas nekil martiromma lehetönc ha bizonfaggal lelkönkbe bekefegöt tartandone Mert
 35 nağob zönetlen haborufagba lennie es benne bekefegöt tartania honnem minth egzör a tör ala nákat vethnie. Azert tudnone illic hog bekefeget tartania haborufagba malaztnac nağob iege honnem
 600 halottakat tamogatnia. es corokät || vigasztania. Kit zent Gergör

megbizónit monduan. Nagobnac aleytom haborufagba a bekefeg tartaft iégöcnel. es čoda tetelőknél, mert a termezet nem ágga hog a haborufagba bekefegönc legön, de ezt a malaszt ágga Azert a beketelenöc azt mutatiac, hog istennec malasztá ninčen bennöc, micoron a tőth bozzufagot bekeuel nem zenvedie, de čicorog minth⁵ a kenetlen kerek es megh pattan minth a tűzbe tőth ires fazek Kiről zent Gergör doctor igmond Embör minemű legön vñommagaba ezt a tőth bozzufag meg ielőnti. Azert mind ammenénei zent martiromoc čak a bozzufagnac zenvedefeiert erdömlec ammenénei ielős tiztőffegökhne coronaiat. Kiről zent Agofton¹⁰ igmond, hog herodes keral soha az apro zentőkne zolgalattával annet nem haznala menet gűlőfegeuel es haborgatafaua. Heted iozaga. mert istennec fiava tezön embört. Kit vñommaga megbizonit a criftus monduan Bodogok a bekefegőfők, mert vñk istennek fiynac hiuattatnac. Zenth || Gergör doctores dičeri a haboru-⁶⁰¹ fagnac zenvedefet ekeppen monduan A gonozoc kik minket ith nomorgatnac, istenhöz mennie kefereytnec. Azert lenki a haborufagnac zenvedefet kided iozagnac ne itelye, de igön nagnac aleyča, mert nem čak a fellegős iotol adatic, de meeg a fellegős ioba es volt. Kiből nilvan megteczic ionac lennie. Mert a criftofba femmi²⁰ egeb nem efhetic hanem čak io. Azert lenki ne legön közzölönc olan bolond mint a mayom, ki micoron a dyofara haag es a dyoba zakaszt meg harapya es erzi a fölfő heyanac keferűfeget el hagittya, es ekeppen nem iuth a belinec edőffegere. Mi kedeg ne tegönc ig de fogagoc az zent lelőkne tanačat ki a bölčnek miatta igmond²⁵ Tarčad a fégelmet es el ne bočaffad vñtet Mert a iöuendöbe haborufag fogya azokat kik ma azt eltauoztattyac zent Ieronimos irya hog Neminemv reghi zent veen az ő meg corult tanituanat ig vigaztala vala, mondvan. fham meg nem zomoroggal a te teltödne corfagaert, mert ha vas vag ennec miatta a rosda || rolad elvetetic.⁶⁰² Ha kedeg aran vag ennec miatta tiztab lez. es a náról nagobra vetetöl. Mas meg igmond vala Micoron isten valakinec corfagoth aad, ha azert zaz eztendeg zolgalt volna neki, meg sem volna foc Azert ne legön nekönc nehez a naualyanac zenvedefe, kiből nekönc enne fok iozag adatic. Amen

Vrnac Nevebe kezdetic ez, Azert kerlec hogtanol-
 yad meg mel igõn nâg zenth ayandekocat igert
 az vr iften edõs iefus az ṽtet zeretõknec. es min-
 den embõrõknec, kit meg irt zent Mathe ewan-
 geliomanac õtõd rezeben es olvaftatic az zent
 Martiromokrol mind zent napyan ekeppen

Az idõben Latvan iefus a feregõket fel merre a hegre. Es
 hog le ṽlt volna Iarulanac õ hozzaia az õ tanithvani es meg nita
 õ zaiat, tanitta vala ṽket mondvan. Bodogok az lelki zegenek, mert
 10 õuek mennékne orzaga Bodogoc a kegéfek, mert ṽk biriac a földet.
 603 Bodogoc kik firnac, mert ṽk meg vigasztaltatnac. Bodo||goc kik
 ehõzie. es zomehozzac az igaffagot, mert ṽk meg elegittetnec
 Bodogoc az irgalmasoc, mert ṽk irgalmassagot kõuethnec, Bodogoc
 a tizta ziuõk, mert ṽk iftent latac Bodogoc a bekefegõfec, mert iften
 15 fiainac hiuattathnac Bodogoc kik haborufagot zenvednec igaffagert,
 mert õuek mennékne orzaga. Bodogoc leztec, micoron gonozt
 mondandnac nektõc embõrõc es haborgatandnac titõket. es mon-
 dandnac minden gonozt tû ellentõk en ertem hazugfaggal Örûlye-
 tek, es vigágátoc, mert attû örõmetek nâg es beufegõs mennékne
 20 orzagaba

Ime mel igõn nâg zenth ayandekocat igert a kegõs crif-
 tus az ṽtet zeretõknec, mert kik lelki zegenõk ezõke a menorzag.
 Es kik kegõfek ezõk biryac az elethnec a földet es kik firnak. es
 gazolnac, ezõke az õrõk vigafag. es kik eheznek es zomehoznak,
 25 ezõke az elõ keñerrel megh elõgõdes, es kik irgalmasoc, ezõke az ||
 604 iftennek irgalmassaga. es kik tizta ziveek ezõke az vr iftennec
 zenth latafa Es kik haborufagot bekevel zenvednec ezõk mind
 iftennec fiai leznec, kikre zallando mind az iftennec õrõkfege Es
 kik igaffagert haborufagot zenvednec, ezõkee a menorzag. Es vala-
 30 kic criftofert zidalmat haborufagot. es minden nauafat zen-
 vednec, ez ilyetenõc örûlienec. es vigágganac, mert mind ezõknek
 erdõmõk igen foc a iõvendõ hazaba. Azert örûlen mindõn, kik
 haborufagot zenvednec. es bozzufagot. es egeb nemû loc naua-
 35 nec nâg beufeget Es sohol nem lelõd az zent irafba, hog a kedve
 zerent elõknec igerte volna valahol Auag a tiztõffeg kevanoknac.

de csak a nauafa zenvedőknek Azert mind az felül meg mondottag-
 bol nag' örömeth vehetnek mind azoc, kik bintelen haborufagot
 zenvednek Mert a bintelen cristoffal. es mind az zenth martiro-
 mokcal meőorzagba őrócke || orzagolnac es vigadoznac, de mith **605**
 mongac azokrol, hanem csak azt ammi bizonlag, kik haborgattac ⁵
 gűlőfegből attoc fiait. Mert mikeppen a cristoffal vigadoznac meő-
 orzagba a haborufagot zenvedőc Ezönkeppen valaki attafiat
 haborgattya gűlőfegből, ezoc mind pilatoffal, Herodeffel, Annaffal
 es kayfaffal kik cristoft bintelen haborgattac, mind ő velőc az őróc
 tűzbe zenvednek. Es mikeppen a haborgatoc az igazaknac őrók ¹⁰
 coronat faragnac es meőnei erdömőth gőytnek, ezönkeppen vőm-
 magoknac pokolba őrók kenth zerőznec. es őrók halalt kerefnek.
 Azert nem tezön buzzut a haborgato az igaznac. de csak vőmma-
 ganac. Azert aggone nag' halat az edős iefufnac. ki az őueit el
 edesden vigasztalya kik ielőfen haborufagba vannac vettetven, Holot ¹⁵
 igmond ez felül meg irt ewangeliomba őrűletőc. es vigaágatoc,
 merth attū erdőmtők igön beufegős meőnekbe kit nekők meg
 aggon mind őrócke ez io iesus, ki hamiffat nem mondhat Amen. ||

Kezdetik iduezitenknek kennárol valo iras:

Uronk iefusnak kennának kettő vala eredete. Elfő. Sidok-
 nak ireglegőc, kik rea azert iregkednek vala hog lazarth ő neged
 5 napi halattaibol fel tamaztotta vala. Minek okaert fidok kezzül
 fokban hittek vala ő benne Azert ireglegre indulwan harom tana-
 cōth tartanac ő reaia Elfő tanachot siketh vafarnapon
 Minth zent Ianos irta kőnvenek tizenegged rezeben holott azt
 monda kayphas Alkolmas tinektők, hog eg embőr megh halon az
 10 nepert, hog az nepek mind el ne vezzenek Masod tanachot
 tartanak Verag zombaton, holot elvegezek hog nem čak idue-
 zitenk iefust de meeg lazarthes meg őlnek miert ő erőtte hynec
 vala a nepek ő benne harmad tanachot tartanak Nagh
 zeredan Mel'napon es iudas közikbe mene Mert őrdőghi mestőrfeg-
 15 nec miatta megtutta vala hog egben gülekőztenek volna Azert
 monda ő neki Mith akartok ennekőm adni en őtet tinektők aru-
 lom, Ők kedeglen ottan harmicz ezwlth penzth igerenek ő neki O
 athkozot Iudas nemes azzonone maria megh arañ penzt es többet
 608 kert volna magdálnatol || Auag ha ő nem adot volna Munkaiavalot
 20 megkerefte volna, Ha kedegk meg nem lelte volna meges többeth
 kuldult volna Masod eredete, crīstofnackennanac vala
 iudafna telhetetlenlege Mert micoron a kichended Effren neuő
 varoskabol houa a fidoknac előtte ment vala megtert volna Es
 verag zombaton poklos simónnak hazanal vačōralnec Martha a
 25 nag zeretethől melvel iduőzitenk iefost zeretivala zolgal vala Az ő
 huga kedeg magdalena dragalatos kenetōth Labaynac kőn hullata-
 faual megh megh mofafának vtanna, őtte iduezitenknec feiere, es

éggik rezet meg tarta temetefere. Ezt latuan a iudas megh tűze-
 főle haragyanac miatta es felkealta mondvan Minemű vezedelmes
 dologh lön ez, Harom zaz penzen el adhattak volna ez kenetöt. es
 zegeñőknec ozthattak volna, Hazud vala, mert az ő lopasaerth es
 nem a zegeñekerh monga vala ezt Ebből gondola hog' v'et el arulna 5
 Melyeth meges tön, Azert a vegh vačoranol oz||ton elmene a 609
 fidokhoz. Iduőzitenk kedeglen a vačoranac vtanna. es a hala adas
 vtan elmene ken zenvedni, Anya zent eghhaz hetzer emlekőzie
 meg ő kenárol zolofmanak tartafaban Elezer veterénnek
 ideien Mert veteréne coron harom helen zenvede iduőzitenk 10
 Elezer menuen a kertben Mafodzor Annafnal,
 Harmadzor cayphafnal Mondam hog' elezer zenvede men-
 ven a kertbe. es ben A kertben, holoth harom keferues kenth zen-
 vede ő felfege 1 Vak merő batorfagnak ellene mon-
 dasat 2 Nag' felelőmnek felvetelet 3 kedeglen 15
 Megfogast es firalmas megkötőzest Mondam hog'
 elezer zenvede vak merő batorfagnak ellene mondasat Mert a
 vačoranac vtanna halat advan afa iftennec, kezde ki menni a
 kertbe Az tizenegh apostolokkal Mert iudas nem vala velőc Az yton
 hog' mennenek, Monda ő nekic iduőzitenk iesus. Ez eczaka tū mind 20
 el estők en mellőlem Mert irvan vagon zakarias kőnvenek tizőn
 harmad rezeben. Meg verőm a pastort. Az az Cristus iefost. es a
 čorda||nak yohai eltekoztaltatnak, Az az Apaftaloc De maga en 610
 zerető tanitvañym ezen ne zomorkogtatok, se rettegetők, mert har-
 mad napon feltamadok, es galileaban elől vezlek titeket. Ezt halvan 25
 peter monda iefosnac ha mind el esendnek te mellőled en soha el
 nem előm A tób taneythwañokes ezőnth mongak vala. O bynes
 embőr gondoliad meg mith zenvedőth ith iduőzitenec Micoron az
 apostoloc nem hizic vala zavath Nagh banattal azert megbusulvan.
 Monda ő petőrnec, meegh a többinek es hallafara Bizont mondoc 30
 en nekőd petőr Minek előtte a kacas harmath zoland haromzor
 tagacz te eel engőmeth. Monda esmeg petőr, de ha meg megkellene
 veled halmom es soha en tegődet el nem. tagadlak O ayetatos
 lelők, gondolyad meg mene banattya ebből volt iefosnak hog' zauat
 nem hizi vala zenth petőr Maga vegre vgh lön minth iduőzitenk 35
 monda Ez lön első zenvedese Mafod mert veteréne coron
 meg alaza magat nagh felemnec felvetelere Mert
 vgh irya zenth mathe keñvenec huzon hatod rezeben, hogh || a 611

fölil megh mondoth bezednek vtanna iöve gethsemani neuw falyba.
 Mel vala oliuetimhegenek vegheben Ierufalemnek es ez hegnek
 kezdte vala egh kerth elmelkedesre alkalmas, melbe be mene ew
 harom Tanithvanival Petörrel Iacabval. es ianoffal Az nölezad
 5 kedeglen kiül hağa Iudas kedeglen nem vala accoron oth Monda
 a harom taneytvannak kiket be vith vala a kertbe yletek ith mig-
 len el megek. es ymadcozom. El mene tölök es ymadcagaban kezde
 felnie. es rettegni Ezth mongya vala. zomoru en lelköm mind
 halaliglan. O kerezten lelök valyon kyerth veue ez felelmeth,
 10 bizon en ertem. es te eretted Ez koron azzoñonc ziz
 maria es vala ymadfagaban. ő es kezde yaltoznia ziueben es
 rettegni Monda magdalnanac. es marthanak Oh en neköm nem
 tuttam mi törtent en fiamnak Merth en ziuem el eped ő rola valo
 keferűfegömről felkelek. es meg keresöm en fiamath. de enek
 15 ewada vagon nem illik nekem azzoñiallath valvan budosnom, fel-
 kelek. es ymadom atya iftenth es en fiamath dolgarol meg bizo-
 nitham. Micoron titok camarayaban ymadkoz nec. Neki ielőnek ||
 612 gabriel angel. kinek monda ziz maria O gabriel hol vagon atte
 iduözletöd melben azt mondad Iduözlegh malaztal telies vr vagon
 20 te veled. Ime keferűfeggel vagok telyes. es vr el zakat en tölem.
 Gabriel monda ziz marianak Oh en nömös azzonom iol tudod hog
 atte fiadnad miatta kel embörök közzül angali karoknac meg
 epölni. Ő erettek nagh felelmes rettenetefth veth fel mastan atte
 fiad. Azzoñonk maria monda. Legön atya istennec ő akaratta
 25 Iesus azert ymadvan attyat terdere hanyat homlok efven az azzu
 földön monda Atyaknac atfa. Mindenek lehetsegek te neköd, ha
 kedues teneköd veddel a ken zenvedefnek poharat en rolam. Mert
 a lelök keez volna rea de a tesfth gyarlo, legen azert atte akaratod. Ez
 ymadfag meg mondván, felkele es a taneythvanokhoz mene, lele
 30 vket hogh allonnanak. Mert meg nehezölth vala az ő zömek.
 Monda symon petörnek. Symon ezee a fogadas Ime egh oraiglan
 613 nem vigazhatal envelem || ffele költhe öket alafokbol. Ennek
 vtanna esmeg vronk iesus azon helre mene. es masodzor mondván
 En atyam ha e ken zenvedefnek pohara el nem mulhatic ha nem
 35 hogy meg igyam Az az Meg zenveggem, legön te akaratod O io iesus
 kiert töd hog il igön rea engedel hamarfaggal, felel vronk iesus
 azt monga O binös embör csak te erőtted, hog ördögnek hatalma-
 bol ki vennelek Es meg iöve a taneythvanokhoz lele öket hogy

alonnanak, el meg felkölte őket nem dorgala sem poreyta meg
 harmadzor es el mene es ymadkozok. es az ymadzagban
 halakra valo vereyteke ki zarmazek Mert ő fellegenek mind hálvan
 valo tuttara vala az fok martiromoknac es a fok genge zizeknek
 kit zenvedendők valanac zörnűfegős kenők. Azerth a verős verey-
 tek nagh bewfeggel minth égh kis éergeteg monno kentefeth által
 hatvan föl vala ő zizley zenth testéből O kereztyen A hel holot ő
 fellege || Imadkozik vala. Megh indula az ő nag keferűfegeert mind **614**
 limbofiglan A zent athyak vigadanak, Mert megh esmerek hogh
 közel volna az ő meg zabadulafoe Imadkozvan ezt monda vronc ¹⁰
 iefus Atyam ha lehetleges veddel en tőlem e pohart, Az az Ez nagh
 ken[th] zenvedesth Mert a lelők gyors volna rea, de a testh gyarlo,
 ffeleke az imadzagrol. es mene a taneytwanyokhoz. es lele őket
 aluvan a nagh zomoru fagnac okaert. Es monda petőrnek minde-
 niknek kepeben. Symon aloz nem vigazhatal en velem égh oraig- ¹⁵
 lan Es felkölte őket mondvan. kelyetek fel mennőnk el, Mert ime
 el közelgeth ki engőmeth el arul, Ez leen masod. mit a kertben
 zenvede iefus erőttünk, Harmad mith zenvede veterne
 koron kegetlen meg fogast. es siralmas kötözest
 Vg iryak az ewangelistak hog Micoron meeg iduezitenk volna ő- ²⁰
 tanitvaival, Ime iudas a tizenkettő közzül ég, el iőue nagh sereg-
 gel, kith boçattak vala a papi feyedelmek. es a nepeknek veny, kiknel
 valanac feg||verők, tör, cholonkok. es megh gyottho zövethnekők. **615**
 es egő faklyak az eynek fetetfegeiert, Akki kedeg v̄tet elarula
 iegőthada nekik, mondvan. Valakit megh apolandok az a iefus, kif- ²⁵
 feb zent iacabert monda, ki hasonlatos vala zinebe iduezitenkhöz
 Mikoron be mentenek volna a kertben Eleikbe mene iduezitenk.
 es megh kerde őket; kith kereftők. felelenek Nazarethbeli iefust,
 Monda nekik En vagok. Es ők hatra esenek Ez harom izbe lőn,
 hog harmadzor esmeg kerdőtte volna őket kith kereftők Iudas a ³⁰
 fereg közzül hozzaia mene. es megh apola ötet mondvan. Iduez-
 legh mestőr. Monda iduezitenk nekik. ha azert engőmet kereftők,
 bochassatok bekeffeggel ezeketh, Az az A tanithvañokat Azok reaia
 hertelenkődenek, zent petőr éggiknek el vaga filet, de iefus megh
 vigazta. Ennek vtanna meg fogak v̄tet, es keferuesen meg kötözek
 O io iefus Masod kent vronc iefus veterne coron zen-
 vede Annas pispeknek hazanal, holoth harom keferues kenokat ||
 vőn fel mi erőttőnk Elfő tanitvanianac megh tagada- **616**

lat Az az Petörnek Masod Annas pispöknek
 kevellleges kerdeseth Harmad zentfegős orcza-
 ianac arcel verefeeth Mondam hog elfő taneytvañanak meg
 tagadafath zenvede Mert micoron a kertben meg fogtak volna. es
 5 nákon kötuen kezeit hata mege zoroffan köttek volna. es a cerge-
 teg vizen ki akoron meg arrat vala. A hideg vyzbe tazittak a hid-
 rod önnön magok kedeg a hidon menenec, egy nagy köbe vg ran-
 tak, hogh orczaia eltörek, torkabol, es zayabol a wer bewfeggel ki
 megen vala. O en edes vram iesus. Mel igön nag keferűfeg vala
 10 ez te neköd A köwes vton mezith labbal megen vala a io iesus
 labanak nyomdoka veruel telik uala meg, latvan a zerzetős fidok,
 hog ekkeppen hozyak, kealtnak vala Ime hol hozzak a çalardot. es
 617 a nepeknek hitetöith. Azert be vivek an||nának hazaba, Hova zent
 Ianof ees iefuffal be mene. Petör kediglen kivil al vala, ki idue
 15 zent ianos. es az ayto tarto azzoniatlatnak megmonda es be viue
 petört, Es monda Petörnec az ayto tarto azzoniatlat Minemde
 tees ez embörnek taneytvañi közzül valo vagee? Petör eltagada
 hog nem volna. O petörnek gyarlofaga Alnak vala kedeg az zolgak
 a tüz melleth mert hideg vala. Petöres oth al vala es fytözic vala,
 20 Mondanac neki a zolgak Nemde tees ő taneytvañi közzül valo
 vagee? Petör akoron eskwefwel tagada megh, hog ingen sem ef-
 merte volna vtet. Monda egy a zolgak közzül annak, kinek petör
 el vagta yala filet rokonfaga, Mi nemde en latalakee tegödöt vele
 a kertben. Petör esmeg harmadzor nag eskwefwel es athkozodaffal
 25 eltagada hog ingen sem esmerte volna vtet. Ez dolog közöth imma
 ime a tyk háromzor zola, Petör meg emleközek arról holot iesus
 618 monta val||la neki Minek előtte a tik háromzor zoland háromzor
 vagh engemet eltagadando O mel keferűfeg vala iesusnac ebben
 De petör kimenven [re] iesus rea tekente Es petör nagh siraft tön
 30 bineröl. es ottan neki meg bocattatek bine. Ez elfő mith annafnal
 zenvede eröttönk Masodoth zenvede annas piskeknek
 keuelfegős kerdeseth Mert ennek vtanna Annas pispek
 kerde vtet tanitvanirol Mikeppen őket elhitegette volna ő hozza
 Erre iesus nem felele. Masodzor kerde tanittafarol, mikeppen a
 35 nepeknek predicallot volna. Monda iesus neki hog ő titkon sem-
 mit nem predicallot hanem nilvan a templomban. Es monda hogh
 azokat kerdene, kik hallottak mith predicallot volna, holoth ezt
 monda neki iduezitenk, Ime ebből köneközik harmad mith annafnal

erettőnk zenvede Harmad mith Annafnal zenvede
 zentfeiges orchaianak arcel vereseeth Mert vgh irya
 zent Ianos holot a fülül meg irtakat mondotta volna anafnak ||
 Eg a zolgak közzül kit, mondnak lenni a közvenyőfnek kit iefus **619**
 meg vigasztot vala, vas kezűs kezevel arcel vte mondvan Ekeppen
 felelze a pispeknek O kemei lelkü embör OI nehez vala az arcel
 ütes hog ő neki mene foga vala mind megh indulanac A
 vas kezűs keznek es hele egezlen az ő zent orcaian meg-
 marada Iefus kedeglen bekeffeggel zenvede el, čak azt monda,
 ha gonozul zoltam teg tano bizonfagot en rolam, ha kedeglen
 ioth zoltam mire verz arcel engömeth Ezöketh azerth mafod-
 zor zenvede veternyenek ideien mi nömös vronk iefus crif-
 tus Harmadzor zenvede iduezitenk iefus veterne-
 nek ideien kayfafnal. es ő hazanal. Mert Annas pif-
 pektől viuek vtet kayfafnac hazahoz, holoth harmat zenvede
 keferűfeggel erettőnk Előzőr Hamis tanoknak vadola-
 fith Mafodzor, halalnak feügeteseeth Harmadzor
 Egez enek nvkhatatlanfagath. Elföth zenvede hamis
 tanoknak || vadolafat Mert micoron iduezitenk iefus vitetöth volna **620**
 a papi feiedelmeknek eleibe Cayphafnak hazanal hamis tanofagoth
 kerefnece vala ellene, de egget sem lelnek vala. Mert kik ő rea
 tanulnak vala. Nekik azt mongak vala, hog lattak otet hog fok
 chodakat töth Mert korokat vigasztot. es ördögöket üzöth többeth
 es ehöz hasonlokat Nekik mongyak vala hogh hatalmas. es hazna-
 latos predicaciokat töth volna. Vegre el iöuenek keth hamis tanok.
 es mondanak hog azt hallottak töle, hog azt mondotta volna hogy
 salamoünnak templomat el törhethne. es harmad napok esmegh
 megk epeythethne, de hazudnak vala Mert iduezitenk ezt ő teste-
 nek templomarol mongya vala. OI minth azt mondana Az en tes-
 tömeth halalnak miatta el romthyatok. es harmad napon felta-
 maztom, Monda neki a papi feiedelm Nem felelze ezökre kik ellenöd
 mondatnak Idvezitenk kedeglen vezteg halgat vala || Ennek okaert **621**
 köuetközik mafod kenüa kith ő nala, Az az kayfafnak hazanal
 erettőnk zenvede. Mel ken imez Mafod mit zenvede halalnak
 feügeteseeth. Mert miért iefus vezteg halgat vala, megh haragvek
 rea cayfas monda iduezitenknek Semmit nem felelzee azokra, kiket
 te ellenöd a tanuk mondanak Iduezitenk nem zola semmit El meg
 felkele kayfas zekiböl beketelenfegenec miatta. es monda kezereytlek

en tegöd elő istenre, hog' megh mongyad mi nekönk ha te vagh az
 elő istennec fia felele iduezitenk neki mondvan Te mondad mert en
 vagyok. Ezt arra monda hog' istennek nevere kerde Ezt halvan
 kayfas. Megk zakgata ruhaiat. Mert ez vala zokafok a fidoknak
 5 Micoron isten ellen valo karomlath hallananak Azert felkealta
 kayfas nag' torokkal Ime megk karomla istent, mert azt monda
 hogh isten fia volna Mi teczik azert nektök Mind fel kealtanak
 mondvan. Melto halakra. kezdenek a fidok reaia pekdefni
 622 mikeppen karomlora || O io ihefus Mene dohos vtalatos nálokát
 10 zenvedet te az időben ő nekik. Gondol meg ezt o ayetatos lelők
 veternyenek ideien es ag' halakath a kegős iefusnak erethe Har-
 mad mith zenvede egez enek. nvk hatatlanfagath
 Mert ennek vtanna hogh meg' pökdöfeg iefost a papi feiedelmek,
 titkon mikeppen halakra meltoth be viuek a templomba. es oth
 15 egy ozlophoz kötözek. es nag' keferwesön mikeppen karomloth
 ostorozak O kegyes iefus mel' nag' ken vala ez elő ostorozas
 Ennek vtanna egh zekbe iltetek, melben zokot vala a fő pap űlni
 es a zolgak bekötek zömet. es orczaiait hog' ne kőnörülnek rayta
 kezdek arcel verni. es nákon. es ezt mongak vala neki Profetald-
 20 megh cristus kichoda ki tegödet arcel, es nákon vert. Nemelek
 kedeglen nag' zörnű zokkal illetic vala vtet kiket az ewangelistak
 zemerömfegnek okaert meg nem irtanak Mert vgh mond zent Ieroni-
 mos hogh az etczaka verradafnak előtte három orával ol' igön
 623 zemermes. es zörnű kenokat töttek rayta a fidok. es a riballdok
 25 hog' meg nem ielőnti azokat isten hanem čak iteletnek napyan
 Azerth mongya zent Bernard hog' egy kő ozlophoz kötözüen allot
 mind etczaka. Nemes azzoónok ziz Maria kediglen
 akcoron vala bethaniaban magdalena hazanal. Zent Ianos
 elhaga iduezitenket Kayfasnal. es be mene bethaniaba azzoónoc
 30 ziz marianak haylokaba. es micoron azzoónoc maria ymadkoznek
 çergethe az ayton lata ianost Neki az ő fia minth volna megmonda
 El keferedek ziz maria. es felkele ymadfagarol. Magdalahoz. es
 Marthához mene Mondvan ő nekik ezt megk Es az vtan monda.
 Kelietök fel, mert ninchen mastanfaggal nywgodalmnak ideie,
 35 mert az en fiamat megk foktak. es nag' kenban vtet tartiak. O ziz
 maria, mel' igön elhidegüle atte ziued fflkelenek. es elmenenek
 enek ő ewadan a keppen nag' firassal keresic vala iduezitenk iefost
 O ayetatos aña Ha teneköd chak egh fyad volna. ki tegödet tap-

lalna, v̇tet akaztofara itelteth volna hamiffan, Valyon minemw
keferűfegöd || volna. E modon el vegezven veterneyi ymadchago-624
dat gondolkoggal az őzveg ziz marianak keferűfegeről Merth az ő
iegőse zenth ioseph immar megk holt vala Amen.

Dičerteffek vristen. es ő zent ańna ziz maria s

625 *) minden zenteknek felette menorzagban O malaztnak aña maria
 kiçoda ki az te dycõfegednek magaffagat mertekhetne, damascenus
 neuõ doctor, ha az õ dõcõfegerõl akaronk irni me fogadkoznac az
 bezedek kikuel meg [ielenteknek] ielentetnek. zent Bernald doctor
 5 meg vg mond az kristoflnak nemzetseget az zvfz marianak menbe
 menetit valon ki zamlalhatna meg olha az mondana, fenki. zent
 Agofton doctor ha minden tagonk változtatnanak nelue mennel
 kifeb zikraiat õ dõcõfegének meg sem mondhatnak. Mit mond-
 hatonk hat ez zvfz mariarol kihez sem eg [h] zent hozza nem hason-
 lattatik mert õ zvfzeknek coronaia õzuegeknek dõcõfegé hazafoknak
 10 Vigasztaloia angaloknak õrõme lelkeknek idueffége, ezek az ket zep
 rofak kiket kel kötõnõk az zvfz marianak koronaiaaba Masod õrõme
 melet val vala hog aldatek zent õlfebbettõl az õteth Latogatafaban
 mertazzvfz maria isteni iozagnak miuelkedetimiát meg [ertfn] esmerte
 volna õ foganafat az angalnak miatta az õ esmerõiehez latogatni
 15 viue. zent ambrus doctor. Nagy vidamfagval fiettetes õrõmvél be
 mene zakalriafnak *hazaba evduetzle ellebetet* azon [õrõle õrõmvél
 vala adatot az az zent ianos imada] õ meheb minek elõtte zvflet-
 nek peldat ada amel õrõmvél vala adatot az az zent ianus imada
 istent õ aňának meheben melet zauauál, [nem] nem mondhat vala vg
 20 hog az õnnõn [zvfbe] zvfleie betelefeduen zent lelekuel nag-zoual fel
 kaialta es monda, aldot vag azzonialatoknak közöttte es aldot te
 mehednek gómõlçe de honnan vagon ez ennekem hog vrnak zõleie
 iõiõn en hozzam bodog vag melet hittel. az zvfz maria õrõmeuel
 betelefeduen magat nem tartoztathata monda dycõice az en lel-
 25 kem vrat õrõle az en lelkem istenben az en idueffegemben. Ez õrõ-
 mehez hasonlik masod õrõme melet vall menorzagban hog az vr
 isten aiandokoza õtet ol fenefseguel hog mind az menorzag es az
 zent angalok õtõle veznek fenefsegés vilagoffagot mert mikeppen

*) Hatodik kéz.

az világok veznek fenefleget az naptol ezenkeppen az dőcőfege-
 zentek az zŕz mariatol vilagoffagot ezek megent az ket rofak kiket
 kel kőtnőd az az zŕz marianak koronaiaba || 626

Harmad öröme melet vall vala földön hog zŕle mennek
 es földnek kirafat ő tiztafagos zŕzelege meg maraduan vğ [n]ene-
 5 kel ő rola aña zent eghaz Mikent az nap ő fenet Bočafa az iueg
 által zegefnekől azon keppen az zŕz maria fiat zŕle ferelm nekől
 es melet zŕle legottan imada mint bizon iftent es embert Ez örö-
 mehez haffonlik harmad öröme melet vall meňorzagban mert
 minden zent anğaloknak felette magasztatek zent bernald doctor 10
 vğmond, mert mikent nem vala meltofagofb es zentfegefb heł fől-
 dőn hol nógonnek criftusnak teste Ezen keppen meňorzagban
 magaffagofb zepfege heł ne lenne hova az zŕz maria hełheztenek.
 zent agofton doctor es ig mond. len az zŕz maria apostoloknak
 azoña martiromaknak gőzödelme confessoroknak vigafaga zőzek-
 15 nek koronai mind kezenfege zenteknek idueffege, Mert erdemle
 hog feleb magasztatnek minden karoknak felette Mert ő
 kizŕle igaffagnak napiat ez vilagnak fetetfeget el tauoztata
 ifteni | vilagoffagual es fenefseguel minket vilagofita. Az atkot
 rolonk el vőue es ifteni aldomaft hoza, az halalt meg galaza. 20
 es őrők elettel aiandokoza Mert mikeppen az fő minden tagnak
 elete. Azonkeppen az zŕz maria minden zentnek elete es dőcőfege
 feneflege, Neged öröme melet vall vala földön iftennek ő fiarol
 valo testamenton. Az zent kirafok halvan vy kiralt zŕletni az vy
 čilagnak hozafanak iőuenek es imadak őtet aiandokokat, az čillag 25
 peldazza uala iftenfeget az aiandokok iftenfeget es emberfeget. es
 le efuen imadak őtet az aiandokok valanak arań temien es kenet
 az arań peldazzauala. hatalmaffagat az temien ő papi meltofagat
 hog aldozatra ada magat miertők atá iftennek az magas kerezt-
 fanak oltaran az keneten peldaztatek ő temetefe, Ez örömehez hal- 30
 sonlatik meňorzagbeli öröme melet vall hog az ő akarafa egeffelt
 iftennek akaratahoz. Mert az mit az maria akar azont az vr iften
 es malaztaual be telefeteni Erről enekli aña zent eghaz mond-
 uan halgas Meg minket zŕz maria mert az iftennek [ef] fia semit
 tőled meg nem tagad || Azert sem eg zenthez nagob bizodalmonk 627
 ničen mint az zŕz mariahoz. iarolonk bizodalmal az ő malazta-
 nak zekihez. mert meg peldaztatot vala ez otőruenben mint vagon
 meg irua harmad kirali kőmnek maffod rezeben. Salamon monda

ő zŕlének. kered mit akarz en edes zŕlem mert nem illik hog tető-
 led en valamit meg tagágak. Ezent monga az aldot ihus es az ő
 zŕleienek touabba ezek az ket rofak kikek kős az zŕz marianak
 koronaiaba aitatoffagual. Ótöd őróme meŕ vala földön az fiat hog
 5 meg lele az templomba ez őróme haffollik menorzagbeli őrómehez
 hog az őrók iften kiualtkeppen aiandokoza meg ő neki hiuen zol-
 galokat őnnön akariatiok zerent, Zent bernald doctor hog mond.
 Adattot teneked hatalmassag menien es földön avalamit akarandaz
 kerner az iftentől az ŕherheti minden idveffegőnknek haznalafat
 10 neki engette az vr iften. ő az meńorzagnak alamifna oztoia minden
 adomańokat kiket tezen vag teiendő valna az vr iften mindeneket
 neki engedet | ő kedig ol bewkező hog semit ki idueffegonkre
 vagon [meg irua] nem tagága nem tarfat erről vagon meg irua
 bezed tőrlitet kőnnek vtolfo rezeben az ő kezet ki ŕta az zegenek-
 15 nek es az őueit ozta az zegeneknek. erről zol vala az zent
 Agoŕton doctor. monduan Tődom hog semmi keppen el nem
 vezhetek mert az zŕz marianak kegefŕege bőŕeges. hatod őróme
 meŕet valla földön ő edes fianak fel tamadaŕ. mert mikent
 nag zomorofagot vala az ő zent halalaban azonkent nag
 20 őróme vala fel tamadaŕaban mothaŕa vala az dauid prophe-
 taual az en firaŕomat es kőnhullataŕŕomat forditad nag őrómré.
 Ez őróme haffollik Az hatod őrómehez meŕet vall menor-
 zagban mert mindennel kezélb az felfeges iftenhez mert valaki buz-
 goŕagofban zereti az vr iftent annal kezélb lezen ő hozza mint az
 25 vas tetetik az tőzbe meg tőzefől. ezenkeppen mindeneŕtől meg
 tőzefől vala az ifteni zent zeretetnek tőzenel. Zent Agoŕton doctor
 628 ig zol erről monduan Az zeretetnek mertekezerent || lezen az aian-
 dokozafnak merteke miert ő buzgobban zerete az iftent azert nem
 erdemle zent haromŕaghoz kezélb lenni. Vgan azon zent agoŕton
 30 doctor vala meneuel ki inkab eggefiti őt iftenhez annal kezélb
 lezen az iftennek zŕleiehez kibe ŕugoue kilenéz honapik kiről
 őnnőm maga zol az zŕz maria. ki teremte engemet ŕugoue az en
 hailakomban. Ieronimus doctor ez az nap melnek napnak ŕemki-
 nek magaffagaba az gengeŕeges zŕz maria be mene auag ő orzaga-
 35 ban fel magaztatek. criftusnak vtanna ŕenki nagob dőčőŕegben
 nem ŕugozik mint az ő zŕleie Damafcenus doctor. ott heŕeztetik az
 iftennek zŕleie holot aŕa iften imatakik es az fiŕ dičertetik az
 zent lelek dőčitetik ez az rofa kit kős ő, Hetedik őróme meŕ vala

földön az ő menbe menetiben kiről vg enekel aña zenth eghaz. Ma az zŕz maria meňorzagban fel megen őröletek mert az cristof-
fal orzagol őröke ez őröme haffonlatik ő hetedik őrömehez melet
vall meňorzagban | mert batorfagos az őrök döcöfegben kiről vg
enekel aña zent eghaz. Ma az zŕz maria meňekben fel mene ha 5
egéb zentekről vg iratik monduan bölének őtöd rezeben mert az
igazak őröke elnek meňeuel inkab az istennek zŕleieről. ezek az
rofik melet kel kötnöd az zŕz marianak koronaiaba kiket aitatof-
fagual gondolvan teged meg segit eletedben es halalodnak ideen
otalmaz ellenfegidőt te halalodnak vtanna vizen az őrök viga- 10
fagba. az istennek zinenek latafara kiről oluastatik pelda ekeppen,
vala ég aitatoš deak hog ki meg vilagi voltaban es zokot vala
kötni rofaban kozorot azzoňonk zŕz marianak tizteffegere es ennek
vtanna len zerzettefe es hog ő kozorot nem kethetne mit vilagi
voltaban az zŕz marianak tizteffegere ezen igen meg haborodek 15
őn benne akara es el vegeze hog ki menne az zerzetből. nemel napon
ezen igen kešeregne imatŕagra ada magat. es ielenek az zŕz maria
monduan En edes fiam ne kešereg se kedig ez zerzetből ki nemen,
em en meg tanitlak teged || hog az te aitatoŕfagodnak en hoziam 529
eleget tehecz mert zoktal vala vilagikorodban en tizteffegemre kozorot 20
vőtni de kős ennekem lelekzerent mind teltedben minden napon
imezkeppen köšs ég zep piros rofat ég pater noštert monduan az en
edes zŕlőštemnek verehulaffaert, mikoron kőrnől meteltetek azt gon-
dolvan. Es emlekezel az en őrömemről mikor en őtek fogadam
oluas az feier zep rofaert az elfő őrömemert tiz aue mariat köšfed az 25
vekonfegő ŕpringŕelemel az aitatoŕfagual alakat aduan az vr
istennek az en velem ioteteiert. Mašod őrömemert hog hordozuan
en edes fiamat en meňemben meg Latogatvan zent elšebet azzont
azonkeppen teg. Harmad őrömemert mikort az en edes zŕlőšte-
met ez vilagra zŕlem es azonkeppen teg Neged őrömemert mikort 30
az harom zent kirafok nağ tizteffeguel imadak mint ištent az en
edes fiamat meg ešmeruen. meg azonkeppen teg Őtöd őrömemert
mikort az en edes fiamat az templomba meg lelem es velem le
zalvan ierufašlemből mindenben nekem enged vala, meg azonkep-
pen teg. Hatod őrömemert mikort az en edes fiam fel tamada 35
halottaibol ielenuen ennekem. az döcövlť teštben meg azonkeppen
teg Heted őrömemert mikoron az en edes fiam engem meňeknek-
orzagaba nağ döcöfegvel vŕn meg azonkeppen teg es ezeket meg

mondvan lezen het pr nr es hatvan harom aue maria. ezt teged
 en ertem es ennekiem kedvefb es teneked haznalatofb idveffegedre
 ig köff nekem kozorot, az kedik meg maradvan az zerzetben nag
 aitatoffagual kezde meg mondani naponked ez meg mondott ima-
 5 čagokat, Történek ég kor ő zerzetbe efkefenek vtanna hog menne
 eg erdő altal ő tarfaval es ez meg mondott imatčagott mondana az zŵ
 marianak koronaiat ivta az toluaiok közze tetek az toluaioknak
 hóg ez fraterral ivne ég igen zep lean es imankozvan az frater
 630 minden iduezlefen az zep zŵz ég rofat || vezen vala. es aranfo-
 10 nalual kozorőla kőti vala, ez latvan reaok. hertelenkedenek az
 toluaiok meg fogvan őket kerdezik vala monduan hova tőtők el az
 leant kit vifelteek vala azok kedig tagagak vala es mongak
 vala hóg soha nem akarnának leant vag azzoniallatot tarfol
 vallani mert tiztafagot fogattak volna. Azok nem hiuen es
 15 el vonak őket hóg igen vernek es meg vallanak [va] houa
 tőttek volna az zep leant kit meg kettek volna. fohazkod-
 uan az fraterék cristofhoz es zŵz mariahoz Em meg Ielenek
 nekik az zŵz maria anğaloknak fokaffagiual hordozuan auag
 vifeluen az kozorot kit kötött vala. monduan az toluaioknak, O ti
 20 hitvan es kegetlen emberek mire meritek az en zolgamat bantania
 ez haluan az toluaiok meg rettenenek es meg felelmeven monduan |
 az zŵz maria ol mel dičeruen az anğaloknak Em mel koronaua
 koronazot engemet ez frater ezt monduan [el] eleńezek ez haluan az
 toluaiok a fratertől bočanatott keruen es meg kerdezuen mel
 25 volna az imatčag kit ő ofuaffot volna akkor. meg tanoluan az fra-
 tertől ez vilagot el hağuan zerzetbe menenek es miglen elenek
 aitatoffagual okes oluaak zŵz marianak az koronat Amen. Eg aue
 mariat kerek a ki oluafz benne atol. ||

O dichefeges ziz zenth katharin azzon Thamagh fel ees ah **631**
mi keremefewnketh ielenczedmeg ah the yegeffednek merth ah
the zozathod igen edes vrnak filebe ky nyugozol the zerethednek
arnekaalath. vygh minketh Az vylagnak geryedetheffegebel para-
dichomnak kyeffegebeh. ky vagh fyonnak zepfeges leanya ez s
halando testnek ethe[zetiē]zethierth az arthathlan barannak zeple-
thelen ruhayaua ees dichefegnek koronayaua. |

GÖMÖRY CODEX.

ORATIONES

1

BEATAE BRIGIDAE
VIRGINIS XV.

ante imaginem domini nostri Iesu xpi crucifixi in dies deuotissime
dicendae

5

ORATIO PRIMA ||

iften az te artatlan zent halalodert hogy otalmaz meg engemet ez 2
may napon hertelen hallaltol zörnő hallaltol es az örök halaltol
Amen

1 pater noster 1 Aue maria

10

Pater noster Aue Maria ||

zenth kerezty Idwezehőn enghemeth + cristusnak kerezthy en 3
welem legien + előttem legien + vtannam legien + Alattham legien +
fölköttem legien + Merth emberi nemzethnek örök ellenfeghe az
pokolbely ördöghe el fwth hol teghedeth lath + Cristusnak zenth 15
kerezthinek newe Tetragrammation. és hagyoz. Amen. ||

4

Istennek Elfew wta. 1555

O O wram yesus Emlekezem megh az te elfew vtadon walo zenth kenodrol kywel mynketh megh valtál. es elfew vtadon walo zent Kenodrol mydôn az te zyledtwl zyz maryatwl hog el Bwezwal: O eedes Artatlan Iesus my erettwnk zenweded az nag keferewfege kenth [halalth] halath adok te neked yo yesus ect.

Ma fodyk wta

O O wram yesus emlekezem megh Az mafodyk wtadon walo zenth kenodrol halalodrol Mydôn az weegh waczorat tewd es
 10 magadath megh Alazad es az the tanethwanydnak nag Alazatofagal labokath megh mofad es az hwlwethy Baranth nag zeretettel welök megh ewed. es az te zenth testdeth aldwan nekyk oztad es az te zenth weredeth nekwnk ewrök testamentomban hagyad
 5 ewrek eletwnkre. O eedes || artatlan Iesus my erettwnk zenweded
 15 az nag keferewfege kenth, halath Adok te neked: ect

Harmadyk vta

O O wram Iesus emlekezem megh az harmadyk wtadon walo zenth kenodrol halalodrol es az nagy kenyergerfnek vtarol, mydôn az the mennyey zenth atyadnak kenyergez wala. Rezketwen es
 20 Feelwen. Es az the z-nth Testdbewl nag Bewfeggel az werôs weer ky folya O eedes Artatlan yesus My erettwnk zenweded az nag keferwfege keenth. Halat adok the neked yo yesus: Amen,

Negiedyk vta

O O wram yesus Emlekezzem megh Az the negyedyk wtadon
 25 walo zenth kenodrol halalodrol es fogfagnak awag fogfagodnak wtarol Myden tegedeth megh foganak es kezedeth hatra ketezek
 6 es nyakon ketenek. es az the zenth zakalodath || zaggyak wala
 Es nag bozzwfagoth zenwedel O eedes Artatlan yesus my erettwnk zenweded az nag keferwfege keenth. halath adok te neked,
 30 a. 2c.

Istennek ewtedyk vta

O O wram yhus Emlekezzem megh Az the ewtdyk wtadon walo zenth kenodrol halalodrol. es mydôn the Rolad az the zenth

rwhadath le ffoztak es az kew ozlophoz ketezenek kethelekwl es wezzewel es oftorokwal nag keferwfeges werefegeketh zenwedel, o edes Artatlan yefus az te zenth testedböl nag Bewfegwel ky ffoly wala az te zenth wered, es az the zenth werednek ffolyafa lewn az my bynewnknek el mofafa O edes artatlan yefus my Erettwnk zenve-⁵ ded az nagy keferwfeges kenth: halath adok the neked yo Iefus:

Iftennek hatodyk vta

O O wram yefus Emlekezzem megh az hatodyk wtadon walo zenth kenodrol halalodrol || Mydön tegedet pylatosnak haza-⁷ hoz wynek nyakon kethwe Pylatos thegedet megh oftoroztata es¹⁰ megh koronasztata O edes Artatlan ihs My erettwnk zenweded az nagy keferwfeges kenth halath adok the neked:

Hetedyk vta

O O wram Iefus. Emlekezzem megh az hetedyk wtadon walo zenth kenodrol halalodrol es az mewethfegnek wtarol mydön tege-¹⁵ deth Annas pyppekhez wynek. Es Annas pyppek Tegedeth az mewethfegnek Rwhayaban ewlteztete es megh mewethe megh chwffoltata, O edes artatlan Iefus my erettwnk zenweded az nag keferwfeges kenth, halath adok the neked:

Nyolczadyk vta

20

O O wram Iefus Emlekezzem megh az nyolczadyk vtadon valo zenth kenodrol *halalodrol* es az *ytelethnek wtarol* || Mydön⁸ teged nag kyaltaffal es karomlaffal az Pyachra wynek halalra kyaltanak es Halalra ytelenek O edes Artatlan Iefus my erettwnk zenweded az nag keferwfeges keenth, halath adok the neked.²⁵

Iftennek kylencedyk vta

O O wram Iefus emlekezzem megh az kylenczedyk vtadon valo zenth kenodrol halalodrol Es nag keferwfegnek wtarol, Mydön The az kerezt ffadoth nag keferwfeghwel ky wyd, ky hatra ranth vala ky agyon wth vala, O edes Artatlan Iefus ky labbal rwgodoz³⁰ vala. O edes Artatlan Iefus my Erettwnk zenweded az nag keferwfeges kenth, Halath Adok The neked.

Ty zedyk vta

O O wram Iesus Emlekezem megh az tyzedyk vtadon valo
 zenth kenodrol halalodrol es *halalodnak wtarol* Myden tegedeth ||
 9 az kereztfara Fezeytenek es az harom walfeghel megh zegezenek
 5 es az the zenth zywedeth altal ewklelek Edes artatlan Iesus az
 The zenth wered bewfeggel ffoly vala az magas zenth kereztfarol
 le, O edes artatlan Iesus az the zenth werednek ffolyasa lón az my
 Bynwnknek el mofafa, es az the zenth Halalod leen az my walcza-
 gwnk O edes artatlan yesus my er-ttwnk zenweded az nag keferw-
 10 ges kenth, halath adok the neked amen, oracio

o r a c i o

Kkerlek wram Iesus az the zenth kenodra Halalodra hog
 Boczasad megh az en Byneymeth es mynd Azoknak kyketh en
 Imaczagomba be fogattam, es kerlek wram Iesus az the zenth
 15 kenodra halalodra hogy zeres mynketh az the zenth malasztoddal
 es wylagofych mynketh es erewfych megh hog mynden Bynwnk-
 10 nek *ellene alhassonk Es az te ||* zent paranchyolatydath Bee tölthef-
 fwk es Halalwnk vtan mynd erekke weled lakozhaffwnk: Amen:

En Syluefter Papa Ielentem: Myndennek cristufnak hywey-
 20 nek: hog wrwnk Iefustol Nekem meg Ielentethet hog valaky Ez
 Ala megh mondando Tyzen harom Myfeket Megh Zolgaltattya
 Iftentöl Sok Ayandekoth nyer.

Elfew Ayandekot Nyeri hog: ha walamynemew haborwlag-
 ban volna attol megh zabadoltatyk

25 Masodykath nyery hog ha magzattya nem lenne. Iften mag-
 zatoth aad neky

Harmadikat nyery hog ha walamy zomorwlagban volna
 kethfeegnekyl attwl megh zabadwl. ||

Ez Imadlag zyz marianak ewt keferwfege. ewt 11
pater nofteruel ef ewt Aue mariaual: ewzue

Uram yo ihus xpus elew iftennek zent fya. kerlek tegedeth
te zent anyadnak en azzonyom zyz marianak az nagy banatyaert
kyt valla mykoron neky fyneon azt monda hogy te erettet az ew 5
zyuet banatnak tewre meg folna zabadoh engemet lelky es testy
zomorusagtul

Pater nofter Aue Maria

Vram ihus xpus dychewfeges iftennek kegyelmes zenth fya
kerlek tegedeth te zent anyadnak || en azzonyom zyz marianak az 12
koron valo nagy banathyaert kyt valla. mykoron tegedeth harom
napon nem lata. bankoduan kereffe tegedeth. Adgy en nekem
harom ayandekot. Igaz penytencyat. telyes gyonaffal. es te zent
testedet meltan valo Ayetatoffagual. Es bewfeges bochanatoth az
erewk elettel

15

pater nofter. Aue maria

Uram yo ihus xpus dragalatos iftennek zent fya. Kerlek
tegedeth Te zent anyadnak en azzonyom zyz marianak az nagy
nehezfegeerth kyt valla. mykoron tegedet lata meg foguan. meg
kewtezuen, meg oftorozuan. meg pewgdefuen. teuyfel meg koronaz- 20
uan fezzeyteny vynny zabadoh meg engemeth mendenemew fog-
sagnak kewtelyetwl. lelky es testy bynnek zeplewytwl

pater. Aue: ||

Vram kegyelmes ef edeffeges ihus kerlek tegedet. te zent 13
anyadnak en azzonyom zyz marianak az nagy zomorusagos banat- 25
tyaerth kyt valla mykoron teged lata. harom vas zegek kewzewt

haluan. zabadoh meg engemeth testy hertelen halaltul es lelky
ewrewk halaltul

pater: Aue maria

Vram yo ihus xpus Elew istennek zent fya. kerlek tegedeth
5 az nagy kefferwfegeerth az nagy banadyaerth kyt ualla te zent
anyad en azzonyom zyz maria. mykoron the zent zyuedeth ymmar
meg haluan lata chuczaua! meg nythny. Es mykoron tegedeth
haluan ew zenth ewleben foga. fogadgy engemethes hozza! ef
nyffia! meg nekem en ertelmymet. hogy en tegedeth dycherheffe-
10 lek mynd ewreke. es uylagoffohad meg en zemeymeth. hogy en
halalban el ne alugyak. hogy en ellenfegem ne mondhafa hogy
ellenem hatalmazhatoth

A m e n ||

Vala ky ez ymadfagoth harmydez napyg meg¹⁴
mongya ha nyomorufagban vagyon meg menty
ewteth az kegyes zyz maria Ennek fewlewtté. fok
bulchoyaes vagyon ez ymadfagnak:

Oh zyz marianak egygyetlen egy fya zep ihus vygaztald
meg az the meg zomorodoth edes anyadath:

pater. Aue

Oh zyz marianak ew edes zwlette wr iefus. vygaztalyad meg
fyunekwl meg maradoth edes zwledet:

pater, Aue

10

Oh myndenestwl meg zomorodoth te aldoth zyz marianak
ew edes fya zep iefus vygaztalyad meg te fyralmas anyadath ha
leheth,

pater: Aue m.

Oh mynd ez zeles vylagnak byzony vylagoffaga mely igen¹⁵
the || meg oltathal.

15

pater nofter: Aue maria

Oh angyaloknak zep feneflege. es mynden zenteknek. mely
ygen heruattal

pater: Aue:

20

Oh byzony zentfege te ereyd. kyk myndenkoron zent malaz-
todnak folyaffan zarmazanak mely igen meg zaradanak

pater nofter: Aue maria gracia

Ez ymadfagoth valaky meg mongya nemes azzonyonk zyz marianakez harom nagy ieles kefferw fegeert valamyt kerend ketfegnekwl azt meg nyery az zyz maria:

5 O bodog es dychewfeghes zyz maria emlekezyel meg az ydewrewl. mykoron az te egy fyadath my edes vronk ihus cristuth az kegyetlen lydok az ehy fele koron meg fogak es fewldre le verek nyakon verek. archul verek. mog chufvlak. meg karom-
16 lak. es zent ke||zeyt hatra kewtezuen kayfálnak hazahoz vyuek my
10 erettwek naualyaffagos byneffekert. Oh nemes azzonyom zyz maria. mykoron te ezt meg hallottad volna zent Ianos Ewangyelyftatul az te ygen edeffeges fyadnak az ew meg fogafat es meg kewtezefeth oh mynemew nagy obhaytaffokath es mynemew fohazkodaffokat es fyalmakat es kyaltaffokat es te zyuednek nagy
15 kefferwfeget az koron oth vallad. mynd azokert kerlek tegedet en
17 edes azzonyom zyz || maria hogy tegy irgalmassagoth en velem te meltathlan zolgalo leanyodual cristynaua:

Aue Maria gracia.

O en azzonyom zentfeges maria Emlekezyel meg az horarol.
20 kyben az te edes fyad my wronk edeffeges yesus cristus az dychewfeges zent kereztzfath az my idueffegwnkerth ky vyžzy uala az ew nagy kefferwfeges kennyanak es halalanak helyere. El te en edes azzonyom zyz maria azt meg latuan neky eleyben keluen oly igen meg kefferedeth vala te benned az te artathlan zent lelked, hogy
25 sem lathathz uala sem neky nem felelhedz vala latuan az ew nagy kefferewfeges kynnyayth. kerlek tegedeth edeffeges zyz maria hogy
18 az te zerelmes || egy fyattul nyeryed meg ennekem az myt en mostan keuanok es kerek

Aue maria. †:

30 Ith keryed az myth akarz kernerd.

O en kegyelmes azzonyom zeplewtelen zyz maria. Emlekezel meg az horarul. mykoron az te edes fyad my vronk ihus xpus my erettwnk bynefekerth mezeytelen fwg vala az magas zent kereztfan: es ew zentfeges kezey es labay altal zegezuen: es nem vala az ew mezeytelen emberfegenek zyzey telteth myuel be few 5 dewzhetned hanem chak az te few ruhadual kyuel egyebkoron es ewteth be takargatad: Es az te edes || fyadnak az ew meely febey- 19 bewl az ew zenth ewth mely febeylwl az zent veer az te orchadra nagy bewuen ala chewpewg vala. Ezbely nagy kefferwfeges te artatlan zyuednek banadyaerth kyt az koron vallal mynd azokert 10 kerlek en nemes azzonyom zyz maria hogy zwnetlen nyeryed en nekem uygasztalo edes zent leleknek malaztyath: Es en eletemnek myndenkepen valo yo voltath:

Ez az el ayanlaffa

Kerlek emlekezel meg en edeffeges anyam es en kegyelmes 15 azzonyom az te tyzteletes allaffodrol. kyuel allal az te zerel||mes 20 fyadnak kereztfayanak mellette mykoron az magas kereztfan feen fwkene. kerlek hozza az te zyuednek emlekezetyre az te artatlan lelkednek gondolatyth el kefferwfegeyt kyket azkoron vallal mykoron az te artatlan egy zerelmes fyad az te zemeydnek elewtte 20 meg ewlettetek: Es gondolyad meg azt hogy myndeneket az bynefekert akara zenyuenedny az te edes fyad hogy kyk kezzwl en vagyok egy es nagyob: Az te edes fyad az ew zent halalauaal nyere hogy || en ewneky huga es iegyeffe lennek azert kerlek meltoltaffad kegyes 21 anyam hogy en el te leanyod leheffek, te hozza folyamom azert 25 ez may napon Oh naualyaffoknak egygyethlen egy remenyfege. telyes byzodalmal en enmagamath es mynden en zwkfegemeth ayeytatoffagual teneked hyuen ayanlom. Tegedet ma en anyamma es oltalmazomma myndeneknek fewlette valaztlak es kyuanlak. kerlek azert kegyes anya hogy ne vtaly es ne ves el engem te 30 twled aznak zerelmeerth. ky en zerelmemert es ydueffegemert mezeytelen es tette meg zakatuan fygge te elewtted az magas zent kereztfan Amen ||

22 Ez Imadfagoth zent agofton dogtor yrta kyt
embernek meg kel mondany halalanak ydeyenes
ha meg oluafhatgya foha ew el nem karhozyk

Ewrewk mendenhato iften ky en lelket az magas zent
5 kereztfan te zent vereduel pokolbely ewrdewgnek markabul meg
valtat. Ez may napon ayanlom en zegeny bynes lelket az te zent
markodban. Es en nemes azzonyom zyz maria iefusnak zerelmes
zent zwleye kerlek oltalmazzad en zegeny lelket ez napon pokol-
23 bely ewrdewgnek hatalmatul mert ma uagyok || uhy zarandok te
10 zent fyadnak orzagaban menendew:

Imez ymadfagoth yduezzeytenk ewnen maga
Ielentette meg es iftenfegere fogatta mynd
azzoknak kykewzent iftenfegettyztelyke zymad-
fagual hogy foha el nem veztyewket de malaztya-
15 ban es meg erewffeyty es meg targya ewket o
io ihus:

O zerelmes ihus kerlek tegedeth az vyafkodaférth ky te lel-
ked es tefted kezewt vala. az te ken zenyuedeffed zerelmenek es
felelmenek ereyebwl. mykoron mynden faydalmakat es rettenetef-
20 feget az te zyuedben vetel. El az te ken zenyuedeffedeth yly
ielen valo emlekezetre hozad mykepen nagy penteken meg zeny-
24 ueded. Oh edeffeges ihus elew || iftennek zent fya. Ez kefferwfeges
meg gondolaférth es ez aytatos ymadfagerth. kyt ymadal hogy az
te mendenhato zent atyad el venneye te rolad az rettenetes ken
25 zenyuedeffth. kerlek adgyad en nekem naualyaffagos bynefnék oly

kefferueffen mynden en byneymeth meg fyrathathatnom. hogy az te ygazlagodnak miatta myndenestwl fogua el moffattafanak en lel kemrewl. Es az te aytatos ymadfagydat eyyel es napal ayeyta- toffagual es zybely fyralmal monthaffam. mykepen az te zerelmes **anyad.** es te **taneytuanyd** fyranak mykoron te meg || halal. es **25** mynden tagydual az te zerelmes **anyadnak** **zyz** marianak ewleben fekuel meg haluan

O iftennek kegyeffeges baranya zepplewтелен ihus xpus kerlek tegedet az rettenetes effetherth kyt zenyuedel mykoron tegedet nagyfagnak ew vrath yly rettenetessfel az kereztfara az kemenyse **10** ges adgyra hagyeytanak vgy hogy mynden zent sebeyd kyket az oftorozaskoron fel vewttel vala meg vhyolanak es azual mynden teftednek gyengefeges yzzey es te oldaladnak chonty egy maftul el valanak Ez te rettenetes effettederth kerem the zent yrgalmaffagodat hogy engemeth ez horatul || foguan mynd en eletemnek **26** vegezete yglen oltalmaz meg engemet. hogy valamynemew halallos bynt ne tegyek kyert zwkfeges legyen en nekem az te kyuanatos orczadnak az ew edeffeges ielen voltatul meg foztatnom. Es kerlek hogy ne hadgy engemet elew iftennek zent fya az en vtolfo horamon valamynemew teuelgesben ef nem auagy en elmementwl valo el **20** ydegenwlesben se az ketfegben effenek te adgy en nekem malaztoth hogy en telyes ereymbwl fyrathaffam || az te keferues zent **27** kenaydat hogy ez eletnek vtanna mynden te valasztottydual tegedeth kegyeffen dycherheffelek. es ewrewke te veled erdemlyek vygadnom

25

pater noster: Aue:

O en egygyetlen egy zeretewm iefus xpus. kerlek tegedeth az kewnyerwleterth es remwleterth ky te benned ygen nagy vala mykoron az te zerelmes anyadath az kereztfanak alatta latad fyralmaffon allanya es ygen be teluen kewnyerwlettel es kefferw- **30** seguel. mynek okaerth lata tegedet yly fyralmaffon tartatny el || meg fezeytetny. Es tegedet halla ew hozzaya zolny monduan. **28** azzony allath yme hol az the fyad. Az te raytad valo kewnyerwletteerth kerlek adgyad en nekem hogy azon te raytad valo kewnyerwletnek tewre ky az te zerelmes anyadnak ew zerelmes lelket **33** altal vere es yara. hogy altal folya es yarya az en lelkemethes.

hogy en te raytad kewnyerwlheffek es fyrathaffam myndennemew
 faydalmaydath hogy te en nekem athyay irgalmaffagual. es ew
 29 anyay zerettettel kewnyerwlheffetek es fegedem||uel leheffetek en
 nekem mynden zwkfegemben es ygen yelesben az en vtolfo horam-
 5 korban

O mynden el hagyottaknak gyewnyerwfeges fegedelme ihus
 xpus kerlek tegedet az nagy kefferwfegert kyuel az koron valal
 mykoron azt mondad. En istenem En istenem myre hagyal el
 engemeth. Az te elhagyaffodert kyuel az te emberfegeedeth el aka-
 10 rad hagyatny oly mynd el feleduen hogy byzony isten volnal. es
 athya istenuel myndenben egy természetew. kerlek adgyad en nekem
 te zolgalo leanyodnak Cristinanak hogy mynden el mulandoknak
 30 ellene mondgyak myndeneftwl fogua. kykben mostan || ydew zerent
 gyewnyerkedem. Es ne hadgy engem ez sok keppen valo haboru-
 15 sagokban es vezedelemben meg zomorulnom se gyettretnem vala
 mynemew gonoz embertwl vala my modon se pokolbely ewr-
 dewktwl se artando lelkes alattaktul. de kerlek hogy az en vtolfo
 ydewmben kegyeffen en elewttem ielen legy. mykoron en mynde-
 nektwl el hagyathtatom. es vegyed az en felelmes zegeny bynes
 20 lelkemet az te edeffeges adgyafagodnak ew gyewnyerwfeges kar-
 31 yayra monduan. alhatat s legy mert en te neked ol||talmad es
 meg valtod vagyok. ef en tegedeth soha el nem hadlak

O edeffeges ihus kerlek tegedeth az nagy faydalmerth es
 kefferwfegerth kyben yutal mykoron az athgyay fegedemnek meg
 25 vonaffa vtan vonakodny fogal. az nagy zerettetnek es faydammak
 zenyuedefebwl. mely zerelmnek ew edeffeges bewfege teged meg
 gweze mynd az te mezzel folyo ky mentetyglen. Es az te zyued
 meg hafada. es az te dragalatos zent lelked te bel'ewled ky mene.
 Ez the vonakodaffodnak kennyaerth adgyad en nekem kerlek hogy
 32 az en zyuetmet || myndeneftwl fogua el vonhaffam mynden vtalando
 dolgoktul. vgy hogy kellemetes leheffek teneked. en edes zerelmes
 iegyeffemnek es ky valth en egyedwl vala nagy vygalagomnak.
 hogy az en halallomnak ew horayan ynkab az the edes zerelmed-
 nek es kyuanatoffagodnak ew bewfeges ereyebwl az en lelkem
 35 ynkab te hozzad kyuankozzek hogy nem mynd az kennak felelme-
 bwl ewneen magat meg haboreycha. Es engedgyed es kerlek hogy
 te veled meg maradgyon az en lelkem mynd ewrekwl ewreke Amen: ||

Negyed fyxtus papa ez ala meg yrth ymadfago-33
 kath kwldette fernaldos neuw kyralnak hogy
 ha ky ewket aytatoffon napyaban egyzer meg
 oluafangya ielefben my yduezeytenknek fezwlety
 kepenek elewtte. tahat az napon keet negyuens
 ezer eztendeyg valo bulchokath val. pentek napon
 ha meg oluafangya keetanne bulchokat val. Nagy
 penteken ky meg mondgya tahataz napon kentul
 es byntwl odoztatyk es ha mely lelekerth meg
 oluafangya Azon Nagy penteken mynden oluafa-10
 faual egy lelket purgatoryombul ky zabadeyth.
 El myndeyyk ymadfag || vtan kel mondany egy-34
 pater nofterth es egy Aue mariat. Az nyolezadyk
 vtan tyz paternoftert es tyz aue mariath:

Iduezlek yduezeytenknek kemenyfeles teuyfkekel meg koro-15
 nazoth es fok veruel meg vereffwlth zentfeles feye es mynd my
 erettwnk te belewled ky zarmazot zent veer.

pater. Aue:

Iduezlegy ihus xpufnak az my meg valtonknak zentfele
 zaya. ky epeuel es etchetuel ytatal. hogy mynekwnk bekefegnek 20
 es twredemnek yo peldayath mutataad es || ez yly kenokkal zerze- 35
 ned meg az my yduessfgwnket.

pater nofter: Aue:

Iduezlegy my edes yduezeytenknek ihus xpufnak yob keze.
 ky choda keppen mennyet es fewldet teremted akarad es engeded 25
 az kegyetlen fydooktul altal verettetny

pater. Aue:

Iduezlegy my byzon meg valtonknak iften es ember kewzewt
kewzben yaro iefufnak bal keze. ky az kereztfan altal verettetuen
kenzatal. hogy az my vetkwnket rolonk el vened. es az my
byneynket el mofnad.

5 pater: Aue:

Iduezlegy my edes meg valtonknak yob laba. ky vaff zegek-
36 uel kegyetlenwl akaral altal verettetned || hogy ez ken myat ygaz
vtath mutatnal mynekwnk az mennyeyekre es mynket az bynnek
ewnfegebwl es zolgalatyabul meg zabadeytanal.

10 pater nofter: Aue maria:

Iduezlegy zentfeges byzony iftennek ewrewk fyanak kyra-
lyoknak kyralyanak kemenyfegeu ferelmekuel es faydalmakual
meg kenzatoth bal laba. hogy mynketh pokolbely ewrdewgnek
hatalma alol meg zabadeytanal.

15 pater: Aue maria:

Iduezlegy Cryftus iefufnak eles es kemeny zuczaual altal
ewklelth zent oldala. my byneynk myath mennyorzagnak berekez-
37 tet ka||puyth es oldaladbul ky zarmazoth zent veruel kyuel myne-
kwnk meg nyta

20 pater nofter: Aue maria:

Oh vr ihus xpus ky myerettwnk az magas zent kereztfan
akaral fykeny. alazatos zyuel kewnyeguen kerewnk tegedet: hogy
az ferelmeket es faydalmakat kyket az kereztfan fyguen kefferw-
fequel my erettwnk el twrel es el zenyuedel kerlek erezteffed es
25 zenyueteffed my velwnk te rayta kewnyerwlun.

Tyz pater noftert es tyz Aue mariat kel
vtanna mondany.

Ezt mongyad a zegeny hallottakert bulchoya es
vagyon ez ymadfagnak mert my es meg halunk
nekwnk es yo lezen ha ky ertwnk oluaffand. ||

Iduezek legyetek mynd ty hwlelkek es adgyon nektek nyu: 38
godalmath ihus xpus elew iftennek zent fya ky ygaz nyogódalom. 5
ky myndeneknek ydueffegeerth zwletek az zepplewtelen zyztwl. Ef
tyteket ew zent vereuel meg valta: meg tekenchen tyteket es az
kynbul meg zabadyhon es fel tamazzon tyteket az fel tamadafnak
es yteletnek ydeyen. Iduezek legyetek mynd ty hw lelkek. kyknek
teftek yth es egyebwt porban nyu||goznak. Cristus ky tyteket az ew 39
zent vereuel meg valtoth meltoltaffek tyteket. byntekbwl. es az
bynnek kennyabul meg zabadeytany. es mennyorzagban ew zent
angyalynak tarlafagaban gwlekeztetny. Es ew vele egyetemben
Ewreke vygadny:

Itk
183.
499.

Ez Imadflag olyigen kellemetes az az zyz maria-15
nak hogy meg ment mynden nyomorufagbul ef
zemeremtwl. hyzzem hogy ez gonoz poganoktul
es az ew nagyzerelmeert ez ew edes fya ihus meg
ment mynd feyenkent. mykent az egy toluayt
zabadeyta meg: || 20

Aldoth legyen te zent mehed bodog zyz maria. kyben byzony 40
iftent. es byzony emberth vyfelel

Aue:

Aldoth legyen te zent zyued bodög zyz maria. kyuel iftent
hyd es gyakorlatost zereted. 25

Aue:

Altottak legyenek te zentfeges emleyd bodog zyz maria. kyk-
uel iftent emleted.

Aue maria:

Aldottak legyenek te zentfeges kezeyd bodog zyz maria.
kykuel iftent illeted.

Aue maria:

Aldoth legyen te zent zad bodog zyz maria: kyuel iftent
apolad.

Aue: ||

41 Aldoth legyen te zent orrod bodog zyz maria. kyuel iftennek
ew emberfege nek nemes yllathyath erzed.

Aue:

10 Aldothtak legyenek te zent fyleyd feyed bodog zyz maria.
kyuel iftennek edes ygeyet ewrewmest halgattad es koronkent meg
tartottad

Aue:

Aldottak legyenek te zent zemeyd bodog zyz maria. kykuel
15 az edes iefüth ewrewmest neztet.

Aue:

Aldottak legyenek te zent karayd bodog zyz maria: kyn
xpust hordoztat:

42 Aldoth legyen te zent ewled bodog || zyz maria kyben xpust
20 nyugotad aue.

Aldoth legyen te zent tenered bodog zyz maria. kyuel iftent
illeted.

Aldoth legyen te zenth teted es te zenth es te zent lelked
bodog zyz maria. kyt az vr iften telyeffeguel meg zentele:

25 Aue maria:

Ez az elayanlaffa Immar

Kerlek nemes azzonyom zyz maria. Ez tyzenketh aldaffod-
nak es tagoknak myuelkedeffenek myatta mely erdemeketh iften-

nek elewtte lewltel. hogy ne hadgy engemeth femmynemew zwkfe-
gemben fe lelky || fe testyekben. De ygen lelefben az en halallom-⁴³
nak vtolfo zwkfegeben es az te zerelmes edeffeges zent fyaderth
zabadeych meg mynket mynd feyenkent az gonoz tewrewkkektwl
es tarch meg mynket az te zent fyadnak zerelmeerth az ygaz⁵
keréztyen hytben. es tewryed meg az gonoz zandokokat. kyt te
eretted engedgyen es meg adgyon adgya fyu zent lelek egy ewrewk
iften: Amen

m a s

Vram yesus xps elw iftenek zent fya ky ez vylagnak byneert¹⁰
es en ydvefegemert magadat igen alazad es nagy kenra boca||tad⁴⁴
Te nagy zerelmedet nekwk akoron mvtatad meg mykoron levn
veg vaczarad te zent hatadat lehytad zolgaydnak labokat meg
mofad te zent kenodnak elwte teged zvmorvlag kyrnyekwze ky
vagy angialoknak vygalagok nagy bw verev teged hata my bynwket¹⁵
ha fyratad zent atyadat ymadad veres verwt hvlatal azu fwldet har-
matozal ymadczagba faradozal magadat fwldre boczatad my erw-
twk el arultatal Sydok mya meg fogatal barany kepen kwtwztetel
keferw || kenra vytetel pylatofnak adanak hamyfan read tanulának⁴⁵
Te zent orczadat be fedezek aldot nyakadat verek kemeny oftorokal²⁰
oftorozanak keferwfeleg twltenek te zent zyvedet nyalal pwkek
kyrally feyedet twwys koronauul koronazak mezytelen fezeytenek
gonozok kwzyben zamlalanak kezede labad meg zegeznek zent zyve-
det czuczauul evklelek Te zent testedet meg huzlalak zuz tetemeyd
meg zamlalak venereked meeg levn fok kenodnak zama ne leuny²⁵
bytelen valal vram es ertem meg halal es te zent vered||del meg⁴⁶
valtal kerlek vram ihus xpus zent kenodert dychewfeges zent hala
lodert hogy oltalmaz meg engemet az ewrewk halaltul es ne valaz
meg ah te zent orzagodtul. Amen

Anno Domini 1575 Pestis maximopere dominata est in Ciuitate Viennensi adeo ut uno die ultra Centum homines morerentur. et durauit toto autumnno et hyemis parte maiori.

Orandus est dominus ut a nobis eam plagam unacum Immanissimo hoste nostro Turca (et christi nominis) auertat.

Hoc genus demoniorum non eyeitur nisi in Ieiunio et oratione frequenti ||

Ige vala kezdetben. es ige vala iftenel. es iften vala ige. ez kezdetben vala iftennel. Myndenek. ewmya lettek. es ew nalanal-
 kyl. femmy nem let. az my ew benne let. elet vala. es elet vala.
 embereknek feneffege. es feneffeg. fetetben fenlyk. es fetet ewtet⁵
 be nem foglalta. Iftentwl volt egy ember. kylduen. kynek neue uala
 Ianus. ez tanofagba Iwe. hog tanofagot adna. az vilagrwl. hog ew
 mya myndenek hynnenek. Nem vala ew feneffeg. de hogy tanofagot
 adna vilagrwl. Byzon feneffeg vala. ky ez vilagra Ivve. embert mydent
 meg vilagofeyt. vilagban vala. es vylag ew || mya let, es vilag ewtet⁴⁸
 meg nem esmere, enen tulaydonyban Iwt es ewtet ewey nem
 fogattak, vala meneyen kedeg ewtet fogattak azoknak hatalmat
 adot iftenek fyay lenny azoknak kyk ew neuben hyznek kyk nem
 verekbél, Sem testnek akaratyabol de iftentwl zylettek, es ige teste
 leth, es my bennvnk lakoze, es my lattuk ew dywchevfeget¹⁵
 mykent atya egetlen fyanak dychevfeget malazatual es Byzon-
 fagual telyeft amen

Azzonnywnk zyz maria yduezletyrel walo zenth
 ewangelium kyth meg Irth zenth Lukach kenny-
 uenek elfew-rezeben
 Ihus Maria ||

20

Az ydeben kyldetek gabriel arhangyal iftentwl galileanak⁴⁹
 varafaba, kynek neue nazareth dauid kyrálnak nemzetybel valo
 ferfyvnak hazafultatot zyzhez. kynek neue Ioseph, es neue az zyz-
 nek maria, es az angal be menuen ew hozya monda, Idwezlegy²⁵
 malaztal tellyes, vr te veled, aldott vagy te azzonnyalatok kezeth:

ky haluan meg haboroдек ew bezedeben, es gondolya vala mynemw
 kezeneth volna ez, Es az angal monda ew neky Maria ne fely,
 merth malasztot leltel vr Iftennel, yme fogach te mehedben es zylz
 fyat. es az ew neueth hywod Iesufnak, Es nagy lezen, es hatalmas
 50 iften fyanak hywattatyk, es az vr||iften aggya ew neky dauid
 kyrlnak, ew attyanak zekyt, es Iacobnak hazaban vralkodyk
 erekke, es ew orzaganak vege nem lezen, Monda es maria az
 angyalnak Mykeppen lezen ez, Merth en feerfyath nem efmerek,
 es feleluen az angyal monda ewneky, zenth Lelek zal the Beled Es
 10 hatalmasnak eryl arnekoz te neked, azert es mely zenth the bele-
 led zyletyk Iften fyanak hywatatyk, Es yme erlebeth te rokonfa-
 gud ew es ew venfegeben fyat fogadoth, Es ez honap hatod ew
 neky ky meddwnek hywattatyk, mert iftennel femmy lehetetlen
 dolog nem lezen Monda azerth maria, yme vrnak zolgalo leanya,
 51 legen nekem az the || bezeded zerenth, deo gracias

Te deum Laudamus te deum

Tegewd iften dycherwnk Tegwd myes vrnak mondonk Teged
 mynd ez vylag, ereek attynak tyztel Teged mynden angyalok, es
 mennyey zentseges hatalmak Teged kerubyn, es serafyn angyalok
 20 zwntelen zowal kyaltak, zenth, zenth, zenth, seregeknek vrn iftene
 Telyes meny es feld, az the zenth felfegednek dycheretywel Tegewd
 apostoloknak dycheffeges kara Tegewd profetáknak dycheretes
 zama Tegewd martyroknak feneflegews serege dychernek Teged
 zent egyhaz wylagoth mya mertekletlen nagysagos atyanak tyz-
 52 tewl, Es az the egyetlen egy tyztelende fyadath Es vygaz||talo
 zenth lelek Te vagy cristus, dycheffegnek kyralya Te vagy atya-
 nak, erekfegegy fya Te emberth zabadytanya emberfegwt fogadal,
 zyznek meheth nem vtaalad Te halálnak fulak'yath, meg gewzed
 hyweknek menyorzagot meg nytad Te iftennek Iogyan ylez, atya-
 30 nak dycheffegeben, hyzewnk teged, Iwuendev byronak, Azerth
 vram kerwnk teged segellyed az te zolgaydat, kÿket az the nemes
 wereddel meg valtál Te ereek dycheffegwel ayandokoz meg myn-
 ket, az the zentyd kewzeth. Vram az te nepedet, yduezeyched, Es
 az the erekfegedet meg álgád, es ewryzzed ewket, Es fel magaz-

taffad ewketh, mynd erekel erekke, vram || napon kend aldunk tege-53
 det Es az te zenth neuedeth algyok erekke Es mynd erekkevl
 erekke Es meltoltaf ez napon mynketh byntwl eryzny Irgalmaz
 mynekwnk vram irgalmaz mynekwnk vram irgalmaz, Az te zenth
 irgalmaffagod legen my raytwnk, my kepen my the benned vete-
 twk remenfegetket vram the benned remenkedem hogy ewrekke
 meg ne zegyenewlyek amen

Ez Irafokat irta frater pal tetemy vafony
 vikarius Mynd az magnificatual egyetembe ||

En lelkem fel magasztalya vr iftent Wigada en lelkem, en
 Idueffegemnek iftenebe Mert meg thekenthe ew alazatos leanyat,
 es ebbewl mondanak engem mynden nemzethewk bodognak Mert
 5 then nekem nagyokat ky hatalmas es ew neue zenth Es kynek
 ew [neue] Irgalmaffaga nemzetrewl nemzetre, ethet felevknek
 Teth hatalmat ew Iogyaban, es el [hyn] hymte az kewelwketh ew
 zyuenek gyekerebwl Leuethe hatalmafokath az [zeg] zek[y]bwl, es
 fel magasztala az alazatosokat Ehezewketh be thelthe Iozagwal es
 10 kazdagokath hagyja ehezny Fogada ifraelth ew germeketh, es
 55 emlekezek || ew Irgalmaffagarol My keppen zolt wala my attyank-
 nak abrahamnak, Es ew magzatynak Dycheffeg attyanak es fyw-
 nak es zenth leleknek My keppen vala kezdetben es maftan, es
 myndenkor erwkwl erekke Amen Iesus ||

Vala ky ez ewth ymatlagokat az fezyleth elet ter- 56
den alua ayetatoffagwal meg mongya haromezer
eztendei es harmych het napy bulchoyat valya

Friz

56.

1816

1906.

337.

Iduezleg criftufnak altal zegezet yob keze, mynket Iogod
feleöl helheztes, kyket Iogodnak myata meg valtotal 5

Aue maria Pater nofter

Iduezlegy criftufnak Baal tenere kyth altal vere kegyetlen
keez mykenth mynden gonozbol fel emely: kyket nemze annya-
nak ewa

Pater nofter aue maria

10

Iduez legy meg ekleelt oldal honneyt folya kegelmes vyz,
agy nekwnk vezerlet az erek eletnek Lakodalmara

Pater nofter Aue Maria

Iduez legy Iob labnak febe, elmenknek hayloka kegesen
illeted: mikorth || gakorta hozya terez, legy nekem erdemnek 57
Iwtalma

Pater nofter aue maria

Idwez legy bal labnak febee, kynek myata Iozagoknak vete-
myne newekedek, eryz mynket, elewl, es vtol, alnakfagwethw elen-
fegtwl

20

Pater nofter aue maria

Kerwnk myndenhato iften, engegyed hogy az my vrvnk iefus
criftufnak zent sebey, twddeffenek my zywenkben, es ew beleye
erefen ragazkodyanak, es my elmenknek meg wylagofoytoyat, es

az te zerelmedbe tegy bwzgowa, az my vrunk criftus iefusnak
myatta amen

Vram iefus criftus, ky az te zepfegeſ orchadwal myndeneket
neez, tekencz en ream, es irgalmaz ennekem, es az te orczadnak
58 erde||me myat, zabadoh meg engemeth nyawalyaft byneft, myn-
den byneymbel, mykenth te kegelmefſeged tudya en zegen zyke-
gemet Amen

Pater noster aue maria gratia

Segely. O vygaztalo zent lelek. merth te na-
10 ladnekwl. ſemy lo nynchen. ſem volth. ſem le-
zen es.

Ez kys keſnyuet. kezdetem Irnom. Vr zŵlete-
tynek vtana. z ezer. ŵt zaz. tyzenhat eztendeſbe.
zent clara azony napyan. Atyank zent dömokof-
15 nak oktauayan. het oran. laudetur deus. in secu-
lum ſeculi. ||

Volth egy papa. ky mykoron. halalara Iutoth⁵⁹
uolna. kere egy kaplanath. hogy eŕerete. Az pater
noſtert. háromzer. megh mondanaya. Ez kaplan.
eŕremelt. fel fogada. kynek monda az papa. myko-
ron. Az elfő. pater noſtert mondod. mondyad ez
Imadſagoth

Vram Ieſus criſtus. ez pater noſter legyen. te tyzteffegedre.
es kerlek. hogy az te. verel verednek. ſokſagaerth. kyt az te.
felelm||mednek. nyaualyayaban my eretenk. beuen ky hontal. Ez⁶⁰
papa bŕnenek. ſokſagaerth. meltoltaffal. aaldoznod. az te zent¹⁰
Atyadnak. hogy mynden nyaualyakat. kykket. eŕ bŕneyerth
erdemlene. eŕtŕle el tauoztaſad. AMen

Pater noſter aue maria

Vram ihs xps ez maſod pater noſter. legyen mynd az
kenoknak. es keſeferŕŕlegenek. tyzteffegere. kyket. az kereztſan¹⁵
zenuedel. Ielennen az koron. my koron. az te zenſeges. nemes lel-
ked. az te teſtetbeŕl. ky zarmazek. Kerlek hogy || ezekeuel. ayan-⁶¹
dekozyad. az te zent atyadat. Mynd az kenokerth. es keſerŕŕſe-
gerth Kyket. ez papa erdemlene. eŕ bŕneyerth.

A M E N.

20

pater noſter

Mykoron az harmad pater noſtert mondod mmond-
yad ez Imadſagod

Vram Ihs xps. ez harmad pater noſter noſter legyen. az
mondhatatlan nagy zerelmednek. tyzteffegere Ky tegedet [m]meny-²⁵
beŕl. feldre le hoza. Mynden kenokat vallany. Kerlek tegedet. ez
zerelmednek myatta. az || Menyeket. neky. meltoltafal neky. megh⁶²

nytnod. ky eŧ erdeme zerent. nem Iduezwlhetne. sem menyorzak-
ban. nem mehetne Amen

Halala vtan. az papa. neky Ielenek. nagy
zeflegbe. es feneflegbe. neky nagyon meg halala.
5 es monda. hogy femynemŵ kenth eŧ nem latot
volna. Mert elleŧ. pater noster vtan my Vrunk
Ihs xps az eŧ veres. vereyet mutauan. nekem. myn-
den nyaualyamat. el ŵzee. Azmaſod pater noster
63 vtan. az ev keſerwſeges kenya || Myat mynden
10 bwneymmeth el moſa Az harmaddyk pater noster
vtan az ev evrevmeuel az menyeket meg nyta es
engemet nagy evrevmmel be vyn az evrevk dwchev-
legben Es mykoron ez caplan ez Ielenfeget meg
h[e]yrdete volna Aznak vtanna mynden bedegeg-
15 nek ev vegezety koron ez Imadſagod mondyakh
vala Es az embernek ev neueth meg kel neuezny
hot hol az papa neue neueztetyk

Ieſuf MARIA ||

VRam Ihs xps. edeffeges atya. kerlek tegedet. az evrevm-64
nek zerelmeerth. melyet valla. az te zerelmes anyad Mykoron tege-
det lata. es nekye Ielenel. az zentfeges hufuet eyel. Es az evrôm-
nek zerelmeerth: melyet valla. mykoron tegedet lata. meg
dwchôwluen Ifteny fenefseguel. kerlek tegedet. hogy engemet
megh vylagofych. zenth leleknek. het ayandekaval hogy az te
zent akaratodat. be telyefydheffem. en eletemnek. mynden na-
pyban. Amen. ||

Ez felyŵl Iroth Imadfagot menezervalamely 65
ember terden alua mmegh mondandya annezerio
huzon negy ezer eztendey buchŵt ual

Iefus iefus Ifus maria

Ez az komonykalafra valo Imadfag kyth kel
zŵuetnek nagy aytatoffagabol mondanod

VRam myndenhato Iften ky vagyok en. hogi tegedet. hoz-15
yam akarlak uennem. O merhettetlen nagy lozak. melygen zere-
telen. vagyok || en. es mely fogyatkozuan zolgaltam. en teneketh. 66
myndenhato Iften. Es mmely gyakorta voltal te en nalam. el
feleytven. O vram teremtem. O Irgalmassagos Iftenem. azerth
ennekem Igen zŵkes. az te zent Irgalmassagod O kegyelmessleges 20
vram Ihs xps kerlek tegedet. mutasad megh. ma en nekem. te
Irgalmassagodnak. myelkedetyt. es zerez en bennem. ten magadnak
lakodalmat. Mykepen neked kelemetes. te mer||hetetlen. lozagod- 67
nak myata. O zerelmes es Irgalmassagos. vram Ihs xps mely
Igen nagy neked kegyelmessged. es te malaztot hafonhatatlan 25
O en zwuemnek. vygalagos remensege. mykepen merlek en nya-

ualyfagos bñnes. Ily nagy fogyatkozasomban. hozyam vuennem.
 O en edes zerelmes Iduezytém. midevñ en meg emlegezem hogy
 te meltofagos zent anyad. megh remvlee hogy tegedet. az angyal-
 68 nak Izenefe mya ev tyz||tafagos, mehebe fogadna. Es te kereztelwt
 5 megh Iyede. es te tanyuanyd mykora nekyk. te Isteny zenedet
 megh mutatad. kynek akaratyara meny. es fevld. el valtoztatyk.
 O en vram teremtem. ne nezyed. en halaadatlan voltomat. es en
 vetetymet: mely Iigen. felywl multanak engemet. Ez mykepen
 nehez terehe. vgyan mmegh nehezetek. en raytam. Azert myth
 69 mondyak. O en Iduezytevm. auagy houa fuffak. mert te || hatal-
 mad ellen. sehova nem mehetek Es kyhez fuffak. hanem chak te
 hozzyad. en vram ihs cristufhoz. en nyaualyas es meltatlan. zol-
 galo leanyod katerina. O myndenhato evrevk Isten Im ma eleue
 alok. az te zent fyadnak. my vrunk Ihs cristufnak. ev zent testet
 15 hozyam vennem. Eleue megyek. mykepen betek eletnek horuofa-
 hoz. fiertelmes. Irgalmaffagnak kutfeyehez. Vakh evrevk fenessag-
 70 nek. vyllagofagaho. zegeny me||nek es fevldnek vrahozz. Mezytelen
 dvchevlegnek kyralyahoz. Azerth kerem te merhetetlen. kegyelm-
 messagednek beusegeth. Hogy meltolyad. megh vygaztany. en
 20 beteklegemeth. Megh molny fertelmes voltomat Meg vylagofytany.
 vakfagommath. Meg fedezny. mezitelen voltomat. Megh kazdagy-
 tany. zegenysegemeth. hogy tegedet. angyaly kenyeret. kyralyok-
 nak kyralyat: es vraknak vrath. Anne aytatoffagual es zeretetuel ||
 71 Anne tyzteffeguel. es zeretetuel. es remenseguel. Anne tyzta-
 25 sagual. es hytuel. Anne tevredelmessaguel. es felelmel es holy
 akaratual. es remenseguel es felelmel es alazatoffagual. hoz-
 zyam veheselek. mykepen alkolmas. en lelkiemnek Iduessfegere.
 O kegyelmessfeges. es zeremes Atya. engedyed ennekem. az te zent
 fyadnak. zent testet kyt en mastan latok. kenyer zemelben. el
 72 enezuen az zerent. hozzyam vennem. hogy ez eletnek || vtanna
 nyluanualo zemelyeben. vele gyenykedheffem O edessfeges Isten-
 nem kerlek tegedet. legyen ennekem. az te zent fyadnak. my
 vrunk Ihs xpsnak. ev zent testee. testemnek ekefeg. es lelkiemnek
 edessfeg. Iduessfeg. es zentfeg Mynden keferetetbe bekefeg. es
 35 evrevm. Menden haborufagban vygafag. es Iozak. Mynden beze-
 demben. es myelkedetembe. es vegezetemnek napyan. batorfagos
 hotalmam AM.E.N. ||

Maſod Imadſag komoniora mondua

73

Vram myndenhato zent agya. erék Iſten. engedyed ennekem. hogy az te zent fyadnak. my ur Ieſus criſtusnak. eſ zenth teſtet. vehetem en lelkemnek kymenetyre. neked kelemetes aytatoſſagal. Es alkalmas tyzteſeguel. melto dycheretuel Hyuſegeſt. es bodoſa- goſt. hoga ez [eletnek] te zent fyadnak. zent teſtenek myata. erdemlyem. mynden bſneymnek [myo] bochanatyat. es legyek melto. te zent lelkeduel. meg telyeſednem. Amen

Igen fay feyem ||

Harma Imadſag kommonykalaſtra monduan

74

Vram Ihs xps. az te edes vendekſegnek. aztalahoz. en nyaualyaſagos bſnes Iarvlny felek. retegeg. ſymyth az en erdemem. beſl nem merezuen. hañem az te Iouoltotba. es Irgalmaſagodba merth az en zſuemetheſ es teſtemet. ſok bſnekuel megh fertezte- tem. O zerelmes Ihs kerlek tegedet. hoga ne vtaly meg engemeth. ¹⁵ mert az en zſuemetheſ. es elmemet. nyeluemet. hokofon nem eſvryztem. Azert O kegyeſ Iſten O zerelmes nagyſak. en nyaualyas. enne keſerſ||ſegeg [be] geg gezet meg leletuen. te hozyad futok. ⁷⁵ Irgalmaſagnak kutſeyehez. megh moſdanom. te hozyad ſyetek. meg gyogyulnom Te hozyad ſolyamom. es mely haragos byrot. el²⁰ nem zenuethetek. ezth IduezYTEſmnek remenlem. Te neked vram. az en ſebeymet. meg mutatam. Teneked az en zemeremſegemet. meg nytom. latom az en bſneymet. hogy ſokak es nagyok. es Igen felekh latom az te edeſſegydeh. es Irgalmaſagydad. kyknek zama nynchen. es merezlem eſket remenlenem. tekench || Azert. ⁷⁶ en ream. kegyeſ Ihs criſtus. az te Irgalmaſagos zent zemeyduel. eſrek Iſten es kyraly. meg fezwlt ember. emberekerth. halgas meg engemet. te benned remenkedeſd. es Irgalmazz ennekem. nyaua- lyaffagual. es bunekuel telyeſnek. Te Irgalmaſagodnak kut ſeye- ben. nem zſnel lakoznad. Iduez legy. edeſſeges aldozat. ky en ³⁰ erettem. es mynth. telyeſ embery nemzetert aldoztatal az kerez- fan. Emlekezyel meg vram. az te teremtet alatotrol. kyt az te [teremtet] draga||latos zent vereduel. meg valtall Igen ba- ⁷⁷ nom. hogy bſnt tevttem. es keuannom. meg fedenem. en maga- mad. Vedel azert en rolam. kegyelmes vram Ihs xps. az en ³⁵ kegyetlenſegymet hogy meg tyztuluan. elmembe. es teſttemben. koſtolhatny. erdemlyem. az te zent teſtedeet. Es engedyed enne-

kem hhogy ez te zent testednek es verednek etele. kyt en meltat-
lan hozyam akarok vennem. legyen mynden bŵneymnekh bocha-
78 nati legyen en vetkeymnekh. || Tevkeeletes tyztulatya. legyen rutfa-
gos gondolatymnak. el tauoztatafa. es erzegenfegymnek meg epy-
5 teŵye. es mynden ellenfegymnek elene ereŵfeges hotalmam. Amen

Negyed Imadlak az komonykalas [votan]

URam Ihs xps. ky azth mondad. valaky ezy en testemeth: es
Izya en veremmeth. en bennem lakozyk. es en evbenne lakozom.
Ieyel azerth. zerelmes Iefus. en belem. hogy en laggozhafam. te
79 benned Ieyel. myndenhato Isten. Ieyel ke||gyes Ihs. en hozyam.
merth en te naladnekŵl. semmyth nem tehetek Ieyel az te Ihlefed-
uel. teŵlchet mmegh. te zolgalo leanyodnak katerinanak zŵuet. te
zerelmeduel zomyhozz. mynden keuanfagual. az en zŵuem. es
gyenyerkedyk. tyzta zerelmel. az en lelkem te benned Ieyel Io
15 Ihs. az teŵredelmefegnek teŵreuel. es mefeld megh az en keŵny
zŵuemet. es adyad ennekem. az syralmnak kuth feyenek Italat.
80 merteknekŵl hogy az en ky folyo keŵnyueym. || Meg melegyhek.
az en horchamat. es Io lezen ennekem. Ieyel kegyes Ihs. Ieyel
zerelmes Ihs. geryezed meg. az en zŵuemet. az te zerelmednek
20 tuzeuel. hogy tegedet. tugyalak zeretnem. Es el Ieŵuen. lakozyal
az en zŵuemben. keuanlak tegedet byrnom. merth byzoni Igen
edes vagy ennekem. halgas megh engemet. te hozyad kyaltot. es
myndenkor tegedet keuanot Engedyed vram. hogy en hozyam
vehesem. meltan. az te zentles testedet. es veredet. ezt keuanom.
81 ezth zeretem. hagi || Tegedet dycherheffelekh. en tenremteŵmet. es
meg valtomat. mynd evreŵke ky elz. es horzaklaz. atya Istenuel. es
zent lelekel. mynd eŵreŵkŵl. evreŵke

A. M. E. N. *pater noster* aue

Mykoron Imar hozyad akarod vennem mondyad
30 ez Imadlagot aytatofon

Uram nem vagyokh melto. hogy te en haylakom ala ley. de
byzuan. te kegyelmes. es Irgalmassagodhoz futok. mykepen betek.
eletnek horuofahoz. zomyu Irgalmassaknak kutfeyehez. zegeny.

nek es feld||nek vrahoz. barany eſ paztorahoz. Teremtet eſ 82
 Ief ntevyehoz. zomorufagos. eſ kegyes vygaztaloyahoz. Azerth
 ancholy. chak te zent Igeduel. es megh vygazyk en lellem
 A. M. E. N. pater noster Aue

Ez Imadflagot nagy aytatoffagual es nagy tekele-
 tes hytuel es zeretetuel mondyad aznak vtanna
 agy halat vradnak te teremtetnek monduan Ez
 Imadflagod Ihs Ihs

O Ge[ya]nyrŵfeges Iſten. O zerelmes vram Ihs xps. myne
 kenth. en eretem val||total. mely Igen keſerŵ uala. te kenualafod 83
 De my marada te benned. ſeremnekŵl. te kemeny foglagodba. es
 kegyetlen keſteŵzefedbe. es Ily mondhatatlan. vtalatos. mennek
 zegebe. mykoron. te kegyetlenŵl. hoſtoroztatol vala. Es keſerŵfe-
 ges halat. zenuedel. my eretenk bŵneſekerth. Azert. en folyamom.
 te keſerŵfeges kenodra. hogy te zent teſtetnek. Iozaga mya. vehe- 15
 ſek en belem. zent malaztnak gymelchet. O menyey eſrek zent
 atya. ky vagyok en. hogy te zereteŵ fyad[nak]h||dath ennekem. elŵ 84
 teſtbe adad. O Io Ieſus. mely merhetetlen. az te zerelmed. hogy te
 en zegeny. haylakomba Ieuel. O vram Ihs. mykepen halalhatom.
 en meg teneked. mynd ez vylagba eltemyg. O angyaloknak edes 20
 elety O eſrevk napnak. tyztaſagos ſeneſſege. O magafagos cedrus. de
 mykepen hatad. magadad en hozyam. Ily kŵſded ſereghez. O ſel-
 ſeges vram Ieſus. keuanatoffagual kevanam. ez zent eledeld. veled
 egybe ennem. O eedes Ieſus. geryedetefth || kerem te menyey zent 85
 angyaladat. es menyey zent ſeregeydet Es mynden teremtet alla- 25
 tokat hogy dychereteket. mondyanak. es halat adyanak. tem erhe-
 tetlen. kegye[ſſegre]lmes voltodert hog en fertelmes zwuumben.
 akarat Ievny O en vram Ieſus. myert en teneked. megh nem
 halalhatom Azerth kevnyszerge. en teneged. hogy te ky vagy.
 aldozo. es aldozat vram. es byzoni Iſtennem Bochaſad meg 30
 ennekem. mynden bwnymet. es uetetyymet. Bochaſyad || meg 86
 vram Iſten hogy Ily hytul. es meltatlan mentem. te zenth teſted
 venny Bochaſad meg ennekem. vram Ieſus. hogy Ily aytatlan es
 meltatlan. te zenth teſtedet hozyam vevttem Bochaſad meg.
 kegyelmes Ieſus. hogy te zent teſted veteleben. mynden aytatoffak- 35

komban. es mynden myelkedetemben. hoktalan. es fogyatkoztat-
 voltam. Bochafad meg ennekiem. kegyes Iesus. hogy ez te zha-
 [teft] aztaladtul. fokzor mentem el. oktalan. es meltatlan + + fa-
 87 En Vram es Istenem. mynden meltatlan voltomat. ektele-
 5 voltomat. aytatlan voltomat. tyzteletlen voltomat. fogyatkozafo-
 mat. hala adatlan voltomat. es mynden keptelen voltomat Te zent
 testedhez meg bochafad en nekem. Irgalmaffagodnak myata
 eŵreŵke.

Halat adok neked. kegyes Istenem. hogy te engemet. te zent
 10 testednek. vetelere bochatal. halat adokh neked. edeffeges Iesus.
 hogy engemet. edeffeges testeduel eltetel. halat adok neked vram
 88 Isten. az aytatoffagert. kyuel || Engemet. az te zent tested vetele-
 be zeretel. En vram Istenem. Im te edeffeges eltetefedert. es
 halalatos ayandekydert. es kegyelmes oltalmydert. es eŵryzefedert.
 15 Te myndenhato voltodnak. mynd zŵuemnek gyeekerebeŵl. halat
 adokk. Teged aldlak. Teged dycherlek. Teged dŵchŵytlek. eŵreŵ-
 kwl eŵreŵke. Azert ma. kegyelmefleges Isten. Imadlak tegedet.
 hogy ez te zent tested. legyen ennekiem. mynden bŵnem ellen.
 haznalatos oruoffagom. Mynden Iozagnak es malaztnak telyeŵŵ-
 89 lety. legyen ennekiem || Edeffeges Iesus ez te zent tested. eltembe
 es holtomba. myndennemŵ vuezzedelmem ellen. batorfagos otal-
 mam. legyen ennekiem. bodokfagos Istenem. ez te zent tested.
 eŵreŵk bodoklakra. ereŵffleges eŵltezetem. O en vram teremtem. ez
 zent test[e]nek. hozyam veteleuel. kerlek teged Agy ennekiem. es
 25 engegyed hogy en bŵneymbeŵl ky tyztuluan. Io vegezzeduel. meg
 ereŵfeduen legyek te veled lakozando. vegezetneke'l. neked dyche-
 ret. es es dŵchefeg legyen. eŵreŵkwl ereke.

A. M. E. N. ||

90 Pater noster credo salue Istennek embere leetenek tyzteffegere
 30 [Az tyz] az tyz Aue maria az zyz marianak Gab-
 rielnek Iduezletyn valo eremeert.

Az malyk pater noster ez vylagra zwletefeert-es az Iazolba
 keŵuekelefeert Az tyz Aue maria zenterfebet azzon-
 nak meglatogatafanak es vele valo nyayafgoda-
 35 fanak edefegel valo eŵreŵmeert [Az hat]

Az III *pater noster* kévrnyl meteleseert Az aue maria
Iesfunak zŵletetyn valo || nagy eŵreŵmeert 91

Az IIII *pater noster* ez vylagba valo faradfagaert es zegen-
segeert Az aue maria az kyralyoknak Imadafan
valo eremeert 5

Az V *pater noster* az zent sacramentomnak nagy zeretivel
ualo zerzeseert es nekenk hagyaffaert az aue maria az el
veztet Ihsnak meg lelefen valo evreŵmeert

Vegyed O kegyelmefeges zŵz maria. ez feyer rofa kozorut. az
my vrunk Ihs xpsnak, az te edeffeges. zŵ||letetnek. fogontatafanak. 92
dycheretyre. es hala adafara. Es te zepletelen. zyzelegednek. myn-
dennemŵ eŵremeert. kyk ez vylagban leŵnek. az te edeffeges zyle-
teden. kerlek tegedet. Iftennek zent zyleye. O dŵcheŵleges zyz
maria. nyeryed ennekem. Io eletnek malaztyad. es halalomnak
Ideyen. Igaz gyonafnak Ideyedt.

A. M. E. N.

15

pater noster credo falue regina

Az kerbe valo veres verytekezeseert Es az felden valo ver-
tengeseert.

Az aue maria Simeon profetalafan valo nagy
keferŵfeert. || 20

Az mafod *pater noster* teteyetŵl foguan talpayglan valo ofto- 93
rozafaert Az aue maria harmad napylan valo kerefe-
lenek keferŵfegeert

Az III *pater noster* Az kemenleges koronazafaert. archul ve-
refeert Es chufoltatatafaert. es az nad zalert 25

Az aue maria Az buchu vetelnek es meg fog-
gafnak halafanak keferŵfegeert.

Az IIII *pater noster* háromzor meg mezytelenyteseert Ezbe
valo kenyaert Az aue maria mynd az || kereztfala 94
lata le efny es az kereztfan fŵgenye es meg 30
halny

Az V' *pater noster* Az keresztfara fel fezytfeert. es otualo. nagy keferwfleges kenyaert Az aue maria az el temetefnek es nagy fyrafnak keferwflegeert

Fogadyad O nemef azonyom zŵz maria. Ez veres rofa kozo-
rut. az my vrunk Ihs xpsnak. az te edeffeges fyadnak. ken zenue-
defenek. es halalanak dycheretyre. es hala adafara. Es te neked
95 myndenemŵ. keferwflegednek. es epefeg||ednek emlekezetyre. ker-
lek tegedet O nemes azonyom zyz maria. hogy zabadych meg
engemet. hertelen halaltŵl. es az eŵrek halaltŵl. Amen

10 *pater noster credo. falue regina*

Az fel tamadafnak dŵcheŵfegere Az aue maria Az fel
tamadafon valo eŵremeert Ieleful mykoron azt
halla falue fancta parens enic

II *pater noster* Menybe menetynek dycheretyre Az aue
15 maria Az menyben menefenek nezefen valo eŵre-
meerth ||

96 Az III *pater noster* Az zent lelek Istennek. zeretettel valo.
bochatafaert Az aue maria Az zent lelek Istennek
bochatafan valo eŵremeert

20 Az IIII *pater noster* Atya Istennek. Iogyara ŵlefeerth.
Az aue maria. az zyz marianak. menyben
vytelenek. Ideyen valo evremeert...

A V' *pater noster* az Iteletre valo Ieutyerth. Az aue
maria. az zyz marianak menyey eŵremeerth. lat-
25 uan az zent haromfago zinre|| zinre ||

97 Vegyed O edeffeges azonyom zyz maria. ez arany zynŵ. rofa
kozorut. Az kegyelmes Ihs xpsnak. az te dŵcheŵfleges fyadnak. fel
tamadafanak. Es menybe menetynek. dycheretyre. Es teneket.
mynden nemŵ. eŵremednek. emlegezetyre. kyk leŵnekh. az te zent
30 fyadnak. meg dŵchŵŵlefen. Es teneged az zent haromfagnak.
eleybe vyteleden. holot. eŵreke'l evreke ŵruendez. kerlek tegedet.

O edeffeges azonyom zyz maria Iftennek zepletelen zent zent zyleye. hogy meltoltas en||Gemet. halalomnak Ideyen az te zent-98 leges fyadnakh. dragalatos zent testeuel etetned. Es az te zent zynedet mutatnod. Es az te evremeydbe. rezefe tenned

A. M. E. N.

5

Ez tyzen evth Imadflagot Ielentette Iduezyttenk Ihs xps zent brigida azzonnak Mert nagy ayta-toffagal akaria vala tudnya myne sebey voltanak volna felele Ihs es monda en sebeym en testemen voltanak en zerelmes leanyom evth ezer negy 10 zaz hatuan evth || ha ezeket tyztelny akarod ez 99 tyzen evth Imadflagod mondyad Tyzen evth pater nosteruel es Aue mariaual evzue mondua

O Iesus criftus. teged zeretevknek. evrevkh eedeffegeg. mynden evremet. felywl mulando vygalag es keuanath. bwnessfegnek Iduef-15 lege. es zeretevye ky te gyenyervfegedet. mondad. embereknek fyaua. letedet emberert embere lev. Idenek uegeben. Emlegezyel. mynden gon dolatydro. es melfeges zomoru||lagydrol. kyket. 100 embery testben zenuedel. Idueffeges kenod. Ideyenek elefte. es te zyuedbe. eleue meg zerzetben. Emlekezyel. az banatokrol. es kefe-20 rvfegegrevl. kyket lelkedbe. tenen magad valuan. zenuedel. Mykoron. vtolfo vachoran. te tanyduanydnak. te zent testedet. es veredet adad. Es ev labokat meg mofad. es edesden evket vygaztalan. ev nekyk. rakonualo kenodath. eleue megh mondad. Emlegezyel. az rezketegefegedrevl nyomoruflagydrol. es banatydr||rol. kyket te 101 gyenyerv testedbe zenuedel. az kereztfanak kenya eleft. Mykoron. harom Imadlak vtan. es veres vered vtan. tulaydon tanydtuanyod mya. el arultatol vala. Es valasztot [p] nep mya. meg meg fogatol vala. harom byro myath. hamyffan Iteltetel vala. valasztot varasba. hufuety Ideben. testnek vyraglo. Ifyagaba. artatlanul kar-30 hoztatol vala. Meg tartatol vala. huzatatol vala. tazytatol vala. hagyaptatol vala. tulaydon ruhadbol. foztatol vala. || Idegen 102 ruhaban. evlteztetel vala. nyakon veretetel vala. zemeyd. be ketez-

tetnek vala. nyakon chapafokual. Es arczul chapafokal veretétel.
 vala. ozlophoz ketesztétel. vala. oſtoroztatol vala. Teuſfel koronaz-
 tatol vala nadal agyon veretétel vala. Es zamtalan patuarokual.
 zaggatatol vala. kerlek. ez eleſl mondot kenaydert. kyket kerezt
 5 fanak eleſtthe valla. azoknak emlegezetyert. Adyadennekem. bŵneym-
 103 nek bochanatyat. halalom||nak eleſtthe bizon teſredelmmeffeged.
 tyzta gyonaſt meltan valo eleg tetelt Es mynden bŵneimnek bo-
 chanatyat A M E N

pater noster Aue maria

10

II

O Ieſus xps angyaloknak byzony zabadſagog. gyenyerŵſeg-
 nek paradychoma. Emlekezyel. az nagy Iyedeſreſl. kyt zenuezc
 vala. azkoron. mykoron mynd te elleſegyd. mykent ereſs oorozla-
 nok Tegedet keſrnyŵl foganak. es hay nyveſeguel. pekdeſeſekuel.
 15 keſremleſekuel. es egyeb halaltalan kenokual. tegedet edes Ieſus.
 104 Io xps. zomorytanak. es mynden genyet||bezedekuel. keſerw vere-
 ſekuel. es kemeny kenokual. V Vram Ihs. kykuel mynd te ellenſegy
 illetenek. Kerlek tegedet. Io Ieſus. hogy menzc meg engemet. myn-
 den elenſegymtŵl. latoktŵl. es latatlanoktŵl. Es adyad ennekem.
 20 te zarnyadnak arneka alat te Idueſegednek otalmat A M E N

pater noster aue maria

III

O Ihs. ez vylagnak teremteſye. zyueknek edeſſege. es elmek-
 nek nagy laſuſaga. kyt ſem egy mertek. Igaz kerekſeguel. meg nem
 25 [m] merhet. ky ſeſldet. arazodba be rekezted Emlekezyel. az kenok-
 105 rol. es ke||ſerufegegreſl. es ſerelmekreſl kyket zenuecz vala. Io Ihs.
 mykoron te zenth kezeydet. tompa zegegel eleb be zegezek. es te
 genyerŵ labaydat. altal furak. mert nem vala Illendeſ. eſ akar-
 yoknak. ſem eſk tegedet. Illetny meltok nem valanak Serelmet
 30 ſerelmre. te ſebeydnek adanak. es kegyetlenſl huzanak es ky fezy-
 tenek. kerezt fanak hozyba. es zelere. vg hogy. mynden tetemeyd-
 nek Izey. el ſeſelnek vala. kerlek tegedet. kegyes Ihs. edes xps. az
 106 zent. es keſerŵ kerezt||ſan valo. ſerelmednek emlegezetyert. es
 nyomorufagodert. hogy adyad en nekem. te ſeſelmedet. es zerel-
 35 medet. A. M. E. N.

pater noster Aue maria

III

O Iesus. menyey oruos. Emlekezyel. az fadalmadrol. febeyd-
reſl. es keſerſfegydrēſl. es az modnhatatlan. nagy ſeremydrēſl.
kyket. kerezt fanak magafagan. akatofara emeltetuen zenuedel.
Mynden tagydba. el ozoluan. es el zakadozuan. kyknek. eſ Igaz
alafokba. egyk ſem maradot vala vgy hogy. ſem egy ſere || Serelm. 107
te ſerelmedhez. haſonlatos nem vala. Mert talpatul foguan
tete y g len nem vala. te benned egeſeg. Es tahat. mynden ſerel-
medet. el feleytuen Atyadat. ellenſegydert. kegeſen Imadad. azth
monduan Atyam. bochafad meg nekyk. mert nem tudyak myth 10
teznek. [es] ez Irgalmaffagodert. es ez ſerelmednek emlegezetyert.
engedyed ennekem. kegyes Ihs. hogy ez te keſerſfeges kenaydnak.
ez emlegezety. legyenek ennekem. mynden buneymnek bochanatya
A. M. E. N.

pater noster Aue maria

15

V

O Iesus eſreſk ſeneſſegnek tſwkere. Emlegezyel || Az zomo- 108
rſfagyrol. kyket vallal. mykoron te tyztasagos ſeneſſegednek
tſwkereben. meg nezed. Te valasztottaydnak. te kenodnak erdeme
mya. Iduezſlendeſnek. eleue Idueſſegegeth. Es [hala] gonozoknak. 20
hala adatlanſagognak myatta. karhozandoknakh. karhozatyt. kyuel
mynekenk el ſezteknek. es ketes bſneſeknek. Tahat kenyerſlel.
es Ielenen. az Irgalmaffagodert. kyt az kereztfan. te meletet valo.
toluayal teſl. Azt monduan. ma velem lez paradichomba. kerlek
tegedet kegyes xps || hogy tegyed en velem es. ez Irgalmaffagot. 109
en halalomnak Ideyen. A. M. E. N.

pater noster Aue maria

VI

O Ihs. zereteſ kyraly. es myndeneſtſl keuanatos barat.
Emlekezyel az banatydro. kyket vallal. mykoron mezytelen. es 30
nyaualyaſul. az kereztfan fygel. Es mynden te baratyd. es eſme-
reſyd. te ellened alapanak. ſenkyt teged. vygaztalolt nem lelz
vala. edes Ihs [haaanem] hanem chak. te zereteſ zyledeth. lelke-
nek keſerſſegebe. te meleted. hyuſegel aloth. kyt te tanytuanyod-
nak ayanlal. azth monduan. || Azonyalat. Ime te fyad az vtan az 110
tanyduannak Ime te anyad kerlek tegedet. kegyes xps. az te zere-

teſ Anyadnak banatyanak teſrenek ſerelme mya. ky tahat eſ
 lelket. altal iara. hogy kenyerſly en raytam. mynden banatomba.
 es gyetrelmmembe. teſtembe es lelkiembe. Es adyad ennekem.
 te vygatzalo zoddát. mynden banatomnatomnak Ideyen Amen

5 p pater noster Aue maria

VII

O Ieſus. zyueknek edeſſege. es elmeknek nagy keuanfaga.
 111 Emlekezyel || Az ecetnek es epenekh. keſerſſe[rſſe]geert kyt my
 ereteſnk halalodnak Ideyen. zenuedel es koſtolal. Engedyed nekenk
 10 te zent teſtedet. es veredet meltan vehetnenk. my [k] lelkenknek.
 oruoffagara. es vygatzalafara.

A. M. E. N.

pater noster Aue maria

VIII

15 O Ieſus. ky mérhetetlen kegyeſſegnek kűfeye. ky melleſges.
 zeretetednek. aaytatoffagabol. az. kereztfan mondal. zomyuhozom
 embery nemzednek Idűeſegét. kerlek geryezed kegyelmes xps. my
 112 keuanfagonkat. mynden || Teſkeletes dolgogra. es teſty keuanfa-
 gognakh. zomyuſagat. Es ez vylagy zeretetnek buzgofaggat. myn-
 20 denetſſl. my bennenk. meg hűched. es meg olchad. Amen

pater noster Aue maria

IX

O Ieſus. kyraly ereſ es elmebely nagy vygafag. Em legezyel
 az nyomorufagydroł. kyket vallal. mykoron halalodnak keſerſſe-
 25 geert. es ſydoknak te kenodon ſſſeſegert. ſok kenny h hulataſ-
 ual. magadat Atya [Iſtennek alyanlad azth n] Iſtentſſl el hagyott-
 113 nak kyaltad azth mond||uan. En Iſtenem. En Iſtenem. myre hagyal
 el engemet Ez nyomorſſagodert. kerlek tegedet. Io Ihs. hogy en
 halalomnak nyomorufagaba. ne hagy el engemet. edes vvram.
 30 Iſten. A. M. E. N.

pater noster Aue maria

X

O Ieſus. alfa et o. kezdet es vegezet. Emlekezyel. hogy teted-
 tſſl fogvan labad talpayglan ten magadat. engedelmes Ihs. myere-

teŵnkh bŵnefekert. kennak vyzeben meryted. Es te ſebeydnek
zeleſſege. es nagifaga mya. Tanyh engellmet. Igaz. zerelmma. 114
eŵryznem. te [Igaz] Igen zeles parancholatodat.

A m e n.

pater noster Aue

5

XI

O Iefus. Irgalmaſſagnak. feneketlen melleſege. kerlek tegedet.
te ſebeydnek melleſege mya. ky te zyz teſtedet. altal folyak. Te
tetemeydnek velejt. es te belydet. hogy engemet. alauetetet ky
merych. es el reyhc. te ſebeydnek lykyban. Te haragodnak zyne 10
eleŵl. mygnem el mulik te haragod. edes vram Iefus. A. M. E. N.
pater noster Aue maria ||

XII

O Iefus. egeſegnek eŵuezety. es zeretetnek keŵtele. Emlekez- 115
yel. te zamtalan. ſebeydnek fokſagarol. kykuel ffeyetŵl foguan. 15
labad talpayglan. ſebhetuen es kegyetlen ebek mya. zagatatal. Es te
zent vereduel verhŵuel. ky ſerelmednek nagyſagat. zwzeſeges teſ-
tedbe zenueded. my erettenk. kerlek tegedet. kegyes Ihs. Iryad. te
zent dragalatos vereduel. mynd te zent ſebeydet. en zyuembe.
hogy azokba oluafyam. te ſerelmedet. es zellretetedet kerlek te- 116
gedet. kegyes Iefus. Iryad. te zent dragalatos veredel. mynd te
zent ſebeydet. en zyuembe. hogy azokban oluafyam. te ſerelme-
det. es zeretetedet. Es en eletemnek vegezetyklen. zynetlen laa-
gozyam. halalnak myegedetybe. Amen

pater noster Aue maria

25

XIII

O Iefus xps. ereŵs orozlan. es gyefzhetetlen kyraly. Emle-
kezyel. az ſerelmedreŵl. kyket zenuedel. mykoron. mynd te zyued-
nek. es teſtenek erei erey. meg fogyatkozannak Es fayed ala
hatlluan. halalos ſerelmel monduan. meg tekelet. Ez nyomorufa- 117
godnak. es keſerŵ ſerelmednek myata. vram Ihs xps. Irgalmmaz
ennekem. halalomnak vtolfo Ideyen. mykoron en lelkem. megh
zomorodyk es meg haborodyk A. M. E. N.

pater noster Aue maria

XIII

O Iesus. fefeges atynak. egyetlen egy fya es ev alatyának.
 fenees abraza. Emlekezyel az byzodalmas ayanlafodrol. kyuel Te
 118 zent lelkedet. atya Istennek aayanlad. Azth monduan || Atyam.
 5 te zent kezeydbe ayanlom en lekemet. Es te zent tested megh
 zakaduan. nagy erevs kyaltafal. zyued meg zagaduan. Te Irgal-
 massagodnak bely. meg nyluan. myeretevnk valtandokert te zent
 lelkedet ky bochatad. te dragalatos halalod mya kerlekh tegedet.
 zenteknek kyralya. erevfych meg engemmeth. evrdek ellen. ez vylag
 10 ellen. testem ellen. es verem ellen alhatnom. hogy tyzta zyuel. ez
 119 vylagnak megh haluan. ten magadnak elheffek || Es halalomnak
 vtolfo Ideyen. fogadyad te hozyad. temremtef. en zamkyueteth
 lelkemet. es el Idegenvlt lelkemet. Amen.

pater noster Aue maria

15

XV

O Iesus. byzony zevlev vezev. es teremtef. Emlekezyel. te
 zapora. es beufeges verednek. hulafarol. kyt te cyprofy zevlev fev.
 ky facharuan. oly beuen ky evted. mykoron. az kerezt fan. fotut
 tenen magad facharal. Es vytezy chuczauul. te oldaladad. meg
 20 evkleluen. mynekkenk. verth es [adal] vyzed fenkelel. Vgy hogy ||
 120 chak egy kecheyn. chepenet. te bened sem marada. Tahat az
 vtan. mykepen myrranak kevtefleke. magafra fel emeluen. es
 akatuan. gyenyerv te testeth meg heruada. es te belydnek ned-
 ueffege ky aza Es te tetemeydnek veley. meg teperednek. Ez
 25 keferwleges kenaydnak myata. es draga verednek ky evtelseerth.
 edes Ihs. sephessed meg en zyueuemet. hogy penytencianak es
 zeretetnek kenyuely. legyenen ennekem. ey es napy kenyerym. Es
 121 for||dych engemet. te hozad. hogy en zyuem legyen teneked erefk
 lakodalm. es nyaskodafom legyen neked kelemetes. Es eletemnek
 30 vegezety. oly dycheretes. hogy ez eletnek vtanna. En edes vram
 zeretev vram. kegyes vram. Engedelmes vram Irgalmas vram. zep
 vram. Ihs xps. elev Istennek zent fya. zeplevteten. zyz marianak
 fya. Erdemylek tegedet latnom. es dychernem. erefkwl erefke.
 te zentydel evzue. A. M. E. N.

35 *pater noster aue maria ||*

Ez edeffeges Imadafagognak el ayanlafy es mel-122
tan valo hala adafy

Eez onzolafokat. es Imadfagokat. Ayanlom neked. zerelmes
v vram Ihs. xps. es adok neked. mehetetlen. es vegezhetetlen valo.
nagy fok ayadekokat. es hala adafokat. Te zentfeges sebeydnek.⁵
es te dragalatos zent verednek hulasaert. Es te dŵchefegeges kegyel-
mes kenodert. es mynd te [m] zamtalan. es vegezhetetlen. nagy
fok ayandekydert. kyket. Ennekem || atal. te aldott zentfeges. es 123
edeffeges. neuenednek dycheretyre. es tyzteffegere.

A. M. E. N.

10

meg mas ayanlas

En vram Ihs xps. eleŵ Istennek zent fya. [eleŵ Istenne] te
zent neuuednek tyzteffegere. es dŵcheŵfegere Te dŵchw kenayd-
nak sebeydnek. vered hulafanak. es te zent halalodnak dychetyre.
Ayanlom neked. ez Imadfagokat. egybe egyelŵluen. hogy te myn.¹⁵
denhato Isten. alfa et o kezdet es vegezet. kyralyoknak kyralya.
es vraknak vra. || Teged kedueleŵknek. edefegeg. bŵneffeknek 124
Iduefege. es zeretefye. ffelfeges. Atya Istennek. egyetlen egy fya.
es eŵ alatyának fene. es abraza. Engemet. az te meitatlan. zolgalo
leanyodat. katerynat. meltoly [m]meg odoznod. mynden vetkeym-²⁰
be'l. es bŵneimbevl. kyket teŵtem. mynd en gyermekfegemtŵl
fogua. ez Ideyglen. es en eltemmyglen. Meltoly. engemet. meg
tartanod. es eŵryzned. te zent zolgalatotba. es felelmedbe. zerel-
medbe. || Igazgadnod. hytet. remenfeget. es teŵkeletes zereteteth. 125
nekem adnod. Es Io myelkedetbe. veggys valo meg maradaft. Io²⁵
vegezetet. es bodok ky mulaft. kerlekh tegedet. en edes Istenem.
adyad ennekem. eletemnek vegebe. en lelkiemnek ky mulafanak
eleŵte. adyad megh tudnom. halomnak napyad. es orayat. bodok
vegezetuel. es akoron batorycz engemet. angyely Iduezletel. Es
eŵrdevknek mynden chalardsagyttŵl. es teŵretŵl hogy || Enlekemet. 126
ne Iyezek. se kenra ne vongyak. Es az kenokat. kyket en bŵneym-
ert erdemlenek. tegyed Irgalnaft. el mulatnom. es erek eletnek
koronayat vehetnem Es mykep en mynden napon aytom. te nagy

Irgalmaffagodt^{wl}. es mutafad megh ennekem te. nagy Irgalmaffa-
 godad. es te d^wche^wfeges orczadat Mykepen mutatad. te tanytua-
 nydnak az koron. mykoron e^w ele^wtek. te zent zynedet. el változ-
 127 tatad. es vegy engemet. te hoziad. || hogy en mynd. te zent
 5 angelydal. es zentyduel e^wzue. dycherheselek. tegedek es az te
 edes zyledet zyz maryat. Ith mygh elendek. az v^{tan} az e^wrek
 eletbe Es en lelkemet vygyed. te Isteny feneflegednek. zyne eleybe.
 az evre^wk vylagoffaagnak. e^wre^wmere. kerlek. vram Io Ihs xps. hogy
 haychath. az te zent f^wleydet En Imad^wfagomra. kyuel en zegen
 10 meltatlan b^wnes dycherlek. Es te zolkaydnak lelkeket. en z^wleym-
 128 nek. atyam fyaynak. rokonfagymnak. || baratymnak. Io teue^wym-
 nek. ayanlafymnak Az e^w lelkeket. ez vylagbol. ha ky mulnya
 parancholtad. Ith ez vylagba myg elnek. bekefegnek. es vylagof-
 fagnak tartomanyaba helheteffed. Es te zentydnek. parancholyad.
 15 tarly lenny. es tegyed. hogy en te zentyduel. es valasztotaydual
 e^wzue. e^wre^wlhesek Es mynd e^wre^wk^{wl} e^wreke. dycherheselek
 A. M. E. N.

[Vaky] Valaky ez Imad^wfagod. aytatofagal meg
 mondandya. Az else^wt^{wl} ezer eztendey buchu.
 129 bochanando b^wner^wl. || Az malykert. esmeg ezer
 eztendey buchu. el feledet b^wneere^wl. Az harma-
 dykert. esmeg ezer eztendey buchu. halos b^wne-
 re^wl. Es vg^y hogy myndenyk ele^wt. egy pater
 noster. es egy Aue mariat. mongy. Es ezenkepen
 25 kezdyed el mondua.

V^{ram} Iefus xps fo fogadyad. ez Imad^wfagoth az te zentfeges
 halalodnak. emlekezetyre. mely halalnak myatta. te nemes ember-
 feged megh hala. az kereztfan. Es az e^wremnek tyzteffegeert. kyth
 130 te aldót. lelked valla. || Mykoron. tegedet latoth volna. mynden
 30 testy kent es nyaualyat. megh vegezny. es lelkeknek Ily nagy
 fogafogat. te zent halalodal megh zabadytany. zabadyhad meg. en
 lelkemed es. en edes Istenem. en halalomnak Ideyen. mynden
 b^wnekt^{wl}. Es az e^wre^wk halaltul. Amen
 pater noster Aue maria

URam Ihs xps. fogadyad. ez Imadlagod az eŕreŕmnek emle-
gezetyre. kyt valla. te aldót lelket. pokolnak lymbofaba. mynd te
zentytuel eŕzue es valasztotaydual eŕzue [] || Kyk latak. eŕ mago- 131
kat. Ily nagy Irgalmassag zerent. meg zabadultokat. Es ez zabadu-
last latak hgy lenky egyeb. tŕledtŕl meg valua. nem tehete
volna. Azert te kegyelmes. akaratotat. zerezyed en lelkembe. te
Iŕteny Irgalmassagod. es kegyelmessleged zerent. Amen

pater noster Aue

VRam Ihs xps. fogadyad. ez Imadlagot. az eŕreŕmnek emle-
kezetyre. kyt valla. az te bodokfagos zent [leked] Anyad en azo- 10
nyom zyz maria te fel tamadasod napyan. [] || Mykoron. neky 132
eleuenen Ielenel. es az eŕreŕmnek zerelmeert. kyt valla. az te
bodokfagos leked. az tesŕhez. zerkezuen. Es ten magadat latad.
meg dŕchŕwuluen. Iŕteny fenefseguel. kyt byrz vala. mykoron meg
ez vylag nem volna. vygatzalyad meg en lelkemeth. mykoron ez 15
vylagbol ky mulandyk. Es vygyed eŕteth. az te zent zyned lata-
fara. A. A. M. E. N.

Ez alat Irth Imadlagot Igen zŕkes vonagodo
emberek eleŕt mondanya es Igen alazatos || ala- 133
zatoson mondyad.

O Io Iesus. O kegyessleges Ihs. O edessleges Ihs. O zyz maria-
nak zent fya Ihs. telyes Irgalmassagal. es kegyesslegel. O edes Ihs.
te [na] nagy Irgalmassagod zerent. Irgalmazy ennekem bŕnesnek.
O kegyelmessleges Ihs. kerlekh tegedet. te zent dragalatos verederd.
kyt bŕnesekert. akarat eŕtened. hgy mofyad el. en kegyetlenfe- 25
gymet. Es nezy en ream. tegedet alazatoson onzolora. es ez Ihs
neuet kyaltora. O Iesus neŕ. edes neŕ ihs. gyenyerkedev neŕ ihs.
erevŕyteŕ neŕ Iesus. || mychoda az Ihs. hanem Iduezyteŕ. O Iesus. 134
te zent neuederth. Iduezych engemet. ne vezek el. ky engemet.
femybeŕl teremtel. es meg valtál. ne hgy karhoznom. O Ihs. 30
esmeryed my tyed. es el mofyad azt. az my Idegen. O kegyelmes
Ihs. Irgalmaz ennekem. mygh vagyon. Irgalmassagodnak Ideye.
ne vezyek el. ky engemet. fymybeŕl teremtel. es meg valtál. ne

20

15 K
1806.
346.

hagy karhoznom. Iteletnek napyan. my hazon lezen en bennem.
 135 ha zalandok az evreŭk halakra. hol tegedet. holtak. nem || dycher-
 nek. sem mynd azok. kyk pokolra zálnak. O zerelmes Iesus.
 O edes Iesus. Oh gyés Iesus. O Ihs. O Ihs. O Ihs. engegy engemet.
 5 te valasztotajd kezybe mennem. O Ihs remenfeg te benned remen-
 kedevknek. O Iesus Idueffeg te benned hyueknek. O Ihs. vygafag
 te benned byzoknak. O Ihs mynden bŭneknek. kegyes meg bocha-
 toya. O Iesus. zyz marianakh zent fya. eŭs en belem zent beŭl-
 chefeget. zerelmeth. tyztafagod. alazatoffagod. hogy tegedet. ||
 136 telyeffegel zeretheselek. es te benned dychekehesem. Es mynd
 azok. kyk kykaltyak. ez zentfeges aldót neued. Iesuft. A. M. E. N.
 pater noster Aue maria

valaki ez Imadŭfagoth mondandya teŭredelmes
 zyuel hatezer eztendey buchut es neguen napy
 15 buchut val myndenzer mynezer meg mondia.

Az nemeffeges. menyei kyraly. Ihs xps. my vrunk eleŭ
 Istennek zent fya. Alla az zent kereztfan keŭeruefen. ekes lelekuel.
 137 kegyes Iohal. ozloth ertel||mel. remŭl toŭtel rezketeŭ takyayual.
 zent vere folyuan. karyayt el teryezuen. kezeyd es labayth. val
 20 zegeguel zegezuen. zaual ŭueltuen. nyomorult zoual. zernyŭ
 orchaua. halalos zynnel. fyralmas zemmél. koronazot feŭuel. el
 valtozot homlokual. zernyŭ remwletvel. Artatlan ertelmel. enge-
 delmes zerelmel. keuanatos zŭuel. ffeyed le hatuan. vegygh meg
 teŭkele. holt teŭtuel. nylyth zwuel. es oldalla folyuan. zent kutfeŭ.
 138 kynek kezdety zarmazyg. zent harom||faktul. eŭ kegyes zŭuebeŭl ky
 eŭtte. En fram Iesus criftufnak. ez jelenfegy. legyennek ennekem.
 ma es holnap. es myndenkoron. es jelennen. en halalomnak jdeyen.
 vertem es otalmam. mynden lelky. es teŭty gonoz ellen. Amen
 pater noster Aue maria

fylep chazar kerefere Innocencius papa ez Imad-
fagert engedet keth ezer eztendei buchut kyk
Igazan tartnak penytenciat az az ky halalos bwn
nekwl vagy on eleuacyo koron kel mon || *)

Artatlan zent halalo jftennek artatlan zent [ha] fogfaga **139**
kerlek vram iefus azthe artatlan zent fokfagodert hogy otalmaz
meg Engemet fokfagtol es myden nyaualyatol Amen egy pater
nofter egy Aue maria

Artatlan zent halalo jftennek artatlan zent kennya kerlek
vram jften azthe artatlan zent kennodert hogy otalmaz meg **140**
Engemet Ez may napon fokfagtol kentol es mynden nyaualyatol :
Amen pater nofter Aue maria

Artatlan zent halalo jftennek artatlan zent sebey kerlek
vram jften || azthe artatlan zent sebeydert hogy otalmaz meg **140**
engemet ez may napon febtol kentol fokfagtol es mynden nyaua-
lyatol Amen I pater nofter I Aue maria

Artatlan zent halalo jftennek artatlan zent vere hulaffa ker-
lek vram jften azthe artatlan zent vered hulafaert hogy otalmaz
meg engemet ez may napon ver hullaftol febtol kentol fokfagtol
es mynden nyaualyatol Amen I pater nofter I Aue maria **20**

Artatlan zent halalo jftennek artatlan zent halala kerlek
vram ||

danya ez Imadfagot

141

Vram Ihs xps. ky ez vylagnak. Idueffegeth. ez te zentfeges
testedet. es te dragalatos zent vert. dŵchwŵfeges zyz marianak **25**
mehetwl. fogadat. es azon zent verth. te zentfeges oldaladbol. Az
kerreztfanak oltaran. my Idueffegeth ky eŵted. Es ezen dŵcheŵ-
feges zent testbe. halotaybol feltamadal. es menyorzakba fel
menel. esmeg Ieuendeŵ vagy Itelny. eleueneket es holtakat. Ezen
zent testbe. kerlek tegedeth. vram Ihs xps. || Mench meg engemeth. **142**
ezen te zent testednek. es verednek myatta. ky maŵtan az oltaron
aldoztatyk. Mynden elmey. es testy zertelen bŵnektwl. Es mynden
goztwl

A. M. E. N.

pater nofter Aue maria

35

*) Itt egy levél (139—140. lap) közé van kötve, a mi nem ide tartozik.

vala mely napon. ez Imadlagot. meg mondandod.
 pokolbely az nap. neked nem arthat es semynemw
 ember. [ne] nem banhat. Es valamyt Iftentwl
 kerendez. ky alkoholmas. neked meg adya. es ha az
 143 te lelked testedbevl || az nap. ky megyen. pokolba
 nem megyen. Mely Imadlagod. zerzzet. zent Agos-
 ton doktor. Es vagyon Iruan romaba. zent Ianos
 eegy hazaba. Es engetenek ez Imadlagerth. kyk
 terden alua. es aytatofon. meg mondanayak.
 10 nyolzuán ezer eztendey buchukat. az halalos.
 bwneknek bochatafara. Es az el vezttet wdefnek.
 meg vvyulafara. Es tyzen egyed Benedek papa.
 vgyan ezent megh confirmalta. eznek felete.
 144 nyolczat Bone || facius papa engedet ez Imadlagert
 15 azoknak kyk teredelmeflegel mmeg gyonuan
 negyven napon egymás utan aytatofon meg mond-
 yak mynde bwneknek meg bochanatyat ezen
 kepen mmonduan

Frisk 40.

Pozn. k. 20 Halakat adok teneked. en vram Ihs xps. ky akaral. ez vylak-
 nak valtafaert. zwletned kevrnywl meteltetnefd Az fydoktwl meg
 [hamyffyt] hamyffytatny. Es az el arulo Iudaftul. chokolafal el
 145 arultatny. keftelekel keftefztetny. es mykepen || az artatlan
 barany. az aldozatra vytetny. Es Annafnak. Kayfasnak. Pilatof-
 nak. es Erodének. eleigbe vytetny. es hamyf tanuktul. be vādol-
 25 tatny. oftorokal. es zemermekeuel haborgatatny. es veretetny.
 Hagypafokal. Hagyaptatny. Tevuyfel. koronaztatny. Archul ve-
 retetny. Nyakon wtefekele wtetny. nadzalual agyon veretetny.
 Orchardat be fedeztetny. ruhhaydtul meg foztatny. Az kerez-
 fahoz vafzegeguel zégeztetny. Az kereztfara fel emeltetny. Az
 146 toluayok kefzybe. zamlaltatny. Meregél. es ecetel I || Itatny. zegeg-
 nek nagyfagauál. es chuczauál meg febefytetny. es nagy keferv
 halalal. megh hany halni Te vram Iesus xps. ez te zentfeges
 kenaydert. kyket en meltatlan. bwnes eleue zamlalek. Polkolnak
 mynden kenyatul. es pokolbely efrdevekeknek. mynden kesertety-
 35 twl. Es engemet. es mynden baratymat. mynden en nekem. Iol
 tevefket. es ernekem Ayanlottakat. es mynden hyu kereztieneket

Meg zabadych. es mynden Iokual. meg beuuychet. es oda vygy.
mynket. gyarlo bŵnefeket || oda. houa. az teueled meg fezwlt. tol- 147
uayt vyted. Es mynd azokat. kyk az te zent neuedet valotak. Ky
Atyaua. es zent lelekuel elz es vralgodol. Mynd eŵreŵkkŵle eŵreŵke
A. M. E. N.

pater noster Aue maria

Ez Imadlak vrunk Ihs xpsnak nemes kezety Es
valaky aytatoffagual megh oluafangyaketh ezer
eztendey es harom zaz napy buchuyat megh valya

143-147
Frisk. 42.
Peen. 26.
Theu. 24
Hk
1906.
338.

Iduez legy. edeffeges vfram Ihs xps. Atyanak Igeie. Iften- 10
nek baranya. ez vylagnak Iduezyteŵye. byzony oftya. eleŵ teŵt.
kegyes vr || kegyeffeges vr. Irgalmazy ennekem Iduezlegy. kegyef- 148
seges. vram Ihs xps. Angyaloknak dycherety. zenteknek dŵcheŵ-
sege. bekeŵsegnak lataŵa. Igaz Iftenŵeg. byzony ember zyz marya-
nak vyraga. es gymelche. Irgalmaz ennekem Iduezlegy. kegyeffeges 15
vfram ihs xps. Atyanak fenefsege. beŵlcheŵsegnak feyedelme. Meny-
orzaknak kapuya. eleŵ kenyer. zyz marianak zŵlette. Irgalmaz
ennekem Iduez legy. vfram Ihs xps. menyorzaknak vylagofagof-
laga. es ez vylagnak meg valtoya. my eŵremeŵnk. Angyaloknak
kenyere. zŵuy vygaŵag. zŵze||ŵegnek zepŵege. es teŵrueny e Irgal- 149
mazy ennekem. Iduezlegy Edeffeges kegies vfram Ihs xps. my
megh valtaŵonknak Iutalma. Irgalmaz ennekem. Iduezlegy. zere-
tendeŵ vfram Ihs xps. my teremteŵeŵnknek Iutalma. Irgalmazy
ennekem. Iduezlegy. hatalmas vfram ihs xps. my zarandokŵaggonk-
nak. megh elgyteŵye. Irgalmaz ennekem Iduezlegy vfram Ihs xps. 25
my hytbe fordulaŵonknak Iutalma Irgalmaz ennekem Iduezlegy
nagyŵagos vfram Ihs xps. my eppŵleŵenknak remenŵege Idueŵsege.
dŵcheŵsege es Irgalmazy ennekem. hogy er||demlyem te fenefŵe- 150
gednek lataŵad eŵreŵkkŵl eŵreke

A. M. E. N.

30

pater noster aue maria

napokba. en eltemyk Iſten Abrahamnak Iſtene. Iſaacnak Iſtene. Iacobnak Iſtene Irggalmaz ennekem. es bochafad. en ſegedelmembre zent myhal arkhangyalth. ky engemet odyon es vegyen. Mynden en ellenſegymtwl. latoktul es lattatlanoktul. Teſtytŵl. es lelkytŵl zent mihaly iſtennek arkhan||gyala. otalmaz engemet. ma. es 154 myndenkoron. es mynden helyen. hogy el ne vezyek. az rezgeteges lleletyk. zent myhaly arkhangyal. te malasztodnak myatta. kyt erdemletel. vallany. teneked keſnyergegh. hogy otalmazy engemet. zevrnyŵ halaltŵl. ma. es myndenkoron. es mynden gonoztul. zent Gabriel. zent Rafael. es mynden zent angyalok. arkhangyalok. 10 en erettem bŵneferth. kerlek tyteket. myniorzakkely. lozagog. hogy ennekem agytok ſegedelmmeth. hogy ſemynemŵ gonoz. ellenſeg engemet ne || banthafon. Sem vton. Sem hazba. Sem haz- 155 kŵuel. Sem vyzen Sem tŵzel. Sem hadba. Sem teſrrel. Sem meregel. Sem alŵŵa. Sem zolua. Sem alua Sem ŵlue. Semy nemŵ 15 dolgymba + Imee vram Ihs xpsnak. zent kereztyt. ream vetem. es Innen fuſon. mynden eŵrdegy. myelkedet. Ez vylagnak Iduezyteŵye. ſegeych engemmeth. Ez vylagnak Iduezyteŵye. Iduezych engemet. Mert te zent veredel. es te zent kereztfadon. valttotal megh engemet. Iduezych engemet. ma. es mynden ŵdeŵbe zent 20 Iſten. zent ereŵs. zent || Irgalmazo. Iduezyteŵ. ne hagy [enge] 156 engemet. keſerŵ halalnak + Iſtennek zent kerezty. otalmazy engemet + Iſtennek zent kerezty. ſegych engemet + Iſtennek zent kerezty. Iduezych engemet. ma. es mynden ŵdebe. es mynden napokba. en eltemyg. Ez dŵchevſeges zent neueztbé. Atyanak. es 25 ffyunak. es zent leleknek neube. eŵreŵkŵl ereŵke Amen pater noſter Aue maria

Igen zep Imadſak zent leleknek

O dŵchŵ zent lelek. kynel yob ayadekot. ſohol nem lelek. Neket aka||rok zolgalnom. Es Ielennen. neked zolnom. halgaſad 157 meg. en bezedemet. bochafad megh. en vetetymmet.. kerlek adyad az myt kerek: adyk innen el nem megyek. kerlek. nekem az zoth mondyad. hogy mynden bŵnemmet. meg bochatad. hogy teneked zolgalhafak. ez vylagnak en mmegh halyak. Ez napon neked

halat adok. dycheretet neked mondok. mert engemet latogatal. en
 lelkembe vygaztatal. O Atya Istennek. nemes ayandeka. kerlek.
 lagozyl en velem fokaygh. O zep Iesufnak keſuety. kerlek nehagy. ||
 158 Engem egyedŵl lennem. O en lelkemnek. edes gazdaja mykoron
 te en velem vagy. nynchen en lelkemnek. femy nyaualyaya. O en
 lelkemnek. kegyes vvendege. edes voltotnak nynchen ſoha uege
 kerlek. en velem lakozyal. ſoha tŵlem el ne tauozyal. Ez napon-
 en lelkem meg evrŵle. es te myattath megh vyula Imar femy gon-
 dom nem volna. chak neked eleg halat athatnek. es Io gazda neged
 10 lehetnek. hogy en kenyuat hulathatnek. es az te ajandekodrol.
 159 eleget tehet||nek. kyre en zegeny meltatlan. eleg nem vagyok merth
 neged meltatlan. gazda vagyok. De kerlek tegedet. kegyes zent
 lelek hogy ne vtaly engemeth. te kŵſebyk. meltatlan zagalodath.
 De ſegely engemet. hogy teheſem. az te akaratosdat. te vagy en
 15 lelkemnek. edes vendege es kegyelmes gazdaya. Te vagy en lel-
 kemnek. vygaztaloja. es zabaldytoja. es myndenkoron otalma.
 Engemeth otalmaz. ez vylaba. ez vilagba. az vtan helhezteſy. meny-
 160 orzagba. hogy || oth. teged dycheryŵnk. es az te zent zynedre
 nezuen. eſrevke elyeſnk A. M. E. N.

20 veni ſancte ſpiritus

Domine ihſu xpe. qui ſeptem. uerba. ultimo.

16k.
1906.
336.

Ez het ige. kyket urŵnk Ihs. az kereztſan
 monda. mykoron megh fezytek. Es az eſ zent
 lelket. teſtebeſl ky akarya vala. bochatny. Ez
 25 Imadſak. Igen kelemetes Istennek. Eleſ Igeye
 Iesufnak. ez vala. monduan.

Uram ihſ xps. ky het Igeth. az te halalodnak Iddeyen. Az
 161 kereztſan fyguen mondal. hogy myndenkor || Az zent Igetet.
 elmenkbe tartanok. kerlek tegedet. vram ihſ. azon het Igenek
 30 jozagaert. hogy bochafad meg ennekem: valamy. bŵnt valotam.
 auagy te'tem. az het halalos bŵnnek myatta. keuelfegben. Iregy-
 ſegben. ſſeſuenſegbe. Torgoffagban. haragoffagban. Belendeffeg-
 ben. es lora ualo reſtſegben.

Eleſ Igeye Iefufnak ez vala az kereztfan mon

VRam ihs xps. mykepen te mondad. Atyam. bochaffad meg-
[nekyk] azoknak. kyk engemet megh fezytnék. mert nem tudyak
mytteznek. Engedyet en || nekem. hogy te ke [re]ferw ferelmednek. 162
myatta. bochfas ennekiem bwnefnek. 5

A. M. E. N.

Maſod zaua xpfnak kit az kereztfan monda

Es mykepen te mondal az toluaynak. ma vvelem lez. para-
dychomba. Engedyed. vram Iſten. hog en azonkepen elheffek.
hogy halomnak Ideien. Mondyad ennekiem. ma velem lez. meny-10
orzakba. A. M. E. N.

Harmad zaua Ihsnak az kereztfan

Es mykepen te mondal. te zent Anyadnak. Azony alat. Ime
te fyad. || Annak vtanna. az tanytuannak. mondal. Ime te Anyad. 163
tegyed. hogy te Annyadhoz. zerkeztelen Engemet. te zent zerel-15
med. es te byzony malasztod.

A M E N. I E f u s

Negyed Igeye Ihsnak az kereztfan ez

Es mykepen. te mondal. vram Iſten. vram Iſten. myre
hagyal el engemet. mondalad en velem. mynden nyaualyaba. es 20
zomoruſagomba. Segech engem. vram Iſten. es en zent Atyam.
Irgalmaz ennekiem bynek. es ſegely engemeth. bochas ennekiem.
En ky||ralyom. es en Iſtenem. mert tuladon. te zent veredel. val- 164
tal megh engemeth.

A. M. E. N.

eŧteŧt Igeye xpfnak kyt Az kereztfan monda

ES mykepen. te mondal. zomyuhozom. bŧnes nepert. kyk
lymbosba vvoltanak. te jeufedet varuan. Engedyet. hogy en
myndenkoron. zŧuuembe. tarchalak tegedeth. eleŧ vyznek kutfe-
5 jet. eŧreŧk vylagnakh kezdetyt. zŧuemnek tellyes akaratyaua.
zerethefelek. A. M. E. N.

Hatod zaua xpfnak az kereztfan kyt mondott ||

165 Es my kepen te mondal. Atyam. te kezeyden ayanlom. en
lelkemeth. vegy engem te hozyad. menyekbe. mert ma jelennen.
10 bŧnefnek tudom magamat. A. M. E. N.

Heted Igeye xpfnak kyt mondott az kereztfan

ES mykepen te mondal. meg teŧkelet. ky jegyez munkakat.
es ferelmeket. kyket myreteŧnk bŧnefekert. zenuetel vala. Es
jetel vala jmar. megh [vegnyez] vegezny. engedyed. hogy en lel-
166 kem, ky mulafanak Ideyen. halhafam az kegyelmes. es || Edeffe-
ges zozatot. te tŧled Ieuel en lelkem. Ieuel en zereteŧm. merth
Imar. megh zerzetem. te nyaualyadat. megh vegezem. Ieuel. hogy
en velem lagozyal. es zent Angyalymua. gyenyerkegyel. vyggagy.
Es lakozal.eŧreŧkwl eŧreŧke. AM. E. N.

20 Mykoron. valamy nyaualyad vagy on. auagy ban-
talmad. az zent egyhaba be meny. aly az fezŧled
eleŧt. es ky teryezed. ket kezeydet. Es nagy aytat-
toffagal. gondolyad. az te edes Iegefednek. zent
167 halalat. es mondyad ez p's pfalmoft || At te leuani.

25

oculos meos

ez az oracio reaya

URam-Ihs xps. ky zeplegŧ orczadal. myndent meg laczy.

Tekench en ream. te meltatlan zolgalo leanyodra Katerinara. es lasad ennekem gyetrememet. es tevérekedemet. Es te zent orcczadnak. meltolagaua. zabadych meg engemet. te meltatlan zolgalo leanyodat. Katerinat. Myndennemw. bwnekbevl. es es mynden zomorusagtwl. Mykent akarya. te zent Istenfeged. es tudya nekem zwkfegemet. || Te myattat. ihs xps. ez vylagnak Iduezy. 168 teuye. ky te te veled el. efrevkwl. efrevke. A. M. E. N.

Ez Imadlagod meg uegezuen tekench az Iob kezen valo zent sebere es nagy aytatoffagal mondyad ez pfalmoft

10

At te leuauu ocu

VRam ihs xps. ky job kezedel byr. menyey lakodalmakat. hegyeket merteklez. Es felled markodba helheztez. halgas megh engemeth. te hozyad kyaltok. Es zabadyhad megh. te meltatlan. zolgalo leanyodat katerinat. myn||dennemw zomorusagtul. es 169 haborusagtul. Mykepen akarya. te zent Istenfeged es tudya. nekem zwkfegemet. Te myattad. Ihs xps. ez vylagnak Iduezyteuye ky te veled el. es orzagol. efrevkwl e're'ke Amen

Tekench semeydel az bal kezen valo sebre es nagy aytatoffagal mondyad ez pfalmoft

20

At te lauauu oculos

URam Ihus xpc. ky my erettenk. es mynden kereztyenekert. meg kenzatal. hogy az te zent kezeyd. vaszegekel által veretetlenek. meltoltas engemet. || te zolgalo leanyodat. Katerynat. megh 170 zabadytany. mynnemw haborusagtul. Mykepen. te akarod. es 25 tudod. ennekem zwkfegemet. Te myattat. Ihs xps. ez vylagnak Iduezytoye ky te veled el. efrevkwl efrevke. A. Men.

Tekench az zentfeges labayn valo zent sebeyre es nagy aytatoffagal gondoluan cristufnak zent [la] kenyad mondyad At te leuauu

30

URam Ihus xps. ky Iarz. az asyps. es bafyliscus. new. nemes kevueken. es orozlant farkant. labad || ala. nyomorytaz. Meltol- 171 lyad. megh nyomorytanod azokat. kyk te meltatlan zolgalo leanyodat. Katerinat. alnaklagoft gylelnék. Es efrzyyed vtet. hogy meg ne zydalmaztassegh. mert tebenned byzik. es te benned remenke- 35 dyk. ky elz. es orzagolz. efrevkwl. efrevke. M. E. N.

Tekench. zwuen valo. sebre es nagy zwuednek. zerelmebevl mondyad At te leuauu

VRam Ihus xpus. kynek zentfeges. Oldalabol. ver. es vyz. ky
 zarmazekh. kybevl. mynden. hyu kereztyennek. Idueffeg. es
 172 vyga||lagh adatyk. Agy az te meltatlan. zogalo leanyodnak. Kate-
 rinanak. Azon te zyvednek. foradafabol. alhatatoffagot. es te
 5 Irgalmaflagodbol. agy gyeŕzedelmnet. mynden eŕrdegy. es embery.
 charaldfagos vyadalmmak ellene. Mykepen. te akarod. es tudod.
 nekem zŕwkfegemet. te zyzeffeges. zent Anyadnak. es mynd fokh
 zenteknek. efedezeffeg myath. AMen

It el vegezuen [uadn] vannak az Imadffaggog
 10 kyket akartam az vr Iftennek dycheretyre en
 zegeny meltatlan es tudadlan Irnom ||

173 Ez Igen zep Imadffak kyt kel mondanod te zent
 Angyalodnak ky az vr Iften adot teneked te
 Anyadnak mehebe Mondyad eftue es reguel

15 Kerlek tegetet. Iftenek erevs zent angyala. ky en eŕryze-
 temre. zerezttetel. Tauoztafad el en tŕlem. fetetfegnek angyalat.
 leegy enuelem. mynden ŕdebe. otalmazyad meg en lelkemmet.
 halalos bŕnektŕl. es ez vylagba eltembe. mynden halalos bŕn-
 neknek. akazatyŕl. nyer ennekem. Az vr Iŕtentŕl. malasztot. es
 174 bevlchefeged. || Alhafak. ez vylagnak. es mynden ellenfegeymnek
 ellene. byrhafam. en bŕnes testemet. vr Iftennek akaratyara.
 kerlek tegetet zent Iftennek angyala. en lelkemnek eŕryzevye. Te
 vygy engemeth. az eŕrevk eletbe. halalomnak Ideyen. zentekbnek
 tarlafagaban. Angyalokual egyetembe. dycherhefem. az vr Iŕtent.
 25 veled eŕzue. ez nehez testbe voltomba. es eznek vttanna. evrevkŕl
 evrevke. A. M. E. N.

Ez ef az tenen angyalodnak valo Igen zep kys
 Imadffak. ||

175 Iftennek. zent angyala. kynek otalma ala. adatot en lelkem.
 30 ley enfegefegemre. Es legy ennekem fegedelmem. mynden

nehezlegembe. es zŵklegemben. Es en veg napomon. vegyed en
lelkemeth. es vygyed. zent haromfakhnak eleyben. Angyaloknak
feregebe. A. Men

Göm. 135-130.

Imar kezdetnek azzonyunk zyz maryarol valo 18K
dycheretek es Iigen zep Imadlagog es aytatofok 1806.
zerelmefek az zyz marianak zogalo leanynak 338
zayokban es zyuekbe || valaky ez Imadlagod teŵ-176
redelmeflegel megh gyonvan terden alua negy-
uen napyk mynden nap megh mondya valamit
ker azzonyunk zyz mariatul my Iduefegere vago ¹⁰
megyon megh nyery O mondi domina

O en azzonyom maria zŵzegnek zŵze. Irgalmaffagnak. es
kegyelmeflegnek annya Kerlek tegedet. az banatnak teŵre mya ky
te lelketet. altal Iara. mykoron. te egy fyad. my vrunk Iesus xpus.
halalnak kenyat. zenuedy vala. Az kereztfan || Es az fyuy. zeretet 177
mya. kyuel eŵ anyay banatodon. keŵnyerŵluen. eŵ nagy zeretety-
nek myata. ev uikariofanak. zent Ianos euuangelystanak ayanla.
tegedet eŵryzny Kerlek kenyerŵly. bakodyal. Es tanachozy. bana-
tomon. nyaualyamon. nehesege men. zorgalmatoffagomon. es myn-
dennemŵ zŵklegemen. O nyaualyafokon keŵnyerŵleŵ. getreteknekh ²⁰
edes vygalaga. Irgalmmaffagnak anya. es kegyeffeges keŵnyerge-
teŵye. es aruaknak. mynden nehezlegegben. seerenyfege || leŵyek. 178
halgas meg engemet. es tekenchet. en gyarlofagymnak kenyueth.
merth en bŵneymert. uagyok uetetuen. kŵlemb kŵlemb nyaua-
lyakba. es nehesegebe. Es nem tudom kyhez fuffak. hanem chak ²⁵
te hozyad. edeffeges en azzonyomhoz. zyz mariahoz. My vrunk-
nak. Anyahoz. my emberfegenghez. hafonlatofhoz. es megh zer-
zethez. Azert. Az te kegyelmeflegednek. auagy az te zokot. Irgal-
maffagodnak fŵleyt. haychat. en Imadlagommnak. te zent fyad
Irgalmaffaganak. zeretetyert. || Es az edeffegnek myatta. kyt val-179
uala. my vrunk te fyad Ihs xps. mykoron eŵ lele. embeŵry nemze-
tet. hogy megh valtanya. Atyual. es zent lelekuel. my Idueffe-
geŵnkert. angyaly Izenef mya. es zent leleknek. arnekozasa mya.
te tŵled kegyeffeges zyz maria. tefted ven. Es kylencz honappa.

te zent mehedbe rekeztuen. Isten. es ember vyfeltetek. Es az
 kylenez honappa. el uegezuen. zent leleknek zerzefe mya. Te zyz
 180 zent mehedbevl. ky Ieuen. nem vtala ez vylagra Iefny. || Kerlek
 tegeded. Irgalmassagnak anya. az banad mya. kyt vala. az te
 5 zeretev fyad. my vvrunk Ihs xps. mykoron. olyuetym hegen. ev
 zent Atyat Imada. hogy ha lehetne. mulnnek el. vtwle. ev keferv
 kennya Kerlek tegedet Irgalmassagnak anya. ev háromzer valo
 Imachaga mya. Es az te zomoru. menefed mya. kyuel kefered.
 kenyuezuen. ev kemeny kenyanak. es halalanak helere. Kerlek
 181 tegeded. Irgalmassagnak anya. || Ev gyakorta valo. arczul pekde-
 sele mya. Ev nyakon verefe mya. ev megh meuetefe mya. ev
 vadolasa mya Arczul uerefe mya. Ev megh meuetefe mya. ev
 meuetel. kerefed ruhaya mya. Ev sebey. es ostorozaly mya. Ev
 keferw kenyuey mya. Es ev veres vereye mya. Kerlek tegedet
 15 Irgalmassagnak anya az zemeremfeg mya. kkyt valla. te egy
 zwlzt fyad. my wrunk Ihs xps. Mykoron. mezytelen. es nyaualyasul.
 182 te elevted. kegyes zwz maria. Es mynd az nep ele't. || fwge. az kereztfan.
 Kerlek tegeded. Irgalmassagnak Anya. te fyadnak begefegert.
 veztekfegert. es w halalanak. felelmeert. es zomorusagaerth. Kerlek
 20 tegedet. Irgalmassagnak anya. ev kyraly feyenek naddal verefe mya.
 Es tevnyf koronazasa mya. Es az merges eecetnek. Iuasa mya. es
 czuczanak. kyuel kyuel ev oldalat. altal eflelek. Es az vernek. ky vy-
 zel. ev zent oldalabol. ky folya. kyben. ev Irgalmassagat. es malaz-
 183 tyad. mynekevnk. beuuen mutata. Kerlek tegeded. Irgalmassagnak
 25 Anya. az val zegegnek myata. kyuel ev kezeyt. es labayth. meg
 zegezek. Es az ajanlas mya. kyuel ev zent lelket. Atya Istennek
 ayanla. es ev edeffeges. zent lelkenek. nagy zaual. ky bochatafa
 mya. Ez zokath monduan Ely Ely Lamazabatany kyk magyaraz-
 tatnakh. En Istenem En Istenem. myre haggyal el engemet. Es ev
 30 feyet le hatuan. nagy keferwseguel monduan. Megh vegezuen
 184 vagyon. ky bochata. az ev zent lelket. az kereztfan. || Kerlek
 tegedet Irgalmassagnak anya. az templom velomanak. ketev zaka-
 dafa mya. Es az napnak. es holdnak. meg homalyosulasa mya. es
 az fevldnekh remwlese mya. Es az tolvayal levth. Irgalmassaga
 35 mya. Es ev temetefe. es pokolra zalasa mya. Es mynd az lelkek
 mya. kyket oth meg vygaztala. az ev Ieuefeuel. Kerlek tegedet.
 Irgalmassagnak ania. ev fel tamadafa. es dyadalma. es dwchevfege
 mya. Es az negyuen napy. Ielenefe mya. kyuel Ielenek. teneked.

zyz ma||maria. es az egyeb apostoloknak. Es ty eleſtek fel mene. 185
 menyorzagba. es o az gyenyerkedeſ. zent leleknek bochatafa mya.
 kyth az eſ tanytuanyinak zſuekbe. tſwzef nyelunek kepebe bochata.
 Es eſ mmyatok. mynd ez vylagon beuen. el oza Kerlekh tegedet.
 Irgalmaffagnak [anya] anya. az feelmes Iteletnek. napya mya. 5
 kyn Ienedeſ. Itelny. eleuenekket. es holtakat. Es ez vylagot. tſwz
 mya. meg emezteny. Kerlek tegedet. Irgalmaffagnakh anya. myn-
 den eſ raytonk. || keſnyrſleſe mya. Es eſ edes bezeleſe mya. es 186
 eſ eedes veled. bekeleſe mya. Kerlek tegedet. Irgalmaffagnak
 anya. az te mondhatatlan. vygaſaggodmya. kyuel fel vytetel. 10
 myenorzagba. es te zent fyad eleſt. my vvrunk Ihs xps eleſth.
 eſrſzl. es ſygacz. eſreſkſl ereſke Kerlek tegedet. Irgalmaffag-
 nak anya. vygaſtalyad meg en zſuemet. es halgas meg engemet.
 ez kereſben. Ith neuezyed az neuet kyerth akarzy
 Imadſagod tenned. || Kyuel teged kerlek. mynd zſuemnek 187
 gekerebeſl. Es mykepen byzonyos vagyok. hogy ev tegeddet. ſemmy
 meg tagaduan tyztel. Azonkeppen. eſmerem. keſnyeben. byzony-
 ban. telyeſben. es tevkeleteſben. te zentſegedet. Te zent fyadnak.
 kegyeſſege zerent. ky eſtet. ſeleſknek. akaratyath tezy. Es eſ
 Imadſagogba. meg halgatya. halgas meg engemet es. en zſkſe-20
 gembe. ez felyſl mondotakban. es egyebekben. myndenekben.
 Alazatoſon || kerem. te zent neuedet. es te zent ſegedſegedeth. hogy 188
 nyeryed ennekem. te zereteſ fyadtul. zent kereztyen hytben. ereſ
 remeſſeget Igaz hytet. Telyes zeretetet. es zſuuemnek telyes
 teſredemeſſeget. Syralmnak kutſeyet Tyzta gyonaſt. Es meltan 25
 valo elegh tetelth. Es bytſl valo otalmat. es ez vylagnnak. megh
 vtalaſath. Kerlek tegedet. Irgalmaffagnak anya. hogy meltolyad.
 nekem adny. Iſteny zeretetet. es te fyadnak zent kenyat. || En 189
 zyuemben. myndenkoron. vyſelhetnem. Es mynd azokath. kyk te
 fyadert. bekeſeguel zenuednek. Es mynden ſozagban. hozu nyo-30
 mot. teneked kelemetes nyayaſſagoth. ez vylagbol bodokh ky
 meneſt. Es en halalomnak Ideyen. meltann valo penytenciat. es
 en ertelmemnek h eſth erzengeſegemnek egeſeget. Io zolaſ-
 ual. nekem Idueſſeget engedyed. Es en zſley m lelkeknek. es
 nekem Iol teueſk lelkeknek. Es mynden hyu kereztyeneknek. lel-35
 kenek. eſre'k nyugodalmat. es || Es eleueneknek. bekeſeges ele-190
 teth. ez vylagban. nyeryed. te zent fyadtul. mi vrunk Ieſus
 criſtuſtul.

Valaky azzonyunk marianak ez kylencz eſſreſm-
meth az eſſ negy zent napya eleſt zwletefenek
Iduezleſenek tyztulafanak es myenybe menety-
nek eleſte meg mondandya byzonyual hygye
5 hogy meg leelenyk azzonyunk zyz maria neky
halalanak eleſtte monduan ||

191 Iduez legy maria. Irgalmaſſaknak anya. Iduez legy. es Irgal-
mazy ennekem. ma. es en halalomnak Ideyen. Az malasztual. es az
egyenefſeguel. mely leſn. az Iſtenſeg keſzet. es az emberſeg keſ-
10 zet. es az te valasztafodert. Es bodoklagos malasztodba. megh ereſ-
ſwleſedert. dſwchſegert. es te bodoklagoderth. A. M. E. N.

Magnificat anima

Eez dſwcheſſegnek. es bodoklaknak myatta. melyel eleſzer
192 zent haromfaktul wágy. || valasztuan. foggadnod [Ir] Iſtennek fyad.
15 Nezy en ream. es Irgalmas legy ennekem Es nezyed eennekem.
bſwnemnek bochanatyath. es eletemnek meg Iobytaſad. Es en
ky menefemnek napyan. vygazyalyad. te fyadnak zent teſteuel. es
vereuel. Igaz hytét. byzony remenſeged. tekeletes zeretetet. es
byntſwl valo megh zabadulaſth.

20

A.. M.. E. N.

Magnificat anima

Iduezlegy maria. Irgalmaſſaknak anya. Iduez legy. es Irgal-
193 maz enne||kem. tyzteſſegnek. malaztyanak. es az Imadſaknak
haznalatoffaganak myata. kyuel az oraban. Atya Iſtenhez. Imad-
25 kozal. mykora. Gabriel archhangyalt. eleſted allani latad. kytſwl
malaztoth hallal. Az ſeſſeges Iſtennek. fya fogadaſara. tegedet
Iduezzeluen. es monduan. Iduezlegy maria. es az evremnek myata.
kyt az Idueſſeges kezenetbe vallal. Es az alazatoffagnak erdemenek
myatta. kyuel az angyalnak bezedere. Iſtennek zolgalo leanyanak. ||
194 Magadat. ayanluan. criſtufnak anya. erdemlel lenny. tegyed azth.
hogi en er eſmeryem megh criſtuſt. Es az en Iduezyteſ. Iſten-
nembe. evruengyek. es myndenkor az Igazſaknak wtan Iarhaſakh.

A. M. E. N.

Magnificat anima

Iduezlegy maria. Irgalmaffaknak anya. Iduezlegy. es Irgalmaz ennekem. mynd az evrömnnek. es kevnyevrwletnek. es Irgalmaffaknak myata. kyket az te edees fyad. Ihs xps. teneked adoth eletedben. Es lelkedben. es || az bodokfagnak myatta. kyuel Istent. 195 es emberth. Ez vylagnak Idueffeged. te zwlny erdemled. ky vagy 5 tyzta zyz. zwlefedkoron. zwlefednek elevtte. es zwlefednek vtana. Es ky az nap kelety zent kyralyokat. latny erdemled. kyk chylag-tul. vezerletetuen. Az te egyetlen egy fyadat. Imadak. es neky ayandekokat adanak. Es ky erdemled. az te zent fyadat. zeplevte-len aldozatot. az temploba. tyztulafra adnya. Olchad mmeg. en 10 bennem. az gylefeged. haragofagot. keu||uelfeged. Iregyfeged. fef- 196 wenfeget. ragalmaffagot. Es mynden buzgo. keuanfaknak gyekeret. Es erevfyh meg engemet. mynden joba. leleknek es testnek. evrevk zyzefegebe. A. M. E. N.

Manificat anima

15

Iduezlegy maria. Irgalmaffagnak anya. Iduezlegy. es Irgalmazy ennekem. az egyenelfegnek. es egyefwlefnek myata. ky levn Istenfeg kevzevth. ees az emberfeg kvzevth. Angyalok ke'zeth. es emberek kevzevt. az te zwlefedbevl. Es az tevrv||nek. serelmenek 197 myatta. ky az te lelkedeth. altal folya. az te zent fyadnak ke- 20 nyakoron. Tanych engemet. fevldyeket meg vtalnom. Es ez en testemet. ez vylagnak. es ev keuanfagynak. megh fezytenem. Es az en febeymnnek. oruoffagahoz. zwnetlen valo aytatoffagual ragazgodnom. A. M. En

Magnificat anima

25

Iduezlegy maria. Irgalmaffagnak anya Iduezlegy. es Irgalmaz en nekem. Az aldomasnak myatta. Atyatul. ftyutul. es zent lelektwl. megh || Aldatal. es az elsev azzonny aladnak atokyad. el 198 tevrléd. Es az evrevmnnek myatta. kyuel vyggadal. mykoron az te fyadat. halotaybol. fel tamadny. Es az tetwled veth testet. mynden 30 kar Angyaloknak felete. magasztatny latad. Adyad ennekem. hogy ez vylagnak. ev zem pylantafny hyzelgedefed. meg vtalhafam. Es myndennemw lelky remenletemel. menyegre. Igyekezhefem. es halalomnak Ideyen. Te [efd] efedezefednek myatta. meg vygaz-talya. en lel||kemet. Es mennyey Ierusalemnek. fenlev. kevue 199 kevze nagy evrevmel. helheztetny meltoltatny. A. M. en

Magnificat anima

Iduezlegy maria. Irgalmassagnak annya. Iduezlegy. es Irgalmaz ennekem. Mynden dŭcheŭfegnek. es bodokfagnak. dychere-tyert es tyzteŭflegeert. kyt zent haromfag. te lelkedben. es eletedben. myelkedekh. Es az dŭcheŭfegert. kyth mynden kar angyaloknak felette. magasztatuan erdemlel. byrny. Segely engemet. az
 200 te fyađnak. Angyaloknak kyralyanak. || eleŭtte. maŭtan. es az en ky menefemnek. vtollo oraya koron. Es mynden teŭty. es lelky zŭkfegemben. annera. myne Irgalmassagod. the benned remenle-
 10 en te myattad Iduezŭlwen. mynden goztul eŭryztetuen. Es halalomnak Ideyen. te fyađnak. Ihs xpsnak. dragalatos. zent teŭteuel. vereuel. es zent kenedtuēl vygaztaltatuan. es fyađnak meg engez-
 201 teltetuen. mynden halalnak felelmetŭl. meny||eknek. remenŭsege. es keuanafaga zerenth. meg zabaduluan. Az te lataŭfodhoz edeŭŭ-
 15 uen. es raggazgoduan. te benned remenkeddeŭknek. Te Irgalmassagodnak. peldaya lenny erdemlyek. A. M. E. N.

Magnificat anima

Iduezlegy maria. Irgalmassagnak anya. Iduezlegy es Irgalmaz ennekem. az te eŭreŭmmednek. es tyzteŭfegednek myatta.
 20 kyt zent haromfak. teneked. auagy vala mely. teremtet alatnak. te erdemednek. efedezefenek. auagy zerelmenekh myatta adoth. Es
 202 az bodok||laknak myatta. ky teneked Iteletnek napyan. mynden zenteknek felete. zaz kepen. eŭreŭke eŭruendez. ereŭfych meg en benem. Az te fyađnak malaztyad. hogy en bennem legyen Igaz
 25 hyt. ereŭs remenŭseg tevkeletes zereteth. ereŭs teŭredelmefeg. Igaz aalazatoffak. akarát zerent valo zezēnfegh. tyzta engedelmeŭfeg. ez vylagnak meg vtalafa. Menyeknek keuanatoffaga. Iŭtennek es
 203 [angyaloknak] atya fyaknak zerelme. zent tyzta lelek. lelky teŭredelmefeg. zeplevte||len eleth. Es meg foghatatlan vegezet. hogy
 30 mykoron en lelkem. az teŭtŭbŭl ky megyen. zent angyalok eŭtet foguan. es az bodokkoknak nyugolmaba vygyek. A. M. E. N.

Kerlek teged zent maria. Atyanak myndenhatofagara. fŭyunak beŭlchefe[re]gere. zent leleknek zerelmere. es az zent haromfagra. zent Gabrielnek zerelmere. ky az te Izenetydnek. es bodokfagy-
 35 nak keŭuete leŭn. zent Iannos apaŭtálnak hytyre. hogy myne
 204 hatalmad || vagon. zent haromfagnal Es myne malaztot es vygaztalaŭt. te benned byzoknak acz. Es ez kereŭnek haznalatof-

tagaba. erdemlyem megh esmerny. Es mykeppen sem pokolbely
 eřređeknek. gonoz voltaual. sem mynden ez vylagnak bŵneuel.
 meg nem bantathatek. az te dŵchŵfeged. kyth teneged zent
 haromfag. es te myattad. embery nemzetnek zerzeth. Ezenkepen
 femmy bŵnnek myatta. femmynemŵ ellenfegenek chelegedefenek 5
 myatta. megh ne bantat||hasam. hanem ez Imadſag. azonkepen 205
 haznalyon en nekem. Idueffegemre. es eřređmemre. es az maſ-
 tany nyaualyamnak zabadulafara. Es az Ieuendeŵnek oltalmara.
 mykepen tyztasagh. es alazatoffak. es mynden Iozaknakh myelge-
 dety. kykel. ez vylagban kelemetes lel. zent haromſagnakh. Nem 10
 chak tenenmagadnak. az dŵchŵfegre. hanem. mynden Iduezŵlen-
 deŵknek. haznal. mynd eřređke. az bodokfakra. es az bodokfak-
 nak dŵchŵfegere. A. M. E. N. ||

Ez Imadſagod Igen zŵkes mynden bŵnes ember- 206
 nek oluafnya azzonyunk zŵz marianak tyzteffe- 15
 gere es eřneky ŵdueffegere ezenkepen monduan.
 Ieſus maria

O zŵzeknek zŵze. angyaloknak azonya. Es ketſegben eſtek-
 nek. remenſege. bŵnes nepnek. nagy eřređme. Irgalmaſſagnak
 anya. Irgalmaz en nekem bŵneſſnek. mert magamat. Igen bŵneſ- 20
 nek vallom. bochanatot kerek. kyt nem erdemlek. De oh en azo-
 nyom. nem de te vagye. az kelggyes anya. ky ſenkyt nem vtalz. 207
 kyk te hozyad remengednek. ſenkyt tŵled el nem ŵzy. Mynem
 ennen magamnak. tagadod meg. ky te zokot Irgalmaſſagod zerent.
 mindeneknek acz. auagy ennekem. te Irgalmaſſagos kebeledet. be 23
 rekeztede. kyt mynden. te hozyad remenkeđdeŵknek. eřređmeſt
 megh nyzc. kerlek tegedet. Irgalmaſſagnak anya. hogy tŵlem
 meg ne tagagyad. kyt nehezſegbely emberek. teged megh lelny.
 eřruendnek. bŵ||nes vagyok. Irgalmazy nekem. tudom azonyom. 208
 hogy te elened. es az te zent fyad elen. Igen vetkeztem. Myert 30
 mynd Iſteny bozuſagnaert. mynd embery gyarloſagert bŵnnek
 zernyŵſegeert ennekem. ken Illeneekh. Azert az en zŵuem Igen
 zomoru. de ky en bodoktalan lelkenek. eř vygaztalafara. kyt

- hyakh. hanem az te zwzefegednek edes fyat. ky hyuatatyk. Irgal-
 maffagnak atyanak. Es mynden telyes vvygaafagnak. Iftenenek
 209 Es mondatyk. en Iftenem||nek. es ennekem. Irgalmafnak. byzo-
 dalmafban howa fufak. hanem te hozyad. ky az Irgalmaffagod.
 5 zŵled. Azerth fogagy hozyad. engemeth. zegeny bwneft. es mel-
 tatlan. zolgalo leanyodath katerynat. fogagy hozyad. remenked-
 uen. az te zereeteŵ. zent fyadnak zerelmeert. Az en alnakfagomat.
 meltan megh vtalot. Nemde te vage. az ky az te zent
 fyadnak. zerelmeert. hamar meg engeztetel O en azonyom.
 210 nem de te engemet. gyŵleltedben || az neuet. hogy ky bŵneffeg-
 nek. Igen kelemetes. megh tagadode hbogy myndennek. any
 anyanak. hyuatatol. es Irgalmaffagnak. mondatol. Ha efmered
 ez neuet. O Irgalmaffagnak anya. hat ez neuert. es az tee
 fyadnak zerelmeert. Irgalmazy ennekem. mykoron alapom. az
 15 Igaz byronak eleŵte. ky lezen. ennekem az zwkfegnek. napyanak.
 Ideyen. otalmam. mykoron. femmynem egyeb. hanem auagy ||
 211 [Iozaa] Iozak halá adas okaert valo Irgalmazas. auagy eŵreŵk
 karhozatnak sentencyaya. meltanualo karhozatnak bŵneert Azert
 kerlek Imar. legy engedelmes Oh Irgalmaffagh anya. zabadayht
 20 meŵ engemet. az te zent fyadnak haragyabol. Es ez vylaknak
 vzedelmebeŵl. es haborufagabol. Amen

VYgyan ezenhez valo aytatos Igen zep
 Imadlak monduan..

- Irgalmaffagnak anya zŵz maria. ky vagy dŵcheŵfegnek
 212 azonya || Bŵnes nepnek nagy eŵreŵmek. es remenfegegh. purga-
 toriam bely. zegeni lelkeknek. hyedelmek. kerem te zent Irgalma-
 dat hoki [te] az te bodokfagos fwleydet. kyt gabriel archangyaltul.
 az edeffeges keŵzeŵnetet. meltok levnek halany Azokat haychat.
 en Imadlagomra. kyt te Irgalmaffagodnak. neue dycheretyre. En
 30 bŵnes Adam fya. aytatoŵt olualok. es ayanlok. Oh te. mennyey
 kyralyne azzonj ky vagy. feŵlden lakozo. bŵnes Adam fyaynak.
 213 fegedelmek Imadlak te||gedet. hogy mykoron en napom el jutant.
 vygaztaly megh engemet. es az te edeffeges zynedet. adyad ene-
 kem. nagy edeffeges Iozagual. lelkemnek Iduēffegere lathatnom.
 35 Oh te zŵz maria. feŵldnek es mennek. kyralyne azzonia kerlek
 tegedet. hogy mykoron latandot. en lelkemet. halal mya. megh
 nyomorodny. es teŵtemŵwl el táuozny. vygaztalyad meg evtet. zent

haromfagnak hytyuel. Es ne hagyad esny. ketfegnek vtaban. Oh
nemes azzonyom ma||maria kerlek ne ves el. te zent zyned elevl. **214**
es ne hagyad. en raytam hatalmazny. es vralkodny. en lelkem-
nek ellenfegy Oh hatalmas kyalne azony. Iey nagy hatamaffag-
ual. en lelkemnek fegedfegere. es hozzyad veled. te dragalatos. **5**
zep tyzta vyragodat. kyt my hyuuonk. my vroknak Ihs cristusnak.
es hozzyad veled zent myhaly archangyalt. es kerlek hogy hozzyad
veled. en angyalomat. es zŵzeknek sereged. es Istennek mynd
dwchevleges || zentyt. hogy legyenek en nekem. vtonualo vezerim. **215**
kyk engemet be vygyenek. az evrevk eletben **10**

A. M. E. N.

Ez Imadlag azzonyunk marianak evrevmerefl
ualo Imadlag

Eŵrwly Istennek zent zwleye. zeplevtelen zŵz maria. Eŵrwly.
mely eŵreŵmet. az angyalawl fogadal. Eeŵrwly. ky zwled. eŵrevk **15**
vylagoffagnak fenesseget. Eŵrwly zentfegnek anya. Eŵrwly Isten-
nek zent [f] zwleye. mert chak tenenmagad vagy. zeplevtelen
zwz. || Anya. teget dychernek mynden teremtet allatok. fenessfeg- **216**
nek zŵle. kereknek tegedet. legy my eretenkh. edes zwz maria.
kegyes kezbbe Iaro. Az te zentleges fyadnal. my vrunk Iesus **20**
christusnal Amen

valaky ez Imadlagod aytatoffagualle terdepel- **15K**
uen meg oluafangya mynden Iduetzletytwl három **1896.**
zaz napy buchut val monduan nagy aytatoffagal **317.**
Thew.
Iduezlegy. mynd ez vylagnak. hatalmaffaganak. retenendeŵ. **25**
Iduezzy||teneknek. Iesus cristusnak. ev zentses feye. ki mi erettenk. **217 205.**
zegeny bwnessekert. teŵnyfel koronnaztatot. es nadual agyon vere- **15K**
tetet. Iduezzek legyetek. Iesusnak. kegyelmessleges zent zemey. ky **1906**
my erettenk. zegeny bwnessekert kenyuekuel. megh evttetek. **317**
Iduezzek legyetek. dragalatos vr Ihs cristusnak. zent fwley. ky **30**
my erettenk. zegeny bwnessekert. zemerem zual. es bozu bezede-

218 kel || altal zegezeg. Iduetzlegy. angyaloknak. es embereknek. keua-
 natos. vr Iesus cristusnak. zenth orczaya. ky my erettenk. zegeni
 bwnessekert. Megh pekdefek. es arczul verék. Iduetz legy. vr Iesus
 cristusnak. edeffeges zent zaya. es torka. ky my erettevnk. zegeny
 5 bwnessekert. ecettel es epeuel Itatatek Iduetz legy vr Ihs cristus-
 nak. zentfeges. es alazatos nyaka. ky my erettenk. zegeny bynes-
 219 sekert. nyakon vere||tetek Iduezek legyetek. vr Iesus cristusnak.
 zentfegges valay. keyket myerrettenk. zegeny bwnefegert. az zent
 kereztfat. az kennak helere vyuek. es faradanak Iduezek legyetek.
 10 vr Iesus cristusnak. zent kezey es zentfeges karyay. ky myeret-
 tenk. zegeny bwnessegerth. az zent kereztfan. el teryeztetek. es
 megh zegeztetek Iduetzlegy. vr Ihs cristusnak. aldót zent melye. ky
 220 myerrettenk. || zegy. bwnessefert. keferw me[gh]regel haborodek.
 Iduezek legyetek. vr Iesus cristusnak. Imadando labay. kyk my
 15 erettenkh. zegeny bwnessefert. uaf zegegel zegezenek Iduezeg
 legyetek. vr Iesus cristusnak. tyztelende terdey. kyk my
 erettenk Atya Istenhez valo. Imadagogual. terdepeluen. farada-
 nak Iduetz legy. vr Iesus cristusnak. dychevfeges zent oldala. ky
 221 my erettenk. zegeny || bwnessefert. czuczauat altal evkleltetek.
 20 honnan. my Iduessegevnge. ver. es vyz. ky zarmazek. Iduetzlegy.
 vr Ihs cristusnak. dragalatofes. dwchevfeg zent vere. ky my ere-
 tenk. zegeny bwnessekert. ev zent oldalabol. es zwuueböl. es myn-
 den testebevl Nagy beufegel ky folya. Azert kerlek. es onzollak
 222 tegedet. vram Iesus cristus. En zegeny bwnnes. || zolgalo leanyod
 25 katerina. Es kerlek. hogy bochaffat meg ennekem. mynden bwney-
 meth. es ne hagy engemet. el ueznem. Es mynd azzokath. kykerth
 megh fezwlel. az magas kereztfan. my wduessegevngerth. Es mynd
 te zentfeges neuederth. Es te zentfeges tagayderth. tegyet. hogy
 te meltatlan. zolgalo leanyod katerina. mynden tagaymmal. es
 223 eremel. lelkemuel. es testemuel. Te zent Istenfe||gednek. hyuen zol-
 galhaffak. Es engedyed. hogy mynden en atyamfyay. es rokon-
 sagym. Ennekem Io teuev emberek. kyk magokat. en Imadagom-
 ban ayanlotak. Es mynden kereztyen nep te neked. hyuen zolgal-
 haffanak A+M+E+N

Ez Imadflagod. valaky megh oluafangya. azzonyunk zwz marianak tyzteffegere. az pon. ev rayta. halalos keluen. sem pokol var. nem kelhet. monduan.

Iduezlegy. nemes azzonyom. zwz maria. Te legy en velem.⁵ vtamban. lel||kemben. testemben. ma. es mynden wdevben Malazt-²²⁴ ual telyes. tyzta nemes zep zwz. menhc meg engemet. mynden kentwl. es bwntwl. Vr uagyon te ueled. Az te zent malaztod. legyen en uelem. ma. holnap. es mynden wdwben Te vagy aldot. tyzta nemes zep zwz. menhc megh engemet. myndenemw nagy¹⁰ bwntwl Te mehednek gym 3 lche Ihs xps. nemes azonyom zwz maria kerlek tegedet. hogy te zent malaztodnak myata. nyer ennekem. zent leleknek malaz||tyat. hogy legyen myndden wdev-²²⁵ ben. en lelkemnek evryzevye. Ez vylagban eltemben. es halalomnak Ideyen. mynd evrevkwl evrevke. A. M. En 15
Aue maria gracia

Ez Imadflagod Igen zwkes mynden bwnes embernek mondanya azzonyunk zwz marianak tyzteffegere aytatofon

O zentfeges. es dwchevfeges. es kegyelmefleges Azzonyom²⁰ zwz maria En meltatlan. zegeny vetkezet. bwnes. zolgalo leanyod. katerina. Ayanlom en e||letemet. myelkedetemet. lelkemet Es²²⁶ testemet. efmeretemet. es mynden myelkedetemet Teneked. edes azzonyom zwz maria. Es mykoron el jevuend. az en eletemnek vege kyt az vr Isteni. hyuatalnak myata. el nem mulhatok Azert²⁵ mastan. ayanlom. teneked. en nemes azzonyom zwz maria Az en ky mulafomnak napyat. Ideyet. es helet Az te magadnak. ky valt. zentfeges kegyemeflegedben. Es az hytben. zeretetben. ky mastan. vagyon. es lezen. || Myndenkoron. te kevzevted. es az te zerelmes²²⁷ fyad kevzevt. kerlek tegedet. edeffeges azonyom. zwz maria. Az te³⁰ edes fyadnak. zerelmeerth. Hogy Ielenye meg ennekem. en vtolfo

- oramban. kegyelmefen. es edesdeden. Te menyey kyralyne azzony kerlek tegedet hhogy en twlem. pokolbely evrdevgevd. es ev zolgayth. hatalmafon el wzed. Es evryzen. en nyaualyas lelkemet. es gyarlo testemet. Nyeryed ennekem. az te zerelmes fyadtwl. en elettemnek bozwifagat. || Es hogy oly penytenyath tarthasak. ez eletben. hogy Istennek adomanyabol. es te zent segedelmednek myata tevth. Io myelkedetekbevl. erdemlyem. Az en eletembe. az te latokatafodath. es vygaztalafofodath. kyt keuanok Es kerlek. az en vtolfo wddevmben. Ielen lelny. Azert vygagy. es evruengy.
- 229 Azzonyom zwz || maria. evrwly zentteknek vygalaga. Mert te myatad. megyevnk be. Az angyaloknak. tarfalogogba kerleek hogy mutassad meg ennekem. az te kegyelmes orczadat. mynek elevte. meg [elevtte meg] fefelyen. en lelkem. en testemt看 kerklek. hoz-
- 230 yad el veled. zent myhaly archangyalt. es mynd az || zent angyalokatt. es archangyalokat. Es Istennek mynden zent Angvalyt. Zent Gabrielt. Zent Rafaelth. es mynd az kylencz. kar angyalokat hozzyad veled. zent Ianas baptistat Az zent patriarchakal. egyetemben. es prophetakual egyetemben Es zent petert. zent palt. az
- 231 tevb zent apöftolok||ual egyetemben zent Ianus euangelysttat. az 15 te zwzefeges evryzevdet Es Istenek mynd az tevb Ieles zentyuel. es cristufnak. dwchevfeges. zent vytezyuel. es az tyz ezer vytezzekuel. zenth Istuan proto martyrt. mynd az tevb martyrokual. egyetemben. zent michloft. zent martont. zent zent onofriulth ze
- 232 [] || zent domokof atyánkkat. mynd az zenth confesorokual. egyet- 20 temben. Es az tyzen egy ezer zent zwzekel egyetembe bodokfagos zent orfola azönt zent katerinat zent Barbarat. zent doroteat zent magaretat zent Apoloniát Mynd az tevb zent zwzekuel. egyetemben kyknek ev zentfeges. tarfalogog. teged Igen Illet. hogy az en
- 233 nyaua||lyas. es retenetes tekentetem. meg ne felemyek Hünem. az 30 te tekenteteduel. pokol bely ordoknek. ev ruth. es vndok serege. el ozolyon. Es az chalard ordögegnek. vyadaly. te zentfeges. tekentetednek elevlie. tauol el menyenek. földt az te zent zyned elev O menyey chazarne azzony. hamarfaqual el fuffanak Es engemet Istennek teremtet allatyat. zabadon hagyának. teneked Iduezy-
- 234 teni || Az te nagy [a] Irgalmafagod myath. kyuel. megh vygaztálod. az te hozzyad kyaltokat Nyer ennekem. az te edes zeretev fyadtul. engedelmet. hogy ev akaratyaval. az ev dwchevfeges zent testenek. es verenek zentfegget. Mynden Iteletnekwl vehesem. en hoz-

yam. en lelkemnek Iduévffegere. es nem karhozatomra hogy ky
 legyen. en nekem vezere. es vtton valo legedelmem es egev
 zevuetnekem || Megh vylagofytuan en lelkemet. mynd az te nagy ²³⁵
 Irgalmassagodnak latafyglan. es ev dwchevfegenekh zyneyglen.
 hogy lathafam. az en edes vramath. es teremtevmet. Mynd erev-
 5 kül evrevke Es az te kevanatos latafodath es gyenyervfege
 vygaztatafodat. maftan. Es halalomnak orayaban. az te zent ||
 legedelmedben keuannom en lekemet ky bochatnom. Es hogy ne ²³⁶
 erezyem ennen magamat. menye az en bwneymert. erdemleth
 kenokra. es bozzu allafra Hanem az te kegyeffeg zereut otalmazy ¹⁰
 engemeth en Irgalmasfagos. Azzonyom zyz maria az te edes
 mehednek gymevlchenek. my v||rwk Iesus cristufnak miata. ky ²³⁷
 Atyaua. es zent lelekuel. orzagol evrevk evrevke A. M. E. N.

En edes criftinam nam Igen zep az kevnuy
 myre nem fyzecz ||

238 My edes vronk ihus neueben kezdetyk Az nagy
hetben valo aytatos ymadfag: Verag valarnapon
reguel az prepustnak fezwlety elewt fen aluan
kezeyth ewzue foguan auagy kocholuan es nez-
5 uen az fezwletre mondgy harmydz harom pater
nostert es anne aue mariat: Eznek vtanna annak
emlekezetyre hogy my vronk ihus xpus az ew
emberfege zerent ez vylagban harmycz harom
eztendeyg ele. Ezeket meg gondoluan mongyad
10 meg nagy aytatoffon ez ymadfagoth: ||

239 O myndenhato iften Mykeppen byzonfagual erezted az te
angyalodat meg yzenny az ifteny zyletest az zyz mariaban leen-
dewt. vgyan byzonfagual bochaffad be en hozzam az te angyalodath
ky nappal es eyel meg ewryzen engemet mynden gonoztul.
15 Es mely angyal hozya en nekem az malaztot az kyt en mostan te
twled kerek Amen

Ez Imadfag meg monduan keryed az ayando-
kotes az malaztot akyt akarz kerny es azt ker-
yed yo zyuel es byzony hyttel lelkednek ydueffe-
20 gere Efez keres meg tartaffek mynd hetetzaka
mynden napon hyuen. Nagy hetfewn reguel
240 mezeytelen terden az fezw||let elewt mongy
huzon negy pater nostert es anne aue mariat
mykepen huzon negy teuyffek voltanak iesuf-
25 nak feyeiben mykepen zent agofton dogtor mon-
gya. mongyad

O vram ihus xpus mykepen meg bochatañ az toluaynak az
ew bynet az ky te veled fyge az kereztfan. ugyan azonkepen ker-
lek tegedet hogy ennekem engedgyed ez malaztot az kyt en mos-
30 tan te twled kerek: Es keryed az malaztoth az ky lel-

kednek ydueffegere vagyon. Nagy kedden ehera
 az fezwlet elewt || magadat le tegyed orchadual²⁴¹
 El meg emlekezuen mykepen my uronk ihus
 negyuen ee napal az kyetlenben lewn es ekepen
 mongy negyuen pater noftert es anne aue
 mariat: ef mongyad

O vram ihus xpus: mykepen te ymadal azokert azkyk tege-
 det meg fezeytenek: vgyan azonkepen ymagy en erettem byne-
 fert. hogy az te mennyey zent athyad adgya amalaztoth az kyt en
 mostan tetwled kerek: El ezt keryed vygalagos zyuelio
 es byzony hyttel lelkednek ydueffegere: Nagy
 zerdan ehera Az fezwlet elewt mynden testetel
 az fewldre || le boruluan az az venyat teuen²⁴²
 mongy harmydz pater noftert es anne Aue
 mariat Az harmydz penznek emlekezetyre¹⁵
 kykkel iefuſt el arultak vala: ef mon.

O vram ihus criftus: Mykepen hagyad az te zent anyadat
 zent Ianos Ewangyelyſtanak: vgyan azon kerlek tegedet. hogy ma
 adgyad en nekem az malaztoth kyt en mostan te twled kerek:
 El ezt keryed ha lelkednek ydueffegere vagyon²⁰
 Nagy chewterteke ehera az fezwlet elewt
 mezeytelen terden alua mongy huzon keet pater
 noftert es anne aue mariat Annak || emlekeze-²⁴³
 tyre hogy vronk iefus az apaſtalokal meg eue az
 hufuety barant: ef meg mongyad: ²⁵

O vram iefus criftus. Mykepen meg moffad az te taneytua-
 nydnak labayt. es ew veleik meg ewd az hufuety barant. vgyan
 azon kepen kerlek tegedeth. hogy adgyad en nekem ez malaztot
 az kyt en mostan te twled kerek: El ezt meg nevezuen
 keryed ydueffegedre. Nagy penteken ehera az³⁰
 fezwletelewth mezeytelen terden le terdepeluen
 kezeydet el fezeytuen El az ihsra nezuen nagy
 aytatoffagual mongy ewt pater noftert es
 anne || aue mariat. El iefuſnak az ew ewt mely²⁴⁴
 febeert. El az elfew pater nofteren. es aue³⁵
 marian meg chokolyad meg az eedes iefuſnak
 az yob kezen valo zent ſebet: Es ennek mon-
 gyad:

O vram ihus xpus. Mykepen byzonyual ymadal az tegedet
 meg fezeytewkerth: vgyan azonkepen kerlek tegedet. hogy keryed
 en erettem az te menyey zent adgyadat. hogy adgya meg enne-
 kem ez malaztoth az kyt en mostan tetwled kerek es kyuanok:
 5 El azt neuezuen keryed: Nagy zombaton ehera
 245 az fezwlet elewt || fen alua el tartuan kezedben
 egy meg aluth gyergyat: ennek emlekezetyre es
 yegyere hogy ihus telfth zerent meg holt. El
 mongy tyzen hat pater nostert es anne mariat az
 10 negy marianak tyzteffegekre es banatyokra.
 mellyeket vallanak az koporfonal fekw ihus
 kepeben. El eznek vtanna mongyad ezt

O vram ihus xpus. Mykepen meg zabadeytd mynd az zent
 atyakat kyk lymbosban valanak. es negyuen nap be teluen ewket
 246 bevyued az mennyey lakodalomban aldozo napyan. vgyan || azon
 kepen zabadohad az en lelket pokolnak kennyatul: El adgyad
 en nekem az malaztot: kyt en mostan te twled kerek: El et
 keryed ha yduefflegedre vagyon es. Hufuet nap-
 yan Ehera. az fezwlet elewt mezeytelen terden le
 20 terdepeluen tarz kezedben egy egew gyergyat
 ennek emlekezetyre es yegyere hogy vronk ihus
 fel tamadot. El mongy tyz pater nostert es anne
 aue mariat mykepen vronk ihus az napon tyzer ||
 247 ielent meg az taneytuanyoknak ez vtan mongyad
 25 ez ymadchagot

O vram ihus xpus. Mykepen ez may napon fel tamadal. es.
 yelenel te dychewfeges zent anyadnak zyz marianak. es bodog
 magdalenanak peternek. es egyebeknek nagy fokaknak. vgyan
 azon kepen kerlek tegedet. hogy engemet mostan meg halgas.
 30 el adgyad en az malaztoth az kyt en te twled mynd ez korayglan
 kertem es kerek el kyuanok tetwled: Es keryed ha lelked-
 nek es teftednek yduefflegere vagyon:

Ith kezdetyk Azzonyunk zyz marianak zentfyat
fogatta || es zwlte ez az ymadfaga. aytatoft 248

Iduezlek tegedeth bodogfagos es dychewfeges zyz maria
iftennek zerelmes annya Az yduezlettel. kyuel yduezle tegedet
zent gabriel archangyal monduan. 5

Iduezlegy maria malasztual telyes vr vagon
te veled:

Mert zent lelek felwl yew te beled. es felfeges iftennek
yozaga az az zent fya arnyékoz tegedeth. Azert ef mert az zent ky
te twled zwletyk. es hyuattatyk iftennek fyanak: Es kerlek tege-¹⁰
deth az bodog nagy ewremedert kyt || te azkoron vallal. mykoron 249
zwled az te edeffeges egyetlen egy zerelmes fyadat my edes vronk
iefuft mynden ferelm nelkwl es ferfyw mag nekwl. Hogy engemet
mostan es mynden ydewben meg vygasztaly mynden zomorufagym-
ban es nyaualyaymban es zwkfegymban. Azert oh zent. oh 11
dychewfeges zyz maria myndenkoron zyz es mynden remenke-
dewknek remenlege. Ayanlom te neked en magamath te meltatlan
zolgalo leanyodath. Criftinath. Es kerlek tegedeth oh rofak-
nak rofaya. hogy az bekefeg ky te raytad vala legyen en raytamef.
Es en||gedgyed hogy legyenek meg tartoth mynden gonoztul es ez 250
vylagy zydalmatoffagoktul. Engemet te zent zwzefeged es tyzta-
fagod. es zeppeltelenfeged mynden bynektwl meg ewryzzen az
my vronk ihus xpusnak myatta amen:

Azzonyunk zyz Marianak ew dycheretyre kezde-
tyk tyzen pfalmofara valo ymadfagok ky hyuat-²⁵
tatyk quindecym gradufnak. Es valaky meg
mongya zemerembwl es nyomorufagbul meg
zabadeydgya az edes zyz maria azt: ky az elfew
pfalmofban ef || meg yelentetyk monduan. Ad 251
dominum cum tripularer clamaui. 30

Gyengefeges zyz Maria En edes vram ihus cristufnak zepp-
lewtelen zent zwleye. kerlek teged kegyes es zentfeges zyz maria.

hogy legy nekem naualyafnak segedseg mynden zwkfegemben. Es
 kerlek tegedet azzonyom kegyes zyz maria. mert te vagy mynden
 kegyeffeguel telyef Hogy effedezyel en erettem zegeny bynesferth
 aznak zyne elewt. kyt az te zent mehedbwl zwlthel. es zabadoh
 5 engemet ewrdewgnek chalartfagytwl. hogy te myad erdemlyem
 mynden byneymnek bochanatyath. Es halalom napyan bochanat-
 252 nak vyga||fagat es ewrewk kentul zabadulaft es ewrewk ewremet.
 kyt en erdememuel femmy kepen nem vehetnek te segedsegeduel
 veheffem. leuau i oculos meus in:

10 Ewrewk zyz tenen magad mynd ez vylag kezzwl vagy valaz
 tot. prophetaktul vagy hyrdetet: Angyaloktul vagy yduezletteteth.
 iftennek zent zwleye kerlek tegedet zentfeges zyz hogy tegy enge-
 met az te zentfeges ymadfagydban tyztanak lennem azt kyuanom
 azt ayeytanom. mert yelennel es byzonyual tudom hogy vala-
 253 myt || akarz te kegyelmes fyadtul azt nyerheted. hogy engem te
 veled paradychomnak edessegeben helyhezteffen.

letatus sum in iis que dicta sunt.

O zyzeknek zwze. mert sem elewzer hasonlatost nem lattal
 sem lenny meg olyatant. irgalmaz nekem zegeny bynesnek. ky az
 20 te irgalmassagodat kery. El te yogodual kyuel mynd ez zeles vyla-
 got be ewlelted engem meltolyal kewrnyekezned.

Ad te leuau i oculos meus qui:

Zent. maria zyzeknek zwze. ky egy zwlefeduel mynd ez
 vylagnak eleteth zwlel. teged kerlek hogy engem te meltatlan zol-
 25 galo leanyodat Criftinat te edes fyadert menden fertezeteffegtwl.
 es testy kyuanfagtul meg tyztoh es menden ellenfegymtwl meg
 zabado ||

254 Nifi quia dominus:

Segely engem zegent zyz maria my elewt ez vylagbul ky
 30 mulom. hogy valaha en ellenfegem en raytam ne vralgödgyek:
 qui

Zent maria Iesufnak ew edes annya. Emlekezyel embery
 allatnak effeterewl. es mynden bynt kyt testnek tewredelmeuel
 tewttem el fordehad te zent ymadfagydwal

35 In conuertendo Dominus:

Zent maria Iesufnak zerelmes annya. az dragalatos zent
 verert. kyt mynd ez vylagnak kyralya az te gyengefeges mehed-
 belewl melto lewn fogadny tegedet alazatoffon ymadlak hogy

kewzelges ef zabadoh meg engemet mynden zomorufagbul.
nehezfegebwl. es en ellenfegymnek kefertetytwl Nifi dominuf.
edificauerit: ||

Zent maria zabadoh engem zegent ewrdewgnek twzes ²⁵⁵
nylatul. kynek ellene te tudod zewzeknek zwze hogy en ellene nem
alhatok Beati omnes qui:

O nemes azzonom zyz maria. ne vtaly es ne vef el engem te
twled de te zent hytedben fogagy engem. ky vagy mynden
zegennek remenfege es mendent te hozzad remenkedewket
kegyelmeffen fogadcz fepe ex pugna: 10

O edeffeges zyz maria kerlek teged az zent kereztfært kyn
te zent fyad fyguen ayanla tegedet ew zeretew taneytuanyanak
monduan yme te anyad. ez neuert es zerelmert ayanlom te neked
en ygeymet es en zomorufagymat. es mynden en zwkfegymet de
profundis clamaui at te: 15

Imadlak zent maria tegedet hogy esmerteffed meg en velem
byzonfagnak vtath Oh en azzonyom zyz || maria: ne hadgy el ²⁵⁶
engemet es ne vtaly. mert sem egy vygalagom es nynchen te
nalad nal tewb: de menden horaban ewryz engem:

domine non est ex altatum: 20

O mennyorzagnak dychewfeges azzonya kerlek teged kegyes
es zentfeges myndenkoron zyz maria az zwlettetert kyben
magaztatad myndennek teremteyet zwled. hogy te zentyduel
ewzue legy en nekem zegennek en halalom napyan fegedfeg.
Memento domine dauid 25

Kerlek teged kegyeffeges iftennek zent annya. az te edes
fyadnak zerelmeert. hogy effedezyel en erettem zegenyert es mel-
toltaffal engemet meg halgatnod mynden nehezfegymben || es ne ²⁵⁷
hadgy engem fegedfegnekwl az rettenetes horaban mykoron az en
lelkem ky megyen en testembwl. De fegely engem hogy bator-
fagual meheffek ytelet napyan paradychomnak aytoyara iftennek
eleyben. es erdemlyem latnom te fyadat en vram ihs cristuft. es
ewrewk ewrewmem vegezetnekwl legyen. Ecce quam bo: 30

Egygyeffeges erdemew. tenen magad pelda nekwl bodog zyz
maria kyt az vr iften lelkeben es testeben vgy oltalmazot zyzeffeg-
ben. hogy melto lewl hogy te twled maganak my valtfagunknak
arath iftennek fya testeth venne. Onzollak teged irgalmassagos. ky
myat mynd ez vylag yduezwle hogy effedezyel en erettem zegeny || 35

258 bynefert. mert en kegyetlenfeguel es naualyaffagual vagrok telyes
nem erdemlek egyebet hanem ewrewk kent: de te zent ymadfagydu-
ual es mynd zentekeuel yduewzlyek es ewrewk bodogfagot valyak
Ecce nunc benedicite:

En zegeny bynes gyonom te neked yrgalmnak es kegyeffeg-
nek annya kyt az te mehedben vyfelel. ky el veue ez vylagnak
bynet kynek yrgalmaban vagv be ewleluen. mynden byneymet
259 vala myt tewttem iften elewt es te elewtted azzonyom zyz || maria
es segely nekem edeffeges es kegyelmes azzonyom hogy te myad
10 lelyek bochanatot az el multh byneymrwl. es oltalmaz engem
yewuendew bynektwl es menden gonoztul A. M. E. N.

Ez ymadfag nemes azzonyunk zyz marianak az
het ewremerewl valo. azert valaky mynden
napon my edes azzonyunk zyz marianak tyztel-
15 fegere meg oluafangya. my kegyes azzonyunk
zyz maria neky az ew edes zent fyatul hetmalaz-
tot nyer. Elfew hogy vala my iozagot bynnek
260 myatta twled el veztet||tel volna azt ueled meg
nyeri az zyz maria. Maffodyk hogymynden byne-
20 det meg efmered es byzonyos lez benne hogy
foha az vr iftentwl el nem valol. Harmad. hogy
halallod napyan criftuwnak zent telteth es zent
vereth vezed: Negyed. hogy mynden byned meg
bochanyk. Ewtewd hogy halallod napyan xpuf-
25 nak zent kennyat aytatoffon gondolod. Hatod
261 hogymynden kentul meg || zabadulz mynd ythes
mynd az maf vylagon. Heted hogy az te veg
napodon az bodog zyz mariat képen zemeduel
meg latod hogy eliew es az te lelkedet mennyor-
30 zagban fel vyzzy kyt teneked es nekem kegyes
zyz maria meg adgyon. A. m. e. n.

Ewrwly zyz maria zyzeffegnek vyragaua ky felwl mulod
zynten valo tyztteffeguel angyaloknak fenlew feyedemfeget es zen-
teknek meltofagaua ekellwlt erdemyth. Aue maria ||

Ewrwly cristufnak Dragalatos iegyeffe. mert mykepen. az 262
napnak fenetwl adatyk az napnak fenefleg. ezen kepen fenefleyted
mynd ez vylagoth te bekefegednek telyes vyafagaua. A ue:

Ewrwly iozagoknak fenlew edenye. kynek akaratyara enge-
dew mynd az menyorzagnak vduara. es tegedet kegyelmest es bo-
dogoth my vronk iefusnak meltan valo zent zwleynek tyztelnek
Dychewlegben. A ue ma ||

Ewrwly hogy akaratnak kewteleuel es zerelmnek ewlelefeuel. 263
egygyeffwtel az fellegethez. hogy akaratod zerent mynd meg
adatyk vala myt. te edes zyz kewuetny akarz az te edes fyadtul: 10
aue maria gracia plena:

Ewrwly naualyaffoknak annya mert mynd vylagoknak athya
ada teged tyztelewknnek yth meltan valo erdemet: es mennyorzag-
ban bodogfagos zekeket. A ue ma:

Ewrwly cristufnak zyz annya mert tenen magad erdemlel 15
chak oly kegyeffeges zyz lenny ez enne nagy meltofagra. hogy ||
te legy zent haromfagnak ylefenek rokona Aue maria: 264

Ewrwly tyzta zyz anya. byzonyual maraduan. es batoruluan.
hogy ez meg mondoth ewrewmeyd meg nem alnak fem meg nem
fogynak de meg maradnak es vyragoznak mynd az ewrewk vyla- 20
gokon. Fel magasztatal iftennnnek zent zwleye:
Angyaloknak karan felyey mennyeknek orzaga-
ban: oraciora ez

Edeffeges vram ihus xpus ky bodogfagos zyz mariat ewrewk
es bodog ewrewmekuel || mennyorzagban meg vygaztatalad. enged- 265
gyed kegyelmefleguel. hogy ew gyakortan valo erdemeuel es
ymadfagyual valhaffuk elmenknek es testwnknek ydueffeget es
bewfeget es te bodogfagodnak es euenek ewrewk ewremere bodog-
fagost yuthaffunk: A: m: e: n:

Zyz marianak valo ez ymadfag

39

Ime te hozzad folyamom ez may napon en nemes azzonyom
zyz maria. ky vagy my Idueffegwnk es ydueffegwnknek es bocha-
natnak remenfege Irgalmaffagnak annya. kerlek yduezeyhed az te

266 benned byzoth es te hozzad folyamoth. mynden || myndenneknek
 fewlewtt teged kerlek es onzollak. mert te vagy myndenek few-
 lewt hatalmaſb es myndenek fewlewt alazatoſb. myndenek fewlet
 fellegeſb: mert ſenky meg nem gyalaztatyk es ſenky el nem veez
 5 ymmar az ky magath te neked ayanlya. es az ky teged tyztan
 hyw

O maria iſtennek zerelmes annya. Irgalmaz kerlek ennekem
 es. keryed en erettem az vr iſtent: hogy meg odozya az ew zegey
 byneſſet. azert teneked en magamat ayanlom es en magamath te
 10 neked mynt zolgaloth teneked adom. Azert kerlek hogy tekench
 en reyam az te nagy kegyelmes zent zemyduel nemes azzo-
 267 nyom zyz maria iſtennek edes || annya es leanya. El latogaffad
 meg ez naualyaſt byneknek terheuel meg nyomorultattath. O
 azzonyom lam ha te engem meg latogadz. meg latogatuan meg el
 15 tyztetythatz. Az te meg latogataſſod legyen en byneymnek meg
 bochanatgya: Tarcz meg en kegyelmes azzonyom az te neked
 ayanlottath. ky te neked zolgalnya kezth az az te. nagy kegyeſſe-
 gednek ayandoka. es engem mynden bwnekbwl meg olgyon: Tege-
 deth en remeſſegem azzonyom maria ez nagy ydueſſeges dolog:
 20 az hol az te zent neued zeengh oth ewrewk ydueſſeg es remeſſeg
 268 vagyon: Mynden nemew meg tewth bynth en twlem el || vezen.
 Az oly eſhetyk azzonyom ketſegben ky teged nem akar hynya az
 ew zwkſegeben. mert mynd az my ydueſſegwnk chak te benned
 leleteth meg. ſoha en ketſegben nem eſhetem ha teged akarlak
 25 hynya. Mert te myad yduezwlny. es te myad meg epwltetny. O
 tyztelendew azzonyom. el myndennek fewlewt dycheretes: ky
 gyewzhet engemet meg ha te akarz nekem ſegelnye. Oh mynden-
 nek fewlewth dychewſeges azzonyom maria kerlek hogy emlekez-
 yel meg az te zegeny zolgalo leanyodrol Criſtinarol. hogy ky en
 30 magamath lelyieſſeguel te neked attam: Amen

Ez oly nagy Imadſag hogy telyeſſeguel meg
 nyered vala myt kerz mynden nyomoruſagodban
 zyz mariatul: ihus maria. ||

*Itt az eredetiben 27 lapon (269—295. l.) a magyar szent
 Margit tiszteletére végzendő ájtatosság van latin nyelven.*

Ez az ewt aue maria kyket az melchydys zyz mond vala ²⁹⁶
azzonyunk zyz marianak tyzteffegere. es mongya vala az elewt
myelewt xpusnak zent tefteth hozzaya vezy vala

Az elfewt mongya vala azert hogy mykoron gabriel archan-
gyal azzonyunk mariat yduezle. es ezert kery vala. hogy ew es
fogathaffa meltan xpusnak zent teftet az oltary zentfegben. ew
hozzaya veuen

Mafodyk aue mariat mongya vala azert. hogy azzonyunk
yz maria mykoron az ew zent fyat zewle. es myhelt zewle || leg ²⁹⁷
ottan meg elmere az emberfegben az byzony [ember] iftenfeget. 10
es ezert kery vala hogy adgyon ew neky es byzony elmeretyt ez
zentfeget oltary zentfegrewl

Harmadyk aue mariat mongya vala azert hogy azzonyunk
maria myndenkoron keez volt az ifteny malaztra. ezert kery vala
hogy ew es myndenkoron kezen tarthaffa az ew zyuet az ifteny ¹⁵
malaztra.

Negyedrewl hogy mykoron azzonyunk zyz maria comuny-
kalyk vala. mely ygen nagy ifteny edeffeget akkoron erez vala.
ezert kery[k] vala hogy ew es vehesse ewhozzaya ez meltolagos
oltary zent||feget mynd ew tellyes haznalatoffagauual ewzue ²⁹⁸

Ewtewd aue mariat mongya vala azert hogy mykoron
azzonyunk zyz mariat az ew zent fya ez velagbol ky hyua az ew
halalanak ydeyen. es kery vala azzonyunk zyz

Kezdetyk azzonyonk zyz marianak valo
tyzenket yduezlety auagy meg aldaffa ez kepen ²⁵
monduan

O ez velagnak dychewfeges kyralne azzonya iftennek annya
yz maria. teegy meltoua engemet. hogy dycherhel||sem: ymad- ²⁹⁹

haffam es althaffam az te zentleges tagaydath. mennyey es ifteny edeffeeguel yllatozokat:

zent haromfagnak tyztefflege három aue mariath mongy:

5 Imadom es aldóm az te bodogfagos zent labaydat. kykuel az agh kegyonak pokolbely ewrdewgnek mynden keuffegeuel ew feyeth meg nyomodad. es az te zyzeffegewdnek magas varaban mynden zyzeknek elewtte fel menuen. myndeneknek vyfelew vrath nehezfegetkewl erdemled vyfelny:

10 keeth Aue mariath mongy:

Imadom es aldóm az te tyztafagos zent mehedet. feyer 300 lylyommal || meg kewrnyekewzewt buza, azthaghoz haffonlottath: es zent lellektewl meg terhewfawlteth. kyben mynt az ygen tyzta hazban: byzony ifteny es byzony emberth athya iftennek zent 15 fyath. mynden zepplewnekewl fogadad: Egy aue Mariat:

Imadom es aldóm az te nemes zent zyuedeth mynden mennyey bewlchewfeguel meg ekeffewlteth. es ifteny zerettetnek buzgofagauál meg geryetteth: kyben az my valthfagunknak 301 zentleges tagayth vyfeluen. es alkalmas || ydew reaya teluen. 20 meg yelentendewket nagy zerelmetewffeguel es hywfeguel meg tartad:

Egy Aue mariath mongy

Imadom es aldóm az te gyewmelches emlewydet: zeep zelew feyekhez hafonlottakat: mennyey erewuel meg tewlteketh: 25 kykuel az hatalmas athya iftennek zent fyat my erettewnk kyfided gyermewkke lewteth: kytewl myndenek eltetnek emleteed: keet Aue Mariath:

Imadom es aldóm az te ekes zent kezeydet: yacynktol 302 kewuekuel meg ekeffewlteketh kykkel ez vylagnak zywlleteth || meg 30 valtoyath ymaduan. az yazolban le helyhezteted. es az ew zentleges tagayt mynden gyermeky zwkfegewkben nagy tyzteffeguel ylletted: keth Aue ma:

Imadom es aldóm az te edeffeges zadath es bewlchen zolo nyeluedeth. kykuel az kewuetfeg el hozó Angyalnak: yduesszegnek 35 es elethnek ygeyeth felelled: es nagy edes zengeffel. az te hozzád 303 fogadot ayandokert balat aduan az ifteny magasztatának || zentleges ygeyth az Magnificatot enekleed: keeth Aue:

Imadom es aldóm az te mezzel folyó edes ayakaydath:

kyketh az yduezeyteu iefusnak aldoth zayahoz te zepplewteu
 anya nagy fokzer apolgatafnak myatta zerkeztettel: keth Aue:

Imadom es aldóm az te ekeffeges orrodath: kyuel az ifteny
 meltofagnak yelen voltanak edeffegeth. es az nazareth bely
 veragnak: my vrunk ihs xpufnak chodalamatos nemeffeges yllattyath
 erzetted: keeth Aue: ||

Imadom es aldóm az te engedelmei fyleydet kyket az ifteny **304**
 parancholatoknak meg tartaffara haytortal vala. es kyuel az
 ewrewk bewleheffegnek: az te zent fyadnak zayabul ewrewk elet-
 nek edes bezedyth fogattad: 10

keth Aue Mariat mongy

Imadom es aldóm az te zeepfegeš zemeydet: kyk az te
 zenth fyadat athya iftennek ewlebeu te zyzey mehedben ala
 hozak: kyknek anne yozagy es hatalmaffagy vanna: hogy az
 byneffek ewrewk halallal meg nem halhatnak vala kyketh te zent ¹⁵
 zemeyduel akarz || yrgalmaffon meg tekenty, ket aue: **305**

Imadom es aldóm az te tyztelendew zent orczadath te zent
 fyadnak hallalanak ydeyen nagy kefferew kewnyw hullataffokual
 meg ewteztetteket. ef moftan az mennyey dycheuwegben fel kelew
 haynalnal pyrofbakath napnal es holdnal. az ifteny vylagoffagnak ²⁰
 myatta fenelbeket: keth Aue mariat.

Imadom es aldóm az te zentfegeš lelkedeth es te tyztalagos
 zent teftedeth. kykben athya iftennek ew zent fyanak kellemetes
 haylokot es lakodalmath zerzeel. es kykben kegyes hyt zerent
 mennyorzagban az the zent fyad melleth ewlz ymmar ketzer || valo **306**
 ewltewzeteth az az lelked bely tellyes bodogfagoth nemew kyvalth
 keppen valo ygaffagual. mennyorzagnak bodogfagaban vewttel.
 mely bodogfagban mynket es nyaualyas bynes zolgalo leanydath
 edes zyz maria zyzeknek veraga the zentfegeš ymadfagyduel es
 erdemduel meltoltaffal vyny. holoth te veled es te zent fyadual. ³⁰
 zerelmes iefufual es mynd az fok zenttekuel ez hyzelkedew velag-
 nak kefferewfegebewl ky zabaduluan athya iftennek || dycheuwege- **307**
 ben vygadhaſſunk ewrekewl ewrewke: Amen:

harom Aue mariat mongy

Ez Imadfagnak ez az el ayanlaffa monduan ³⁵
 ez kepen:

Oh en kegyelmeffegeš en zerelmes vram ihus xs myndenef-

tewl foguan ez el romloth embery nemzethnek egygyetthlen egy
 meg eepeytewye: kewnyergek the kegyelmeflegednek. az the zepp-
 lewthelen zent zwlednek thagay althal hogy mynden byneymeth.
 308 kyket az en tagaymmal en gyermek||fegemtewl foguan ez horayg-
 5 lan gyarlofagymmal. tuduan auagy tudatlanfagommal, avagy
 vakmerewfegemmel. te felleged ellen tewttem volna, az te athyay
 zerelmedbawl en nekem meltoltassal meg bochatny, es ez may
 naptul foguan mynd en eletewmnek veegfew napyayglan, ez velag-
 nak: testemnek es ewrdewgnek mynden kyfertetytewl hywfeguel
 10 meg ewryzned: hogy tegedeth mennyorzagban ewrewkke dycher-
 heffelek: Amen: Egy pater nofter: egy aue m ||

O zerelmes ef yrgalmaffagnak ky folyo kut feye. ky soha nem zewnewl zarmaznya. Iewuel ez may napon es engedgyed az en beteg lelkemnek az te zent testedeth aytatoffagual vennyé, Es az the dragalatos zent veredeth vennyé, ef ynnya. mert nem vagyok igaz de ygen bynes vagyok. merth nem zwkews az oruof az egeznek hanem az betegnek: Oh byzony zereteth || kyben **310** ewrewk bodogfag vagyon Oh en lelkemnek egygyetlen egy remenfege. kerlek vewttel en twlem az en alnokfagymat hogy tyzta elmeuel erdemlyek be mennem az zenteknek zentehez. Tege-10 det vaar az en zyuem tewlched be keuanfagoth melyet en belem bochattal mykeppen ew akarta. Tyed vagyok en xs. ne akarý engemet el hagynod ydegennek: az te yogod engemeth myndenkoron elewl vegyen es mynden gonoztul meg oltalmazzon: Oh vram yewuel. kynek en naualyaffagos bynes ellene vetkeztem. ||¹⁵ feledgyed el az en byneymet kyk ert ky ewtted az the dragalatos **311** zent veredeth, Iewuel edeffeges yo iften. es adgyad ennekem az ewrewk ydueffegnek ethketh. Iewuel fertezzethlen aldozath ef zabadeych meg engemeth az ewrewk halaltul. Iewuel betegeknék vruoffa. Iewuel vram iefus ef lathogaffad meg ez the zent neuedre ²⁰ eepeyteteth hazat, es yme en el yewuewk te hozzad kyth telyes zyummel keuanok kyre telyes elmemmel igyekezem nezny. kyt en telyes ereymmel hozzam ewlewllek || kynek zentfeges testeth **312** es zentfeges zent vereth vennem keuanom. hogy myndenkoron en bennem te meg marady. es soha engem el ne hadgy oh edeffeges ²⁵ zent athyam: Amen:

Ez ymmar Comnykalas vtan valo ymadfag:

Vram iefus xpus kerlek hogy leegy kegyelmes en velem
byneffel ez the zenth testednek veteleuel. Nemes azzonyom zyz
marianak: ef mynd az mennyorzag bely zenteknek effedezeffekuel.
313 mert az te edes || zent zadual mondottad ez bezedeketh: ky ezy
en testemeth: ef yzza en veremet en bennem lakozyk es en ew
benne lakozom. Azert oh en kegyelmefeges vram yo iefus xpus
kerlek tegedet hogy mynden koron en bennem lakozzal. es en
zyuemeth te meg tyzteychad. es meg erewyffeyched ef meg tar-
10 chad. es ygaz lelketh vheych en bennem. es zent lellekuel engem
meg ewreyfeych: es ewrdewgnek mynden chalartfagatul engem
meg zabadeych es mynden bynektewl meg tyzteych. hogy az
mennyei vygalagban rezes leheffek: Amen: ||

314

Comonyom vtan valo ez es

¹⁶⁴
¹⁹⁰⁶
³⁴⁵ ¹⁵ **315** O kegyelmes ef yrgalmaffagos zyz maria my edes .vront
iefus xsnak zent annya es ewrewk zyz ky mynden teremteth ala-
toknak teremtwyeth az te zentfeges mehedben erdemled vyfelny.
kynek en azon byzonyfagos zentfeges testeth es zent vereth en
315 nauallyaffagos bynes en hozzam merezlettem || vennem. Annak
20 okaerth te yrgalmaffagodat alazatoffon kerem: hogy en erettem
nauallyas byneferth ew elewte effedezyel. hogy vala myth ez ew
monthhatatlan nagy zentfeges testenek veteleben. tudatlanfagual.
auagy fogyatkozaffal cheleketttem volnek: az te zentfeges kere-
myffydnek myatta en nekem az ew monthatatlan kegyelmefege-
316 bewl es yrgalmaffagabul meltoltassek || ennekem meg bochatny:
Amen

Comnykalas vtan valo:

Halath adok teneked ewrewk mendenható vram zent athya
 iften. ky engemeth meg elegettel az te edes zent fyadnak zenth
 tefteuel es zenth vereuel. kerem az te nagy kegyelmeflegedet hogy
 ne legyen ennekem ytelettre el karhozatomra. hanem legyen en
 lel kemnek: es teftemnek ewrewk eletere: es mynden || hyw³¹⁷
 elewknek es meg holtaknak az ew ewrewk yduelfegewkre: Amen:

Comnykalas vtan valo:

Felfeges el kegyes iefus xpusnak edeffeges zenth annya.
 hogy ky mynden teremthet allatoknak terewmtetyeth az te zent¹⁰
 feges mehedben meltho lewl vyfelny: kynek. en el zentfeges azon
 zenth tefteueth: es zentfeges vereth vewttem en hozzam ez may
 napon. Es kerlek hogy || ew elewtte az en bynes voltomerth mel³¹⁸
 toltaffal effedezned. hogy vala myt ez nemes zentfeghez. tudatlan
 es tunyan. auagy tewrtenetuel en el hattam volna: azth az te¹⁵
 edeffeges zent kerelmednek myatta en nekem ew meg hochaffa:
 Amen:

Imadgy erethtem [edes] criftynam en es te erted:

O mezytelen emberfeg o nagy martyromfag o mellfeges febek *Pozak*
 o zent vernek yozaga o yfteny edeffeg legely mynketh az ewrwk²⁰
 bogdogfagra Amen: pater noster Ave maria ||

fogadgyad en gyonafomat kegyelmeflegős uram jesus xps en lel³¹⁹
 kemnek yduöffegenek egyetlen egy remenfege agy enneköm kerlek

zyuemnek teredelmeffeget es en zemeymnek fyralmyt hogy meg
 fyrathaffam mynden en uetkeymet es en byneymet eyuel es
 napal alazatoffagual es zyuemnek tiztafagauual keözelgeffenek el
 uram en ymachagym te zynedenek eleyben hameg haragandol en
 5 ream kyt kerellek fegeytflegeöt ky yrgalmaz en kegyetlenfegymnek
 emlekezzel meg uram haog az kananeabely azzonyallatot es
 nyluan ualo byneft hyuad penitenciara es petert fyralmas
 keönyueket hullatuan hozza fogadad en edes Iftennem uram
 320 fogadgyadel en kenyergefymet ez uelagnak || yduezeyöye io ieful
 10 ky adad tenne magadat kereztsan halalra hog byneffeket yduezey-
 tenel tekencz engemet nyauualnaft te zent neuedet hyuan es ne
 akard ezenkepen ezeödben ue uennye en gonoffagymat hog el
 feledned te yo uoltodat es ha teöttem en oly bynt honan engemet
 karhztathatnal de te nem hattad el yrgalmaffagodat honnan
 15 engemet yduezeytey zoktal bochaz azert en nekem ky uagy en
 yduezeyteöm es yrgalmaz en bynes lelkeönek olgyad el eö köteleyt
 uygazzad meg eö sebeyt uram Iefus cryftus tegedet keuanlak tege-
 det kerellek tegedet akarlak mutaffad meg ennekem te orcza-
 dat es yduezzeöleök bochaffadel azert uram iften tyztafagos es zep-
 20 telen zyz maranak erdeöme [?] yert te feneöffegeödet es || *)

321 O dychewfeges zyz maria. en meltatlan es bynes zołgalo
 leanyod. kenyergek teneked az te [megr] nagy meg mondhatatlan
 ewrewmeydert. tyzteffegedert. meltofagydert. mellyeket az te zent
 lelked es te tefted vewn. es fogadot vala. my koron tegedet atya.
 25 es fyu. es zent lelek iften. zent háromfagnak. ky mennyet fewldet
 teremte. tanalchabol. kyualt keppen. es myndeneknek felette
 anyaul valazta. O dychefeges zyz maria. es kegyes anya. ez nagy
 ewrewmeydert. en zegeny nyaualyas bynes kenyergek te neked.
 es kerlek. hogy az en kerelmefymben. es az en nagy zykefegymben.
 30 az te nagy kegyelmeffeiges malasztodbol. halgaff meg engemet.
 Amen

hyt tyz aue mariat mongy ||

322 O meltofagos zyz maria. en meltatlan. es bynes zołgalo
 leanyod kenyergek te neked. az te meg mondhatatlan nagy

*) Itt két levél (321—322. és 323—324. lap) föl van cserélve.

eremeydert. tyzteffegydert. meltofagydert mellyeket az te zent leled es tefted ven es fogadot vala. mykoron zent gabriel archangyal. teneked byrdety vala. hogy iftennek lennel annya. demaga zeplewtelen zyz meg maraduan. mykoron te hozzad yaruluan zent gabriel archangyal monda. yduezlegy malasztal. tellyes vr vagyons te veled. te vagy aldott azzonyoknak kewzzewitte. es aldott te mehednek gyemewlche. Meg ertuen az bezedeket. leg ottan meg esmered atya iftennek kegyes voltat. fyu iftennek yrgalmaffagat es zent lelek iftennek bewlchefeget. es feleluen mondal. yme vrnak zolgaloz leanya legyen enne ||

10

*) te ygaffagodat en lelkemben ky minden en uetkeymet fogyatko-³²³ zafymat ygaffagual ennekem meg yelenche kyket kellnek ennekem meg gyonnom es segehe es tanohon meg eöket tellyes es alkolmas teöredelmefleguel ky yelenteneöm es meg mondanom ky eezl. elez es orzaglaz mynd ewrekkeöl eörekke amen

15

legyen te neked kerlek uram iften zentleges mindenkoron zyz maranak te anyadnak erdemeyert kelemetes es foganatos ez may gonaffom es [a] ualamy ennekem maftan. es egyeb ydeögben teöredelmeflegnek eleg tetelebeöl es gyonafomnak tyztafagabol es tellyes uoltabol fogyatkozas uolt tellyefyheben te kegyes yrgal-²⁰ maffaad kii meltoltafek engemet lennye oldozatnak mennyorzagbam tellyefbnek es teökelleteöfbnek ky elz es orzaglaz iften mind eöreke ||

O kegyes zent katerina azzony ez vylagnak gyengye kyraly³²⁴ nemböl zarmozot [yduel] jduezlegy zyzeknek rofaya jduezlegy az²⁵ mennyey kyralnak zerelmes yegyefe El zyz marianak nemes menyé Iduezlegy eleeuen liliom örök lakodalmat keuanfagodban kerel es meg nem tagatatek engedelmes zyz zent katerina azzony cristufnak zeretö zyze myndenben dycheretös bölcz zep nemes kegyes es egygywgyw kerlek halgas meg engemet te benned byzo-³⁰ dalmaft zentleges zent [ze] zyz tegedet angyal y keez lynanak teteyen el temete ky enne meltofagra vallal melto kerlek legy ennekem könyöröletös bynefnék Amen.

*) Ez a 320. lappal félbenszakadt imádság folytatása.

325 *) kem az te bezeded zerent. Ez bezedeket meg monduan. leg ottan meg tellyeffewdel zent lelekkel. es az te zentleges mehedben. kylencz holnapyg vyfeleed az aldott gyermeket. az kyfded ihuft. O dychefeges zyz maria. es kegyes anya. ez nagy ewrewmeydert. en zegeny nyaualyas bynes. kenyergek teneked. es kerlek hogy az en kerelmefymben. es az en nagy zykegyymben. az te nagy kegyelmefeges malasztodbol halgaff meg engemet. Amen tyz aue mariat mongy.

O dychefeges zyz maria. en meltatlan. es bynes zolgalo
 10 leanyod. kenyergek teneked. az te nagy meg mondhatatlan ere-
 326 meydert. tyzteffegydert. es meltofagydert. mellyeket az te || zent
 lelked es tested vewn. es fogadott vala. az my nemes vrunk ihs
 xpufnak zyletelenek napyan. mykoron zyled vala az te zerelmetes
 fyadat myndennemew testy faydalm nelkewl. es mynd az altal az
 15 zylefnek elewtté zyz valal. es az zylefnek vtanna. zyzen meg
 maradal. O bodogfagos zyz maria. mykoron az te egyetlen egye-
 det latod vala. az te eremedet oly ygen neuely vala. hogy az nagy
 zeretetnek myatta. karodra vezéd vala. es edeffegeffen apolgatod
 vala. O edeffeges zyz maria. az te chokolaffodnak myatta. az te
 20 edeffeges fyadtul. nyereel az nyaualyas byneffeknek bochanatot.
 mert mynd fewldy. és menybely teremtet allatok meg dychewewl-
 tenek vala. O meltofagos zyz maria. es kegyes anya. ez nagy. || **)

327 lalt zenuedendew volna. de maga ydeyet nem tudod vala. es
 ezbewl tennen magadban nagy keferewfeget es zomorufagot veez
 25 vala. de yme. mynek vtanna az te zerelmetes fyadat. az templom-
 ban meg talalad. femmynemew yzewk az te zentleges tagaydban
 nem leletenek mellyek nagy ewrewmmel meg nem tellyeffewdenek.
 es az nagy ewrewmnek es vygaffagnak myatta. fel vezéd vala
 nagy edeffeguel az te karaydra. es zyuedhez zoreytuan. edeffeges
 30 apolgataffal. az ew gyengefeges zep orczayat apolgatod vala. O
 dychewfeges zyz maria. es kegyes anya. ez nagy eremeydert. en
 zegeny nyaua'lyas bynes kenyergek teneked. es kerlek hogy az en
 kerelmefymben. es az en nagy zykegyymben. az te nagy yrgal-
 328 massagos malasztod||bol. halgaff meg engemet. Amen x aue

*) Ez a 322. lappal félbeuszakadt imádság folytatása.

**) Itt hézag van.

O edeffeges zyz maria. en meltatlan es bynes zolgalo leanyod
kenyergek teneked. es kerlek az te nagy meg mondhatatlan
ewrewmeydert. tyzteffegydert. es meltofagydert. mellyeket az te
zent lelked es tested vewn. es fogadot vala. az my nemes vrunk
ihs xpufnak fel tamadafanak napyanak eyyelen. mykoron az te ⁵
zerelmetes. fyad teneked meg yelewnek latando keppen. es tegedet
az te keferewfegydben. meg vygasztala. Ennek vtanna az te edeffe-
ges fyad. meg yelenek zent maria magdalenanak. es az ew zerel-
mes tıneytuanynak. pokolra kedeg hatalmaffagual le zalla. es az
ew valasztottayt meg zabadeyta. es ew vele egyetemben vyue. az ¹⁰
nemes kyes paradychomban. melyben lakozanak az te ze||

TARTALOM.

DEBRECZENI CODEX.

	Lap
«A zent Andras Apostolrol vronknak első tanituaniarol»	1
«Zent Barbala azzonrol valo tanufaga»	5
«Zent Miklof pispókról valo predikacio»	8
«Zent Amborus doktor eletih»	10
«A Bodog zvw Marianak zeplótelen fogontatafarol valo predikacio»	13
«A zent Lucza Azzoni eleti»	15
«A zent Lazar eleteröl»	18
«Zent Tamas Apostollrol valo predikacio»	19
«Karaçon estire valo predikacio»	26
«Vronk zileteleröl valo tanufagh»	29
«Ah zenth Anastasia Azzonnak innepe»	34
«Zent Istuan első Martirrol valo predikacio»	36
«Zent Ianof Euangelistarol valo predikacio»	40
«Az apro zentöknek életökröl»	44
«Zent Tamas erfök eleteh»	47
«Zent dauid királnak eleteröl»	50
«A zent Siluefter elete»	52
«Kys karaçon nápra valo predikacio»	56
«Zent Bafilius pispök eleteh»	60
«Vyzh kerezt napi predikacio»	62
«A három zent kiralioknak Gasparnak Baltosarnak ef Melkhiornak életökröl»	65
«A Remöte zent pal eleteröl»	67
«A zent Antal apatnak eletirölh»	69
«A zent Pirofka azzoni eleteröl»	72
«Zent Fabian seböstien életökröl valo predikacio»	74
«A zent Annof Azzonrol valo predikacio»	83
«A zent Atianknak eleteröl Adamrol emböröknek első zvwleiökröl»	88
«Zent Pal Apostolnak meg tereferöl valo predikacio»	89

	Lap
«Arani zaiu zent I a n o f eleteről»	93
«Az Alamosfnas zent I a n o f r o l valo tanufag es törítőt Iras»	95
«A zent I g n a t pispóknek eleteről»	99
«A zent B r i g i d a azzon eleteről»	101
«Giertia zentőlő bodog azzon napiara ualo tanufag»	102
»Zent B a l a f pispóknek eletiről»	106
«Zent A g o t a azzoni eleteről»	108
«Zent d o r o t h y a Azzonrol ualo predikacio»	110
«A zent A p a l i n azzonnak eleteről»	114
«Zent k o l o s azzoni eleteről»	115
«A zent E u f r o s i n a azzoni eleteről»	116
«A zent z w z I u l i a n a azzonnak elete»	117
«Zent P e t ő r n e k zekőf Inneperől»	119
«Zent M a t h i a s Apostolrol valo predicacio»	121
«Zent T a m a s doktor eleteről»	125
«Zent G e r g ő l i paparol valo predikacio»	128
«Zent L o n g i n u s Martir eleteről»	134
«A zenth I o s e f n e k Azzonionk Maria Iegiófenek eleteről»	135
«Zent B e n e d e k Apat eleteről»	136
»Giumőlő olto Bodog Azzoni napiarol valo tanufag»	139
Példák	142
A magamegismerésről	143
«Az halalnac meg gondolafarol»	145
«Zent Banaventura kőnveből az alazatoffagrvl»	149
«Azzońvnc marianac ő eletervl es het keremeservl»	154
«Az Iteletrel es az binefeknek ő kennocrvl»	158
«Az lelki naiafkodafrvl, es a haborvlagoknak el zenvedeferel»	161
Az isteni adományok halás vételéről	164
«Pelda, hog soha azzońvnc Maria el nem hadia az ő zolgaloit»	166
Krisztus kínszenvedéséről	169
Istenszülő Máriának öröméről I.	176
» » » II.	185
Az igaz gyónásról — —	190
A bűn veszedelméről	200
«Az penitenciarol»	205
Hét rövid prédikáció	219
Alexandriai szent K a t a l i n legendája I. rész	234
» » » » II. »	246
«Zent A p a l i n azzonnac eleti»	257
«Zent A p a l i n azzonrol» való példa	262
«Zenth alazatoffagnac diérete»	264

	Lap
A békeséges türeőről	271
Krisztus ajándékai	274
«Iduezitenknek kenőáról valo iras»	276
Szűz Máriának hét öröme	284
Imádság szent Katalinhoz	289

GÖMÖRY CODEX.

Imádságtöredék hirtelen halál ellen	293
Imádság a szent kereszthez	—
Krisztusnak tíz útjáról való imádságok	294
Szilveszter pápa tizenhárom miséje (töredék)	296
«Zyz marianak ewt keferwfege»	297
Harmincz napon mondandó imádság	299
«Nemes azzonyonk zyz marianak három ieles kefferwfege»	300
Szent Ágostonnak halál idején mondandó imádsága	302
Öt imádság Krisztushoz	—
IV. Sixtus pápának a feszület előtt mondandó imádsága	305
«A zegeny hallottakert» mondandó imádság	307
Imádság szűz máriához	—
Krisztus kínszenvedéséről való könyörgés	309
Latin följegyzés 1575-ről	310
«Zent Ianus euangeliuma» (Ján. I. 1—14)	311
«Azzonywnk zyz Maria yduetzletyrel walo zenth ewangelium» (Luk. I. 26—38)	—
«Te deum Laudamus»	312
«Magnificat anima» (Luk. I. 46—55)	314
A feszület előtt mondandó öt imádság	315
Haldoklókért mondandó három imádság	317
Könyörgés Krisztushoz	319
Áldozás előtt és után mondandó imádságok	—
Három rózsakoszorú	324
Szent Brigitta tizenöt imádsága	327
Három könyörgés Krisztushoz	334
Haldoklók előtt mondandó imádság	335
Imádság Krisztus kínszenvedéséről	336
Úrfelmutatáskor mondandó imádság	337
Imádság Krisztus kínszenvedéséről	—
Szent Ágostonnak «negyven napon egymás után aytatofon» mon- dandó imádsága	338
Három könyörgés Krisztushoz	339
Szent Ágoston imádsága minden gonosz ellen	340

	Lap
«Igen zep Imadfak zent leleknek» (<i>vers</i>)	341
Krisztus hét igéje	342
A feszület előtt mondandó imádság	344
Két imádság az Órangyalhoz	346
«Azzonyunk zyz maryarol valo dycheretek»	347
»Azzonyunk marianak kylencz evreŕme»	350
«Azzonyunk zwz marianak tyzteffegere» mondandó imádságok	353
«Azzonyunk marianak evremereŕl ualo Imadfak»	355
Üdvözetek Krisztus szent testéről	—
«Azzonyunk zwz marianak tyzteffegere» mondandó két imádság	357
«Az nagy hetben valo aytatos ymadfag»	360
Imádság a szűz anyához	363
«Azzonyunk zyz Marianak» tizenöt «pfalmofara valo ymadfagok ky hyuattatyk quindecym gradufnak»	—
«Nemes azzonywunk zyz marianak az het ewremereŕl valo» imádság	366
«Zyz marianak valo ymadfag»	367
«Az ewt aue maria kyket az melchydys zyz mond vala azzonyunk zyz marianak tyzteffegere	369
«Azzonyunk zyz marianak valo tyzenket yduetzlety»	—
Áldozás előtt és után való imádságok	373
Könyörgések szűz Máriához	376
Szent Katalinról való imádság	377
Könyörgések szűz Máriához (<i>a 376. lapon kezdeteknek folytatása</i>)	378

